

ספר

❁ רב פנינים ❁

ביאור משלי שלמה

שחבר האשל הגדול מרנא ורבנא הגאון המוסמך
כמוהר"ר **משה אלשיך** זצוק"ל:

והנה מרוב הפנים שענרו משנת שס"ח לפ"ק שנדפסו ספריו נק"ק
ויניציאה נקמעטו ובלקי כמלחים לזה העיר ה' יתן לב לחבר
מקליני ק"ק נרלין הוא הסר והמסבר יועץ ומשוח פנים * לסבר כח בו
לעשות בפרך בהיכלי המלך נכנס לפנים * ה"ה הקנין פ"ו כהר"ר
משה בהקנין המפורסם והתורני המופלג כמוהר"ר יהודה ליב
קליווח נרו ספר החזיק ידי המדפיס נהלוחק קן זהב וסדרכמוניס *
לעורך הדפסת ספר הזה הנקרח רב פנינים * ונדול זה העשה והמעשה
שממנו רחו וכן עשו סחר מדיני עם הקנינים * שפק"ק הל"ל וזכרה להם
אלהים לטובה יזכיכו ימים וירחו ורע נעים וזכ' נעים:

ואלה מוסיף על הרחשונים * שבפירוש כרב ז"ל ניתן רווח והפסקות משמשות
בנוניים * בין ענין לענין השייך לכל פסוק בפני עלמו * ניתוקו וטעמו *
וגם כוונה כיטב בעיון רב נעשה כל מלה ע"י הקורני מהר"ר נכני **הירש** נסר"ר
מאיר ז"ל מק"ק **יאנוב** נגליל ק"ק זאמשטש:

נדפס פה ק"ק **יעסניץ**:

תחת ממשלת אדוננו הדוכס המפואר זהמהולל החסיד והמיוחס מאד
לעפאלדוס יר"ה דוכס מאנהלט **דעסויא**:

בשנת הא **לך רב פנינם** לפ"ק

נדפס הר"ר **ישראל** בר **אברהם** זצ"ל

הקדמת הרב המחבר

ומי הילדות והשחרית הבל הבלים אמרה נפשי כל ימי חיינו העה"ז ומי זה נבזה ומה זה בן מה זה יוה טיף טיף העה"ז להדי טיב טיב העה"ב ומי זה אשר לו מח בקדקדו ירום הודו כסום הודו להראות את הרואים את כבודו בציור רעמה במתג האמה והוא מה יתלה באילן נדול המהומה כי מי זה האיש מצא או מוצא בו אחרי זקנתו את כל מאומה בידו ומי האיש אשר שלח ידו ביהודים לאבול מפריה ולשבוע מטובה בלי פנות עד חוב"ה ולא יהיה חרבה ולא משתבש מאן דתני ליבה על כן האיש משה מימי קדם קדמתו והוא נער בוכה בבו לחולך בדרך כל הארץ הלזו הנשמרה לו והנוף פעלו בימי הבלו אנשי חיל מתולעים מבטנו ירשוהו ואש פלדות לנפש תדרשנה על כן מן אז חדל טרם ינדל פשפש ומצא זה ספר תלדת אדם ותשובתו הרמתה כי שם בית מושב עיר דומה ליסתר שם בני האדם מפני חמת המציק ומאז נפשו אותה ויעש לו ביאור והן לו מצא מנוח לעת זקנה חיה שבעל כל דבר ודבר ממאי דבוקנותיה סבר כי מותב תלתא כחדא לא יתנוהו השב רוחו ° אחרת את עמלינו אלו הבנים אשר חנה לנו בישיבות תלמידים כי יותר שהמה חכמים מחוכמים לא ימיש מתוך האהל לישא אתם בעמל עיונם כאשר על ידו ה השכיל ° שנית כי יבא אליו העם לדרוש אלקים בין דם לדם בין דין לדין ויהי למס עובד מבית ומחוץ ° שלישית צרכי ציבור בעיר אלקינו הר קדשו כי רבו על כן אמר די על הנמצא כתוב בספר ובה חסיה נפשו יתן חנו בעיני כל הרואים את כבודו ולבעבור יהיה נכון מצוא דברי חפץ לכל מבקש כל אשר נפשו תדרשנו בניתי לו ברים וחדריהם ויהי מספרם שנים ומאתים על כן זה שמו אשר יקראו **רב פנינים** ואומר אני טרם החילי יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי :

אמר המדפיס הסכמת הרבנים הנאונים הכפורסמים אשר הסכימו ונזרו בנזירת נח"ש שלא לדדפיס ספרי הרב המחבר ז"ל שעלנביאים אחרונים וכתובים הן כולם או מקצתם תוך משך עשר שנים מיום כלות הדפוס של כל אחד מהן הלא המה כתובים ברישון ספר מראות הצובאות ובריש ספר רוממות אל שנדפסו פה ק"ק יעסניץ והשומע יונעם ותבא עליו ברכת טוב :

א (א) **ואמרו ה** מושלים **ו** מדקיקי **ה** רגיש ומסכילים בכל חכמת מהלך שבילי מוסר השכל כי נפש חדש קונה לה עלמה נג' דעת להתקן לה מהלכים בין העומדים על דרכי תוכחות מוסר כי הלז נרים נעם להדריכם בדרך ישרה בחבוריהם ומשלי כתביהם למיניהם נ' המה מטיבילכת בדרך טובים סס מפנים טובים זה למעלה מזה : הלז חשב יחזר לים חכם לנב להרוח בחיסור לפי שכלו החמוסי כי רחוק למשך ולהכניע לבות בני חדש בחנג' ישרה מחנור לו החדש לעוסקו ותפזרם לו מן החדש ב' חשר יחנר חיש נדנר החלהים חשר הופיע עליו למשל מפי' ברוח קדשו: ג' תוכחות מוסר מיסדים על פי התור'חשר סס מסהבליה'ופרטיהם על פיה יחנו לדגליהם : ויחן לחת חכמים יניחו כי היכת מעמד שלסתן יחדו לח יהיו חמיך כי הרחשון היקל כי גם שלח יבנר ני חשר על פיו יסך ויתנהג חמיס יחנר לו לח יפלם נחיב היסרתו עד נפשו פנימה להקניות בה קדושה יחליה וולתי קנין מוטנע בו ללכ' בדרכי יושר לך עודנו מעויחד שסס ילרו יחתוה תחוה חשר לח כחורת מוסרו ישליכהו חחרי גוו לעשות ור מעשהו ומה גם סס לעומת טוב המוסר יעמוד בנע כסף כי חו בחירתו תריחנו מחהנת הטוב חל להנת המועיל לחמס חשר לו היסרה מהסוג הסני ים לחל יד קדושת רוח קדשו ים' להמשיך מחקבלה עד רוחו וכשמתו רוח דעת וירחת ה' להחויק במוסר חל ירף על חלפי והב וכסף כי למה שנפשו ממקום הקדושים מחוסרי הקדושים מחכל כי לחמה הוח כיוה כלל נדול בכל דנר שחל מקורו שוחף הולך נכיחו על כן חשר סורסו חלנב לחמס כסות הח' חלב חומרי יוכן ועד לב המקבל יניע ולח יעבור עד רוח וכפס הרוחניים חך חמנה המוכיח בשער על פי רוח ה' דנר בו הסס לבו לשמוע בלמודים יערה עליו רוח ממרום ההיסרה ההיח ועד רוחו וכשמתו שמחיכותו הן יניע והן חלת נם בהיות המוסרים בלתי מיוסדי' ומלחי' ורמוז' בחזרת ה' חמנם הנחלים מחוכה כמשלי ספר שלמה חשר זולת היחסם מרוח ה' דנר בו עוד לו כי לח ה' בהם בלתי מיוסד על פי תורת ה' תמימה כמו"ל מסכת תעניות כי כל מה שבנביחים ובכתובים רמוז בתורה כי חין ספק שבפלחתה נדולת הלת חיכות מעלתם והמעט מהם הוח הקנות שלמות המוסר קנין נמור בנפש לבל יהי פורע מוסר כ"ח נם שבהעסוקם בחלבנו' קדושה נפשם כעדי חלבש מעין קדושת המקייש דנר התור' חשר מוסר הספר הלזה ממכה חיוב כי למה שכל התורה כלה סמוכיה של הב"ה יתנדל ויתקדש מקיימה עד נדר יקנין מקיומה כחות קדושי"ע' רמז הרומז כל דנר בשמי'ממעל וכל השטם מלוה ח' קנה לו פרקליט ח'ודנר הזה מקרב ונכוח ב' ביחו"כ תו': והוא שהעיר רחשונה כי זה תזכרו בפתח דבריהן בן דוד מלך י"ם הלח כמו זר כחשב כי מי לח ידע כי הוח בן דוד ומלך ישרחל ולנד נו יוכיר שמו כמעשהו בשיר השירים חשר לשלמה כי סס להתפחר בייחוסו וחשר נדלו ה' היה עס לנבו הלח לח נכון לעשות כן בתולת ספר תוכחות מוסר ומה נם כי סס בהזכירו סס ומלכות להרחו' נדולתו הלך לבו על מה סס שלח להוכיר חשר היה מלך על כל הלרך כי מלכותו בכל מעלה כי לח מניעתו מכל במספר מולכים בכיפה סס לח על כי נם בעלוניות השליטה הלזים כמו"ל : וחנה רחשונה יתכן להשיב כי בח לחורות מחמר ר' חייח רבה בחדרש חויק כי כפר זה עשה שלמה רחשון לשלמתם בחכרזתו כי כן יעשו הבחורים למשל משלי ולחוד חידות וחוח כי הנה בחכרזתו יכלול טרם ימלוך ולחר מולכו על ים' טרם תמשך מלכותו על כל הגוים ועל הממלכות השומעים חת סמע שלמה כמו"ל בחדרש נ' מעלות עלה שלמה וכו' וזהו משלי שלמה חשר עשה בהיות מולכרו בן דוד בלבד הוח עד לח היה בישורון מלך וגם בהיותו מלך ים' בלבד הוח ברחשית מלכותו טרם תמשך על כל גוים כי חדבה הימים ויהי שמעו ותכון מלכותו על כל מלכי גוים השומעים חת סמע חכמתו וחלין יבוחו מחפשי ארץ לשמוע חל חשמעתו : עוד חפשר כי הנה חין ערך חיבור מוסרים יערך רחשונה לפי ערך חכמת שושנו נ' בערך נדר בחינת החכמה שבעשיית נה סס על פי שכל לחנשי חו על פי רוח הקדש חשר שלחים הופיע על חשר חיבדו נ' בהשקיף חל חשר נעשה בשבילו כי לח חדמה פעולה הנעשית לנוכך עס קדוש ורב ורם חל הנעשת לנוכך עס מושפל ושרט והנה שלם חלה רמז פה בהחילו הת' נחו' משלי שלמה כלו' שכוונת כי חין נפנון וחכס כמוהו כד"ח ויחכס שלמה מכל החדם כו' והב' נחו' בן דוד כי חו' בן פלו' עניינו יגדל על הורחת הדמוקם כמו"ל נחו' יפעיהו בן חמוץ וירמיהו בן חלקיהו שהוח לדמות בן לחב כי שניהם היו נביחים כיכל נביח שמו ושם חביו חוח נביח בן בחבר הוח יחמר בן דוד לדמוקם על דבדם ברוח הקדש שלמה כדוד שנח' בו רוח ה' דבר בי כו' וילמד סתום מן המפורש שלמה מדוד כחשר ילמוד חמוץ מיסעיה שמפורש בנבוחתו וכענין זה חמרו רז"ל על חשר יסרתיו חמו ותחמר לו מה נרי שהוח חוי לי כי ייחסו לחוקך בהעווחך חלי לחמר שחתה נרי כלומר דומה להמך ולח ידמוך לחניך לו' בן דוד כי טוב היה מחך הנה כי בחו' בן פלומי עניינו הורחת הדמוח הנן לחב כן בחו' בן דוד בכוות שמו על ספרו יורה עשוק שלמה ספרו ברוח ה' דנר בו כדוד חביו כדעת רו"ל נמ' חוזיח ספרתה על שלמה רוח הקדש נג' ספריו והג' בחו' מלך ישר' עס היות שעל כל העול' מלך חך חין זה רק רמז העשות הספר הזה ליסרחל עס חכס וכבון כי כל מוסרי הספר מיוסדים על דנרי הקורה החלקית בלתי מהייחסים לעמי הקרלוח: עוד יתכן על פי שלשת קני מנורת הקדמתנו חשר הקדמנו מעין הקודש והוח לנל יעלה על לב היום לומר כי כמשלים ותוכחות הנכריות העבריות כי גם בהמה ידרך החדם בדרך ישרה על כן בח בפתח דבריו להסיר תוכה מלב העולה על רוחו כדנר הזה ולהודיע כי יתרומם עליהם עשוק מחד תחת שלש ח' כי הן לו היה שלמה כלחד החכמים חשר חור רוח הקדש לח נחה עליה' ויחנדרו ספרי מוסרים לפי שכלם החמוסי כחכמי מ"ה הלח היה יתר שלח נמוסרים על שלשה חכס ושלחו כי מי יערוך חלין בחכמתו ומי דומה לו ווחו משלי שלמה כלומר שלמה המודע כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מחין כמוהו ואין נמוסרי ילדי נכרים כמוסרין חלף לו הין לפי שכלו ומה נם כי עוד לו כי לח נעשו רק ע"י רוח ה' דנר בו כדוד חביו בספר תהלותיו ובעבודתו ותח רוח ה' דנר בי ומלתו על לשוני וכחו"ל כי ע"י שנחרתה על שלמה רוח הקדש עשה ג' ספריו ותיהה הדרך הלך רוח ה' לדנר בחכמי נכר כמוהו ומעלה זו השניח רמוה בחו' בן דוד לדמות עלמו בספרו חל דוד חביו כמדונר בדרך הקודש עוד ג' היות מוסרים חלה מיוסדים על תדבי תורת ה' תמימה היח חכמתו'ת' למעלה מרוח הקדש ונבואה מיוחדים ללמד חותם לעמו ישרחל מקיימי ומקבלי תורתו ית' בייחוד וזהו חו' מלך ישרחל עס שרש על כל גוים היה ומלכותו על כל מעלה לך הוח לייחס המשלים החלה לליהס בייחוד ולח לורים חתם וכחשר כל התורה כלה סודות ורמוים רוחניים לחין תכלית נס משליה יעלו עמה ולח הדמיכה ב מוסרי יתר עמים ולחומים יהנו ריק במשלי ספר הניהנותם בחין סוד :

(ב) **ראוי** לפיס לב חל שמותו חת טעמו לומר בפסיק זה חכמה ומוסר ובשני לפתח • חנמנם בח ויחמר התועליו'המשפות מהספר הלז והס נ' סוגים ח' עיון ויריעה נ' חלק המעשיי הח' בפסוק זה והנ' בשחריו והענין בל יחמר חיש מה בלע כי בעשוק בספר שלמה ולמה נעשוד כנוד ספר התור' חשר סס מסה וכל תורה שבע"פ הסר המה כוללו תרי"נ מלו' כלליהן ופרטיהן ודקדוקיהן סייגיהם וגזירותיה' ומי למו נדול מהעוסק ומתנהג על פיהם כי מכסדרתו להיות לדיק יסיד יסר ונחמן ומה יסכון עלימו ספר משלים הלזה על כן חתר לדעת כו' לומר הסכת ושמע ישרש משלי ספר חשר חני מוקן לפניך היום כי הלח טובים חלה לך משלש טעמי ח' כי הלח נס כי התורה תלוך לחמר חשר תעש והשר החדל לח תחלפך חכמה תיכה תעשה לעמוד נגד יצרך בל יטעך ולח תנד לך תעלומות הרעה חשר תבוחך במעשה הרעה כי התורה תקנר ותודיע נזרת מלך חך משלי שלמה הם יורונו יקחרו לנו עלות חכמה בכלל המוסר וחוח' כל עין עך היכן יד עושהו מנעה כענין נזרת התורה בחו' לח תנחף לח תרחיב לפון ללמד דעת לילך כמלט ממנה ולח תפלינ בהודעת רעתה חך שלמה הוסיף בשחת משלו ויחמר הרחק מעליה דרכך וכו' חל יפו חל דרכיה לנד וכו' חל תחמוד יפיה בלבבך שהוח משמרת למשמרת התורה החומרת לח תחמיד חשת רעך והוח כמשוח' לפניה כי לח נחמר ב תחמוד חותה חך הוח לו' לנל הבח לחמוד חשת רעך עשה סייג ש תחמוד כלו' חפי' היופי שלה לבדו בל תחמר בלבבך מי יתן לי חשה כיופי חשה פלונית כי מוה תקרב ותבוחה עד שתחמדנה נס היח וגם יעמיק יריחיב מדורת עשנה כחו' כי שחה חל מות ביתה כו' דרכי שחול וכו' הנה כי התורה לרוס מעלת' תקנר ושלמה מחריך ללמד חכמה עם המוסר : נ' כי הלח כמה דנרים רמוזים נתורה חשר לח יד כל חדם תשינם ועדים נלמנים כל מה שנבנביתי וכתובים שבכל רמוז נתורה כמו"ל פ"ק דקעניו' ומי לנו נדול יבין מעלמו הדנרים מתוך התורה לולח הנביחים ומחנרי הכתובים

רב פנינים ביאור משלי א

קכתובים שדלו דלו לנו מתוך בחרה כל מלמדיהם ברוח ה' דבר גם חמס לחרי רחוקנו מלחרי משלי שלמה ודומ"ל לחפר בחכמתו הנימס וגם חקרס מתוך התורה יהיה מבח לרים חכס לבב להבין למפרע בחרי התורה שרשי מקורי הדברים היה מקום כנוד כל דבר ודבר כחשר קרה לר' יוחנן ונכו על ריס לקיס על פסו' חולת חדס תסלף דרכו וכו' שחמר לו בפס ר' חוסעיח שרמוז בפסוק ויחמרו מה זחת עשה שלמי לנו וחמר לו שחס הי' מניע הוח לפס לח הי' ירוך לו ולרבנו לומר כי היה מבין למפרע חיה מקו' רמו מחמר שלמה והחיקש ניחר הדברי' כי גם משלי ספר שלמ' והדומ' לו לח יבין חיש מתוך התורה מה שהוח הבין לח יבנר עתה למפרע להבין מולח דבר חשר דבר מתוך התורה ועל ד' הדברים החלה חשר הטה שלמה בחכמתו עתנו נמשלי ספרו חמר לדעת חכמה וכו' לומר חל תחמר בלבבך הלח די לי תורה נוה לנו מה ומה נצע במשליך הלח בספריך כי הלה יסכן לך ח' לדעת חכמה ומוסר כי התור' תנוך תומר גורת מלך ולח תחלפך חכמה עס המוסר ונוה תדע חכמה ומוסר יחד ועל הב' חמר להבין חמרי בינה לומר חל יעלה על רוחך היו תהיה כמוני מבין רמוז התור' מתוך דבריה כי הלח תלכי בינה כי ע"י חמור לך חמרי ניחתי חשר הנחתי ברוח קדסי מתוך התורה חתה עתה חחרי רחוקך מחמרי תבין למפרע מתוך התורה חמרי בינה חשר הנחתי לכי מתוכה וזהו להבין חמרי בינה שהס חמרותי חשר הנחתי ממנה כענין חולת קדס וכו' ג' חחרי מחמר שלמה חרחה חכלי לחשית לבי כי הן וחת מלקניה במחמר התור' ויחמרו מה זחת כו' וכענין חומרנו לפני' על פסו' חנה נלי לנך לי וענינן דרכי וכו' שחרו"ל כי מפס למדנו סעיבת ולבח חרי סרסורי העבירה עין רוחה ולב חומד וחבריס נומריס והומרה כי מקרח חלח דברה תורה ורחיק נשניה הרי עין רוחה ויחקשך בה הרי לב חומד ולקחת לך הרי חברי' נומרי' שהיח ניחח המלחת שדבר תור' כנגד יצה"ר:

(ג) והנה שתי חלה הן על נחיצת חלק העיון ועזר לך לתועלת ג' על חלק המעשי והוח לקחת מוסר וכו' והוח כי למה שהתורה לרוס מעלתה תגזר חומר בלבב ולח תסניר כל דבר ודבר נטעמו' שכליות לח ילקחו הדברי ויתפסו בלב המקבל נעצם לעשותם כחשר נמשלי שלמה שיסבילם פיהו נמוסרי הסנר' והשכלה עד בלי די שימתקו וילקחו נעצם לעמור ולעשות וזהו לקחת מוסר השכל כלומר כדי לקחת ולקנות לריך מוסר השכל ולח תספיק גזרה לבדה ולכן חל תרף מספרי זה כי הוח טוב לך גם לדבר הוה וחל יקל בעיניך הלטרך המתקת השכל חל הלקח והתפש כי רב מחד המעשה חשר לריך יעשה החדם מתחלק לג' מעלות טובות והן לדק ומשפט ומסרים שהוח לעלות ולרחות ממדרגה חל מדרגה עד מרוס קן טוב המדות לחר היות פעולותיו בלדק וממנה חל התיכונה להיסיר לת הוולת יעשו לדק כמוהו ומן התיכונה חל הנ' והיל לעשו' לפניס מן התורה ועל הת' לומר לדק ועל הב' לעשות יעשה גם וולתו לדק כמוהו לומר ומשפט שהוח לשפוט לדק ולהנהיג לת העס על הדין ועל החמת בל יעשוק חיש לת עמיתו וכיוצל ועל הג' לומר ומסרים כד"ת ועשיח הטוב והישר וחו"ל ו לפני' מסורת הדין וחין ספק כי למען יעלה חיש עד מרוס קנה הג' לריך להיסירו בהכנרת מוסר השכלה נתפסת ונלקח לתקבל:(ב)או יחמר לדעת כו' בחשר ידעתו כי לח נלבב הכתובים חשר חין נפשיטתס חכמת מוסר כי חס גם חשר נדרך פשטם מוסר חכמה והישרה טובה יש ויש נתוכס למבין מתוך דבריהס נמשל למעלה מהס מורס מהס כיוצל בהס כענין לך חל נמלה עלל וכו' עד מתי עלל וכו' כי הנה פשטו מוס' השכל על הסרוחים על ערשותם ובח כמהלך ריסס יש למעלה מוה על עבודת הבורח ולמעלה המנו על מסכב תרדימת מסובתו ולח יעור מסנת חולתו לפשפש נמעשיו ולשוב עד ה' חלהיו כחשר יבח ביחורו גם"ד וולת פנימיות עליון חשר לח יבנר וההקש ניתר הכתובים ובזה נבח כל הביחור והוח כי הלח ממשל מסליס זה דרכו כי להמתיק דבר בחוני המקבל ממנו ימשל משל מדבר קל החיכות למען יהיה הכנה להבין בו דבר רב החיכו' מתוך המשל וכחשר המשכיל יבין תוכיות הדבר תוכו יחכל וקליפתו הוח המשל יזרוק כי חין בו מועיל רק למען תוכיותו ובגלל הדבר הזה היה מקום לדבר ולומ' מה זה היה לשלמה למשל משלי' חשר כל טוסס נבלע בתוכס נמשל ויהיו כל תמרות ספרו מן הטפל לפריו הוח המשל הבלקי עיקריי ולח ידע' ענין המשל גלוי לכל העס ויחריך יריחיך עד המשכיל יבין כל חשר בלבבו ולח יחטיח ולח יהיה כל ספרו מחשר הוח הכנה לל הכוונה בלבב וטפל חליה ומה גם כי כחשר נסתר ידבר יסוטטו רבים לבקש טוב כוונתו ולח ימלחו כי לח רבים יחכמו ויהיו למו דבריו כדברי הספר החתום על כן תמר חל נח תגרע חלין חכמת ספרי וחל יעלה על רוחך כי חין נמשל חיכות וקדושה רק הכנה לבד חל המשל כדרך ממשלי משלים כי חין נמשל חלח מה שנמשל רק שהמשל והמשל שניהס קדושים וחין המשל הכנה בלבד חלח נמשל רק המשל עלמו הוח חכמה ומוסר בעלם וחתרי כן עוד תוסיף וכין לך מורס מהס דברים פנימיים ועליונים והס כן תיפה למה חמנע שהמשיך לת דברי המשל גם הוח וזהו לדעת וכו' כי תשר מניד וס לפניך וולת מה שתנין נמשל מדהמשל הוח חכמת מועלת ודעת ומוסר נתה וולת זה הוח דבר ימשממנו להבין חמרי בינה הוח הנמס המונן מתוך משלי חלה ולכן טוב חור לך המשלים כי גם נס תועלת רוחקה תבין לחשוך נס הנמשל ונו לקחת וכו' כמפורס בקודס: (ה) ראוי לנים לנ חל יחס שימוי בחיצות הלמוד לכל לחד מהסונים שנוכרים החלה ערמה לפתחים ולנער דעת ומומה ועוד כי מי פתי יסר קל משלי ספר הלו סיקנה ערמה על ידו ועוד חומרו יסמע חכם וכו' ג לח תקדק שמיעה רק נמה שנעל פה ומהרהור יחמר ירחה חכם חו יקרח חכם וכו' וגם חומרו להבין חת היך יסמל משלים להבין נמשל ונם מה המה חלה דברי חכמים וחידותם: אמנם לחרי חומרו הנלמד מהסכי נח ויחמר מי הס המוכנים ללמוד ממנו והוח נל יחמר חיש כי ירחה ויין חיש יקבל טובת הנחה ממנו כי הלח הפתי לפתיותו מה יתן ומה יוסיף לו שלמה בחכמתו וגם הנער חשר לנ להשתלם על ידו כי קטן הוח וחיסתחכם לח יבטרך חלין ומה גם חשר נבון יהיה כי יבין לחבורו על כן חמר דרנו חיפה כי לח דבר ריק הוח ובלתי מועיל כי חס טוב ומיטיב לבריות כלם יודע ובלתי יגדע לתת לזיס די מחסורו חשר יחסר לו לפתחים הנפתים לחרי יגרס ותחותיהם הנופניות ולח ישנו לו הטוב החמתי שהוח הפתי שידבר בו שלמה כחשר יבח לפניס יסכון למו לתת ערמה להתכלל לשמע יגרס לבלתי המשך לחריו תמיד על ידי תוכיחות מוסר המתקבלים חשר עיניהם יחזו בו ולנער כי שתים רעות לו לחד כי הנער חשר לנ עד הוח יבדל ב' כי זה דרכו לבלתי רלות לת המולד רק לל חשר הוח שם תכול ושתו ולבלתי חסוב מחשבות חשר יהנוס בחחריתו הנה על ידי הספר הלו חליו יבחו שתיהן כחחד וזהו לנער דעת ומומה כי בו יקנה דעת בחשר יהיהרנו וגם מומה מחשר יקרה לו בחחריתו היתים כחשר תרחינה עיניו נמשלי ספר חלה מהקורות לנער חשר לנ ופתר ורנו וחין נחת ומורח יעלה על רחשו ויחסוד מחשנות לבלתי ידח חו פן יבייש נערותו ת קנוקותו (ח) וחשר הוח תכס על ידי ספר זה יחסוק בתורה חסק ממרץ מחשר ינדיל בו שלמה שבח התורה ונדולקה עד בלי די ומה גם עד רובע ספרו יתשך לו מקריח ספר זה שלח ישנע מהתורה רק תמיד הלוך ושמע מתוריו ומלמדיו ויוסף לקח על ידיעתו כי לח יתים מבין רגלי החכמים לשתות נלמת ת דבריהם וזהו ישמע וכו' שב"י קרח מקרח קדש ספרי זה יחסוק לשמוע ממוריו נם חחר היותו חכם ויוסף לקחת לקח ולמוד ממלמדיו להבין מתוכו ולח יסמוך על חכמתו חשר למד עד כה וחשר הוח נבון להבין מדעתו לו מתוך התורה הנה עתה תחבולות יקנה והמלחות (ו) להבין משל ומליצה היח התורה כמו"ל נמדרש להבין משל חלו משלים שבתורה ומליצה זו התורה עלמה והוח כי הלח בתורה יש דברים שהס נופי הלבות ודיניס ולהס יקרח תורה עלמה וייחס חותה למליצה למה שנופי הלבות כמליצה סתומה וחתומה ולולח תורה שבעל פה לין מבין כי היח דרך קלרה עד מחד על כל תיבה וחות ומקרח ומסורת תלי תלים של דקדוקים ודיניס וים חלק ממנה חשר חינו נופי הלבות וזולת סודו יש נו משלי ספר למבין כי על כן קרחה דוד משל הקדמוני ומתוכה יבין הנבון משלי ספר כחשר דוד הוליח מוהלהים חכה לידו משל מרשעים יצח רשע וגם שלמה כל משלי ספרו כמפורס למעלה ולהיות כי לח כל נבון יבין מתוכה כחשר הבין שלמה נרחוב לבו על כן חמר כי עתה על ידי ספרו הלזה תחבולות יקנה להבין גם הוח בשני חלקי התורה כי נלח בשלמה נמשל ומליצה נרחוקנו דברי שלמה ויסקיף במקור חשר ממנו חנמס יוכן להבין גם הוח מתוך התורה קולדות סתומים וחתומים מעין חשר הבין גם שלמה בחכמתו וגם יקנה תחבולות להבין דברי חכמים בעלי קבלת תורה שבעל פה וחידותם ומשליהם בדברים שדברו דרך חידה שלח כפשטן על ידי משלי ספר חלה בהבינו נמשליהם יחודר גם נמשלי חידותם כי כיוצל בהם הפה: ובמדרש וחידותם חמר רבי מחיר הפילו סיחת חולין שלהם שקול כנגד כל התורה כלה ע"כ והנה כמו זר כחצב ומי ישמע לו לדבר הוה להשוות סיחת חולין לתורה עלמה חשר חין ערוך חליה ומה ריחה נכתוב שהכריחו לכך: אך הנה למעלה מזה נחמר הוה נחמר להבין משל ומליצה משל חלו משלים שבתורה ומליצה זו התורה עלמה כחשר ביחרנו ועתה חיפה הוקשה לו כי הלח חומרו וחידותם קיצו רק חידות למו נשיחת חולין שהס מד"ת נכלל משלים שבתורה ותורה עלמה ודברי חכמים שלריך נבון תחבולות יקנה להבינם הוה והס כן לחרי חומרו להבין הסורה עלמה וגם דברי חכמים

ומוסר להבין אמרי בינה: ג לקחת מוסר השכל צדק ומשפט ומישרים: ד לתת לפתאים ערמה לנער דעת ומזמה: ה ישמע חכם ויוסף לקח ונבון תחבלות יקנה: ו להבין משל ומליצה דברי חכמים וחידותם

חֲכָמִים וְחִידֹתָם׃ ז יִרְאַת יְהוָה רֵאשִׁית דָּעַת חָכְמָה וּמוּסָר אֱוִילִים בָּזוּ׃ ח שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ וְאַל־תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ׃ ט כִּי לִוְיַת חֵן הֵם לְרֹאשֶׁךָ וַעֲנָקִים לְגַרְגְּרֹתֶיךָ׃ י בְּנִי אִם־יְפַתּוּךָ חַטָּאִים אַל־

תבא

הם דברי קבלת תורה שבעל פה שעל פיה כרת ה' ברית עם ישראל לפיך כאשר יאמר אדם או יחשוב שהם פיתוח חולין והלכה דבר רק הוא בערך הקודש וזה דומה לנהוגה ועוד לקרוא אחר תורתו שתחבולות יקנה להבין משל ומליצה החתורה יותר כמפורש ענינך למעלה וגם דברי חכמים החביבין יותר כמאמרם ז"ל שתורתו הקדוש ברוך הוא חביבים עליו דברי דודים מייבה לו תורה יותר משנים שיחת חולין הקלן מהכל יבין ומה גם כי טוב טוב שם להבינם ומי יתן ולא יהיה עוסק הם על כן אמ' רבי מאיר תפילו שיחת חולין כו' • והוא ענין גדולה שנושא וכו' והוא כי להומר תרגו דברי התורה והולך לו לא יצער מלהיות לו כתר ספקות ומה גם בבח לידי מעשה כל מצוה והנהגה בעסקי גופו על פי התורה יהיה נכון לדעת תוכחת ועומק כל דבר על בוריו לך בהיותו שוקד ומשתעשע ושומע יום יום בפיחת דבר בהלכתו גם בעניני חול עיניו שנושא על פי התורה יגלה כל דבר ביאור כוונת התורה בכל פרטיה נאלא כי זה שקול כלמוד התורה כי הוא חוקה במתקה ויורד לעומקה :

(ז) הנה תין ספק שענין חוליס תין חסרי דעת המתנאצים כי לא יבחינו להחשיב להן לנגות מוסר לך יקרת חויל לחסר יחסר דעתו מלאחוז בטוב ומחזק בדרך ויקרת כה כי תין לחם חוסך חלת חם כן נכנסה ב רוח שטות תף חם כן דעת יהיה כענין חויל עיני תוקי לא ידעו ונבח ב בניאור והוא כי בהזכירו התועלות הנלמדות מהספר אמר לדעת חכמה ומוסר כי'הם שלח להזכיר ירחת ה'גם כי הים גם היח מהתועלות הנלמדות ונדולה מהגדולות שבהן ובהזכירו מי ומי הלומדים ממנו הזכיר פתזים ונער כו'וחילו חוילי' והם המטים עקלקלות'מדרך הטובה שילמדו דו להטיב לח הזכיר על כן בח לתת טוב טעם לשני הדברים על הח' אמר ירחת ה'רחשית דעת כלו'ולכן למה שהיח התחלת הדעת לח תחסר למידה בפני עלמה ובכלל זו' לדעת חכמה כו'תוכלל גם הירחה כי היח רחשי' לה ועל הב' אמר חכמה ומוסר חויליס דוו כלומר לחר שהחכמה ומוסר חויליס דוו לח יוכלו לימנות בכלל הלומדים מספר חכמה ומוסר כנודע כי בזוה החכמה לח יבליח בה בימיו עד יכיר ערכה • זו יאמר טרם החילו ללמד כלל נדול על כל הלומדים המוכרים שרחוי יקדים להם ירחת ה' כי הוא רחשית לדעת ללמוד לך חויליס מחוסרי ירחת ה' הלח יבער מהם ללמוד לחה שהחכמה ומוסר חויליס דוו וכוזס יקלו מהם • (ח) זה החילו להיסיר וללמד דעת לח עם ה' חלה ונשמה לב מי חלה לב וחם לחסר יצומו כשמע חליהם וחפסר ידבר על תורה שבכתב ושבע"פ ויקרח מוסר לב לל התורה הכתובה הקלטו מלו ניתנה למו מלקו ית' ותקרח מוסרתב בענין התב שחחרי הולידו לח הבן לח יטפל דו כן לח הוסיף למו בה תפילו לוות לחת לך תורה שבע"פ היח הקבלה הנמשכת חלינו חים מפי חים כי הן לחת גם שהכל קבל משה מסיני הלח למו תתייחס למידת כל דור מהקודם חלינו לל תיכוך היוקך מסרי לחתו וזהו וחל תטוש תורת חמך • זו קרוב לזה יחמר על ב' מיני מוסרים ח' מוסרי התורה הם מוסריו יתבר' תבי ישרחל ב' מוסר חכמי הדורות כשלמה וזולתו לחבר מיוחיהם למו שותים ודדיהם למו יוקים בכל דור ודור בתיוקי היוקך מסדי לחתו והוא כי טרם החילו שלמה להשמיע מוסרי השכלתו בח ויחמר כתהנלל בענוחתנותו בל ירחה חפץ יעשו עיקר מעשלי מוסריו ונגד פניו מוסרי חלהיהם הכתובים בספר התורה ותה גם לחר זו'למעלה כי נעתו משליו כי יתתיק חכמ' עם המוסר בחופן נחות להתקבל יותר מנורות מלכו של עולם בחורתו הקמתה ועגב' ויחמר כעניה סיערה המיסרת לח נפה ותחמר לו גם שחתה בני ולך יחתה לשמוע כל לחבר לחי מלוה לוחך ב תעשה עיקר מלחתי פי נגד דברי תניך לך ריחשונה עשה עיקר וחחזו בתוסרי תניך וחחרי כן גם מתוסרי חמך לל תנח ידך והן"חלה דברי שלמה לחמר דע תיפה בני כי לח הלכתי בגדולות לחמר לך תעיס פניך לל משלי מוסרי ונגד פני מוסרי תורת חלהיהו לך שמע בני בעצם ורחשונה מוסר תניך קבך יתב' שמו כי הוח העיקר לך גם מתורת חמך כמוני לל תטוש כי הם תנחר ותקרנה (ט) כי לגב מוסר תניך כי טובים הענים גם כי מוסרי תניך נגדו' לויח כו' בעוש שכל והבין מה ענין הלוי' והענקים כתעורר גם על חומ' נרגרותיך בי"י הרבוי על ברחשיך וכן ברחשיך לקבל ספרי' והוח בהקדי' כי הן ידענו כי מלבד שכל התורה כלה שמותיו של הקב"ה והן הם הדבקים בתמותיה ועוסקים בה זולת זה יתלוו לל הלדם כתה וכמה מלחכים קדושים הנעשים מכל מלוה והדרכה ממוסר תניהו ותורת חמו שהזכיר והן הם המלילים לת החדם מכל נרה לת הגוף בעה"ו ולת הנפש מכל המתרגש לחר המות • עוד הקדמה ב' כי כחות הקדושה לשר יעשו בעסק תורה ומלות וקיומם הם המהדרין ומעטרין תותו בע"ה כמו"ל נדיקים יוסנים ועטרותיהם נרחשיהם הן עטרות שלהם לשר קנו בתלותיהם כי נהם יתהדרו ויקעדו זולת עושר לושר הנתת המועיל והקעמוג שיקנה על

ידן כמודע • והן תלה דברי שלמה פה לומר רחשה נח בני תין ערך מוסר תניך ותורת חמך כי הלח מנוחת החדם ושובו לב' יתלק ב' סיל ק היקר להיות מנרה נחלק ב' כבוד והדבר ג' עשר קנייני והנה ג' תלה לך בעה"ז ובעה"ב כי הנה לויח הן הם לרחשיך כי בני לויח שומרים לרחשיך יהיו לך שמותיו יתב' ותל זכי קודם שמת שרי תניך ותורת חמך ולח בלבד לרחש החומרי כ"ח לכל ב' רחשיך ביח"ר הרבוי על ולנפש וזהו רחשיך ביח"ר הרבוי על נרות החוש בעה"ו ועל נרות הנפש בנח וח תלר מדחנה מדבר פן יכנו מעכרך כי לח כן הוח רק מתנת חנם חהנו לויח הן בתורה הן וחמר כר"ח ותתחנן שהוח מתנ' חנם זה הוח על העדר הלרו'ועל כבוד והדר ועשר טוב הקנייני חמר וענקים לנרגרותיך והוח כי כחשר חסר לו ענקי מרגליות על מ'וחרו שחיים הנה טובותיו ח' כבוד והדר חסר יתהדר נם שניח הכלח רוב עושרו שהם משויש הן רק ככה יהיו תורה ומלות לעושם כי הן הם המהדרים ומעטרים לותו כענין הקדמה הנ' והם עלמם הנעשים עושר חסר חסר הרנה לעשות שרפי קדש בהרנות תורה ומלות יתהדר לעיני כל חסר הרנה לעשות שרפי קדש בהרנות תורה ומלות יתהדר לעיניו כל רואיו כי מלחכיו חסר פעל ועשה ונלויס חלין יתנו חנו בעיניהם וגם יהיו לו עושר שמור להטיב לו גם פה וזהו וענקים לנרגרותיך ולחמר לשון רבים על הנוף והנפש כמודגר בחומרו רחשיך • או ע"ד זה כי הנה חסר ילך בדרך נרה יפור ממנו ומרגליותיו להסכיר שומרים לרחשו לחמר לחת לל תירח שיקרך כה שימנו מלותיך חסר תעשה בהלנות נרותיך ולח תוכה לנרפס לעשות מהם ענקים יחד כי יעוכו ח' הנה וח' הנה כי חס גם כי חלך בקרב נרה יהיו שומרים לרחשיך וישחרו לך כלנה לעשות ענקים לנרגרותיך להתפחר ולהתענג נם לח יפסרו חם תשמע מוסר תניך ולל תטוש תורת חמך • או קרוב לזה כי המוליך ענקים נרגרותיו בלפתו בדרך ישמח בעשרו ויתהדר בתפחרתם חך ינטרך להסכיר שומרי' לרחשו כן יענבוש חו ישיחו לת רחשו בשבילם לחמר כי תורה ומוסר שהם שני מרגליות בחמת מהפוך הוח כי הן הענקים והן הם השומרים לרחשך וזהו לויח הן וכו' וענקים וכו' • זו יחמר כי דרך המוליך לתו שומרים לרחשו מפחד חויב ומפני עקת רשע להנלל מחויביו וכריו כי תהיה חחת המלוים חותו עליהם ותמורחם לח תנע בו יד לר וחויב חך לח ממולחו הן בעיני לריו וחויביו חך תסר לוותו תורה ומלות ויגילוהו מכל נרה הין הנלתו על ידם בנפול על לריו חיתתה ופחד כי חם מהיבות שפע הנפשע בו על ידי תורה ומלות יהן ה' חמו בעיניהם בל יגרו מותו כענין לחריות דניחל שכתן ה' חמו בעיניהם והיו מלחכים חותו ועושים עלמם סולם לעלות מבחו'וכענין יוסף בבור מלח נחשים ועקרבים שעפר רגליו ליחכו וכדבר ה' על ישרחל הגוליס ויהן חותם לרחמים לפני כל שוביהם וזהו כי לויח הן וכו' כלומר כי לויח תורה ומוסר הנוכר לרחש הלדיק תהיה לויח הן שלח ישחרוהו על ידי הטלת מנור רק שם' יהן הן בעיני הלריס חותו כדבר שכתוב ברלות ה' דרכי חיש נם חויביו ישלים חתו כי וולת ההלכה יהיו לחן וחל יעלה על רוחך דבר בליעל לחמר הן שמח כי רב מחד תועלתי מתור'ומוסר חך לעומת זה יכבד עלי עול תורה ומוסר ודקדוקיהם כעול ברזל על מ'חרי כי כבדו מחד כי הלח תחה דע לך כי חם שמוע תשמע מוסר תניך וחל תטוש תורת חמך יוסרם חשקך בהם עד גדר לח תעריכם לעול על מ'חר כי חם חדרך לענקים נרגרותיך כי כחשר חסר על מ'חרו ענקים של חבנים טובות ומרגליות נם כי יכבדו ממנו יהיו בעיניו כקלים משחת לבנו בחין ערכם והדרם וח' יפית לב לל כבדותם כן בשום לבך לשמוע מוסר תניך ותורת חמך כלומר מחהבה בחיתוך הפשוק היוקך בן לה' והוח תניך והתורה חמך חין לריך לומר שלח יהיו כעול על מ'חרך כי חם חדרכה כענקים שחשוק נם לשבול כבדותם על מ'חרך כי תשית לבך לל מוסר וכבוד חסר יוסנ בהם : ז (י) הנה כתבתי לך כי תורה שבכתב ושבע"פ שלמות וכתר יתנו לב' רחשיך של נוף ונפש וענקים וכו' לך בוחה שחשמר פן וחל תחחבר לרשעים ולפתיים חל תחבה פן יסירו חת לבך מחחרי תורת ה' וזה החילו בני וכו' והנה בניחור פסוק זה שמעתי תומרים כי עלה טובה קל משמע ליה לל ידחה חת המפקים בטעמות פן ידחוס בחלקות ויתפתה רק יחמר שחינו רולה בשלי טעמה ו"ח חל תחבה • עוד יתכן על פי המשך הכתובים בזה שנעיר נם כי מי לנו חכם כשלמה ומי כמוהו מורה חטחים בדרך לח ידעו להשמר וכעלם מעיני חסר ניתת חדם לו לך בדבר הזה מי פתי יתמין לדברי החטחים החלה בנפשותם לסוס חת נפשו מנגד לחייב חת רחשו לנרדף ולנוחלי הדם ולמלך בשר ודם זולת חסר למלכו של עולם העולה על כולם עד יוריהו המורים לח ישמע ולח יחבה ונם תומרו בשלעם וכו' ירחה בכופל הקודם לשלי לורך וכן מה ענין הדמותו לשחול ונם תומרו חייס כי מי לח ידע כי לח בחותם יבלעום והרגים ונם הי"ל בשלעם

דְּבָרַי אֶתְכֶם׃ כג הָיָן קָרָאתִי וַתְּמָאֲנוּ נָטִיתִי יָדִי וְאֵין
מַקְשִׁיב׃ כד וַתִּפְרְעוּ כָּל־עֲצָתִי וְרֹכַחְתִּי לֹא
אֲבִיתֶם׃ כה וְגַם־אֲנִי בְּאֵידְכֶם אֶשְׂחָק אֶלְעַג בְּבֹא
פַּחְדְּכֶם׃ כו בְּבֹא כְשׁאוֹה פַּחְדְּכֶם וְאֵידְכֶם כְּסוּפָה
יַאֲרֶה בְּבֹא עֲלֵיכֶם צָרָה וְצוּקָה׃ כז אָז יִקְרָאנַנִי
וְלֹא אֶעֱנֶה יְשַׁחֲרֻנַנִי וְלֹא יִמְצָאֻנָנִי׃ כח תַּחַת כִּי־
שָׂנְאוּ דָעַת וְיִרְאַת יְהוָה לֹא בָחָרוּ׃ ל לֹא־אָבוּ
לַעֲצָתִי נָאֲצוּ כָּל־תּוֹכַחְתִּי׃ לא וְיֹאכְלוּ מִפְּרִי דַרְכָּם
וּמִמֹּעֲצֹתֵיהֶם יִשְׂבָּעוּ׃ לב כִּי מְשׁוּבַת פְּתָיִם
תַּהַרְגֵם וְשַׁלְוַת כְּסִילִים תְּאַבְּדֵם׃ לג וְשֹׁמֵעַ לִי יִשְׁכָּן־

בטח

דברי אתכם: כג יען קראתי ותמאנו נטיתי ידי ואין
מקשיב: כד ותפרעו כל עצתי ורוכחתי לא
אביתם: כה גם־אני באידכם אשחק אלעג בבא
פחדכם: כו בבא כשאוה פחדכם ואידכם כסופה
יארה בבא עליכם צרה וצוקה: כז אז יקראנני
ולא אענה ישחרנני ולא ימצאנני: כח תחת כי־
שנאו דעת ויראת יהוה לא בחרו: ל לא־אבו
לעצתי נאצו כל־תוכחתי: לא ויאכלו מפרי דרכם
וממועצתיהם ישבעו: לב כי משובת פתים
תהרגם ושלות כסילים תאבדם: לג ושמע לי ישכן־

בטח

ישמעו ומורח לח יעלה על רחסם מחימת הקוכח' יטה ידו בייסורין קלים
מחקו ובידו יקברך כמקרה נגו נקעורר לשוב ולשמוע חת כל דברי ה'
ותוכחותיו וסס נחלה לח יוכרו יסתיר פניס ח"ו ויפחירם למקרי הומן
ימלחום לרוק רגוע ויקעקדו לגליס המתרגשים לבח בעולם כנמלח כל זה
נקורה ח' לח' מבלי נוכיר חיה מקום
כנוד כל ח', מהנה וחן כל חלה על
הסדר סידרק' פה הקורה המדברת
עם ישרחל בשמו יח ח' לחמר כמייען
עד מתי פתיס וכו' ולליס וכו' כלומר
עד מתי תנחרו נרע ולח בחייס
למהר לשוב כי היח העלה החמתיק
וסס לח תעשו בשניל העלה קשובו
לתוכחתי בשניל התוכח' לחבר הוכחתי
לחכס בשורי הקורה והודעת
הלרות הגועדות סס לח תשמעו לי
ולח בחחרו מלשוב עד בח עליכס
הייסורין ממש ולח יעלה על רוחכס
שלח תהיו עוד לרגון לפני בשובי' על
חבר מריתס פי ועל כן המתנו לשוב
כי הלח לח כן תנכי עמכס חך חדרך'
חניעה לכס רוחי כי יש לחל ידכס להתקרב חלי בשובכס עד חניעה לכס
רוחי קדשי כחבר כתבנו ומוה תעלה נדולה הימנה והיח חודיעה
דברי חתכס היח הדרגת הנבוחה שחינה כרוח הקדש הנשפע בחדם ופיו
המדבר כד"ח רוח ה' דבר בי ומלתו על לשוני דק שהוח יח' מודיע דבריו
חלין כדבר חיש חל דעהו והוח ישמע ויניד כי לח יעלרך' חבר חטחתס
מלהשיג המעלות הגדולות החלה סס חלי תשובו כחבר לח היו נמנעות
טרס תחטחו (כד) וסס תרחו שהנחתי עליכס ייסורין לחבר המועלות
והתוכחות חבר הוכרתי והכחבתי לכס בתורה הוח ברחוקי כי לייכס
שמיס על לב לשמוע חל העלה ולח חל התוכחת לכן נטיתי ידי להפוקד'
בייסורין וזהו יען קרחתי ותמחנו ע"כ נטיתי ידי עליכס וסס ייסורין
קלים כי מידי היו לכס נטייה בעלמת כחבר ייסר חיש חת בנו בידו בשבף
קלף וזהו נטיתי ידי ולח היו רק לשחעוררו לשוב ולשמוע חל דברי ולחף
ע"פ כן וחין מקשיב (כה) נוסף על מה שמקודס וה ופרעו כל עלתי
חבר יעלתי עד מתי פתיס וחחרי כן ותוכחתי לח חביתס (כו) על כן
מעתה לחבר שלח חלה ועובדכס מחזיקים בשובתכס דעו חיפה כי נס
בחדכס חשחק וכו' ולבח חל הניחור נסיתי לב חל חומרו בחדכס שייחס
החד לליהס ולח חלין יח' המניחו לליהס חך הוח כי דרכו יח' לרחמני'
היחלו לייסר חת ישרחל בייסורין קלים בידו הרחמני' ולח יתעוררו לשוב
חו יסתיר פניו מהס ויתעתדו לכל לרוח המתרגשות לבח בעולם ומלחוחו
רעות רבות וזהו נס חני חחר שנטיתי ידי בעלמי ולח שמעתס ופרעתו
וכו' עתה נס חני בחדכס מהקורות חתכס כי חשחק מכס חשחק וכו'
והוח כי דרך החד המכה חת נמו למען השיבו למוטב כי זולת חשר יכמו
ברחמים עוד לו כי נס הוח ידוע כי יכמרו רחמיו על מכות נמו חך בשובתו
בחולתו פעמים שלח לחרי הכותו חומרו כי יקשה ערפו מחו והלחה לח
בלבד יחוק לבו ולח ידוע על מכותיו כי סס נס סס ימלחוהו לרוח רבות
ורעות ישחק וישמח בחומרו כי נכונו לו שפטים כן הדבר הזה כי לחרי
הטות הוח יח' חת ידו ומכה חת עמו להשיבו חל חלין שבשמים ביד רחמיו
כחשר ייסר חיש חת נמו ולח סוה לו כי עודנו מחזיק במשובתו חו נס בחיד
הנח עליהס מהרעות המתרגשות ישחק ונפחד ילעג (כז) ומי יתן
ונשובה חליו יח' בכל זחת חך זה דרכנו בקושי ערפנו כי לח נשוב על ידי
לרה וצוקה כי נייחס לותי' למקרה כי חזקה יד משובתנו עד יבחו מיס עד
נפש בנוח ח"ו רעה רבה מחד ומה נס סס היח פקחומית כי חו נחרץ
לקרות כלנו נפש ה' בקול בכי וקול נעקת הלרה וחו על דבר חשר לח
קדמנו לשוב על כל ההתרחות הקודמות עד בח כנהר לרה וצוקה נחלה
מחד חוי נס ה' יסתיר פניו ולח יענה חלילה וו"ח נבח כשוחה וכו' וחדכס
כסופה פקחומית וגדולה יחתה (כח) חו מכובד הרעה יקרחנני ולח
חענה וכו' ולבל נחמר ונלח חין לך דבר שעומד בפני החשובה ולמה הימיו'
הרחשונים חשר לח שמנו נס לח יפלו בשובנו כעת חל ה' להלימו על כן
הטיב חשר דבר יקרחונני ולח חמר תקרחנני תמלחנני לנכח כיום' פחדכס
וחדכס לומר חל כח תחשבו על ה' חועה שחוסף יהו מלקבל פנים חלילה כי
הלוחי יפשוו בכל לב לדבקה בו בחמת ולח יעצקו בפיהם חטחתו ובלבם
יכונו לו וזהו חז יקרחנני כלומר לח יהיה לבבכם נכח פני ה' ודבקים בו
רק תהיה קריחתכם חותי כחחרים ותריס חלחי סיקרחנני ועל כן לח חענה
כי קרוב חלי בפיכם וריחוק מכליותיכ' ודופי זה לחשוב היה שובל דוד המלך
ע"ה מעלמו בחומרו קולי חל ה' חקרח לומר בסקולי חל ה' חין הקול לבדו
חל ה' ולבי בל עמו רק לקרח כלומר חלי הקורח בכל עלמי ולח קולי
לבדו ועל כן בסחקרח כבר ויענני כי טרס חקרח הוח יענה ווה שלה בכל

תפלה

תבא: יא אִם־יֹאמְרוּ֮ לְכָה אִתָּנוּ נֶאֶרְבָה לָדָם
נִצְפְּנָה לְנָקִי חִנָּם: יב נְבַלְּעֵם כִּשְׁאוֹל חַיִּים וּתְמִימִים
כְּיוֹרְדֵי בוֹר: יג כָּל־הוֹן יָקָר נִמְצָא נְמַלֵּא בָתֵּינוּ
שָׁלָל: יד גּוֹרָלְךָ תַּפִּיל בְּתוֹכֵנוּ כִּיס אֶחָד יִהְיֶה
לְכֻלָּנוּ: טו בְּנִי אַל־תֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אִתָּם מְנַע רַגְלְךָ
מִנְּתִיבָתָם: טז כִּי רַגְלֵיהֶם לָרָע יָרוּצוּ וַיְמַהֲרוּ לִשְׁפֹּךְ
דָּם: יז כִּי־חִנָּם מְזֹרָה הָרֶשֶׁת בְּעֵינֵי כָּל־בַּעַל כָּנָף: יח וְהֵם לְדָמָם יֶאֱרֹבוּ יְצַפְּנוּ לְנַפְשֹׁתָם: יט כֵּן

ארחות

יקר התשלים כאלו עד בלי די ומה בלע כי נקה מיין מלומה (יד) ועוד מוסיפה לך הטובה גדולה כי גורלך תפיל בתוכנו כי אתה לבדך תפיל גורלך בחלקינו ויהי לך חבר אתה תחד בנורלך ואחר כך מכל הפה זר לנו כיס אחד יהיה לכולנו כי כמונו כמוך כיחסנו כאלו נם אתה בחבר ממנו וקרן שלך קייס כי חמוץ ותעמוד בגורלך ולח תאכל ממנו ווה יורה חו בתוכנו שלח יחלקו נם הס רק הוח גורלו (טו) והנה זה דרכם הלח ילהה דרך ישרה שיבור לו החד רחפ ידיס אך בני חלק בדרך אתם לוחר נם אתה בעיניך דרך שהיח רוצה ולח בחקיד שהוח לר שמרחים עבבון לבם השמר לך חל חלק בדרך ז חתם והטעם כי מנע רגלך מנתיבתן כי אחרי דרך זו ים נתיב לר ומר (זו) כי ברשות בחורים ובמוכיוח לבם כי רגליהם לרע ירוצו וחין זוכה כבדם לחר חשר ידעת כי חטחים המה כהחילו לם יפתוך חטחם וחוקק החטחים שלבם למרע עד יוחזקו בכפרו כמודע (יז) ונה הם לח קשית לב לדברי חלה כמקרה בעל הכנף נם חתה יקרך כי הם פרוש ללוכדו וגרעיני חטה ושעורה נבולתה למוסכו על ידם ברשתם ובעל כנף לח ישית לבו חל הרשת פרוסה כי יקן עיניו בחוכל להסיח נפש וידמה בעיניו כחלו חנם מזורה הרש' (יח) עם היות שהם כלו' הפורסי מכמור' לחמם חל בעלי כנף יזהרוהו לף שיתנו לפניהם חטה ושעורה וכוסמות נבולת הרשת (יט) כן הנה חורחות כל בוצע בצע כמפקיד חלה שמרחי' לפניך ריוח וכוח והון יקר שתמלח כגרעיני החטה לפני בעל הכנף ותחת' תעמוד הרש' פרוס' כי כל ישעם וכל חפץ למוסכך ברשת' ולחבד חת נפשך והוח חת נפש בעליו יקח כי חשר הוח בעל נפש מנקשים חת נפשו לקחתה ממנו כי חת הנפשות ינודו חרש ' (יא) עוד חפשר חם יחמרו חל תשת ידך עמנו לשוסם שלל ובזו נו וחל תעש עמנו כלה נתמימי דרך נפש ך דם נקייס חך זה חסדך עמנו לכה תקנו בחברתנו בלבד ומלחנו כחרב' לדם וכו' ותחה תעמוד מנגד כי לח נפשך בחלה (יב) ולח תחמר בלבבך נירח לח יקולי ינצר הנקי הזה ויהפך חל הרובף חו בן יהיו רגים מורח לח יעלה על רחשך לחמר בן ידבק בידך מחומ' מן החרם חשר נידם בהחבדך תחנו כי הלח נם חס רגים יהיו נבלעם כשחול חייס כי יש לחל ידיעו ונם חל תירח בן יודע הדבר חל המלך חו חל סר הנפש כי הלח לח נפשיר פרסה כי נבלעם המיתים כיורדי בור הנלחי נרחים לרוחי הטעם ולח יחלט מניד דבר (יג) והיה כי תלך עתנו והטבנו לך כי נם שתת הרע לח תקבל וידיך לח יפשכו דם כי תחה העמוד מנגד חת הטוב תקבל חלק כחלק שכל הון יקר נמלח בתיכו דרך כלל הנו וחת' (יד) נורלך כו' נשוח ותחומרו נורלך ולח תחר נורל תפיל יחמר עוד נוסיפה לך כי נורלך הוח הפור הן הפתקח שעל שתך תחה בידך תפילנה בתוכנו בחלק שתנחר ותקרב מכולם וזהו בתוכנו טרם יקח חיש חלקו וחח"כ כיס חחד יהיה לכולנו (טו) והנה ידעתי נני ידעתי כי מעלתך על תלך חפי' נדרך רחבה חתם כלומר יחד חתם כי תירח לנפשך לך מה שחנערך לנוחך הוח מנע רגלך מנתיבתם והזה בל תחמר בלבבך לח חתחנר חתם חך דיוק יהיה ביני ובינם ותחילנ' נבתיב נר בלתי מפורסם ובחסר תרחבה עיני יתייעלו להדיח המלטת רק חלי וחלח מקור ההפכה ותהיה ריחוק מן ההפסד וקרוב לשכר שירבו עלי מחד מהר ומתן בחת היותי נבתיבת' (טז) כי לח יעלה על רוחך תוכל להמלט על נפשך כי הלח רגליהם כשהוח לרע לח ילכו רק ירוצו ויתהרו כ"כ שלח תספיק להמלט טרם יעבו תועבה (יז) ותלכד בחמורה רעה כי הלח כחקרה בעל הכנף יקרך שיהיה לו כי חנם חזורה הרשת כי יחשוב שיקל לקחת נרגיריו החטה ויעוף טרם תספיק הרשת ללוכדו וזה בעיני כל בעל כנף כלומר שבכנפיו יחסה ויבטח לעופף קל מהרים להמלט על נפשו (יח) ולח ידע כי הפורסי מכמורת הן לדמם של בעלי כנף יחרובו וילפפו לנפשותם ולח יפרשו רשת בחופן שבעל כנף ימלט נפשו (יט) כן יקרה לך כי תשבן בקולותך להנקל כלבבי מיד ולח תלכד בשחיתותם כ"ח תלכד וינחו חת נפשך והזה כן חרחות וכו' חת נפש וכו' :

ובמדרש נבי שם יפתוך חטחים חרשת"י ממי למד שלמ' מחכמתו של דוד חביו שחמ' חטחי חרדף רעה לפי' חמר בחכמתו שם יפתוך חטחי חל תקנה שם יחמר לך פלוני עשיר הוח ונהרגתו חל תשמע לו ולח תקנה לו מפני שמשבחותיו לרעה ע"כ והנה מלמדים זה ירחה משולל ההנחה חיך יניח רחיה שלמד מדוד מפסוק חטחים וכו' שחמרו שלמה ועוד למה הוצרך לייחס למודה ג חביו ולח קל עצמו ועוד חו' לפיכך חמר שלמה בחכמתו שם יפתוך חטחים שם יחמר לך פלוני עשיר הוח וכו' למה יחזור

לומר

נבלעהו שם חזור חל הנקי הנו' וכן חומרו ותמימים וכו' יקשה פי סניס היותו כפל ענין ונם נחלות שוחו ובחו' נורלך וכו' וכי זו היח שוחת עין ויתכון עליהם שיחלקו בגורל ולמה יגרע מהם ולח עוד חלח סניס חחד יהיה לכולם ומה יתנו ומה יוסיפו לו בדבר הזה ובחו' בני חל תלך וכו' מנע וכו' יכפול לבלי לורך ובחומרו כי רגליהם וכו' מה יחדש לו בכוונתם כי לה נפשר דברו לומר נ"ר לדם ובחומרו כי חנם וכו' חיזה הדרך ידמה פתויס חל מנל הרשת * והנה על הקיצי הרחשון כתב הרב בעל העקידה כי טעת החטחים ההם בזו' נחזבה לדם הוח שיעלו להדיח ולהורות כי לטובה יכוונו ותומריס נחרבה חחר שופכי דמהו לעד נגדם ונלכדאנכאתו' לנקי בל יפיל ברשת ז ויהיה חנם שלח נקה נוסיף מיד הנקי מחות כי חם נלילהו חנם ופי' נבלעם וכו' על הנקי הנוכר שינלעוהו ויסתירוהו מרובדיו כי חמלו מתנו והנה לח נמלט בפסוק הלו הב' מחשר הערמו עליו ע"כ הנני נח חקריו ומלחתי לח דבריו כי ממנו חקה בפסוק חם יחמרו כו' ונמשיך יתר הפסיקים בדרך פלולה והוח כי חין בפק כי חשר חנחנו ה' לב לדעת טוב ורע לח יפקה נבו בחומרם חלין לפה חקנו לנסטם הנדיוות כי רע עליו המעשה חך יש חנשי מפחים להסית ולהדיח לעשות מעשה ומרי ויתקיקו בפיהם רעה להורות שהוח לקבל שכר כפנחם ולהניל לח חיש מביחת בחלה בח החלנים על ידי שלמה והוח בשוש שכל והבין בייקור תו' חל תקבה חחר שעקיד להזהיר ולומר בחר הטיב בני חל תלך בדרך לחם * ועוד כי מלך חם יחמרו לח תלדק היותם לפרש לך בחשר ייסר חיש חת בנו חמר שלמה בני כלומ' הכשר חשר הומר חלין בני חתה * ידעתי נם ידעתי שחם יפתוך חטחים שחל תקבה חתה מעצמך לעשות כמעשיהם (יא) חך חם יחמרו בחלקת לשון לכה חקנו וכו' שיזהו לך טלפים בחתק לשוסם ולבוז לח נכון חשכילך בינה בל תלכד בדרכם והוח חם יחמרו ויתקיקו בפיהם רעה לחמר הנה יש מחוסרים בעה"ו ויש בעה"ב ומי לך נדול מהמחוסר בפיהם לכן שמע נקולנו לעשו' חסד חנם להניל בפשות נקיים ולטפיך דם הרולחים כי בני חמותה המה וחין לך קנייח עה"ב נדול מזה ועל פי דרכנו נחום בחרן כי כל הון יקר כמלח מחשר שללו ותמטו המוכני דעים חשר בחרוב ובהרנם ובישור הכתובים לכה תקנו בחרבה לדם לעיר חכמיד ונלכדה לנקי בל יפכבו דמו ולח בכסף רק חנם כי נפליח לעשות חסד חנם (יב) ולבל יקשה בעיני הנפקה לחחר הן תמת כי טוב בעיני ה' להניל חיש נקי חך לטפיך דם המרלחים חולי לח יכפר בעיני החלנים ומי יודע חם תיזה זכות עומדת להם וחיך כהרנם שלח כרלונו יקבדך על כן יחליקו לשון ויחמרו לו דע כי קיפה כי קולים הנו מכלים מן הכרס והנו רלון קונכו כי הלח נם ה' חפץ דכחם רק שתחריך להם עד יעוקו ויורידם לשחול ומעתה לשחול יצפיעם ומה למו עשות רלון קונכו נדול מזה כי מה שהוח יקנרך עתיד לעשות להם נמוקם נעשה תנחנו מעודם חיים והלח ישמח ויעל כי הטבנו לרחות לעשות מעשהו מעתה וז"ו נבלעם כשחול חיים כלומר נבלעם כמו שעתיד לעשות נהם ס שול מעתה שעודם חיים ולח יחרך להם עד יום מוקם ולבל תחמר להם נניח בעל הכרס שיכלה חת קונו בשחול חשר הם הולכים שמה ונכשוף ידינו מקנר זה על כן יוסיפו לדבר ולומר ותמימים כיורדי בור והוח כי הנה טרם רדת הזבחים החטחים לנהינם חר"ל כי הנוף מתנהל נוף' כי לח לו חשמת דבר כי לח יגוע בלעדי הנפש ונם הנפש לח תמלח מהתנהל לחמר מה פשעי כי קדושה חני חלכסוף עון חשר חטח חך הנוף הנוף התחוה תחוה ויעש הרע בעיני ה' ואו הוח יתבדך יעשה כמעשה בעל הסבדים חל נ' שומרין החנר והסומח ויחבר סניהם נוף ונפש וידוע יחד בחמור להם הלד השוה שבכם שביניעת שניכם בעשתה התועבה נם חני חניח הנפש בנוף והניח לחחרי' כחשר נהעותם כחיש חחד חבריש וחוריבם הנורה והן זחת טעמת החטחים לנהינם הלהה בנפשותם חל הנפתה הלו רחה חשר נפליח לעשות בכלותו מעתה קונים מן הכרס בחופן כי לנדקה תחשב למו לפניו יתנרך כי הלח כחשר המות יפריד בין הנפשות החטחים המרלחים ונופש בחותם יעטרך הקב"ה לשוב לחברם יחד יהיו תמימים בלי חסרון רק כל נפש בנופה להורידם הבורה וח"כ טוב טוב הוח לדומם עתה עודם תמימים בנוף ונפש כמו יורדי בור שיתעסדו להעשות תמימים לדבק לידון וזהו ותמימים וכו' (יג) ועל פי דרכנו כל הון יקר נמלח מחשר חמטו המרלחים ונמלח בחיזו מחשר שללו כל ימיהם חו שחבר חו' נפשיה לנקי חנם יהלו כן יתחזק לב הנפתה למה נפטר הנקי חנם חין כסף ונקה נם כופר נפשו חו שכר טרחתו לו"ח כל הון וכו' לומר חל יקשה בעיניך בשלחך חת הנקי חפשי כי הלח כל הון

לומר בחכמתו על דבר שלח תבער גם מהבלתי חכם כי מי לית ידע שלח טוב להרוג עשיר בעשרו • ועוד הו' לית תסמע כו' מפני שתחשבותיו לרעה כלו המעשה יהיה טוב ומייעצו חל יביט קל מרחקו כי התחשבה רעה והלח המעשה רע ומר עד בלי די ומה לן תלל התחשבה • אמנם לבח הכיחור נדקדק הו' לית תסמע לו ולח תחבה לו כי הו' לית תסמע לו הוח מיותר על לשון הכתוב וכן הו' מלת לו פעם שנית ואחרתי יתמר לית תחבה והעניין כי רשב"י הוקש לו לתבר העדנו לתעלה היתכן יהי שלח בחכמתו להזהירנו כל נטפל להרוג נפשות ומי לית ידע נכל חלה על כן תמר מתי למד שלח תתרחק מהתשתי מחכמתו של חד תבין כלומר בהזמרו בדרך חטיחים לח עמד שפלל כל תלילה' עמידה ושמח תתמר לולי לין דעת שלמה כהוד רק שחין להתרחק מהם כי הם בעשותם העבירה כתו' כל תלך בדרך התקם לרגל בדרכיה חך שלח נפשתה סוג להלוחק שליהם לולי יפזבו המה תליך ותקה לח תשוב חליהם דע כי לין זה דעת שלמה רק כדעת תבין התוסר כל עמידה בדרכם כי ממנו למד שהרי תמר חטחים תרדף רעה והוח שהומר רחשונה הולך חל חכמים יחכם ורועה כסילים ירוע והם משכלי החכמה ולחר נכנם בהם רוח שטות וכסילות להטח כן ירוע שילמד ממעשיהם ולח תתמר החם על שהורגלו בחטח לחזיקם לנלחי חרים מלחטח שתתירח כן תלמוד מהם לו"ח חטחים תרדף רעה כי הרעה שהחילו להטח החטחי' תרדף לוקם להקמיד בכסל למו כי עבירה גוררת עבירה הפך ההולך לח נדיקים כסיפיה דקרח והפ נדיקים ישלם גיה שהל"ל שהטוב שעשו יתשכם להטיב כי הם גם שהטוב עלמו ישלם להם שכרם הוי המלך הנעשׂ שעושה שהוח המעניו ומעטרו נעשׂ"ב הנה שלמה שלמה לימוד זה חל תבין ולחר רחיה זו שלמה שלמה מדוד תבין תמר לפי תמר שלמה בחכמתו וכו' כלומ' לפי נמשך מחשר תמרתי לך יגדל יתמר שלמה בחכמתו הגדולה הם יפתוך חטחים חל תחבה ולח תחסה לו לעבה משולות חכמה בקופיח הרחשונה כי הם הדרבה לחבירתו הרמה תקייחם שחלמד מה שלח היה מבין חיש מדעתו ובינה עניו פירושו ולתר תם יתמר לך וכו' חל תסמע לו ולח חל תחבה לו כלומר לח תפרם חל תחבה לשמוע חליו לחטח עמו כי לח לחכמה תחסה כיסרים וו רק שלמד שלח תסמע לו נם לח תחבה לו כלומ' חל תחבה לו עוד להיות זתו כי תמתם חבריתו תמיד כלמוד דוד תבין ושמח יתמר ח"כ בטלה ממני מלות הסנת חת הרשעים בחשובה לו"ח תם יתמר לך פלוגי עשיר כלך וכהרגנו שהעני פניו להחטיחך תשפוך דם עמו וכיוצ' ולח יבוש סוג לח יבוש לקבל ממך לשוב מרעתו לכן לח תסמע לו נוה וגם לח תחבה לו להיות זתו כמוסר דוד תבין כן תשוב חליו ולח יתמר תחרי נטלי פיתויין והיה עמו בדבריה וולת זה ומה נם במילי דשמיח למה תקרחק ממנו לו"ח מפני שתחשבותיו לרעה ונקרבנו יפיס תורבנו למשכך נרשתו כחשר היחל ועל פי דרכו כיוון לומר שחומרו בני חל תלך בדרך חתם תינו במעשה העבירה רק לף להיות עמו בדרך גם על פי דרכו נתן טעם חל נורך פי' תם יתמרו וכו' תחר תומרו חל תחבה:

ג (כ) הלא סנדעתי לך כי מוסר תניך ותורת תתך תורה שבכתב וע"פ לויח תן הם לב' רחשיך לשמור תת נפשך ותת נופך לך נוחת שמנעני בני קדם הם פקויי החטחים קשמר כמדובר בקודם עמה נחתי להשפילך כן תתת' בלבבך מם יסכון לי כי תטוסה מפלט לי מרוח פי החטחים הלולה בנפשות' וחבת חל הבית ושפכני הנתם הוח סנן הוח יקו"ק כי בחקי ישכב שם ירעה ושם ירבץ וכלה סעיפי טבועים וסעיפי' שנחתי יניחם ויטעם בשורשי לבני גם תת העולם הזה יתן בלבי לבלתי חוסל למלח תת המעשה לשר עשה החלהים פעל לחוסף' בו לעה"ב עשה וחת תיסה לחוז נכסות כבוד תורותי שבכתב ועל פה ותך השמר לך תפקוויי החבתי' וחל תירח וחל תחת תדרכי יגרך לשר ידריכך כהם כי הלח חכמות שהם תורה שבכתב ושבע"פ יומם ולילה לח ישבותו להריס קול ולדבר ולומר עד מתי פתיים וכו' קשובו וכו' וילח בלשון יחיד לומ' כי ג' התורות ח' המה ומתחלפות להיסיר החדם ולבחר הכתוב נפיס לב חל חר' בחזק וברחובות ורחשי הומ"ת ופקחי שערים בעיר כי לח יתכן שהוח כפשוטו וכמ"ש ז"ל ההוח דחמר בשוק למדני פרק ח' ח"ל תת לביח המדרש ח"ל והפתיב חכמו' בחוץ תרנה ח"ל ההיח בחוץ של תורה וכן ברחובו' נמקום סתרחינן ד"ת ולין ספק כי כל דברי הספר הלו הם משל חליהם כמשל לף גם פסוקים שפסקנו מוסר נתה גם גם ים ויש דברים עסוקים על כן תכתוב קרוב חל דברי רו"ל והוח כי הנה למדנו רו"ל כי הין לך שם חייס לבטל שם מות היינ"ר כתורה טוה לנו משה ותמרו שם פנע בך ממול זה משכחו לביח המדרש והנה לח יבער מבלתי השתוות כל נ[illegible] תורה בתועלת הנמשך לשם מצוה להחיות כת היינ"ר ולהחזיקו למ"ט כי שם חיים שם תורתו לפי ערכו כחלק לשר נתן לו בעסק התורה תהיה ההתעוררות לשר תעוררנו לעוב חלינו יח • והנה שיער יחלק הדבר לד' חלקים והוח כי יש לית שפל רק בחטיות ופשטו' התורה לבד ובלתי מעתיק ומרחיב בעקרה ופניותיו' ויש מרחיב יותר בפשטו' עלמו נם שלח יתמיד להגו' בה בעסק ויש מתמיד והומה והונה בה לילה ויוסף למעלה מהם הנכנס בפנימיות' ועומקה ותמר כי חכמות שהם בכתב וע"פ בחוץ תרנה ברחובות תתן קולה כלומר בחלונינו' שלהם תרנה כלות' החוטח שעוסק בחליונו' החכמו' הלא יפעלו בו כמרגיש בלבו מעין רמון ותפוטה שהתורה מליטתו ותעירנו לעוב חל ה' ובריחובות התורה תתן קולה כלו' שהם הלדם יריחיב בחכמות

ארחות כל־בצע בצע את־נפש בעליו יקח:
ד חכמות בחוץ תרנה ברחבות תתן קולה:
נא בראש המיות תקרא בפתחי שערים בעיר
אמריה תאמר: כב עד־מתי פתיים תאהבו פתי
ולצים לצון חמדו להם וכסילים ישנאו־דעת: פ
תשבו לתוכחתי הנה אביעה לכם רוחי אודיעה

דברי

לח סיעסוק וימלח ברחובות הנה ליכות התרקדנו נם יעיר בו התעוררות נדול מהקודם כערך הפרש שבין השומע קול הברת רנון לשומע עלמות קול ודבור (כא) וברחש הומיו' התורה שהוח כשהלדם מגיע עלמו להיות הומה והונה נה שימשל לנגד ברחש הומיות השמיעתה לו בהמלחו ברחש הומיות התורה יריגיש התעוררות יותר נדול כהלו בשלח ברורה היח התקרלנו נפי' וזהו תקרח שהוח נדר נדול מהקודמים ולם יהיה נפתחי שערים בעיר שהוח שיכנס בשערי עירה שהוח משל לל הכנסו בפנימיותה ועומקה לו יריגיש תחמר ותדבר להשיבו ל"ה וכחומרת לל כל סוגי החוטחים לים ולים כפי רשעתו ניסות ממנה (כב) והוח עד מתי פתיים וכו' ולצים וכו' ובילח הכתוב כי עיקרי דרך ה' יתחלקו לשלש ים יתפתו לחר ענייני העו"ה ותחותיו כי תחלה הם לניני' ולין יד יבין ויבליל כי ל' ים יבין שכלם משנה כי לח זתת הממתה והשלמות • ג' ים יבין ויבליל כי לח יחומר הים כי הם על התורה ועל העבודה ולח על כל טובות העו"ה לח תמר לו הבטלה ויתלונן בחומרת חלין ישפל בחיי עולם • ג' שחינו לח מעבר הפני נעבר ההבלה והשבחל ולח מבדר היודע ומתלונן רק מוכן להבין ולהשכיל הם היה לומד כרחוי לו לך בלתי חפץ בלמוד ומשכל התורה ולו עשק בה היה מבין ופורש מכל עון משר חטח ועל שלש חלה דבר הכתוב כזלזו קורתו יח' תדבר בשמו על הסוג הח' תמר עד מתי פתיים תחהבו פתי בחוב טובות העו"ה וטעמו ורחו מה מתוק מדבש תומרו פתי ולח תמר פתיות כי הלח לין הים תוהב הפתי' כי הם הנשך תחר הנחות העולם כל ישנו וכל חפץ להמשך חומרו ולח ישית לב חל הנפש וזהו עד מתי פתיים תחהבו חת הנוף שהוח פתי משלל השכלה ולח חת הנפש המשכלת בחמת הדבקה בו יח' ועל הב' תמר ולצי לצון חמדו להם ועל הג' תמר וכסילים וכו' והוח כי משמעות כסילים הוח התכלית החכמה והמדע שלח למדוס חף הם יהיו מוכנים להבין בהתלמד' כי החסר דעת בהחלט לח יקשיחם לשוב הדעת כי נם תהבה נם שנח' בדעת לח ילדק בו' וזהו חשר הוסם מקבל חל החכם בפסוק נן חכם ישמע וכן כסיל וכו' והוח הסוס הנ' ועליהם תמר וכסילים ישנאו דעת שלח יתכנו בלימוד והנה שמעתי תומרים בדברו חל הלנים שלח לנוכח שלח תמר לנון חמדתם לכם שהוח על כי הם כת הבלתי רוחים פני שכינה והוח דבר מתקבל • ותני תבח תחריו ומלחתי לח דבריו ותמשיך ענין פ' שחחריו לומך לזה ונם שחף בכסילי דבר שלח לנוכח יהיה על כי נתן חבץ בכסילים כי נם ס' יתתם שוכחי דעת כת"ך כי תתה הדעת מתבת ותמלטך:

(כג) הנה המין החחד שהוכיח היה לופסר להשיב בעדם ולהקל מלשמתם בחמור כי פתיים המה ולבם לח נכון להבין ולהבחין ונם הלנים ימלנו לשוב בחומרם כי הלח מחסם ה' לח יוסיף להביעם כי מהבלתי רוחים פני שכינה המה עד נדר שלפיכך לח ידבר נם לנוכח ונם הכסילים שוכחי הלמוד והדעת יתקבלו לומר מי יעצר כח ללמוד חת כל דברי התורה כי רמות לחויל חכמות על כן להשיב על דבר המתייחם לכל סוג מהם לחמר כנגד הפתיים תשובו לתוכחתי כלומר חף כי פתיים חתם ולח תעצרו כח לשוב מעצמכם לפחות כשחני מעיר חוזיכם-ומוכיח לחכם תשובו לתוכחתי וכנגד הלנים המרוחקים מחד מחתו יקדרך עד בלתי דברו עמהם לנכח חמר על תחשבנו כי לבדם תקוחכם כי כמסתם תפילו לדבר בכם לנוכח כי הנה חביעה לכם רוחי חחייחד דבורי עמכם לנוכח הם חלי תשובו כרחוי וכחומרו חביעה לכם רוחי ולח חמר חביעה עמכם ונם חומרו חביעה נה"ח ולח חביע יריחה שהבטיחם הם יסובו כחסר יחות יניעו עד מעלת רוח הקדש וזהו חביעה לכם רוחי שחשפה שידבר חליכם רוחי הוח רוח קדשי מעין חומרם ז"ל נחולה תשובה ממגעת עד כסח הכבוד כי הין השנה חפטירת לחסר לח חטח כל יתיו נמנעת מהשיגה הסנ עד ה' כרחוי וכנגד הכסילים מרחיקי הלמוד וחומרים כי תקלר ידם מהשיג דעת התורה עליהם חומר חודיעה דברי חתכם כלומר חלי תהיה המקייה ומודיע לכם דברי תורתי ושם

דְּבָרַי אֶתְכֶם׃ כג הָבוּ לְתוֹכַחְתִּי רוּחִי אַבִּיעָה לָכֶם אודיעה דְּבָרָי׃ כד יַעַן קָרָאתִי וַתְּמָאֲנוּ נָטִיתִי יָדִי וְאֵין מַקְשִׁיב׃ כה וַתִּפְרְעוּ כָל־עֲצָתִי וְתוֹכַחְתִּי לֹא אֲבִיתֶם׃ כו גַּם־אֲנִי בְּאֵידְכֶם אֶשְׂחָק אֶלְעַג בְּבֹא פַּחְדְּכֶם׃ כז בְּבֹא כְשׁאוֹה פַּחְדְּכֶם וְאֵידְכֶם כְּסוּפָה תַּאֲתֶה בְּבוֹא עֲלֵיכֶם צָרָה וְצוּקָה׃ כח אָז יִקְרָאֻנְנִי וְלֹא אֶעֱנֶה יְשַׁחֲרֻנְנִי וְלֹא יִמְצָאֻנְנִי׃ כט תַּחַת כִּי־שָׂנְאוּ דָעַת וְיִרְאַת יְהוָה לֹא בָחָרוּ׃ ל לֹא־אָבוּ לְעֲצָתִי נָאֲצוּ כָּל־תּוֹכַחְתִּי׃ לא וְיֹאכְלוּ מִפְּרִי דַרְכָּם וּמִמֹּעֲצֹתֵיהֶם יִשְׂבָּעוּ׃ לב כִּי מְשׁוּבַת פְּתָיִם תַּהַרְגֵם וְשַׁלְוַת כְּסִילִים תְּאַבְּדֵם׃ לג וְשֹׁמֵעַ לִי יִשְׁכָּן־

בטח

דברי אתכם כג הבו לתוכחתי רוחי אביעה לכם אודיעה דברי׃ כד יען קראתי ותמאנו נטיתי ידי ואין מקשיב כה ותפרעו כל עצתי ותוכחתי לא אביתם כו גם אני באידכם אשחק אלעג בבא פחדכם׃ כז בבא כשאוה פחדכם ואידכם כסופה תאתה בבוא עליכם צרה וצוקה כח אז יקראנני ולא אענה ישחרנני ולא ימצאנני׃ כט תחת כי שנאו דעת ויראת יהוה לא בחרו׃ ל לא אבו לעצתי נאצו כל תוכחתי׃ לא ויאכלו מפרי דרכם וממועצתיהם ישבעו׃ לב כי משובת פתיים תהרגם ושלות כסילים תאבדם׃ לג ושמע לי ישכן־

בטח

מוסר ומורח לח יעלה על רחסם מחימת התוכח׳ יטה ידו דייסורין קלים מחזו ובידו יקבוך כמתרה נגו נתעורר לשוב ולשמוע לח כל דברי ה׳ ותוכחותיו וחס נחלה לח יוסרו יסתיר פניס ח״ו וישחיכס למקרי הזמן ימלחוס לרוח רגוח ויקעקדו לגליס המתרגשים לבח בעולם כגמלח כל זה בתורה ח׳ לח׳ מבלי מוכיר היה מקום כנוד כל ח׳ מהנה והן כל חלה על הסדר סידרך׳ פה התורה המדברת עס ישרחל בשמו יח ח׳ לחמר כמייעץ עד מתי פתיים וכו׳ ולגליס וכו׳ כלומר עד מתי תנחרו נרע ולח בחייס למהר לשוב כי היח העלה החמתית וחס לח תעשו בשביל העלה תשובו לתוכחתי בשביל התוכח׳ לחמר הוכחתי לחכס בחוסרי התורה והודעת הלרות הלופדוח חס לח תשמעו לי ולח תחחרו מלשוב עד בח עליכס הייסורין ממש ולח יעלה על רוחכס שלח תהיו עוד לרעון לפני בשובכ׳ על חשר מריקס פי ועל כן המחנו לשוב כי הלח לח כן לחכי עמכס חך חדרב׳ חביעה לכס רוחי כי יש לחל ידכס להתקרב חלי בשובכס עד חביעה לכס רוחי קדשי כחשר כתבנו ומוה תעלה לממלה הימנה והיח חודיעה דברי חתכס היח הדרגת הנבוחה שחיכה כרוח הקדש הנשפע בחדס ופיו המדבר כל״ח רוח ה׳ דבר בי ומלתו על לשוני רק שהוח יח׳ מודיע דבריו חליו כדבר חיש חל דעהו והוח ישמע ויגיד כי לח יעלרכ׳ חשר חטחתס מלהשיג המעלות הגדולות החלה חס חלי תשובו כחשר לח היו נמנעות טרס תחטחו (כד) וחס תרחו שהבחתי עליכס ייסורין לחר המועלות והתוכחות חשר הוכרתי והכחבתי לכס בתורה הוח ברחוקי כי חיכס שמיס על לב לשמוע חל העלה ולח חל התוכחת לכן נטיתי ידי להפוחכ׳ ביסורין וזהו יען קרחתי ותמחנו ע״כ נטיתי ידי עליכס והס ייסורין קלים כי מידי היו לכס נטייה בעלמן כחשר ייסר חיש חת בנו בידו בשבף קלף וזהו נטיתי־ידי ולח היו רק לשחטעוררו לשוב ולשמוע חל דברי ולף ע״פ כן ולחין מקשיב (כה) נוסף על מה שמקודס וה ותפרעו כל עלתי חשר יעלתי עד מתי פתיים וחחרי כן ותוכחתי לח חביתס (כו) על כן מעתה לחר שלח חלה ועודכס מחויקים בשמוכתכס דעו חיפה כי נס בחדכס שחסק וכו׳ ולבח חל הניחור נשיק לב חל חומרו בחדכס שייחס החד חל יהס ולח חלין יח׳ המניחו חליהס חך הוח כי דרכו יח׳ הוח כי לחר החילו לייסר חת ישרחל בייסורין קלים בידו הרחמני׳ ולח יקעוררו לשוב לו יסתיר פניו מהס ויקעקדו לכל לרוח המתרגשות לבח בעולם ומלחוהו רעות רבות וזהו נס חלי לחר שנטיתי ידי בעלמי ולח שמעתס ותפרעו וכו׳ עתה נס חלי בחדכס מהקורות לחתכס כי לסתלק מכס חסחק וכו׳ והוח כי דרך החד המכה חת נמו למען הסיבו למוטב כי זולת חשר יכנו ברחמים עוד לו כי נס הוח ידלג כי יכמרו רחמיו על מכות נמו חך בשנותו בחולתו פעמים שלח לחרי הכותו חותו כי יקשה ערפו מהז והלחה לח בלבב יחזק לבו ולח ידלג על מכותיו כי חס נס חס ימלחוהו לרות רבות ורעות יסחק וישמח בחומרו כי נכונו לו שפטים כן הדבר הזה כי לחרי הטות הוח יח׳ חת ידו ומכה חת עמו להסיבו חל חלהיו שבשמים ביד רחמיו כחשר ייסר חיש חת נמו ולח סוה לו כי עודנו מחזיק במשובתו חו נס בחידס הנח עליהס מהרעות המתרגשות יסחק ונפחדס ילעג (כז) ומי יקן ושמוכה חלין יח׳ בכל זחת חך זה דרכנו נקוטי ערפנו כי לח נשוב על ידי לרה ונוקה כי נייחס לוח׳ למקרה כי חזקה יד משובתנו עד יבחו מיס עד נפש בנוחו ח״ו רעה רבה מחד ומה נס חס היח פתחומית כי חו נחרץ לקרוח כלנו נפש ה׳ בקול נכי וקול נעקת הלרה וחו על דבר חשר לח קדמנו לשוב על כל ההתרחות הקדמוות עד בח כנהר לרה ונוקה נחלה מחד חו נס ה׳ יסתיר פניו ולח יענה חלילה ו״ל בנח כשוחה וכו׳ וחדכס כסופה פתחומית ונדולה יחתה (כח) חו מכובר הרעה יקרחנני ולח חענה וכו׳ ולבבל כלמר והלח חין לך דבר שעומד בפני התשובה ולמה הימני הרחשונים חשר לח שמנו נס לח יפלו בשובנו כעת חל ה׳ הלהיטו על כן הטיח חשר דבר יקדלונני ולח חמר תקרחנני תמלחנני לנכח כהוח׳ פחדכס וחדכס לומר חל נח תחשבו על ה׳ חועה שחוסף ידו מלקבל שבים חלילה כי הלוחי ישובו בכל לב לדבקה בו בחמת ולח יעשקו בפיהם חטחתם ובלבם יכובו לו וזהו חו יקרחנני כלומר לח יהיה לבבכס נכח פני ה׳ ודבקים בו רק תהיה קריחתכס חותי כחחרים ובריס חלני שיקרחנני ועל כן לח חענה כי קרוב חני בפיכס ורחוק מכליותיכ׳ ודופי זה בחשוב היה שולל דוד המלך ע״ה מעלתו בחומרו קולי חל ה׳ חקרחת לומר כשקולי חל ה׳ חין הקול לבדו חל ה׳ ולבי בל עמו רק לקרחת כלומר חני הקורח בכל עלמי ולח קולי לבדו ועל כן כשלקרח כבר ובעבני כי טרס חקרח הוח יענה וזה סלה בכל

תפלה

כְּטֶמֶר וּשְׁאֵנָן מִפַּחַד רָעָה׃

ב א **בְּנִי** אִם־תִּקַּח אִמָרַי וּמִצְוֹתַי תִּצְפֹּן אִתָּךְ׃
ב לְהַקְשִׁיב לַחָכְמָה אָזְנֶךָ תַּטֶּה לִבְּךָ
לַתְּבוּנָה׃ ג כִּי אִם־לַבִּינָה תִּקְרָא לַתְּבוּנָה תִּתֵּן
קוֹלֶךָ׃ ד אִם־תְּבַקְשֶׁנָּה כַּכֶּסֶף וְכַמַּטְמוֹנִים
תַּחְפְּשֶׂנָּה׃ ה אָז תָּבִין יִרְאַת יְהוָה וְדַעַת אֱלֹהִים

תמצא

פלה ולח כתהו הלק החטים ספה ידבר נפ שיעקבו חלל ה' חטאתו
נפלהול ופקח לנפ ולכן לה ימכה לכם (כט) ושמח תשמרו הלח מרוקח
ארה טובה והיה רחמיו הרשעים כי הלח גם בחרך מלריס לח נעקו חלניו
תכרך בלנפ כדבר שנאמר ולעקבו בני ישראל מן העבודה שהיה מן
העבודה ולח מהכבה שלימה בהשר
כתבנו פם נם"ד ווה דברו יק' חל מאת
והת נע"ק ש"ועתי מפני נוגשיו כלו'
גם שלח היה בקשובה שלימה רק
מפני עקת נוגשיו ולח נעקה של
תשובה ודחפת עון והרעתו לה חפתי
וקבלתי יען כי ידעתי את מכאוביו
כי ריוב מכאוביו יעדלו הכווה הרשוי'
ככתוב חלללו נם"ד פם לאמר חל יקשה
עליכם למה לח תעשה כן גם עתה כי
רחו עשה כי חין הכדון דומה לריהיה תחת שלם ח' תחת כי שנחו דעת ומי
שחין בו דעת חין לרחם עליו כמודע • ג שיריחת ה' כלומר תשובה
שפילו מירחה לח בחרו • (ל) ג' כי הלח התרתי נם זה שלם רגלים
ס' נעלה עונה בחות' עד מתי פתיים וכו' ולח הבו לעלתי וחת"כ נב'
תוכחות ח' תוכחת דבריס קשים בחומרו תשובו לתוכחתי • ב' נעניות היד
כלומרו נטיתי ידי ולח שמעו ולח הטו חת חזנם והוו כלנו כל תוכחתי
סריכה הנ' תוכחות של דבריס ונטיית היד ולכן ללח כמו זר יחשב מה
שיסחרנני ולח ימלחני על כל ההתרחות וחסר הכתי לותם ולח חלו ומלחו
לשוב • נם לפסר כי מה שנחו דעת הוח מה שמפרש ואו' כחלו כל תוכחתי
לעלתי וירלחם ה' לח בחרו הוח מה שמפרש ואו' כחלו כל תוכחתי:

(לא) הנה כתבתי כי מהתוזק המשובה ולח שוה לנו העשה והתוכחת
ונטיית היד סתר פניס ישים ונקעתך לגלי לרוח המתרגם'
במקרי הומן והפרי היוצ לנו מתשובתנו הלח הוח לייחסו לל מקרה
ולח שעשועינו נתנוני בידי המקריס ולח נשית לב לנעוק חלינו יק' עד בח
כשובה פתד פקחו ונלעקת מפני לוחצי' ונם הו בתקשו לב לחמר עתה ויחכלו
וכו' והוח כענין מה שכתב הרמב"ם בהלכות תעניות על נם הני חלך עמם
בחמת קרי שהוח עד כה יפרעני על עוונותיכם חך עתה שהלכתם קרי
לחמר מקרה הוח ולח שעוונותיכם הטו חלה מעתה כל חסר לייסר לתכסם
יהיה בחמת חם חתרתם שהוח קרי וע"ד זה יחמר ויחכלו מפרי דרכם
וכו' לומר לל תדמו כי חסר בח עליכם לרה ונוקה יועיל לנכות עוונות
רחשונים חסר עליהם התרתי נכם שתשובו חלי כי לח כן הדבר רק ויחכלו
מפרי דרכם כי מה שיזכלו ויצר להם הוח מהפרי הנמשך מדרכם היח
המשובה שפריה לייחס הרעה לל מקריה כי זה כל פרי משובתם ונם לח
יעלה על רוחכם שקלת הלרה תהיה על עוונות רחשונים ושתריקה על
פרי דרכם כי לח כן הדבר רק ומעוונותיהם ישנעו כי כל שובע הלרה
בעון מועלות ההפלר (לב) והמשובה הזחת יהיה והוח כי יתייעלו
לרחות המשובה בחומרה כי מקרה הוח ולרה עוברת ולמה זה יכניעו
לנפ לשוב כי הלח מקרה הוח היה להם נמלח כי משובת פתיים תהרגם
לנדה מלבר עוונות הקודמים כי עונש המשובה הוח תמת קרי תספיק
להורגם וקרן עוונות רחשונים קיימת וזה בעלם לפתיים חך הכסילים שלח
למדו חך מוכנים לקבל כי דעה לח חכרו הפלוה תחנדם חך הייסורין
בלד מה יסכון למו להשיבה חך לנים לח הוכיר כי נשתרין לחודים • ג חו
יחמר כי מהשובת פתיים מקושר חל פחחריו וילמדנו עניו כזה בל יחמר חיש
חס מחמת רחוחי הרעה חשר יקרה לרשעים החלה הזו' תשוב מרשעתי
הוני לח יקבלוני כי לח מחהבה שבתי מעלמי כי לח כן הוח רק כי משובת
וכו' ויהיה פלח כי כמו כי תקנה עבד עבדי כי יקרה קן כפור לו' כחשר
משובת פתיים תהרגם וגם שלות כסילים תחבדם (לג) יהיה היש שומע
כי מחמת רחוחו שוטים חלו בגולם יויר חיש עלמו מיין העניותות ישכון
בטח ולח ירח בחו' כי לח סב רק מפני הרעה שרחה בהקלים כי הלח יחינו
בשובה לקבל שנים יח' ממו • (לב) חו יחמר נם שדברתי דרך כלל
לל הרגיש שיבואו לח מבלתי החסיב תשובת היחיד בתוך המרובים
המחויקים בטומחתם ותחשבו שנם הוח ילקה ככל המון בבלתי שנים על
המלהו חתם כי לח כן הוח כי חם גם כי הרחה משובת פתיים שתהרג' וגם
שלות כסילים תחבדם (לג) חשר הוח שומע לי יסכון בטח מלסלוט בו
ברוקם ונם יהיה שלון חף מפחד רעה שעוד יעשה הוח יתברך לזה הסב
שלח יקניי' בו כי מפני הרעה נחסף הלדיק שהוח שמפני הרעה שעתיד'
לבח נחסף הלדיק מקודם לזה חמר כי הסב מזה יהיה שלון מפחד הרעה
שלח תבח בן יספה בשבילה לכפר על הכלל חשר הוח בתוכם כי חם שכל
חבריו יכושו והוח שנב יהיה לפלימה:

ב ח (א) **אחרי** הודיע לחוקך כי תכמית שבתתך ושנע"פ
הן הם לויית חן לרחשינו ועניקים בחשר
קנייני ומלילות חוקתו מד ינה של נהיות בקדושתה ומועלותיהם כי תשיבנו
עד ה' חלהינו שבני בח להודיעך חיזו הדרך תמלח תבחה ותמלח ביחה

תְּמָצֵא׃ י כִּי־יְהוָה יִתֵּן חָכְמָה מִפִּיו דַּעַת וּתְבוּנָה׃
יא וְצָפַן לְיִשָּׁרִים תּוּשִׁיָּה מָגֵן לְהֹלְכֵי תֹם׃ יב לִנְצֹר
אָרְחוֹת מִשְׁפָּט וְדֶרֶךְ חֲסִידָיו יִשְׁמֹר׃ יג אָז תָּבִין
צֶדֶק וּמִשְׁפָּט וּמֵישָׁרִים כָּל־מַעְגַּל־טוֹב׃ יד כִּי־תָבוֹא
חָכְמָה בִלְבָבֶךָ וְדַעַת לְנַפְשְׁךָ יִנְעָם׃ טו מְזִמָּה תִשְׁמֹר
עָלֶיךָ

רלחציח חכמה ירלח ה׳ כל שירלח חטלו כו׳ כי ה׳ ימציח חכמה וסוד ה׳ ליראיו כו׳ • ג׳ שתלני במקובל בהר סיני כמ״ל בע״ר כי כל מה שח״ מחדשים בעה״ו הכל קבלו בפומיהם בסיני והוא שנאמר וכל נפש חוורת ואזכרת מה שקבלה וזה הדבר הוא ספר נרחה כמה מדות נדעות יש מחוק במקרא ויש בפשוטה ויש בנמרח ויש בהגדה ויש ימלא בו שכל מוליד ומחדש ויש לח יחדש כי הכל תלוי כפי יחש נפשו למקבלה בחלקי פנימיות התורה יש קלרי יד לז יסיגו רק עד מקו׳ ויש למאכה והשקט נשחר ויש ניקן לו כח לחדש כפי המחייחם לל בחינת נפשו והמגיע לחלקו רלוחו ית׳ שלח יתחדש בעולם וחלקי על ידו וכעובדא דרבה ב״ש סיעת׳ כשמחו בטוהר ומה צורך היה לו ית׳ יכריע רבה ב״ק חך ודאי היה מחלקו שלח יהות יתחדש בעולם ע״י וולחו וגם הוח ית׳ שמר יחש זה לבלחי חתוך הדין וולחי על ידי כמחזחר חלמו יפה וגם מכירהו בשילהי הספר : ד׳ ספר ידעתו כי חכם הו נפש ה׳ מהדברים שנוזר הוח ית׳ קודם יצירת הולד ורלוי לדעת חיך יצרקו ד׳ הלה שהם הוח מקובל מסיני מה צורך לל היגיעה העלומה שחרו״ל וגם לל קדימת ירחת ה׳ ונס כי היגיעה וירחת ה׳ הס ב׳ דברים בלחי מתחדשים ועוד שהם היו נזרה נהולדה חיך יחלה במה שקבלה נפשו מסיני ולמה יצטרך לגזור שנית מה שכבר ניתן לו מחז • חך יהיה כי הרבעתים יצטרכו כי חין ספק שחלו עומדת היו נפשותינו במעמד הר סיני הלח נתייחם לכל נפש וגם חלק נבחינת התורה לפי בחינת יחס שורש נפשו שעל ידו יחדש הוח יתב׳ חדושים בתורתו המתייחסים חליו כי חלקו היה והנה הס החים הלוה ספר חלק לו בניגה שכל יהיה חיכה ידע חת הדבר ספר ניתן לו וחיכבה יוכל להבינו על כן הוח יתברך נעת יצירף הולד ההוח ינזור על הטפה ההיח טפש יהיה חו חכם והוח כי חו חוכן לחדם דעת ושכל טוב נחומר הטפה ההיח לפי ערך הלריך להשנת חלק נפשו הקולה לו מסיני בל יעלרנו טפשות לבו החומרי מהשיג ספר מזו קבלה נפשו והכל הדעת תמנם גם שהיח נתנה לו להשנת חלק נפשו בתורה עוד יד בחירתו ניטויה לנטות ל עפק התורה ולהתבונן בה ביניה כתבונתו חו לעשות בכל מלחכה ותסכון לו מתת תבונתו לחסוך מחשבות לעשות בכל מלחכתי מחשבת ספר יבחר לו • חמנם גם לחרי הסיג הכנת חידוד שכלו לח בחברה יחבר למלח כל חלק ספר חלקו לו בניגה בהר סיני כי הלח היח בחמת כנבואה קטנה כי הנה כדבר הזה החמור בחכמה נחמר שם נם״ר על הנבואה כי כל מה שנחנו הנביחים קבלו בפסוקים בסיני וחע״פ כן לריך הכנה ומירוק החומר וטוהר הנפש להכשי והתקשם בתורה לפי ערכו גם שלח יטריד לל כל הכנות שנבואה לח יבלר מהמנרך מירוק החומר כי כשקבל הכח ההוח בסיני היה משולל חומר ועתה הוח מעכב כאשר יעכב נבואה שעל כן נחלו׳ יבדר נביחי הוח ית׳ בעת הפרל נלל מה הנפש ממנו וגם לריך הכנת וטוהר הנפש כי הלח חלק התורה הנפשע בו משורש נשמתו הדבקה בו ית׳ הוח לכן לפי דבקות הנפש ל מקורה תשלד משם מנת כוח ישועות המחייחם חליה ולפי מירוק החומר לל יעלרנו הנפש מלערות עליו רוח ממרום על כן בגלל הדבר הזה לריך ל דברים ח׳ יניעה רבה למרק החומ׳ כמחמ׳ פת במלח וכו׳ ובתורה חמה עמל בכל ספר יעשה חיש למלח כסף ומטמוני׳ ובעשותו כן ימלח חת ספר ניתן לו ובזה הטיבו ספר דברו יגעת ומלח׳ נחמן ולח חמר יגעת וידעת חו למדת רק ומלחת לומ׳ כי גם חלקך התבוד ממך כעת לריך יניעה למלח חוחו • שנית לטהר הנפש לשלשל על ידה שפע חלקו מחמו ית׳ כי דבק בו הוח כי עד כה חין חלק׳ בה רק נכח ולריך יעריה עליו רוח ממרום להבריזו חל הפועל כנבואה ספר נפש הנביח נכח וע״י הכנות שב ה׳ ומדבר בו להבינה ול הפועל כן בתורה והוח בהקנות בה ירחת ה׳ ולפי גדר המירוק והיניעה בה וירחת ה׳ תהיה השגתו בה שם מעט ושם הרבה ובדבר הזה לדקו יחדיו כל הל דברים חים על מקומו ובזה נבח חל ביחור הכתובים :

(ד) חמר חם תיגע בחבקש הכשף להבין החכמה וכמטמונים תחפשנה להבין חת״כ מחוכ׳ בינה שהוח חכלית היגיע׳ והמירוק כמפור׳ לעיל (ה) חז חזלת מירוק החומ״ע״י כן גם חז חבין ירחת ה׳ חלי חז תבין לחכות׳ ותשכיל ותבלה כי עד כה לח ירחת חת ה׳ כאפורם למעלה וחז כי תבוזה לך שחי חלה ח׳ היגיעה הרבה הזחת המתרקת החומר והירחה הבחה דבקה בה המוכנת הנפש זו ודעת חלהים ספר חלק לך והשמיע לנפשך נסיני שעד כה היה כחנוך ממך חתה עתה ברוך ה׳ תמלחנה וזהו ודעת חלהים תמלח כי תיניעה וירחת ה׳ הן הס כלים והכנה לל מציחה כמדובר (ו) וכי תחמר בלבבך הלח חלית סדבר בבחירתי נפשי ל׳ והלח ידענו כי נזרה היח מפיו ית׳ עפה זו מה תהח עליה חכם וכו׳ ע״כ חודיעך קושט תמרי והוח כי ה׳ יתן חכמה מתת ה׳ לרחזי חליה ומה שהוח מפיו

ע״י נזרת הלידה חכם לו נפש חינו החכמה עלמה רק מציחות דעת ותבונה הוח לך חכם מוכן להשכיל ועוד יד ניש נטויה להטות חבונתו על התורה ועל העבודה לו לעשות בכל מלחכה מכל מלחכות הספר יעשה חוקם החדם וחי בהם בעה״ו כחזק וחזוק ורוקם ומירם מהם כיולח בהם וזהו מפיו דעת ותבונה • (ז) הנח קבלנו מרו״ל כי התור׳ תקרח הוסיפו על שמותם כחו של חדם ופה ילרך לפי דרכנו שמדבר על חלק הדם הזה בחמות כח לחר שיקבל כפשפ׳ כפשפ וכמטמוני׳ והענין כי בח לחת טעם בל נקשה על החמור כי הלח לחר מחלק הוח ית׳ בניב׳ לכל ח׳ חלקו נסיני למה זה יחחר עד יחחוק כ״ב נלדקות עד יגין ירחת ה׳ כחסר כחנמו שהוח גדר לחרון מהכשרון וידוע כי חסר תשיג ידו לל הנדר שהוח לנקב׳ כספ וכו׳ והבן ירחת ה׳ על דרך התבונה׳ כי הלח מכח יסריס יחסב הס הגדולי׳ משניה כחוק שנב״ע ולמה מהחילו ללכת כחוק ונפשו לח מטומלח לח יחילה לו כל חלקו וטוב טוב היה לעשות כן לחען חנין התורה עליו מכל תורת רע כי היח המרחיקתו מן החטח על כן לחר יפין וכו׳ לומר מה שיפסון וי׳ שמור הוח ית׳ ליסריס התופיה הוח חלק זה שהוח דעת שהיס הניקן לחר הקוח רב שממתין עד יהיו ישרי׳ ולח מהחילם בלדקות עם היוחו מנן להולכי תם (ח) הוח כי ה׳ יחפץ לנצור לחרות משפט ושורת דין ומשפט הוח כי שבירות היה משלמת חלק בסוף וכל חיש שכיר בעולם הזה ומקנת חלקו הוח נס הוח שכר כי שכר מלוה מלוה לכן לחרון׳ משפט הוח יבקן בסוף וזהו לנצור לחרות משפט ושמ׳ לחמר הלח יבלר מזה שהס היה כיכן לו חלקו מתחלה היה לו מנן להיות נשמר מהחטח כי קורתו משמרתו מה שכן כן עתה שיעדר ממנה לזה חמר ודרך חסידיו ישמור כי הוח ית׳ יבקן זה כי ישמור דרך חסידיו בל יכשלו כי לריקים הן הקנ״ה מניח חקלה על ידם • ג (ט) חז תבין לרק וכו׳ הנה רחשית דברו הוח שע״י קנת חמריו שהוח להקשיב להכמה מלוחיו יכין חלחו כי התורה חדריכנו במלות והקדים ללמדנו דרך ללמוד התורה עד כה עתה בח ויחמר ספר נקדם במלותיו ית׳ ע״י למוד התורה הנו׳ כספר יחלה וזהו לו תבין וכו׳ לומר לו בהסכילך בינת התורה חתבקשנ׳ ככסף וכו׳ שע״י זה דעת חלהים תמלח וכו׳ כמבוחר תבין לדק וכו׳ והוח כי הלח כמה פעמים ימלח חיש חכם לבב במבוכה על מהות לדק נדבר מה לספר יחפוץ לעשות כי לח ירע חיפה יכשר בעיני החלהים הדריכה לו הפריכה העשות בחופן לחד לו בוולתו וכן על המשפט על הטוב ל זולתו חיכה יפפוט לח עמיתו ויהיה דין חמת לחמתו ולח ישעה בין דם לדם בין דין לדין כי סניחות מי יבין : שליחית כי הלח כמה דרכי עבודת שמים בחי יתן לל לבו לעשות ולח יתייסרו לפניו כי יודעו כמה מעיקים ומעקשים ומכשולו׳ חמר הנה הגדתי לך דרך מצות דעת חלהים ע״י ההכנו׳ הנו׳ וחז כמליח׳ ימליח לך הוח ית׳ חכמה ודעת דע נח חיפה בני כי לח כלבד תקבשר במלות מעשיות כי חס גם לחבנין מה הוח לדק תפר יבחר ה׳ בו ולח תהיה נבוך כי הוח ית׳ ייסרך בדרך חמת וכן במשפט שלח תחטיח בחמיתקי וגם הנ׳ שלח יתעקשו לפניך מעגלי עבודת שתי׳ כי חס יהיו לפניך מיסרים כל מעגל טוב (י) כי גם כי חומרי חתה מעוקד לפעות הלח מן הסתים יורוך כי הלח תבח מחתו ית׳ חכמה בלבבך תפר קבלה בפפך מז׳ נסיני שלח טעם חו ממנה רק הנפש ועתה תבח עד לבך ויש שהעדיף הנפש הוח שדעת לנפשך יעשם שנקודת חמתו׳ הדעת לח יהיה כמו זר לה רק יעשם שיתיקנו בה הוח ית׳ בלי כשלון ומבוכה להשנת שלימיתה במעמד שלשת הדברים לל הסערה ולח תחטיח׳ יסרתן וחמיתתן • חו שעור הענין ודעת המתייחם לנפשך שהוח לדעת עבוד חלהים לח יתקשם רק יעשם ויערב לך מחתו ית׳ :

ד (יא) יחמר כמשך גם ל הכתובי׳ שחחריו נסו׳ שכל והבין ל שמותו חת טעמו משמיר׳ לנגיר׳ ומתוית׳ לתבונה והוח כי הנה חחרי קנית החזיק בתור׳ קנין גמו׳ על ידה במלות מעשיות ועל וגדר בפני ספר לח תעשינה הנה עדין לח יקרח שלח עד יסתלק במדות הנוטות ויברח מהפכן כי עם שנם בהם לח יחטח לה׳ רק שחזיק בדרך עקש חומר נפשי ירחק מהן וחף נם בדברים שחדם דם נעקבו מדבריס משוללי עון חבר׳ זח כענין בני חדם המתנהגים בהתכללית ותפסוכות לבח עד שכוונת כוונות עסקם במהלות עם שהן חמת חין לנבר קומות ומעמות לכל ספר יעשה ויליליה כהנדפ החומת יבו ימלח חן בעיני חלהים וחדם לף לפני ספר יחמר לו על היות הדבר נוגע חליו יהיה כחומת לחן בעיניו ויוולח בה כנודע למוכחי דעת ויעיד לנו עד נחמן רב ע״ה שעל היות קייל בריה מהפך הזמת בין חביו לחמו ובפשול חביו ישמח בין בעיניו

עֲלֵיךָ חֲבוּרֹה תִּנְצְרֶכָּה : יב לְהַצִּילְךָ מִדֶּרֶךְ רָע
מֵאִישׁ מְדַבֵּר תַּהְפֻּכוֹת : יג הָעֹזְבִים אָרְחוֹת יֹשֶׁר
לָלֶכֶת בִּדְרָכֵי חֹשֶׁךְ : יד הַשְּׂמֵחִים לַעֲשׂוֹת רָע
יָגִילוּ בְּתַהְפֻּכוֹת רָע : טו אֲשֶׁר אָרְחֹתֵיהֶם עִקְּשִׁים
וְנִלְוִזִים בְּמַעְגְּלוֹתָם : טז לְהַצִּילְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה
מִנָּכְרִיָּה אִמְרֶיהָ הֶחֱלִיקָה : יז הָעֹזֶבֶת אַלּוּף נְעוּרֶיהָ
וְאֶת־בְּרִית אֱלֹהֶיהָ שָׁכֵחָה : יח כִּי־שָׁחָה אֶל־מָוֶת
בֵּיתָהּ וְאֶל־רְפָאִים מַעְגְּלוֹתֶיהָ : יט כָּל־בָּאֶיהָ לֹא
יְשׁוּבוּן וְלֹא יַשִּׂיגוּ אָרְחוֹת חַיִּים : כ לְמַעַן תֵּלֵךְ בְּדֶרֶךְ
טובים

הוא לפרקים לך ליום יום כענין חייל בר רב כי לא היתה המלחמה ליום
זו ליומים ובהמלמדו ישא ב סיפיה דקרא העוה נלחו והן כל חלה דברי
שלמה בהמשלו כי לחדי שתמא חכמה בלבך כו' שהוא לאחר החשק הגמור
כמדובר הנה תכוך בהייסרות הדחויות ותרחיק מהסכן וזה לפי העסק
תאר תעסוק ותתהו בה וזהו מויסה
וכו' לומר שם לא תחזיק בה לחדי נפ
תמה בלבך רק כמויסה להרחיבה
תמיד בל תשכחנה השמור עליך שם
גם בתבונה ישתקע לבך ושכלך לא
בלבד נדר שהיה כי שם נקיר'תדול'
ממנה בעצם תנצרכה (יב) ולא בלבד
מעבירה כי שם גם להצילך מדרך
רע הוא שזין בו עון חשר תשת רק
תכוכת דרך רע בל תחשו בו מעצמך
וגם מיוש מדבר תהפוכות כי בדרך
הוא גם מהחים הדובר לוסם תצילך
כן תקל ללמוד ממנו ומה גם שלח
תחויק בה מעצמך הוא החים המורגל
להיות מדבר תהפוכות מהסך תחמת
להכין עסקיו על כוכתו למען
תוחות התגללות על עניניו ועל דבריו לפניהבי לדם תבני עסקיו (יג) על
תאמר בלבבך הלח לי בדכיות ולח בלשון הרע יהפכנו רק לתקן עסקיו
לפי שכלו ולמה יחשב כי הלח תדבים הנה עושי חלה טועים בהלכעניותיו
שלהם כי הלח שיב להם תורח בר יסר מדרך רחבה תזכה כי בתומרם
החמת גם בהיות לבניהם דוחק מה הוא תורח יסר ויורה דרכו חך בדרך
הרחבה בעיניו תאר ע"י התהפכות החמת יפיל בחשוכו' רבים כי בהגלות
עגלות כי אקר כיוב כי השקר תין לו רגלים יעתרך לבדות תלבו שקר שני
לייסב הרחזון וגם יקבדה ויחזו ותהיה לו דרכו הרחבה מחשבים רבים
וזהו העושים תרחוק יוסר על היוקם בלתי רחבים בעיניהם כדרכים
הרחבים מלורחות ויוח ללכת בדרכי חוסך כי בדרכים הרחבים תאר בחר
הוא חשך ולח תור כמדובר כי תין לך טוב ויסר מדרך החמת נכל מכל כל
(יד) ושמח תחמר למה תשמח המדבר תהפוכות דרך כלל והלח זה
החויקו בתהפוכות הוא להפך הרע ולפיס שלוס כדעת חייל בר רב שהיה
מהפך הרע לפיס שלוס בינתבין לחמו הלח חשמח וחגיל בחברתו ולמה
נחשוב לחושר התכלל מדבר תהפוכות דרך כלל עכ"ח השמחים
לעשות רע הן הם תאר יגילו בתהפוכות רע והוא כי תהפוכות הוא לשון
רבים יחזר על הרגיל עלמו תמיד נכך להפך הרע בהתמדה שיבח
לעשות רע בפועל כמאמ' רב לבריה כתאר כתבנו שחזר לח תעביד הכי
משום למדו לפומם כלומ' כי בהתמדה תבח חל סיפיה דקרא העוה נלחו
בפועל והנו השמחים לעשות רע והתעות בפועל הם תאר יגילו בתהפוכות
רבות לפילו של רע שתהפך רע לטוב בבריה דרב כי מזה הניעו עד היוקם
שמחים לעשות רע חך הבלתי שמחים לעשות רע כרב ע"ה הו בבנו תחרי
מהבביהו תביו לח ישמח חפי' בתהפך הרע כתאר הוריח חת בנו ומנעו פן
יפרים בשקר עד עשותו תאר לח טוב כתאר כתבנו כי לח הותר לשמות
מפני השלוס בהתמדה בחים מדבר תהפוכות שהוח מתמיד עד בעשה
תותר בו ליקר' חים מדבר תהפוכות (טו) ופי' הטעם ותאר תאר
להדחויהם עקשים וכו' לומר הנה ים תורח ויש מעבל לך ודחוק ממנו
ותאר הם יסיחך לדך לומר גם שתרגיל עלמי בהפך הרע לח דבר רע הוא
עכ"ח דע תיבה כי תאר להדחויהם הבלתי נרים כמעבל הם עקשים
בחוקן שלח יכשלו מחתך העקשות על החתו רחב מה הלח יתפך מיה
סיתעקדו להיות גלוזים ומשוחרים שהוח יותר תעקשות גם בתעלוסיהם
הדחוקים יותר והוח מבל כי תאר יתנהג בתהפוכות בהורח רחב מסולק
מכשול הנה יקעקד להתנהג גם במעבלות הנרים עד בדר יהיה נכשל ולחו
במכשולות חין מספר והעוה ילחה כתחלת הנביח למדו לשוסם דבר שקר
השוה נלחו ועל כי הדרך הזה תפסרנ"ל כי היה סיעוד הכתוב להצילך
התורה מדרך רע ותכוכה רעה הוא הפרד עתים מדבר תהפוכות כי
הכלל מדרך רע הוא בהפרדך ממנו והכל הולך חל מקום תחד :

ה (טז) ראוי לשים לב ר' לשונה כי נמה נתשב הדבר הזה בערך
הקודם היהוח תמר כי התורה תכיניהו להבין נדק
ומשפט ומישרים ותצילנו תפילו ממה שחינו עון רק דרך רע בלבד וק"ו
הדברים שתצילהו מעבידו' תמורות כחלה מלשה זרה וכניה וגם נשים לב
חל כחל זרה וכניה וחם הם שתיס למה יחל בח' וגם הו' חלישים לייחם
להלהותיהן ח' חל חשה וזנה ולח תמר נריח ה' ונם נתבונן הם חלקות תמריה
הוח בכתוב הו על פה וכן תומרו ותח נריח ולח תמר וכריח וגם מה בח
ללמדנו שעושה חלוף וכו' ועוד למה יחלה הדופי להיותה כפויח טובה
לבעלה כי דבר רק הוח בערך חומר העון ועוד שהיה לו להכניד בחומר
עון החים לחוטח ולח בחומר עבירה בחו' כי שחה וכו' וכן מה יחם עושה
כי שחה וכו' חל הענין ך חמנה הדבר נמשך חל פסוק שלחריו למען חלך
בדרך טובים וכו' שפי' ז"ל על לפניס מפורת הדין והענין במה שנודע כי
הן לך עבירה שקשה המתחיל בה לפרוש ממנה כערויות כי יגרו של הדם
תומדתן ומה גם כי חלק מהמוות פיה עד בלי די ולו יגוייר יסוד היש
ממנה לח כדון תמשך כשרושו עד
יתנהג בהסידות חמר שלמה בחכמתו
רחה כח כחה של תורה שלין ברין
לומר שתפיטלך מזשה זרה וכניה
ומתק שפתיה תסר טעמתו עד
תפרוש הימנה כי שם גם עד תניחך
ותטעך במדת הסידות וזהו להצילך
וכו' עם היות שהמריה התליקה
למוסכך בדפת' וגם עם היות עבירה
תמורה כי שחה חל מות וכו' ועכ"פ
התורה תפיחך ותעלך גם עלה ממנה
עד נדר עשוקך לפניס מן הסורה
והו למען תלך בדרך טובים ומלת
למען מסמעה כדי שת"י כן תלך בדרך
וכו' וכתו למען הדע למען תכמנו
ורניס חין מספר וביחור הכתובים
לומר להצילך מזשה זרה לך היח הבעולת בעל וגם מכבריה היח
הקרמית כי כל תחד מהן לומריה כלומר לחרים המיוחדים ונודקים לה
החליקה (יז) ומה הוח חלק שפת כל ח' מהנה הם' היח המוכרת רחשונה
הורה לך תשת עמיתך לחבריה המיוחדים לה תקמר והם העומדת לילוף
נעוריה כו' כלו' הנה תכני העומדת לילוף נעוריי כלומר לחשפתך כי וו
הורקה כי נפלחתה להבעלי לך כלומר עשה כן נם תתה וחלקת הלשון
נכריה היח לומר לו ותת ברית לל ניה שכחה למעמו כי דקות חלבי נכר
מונעות להוקק לחים ניסר חלן וכל שתה תתת רגליה למעמו כלומר נם
תתה ישרחל לח תנשני ולהפסיק בין חלקות לשון הורה לחלקת הנכריה
הטיל בתתים תלת זת ע"ר לומרם נגמ' תת לזשפוקי תתת וזה לח ייסר
מהכתוב מה שחבריה החליקה (יח) ותמר לומרו מה שקמ' לפרים על
חלקת חבריה לומר רחוה כי גולת מה שהסורה תפליח לעשות להפריעך
גם רע ורחה נודל הרעה תסר ממנה תלילך התורה תסר העתול בה כי
שחה כו' והוח על רחשון רחשון על הורה כי שחה כו' והוח לומרם ז"ל בפ"ר
כי המוחף עובר כל הי' דברות ובכללם לח תרנח שחם ירגיש הבעל יקום
עליו ויהרגנו נמלחת שוחה המוחף' לחות בייתה הוח בעלה שימיתנו המוחף
בקיומו עליו וזה דרך זה ימשך יותר כחענלים המסתעפים מהדרך ימשך
שימותו רגיס כי נוחלי הבעל ימיתו חת הרוחף ועל דרך זה עד יפלו
חללים רגיס וזהו וחל רפחים מענלותיה (יט) ועל הבבריה חמר כל
בחיה לח ישובון כלומר בתשובה להיותם בריכים תחריה עד תסר המות
כמחמר ר"ל על לשכב חללה בעה"ז להיות עמה בעה"ב כי יכרך תחריה
כי טומחת' והמשחית הנעשה בשכב הללה ידבק בו ולח ירפחו עד יום
מותו ומה גם שחין מסניקין בידו לשוב בתשובה תחרי תסר הוטמת וזהו כל
בחיה לח ישובון וגם לח ישיגו תרחות חיים לעולם וזהו מחמרם ז"ל
בב"ר שלטתי לבח תבריהם יוסב בפתח נחיפס וזהו מניח תדם מהול ליכנס
ומי שחטח יותר מדחי כיצל ערלת תיוק שלח הניעה למילה ומדבק חותה
בו ומוריד חותו לגהינם וחרו"ל במסכת ערובין שהוח יסר'שנת על ה'רחית
דמסכה ערלתו ולח מנקיר ליה והנה כמו זר יחשב יסיר ערלת הקרניס
תסר לח תשיהו ולדבקו בבועלי חרמים וחס לח יבוחו חלו כמעין חלו היכה
יעשה ומה נורך להניח להם ערלות מן החיזקמ' הוח כי הילד הנולד בלי
ספק הוח נפש החוטחת וקנסוהו לבח למות ולהכרית ערל כי חלו בת
ערלים שכב ועיקר בריתו ויורד לגהינם לעתיד לבח חלו יזכה לחיים
המקוויס רק ילון עולמית ז"ח פה ולח יעינו תרחות חיים ולמר כי מכל
הרעה הזחת הוכל התורה להביחך עד תלך בדרך טובים :

ו (ד) מהנראה מר"ל דרך טובים הוח לפניס מן הסורה וזה לשון
ר"ל הנכחו שקולחי דקבר רבה בר בר חנה לחקוויי
ליה חביחת דחמרת קבריה שקליה לנלימייהו חתו לקמי' דרב ח"ל זיל
הב להו נלימייהו ח"ל דיחת הכי ח"ל חין למען תלך בדרך טובי' הוו קח בכו
תמרי עניי חנן ועבחנת כולי יומת וכפינן ולית לן מידי למיכל ח"ל זיל הב
להו תבריהו ח"ל דיחת הכי ח"ל חין ותחרות לדיקים תמו' ע"כ : ורחוי
לשים לב כי הלח יראה מזה כי תומרו למען תלך כו' הוח לפניס מן הסורה
וחיך כוסף על זה יחמר ותחרות לדיקים תמור שהם העושים קו הנדק
בלבד וחיך לחר החסידות יסיגו חחור חל נדקות ועוד כי הלח יחמר
הסידות היה תת להם שכרם חח"כ מחורת נלימייהו וחיך ייחם החסידות
יקריה הל פסוק ותדרות לדיקים שהם העושים נדק בלבד ולח יבדק לומר
כי תומרו בדרך טובים הוח פיחות מקו הנדק כי זה חין לו שהר למי שעיניו
נרחשו ' חך לבח הביחור נדקדק תומרו בתרחות לדיקים לשון

טוֹבִים וְאֹרְחוֹת צַדִּיקִים תִּשְׁמֹר : כא כִּי־יְשָׁרִים
יִשְׁכְּנוּ־אֶרֶץ וּתְמִימִים יִוָּתְרוּ בָהּ : כב וּרְשָׁעִים מֵאֶרֶץ
יִכָּרֵתוּ וּבוֹגְדִים יִסָּחُוּ מִמֶּנָּה :

ג א בְּנִי תּוֹרָתִי אַל־תִּשְׁכָּח וּמִצְוֹתַי יִצֹּר לִבֶּךָ :
ב כִּי אֹרֶךְ יָמִים וּשְׁנוֹת־חַיִּים וְשָׁלוֹם
יוֹסִיפוּ לָךְ : ג חֶסֶד וֶאֱמֶת אַל־יַעַזְבֻךָ קָשְׁרֵם עַל־
גַּרְגְּרֹתֶיךָ כָּתְבֵם עַל־לוּחַ לִבֶּךָ : ד וּמְצָא־חֵן וְשֵׂכֶל
טוֹב

שמירה לומר שהנה לדיק יקרא העושה שורת הדין לך למה שיון
לדיק בתרן השר לה יחטא היפשר יתוט מחרחות לדיקים לך שתתנהג
בחסידות לפנים משורת הלדק לעולם יהיה שמור לו דרך לדיקים שגם הס
ישנה לה יתוט רק מחסידות לך הלדקות יפשר קיים נמלא כי החסידות
הוא לו כתשמרת לדרך לדיקים מה
מזין כן התנהג בלדקות לנרו וזה
תפשר יהמר למען תלך בדרך טובים
הוא דרך חסידים וע"י כן וארחות
לדיקים תשמור בל יתוט מתך שגם
כי תפשה יהיה בחסידות ותמלה בתרתו לדיק ולעדיין
היה תפשר לחפוד כי חסידות
שהדם עושה פעם ת"ספיק לו לשמור
דרך הלדקות על כן בח רב ולמדנו
נמתק לשונו ש רשה בר בר חכה למה
שלח נתת רק בדרך ת' של חסידות
בחזרת בלימיהו כי בתחזרת בלימייהו היה דבר ת' של חסידות והוא דרך
טובים לך להיות חסידות בלתי כפול עדיין הין זו בדתי להחזיקך בו עד
גדר שלח יתוט תלדק תף בשיבך רבון קום לך בתפשר תכפול
בחסידות כפול לתת שכרם גם כן קו ים ספוק להתחזק החסידות בך עד
גדר שהרחות לדיקים ישתרו לך שגם בעברך לח יתוט רק נעודף על קו
הלדק בלבד והלדקות שמור וקיים לך : (כא) כי יהוה יתן
חכמים לפתה תנדר יפרים כי ע"כ נתתר תם ויבר והוא כי תם יקרא
העושה לפנים מן השורה בשב ולא תעשה בלתי מקפיד על חבירו ומיבר
על פשע כענין תשכילה בדרך תמים כו' כלו' תשכילה מתי תבא בלתי הדרך
תמים והוא כתשר תתלך בתם לבבי בקרב ביתי שהוא בשב ולא תעשה
לך יבר הוא נוסף על זה להטיבך בקום עשה לפנים מן השורה כמה ד"ת
ועשית הטוב והישר זו לפנים מן משורת הדין והענין כי תתר תומרו שרחוי
תלך בדרך טובים הוא להטיבך לפנים משורת הדין וכעובדת דרבנ בנ"ח
שכתבנו על זה ושתת תתמר הל ו' די לי תלכה בתם לבבי בקרב ביתי מבלי
תשתדל להטיבך לנולת לפנים מן השורה לו"ת רחם מה בין מדרבנ זו לזו
כי הלח יפרים והם העושים לפנים מן השורה יפכמו תרץ כלומר יפכמו
תת התרץ בעולם בל תמיד והוא שלח תמר יפכמו בתרץ כי לעשותם חסד
גם הוא יתן' יקיים העולם למעשם בתורת חסד וכ"ש שייקיימו תת עלמם
בה ולכלול תת עלמם לח תמר יפכמו תרץ תך תמימים לח תספיק תומתם
רק לפיותרו בה לח שיפכמה על המים בהיות דבר מעכב הנה זתת תעשה
לך החויקך בתורה שתלילך מב' מיני רעות ועניותת ח' להלילך מדרך
רע הן עניות וולת עריות וגם מהעריות שיהר לדם תומדתן כתומר'
להלילך מחשה זרה ובכריה ותניקך תל נדר לבת בדרך טובים ולהיות
מכלל יפרים שיפכמו תרץ (כב) וחילו נפחרת בישעתך בדרך רע תן
נפוש השני בעריות היתה רעתך רבנ כי הלח רשעים בעלי הסוג הח'
תחרץ יכריתו ובוגדים המה הנחים תל חשה זרה ובכריה שוולת העון
בוגדים בנעל הזרה ובועל בת תל נכר בוגד בחלהיו ית' הנה הלה יפחו
ממנה גפ ורעם ילקה כי עריריים יתותו שהיח הפריסה בחתת והוא
ורשעים וכו' כלומר הכר בח מה שנדלה מחד תועלת עסק התורה ותתה
תלילך • או יתמר גם שלח תרחה הנלחת הולכי בדרך טובים בעבו"ז
הנה ימים בחים פיפרים יפכמו תרץ בלי טלטול רק שוכנים בטח ותמימים
יותרו בה כתה ד"ח והיה הנפשר בניין והמותר כו' ותו הרשעים המולילים
כעת תתרץ יכריתו וגם תתרץ הלוו וגם בוד הזרה כי תכל זה תלילם
התורה :

ג ט (א) הנה עד כה הנדילנו תן התועים ותפקווי החטחים
ולמדנו להקשיב לחכמה תזנו ולהתמיד
עסקינו בה ולבקשה ככסף ולחפשה כמטמונים תשר תוכב כסף לח יפנע
כסף והנה על תלה יקר תמוך הלח יתן בלב תים ידבר ולומר הלח תין בית
הנלישה פנוי ותתי העשה לבינתי ללחם חוקי כחשר קרה לירתמיהו עם
דורו התומרים שין תה נתכל תם נעסוק תמיד בתורי' עד שעל פי ה' הרפס
לנצנת התן ולתמר הדור רחו לומר כי תם יעסקו כלם בתורה תין
תעצור לה' לפרנסם כחשר עשה לדור המדבר והנה התסובה ההיח לח
תלדק פה כי הלח שלמה יעשר תת כל תים ותים נדברו לפון יהיד כי לח
יוריך הקב"ה לחם תן השמים בשביל יחיד תך התסובה הלדקת הלח היח
יכין לו דרך תו תלחמה תה ויעשה ערבי ותורתו קבע ויבטח בשם ה' יצליח
דרכו וזה יתקיים בידו ולהיות כי לח יבער תלב תים להרהר ולומר חולי
חשר הוא ית'יצליחני במלחמת ערבי הלח יכבה ה' מוכיחתי לו תם לח יכבה
לח יתמיד לעשות חסד חנם בשביל יחיד לכן טוב טוב תשתקעה בעשקי
העב"ו ותינע להעשיר כמה פנים ותחר כך לח תמים מתוך התחל עוסק
בתורה ונמלות כי הו לח יחסר לי כל תך לח זה הדרך בחר לו יה כי תחר
כה יעשה לח יצלח נימיו כי נהפוך הוא כי הלח כה יתמר ה' למה תרצה

טוב בה נמלות שבל שהן מנותי יצור לבך תותם ולח תנות תפנים תלומדה
בעשות בידים ולבך בל עתם (ב) . וחו על ידי כן תהיה בטוח שתורתי
ומצותי הן הן ייטיבו לך לתת לך טובה בתורת חסד חנם תל תמת וזהו
כי תורך וכו' חסד וכו' ולבח תל הענין תובירה מו"ל שבשבח הב"ה לנרח
תדם בעשו תלכתי הסדת כתיב כתיך וכו' חסד תומרו יברח תמת תומר תל
יברח וכו' לדק תומרו יברח וכו' שלום תומר תל יברח וכו' מה עשה הקדוש
ברוך הוא בעל תמת והשליכה לחרץ כמטורש תללו בשעריה : כמלח
כי חסד וחמת השלימו עמנו ושלום לח השלים וזה נכח תל הענין תמר
הלח ירחק פן יבבה ה' מוכוחך נמה שייטיב לך בעולם הזה תל קירח כי
ק"ו הדברים ומה שם על ידי התורה לח בלבד תורך ימים ושנות
חיים יהיו לך בעובדת דתבייו ורבה כי שם וגם ושלום יוסיפו לך עם היות
שלום מכת המנדת תוחך כי כל נתיבותיה שלום וכל נתיך וכו' ורב שלום
נתיך (ג) וחם כן תמור מעתה כי כ"ש הוא שחסד וחמת שהשלימו עם
החדם שהל יעזוב וחם כן למה תירח כן יבבה ה' שברך בהטיבו עמך והלח
מדת חסד וחמת בתורת חסד חנם ושל חמת ידבקו נך ושמח תחמר שם
כן מה נמול תשלמה לו יתברך על כל החסדים ועל כל החמת דע תיפה כי
תין ה' תלהיך שוחל מעמך רק תקשרם תת החסד וחת החמת על
נרגרותיך וכתבם על לוח לבך והענין כי דרכו יתברך הוא להרבות
להטיב ולח יבקש תיד חיש תזומה רק שלח יהיה כפוי טובה ויודה לה
חסדו כד"ת לה' היסועה ומה גתול נשלמה לך הוא שעל עמך ברכתך'
כלומר ומה שמוטל על עמך שהוטעתם הוא שיברכוך ויודו לך עליה וזהו
קשרם כו' לומר מה ה' תלהיך שוחל מעמך רק שתקשרם על נרגרותיך
והוא כי הגרגרת הוא מקום שמשם הדבור יולח וכיוון נריבוי לומר בכל
נרגרותיך הם דברותיך ותפלות של גרגרותיך שתשבח לה' תקשור נהן
החסד והחמת יחד להודו' לשם ה' בל תודה על חסד לנדו שלי לירוף חמת
של תורה שהיה לך לד זכות מה ותינו חסד של חמת החלטי שלי לד גמול רק
קשרם יחד להורות כי חסד וחמת עשה לך ה' וגם לח יהיה תן השפה
ולחוץ ולנך יהרה' שתשלך נתן לך רק גם כתבם על לוח לנך . (ד) וגזה
ומלח חן וכו' והוא ע"ד שתמר הכתוב ריחה למדתי תחכם תוקים וכו'
ושמרתם ועשיתם וכי ושתר רק עם חכם וכו' כי מי גוי נדול וכו' שהרעון
תללנו שהומר הוא ית' הלח דרך העתים להבחות החוקים בעיניהם בחום'
כי לח מחכמה תעשו מה שזיון השכל תקרבי תך דעו תיפה כי חין זה רק
בהיותכם בלתי עושי רצוני שלח יהלו פרי החוקים תך ושמרתם ועשיתם
וכו' ותו יתמרו רק עם חכם ונבון כו' כלומר חינו כעולה על רוחנו כי לח
מחכמה היה עשות החוקי' רק עם חכם וכו' והוא נרחותם כי מי גוי נדול
חשר לו תלהים קרובים תליו וכו' כי תו יפעטו בשכלם ויתמרו כי החוקים
הזרים תל השכל חשר תעשו תתם ולח הם עשו לכם הטובה הזאת להיות
תלהים קרובים תליכם ולכן יתמרו כי מה שהיו מייחסים לדבר מפולל שכל
תדרכה הוא שכל טוב ומהיותכם עם חכם ונבון הנחשם טוב החקים והנה
ע"ד וה יהיה הנלחי מערב דעתו עם הבריות בחשך ומתן כי יעסוק לילה
ויום בתורת ה' ויעשה מלחכתו ערבי ויקרה לפעמים יחסר לחתו ויבוזהו
בני תדם ויהיה שכל בעיניהם בחומר תלין טוב לך כי תעסוק בח המלחכות
ותקבע לך עת ביום ובלילה ולח תחית עלמך בזופן יהיה משולל תן ושכל
טוב בעיני החדם לך תין זה רק בלחי שומר התנחי' החלה תסר ה זכירפה
שלמה בחכמתו כי ע"כ יקפח מזומנותיו לך עשה חלה שתורתו ית' ע יפכח
למה שהיח תורתו יהיה חוור חוור תמיד לבל יפכח ומנותיו יצור לבו למה
שהן מנותיו כי זה תלילת השלימות הנה זה ודתי חסד וחמת תל יעזבוהו
מלהטיב לו וגם על זה יודה לה' על כל הטובה הנה עשה חלה עם היותו
בלתי מעורב דעתו עם הבריות בחשך ומתן ועשה מלחכתו ערבי ותורתו
קבע נמור לח יהיה בזוי ובלתי שכלי בעיני בני תדם לך תדרבה יהיה לחן
ולבעל שכל טוב כי ירחו כי בדרכו תשר היה נרחה משולל שכל טוב בה

הנליהו

הצליחו יתהפכו לומר כי ה׳דרכה זה הוא החן והשכל טוב והוא ומצא חן וכו׳ לומר עשה זאת תיפה בני תשר סדרתי לפניך ובזה ומצא חן וכו׳ כתוב׳ או יהיה מקושר כל מה שתחר והוא הלח לזיקיך תדבק בתורתי ומצותי לשמן ותשומר גם בתרך הלוז בשמות חייס של רב טוב ושלום תמר הלח יפיקך לנך לומר חולי לח תוכה

טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם׃ ה בְּטַח אֶל־יְהוָה בְּכָל־ לִבֶּךָ וְאֶל־בִּינָתְךָ אַל־תִּשָּׁעֵן׃ ו בְּכָל־דְּרָכֶיךָ דָעֵהוּ וְהוּא יְיַשֵּׁר אֹרְחֹתֶיךָ׃ ז אַל־תְּהִי חָכָם בְּעֵינֶיךָ יְרָא את

להצליח בעיני׳ כי לח תהיה לחן בעיני הלהים והוח מדת הדין המזדפג׳ תחר תיה תשת וגם תהיה לבון בעיני בני חדם הרוחי׳ כי חולת יד בעשותי תורתי ומצותי קבע ומלחכתי ערחי והלחם הול מכלי ויהיה לד תלול תלילה לו״ח עשה וחת תיפה ומצח חן ושכל טוב בעיני הלהים וחדם כלומ׳ החן בעיני הלהים תשר יבורת שחדרכה הלהים יחוך ויברכך ושכל טוב בעיני חדם כי ירלו הצלחתך ויחת׳ רב וטוב שכלו של פלו׳ שהחיותו ממעט בעסק ועוסק בתורה ומצות בעצם ידע להרויח ולהצליח (ה) ושמח תומר חולי תעשה כן ולח תצליח למצח חן וכו׳ לו״ח תדע כמה תמלח החן ושכל טוב וכו׳ בחשר חני מלוך בעוח של ה׳ בכל לבך וכו׳ הוח כי הלח דרך ישרה שיבור לו החדם במעשיו ומתנו הוח להכין לו דרך ומעשה חשר יעשה לפי שכלו ללחם וחח״כ יבטח בשם ה׳ ויסען בהלהיו ילו לו חת הנרכה כי הוח המוקן כח לעשות חיל ולח הושיע לו יחיבו כמ״ש יכול יוסב ונטל ת״ל בכל מעשיך ידך חשר תעשה וחמר שגם בשתיים הלה תתחתן ח׳להכין הכנות על פי רוח מביחך ויח״כ לשיים בה׳ מבטיחך מעשו׳ עיקר מביחך חדל ונם לח להשווין׳ רק כל מגמת פניך לשיים בה׳ מבטחך בכל לבך וחל הבחיכה החיברת היח הכנת רוח מכוחך הל תפשן שחפילו למשענת מה הל תחשיבהו כי לח תהיה לך רק להכנה לחול בה נרכת ה׳ והיח תעזיר וזהו בטח בה׳ בכל לבך חך ביוחך חל חשר תבין חין לרוך לומר שלח תבטח כי חם חק לשמר מה הל תשען וזהו על מה שקודם הפועל רק בהכיוך דרך הכב״ (ו) ועל הב׳והיח כי ירחיב לו ה׳ דרך רחב׳ להרויח לכול ושבוע והוח׳ ותקעבד להתנכר כי בחשר הוח שם נרחב דרכך לשמר בכל דרכיך וכו׳ והוח נשוח שכל והבין כי חלת דעהו מקניל חל ההתנכרות והוח לומר הלח לשמרתי לך תבטח בו ית׳ יצליך השמר פן תתנכר בו בל יקרך במקרים הכסיל הרוחה חת המלך ולומר לח הזז והקה לח כן כי בכל חשר תעשה ותצליח שם הוח יתברך ותכן דעהו וחל תתנכר חליו והוח כי דרך לופשים חשר לח חלק להם בניחה בהודען להם דרכים ישרים ורחבים שהריוח מלוי ומכר בהם לעיני הכל יעבו ויחמרו בדרכים החלה לח נירח מחושר ריוח חך מזוחרות לרים ועקיבים בלתי נטוחים תשוב עליהו לימת העדר הצלחה ועליהם נבטח בה׳ כי ברחבים כחלה הלח תחכי לי וחם יצליח בהם לח יצלם תודות לו יתברך כי יחמר הלח נגד עיני דרך ישרה וידי עשתה ולח ידע כי מה׳ הוח חשר פנה דרך לפניו והן זאת לח דרך ויקוף החלהים על קולו וחבל חת מעשה ידיו כי הלח גם הדרכים הרחבים בעיניו לולת׳ נבחות היה עמו לח פקחו עיניו ולח הצליח כי כתה פעיתים יש דרך ישר לפני חיש וחחריתה מרה כלענה על כן חמר בכל דרכים חשר תרחם רחבים כחשמעות דרכים דעהו וחל תתנכר כיהוח המוקן לך לעשות חיל וזה והוח ייסר תרחיקך הם הרעים שלח ידעת להשמר גם בזוכות מה שלח תתנכר חליו ברחבים וזה תהיה נפוח ההצלחה בכל חשר תעשה ולח כעולה על רוחך לייחם הצלחת רחבים והנרים חליו יתברך (ז) והנה כחשר יקים ה׳ חת דבר היסרת תורקונך כחשר תדעהו בדרכיך ותעשה ותצליח לח יבנר מהיוקך תכם בעיניך כל רוחיך שהוח חשר תחרתי ובכל טוב בעיני חדם כי יחמרו מלחת תכמה בניח חפ״ז ומתן ובחכמתך עשית לך כל הכבד הזה וספתם יסבחוך לחמר כי חים לחת ומי כמוך בחכיות סיחר יעשה כמעשיך ומתרחק תניח לחמץ ולח דעת ולח תבוכה לחמר כי ה׳ פעל כל זאת לך חתה בני שתע בקולי תיעלמוסף שחתה תכם בעיניו וולתך חל תקי תכם בעיניך כי גם שתדעהו בכל דרכיך תיסיר תחמר גם ית׳ ה׳ עשתה זאת לך חכמתי עמדה לי בנר מה להיות מעיר לעיור לכן השמר מהיות תכם בעיניך רק שה׳ תלהיך הוח ההולך לפניך מלמדך להועיל ומנליח דרכך וחין וולתו ועשה זאת תיפה בני ירח חת ה׳ מוה וסור מרע פן ירלה ה׳ ורע בעיניו ועניר מעליך השנחתו וחרית׳ נרע חשר ימלחך פן תורם ותדוכ׳ נעוני ובייתר יסורין וזהו סור מרע כלומ׳ כור עלמך מרע בל תנוחך ׳ (ו) חו יחמר בכל דרכיך וכו׳ על פי הדרך הזה והוח שם תחמר בלבבך תחת מה יתעשת החלהים לי להצליחני ומה העבודה היקירה שחעבדנו לוכות להצלחה בעוחה מלמו

יתברך כי גם שחחר שהטוב נקבל מחת החלהים תספיק הודחה לח יספיק להיות לבני בטוח שחוכה לספג נדול כזה הלמור למעלה חל תסיק לבך כי הנה חין ה׳ סוחל מחתך כי חם תדעהו בכל דרכיך והוח ייסר חרחותיך ויתנוך מלהכשל למען תהיה בטוח ההצלחה והענין כי דרך המלך בשר ודם יעבדהו תחד החדם בכל עבודה נבית ונסדה ופנה דרך לפניו ויסיס המעקשים למיסור ויסקלם מהבן לנחוחו הדרך יבד בה למען ימלח חן בעיני המלך לדעה חוחו ידיעה מה ושיחר פניו שיו להטיב׳ מה ובהזדמן דרך רחבה ונקלה להטיח לו כולי האי וחולי לדע׳ הוחו ולהטיבו עם היות שהוח ייסר לפניו החוכחו׳ הנרים והרי׳ המכשולות חך לח כן היה עמו יתברך כ״ח על תשר תדעהו לבד בכל דרכיך הוח ייסר לך חורחותיך לבל תכשל מלהצליח הפך כן החדם המייסר חורחות המלך למען ידעהו המלך בדרך הרחבה חך הוח יתברך בשה שתדעהו בדרכים הרחבים הוח ייסר לך גם החרחות עקלקלו׳ ונרוח תשר חין לרוח מניחך מבוח להשמר נס ולהצליחך בהן׃

ב (א) עור יתכן דרך שני בהמשך הפסוקים בני תורתי וכו׳ כי לורך ימים וכו׳ והוח כמותב מרו״ל כי סניס של נער חיוס של חייס וכו׳ כשתמרטו בתשובת יעקב חל פרעה התומר חלו כמה ימי שני חייך ענה ותמר ימי שני מנורי כלו׳ הלח ייחסת ימי חל שנות חייס לח כך היו רק של מנורי ונער והענין כן תחמר בלבבך הלח לויתני להקציב לחכמה חוזי וכו׳ עד דעת חלהי׳ תמלח וחין זה רק ע״י חזור חזור יום ולילה לח חסבו׳ ושתעזיקך יזור לבי ומי זה החיים יעלור כח לדבר הזה והלח התור׳ תרמוז מדה וחדה ילוד חשה קלר ימים שנית היותו שבע רוגו וחין לך חדם שחין לו ייסורין ומה נם ח׳יפני התור׳ חשר היח מג׳דנרי׳ שהן ע״י ייסורין וזה מב׳ בחינות ח׳ ע״י בני חדם ותחלואי ונרחות וכיוצח שנית חשרון כיס הקשה מהבל ומעשה השלוס כל״ח השם נבולך שלוס חלב חטים ישניעך כי זרע השלוס הנפן תתן פריה וכו׳ וע״י כן מתנרש מהסתפח מעל ספר ה׳ ומצותיו וח״כ מי יעלור כח להתמיד בתורה ומצות ולפניו שלחת המעיקים ההלה והנה על זלה יוכל חיש לדבר טוב לי כי לעשוק בתורה על חנת לקבל חת הטוב מחת החלהים בחורך ימים כהניי ורבה ושנות חייס ושלוס כי בשתלה עושר וכבוד למשתולים בה כי במעמד שלש חלה תוכל לעקוד על דלתי הלמוד תמיד וחין מכלים וטוב לי חז מעשוק בלי כניה וללמדה מעיני חולי לח תעלור כח וחנטלה על כן חמר השמר פן וחל תעשה כדבר הרע הוה רק התורה למה שתתה בני והיה תורתי והמלו למה שהן מלותי יכרס בלבך וז״ח תורתי ומצותי (ב) כי חורך ימים וכו׳ מעלמן יוסיפו לך התורה והמלות מבלי תבוין לכך ותהיה שכרך הרבה מלר שעסקת בשמה (ג) וזיקר על היקון ריקנון חשר חמרתי לך שתורה ומצות יזקריכו יחיך בעי״ז חל התמה על החסך כי חין לריך לומר התורה והמלות כלן רק חשר וחתת הוח ג״ח ותורה בלבד חל יעזוב והוח כעניך מו״ל על הנייו ורבה דמנית עלי קו״ח לתו ומרנית ביתו יתותו הכסיס ומדת יתיהם עד כ׳ שכה ורבה תיעסק בתורה והוסיפו לו כ׳ וחנייי תיעסק בתורה וגמילות חסרים והוסיפו לו ת״ל הלח חמרתי לך כי תעסוק בתורה ובכל המלות תלריך יתיס חל יתחתן לבנך לומר הלח ספר מלות בהחי עלמך ליכז וכל החריכות יתיס יהיה לעולם שכולו תדוק ויעזובוי בעה״ו כי הלח דע תיפה כי חין לריך לומר תורתי וכללות מלותי חשר חמרתי כי הס הפי׳ חשר וחתת הס גמילות חסדים ועסק התורה המקרחת לתת כנודע בלבד חל יעזובך גם מלתת בעה״ו וכענין חניי ורבה ומה נם עשה כל המלות יחד חשר נויתיך שלח יעזובך נם בעה״ו וזהו חבד וחתת כו׳ : עוד שנית תעשה למען ירבו יתיך והוח קדיים על נ׳נרותיך ללמדם לוולת ולדורשם נרבים כי בגלל הדבר הזה יתריכו יתיך בעה״ו וכמעשה דר׳ פרידה שהוסיפו לו ת׳ שנה על משנה ת׳ פעמים לתלמידו ההלכה וכחשר הפליגו רז״ל על הלומד והורה תורה לרבים ב׳הקי״ם מזרוע יתיו ולהיות יקרה ידרוש והורה וחין תיס שם על לב מהמקשיבים לקולו ויס שרבין עד לב שומעים יבבהו חך הוח כי טבע כל דבר לרוץ חל מה שיתייחס חל מקורו כן כשלת דברי הדורש חין הספה ולחוץ לו יעלרו כח להכנס עד לב שומעיהם חך בשלת מקריות לב הדורש מהלב יולח ואל הלבבות יבלו ויעשו ויערבו למו וכמחמלנו בניחור התורה על פסוק והיו הדברים וכו׳ ו״ח קשרם על נרנרותיך לקדח נגרון והשמיע נרגים חך שמהלב יולח וזהו כתבם על לוח לבך שיהיו עיני שכלך חל לבך לקרוח ולדרים מקורו פקורח מה שכתוב בלוח כן יוחקקו בלב ומתייחס כקורח בו (ד) וזה ומצח חן ושכל טוב כי חו ייסר ויפסר בעיני חלהים וחדם כי יהיו לחן ולשכל טוב בעיני הכל כלשת הדברים מלבך ׳ (ג) חו ע״ד זה בהשמיעך לדברים קשרם תורתי ומצותי ולח תדרוש תורה לחוד ומצות לחוד כי חם המצות עם דברי

את־יהוה וסור מרע: רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך: כבד את־יהוה מהונך וכראשית כל

והוא בספר מקום שיזון לכשיש כי הוא יגדו הלבישו ויאכלם לבנו ממורת שמים עד נדר שיזון לריך לו שלא יאמר הלא רואני המקום כ"ח לקיימו שמא ירחמי המקום בלשון ספק לומר מוסר וזה דבר גדול דבר כי דרך כל אדם שממורת ב"ו ויפרוש ודקי שם יבא שמא שים כעיניהן דרך עמרם שלוח עד בתו לחנני ולא פירש וממורת המקום לפי בלשון כפוף לא יאמר ולקום תעדיפו שקפרשו ולקי כמורת ב"ו וכבד על ניכוח הכתוב לומר שלמה בחכמתו הנה ב' בחינות הם ח' להשם' מן החטא ב' לאחר היות האדם בדעת השון ניזו לומר על הח' בכל דרכיך דעהו לומר זה כלל גדול והיה בידך והיה נגד עיניך תמיד שאלו כל הארץ כבודו ובכל דרכיך התקיימני' לילך הנופלים דעהו כי שם הוא כי זה לא קמנע מעשות במקום שזין קום מה שלא תעשה במקום רואים ממך מזה שנהיות נגד עיניך שהוא יב' עומד לפניך ודוקך ממורתו תמנע מלעשות תורחותיך ולא ממורת ב"ו כאלה שהוא יב' יעמד תורחותיך הם תורחות הלריס שהם עבירות הלות נופך המסתעפים מהדברים הרחנים שהם המוקרים לך מעשקי גופך והכחך ולא יהיו המייסרים בני לדם והוא יסר לרחותיך כלומר שם תדעהו כי שם הוא • יהיה הוא המייסר ולא ב"ו שמבלי בא בני לדם הקדוש ושמח תאמר בתלמידי ריב"ו ע"כ רבינו והלא דברים הלה על שים לשר תרוץ ה' לך ישבח ומלותיו יצור לבנו המה ומי כהחכ' ומי ידע להזהר יותר ממנו ולהיות ה' נגד עיניו ולירי' ממנו יח' יותר מע"י ב"ו ע"כ הסיב כתקונה ריב"ו ואמר הלא תהי חכם בעיניך ליזהר מעשמך בעשם כי גם שהוא שהדא לזהר יהיה מעבירות טרם יבואו לך בוחת הקנין שם נוחמה לך עבירה וכבר בחה שם תקנבר בחרי ותסיר ותפרוש ממנה ממורת ה' תקר הוא שם ולא ממורת ב"ו כן יבואו לרחות ותהו ירא את ה' וסור מרע לומר מחמת ירחתך את ה' סור מהרע תשר כבר תשה בו ולא ממורת ב"ו בל יהיה כרב עמרם שהולרך לב"ו והוא לשון סור שהוא לסור מהרע תשר תשה בו כבר:

(ח) ארו"ל חם בראשו יעשוק בתורה הלל תקרי לשרך הלא לרחשך והוא על חסרון ח' מהריטי"ן וגם למה יניח העיקר ויאמר שכל תרופת התורה תהיה הל מיחום קל שבשרך ולפי דרכנו הנה כתבנו כי בחומרו ושמות חייט כלל כל טוב העולם הזה שלא יהיה חיי לער זולתי של חייט וטובה והיה היפשר לומר כי גם שיכלל מחלחים רעים ומטרידים הך שתים לא יעדרו ממנו מתילדים מעשק התורה נשבע והיה מקום לומר כי המה הין בכלל התשות כח שהתורה מקשת מחלת ושם"ח בלהו והוא כי הנה לומו להקשיב לחכמה ולתבונה ולנקשה בכסף וכמטמונים שהוא בחקירה עיונית ב' שבעשוק בה תמיד בל נשבח בתו' בני תורתי הל תשכח והנה כפי הטבע התמדת העיון תעכב העכול ותוליד מחושים במעים ובשריר הנתון הסר משם יסתעפו כלם ומהתמד' עתלו בתורה יבוא עד רכך ותיבש נרש כי ע"כ נרך יעקב הת יפשכר יהיו נרתיו כמטיל ברזל לרבוך בין המשפתים כחמור על בחיבה זו עכ"ח גם מחלה לל תחוש כי על הח' תדרכה רפאות תהי לשרך ועל הב' ושיקוי לעצמותיך כי מת עצמותיך ישוקה כי הסר השבע למבחי יחבא: או הכתו' הלא חס כמו זר יחשב לך היות ייסורין בדלים מהעושק בתורה מנשרך הנה תחזה כי הלא דברי חמת כי הנה התורה רפאות תהי לשרך וכו' ושקוין שלא כדרך טבע כמדובר ולם כן תהייבה חלה לך לחוש ומופת על יקר הדברים כי הסגחה הנה ולא בטבע שעל ידי עשקך נחור יהיו לך שנות חייט: או יאמר כמו"ל בשחיטת חולין כי אין תרופה בטבע למי שיהו חו בהקלקלו תכונת מעיו ושריריו בטבו רק על ידי בעתה שיפחידוהו וזו יכוונו והסבו הוא לתרופת מי שנחייבם נרמו כי תרופתו הסמחה והמנוחה כעניין ומשובה טובה תדגן עשם וכמעשה דלם שפפייטום על ידי ריב"ו בחופן שתרופות הסרר הוא עיקר כוונות המעשים ותרופות יבוחת עשם הם הסביים זה בבעתה וזה בשמחה ובטחה לאמר רחה נח הבחת התורה על המחיוקים בה כי רפאות תהי לשרך יש שיקוי לעצמותיך כחתך • הו יאמר כי למיקום הסרר לריך דבר ממשני כחחופת ולעשם לריך מפקה שמות עצמותיו ישוקה והם הסביים לאמר כי שתיהן כחתך העשה התורה מחליה לעוסק בה • הו יאמר והוא הכתוב כן יאמר חיים הלא ח' מהדברים הסר הנטחתנו ע"י התורה הלא היא תורך ימים בעה"ז והנה היה מקום לומר הלא ידלך במי שהיה בחור מעם ולאחת הסכנות נקנסה עליו מיתה כי זכות תורה תקיימנו לך לאחר תמו ימיו ולכה לאחותו הסרשי ותם כח בני מעיו ללכת בהן המאכל ויתרוקן מוח עלמותיו הלא פלאות לריך יעשו לו לחיות ח' עכב נפשו בל העלה למקומה שניח חדם בריוקו והשיב לאחותו בו וכ"ב לא יעשה הוא יח' ליחיד מעם בתורת חסד חנם מכוון מלות כאו' חסד והמת הל יעודך כו' על כן אמר שהוא על החמה על החפץ כי הלא רפאות תהי לשרך היא כללות בני מעיך ושיקוי לעלמותיך כי תחויר הלחות שרבי לליך (ט) ואל תאמר בלבבך

בהמחק טעמך ושרשך ע"פ התורה תבחנם והפקעם על לוח לבך (ד) וכתה ומלא חן וכו' שיהיו לחן המלות שתשמיעם וכל מיני התורה הנדרש למתק טעמם מס"כ בשערי הטעם טוב טעמם • (ה) בטח וכו' יאמר הלא הבטיחתני לעשוק בתורה ומלות לשמן ומלא חן וכל טוב וכו' והלא בשם מודע כי מרים ה' בחים יהיה נכו בעטו ולא יירק שתו ינדוס החטא הו ירפה מעבוד' קונו ביוסף תאבר ממנו חן וכל טוב בעיני חלהים וחדם והוא כל נדר קל ליחבד מחדם ילוד הסה עכ"ח בעט ב' ה' בכל לבך יאמר לך הנדר הנו לך בוחח שהלך בתמימות וחל ניתוך חל תשען שלא היחמר הלח לי בכל טוב ומי ירשיעני וכמה דברים שרחוי לחדם להתרחק פן יטעה הכבי לח חידע כי בכל טוב לי וכשנין שלמה עלמו ביו' חכי חרבה ולח חסור כ"ח כה תומר לח יסבון לך בטחוך בה' כי יהוה ירפך ויעזבך והוא בטח בה' וכו' חך שחל ניתוך חל תשען רק תמיד עם ה' תהיה ולח תסור ימין ושמחל במשענת קנה ניתוך (ו) והנה המורח חשר יעלה על רחש החדם בן מלוחיו יח' בל ילוד ותחבד מחנו החן בעיני חלהים וחדם הוא על ב' בחינות חו על העבד ממנו עשק תורה ומלות עשה ומה גם על הדרך המכר סיקשים תמיד על נתנרותיו שניח על סור מרע ומי יעבר בח כי קולי יגרוס החטח על כן על הח' חמר בכל דרכך דעהו וכו' ועל הב' הל תהי הכם בעיניך וכו' והוא כי כמה פעמים שהחי יתן הל לבו ללכת בישרים דרכי ה' ולקבוע עתים לתורתו ועתים לטרף בידו לברי סיפוקו וביתים ההם ובזמן הזה הסר נשחו לבו לעשות כן בעיניו יהיו דרך רחב לפניו שעשה ויכול יוכל חך שחור שבעים' יסיתנו לבלבו שלמרחוק עיניו יביט ואתו' יחמר הנה עקה יראה ויתכן דרכי חך יסתעף תורח לר כי הנה יניעו ימים חסר'חום' חין לי בהם הפץ הוא בימי מועד והימים חסר נתן בהם היהודי' כי מי יספק לורכו במלחכת עתות חו חלקי ימים כי המלחכה לח תהיה דיה לבל ההולכה והיכפה חוכל ורחיקי חת כל קיט יח' יחכלו וישבעו וישמחו בחגם וחני חרעב לבן מחסר חסרתי דרכי חסיב רגלי מעקה כי לח זו הדרך סיבור לו הדרם והנה זחת עשה לו כי לח חת לבו כי גם בימי החול הרחוקים מהולח' רבה חסר דרך דחב לפניו ליזון בקביעות עתים לתורה ומלות גם זו מה' המה לו המתיק והכלכל' רק יקרבהו חל הטבע חך לו חס פניו לדעת חת ה' כי גם בדרך הרחב ה' יכלכלהו גם בתורה הסר ודחוק יהי מלהיו עתו לייסרו לפניו כי הבח ליטהר מסייעין מזומו חין ספק כי בשלף עשק מלהים יחנהו ויברכהו עד בלי די לזכול לשנעה ולשמחו בחגו בכל העוסקים במלחכה כל ימיהם והותר כי חין מעצור לה' להושיע ברב או במעט והקשב בכל הדרכים והתורות הדומים לזה ו"ח בכל דרכיך הרחיבי' דעהו כי הוא יקב' המרחיבו לפניך וזו והוא ייסר תרחוקיך המסתעפים חחרי כן (ז) ועל הנחיבה הנ' והיה מסור מרע תומר הל תהי חכם בעיניך ולבח הל ניזוהו מזכיר' מלחר ריב"ו עם תלמידיו שחמ' לו בשעת פטירתו ר' ברכנו ותמר יהי רצון שתהח מורח שים עליכם כמורח ב"ו ח"ל עד כחן רבנו תומר להם הלוחי סדרי חדם עובר עבירה בסתר ותומר שמח יראני החדם ויהיו לחוח תומר שמח יראני המקום ע"כ • והנה לתלמידי חכמים לריקים כתלמידי ריב"ו • עדיין נרחה שהדין עמהם שמורח שים לח יענר מהם מחירח ב"ו • חך נחשוב שבחינת טרם בח העבירה לידו של חדם עם בחינת הסר כבר היח בידו במקום שזין לכשיש לח יהיו חמים כי מורח שים שלמי לנלחי בח לעשות' זין ספק שלמי' כהם נדול עליהם מחורח ב"ו חך חם העון הנה לידו דבר עביר' קשה לפרוש הימנה מפחת מורח שים לח יחוש שיראלוהו לחטים והעניין כי המה רחו כן תמהו נחוש' חליהם חם לח יחוש שיראלוהו לחטים והעניין כי המה רחו כן תמהו נחוש' חליהם שתחת מורח שים עליכם כמורח ב"ו כי עלה על רוחם הבחינה הנ' ולחרו ע"כ רבינו ולם היה לומר שלפחו' לח נבבר מזה גם בחינו שלמות בעשם חם כוונת לכך חמר מהרלוי היה תחמר הל תהי מורח שים עליכם גדועה ממורח בשר ודם חך חמרת בלשון חיוב שיוכה שתו לח על כן נדלה תמיהתם לכן הסיב ותמר חדם עובר עבירה בסתר וכו' לומר הן ידעתי שתתקצו מלבח לעבור עבירה מירחתו ית' יותר מעל מורח ב"ו חך חין זה רק טרם תבח העביר' לידכם חמנם חם תתרגש לסבבה מה ותבח במקום שחין שים לחר היותה בידכם כבר הו קשה לפרוש מפחת מורח שים וקל מפחת מורח ב"ו פן ירחוהו ויחולל כבודו וזה ענין עובדת דרב עמרם חסידח בעלותו בסולם הל העבודה וירח כי לח יכול לכבוש לח יגרו מפחת מורח שים ונעקר מורח כי עמרם עד נתקבלו הלין רבים וחין ספק שלח יקשר מורח שים מרב עמרם חסידח הלח חלהות העבירה לפניו חין מסניק עד יבואו מבשים ויהיה נם מורח ב"ו ועל כן לתלמידי ריב"ו יהיה שבח נדול לסוב ממורח שים לבר שהוח יותר מרב עמרם הסידח שחר שתקבו חלין רוחה שלח ייחל חלבני חדם לסוב לחור כרב עמרם חסידח שהולרך יבואו בני חדם ווהו עובר כו' שהוח כחשר כבר בחה לידו ו"ח עובר לשון הווה שכבר היח בידו

לא יתכן שיעשה כן בלא נכוי שכר כי בזה הקב"ה על זה: כי דע תיפה כי
אין המלך הקדוש כבשר ודם שאלו יצוייר רופף ירפה את אשר כלו ימיו
ויחיינו לא יהיה יקר בעיניו לקיים מידו את כל הון ביתו והיות לו לעבד
עולם וק"ו לשכינה כי הלא מה ה' שואל ממך כי אם החזיק לו טובה ואף
אם נעבד הון את"ה לא יגרע כלל הון
ביתך תתקלקל רק כבד את ה' מהונך
וכו' ולשון הכתוב נעיר כי הנה כמו
שר נחשב שלא יגרע יכבד את ה' רק
לבעל ההון וגם אשר לא יגרע כי אם
לבעל תבונות כתוב כל תבונתך
למה יגרע אשר לא יהיה בתבונות ועוד כי לא תהיה תפארתו יתברך
למלא אסתי בעל הון ורב תבונות רק להריק ברכה עד בלי די אל עני
ונכה רוח ואשר כניר לא מלאה ידו וגם ירחה בלתי מקושר אל הקודש:

כָּל־תְּבוּאָתֶךָ׃ י וְיִמָּלְאוּ אֲסָמֶיךָ שָׂבָע וְתִירוֹשׁ יְקָבֶיךָ יִפְרֹצוּ׃ יא מוּסַר יְהוָה בְּנִי אַל־תִּמְאָס וְאַל־ תָּקֹץ בְּתוֹכַחְתּוֹ׃ יב כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶאֱהַב יְהוָה יוֹכִיחַ וּכְאָב

ג אך לאחרי תומרו שע"י עסק התורה הוא יתברך ייטיב לנו גם בעה"ז
תמר אם תמור יאמר העבד ישראל לא יבצר אז תקרלנה תותן
כאלה והסיבה ידי הון רב ורב תבונות ע"י התמדת עמלה של תורה
וקרקות תכי לשררו וכו' לא יחסר לאחי אם תמלון לי ואעשיר הלא תירש
בתומרי שזורה לה' חסדו ובמופי תהללנו הלא תוער הוא ובמה תקדם
ה' והין קלה לרוב חסדיו ואם יחסר לאחי מה תשיב על תוכחתי ומה תשיב
אל לבי בתמור תלי היה תיפה בדרכת טוב שכר כידר לי שתורה ומלות שלוש
יעשו לי בעושר ורב תבונות ע"כ על הא' השיב בשום כבד את ה' וכו'
ועל הב' בתומרו מוסר ה' בני כו' וביאור הענין אם ירבה הוך אל תחוש
אל נכוי השכר כי הלא מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם כל תהיה כפוי
טובה לבד כי הלא אף בהיותך בעל הון רב לא יקל ממך לא תאכלה ולא
שלים לו רבוע עם שהכל שלו כי הין לה' חפץ בכסף רב בסף ורב תבונות
כי ה' המדבה וח' המעשיר בלבד שיכוין לבו וכו' והבני מלמדך להועיל
כבד את ה' וכו' והוא כענין התוכיח הזולתות רבות על נכסי תשתו דקיימת
לן שאם תכל גרוגרת ת' דרך כבוד מה שהוכיח הוציא ומה שתכל תכל
הנה כי תשר הוא דרך כבוד תין לו שיעור ועולה כענד הולכה רבה והן
המה דברי תלה לומר גם שהרבה והפליא חסדו לך הוא יתברך לא יבקש
מידך אפי' כחדים רק שאפי' לא תהיה די התייחם למתנה כי אם לכבוד
בעלמא כי מעט הוא כי הין חפץ לה' במתנ' מרובה כי אם בכבוד והודאה
כי לא ידמה הנותן מתנה יפה לעניי בחרפה ובזו לפרוטה ת' דרך כבוד
והוא כבד את ה' וכו' כלומר כבוד אלי תפקלתך כי מועד הוא ולא רוב ממון
ואפי' יהיה מהוך שים לך הון רב וכמ"ל על פסוק עשר תעשר תריס
היינו מוריד הגשם ולא מלמיח בתבואה ולא משיב הרוח ומוסל מחלה לו
שלים וכו' לך ה' עושה כל והיינו מוסל רק ת' מעשרה וכן ומרחשיך כלומר
ולא כל רחשית תבואתך גם אם רבה היא ומה גם לבעל המעט ובלבד
שיהא הוך ותבואתך כלו' מעלר ולא מוריש אחך רק בלי צירוף גזל ואמס
כי הוא יתברך שוכח בעולה והוא מהוך בל תהיה בגייסיך בחיוריך
ומפלגת לגייסיך ת' וזה הודעו יתברך בפסוק ביכורי שלומו להוליך תחלה
ואחסכון עניים ת' על שכאמו עד המקום אשר בחר ה' ולחדוד כל חרדת
הכבוד הכתוב במסכת תורה על פסוק פרושה (י) והביטה ורחם מה
גדלה חסדו ת' כי אשר תכבדהו מהוך כו' לא יחסנהו אחת כל הטובה
אשר כבר הטיב לך כי אם עוד יקבע לך שכר על הכבוד אשר תכבדהו
מהוך והוא וימלאו לאסיך שבע כו' נוסף על הקוד' כי הין אפלו יתברך
שאחזיק לו טובה על הנוגע אלין יחד כי אם נדקנו מה נתן לו רק להכין
לנו הכנה לשוב להרבות להטיב כי הן הוא מפום דרכו יתברך:

אמר הנה ימלאו מעלמא בהאמר אשר אתה לא תלחת ולא תומר לך
שיפרוצו התוכלות החולה כאשר ביקנים פן ישלוט העין רק בכל
תוכם וזהו בחסמי מקום הסמוי מן העין אך ביקבי לאחה שהן יקניך
יפרוצו יותר מאשר יאמר תירוש ויצהר כי לא יורגש כי אם ה' יפח הרבוי כי
עלה על רוח הרואים כי העניים אשר ידרוך הזורע שלשים ומלחים
עשים אחה בחונם ולא יעשיטם עין רואה גם כיון בחות' שבע כי לא
יתייחם לשבע ורבוי בהשגחתך סיעור הטבעי לל הנוקף רק אשר יאמרו
שהוא־המילוי הנוסף יהיה שבע בלי הסתרפות אם שמאת בהשגחתך בברכת
יצחק אשר ברכו ה' נוזלי שעריס. על הרואי שאתה היתה הברכה יתירה
על העיקר ל"ע פעמים: או יאמר שבע לומר גם אם כבר מלאתם
לקה חטה ושעורה הני המלאם שבע שהוא תוסר על הברכה והשניעה
שיהיה הכל שבע כי הן מעט אשר תתחיל לאכול תשבע כענין האמור
ברות כי יאכלו חיכות שבע בהשגחתך ואשר היה הן די לשבע יהיה לשניס
רבות וזה בחוכרות המלחים אשר לאם תקרה ותומה סביב והין מקום גם
לריבוי הכמות הך ביקניך הפרוצים מלמעלה יפרוצו וירבה היין גם
בכמות: ואשר וימלאו בוא"ו לומר הנה הכבד ה' מהוכך ומרחשיך
תבואתך אשר הוכחת שהשדה לל החסוד תחיל לברכך עד תגרע השדה
פנה שתהיה הכוה את הברכה בשדך כדרך שהבטחה להשתלח בזרע

כתב לה בן׃

(יג) ראוי לשים לב מה היה סחרה ומה היה תבואתה ואיך יעריכנה בכסף ותרוץ והם טפלים אליה ולא עוד אלא שהוא הורם מאמרו זה בזו׳ טוב מכסף סיור׳ וכך לא מחרוץ חלילה ועוד שהוא הורם מאמרו זה בזו׳ יקרה היא מפנינים והלא מחזלה לא תאמר רק שבוזה היה מחרוץ סיורה כך לא מפנינים׃ אמנם הלא ידענו כי הקדמת חכמה היה לימוד תור׳ שבע״פ אחר ידיעת תור׳ שבכתב אשר ללמד בחבר כדבר סל כיוצר לוני וכו׳ מה הני בחכם כי ועל כן בגדל חכמה אשר לה ילמד כמאמרנו בית אמר הכיוצב הוי כל בתך לכו למים כי׳ בלה בכסף ובלה מחיר והנה דרכו של עולם הוא כי הקונה בדמים יקרים חשוב יותר מהניתן בחנם כי ע״כ כשהבן יקר הרוץ ורב פנינים כי מיעטו אמר ר׳ זו עקבה כי לא זה דרכה של תורה כי תשבי חדש אלא חכמה כלומר שמלאכה בחינם כדיבה וחדש מעצמו יפיק תבונה בלה בכסף ובלה מחיר (יד) כי לא לקטון ערכה חלילה קונין חנם כי הן המה כי טוב סחרה מכל היות קונה אותה בכסף כסחורה מכסף פסף טוב טוב הוא לקונותה מקנות מסחר כסף וקנות התבואה שהיא קבוצת החכמה שמוציאת החכמה בלב יוליד תבונה היא טובה מחרוץ (טו) כי לא מהקנין בחנם ידאה לך הורלת היותה בלתי יקרה כי הלא יקרה היא מפנינים וחשר נקנה בחנם הוא כי מי יוכל לשלם שכרה כי הלא כל חפציך לא ישוו בה בכולל והב וכסף ורב פנינים שכולם בלתי שוים לפניו ומה דמים תערכו לה (טז) כי הלא ברך ימים בימינה כו׳ לומר הלא תדמה התורה אלא כל טוב העולם הבא והעולם הזה לרב וב׳ תלמידים שהגדול עומד לימינו והקטן לשמלנו בחמלנו כן התורה אלהית בימינה נאצ אורך ימים ובשמלה העושר והכבוד והלא כל חפציך והב וכסף ורב פנינים לא יעלו למעלה מעושר וכבוד ולא יערכו רק אל הטפל אליה אשר משמלה אל המשמלים בה ואיך כל חפציה ישוו בה בעצמה אם יחד כלם הינם מערך עצמותה ולא מערך הנלב בימינה רק מערך אשר בשמלה׃ וענין המשל הזה כי כאשר בהיות רב בין ב׳ תלמידיו ח׳ מהימין וח׳ מהשמאל אשר יפקוד להקריב אל הרב מחמת עצמו הלוך ילך קלין בדרך ישרה נכח פניו אך הקרב קלין לא מפחת עצמו רק לדבק בתלמיד הגדול שבימינו לו הקטן שבשמלו לא יבח מנכח פניו רק יסב אל הנתיב הפונה אל לדו ימנית אשר בו התלמיד הגדול לו אל אשר משמאל אם מגמתו אל הקטן כן הדבר הזה כי התורה העצמית הומיות לקרב לעובדיו דרך לבו לחתו בלחמי ובימינה לוחך ימיה ובשמלה עושר וכבוד והוא כי הבא נכח פניה ויהן כל מגמתו רק להחזיק בה מצד עצמה כי קדושה היא לחין לחלית לו מצד היותה תורת ה׳ ואמיתת׳ ומשיבת נפש הלא הן הדרכים הישרים הפונים נגד פניה ואל לדה הימני יחלק נתיב הוא להולך אליה להשיג לורך ימי׳ לאהבת החושר ולקבל פרס לוחך ימים בע״ה וכתיב גר שני הוא ההולך אליה משמלה על הסנת העושר והכבוד בע״ה (יו) ומה בין זה לזה אמר דרכיה דרכי וכו׳ כלומר דרכיה הפונים אליה נגד פניה הלא הוא בחינת הדבק בה מצד קדושתה לו דרך שני להיותה תורת ה׳ תמימה הלא כל דרכיה אלה הם דרכי נועם ויהן למעלה מהם ולא שהגעל בנתיבותיה הם בחינות שבימינה ובשמלה לומרי כי הלא גם כל נתיבותיה לפני׳ חשר למשמלים בה שהוא על עושר וכבוד לא יחוייב מבחול כי גם בה יש שלוש שבתוך שלא לשמה בא לשמה׃ (יח) אמנם עם כל זה עשה ואל חיפוח והחוק בה מבחינת עצמה כי הלא עץ חיים בעצם היא למחזיקים בה בעצמה וגם תומכיה המחזיקים בידי לומדיה שם הוא על בחינת המוגע אליה ולא להתבבר בנתיבות לעיני רואין וזה מאמרה הוא מאושר ולא אמר מאושרים על דבר שגם בתומכיה מפחת עצמה לא יבצר משוללים מכל פניה אם רק לאחד מעיר עכ״ל ותומכיה הרבים לא כולם יהיו שוים בעצם רק אחד מכלל מרובים׃ או יאמר עץ חיים וכו׳ ענין מאמרנו על פסוק כי בגל החכמה וכו׳ שאחר שהשוה חופת הון לחת הם״ח בחומתו כי בגל וכו׳ אמר לל תתמה בחומר למה לא יהיה יתרון ליודע החכמה על המחזיק בכסף כי שם השויתיו בחופה הנה יתרון דעת החכמה על הון חותו הוא כי תחיה בעליה בקבר שפקותיו דומבות אם שתין כן לון חותו ועל דרך זה יאמר עץ חיים היא לשני המחזיקים ומחזיק בה שהם נכסו ונופו בקבר שפקותיו דומבות אך ותומכיה בחמון מאושר בחיים הנו׳ ר׳ מהם הוא נכסו אך לא גופו בקבר כחכם עלמו׃

(יג) או יאמר הנה כתבתי לך כי זולת מושר הע״ב המושג על ידי התורה יש ויש גם בעה״ז עושר וכבוד ורפלות וכו׳ אל תבטל ברוקך לו׳ תיגע בחכמה ובתבונה להעשיר ולהשיג שם ת חיים ושלום יוסיפו לי בזה העולם זו לומ׳ תלמוד לשמה כדי שתהנה לחכול פירותיה בע״ה על פי דרכי כי הנה תשבי חדש מלא חכמה כלומ׳ אמנם שיש חכמה בחמת מלא עלמה ולחדש יפיק מהחכמה תבונה (יד) ולא תהיה לו התורה ככסף שקניני בו שחורה כן יעשה חותה כלי ודמים לקנית בה טובות הע״ה כי גם שטוב סחרה וכו׳ שמסתכלים בה המשמלים לעבוק בה לשם עושר וכבוד שהיא לשם לקנות שחורה לבד טובה היא להם מסחר הנקנה ע״י כסף שגם החכמה נשתרת בידו עם העושר וכבוד מה שהיו כן בכסף שיחסר מהקונה וימלא למוכר ונם שמחוך שלוח לשמה בא לשמה ונם הבחינה הפנית והיא תבונתה׳ הוא פירוש׳ שלשקט והוכל בע״ה ועקרן קיים לע״ד מעין תבונה טובה מחרוץ כי לא בחרוץ ינבט נרפאו׳ לשרו ושקוי לעלמותיו וחוזק ימים וכו׳ וכיוצ׳ וזהו

וְאָדָם מֵפִיק תְּבוּנָה׃ יד	אַשְׁרֵי אָדָם מָצָא חָכְמָה
וּמֵחָרוּץ תְּבוּאָתָהּ׃ טו	כִּי טוֹב סַחְרָהּ מִסְּחַר־כָּסֶף
חֲפָצַיִךְ לֹא יִשְׁווּ־בָהּ׃ טז	יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל־
בִּשְׂמֹאולָהּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד׃ יז	אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ
נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם׃ יח	דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי־נֹעַם וְכָל־
	עֵץ־חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ

ותמכיה

(טו) לך לחתה חל תשית לבך חל ח׳ מסתי הלה כי הלח נם שהחיטה הא׳ טובה מכסף והב׳ מחרוץ יקרה היא כלומר מלד עלמה מפנינים וכל חפציך לשר תתחה מחפצי טיבות הע״ה לח ישוו בה ולמה תפנה דרך השנת חפציך הם טובות הע״ה בשוס ח׳ מל׳ הדרכים כי שם מלד עלמה (טז) ולח שיחסר מבוקשך בכל ח׳ מהדרכים הנו׳ כי הלח חורך ימים בימינה כמ״ש ר״ל לעשרים לשמה ולמאחילים לשם טובות הע״ה עושר וכבוד לך מי יפתי יסור תשמע חורך ימים בעד עושר וכבוד הע״ה ההוה ונפשר ׃ (יג) או יאמר הסדי חדש מלח חכמה מה שזכן כן מולה מטעון והב וכסף שהיטו מהושר כי זולת לשמה מלכות גם מרבה לשנה והדש מלבו עוד מעלמו יפיק תבונה חולת ו״ו (יד) והיה כי טוב להסתח׳ בה מבחינת הא׳ ומ״ו על פסוק כי טוב וכו׳ הדש קונה חפץ בדמים נמלח החפץ בידו ולח הכסף לבל שם תלמד הלבה לחדרך כדי שילמד לך לחדרך בחלה וו ווו ניד כל ח׳ וזה יאמר והדש מלבו יפיק תבונה לומר כי טוב סחרה שזה וזה בידו מסחר ככסף שהיו בידו כי שם החפץ וגם תלמד תבונה שבחינותי מתוך החכמה בספר שילמד לי הוא מחסר הבין הוא זולת שזה וזה ניד כל ח׳ הוא השוב מחרוץ (טו) והן לאמת כי מרוח מביניהך לח תשוער החכמה רק לטובה מכסף ומחרוץ לך דע לך כי יקרה היא מפנינים וכו׳ (טז) ושמח תאמר הלח גם לעשה כל עסקי ושחורתי בתורה מתי לעשה לביתי ותכהל שולחני כי הין בית הבליעה פנוי לל תחוש כי לתה דע לך כי נם שעיקר שכרה לעה״ב שחורך ימים בימינה שהוא בע״ה הלח נם בשמלה שהוא בעה״ז לח יבצר עושר וכבוד כי להיות התורה מלשלה ימינה תחייחם לל הע״ה כמודע ושמלה העה״ז (יז) וגם מלעוסקי׳ בה שלח ע״מ לקבל פרס בעה״ז יש ויש פנית ודרכיה דרכים לבח חליה חו מפחת לשר לה מעסטים ישרים ותורות חוזת חו להחענג בה בעה״ב על קדושתה חו למה שהיח תורת ה׳ עם היות שדרכיה הרחבים הלה להשיגה כולם דרכי נועם וכל נתיבותיה הבלתי רחבים וכחותי הרבה כלומר לותה על יפי חכמתה חו לחדד שכלו וכיוצ שחינן כשחר הבחינות הנ׳ גם בחלה יש שלום שחינו כלומר כדי שיקרלוהו רבי חו להשתדר שחין שלום חמר ה׳ לרשעים כמ״ל שמועד שכשכה שלייהו על פנין כי היח לו לרשעו לף ע״פ כן שדרכיה חלה ונתיבותיה לח בלתי טובות (יח) הנה חיעלך ל חפן ל פוס בחינה רק להדבק בה כלו׳ מלד בחינת עלמה וקדושתה כי היח חכמתו יתברך כי עץ חיים היח למחזיקים בה כלו׳ בה מבחינת עלמה וקדושתה שהוא יותר מהות׳ תורך ימים בימינה וע״כ עשה וחק לופה בני והחזקת בה וגם תרחה הנטרך לתומכים לפרנסה ומזוני חל תחמר הלח התומך בידי ועושה פרקמטיח לי חו מטיל מלחי בכיסי יגרע וכותי כי מבלי יקנו לו לח תירח מוה כי הנה עץ חיים לנמרי היח למחזיקים בה גם החוחזין ועוסקין בה כמוך כמ״ש והחזקת בו ובלבדי זה ותומכיה מלשר מחתו יח׳ כי נם שחרז״ל כי בכל החכמה בגל הכסף נחמר על השותח התומך לעוסק בה הוא על הסתופף שניהם תחת כל ח׳ חו דומה לו לך לח כל העומדים תחת כל יהנו בשוה כמחמר המדרש על ועץ החיים בתוך הגן שתחת כל עץ החיים יסתופפו כל בעלי תורה וחין ספק כי חין שבר כולם שוה עם היותם תחת כל חחד וכל יחמר חים תחת מה יעשה הוא יק׳ כדבר הזה והלח לולח תמך רחונן בידי שמעון היה שמעון מתבטל חלי עשק תורתו חו כלה ולמה לח יחכילוהו מחלק שמעון עלמו על כן הטיב לשר דבר ותומכיה וח״ת חמר ותומכיהן לומר לח יעלה הוא יתברך על התומך כתמך וחוחזים בה רק כתומך לח התורה עלמה ועל כן היה תקן לו משלה׃

(יג) או יחמר חסדי חדש וכו׳ בחה שבחעורר על לומרו מלח חמרו חיש לשון עבר ויפיק לשון עתיד ולח חמר הפיק והוא פן יחמר חיש הלח די לי לקבל מרבותי כל שכחתם ומה לי עוד לחקור ולעמול להפיק תבונה מלבי דבר מתוך דבר לו״ח הן חמת כי חסדי מלח חכמה לשר למדוהו לך עם כל זה זחק עלתי שחדש מעלמו יפיק נ מבונה מתוך הנלמד (יד) כי הלח שם החכמה לשר ילמדוך עוזה מכסף ׃ המבונה

וחמכיה מאשר : יט יהוה בחכמה יסד ארץ כונן
שמים בתבונה : כ בדעתו תהומות נבקעו
ושחקים

שתניו טובה מזהב והוא כי טוב סחרה מל קורה היא החכמה שתקנה מרכך בקיעה בחורה תלת הסוחר נדמי שמוש סופרים וייקר הדבריס שמנו ז"ל שהחורה נקניית בהם הוא טוב מכסף הלח ומחרוטובה תבואתה היא התבונה לשר תוליח מדברי החכמה כתבואה היולחת מנרעיני החטה (מו) ולח תחמד הלח שוד לי לחר לחמד החכמה לעשה לניהי ולח שתחמול להניח מפצמי שהיא מלחכה שתון בה די לכל ימי חיי לח"ח יקרה היא וכו' לומר הלח תחליך יהיו לך כבוד ועושר עד היזקן על דבר הכבוד יקרה הוא מפנינים שהוא היקר והכבוד • ועל העושר לחמר וכל חפציך לא ישוו בה לומר כל חפציס החפסריים לך לחסון כדרך חמשים לומר מי יתנני בעל הון רב או מלך או שר חו קיסר הנה כל אלה לח ישוו בה ולמה תעשה עקר מהדברים הטפלים לה (טז) ועמדו נח ורחו רחו גדולה כי חורך ימים בימינה וכו' והוא כי הלח החרון היא החורה היה בקדש הקדשים במערב ומזרה בדרום ושולחן בנפון והנה ר"ל ייחסו המזרה לחור העה"ב כמו"ל במדרש חמר הקב"ה החירו לפני במקדש כדי שחזיר לכם לעה"ב ושולחן הוא העושר והמלכות כמודע בפנינים רמזו לו ל' כוזי בשפע כמנחר חלכנו במקומו והנה העושר במערב יהיה מה שבדרום לימינו ומה שבנפון לשמחלה ו"ל חורך ימים היא המזרה לפי הרמז בימינה של חורה שבחרון במערב ובמחלה הסולחן בנפון שהוא עושר וכבוד ומזה תדעו יתרון העושק בחורה כי היא העקר בימינה החורך ימים ובמחלה עושר וכבוד חשר כל חפציך הם תחת חשר בשמחל כלי ספק ולל ירלה כמו זר ידבר שלמה על מה שלמסה במקדש ויתבחר על מליחות העליון כי מקבילות המה העניניס של מעלה לליהם ולל ימין סוד החורה הוא ענין חורך ימים • ומקייחם לל שמחלה הוא העושר והכבוד והכל הולך לל מקום ל' : (יז) אמר הנה החכמה והתבונה חשר לחמרתי רבו דרכי יש דרך פשט ויש דרשה ויש רמז ויש סוד לל יעלה על רוחך כי לל יעשר חושר רק לדבק בפורה בלבד כי הוא הקרוב לל ה' כי הנה כל דרכיך לנח חליה הם דרכי נועם להסיג נועם ה' הוא שפע עליון חלפניו יח' ונס בכל נתיבותיה שבכל נתיבות ופניניות שבכל עס זה עד דרך פודה שפלוח העליון • בחון שדרך כלל עץ חייס היח למחזיקיה בה בחיות דרך שיהויקו והטעם שכל נתיבות ופניניות שבכל דרך מהן שלום והתקדרות כי יפלם כתיב הפשט עד הסוד והיו לחחדים בחחזיק זה בזה כמודע כי עניין שלום הוא התקדרות בחמת • חו יחמר על דרך זה שבכל ת' מנתיבותיה ובתיבותיה שיעבוק בה יחסך ממנו שלום שהוא היום על ידו מדבים שלום בעולם הוא התקדרות העולמות לשלשל השפע העליון והוא לכלי מ"ל מ"ח מדבים שלום וכו' לל תקרי בניך לללו בונין שהוא שבונים העולמות מקומדים זה על זה בבונה לחבן על הבן והוא על ידי רוחניותה העליון לקדרס • או יחמר כי דרך סוני התכמות להיות להן הקדמות ודרכים כוללים לנח חליה בהן ולפעמים הם נלחי מתקבלים וכן המעמיקים בנתיבות היקבי ודקדוקי החכמה לפעמים תולדות מתנגדות וו לו כנגד ב' חלה לחמר כי בחכמת התורה לח כן הוא רק דרכיה הרחבים וכוללים נעימים ומתקבלים החה ונתיבותיה הנדים בחקירות דקים שלום כי כלם נדקו יחדיו • או יחמר טוב לעסוק בה מבחינותיה כי בזה תין דרכיה הרחבים של נועם ה' ונס בנתיבו' הסתעסו' חקירותיה רובם מלחמה לה מ"כ בתורה כי דרכיה נועם ובכל נתיבותיה שלום עם ה' על כן לחזקה מ"ש בתורה ותקרב • (יח) עץ חייס היח וכו' לחמרו רו"ל שידבר על מחזיקים בידי לומדיה ולדעת' יחמר תן לדיך לומר לומדיה כי נס נס למחזיקים היח עץ חייס כעניין שנסבר ובטלון ומשען חקי עוריס וימשול הדבר לל עץ חייס ולל לחמר לומך ימים למה שבעוסקים בתורה בעלמו חיי שלום נטועים בתוכו ובחיבותו כי היח בחמת חיי עולם ועליה נלחמר ובחרח בחייס והמחזיק בידו שלח ירפה ממנה נס הוא יחמר חייס לחר שידמה המחזיק הלו לנוטע חילן ומסקהו ומקיימו לחכול מפריו שלם יגייר לית לים לשל שפירותיו יהיו חייס ממש וחכל וחי לעולם מה מלד נדלו מעשיו וכן זה הדבר המחזיק בידי הלומד חשר יעמידנו ויחכילנו ויסקנו לעתיד יתמיד להפריח ולהוליח פירות חבונת התורה יום יום הוא כעתיד ומשקה חילן שפירותיו חייס ויחכל מהן מעמידו וחי לעולם כי התורה עלמה מפרחת ועושה פירות בתלמיד חכם ההוא וגס חשר לח יהיה למחזיק ולמעשו נעלם כי לם קומך ומבעד נדבר מה נס הוא יחומר לפי ערכו והוא ותומכיה מאושר ויאמיר נה לומר מ"ש לתומך בידי עושק בחכמה וולקה • במדרש חמרה תורה לפני הקב"ה כתיב בשחלה עושר וכבוד למה בני עניים חמר לה להנחיל לוהבי יח ומפני מה הם עניים בעה"ז כדי שלח יתעסקו בדבריס לחריס ויסבחו התורה ע"כ : והנה ב' השחלות נרלות ח' וו לחר וו ובתיבות מתחלפות • לך לזה כתיב לב חל שמוהו לת טעמו לומר בם' בני ולח בב' • וחו' בב' בעה"ז גלח בח' והוא כי חשר לח תופסי בתורה האה לין ספק כי גס להם יפציע

עמם מחלקים נפש"ס תנכ"ל כנמר ולזך יקמר שכולם נרקיע הב' שהוא גלגל ח' • אך אין ספק כי רק עיס לחוד וגלגלים לחוד והוא כי לח כוחיהו רז"ל שלכל כוכב מזל כוכבי נכת ים לפחות גלגל ח' ולמזלות לחד זולת היומי חלח שלכל חט' הגלגלים הגחלים עם הקטנים הגמלחים בתוכם הכל כוללו בכלל רקיע ת ודעתם ז"ל שהרחקים הינו מעשה רק נכנס שהרית וכו' כמ"ש פ' אין דורשין ולמעלה המנו ט' הגלגלים הכוללים חמה ולבנה ויתר ז' כוכבי לכת בגלגליהם וגלגל המזלות והיומי כסדרן והלכהן הסר סדרום הנקיחים בהם ובשמותיהם והל כללות כולם יקראו רקיע שני וכוללו לחוקם לחחדים להיותם כלם גשמיים בהחלט ומתנועעים מפ"כ חסר למעלה מהם כי לכל ח' מהן יש לד רוחניות כל ח' לפי מדרגתו כי מהנ' שהוא שחקים מתחיל רוחניות מה עם שהינו דק בעצם ושחקים הן מן שיש בו תפיסה מה בדרגתו עם היותו מהכל רוחני ולמעלה ממנו והל שהוא דק ברוחניות יותר וע"ז זה עוליס עד עדנו ומלמרת ז"ל שנין רקיע לרקיע ת"ק שנה חינו בין גלגל לגלגל כי לח יכחישו שנין ניניהם פמוי שפ"כ תרחוקו ח' כמדובר ממנו לדעתם כי מהרקיע הנ' הנקרח שחקים מתחיל עולם המלחכים והטל היורד משחקים הוא טל רוחני כמעט מעין המן הכשחק הוא והוא טל ברכה בחמת והנה המים חסר מעל לרקיע כרז"ל שהם מים על הרקיע הנ' ונקראים תהומות עליונים נם' מעשה נרחשית שמסם ימטיר ה' על החרץ כו"ח תהום חל תהום כו' הם תהום עליון ותהיה תחתון כמו"ל פס ובפ"ר וכן בפר"ח פירשו ז"ל שעל זה נחמר יפתח ה' לח חוצרו הטוב כשעושים רלונו של מקום ועם כל זה נהנחל עליון טללי ברכה על החרץ שזהו שחקים חסר מעל השמים שעל הרקיע ובדרך טבע היה להתערב נמים בדבקם משחקים חך הוא יח' נוקע תהומות ההם לעבור נם טללי שחקים כי מעשה נוה ה' לח הברכה וירדו לחרץ הנלי טל לנפש וזה יקבל יחמר רחה נח כי שלשת העולמות הם לחת ידעתו טל (וט) ולפי זה יחמר רחה נח כי שלשת העולמות הם לחת ממשלת תופסי התורה עולם השפל כי הלח בחכמה שהלדיק עוסק נה ה' יסד חרץ וגם עולם הגלגלים כי הוא יח' כונן שמים בתבונת התורה (ך) וגם עולם המלחכים כי נדעתו נוקע תהומות ומוריד משחקים טל הוא מעולם המלחכים והם כן חסר מלח חכמה ותבונה ודעת חלהים ימלח כמחמרו למעלה ודעת חלהים תמלח על העוסק בתורה כרחוי גם שלשתן תחת ממשלתו כי לדיק מוסל בירלח חלהים כי בשלש חלה נרחש הוא יח' :

ב (יט) ועל פי דרכו נחומרו כונן שמים ולח חמר נוטה שמים גם הקדימו החרץ לשמים ולח תפס לשון התורה

נרחשית נרח' חלהים חת השמים ואת החרץ יתכן פורנו הפך דעת חכמי התבונה החומרים כי מוסד החרץ נעולם נמקומה הוא לח' מנ' סימות חו שכח כל חלק מהשמים הכדוריי' דוחה חוקה למקה ועל כן היה נחמנע כי יהן למטה מנקודת החמלע כי ירידתה מהחמלע לעלייה תחשב כי תתקרב ל השמים חסר מהעבר התחתון חו שכל חלק מהשמי' מקרבה חלין ולמה שהם כדוריים תשחר נחמלע והנה לפי משחו"ל שלחים היו השמים נרחשון וחיוקם הוא יח' נשני כיוחו' ויעש חלהים חת הרקיע שחש לח כן הרי נעשו נרחשון וח"כ ניום הרחשון טרם יחוקו נשני לח היה להם כח לח לקרל חת החרץ ולח לדחותה והיחך היתה מתקיימת נחמלע כי הלח נשלישי לח נתחדשה תנועה נחרץ רק שנקיו השים שנרחה היפשה חך היח נמקום' עומד' חך יהן ספק כי הוח יתנרך חלחה על נליטה ונחכמתו יסדה נמקומה ולח נטנע ו"ח ה' נחכמה יסד חרץ והרחיה כי לחר כך כונן שמים נתבונה שהוח חסר כוננם נשני כלו' ושם לח כן חיך יסדה טרם יכונן חוח' שעדיין לח היה להם כח לח לקרל ולח לרחק ו"ח כונן ולח חמר נטה שהוח על כוכני' חסר החזיקם ויכוננ' עם הקדימו החרץ לשמים • עוד יתכן נשו' שכל והנין למה זה יתם השמים חל התבונה ולח חמר שנחכמה נרח שמים וחרץ וגם חומ' לשון התכוננות וגם התייחסו הטל לשחקים ומה זו סמיכת חל נקיעת תהומות חם זה נעת הנריחה וזה נהוה נעולם • ג אמנם חומ' ושחקים ירעפו טל מה גם נמה שכתבנו למעלה כי שחקים הם למעלה מעולם הגלגלים נמקום רוחניות ששחקים שם מן לנדיקים לעתיד לבח יהיה טל שעתיד הקב"ה להחיות בו המתים כמחמר' ז"ל נמכילתח פ' יחרו על חרץ רעשה חף שמים נטפו וכו' ונפח חל הניחור והעניו בל יקשה עליהו לומר לח יצנר חו העולם יתנהג על פי הוברי שמים וכסיליהם חו נהסנחה חם הוח על פי המול ולח נדרך שכר ועונש הלח תפול חלילה ח' מעקרי דתנו וחם הוח על פי ההסנחה לכל חים כפי מעשיו חם טוב וחם רע הלח ערין יבטל חלילה שכר ועונש כי הלח המולר נמול נדק יחייב יהיה נדיק ולמה יגחן לו שכר וכן חשר יחייב מולו יענה חולי על פי מעשיו היה ריחוי יעשיר ויעח ח"ו מספט מעוקל וכן נהפכו והקש נזה חולי חליס של דברי קנים כנידים ומה גם נמחמרם ז"ל נני חיי ומזוני לחו נזכותח חלית מלחח חלח נמזלח וכן נעובדח דר' חלעזר נן פדת שחמר לו הוח יקנרך חי נעית מחריבנה ליה לעלמח דלמח לחית נמזלח המזוני ועוד שחם הכל חלוי נזכות והסנחה והנחירה חפשית נהחלט וחילו יכחרו כמה דורות נרע ח"ו יקנצח העולם ליחנר כעניו דור המנול הלח כמו זר נחשב שחם יקלקלו יקנטל העולם וכמעט פועל ה' נכל העולמות שנרח לר ק חלילה וחסר נפן לנדיקים לע"ל וחלו נדור המנול לח היה מעני' רוח רחמים על החרץ היה העולם לחנד כמ"ש ז"ל ויענר ה' רוח על החרץ וכו' על כן חמר שלמה

בְּנִי אַל־יַלְווּ מֵעֵינֶיךָ נְצֹר תּוּשִׁיָּה

נחכמ' הנני פוקע לך יתר נמקום נחמן והוח ה' נחכמה היח חכמת התורה יסד חרץ כלומר שיחנייב מזה שכל הנהגתה על פי התורה וכשרון המעשה יתקייס כי הוח יסודה חסר נו הוספה ומשח חלמר הלח נרחה שהמוכ מחייב לחים חסר לח כמעשהו ונחירתו לז"ח כונן שמים נתבונה והוח שהוח יתנרך נם שידיעתו לח תכריח לח ינלר מלידע כל חסר יהוח לכל חים וחיש על פי כל חסר יבחר ויעשה על כן על פי חסר היח מעותד לכל חים רחה ויכוון השמים ויסדרם נחופן שינזור המול על פי כוונות השמי' מה שרחוי להם ע"פ מעשה כל חים וחים והחים מעל פי מעשיו יהוח להעשיר מזה הכינו יבח נמול עושר והחקש נהפכו כי לפי מעשהו עתה זו לפי הנלגול הרחשון כחסר קרה ליהוד כי נזה ניחתו הלהוח כמודע וזה יהיה ענין לזה נזכותה חלית מילחה חלח נמזלח לומר נל יחסר חים לחי חרבה זכות ולעשיר שלח נזכות חלית מילחה חלח נמזלח חסר סדרו לו טן השמים על פי דעת עליון על ידי נחיוחיו כי הל דעות ה' זו על הנלגול הקודם זו כי ידע הוח יח' כי העושר יהולל החכם והוח ויבטל מהתורה ולטובתו הביחו נמול ההוח וזה יהיה ענין ר' חלעזר נן פדת שחמ' לו הקב"ה מחריב ליה לעלמח לנלגלו שנים שהוח חרבן עולם כי החדש לעולם קטן יחשב דלמח תהיה נחיה לחחר שיולד נמול מזונות וכן יש לפי הכוכח נפשו יתנרך לשלמותו להפך טבעו ויהיה נמחדי' לנרכו שם יהח חשיר דמח לו על הקלה הזח' להיות מוהל חו דיין לו ניזוני להיות טבחח חו לומכח והקקש כחשר נמול נדק שבחיכת נפשו כריכם עזר מעט כלל הדנריס שעל פי העתיד לכל חדם יולד כונן שמים מזו וזהו לומרו כונן שמים נתבונ' שהוח דנר יתוך דנר שמחוך המעותר לכל חים הוסיף תכונת השמים מזו (ך) ועל הקושי השני חמר נדעתו וכו' והוח לל יקשה נעיניך חיך נרח העולם המתעתד ליחנד והחיה הנריחה לריך ח"ו ולולח נחירת נח לו רחינו שמים נלי היות נח כדחי היה העולם חנד לזה חמר מזו שנחכמה יסד חרץ וכו' נדעתו יחנ' היה מה שחהומות נקעו נימי נה וסוף תיקון העולם עד שוסחקים ירעפו להחיות השמים כי מזו יש לך לרחם נכח ושיעשה הדנר לל התכלית על ידי הטל ההוח והוח מחמר רז"ל שנטל ההוח ישוב לנגל הוח יח' חת החדש שעשיתו לללי שנם החומר יהיה זך נלי שמרי עכירות מה כי גם מה שיקנבל יהיה נטל רוחני נחופן שלח יהיה מבוח ליצר הרע ולח נטל שחקי הרוחני וע"כ חטל על הכפש שהיה נו מבוח ליצר הרע וכן חמרו רז"ל נמדרש חוית שלעתיד לנח יקנטל היצר הרע והוח מחמר והסורותי חת לב החנן מנשרכם וכו' :

יב (כא) אמר הנה כתנתי לך כי ע"י התורה תסתרר נם הסנדר על שלשת העולמות כי נה נעשו כי הלח ה' נחכה יסד חרץ וכו' . שלשתן חלקי התורה הן כלי חומנות העולמו' ולהריך הספע על החרץ מתוך נחכמה ותבונה ודעתם התורה חסר לתת עשל נהן לך נוחך שחל ילוו מעיניך רק כל מעיניך תמ' ה נה נב' חלקיה חלה והוח לנל ינרום החטל והוח עניך למוד כתה למדונו רז"ל כי עיקר חלה והוח לנל ינרום החטל והוח עניך למוד כתה למדונו רז"ל כי עיקר ולינח חלה סרסורי דעבירה העין רוחה והלב חומד ואינריס נומריס כחסר רחוני למעלה נכול' פסוק ורחיק נשניה הרי הלב חומד וכו' ולקחת הוח חנרים נומריס שהיל נילוח המלחמה והוח מחמר חיוב ואחר עיני הלך לני ונכפי דנק מהום נמלח נל חלוי נעין כי לו נמנע העין מרחות נרע לל היה הלב חומד ולל חנרים נומריס ומתנ ורבן לעין להעבירו מרחות סוח הלח הוח חסר עיניו לנבח התורה ומלותיה יהיון תמיד כי חם העין שהוח הסרסור הרחשון לל יראה הלב לל יחמוד והנ הל ילוו מעיניך נ' הדנרים חכמה ותבונה ודעת התורה ותהיה נטוח הנמנח כל החומר שחמרתי לך כי ע"י כן לל יגרום החטל נשמרך עיניך נל ילוו ממנה והל יסתמך לנבך לומר מי יעלר כח לעשות כדנר הזה שלח ילוו מעיניו רק נתורה תהיה עמל תמיד והלח היח מתפש כחו של חדם שנים כי המתמיד נעמלה לריך לח יסיח מחשנתו ועיונו מחשנות תמיד נעניניה ורוב מומחות יחליפו כח החדם כעודע עכ"ח על פתיהן נלור קושיה ומומה וכו' ולנח חל הניחור נפיח לנ לחת טוב טעם חל מה"ש למה נקרח שמה תוסיה שמתפת כחה של חדם למה תריפמו מכל מלחכת עבודה כי חם החמרנו על לחות השכל הקשה מלחות עבודת החומר לח יתכן כי ח"כ תיפה למה נייחדו הדנר חל התורה חלריח מלכל יתר חכמות ? אמנם טעם הדנר תחשוב על דנר כי הנוף והנפש הנה הנפש ב' הפכיים

תּוֹשִׁיָּה וּמְזִמָּה׃ כב וְיִהְיוּ חַיִּים לְנַפְשֶׁךָ וְחֵן לְגַרְגְּרֹתֶיךָ
כג אָז תֵּלֵךְ לָבֶטַח דַּרְכֶּךָ וְרַגְלְךָ לֹא תִגּוֹף׃ כד אִם־
תִּשְׁכַּב לֹא־תִפְחָד וְשָׁכַבְתָּ וְעָרְבָה שְׁנָתֶךָ׃ כה אַל־
תִּירָא מִפַּחַד פִּתְאֹם וּמִשֹּׁאַת רְשָׁעִים כִּי תָבֹא׃
כו כִּי־יְהוָה יִהְיֶה בְכִסְלֶךָ וְשָׁמַר רַגְלְךָ מִלָּכֶד׃ כז אַל־

תמנע

נדחיים זה מזה ער אין קץ וכל אחד מהן כל ישעו וכל חפץ לשעבד
את שכנגדו תחת ממשלתו וכשזה נופל זה קם והנה בהמשך החדש אחר
תחות חומרו הלח יעבר כח חומרו לך נפשו עליו תחבל ותתעצב כי יחלש
כחה לחמכס העוסק תמיד בתורה ה' אשר הפשיט קדושה חליה הלח נפשו
הטמא ותעלוה ומחד נעלה לך נשרו
עליו יכחב ויחלשו חושיו ולחריו
בהתקוממות חויבו ע"כ נקרוב חיש
לדבר ולומר חיכה לשם עול התורה
שלח ילחו מעיני והלח מחשבת כחי
היח ב' כי לעומק דקדוקיה וחידודיה
ולגלוי שבות חצטרך לחשוב מחשבות
יומם ולילה לח לשקוט ורוב מיומות
מטרידות ומחרידו' את הגוף הלח
נחמ'ו חי לך פתי החם לח טוב לך כי
תעשוק בתורת ה' ותחלם יגיעך ושעות חומרך לחר שכל תשוב החומר
הלח הוח חזק וחיים לנפש ומה יעשה חדם ויחיה יומות והן חלה דברי
שלמה נלוי חושיט שחשבת כחך ומומה שפיכי לך מומה ומחשבה מ'חמדת
(כב) כי חם יחלישו הוח החומר לך ויהיו חיים לנפשך כמדומר ובחרת
בחיים לנפשך ולח תקוץ בלשות הגוף ומה גם עתה גם החומר לח יהיה
משולל מכל טוב כי גם הוח יעכל מכל נרות המקרנשות כי זולת חומר
הנפש גם ה' יתן חן לגרגרותיך הוח הגרגרת שמשם הדבור יוצ' יהיה לחן
נעימו ית' לשיות חוגיו קשובות לקול גרגרותיך בכל קורחך חליו להנילך
מכל נרה כי שלשת חלקי התורה חכמה ובבונה ודעת חשר תעמול גם
יהיו לך ממליחי חן לגרגרותיך ולכלול כל הקריקות חמר לשון רבים כי
הלח חין ספק כי חן המלך שומע בקול עבדו חשר הלך חשכים כחשר
ישמע בקול בנו יחידו ילד שעשועים כן הוח יתברך עיניו ולבו חל נח יקיר
לו חשר ישתעשע הוח ית' יומם ולילה לשמוע בקולו משמוע בקול חיש
מעט החרץ׃

(כג) הנה חין ספק כי לך על דרך מדרך רגל חדם ידבר כי הלח חין
העוסק בתורה בטוח מהכשל בחבן נגף חו צור מכשול
בלכתו בדרך בשוקים ובריחובות וגם הוח בלחי כדחי להמעות מכלל מתן
שכר התורה חו פירושיה חך חין ספק ידבר על הליכות עולם הבח כי
מחו יולד החדם הוח הולך למו' כד"ח כי הולך החדם חל בית עולמו ובכל
יום ויום יחספו כחותיו וחיוניותו עד תומו והעניין כי הנה הוח חמר ג'
דברים ח' חל ילוו מעיניך שניח נלוי תושיה ומומה ויהיו חיים לנפשך ג'
וחן לגרגרותיך ובילרמו שע"י מה שלח ילוו יתכשר ולח יירח מן החטח
וכב' שעניכה חל תחוש חל תשוח חומרך כי הלח יהיו חיים לנפש וכנ'
גם יהיו חן לגרגרותיך להנילך מכל נרה שעודך מדבר בגרגרת שהדיבור
יולח בו והוח ישמע כי יהיו חן לגרגרותיך׃ ועתה חל עליו חוכח
ביאור ענין הוח' חל ילוו מעיניך כי לח פירש תועלתו ועל הב' החחרים
להסיב על מה שיתעורר לים להקשות ולומר כי על חום' נלור וכו' ויהיו
חיים לנפשך יתחתן לכ חדם לומר הלח גם החומר יעזור בעשק התורה
והמלות ובמה כחו ולמה זה לח לחוש רק על הנפש לבדה ולמה יגר לחומר
בעה"ז וגם בהפרדו מהנפש כנודע וגם לחר מות הוח ירקב ולח ירלה
בשוב עד לחר התחיה וכמו זר יחשב לחר שגם הוח טרח בע"ם ועל הג'
יקשה להיש ל' מר כי הלח יקרים תבח רעה פתחומים לח ידע חחרה ומה
יסכון לו חן תפלתו לפניו ית' לחר שלח נחה וכיחיתה כי גם להיפשר
להסיבה הוח קשה לחרני נוחה ומה גם כי הלח טרם יתפלל נידו דבק
מלוס מעל' ולח עוד כי חם שילוו תסיח הלרה על ידי חדם בעל כחירה
מה תועיל תפלה כי הלח הוח ית' לח יעכב ניד עושה הרעה על דבר
תפשיות הבחירה כלשר כתבנו גם' תכללת הפרון כי זו גדולה שבגדולות
שבכל הלרות על הטעם הנ' ובח שלמה בחכמתו על שלש חלה על רלשון
רלשון והמר לשר חמרתי לל ילוו מעיניך הוח כי חן תלך לבטח דרכך
ע"י כן הוח מהלך שבילי העה"ב בלכתך בדרך זו בל ימוך בעה"ז כי כלשר
לל ילוו מעיניך תהיה כלשר עיניו על דרכיו ליפשר מכל מכשלה
ולהלכת הכתוב כלשר כי הלח ההולך חל עיר לשר לח נפה ללכת שמה
חלת ב'טעשר לו כי לח ידע חם שם ימות לו חם חין ב' מתכשולות ומקריס
בלחי טחיפים שיתנגפו רגליו על הרי נשף בלכתו בדרך בחופן כי גם
בלכתו חל מקום בטוח לח יבלר שנפרו עליו יכחב חחר הגיעו שמה מלשר
מינף והנה שתי חלה לח ישדרו מבני חדם ההולכים בדרך עולם כמדומר
כי הלרץ הלו חיש וחיש יולר בה מלחמו מרחם חמו הלוך ילך ומלרלו יצח
חל עיר מקיס וכל הימים לשר הוח חי ידמה חל הולך בדרך ולח יקובע
כשלה על רוח סכל וחין לב ובכן לשר לו מוח בקדקדו יירח לומר מי
יודע חם יכיחוני חל המטוחה לו חל החכיחה וגם לשר הוח לדיק בעיניו
וידע כי לו יכח לו לח ימים מהלנע' מדלנה מדבר כן גם בלכתו בחומו
גרס החטח בשכשולות שחדם דם בעקביו והוח לח ידע ושרש יטעם מלוף
דגש העה"ב ייתר לו על חלה לו לפחות תהיה תרדת חלהים נקרבנו לחמר

כי גם חם טוב ויסר חני חולי חכשל בחופן יהיו כל ימיו מכחובים לחמר
כי הלים לשר יעשה כדבר הזה שחל יוצלו מעיניו עפייכי החורה לו לח
יירח מחכח מחלה ווהו לו חלך לבטח דרכך כי בעה"ו שהוח דרכך לבח
חל הבח חלך לבטח שהוח להיות בטוח כי מעתה הלוך חלך ובוטח ברב
טוב הכפון לך וזהו שמוש הלמ"ד וגם
לח תירח יקרך עון לו מכשול בדרך
הזה לשר לחקה כולך כי רגלך לח
תגוף כי הרלשון שבשרשורי עניניה
יהיה מקודם לתורה המרחקת החדש
מן החטח כמדומר הנה ביחר הדבר
הל' שנג' (כר) ועל הדבר הב' הוח
לשר יקשה על חומרו נלור תושיה
וכו' למה לך יחוש גם על החומר לשר
הוח הסובל החטות כח וכנגד העמל
חמר חם תשכב כו' והוח כי הנה חם זה חינו מספיק לדעת הכל רק הוח
כמו חם תקריב מנחת ביכורים חם כשף חלוה חם מזבח חדמה ודומיהם
והביחור לפי דרכנו הוח לומר חל יעלה על רוחך שחומר העוסק בתורה
לשמה ומקדש עלמו בה תמיד יצטער לו בעת מלוח ו מיתה ולח בקבר כי
גם שבעת יגילות בשמה מתחיל החדש ליהון ולפי' לדיקים נמורים כ"ו יקון
לכהות מבעתותם דמלחך המות וכעובדת דר' יוחנן ודרבז' קך חמרו
שחיד הרגים בשוחל ביניתת מהלכל וחב' כי ריבדת דכוסילקוח חמר חם
תשכב שהוח שכיבתך :מן העולם כי שכיבה היח מלוחות המיח כפרש"י ז"ל
על וישכבתי עם חבותי כל"ח ך"ך שוכב וכו' וישכב דוד וכו' הנה תדבק
בתוך חשר עמלת בה בכל הדרך חשר מיתיך בלחת בנפשך ולח בקיפוד מפחד
ההוה לו הוח בעתותת דמלחך המות וכיהוח חל הרגים רק בשוחל
ביניתת מהלבל ועוד לך כי גם בעתיך בקבר יהיה לטופך עריכות בעצם
מפחת החורה חמר עסק פה ולכן לבבך חל ירע על היות כל טובו לחחר
התחיה ולח יערב לו מקודם כחשר יערב לנפש מיד לחר המות עם היות
התחות כח בלמי חל החומר כי דע לך כי לטובתו גם בקבר תבח בעה"ו כי חמלח מה שהמית עלמו עליה הי' מית עלמיה ועתה לח כן
רק שמיקנו שיהה תקר' ולח מיקה וגם שתהיה לו עריכות ותעמוד נם
שם וזהו וכבנת ועריבה שבתך והוח כי הלדיקים יקדילו יפיעי עפר כי חין
המיקה פועלת בהן יותר מהשיהה כי כשחר חין השיהה גורמת הפשר
לגוף גם כי תפרד הנפש מחנה כן גוף הלדיק גם לחר מוקו עודנו בחנו
וכעובדת דחחי ב"ר יחשיה ודר' חלעזר ב"ר שמעון עוד שניח כי המתקדש
תמיד בעשק התורה גם בקבר יפיע עריכות מפחת רוב שבע קדושת
הנפש חשר עליו בקבר וחשר הרבה לקדש חומרו רמ"ח חיברין ברמ"ח
מלות עשה ושס"ה מלות לח תעשה ועל הכל בעמל' של תורה וזה חומרם
ז"ל שכל לדיק שחומרים דבר שמיעה מפיו בעה"ו שפתותיו דובבות בקבר
שהוח עריבות הדבים שבהן כשחמרה הפתוע' ההיח והחיקש בזה :

(כה) ועל הנ' שיקשה לך מה יסבון לי היות חן לגרגרותי שתשמע
תפלתי חם הרעה תבח פתחום לומ ע"י בני חדם בעלי
בחירה חמר חל תירח מפחד פתחום לומר כי לח תפסיק להתפלל בטרם
תבח ונם לח מפחות רשעים כי תבח להיותם בעלי בחירה (כו) וכי תחמר
הלח חשר יבח בחם ובמים הוח יתנרך יפסה טבעם כחשר עשה בחדרים
וחנניה וחבידיו ובחים מירווי היחור ולחשר בקרב חיות רעות ילין
גם לח החרי גם לח החוב יכניע הוח ית' כי תהיה חתת חלהים עליהם
מלפני הלדיק חשר לח שיחת לבם חלהים תפניו כמבחר יפה תלבנו נם'
תבלבלת הסרון המנם מש לח רשעים בעלי בחירה קשה מבולם כי חיך
יתנשם הוח יתב' מלברע לו כי לח יסיר בחירת' כי הלח חין מעצר לה'
להציל ולתקן שתי חלה על ה"ז חמר כי ה' יהיה בכסלך ועל הב' חמר
ושמר רגלך מלכד והוח בשוחל ב' הפר' שנין בטחון לכסלה והוח כי בוטח
יקרח חשר ידע בודחי שיבלל מלרים מה מפחת בוטח בדעתו על מיני
הבלות ומניעים בטוחים וכיולל לך כסלה תקרח חשר יהיה שקט ובוטח
מפחת שבלו הרעה התתרגשת לבח ולח ידע שחרה עד קבח חלין פתחום
וחמר כי על פחד פתחום לח תירח ישן כי ה' יהיה בכסלך ממה שחתה
כסיל מדעת להשמר ממנה יהיה ה' עמך לשמרך בחופן לח תוינך
שכלותך בכת חומיות רעה וגם הב' היח שוחת רשעים נם כן לח תירח כי
גם שחין הקב"ה מוציא לח הרשע מלדרוש רשעו ויניחהו בבחירתו יפרוש
רשת ליד חבעלך וחת יעפה יסמור רגלך מהלכד חשר יפרוש לך נמצ
לח ימנעהו הוח ית' מלשר ומס לעשות חך חוחך יסמוד כי יסבב סבובים
לבל תלכד בדשת זו סמן ז

יג (כז) הנה פסוק זה ושלחריו ירחו בלחי מתייחסים לל הקודש
גם דומם ירחו דבריס יניעם לים לשמרו בלי טורך לל
חכמת שלמה ועוד שמוש' לל מחרוש וכו' יורה כי חם חינו יוסב לבטח
חלח מוסר לחרוש עליו דעה וכן בחוש' לל תריב עם חדם חכם מורה שעל
סכח מה מוסר לריב וחין לך רוע מוס' גדול המנו ועוד ם זם יחסו' עלי

רב פנינים ביאור משלי ג

תמנע־טוב מבעליו בהיות ולא ידיך לעשות׃ כח אל־
תאמר לרעך לך ושוב ומחר אתן ויש אתך׃
כט אל־תחרש על־רעך רעה והוא יושב לבטח
אתך׃ ל אל־תרוב עם־אדם חנם אם־לא גמלך
רעה׃ לא אל־תקנא באיש חמס ואל־תבחר בכל־
דרכיו׃ לב כי תועבת יהוה נלוז ואת־ישרים סודו׃
לג מארת יהוה בבית רשע ונוה צדיקים יברך׃
לי אם־לצים הוא יליץ ולענוים יתן־חן׃ לה כבוד
חכמים ינחלו וכסילים מרים קלון׃

ד שבעו

תמנע טוב מבעליו בהיות ולא ידיך לעשות׃ כח אל־
תאמר לרעך לך ושוב ומחר אתן ויש אתך׃
כט אל־תחרש על־רעך רעה והוא יושב לבטח
אתך׃ ל אל־תרוב עם־אדם חנם אם־לא גמלך
רעה׃ לא אל־תקנא באיש חמס ואל־תבחר בכל־
דרכיו׃ לב כי תועבת יהוה נלוז ואת־ישרים סודו׃
לג מארת יהוה בבית רשע ונוה צדיקים יברך׃
לי אם־לצים הוא יליץ ולענוים יתן־חן׃ לה כבוד
חכמים ינחלו וכסילים מרים קלון׃

ד שבעו

מלחשוב על רעי רעה לך לריב עמו חנם כפועל ס"ל אטרך לנוקתי על הדבר וכן חיזרו חל תקנא כי מי לך ידע כי לא טוב לקנא בחים חנם: אך בחרי חומ' שעסק התורה בחשר יהנה לך עכל רע גם מהצדיק הבהוה ע"י נבי חדם בעלי בחירה במדוב' על ואמר רגלך מלכד חמר לך בוחק שנם בחה תזהר מלהצר לבני חדם גם בני חים כי חז נם ה' לא יגילך מכל נגעי בני חדם וע"כ הנני מלמדך להועיל חדם טובה מרובה הקועלת והוא הנודע מרז"ל שכל התורה כלולה במלות ואהבת לרעך כמוך ומשם תפרד כל חדה טובה בין חים לרעהו והנה זה כל פרי תהנת החדם חת עלמו כי כל חשר חיפץ להשכיל להטיב לעלמו ולקר' חועלתו יקרנפו וכן בהחבו חת רעהו כמוהו גם שלח יהי' מחז לחפץ לחב יחלח לו טובה לח ינצר שלח יחנע מחנו כל הטוב חשר יהיה לחל ידו לעשות לו כי כמוך כחמר בכ"ף הרחיון והוח חומרו חל תמנע טוב מבעליו וכו' בכל מקחני כחך בים ל"ל ידך לעשות כלומר עשה זחת חיפח בני חלח הוח להחבה חת רעך כמוך (כח) וחחריה כל חדה טובה תמשיך כי חלו נוחה מעלמך חל תחמר לרעך לך ושוב וכו' כי חחמר חלח חת חשר חיובי חייב לו חיבני מיבע מחנו מלהטיב לי ית"ך לחשיב ידי מלשלם לו חובו בהיות כי כספו הוח ויש לחתי (כט) וכ"ש ס"ל חל תחרוש על רעך רעה כי חלח גם חת הטוב יקבל מחתך בשובל וחיך תחחר חף להרע ומה גם בהיותו יושב לבטח חתך בחופן ס' חפי' במחשב' לך תחרוש עליו רעה (ל) וכ"ש בדבור שוחקי חל ת"ריב עם חדם חנם חף שלח יהיה רעך עם לך גמלך רעה (לא) וחם גם להרוש רעה חו לריב חנם עם רעך יקצה בעיניך מה גם עתה שלח יקנח בחים חנם לעשות כמעשהו להיות מעול וחומץ במעשה ומה ימשך לך שחל תבחר בכל דרכיו המסתעפים מהחתם הכוללו' כל מדה רעה והוח תקנה מכל רוע מוסר (לב) וחל תחמר בלבבך לחרי היותי בלחי מעול וחומץ כמעשה הרשעים גם כי ימלח בי חיזו עקשות מדה חשר לח טובה כמחנעי נשב וחל תעשה מלהטיב לזולת חו לומר לו לך ושוב חו לחרוש רעה ולח לחעשו חין רע כי דע חיפה כי חם העקשות קל בעיניך מתועב הוח בעיני המקום כי חועבת ה' נלוז חף שלח יפעל העבירות ולח ולמד מהמדה ההפכיית כי הלח חת ישרים סודו כי הלח בעלי מדות היושר הם למעלה מכל ז' כתות הלדיקים כי הם הרוחים חת הפנים כד"ת ישר יחזו פניהו יבחו ישרים חת פניך ובכן חל ישיחך לנך לנולל במזום בהפכו ובכנם בלשון יחיד וינח בלשון רבים לומר כי לח התייחס מדת עקשות למנוכה הוח לפי רוב המוסרשים בה כי קף גם ת' חשר הוח נלוז קועבת ה' יקרח ונם חין סוד ה' לח' מיסרים רבים למיוחד שבהם כי חם לכולם יחתיק סודו כי כלם חבניהם לפניו׃ ב (כז) עוד הפסר חל תמנע טוב וכו' לפי הנרחה מרז"ל על הפסוק הסני שעל הלוחה ידבר והוח כי בח להייסיר חת החדם לומר הלח כתבתי לך שעל ידי התורה חלליהך נם בעולם הזה וחלילך מפחד ומלכד חל יבלה על רוחך כי המדרש הוח העיקר כי הלח זה דרכו יתברך מי שמרחם על הבריות מרחמים לו מן השמים כמו"ל וחתן לך רחמים ורחמך שהוח יתברך יתן לך מדת רחמים שתרחם על חבירך ונשכר זה ורחמך על כן חמר היה חתה לעשׂ מתנהג ברחמים וירחמוך והיחל בנדולה מה' מיני לדקות שבין חדם לחבירו היח ההלוחה כנודע מהרמב"ם ז"ל בהלכו' מתנות עניים והוח כמו"ל בשחר טוב שחמר דוד יפד עולם לפני חלהים בשיווי ח' ולח יהיו עניים בעולם והשיב לו הקב"ה חם כן חסד וחמת חתן יגמרוהו על כן הוכרך להיות עניים ועשירי' שיזכו חלו על ידי חלו כמלח שהוח יתברך השפיע על העשיר כדי שייטיב לעניי וחם כן הטוב ההוח חשר יעשה לו העשיר כחלו משל העני הוח ועל הכל בהלוחה העולה על כלן וכמו שביחרנו חצל חם כסף תלוה עני עמי חת העני עמך כלומר חם הוח עני הוח להיותו עמך כדי שתוכה חתה על ידו וכמבוחר חצלינו יפה על פסוק וחי חחיך עמך והוח עמך חם כן כמלח כחן העני הוח בעל הטוב שמטיבים עמו חלח שהוח ית' נותנו חלינו על ידך והוח חל תמנע טוב מבעליו הוח העניי הוח בהלוחה בנרחה מרז"ל בפירוש נפסוק שחחריו וקרחה טוב כי היח הטבה ולח נתינת ממון החלטיית וזה בהיות לחל ידך לעשות כלומר נגלגל הוח שחוזר בעולם ובהיות לחל ידך עשה טרם יתנגלגל וחטרך לזולתך כמו"ל על כי בגלגל הדבר הוה וכו' החמור על ההלוחה הקרובה לשמטה (כח) והנה הרמב"ם ז"ל פ"ח מהלכות מלוה ולוה חחר הזהירו חת העשיר להלוות הזהיר חת הלוה בב' דברים ח' בל יחמר למלוה לך ושוב חם יש לו ב' שלח יוניח כל הממון בחופן שלח ימלח המלוה מה לבנות והן על חלה תיפסר

ד יד (א) **אחר** שהוזירנו בלמוד התורה ולשמר על ידה כדיה מודרכים בדרכי מיסריס כשמר היטב נח' מהנה לב למצוה טוב וכו' הוא ולהנהג לרעך כמוך והמציל המורס ממנה כיולא בה כמה מוסרי' מפחעפי' ממנה והן לשמת כי לא יעבר מחכמי לב מביני מדע להמציא מרוח מביניתם המלחו' מוסר השכל והיה מקום יאמר חיש גם כי ניתוסי הדת וחקותיה למעלה מהשכל אדם הס חכן במוסרים והדרכות גם חנכי לחזה לי חס חכם לבי ברוח מביניתי תוכחות מוסר להוכיח בחיבו' מבלעדי מוסרי התור' על כן אמר שמעו בנים וכו' לומרת רוח הקדש הלח רחיתם חשר עשה שלמה כי מח' מתוסרי לחניכו שנשחיס והוא ולהנהג לרעך כמוך הביחתיים ולחדם כמה מהתפיים ממנו כיולא בו לכן ממנו תרחו וכן העשו שחעו מוסר לב נחורה והקשיבו מורס ממם לשמר הריס שלמה ברוח קדשו ובינתו לדע' בינה שהוח לדעת חיזה דרך תקנומו בה בינה כי כן תרחו גם לחם מורס מתוסרי התורה כיולא בה ולח תמוסו ממוסר הב ולח תחליפו מדעתכם דבר בלעדה (ב) וחל יעלה על רוחך שעל פי התורה ימעטו מוסרי השכל קשר ממנה נקח ובלמוד מה שחין כן בהשר גם מלבי חרבה להוסיף מבלי הוציח מתוך תחריה כי הלח לקח טוב כלומר ליקוח וליחוד ליקח ממנו לימודי' כתקי לכם לבן קורתי לל תעזובו להוניח מלבבכם לבדו וזהו קורחו חת התורה לקח: או יחמר לל יעלה על לבך לומר לחת יקפיד הוח יתנרך על תורתו השר נתן לנו המלובות ומובטחת הבלנו הלח הנחיל' הסוודיים השר לה היח העיקר חלנו יתנרך חך בדרך הזה חה לו חס כל תבוחתינו יהיו ממנה חו מרוח מביניתנו עם היות הביניה הזחת בלתי מתייחסת חלינו וגם היח כמלבוש בלבד לל תוכיו' סודה על כן חמר כי לקח טוב וכו' כלו' גם הלקח ותפשם ביד חשר נתתי לכם שהשתיחה ככה לשחלמדו' ולח יעלכם הנשם הלח טוב הוח ולח יעלה על רוחכ' כי חחר שנתתי והלבשתיה כלקתי ידי היתם' להיות' מלובשת כי קדוש חני ואהיה ככל נותן מתנה שמשלוח המקן ידו היתכה כי גם שתתי לכם עדין תורתי היח לכן לל תעזובה וזהו קורחו תעזובו והוח כי גם נוה דנק הסוד והרוחני כשלהנת הבלתי ממשיית הדבקה בנחלת: חו יחל' כי הנה בשמות רבה חרו"ל על לקחת מתנות בחדם שהתורה היח מקח ולח נחנם וזהו לקחת שחתה לריך ליקן דמיה ח"ל מתנות וביחרו שם שלח יכבה ה' מוכיותיך בדמי התורה הפר זיבך הפי"ת לתת לך כי חם כמתנה וזה יחמר פה גל הקל בעיניך מעלת קורתי להדבק בה כי הלח לקח טוב וחדלתו חל תעזובו וגוזב גם שם היה בלקח בעשם הוח טוב ותדלתו שנתתי לכם כלו' מתנת יהוה נתן בלי ככוי לל קולול בה על תתי חותה חנם להקטין ערכה כי הלח קורתי היח מתייחסת חלי לכן לל תעזובו לבלתי הבין שלח מתוך תמריה: (ג) מי לח ידע כי בן היה לחביו ומה בשם כי נדע שיהיה לך ויקיד לבני תמו ויתבן נמה שידעתו כי התלמיד יקרח בן חלד הנפש שיחמר בן הייתי לחבי שוללת הייתי חבי מלד החמר גם הייתי לו בן שניח חלד תלמיד חלין חו יחמר בן לחבי כלו' מתחתה חלין בחכמה בעניני מה נרי שבחבנו למעלה בדרש הפשר פחרו"ל שחמרה בת שבע הוי לי שיחמרו שחתה נרי כלומר דומה לי ולח להניח ושמח תחמר הלח נשר בן י"ב שנה היית בשנת הניח חיך היית חיש בערכו ומה גם שהייתי יחיד לחמך והנשגב עין ממעטין בחכמה לו"ח חס הייתי יקרח בן בשנים ויחיד לפני חמי שלח היה לה זולתי לך לפני לבי לח הייתי כרך ולח כיחיד כי רבים חשר לתו רק בבן בין הבנים ונה נ"ב חיפשר ירמוז בשומרו כי בן גדול הנקרח בן הייתי לחבי עם היותי רך בשנים וחס הייתי רך ויחיד היה לפני חמי (ד) ובהיותי תלמידו לו היה בערכו ויורני ויחמר לי יתמוך וכו' לומר עם היותך חכם ונבון חל יפיקך לבך לדבר ולומר הלח הורתני לח לחסור מן הדבר חשר ינידו לי ולחקויב לדעת בינה ותבינה מתוך התורה עד חשר יורוני בה רבותי ולח לחשך לחר רוח מביניתי והלח כמה פעמים חני שומע תמורי סבירות מקובלו' מרבם ובלתי מתקבלות לפי שכלי והלח טוב טוב לנעל בהם ולחבר דרכי וכעיון בסברת מוחבי ולח עמוניות שהיקה קבלה ביד הבור והיה דוחה חותה רוחב בסברות מתקבלות לפי שכלו חך וה הדרך יבחון חור החמת רק נעשה כמעשה יתרת היפעפעי בחנר חרבו כיפעפע חל יקבל בדרך הזה כי הקבלה לח תמוס ועליהו מוטל חובת בקש טעם חליה ולח לדחותה חלילה כי לח יבלר טעם כשבר הו עמדו לח יעמו עוד וחח"כ הלבו חל שמוחל הרמתה והודיעהם טעם הדבר כי ושבר שבר עליך כחמר חנשים דדרכן לשכור ולח כשים כלחיקת בחדרש חוזק וחן וחח עכת

שלמה בחכמתו חל תחזיק בסבריתך חס חכם לנך ותרחה סברת הקבלה דחוק כי הלח בן הייתי לחבי מקדם' חלין בחכמה ויורני הורחות חכמה ויחמר לי כלל גדול והוח יקמוך דברי לנך כלומר הס בדברי הקבלה חשר הורתיך תמלח דוחק חל תרחס רק חדרנה עיון גם ברוחב לנך ותמוך חת דברי וחזקם וזהו שלח חמר יקמוכו חס היה חוזר חל הדברים שיקמכו חת הלב' ך הדרכה חמר כי יקמוך דברי ויחוקם לנך כי על כל פנים הקבלה חמת ונחן טעם ונחמר שמור מלוחי וחיה כלו' שע"י שימרך מלוחי המיוקדי' תחיה ולח על מלות והדרכו' וולתם חלנך כי החייס התחייס דבקים בחמות התורה הו בחוקף על פי דרכה ולח במשולל ממנה(ה) שחמת תחמ' לוה היפה רוחב לב לבלתי הטו' מכוונת התורה הלחיח גם בחסדו שעל פיה יפק וילמוד ומי לנו גדול מעלמה עלמו שחסב להבין דבר מתוך דבר ה' בחות' ולח יסור לנבו והיינו מהוך זה הס חסר לח יסור כמוני מוסר לו וטעה עכ"ח עוד הורני הבי ויחמר לי קנה חכמה וכו' הענין עשה וחת חיפה ופליחה שניחה ממך והוח קנה חכמה כלו' בלומדך החכמה מרנך חל תהיה כמלות חנשים חלומדה רק בקנין שקוע בשכל לבל יפוט שנית קנה מרנך ג"כ בינה שילמדך היך תבין דבר מתוך דבר בכללים חמתייס ושרשים מוסרשים נשורשי ועיקרי הדת שלח תחמ' לקנה חכמה וחח"כ מה נלע כי חינע לקנות ממנו בשכל דרכי בינה הלח חלכי מחוק לי והבן לחשורי רק קנה בינה בשכל ומה שחמרתי קנה חכמה בקנין הוח כדי שחל הקשה ומה שלח' קנה בינה הוח שע"כן חל תט מלמרי פי בל יקרך כחוסב שמבין דבר מתוך דבר והדרכה הוח מטה מהחמיר ה'חפרשת בתורה וזהו וחל תט מלמרי פי והוח כחשר קדם בשלמה כמדובר: (ו) חל תעזבה וכו' יחמר רחה נח מה בין תורה לחכן ועושר והב ורב פנינים כי הלח השושר חס לח תעזבנו רק יהיה תמיד עמך חין לריך לומר שלח ישמרך רק חמה נלע עליו לשמרו כי חס חדרבה למעלה יקפיד עליך בלהות בן יבח השודד עליך בפיבת היומו עשקך ולח עזבתו חך עדין היפע' שחס תמחסהו בבח השודד ותסליכנו מחקך תהיה לך נפשך לשלל כי יקבן השודד בכים עינו חך חס תזהבנו בעשם ולח תרפנו הלח חהבתך חותו תהרנך כי תסחבן למעלה חך התורה היח העיקר הלמתי היח הפבה כי חס לח תעשה רק חמר עזיבה חין לריך לומר שלח תעטרך לשמרה ולשמור עלמך למעלה כי חס חדרבה היח קשמרך יחס תחה בנה חשר בוהב היה גורס לך סבבה התורה חדרב' תנלרבה שבות נדר גדול מסמירה שהיח בחבמתו תמיד בעיניס פקוחות כר"ח לילה ויום תלרבה:

(ז) הנה לויתיך ד' דבריס ח' קנה חכמה קנה בינה וכו' שלח תלמדס בדרפיון כי חס מחוזק עד יוסקבי נך בקנין ע"מ ד' שנס לחחרי כן חל תעזבה וכו' והנה על הח' הלח הפשר תחמר בלבבך הלח התורה הרוכה מלרן מדה ומי יכילנה לקחת כולה בקנין עלמיי ולח מתמוטט ממנו בסבת רבויה כי רבה היח מחד ועל הב' יקשה ליחס כיחכן כל הייעוד לח יהיה רק שמירה ונלירה מהוק ולח הנזבה קנייניה על כן על הח' חמר רחשית חכמה וכו' לומר שית ד' עלות הלה בנפשך והקנה חכמה בקנין עלמיי בל חמות ח' רחשית חכמה קנה חכמה והוח מ"ל פ' כיולד מעברין על פסוק וקונך על יד ירבנה שלח יעשה החדם הלבות חנילות חנילות חלח שלח ילמד הלבה שניה עד יהוור רחשונה פעמי רבות והו רחשית חכמה קנה חכמה בל תחמר הרבה לשמוע שיעור רב ולח על הכל תשיג ידי עד יכונו יחדיו נפי ובלבבי כי הלח נדול הבול כי לח יוכל להתקיי' הכל ביחד כי רב הוח חך עשה וזח חיפה כתבניות חשר הרחה משה מפי הנבור' פסקי פסקי ליקן ריוח ולחזו' עד יוקבע כל הלכה נעל' נשבלו וזהו רחשי' חכמ' חשר תתחיל לקבל ממורך קנה חכמה כלו' קנה חותו הרחשית בקנין עלמיי ולל תייחל עד תפלין הרבה וע"ה זה קו לקו וזח שניח תעשה כי נקבלך דברי החכמה מרנך חל תחמר למה לי כעת לחקור דבר לעמוד על תכונת ושעם כל דבר ודבר חך לקבל קבלתי כחשר היח וחחרי כן חתבונן בה בינה לעמוד על טעמי הדברים חו מסחלה מחורי מה בפיהם חל תעשה כן רק נכל קנייניך לוח בקנותך החכמה נכל פסקי למודך קנה עם החכמ' בינה מחשבל ממוריך טעם כל דבר חכמה וחס' הבינו נדבר ההוח דבר מתוך דבר לפי טוב טעמו על דבר נחוכן כי ניום קנותך חכמה מתלמדך תהיה ניתנו חשר יבין בו לפי טעמו ודבר הוה יוסקע כל דבר חכמה ובינה נלנך ע"י המתקת טעמו בחופן שלח תמים ותסבח בנקלה ממך לח החכמה ולח הבינה בהיות סמוכה חל למידת החכמה מה שתין כן בלמדך תחלה החכמה פולה חשר לחדו מוריך מרנם וחח"כ כל מה שהבין מתוך כל דבר מהחכמה שלח תוכל לקיימה:

הנה

רב פנינים ביאור משלי ד

ח וּבָרֵ֑־קְנִינָךְ קְנֵ֖ה בִּינָֽה׃ ח סַלְסְלֶ֥הָ וּתְרוֹמְמֶ֑ךָּ
ט תְּכַבְּדֶ֥ךָּ כִּֽי־תְחַבְּקֶֽנָּה׃ ט תִּתֶּן־לְרֹאשְׁךָ֥ לִוְיַת־חֵ֑ן
י עֲטֶ֖רֶת תִּפְאֶ֣רֶת תְּמַגֶּנָּֽךְ׃ י שְׁמַ֣ע בְּנִ֣י וְקַח֮ אִמָרָ֒י
יא וְיִרְב֣וּ לְךָ֣ שְׁנ֣וֹת חַיִּֽים׃ יא בְּדֶ֣רֶךְ חָכְמָ֣ה הוֹרִיתִ֑יךָ
יב הִדְרַכְתִּ֥יךָ בְמַעְגְּלֵי־יֹ֑שֶׁר׃ יב בְּלֶכְתֶּ֥ךָ לֹא־יִצַּ֖ר צַעֲדֶ֑ךָ
יג וְאִם־תָּר֥וּץ לֹא תִכָּשֵֽׁל׃ יג הַחֲזֵ֣ק בַּ֭מּוּסָר אַל־תֶּ֣רֶף
יד נְצֹ֣רָה כִּֽי־הִ֭יא חַיֶּ֑יךָ׃ יד בְּאֹ֣רַח רְשָׁעִ֣ים אַל־תָּבֹ֑א
טו וְאַל־תְּאַשֵּׁ֥ר בְּדֶֽרֶךְ־רָעִֽים׃ טו פְּרַ֣ע֭וֹ אַל־תַּעֲבָ֑ר־
טז בּ֥וֹ שׁ֝טָ֗ה מֵעָלָ֥יו וַעֲבֹֽר׃ טז כִּ֤י לֹ֣א יִ֭שְׁנוּ אִם־לֹ֣א יָרֵ֑עוּ
ונגזלה

(ח) הנה הפסוק הקוד' נ"מר לעומת למרו קנה חכמה וכו' וה נגד
לומרו אל העזבה וכו' לומר הלח כתבתי לך פחס לח
קעזבה תסמרך כו' ולח יעדתי הטבה נבוליית והוח כי הכל לפי הערכים
כי ע"י הערך עזיבה תסמרך ועל הבזה לחזור נה תמיד בחבזה תעדיף
לנצרך שהוח גדול מסמיר'ך סלסלה
הגדול מכלם וחו תרוממך בחעלה
רמה וכן תכבדך כי תחבקנה והוח כי
חרו"ל לח הוו ידעי רבנן מזי סלסלה
עד דחמעו לחמתיה דר'הוח קחמר'
להחוח נבריח עד מתי חחה מסלסל
בחערך ולמדו שהוח יפוי וסלסול
כמיש' ומסדר שערותיו בל יהיו קלח'
חרוכים וקלחם קלריס רק כערך
הקלודות מעשה מקשה עדוכות
חלחליס וכמ"ל בתורה הוח כי החפץ
לזכור תמיד כל התורה בל תשוט
מוכירהו חחר למוד כל קבלתו ושיכל
לחזור הכל ל'לסלסים יום חו פעמים
יסלסל חותה בכללים נחים וקלריס
וסדרים נחותים וסימנים מתקבלים
בחופן תהיה תורת ה' ככלה ביה וחסות' נגד עיניו כ'שר הוסירו רו"ל
להסריר סימנים לתורה בפ' כיצד מעברין על פסוק הניחי לך לייניס
חמר סלסלה כענין הנ' וחו היח תרוממך סלח בלבד תנלרכה מהיוק כי
חס נם תרוממך לחרי חסר תחסיבנה לגחותה וזה יהיה לך בסדרך
הכללים והסלסולים הנ' לך חס חחר הסלסול תחבקנה והוח כדרך
המחבק לבנו חסר יכניסנו מסיבב מורוערתיו כן חחר הכללי' חסר סידרת
נחים וקלריס תקמיר חורה עד נדר תסבב לח בל התורה ותקיפה נגד
פניך ועיניך כמחבק הוה המסבב לח חסר יחבק בין זרועיו ונגד עיניו חו
חין לריך לומר שתרוממך כי חס גם תכבדך יותר על הרוממות (ט)
ומה יהיה הכבוד הוח שתקבן לריחסך לויח חן וכו' והוח שלח תהיה לויית
המלכי הסרת חסר ילווך לעורך הנחה מלרה רק לויח של חן וכבוד בלבד
ומה נם חס יכיין לל מה שמלכי הסרת מכריזין לפניו פמ מקום לל
דיוקנ' של מלך מפני שאין הזויר פנוי כי הלח לחנן לח תעטרך כי וולח
הלויה עטרת תפחרת התורה עלמה הבלתי נפרדת מלחו יח' תמנך
וכמחמרם נם' הווהר כי הסלס נתכליח חין לו לורך שמירת מלחכים כי
עטרת מלכו של עולם משמרו והוכרכו לתת טעם לל מלחכים שהיו עם
יעקב שלח כחמר רק להודיע שהיתה שכינה עמו כי במקום שהמרכבה
מלויה חס הוח יחב' והוח המניל כמחמרנו על פסוק חוזה מלחך וכו' :
(ח) חו יחמר סלסלה כו' לומר הנה התורה לח דרך נפיס לה כי כל
כמה חסר יפיח עליו בעל החסה כל יפעו וכל חפץ ליפותה
ולסלסלה תמעט בחסיבותו וכעובדח דתקייפי חנה חך התורה סלסלה
ותרוממך ומתן תחמר הלח כיוה עשו כן ולח נתרוממו בעולם לו"ח
תכבדך וכו' לומר הן חתת סהרוממות יפנו נו מכח חיכות העליון ומה
שלח תרחה יכובד פה הנה עקר הכבוד הוח בעה"ב וזהו תכבדך כי
תחבקנה הוח בהיותך זו מסולל בגמות כמוה ותתחבר לה כמחבקים כי חו
עיקר וסוף הכבוד לבל כל"ח כבוד חכמים יהלו שהוח חו נחלה כמחמ'
בלתי נפסקת לו תכבדך כי תחבקנה פה שתקדם עלמך כל כך על ידה
עד שכמעט תהיה מסולל עכירות בעיני חסר קדמנו במלותיו כי התורה
והמלוה מקדשים החומר למפלינ נס נקדושה נמרלת וחו תקר' מחבק
חותה ומדבקה בך וחו תכבדך נס פה (ט) וחו תתן לרחסך לויח חן
בלי ככוי שכר רק בתורת חן ונם תהי לך עטרת תפחרת תמנך כפך דרך
המלך חסר ילווהו שומרים לרחשו כי חס תהיה על רחשו עטרת וכד
גדולה חסר זו יקפיד קנדל לורך השמירה יותר על לורך שמירת רחש
המלך כי יקמדוה ביותר חך התורה חלהית תהיה לך לעטרת תפחרת
וחל"ל שלח תלטרך לשמרה כ"ח חדרבה היח תמנך ותסמרך : טו (י)
חנה שמוע ישמע חיש בקול הבין חו קול רבו תחת ח' משלם חו לשמ
חבין חו רבו וחייב לשמוע בקולו חו על חיכות מחמרין חסר המה לשמרי
טוב טעם ודעת מבלי הסקפת היותו חבין חו רבו ג' על הטוב והחוסר
המוסג לו בהן והנה השומע בקול חבין שבשמי'מפלת ד' בחיות הרחשונו'
יישר ויכשר בעיני הלהי'ך לח על הבלישי'כי יהיה עובד ללו"ע ל"ת לקבל
פרס חך דרך ישרה שיבור לו החדם היח לשרתו ולשמוע בקולו מב' בחינו
הרח שנות ועל החוסר הנמשך ישען בחלהיו כי שברו חתו ותהי משכורתו
שלמה חך לח ישרתהו על מנת כך כי לח יבטח בשם ה' יבנה לו שכר טוב
בעולמו והן חלה דברי שלמה פה שמע בני כלו' שמע מהבחינה הח'להיותך
בני כי ה' חלהיו הוח חבינו וגם על הבחינה הב' וזהו וקח חמרי שהוח
מפלת עלמת כי רבי החיכות המה וזהו חומ' לשון קיחה לומר שהם חמרי
קיחה ותפיסה עלמית לחכמי לב וזהו ג"כ חו' חמרי כלומ' מתייחסים לי

שרב חיכותם עד חין תכלית חך על הבחינה הנ' חל תכוין מלחכתך
עליה כי ע"י שתי חלה מלליחין ירבו לך שנות חייש וזהו וירבו לך וכו'
שמהקודם ימשך שוירבו כו' מבלי עשותך בנללו ' חו יחמר הטודע
מרו"ל כי מחשבה טובה הקדוש ברוך הוח מלרפה למעשה ומלו קובע לו
שכר כר"ח לחן היום חשר נחת לנך
להבין ולהחעמות כו' וזהו שמע בני
וחחרי שומעך קח לחמרי שהוח קבלה
וקיחה לעשות ומלו לחמרי ירבו לך
שנות חייש טרם עשותך בפועל '
(יא) בדרך וכו' עתה היחל להניד
לחמרין חסר עליהם יהוה והיח עלם
כוללת על כל חסר דבר עד כה והוח
כי הנה הסם פניו חל עניו פרטיות
הקודמות ומה גם על הדרך הסר
ביחרנוס נם"ר הלח הוח ירחה דרך
המלך שלמה נרוח קדשו מורה דרך
יסר ועשים לדעת חכמת התורה
ומתוך הדרך ההוח יכניסהו ירריכהו
נמעגלים ונקיבות מוסר השכל
משתעשים מדרך החכמה כמנו חחר
מהמשך כסוקים שמנני חם תקח לחמרי והלח' וז"ח בדרך חכמה הורתיך
וגם על ידה הדרכתיך בשעגלי יושר המוסר חסר תתנהג נם (יב)
ולחה עתה בדרוך ה' שמע בקולי ולחבכילך בניה והיח חל יעלה על רוחך
כי לחחרי הודיעי לוקך חת כל זחת חין נכון וחבס כיוך לבלתי הכשל
נם כי תרוך ידיך מעט מהחכמה ומוסר חו נם בהחזק בהם חס תשחנר
להשע תבטח בך לבלתי למוד ממנו כי דע קיפה כי לח כן הוח כי הן
חמת שעל ידי דרך חכמה שהורתיך ומעגלי יושר מוסרי שהדרכתיך
בלכתך לח ילר לעדך וכו' לומר שבלכתך בדרך החכמה ומעגלי המוסר
לחט כנדר הליכה משתכל קו לקו לחטך שלח יקרך חטח לו עון חין
לריך לומר שלח תכשל בחטח כי חם נם לח יצר לעדך כלומר ח פי' לעדך
המתייחסים חליך מלעדי משלוך ומתוך חסר דרכו של עולם שהחרה
דוחקת נדר מה הללחות המעון שעל ידי התורה יתעט בעסק ותדחוק
לעדי הללחה כענין מניעת נסך ומרנית רב הריוח וכיולח נמליחות חלה
חס חתה ההולך לחט בדרכים הנ' להשמר לח יצר לעדך שהוח יחנרך
ירחינך לך דרכי ההללחות מרווחות בל יניק לנעדך סוס מעיק וחס בלכתך
בדרך הנ' ובמעגלי יושר המוסר לח תלך לחטך להזהר והשמר בעשם
רק תרוץ ולח לחט עמה נם שיצר לעדך לפחות לח תכשל בחטח חו עון
חסר ילילך היותך בדק בהן (יג) חך נותת שהחזק במוסר שבמעגלי
היושר חל תרף ונם בדרך החכמה הנ' נלרה כי היח חייך (יד) ועוד
שניח שחל תבטח בעלמך נם בהחזיקך בחכמה ומוסר ללכת בחרח רשעים
כי דע קיפה שלח יסכון לך כל זה חס לח תמנע רנלך מחרח רשעים כי
הלח יכשילוך ויוכלו לך ולח בלבד לכתך בעלמם חו שנת לחמס כי חס חף
מליכם בדרך חסר המה נו תשמר וזהו בחרח רשעים חל תבח שהם
הרשעים במה שניכם למקום ובדרכם חסרתי לך חפי' ניקה מה חך בדרך
רעים הם הרשעים לנבריות חל תחסר כי נם שבניהם קלה לח יספיקו
להכשילך לפחות לח תטיילו חפילו חתה לבדך שם וזהו וחל תחסר בדרך
רעים (טו) למנם הלד השוה שבשני הדרכים הוח פרעהו חל תעבר חף
חף בדרך רעים חס תלטרך לעשות קפדניח לפלם רוחב הדרך מעבר
חל עבר לקלר הלוכך חל מחוו חפלך כי ירחק ממך חס תלך על לד חורך
הדרך חוצה לה עד תומה ותסבב מעל רחש הדרך חל לדה חחר חל
מקום החפץ דרך סנוב ותלחה חל תסית לב חל יניעך ופרעהו ובטלהו
כחילו לח היה שם הדרך ההוח מעולם ולח תעבור בו חל מחוו חפלך כי
חס תטה תסורך מני הדרך מחוצה לו לחורכו עד סופו ותסבב מעל רוחב
סופה חל מחוו חפלך וזהו טטה מעליו שהוח מעל רחש הדרך ועבור משם
ולח בדרך הרע עלמו והטעם כי לח ישנו כו' כחשר יבח :
(טז) אמר הלח רחית כי רבה היח החזיקה לחשר חזהרתיך מלעבור
בדרך רעי' חל תקנאה על החפץ כי הלח שתים הנה
תשוקותם ל' להרע לזולת למען יהי למלח בטנם • שנית להחטיח חת כל
הקרב הקרב חליהם ורבה היח חליהם הב' מהח' נחופן כי לח' מב' רעות
תתעבד חו להרע חת נופך שיסללו שלחך ויבוזו ניוך חו שיכשילוך ויחטיחו
חת נפשך וזו קשה מן הח' כי עד נפש תניע והיח העשמה שבתשוקותיהן
וזהו כי לח ישנו חם לח יראו חת הזולת בנופו חו ממונו ולזה תתעבד יעשו
נם לך חך חין זה רק דרך בחיר' שלח ישנו חך על הב' והיח להכשילך
ולהחטיחך להזיק נפשך נדולה תשוקה זו מלמם כי ' חל"ל שלח ישנו דרך
בחיריו כי חם נם תהיה שנתם נעקרת כנזולה מהם חם לח יכשילו ויחטיחו
למתקדנים חליהם וזהו כי דרך חיש היפרחלי ממרמיע וחין לחמו רעים
להתרועע חו המה מתי מספר ידלנ ויצר לו מחך ויהיה לו

לב

ונגולה שֵׁנָתָם אִם־לֹא יַכְשִׁלוּ׃ יז כִּי לֶחְמוּ לֶחֶם רֶשַׁע וְיֵין חֲמָסִים יִשְׁתּוּ׃ יח וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד־נָכוֹן הַיּוֹם׃ יט דֶּרֶךְ רְשָׁעִים כַּאֲפֵלָה לֹא יָדְעוּ בַּמֶּה יִכָּשֵׁלוּ׃ כ בְּנִי לְדְבָרַי הַקְשִׁיבָה לְאִמְרַי הַט אָזְנֶךָ׃ כא אַל־יַלִּיזוּ מֵעֵינֶיךָ שָׁמְרֵם בְּתוֹךְ לִבֶּךָ׃ כב כִּי חַיִּים הֵם לְמֹצְאֵיהֶם וּלְכָל־בְּשָׂרוֹ מַרְפֵּא׃ כג מִכָּל־מִשְׁמָר נְצֹר לִבֶּךָ כִּי מִמֶּנּוּ תּוֹצְאוֹת חַיִּים

ונגולה שנתם אם לא יכשילו׃ יז כי לחמו לחם רשע ויין חמסים ישתו׃ יח וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום׃ יט דרך רשעים כאפלה לא ידעו במה יכשלו׃ כ בני לדברי הקשיבה לאמרי הט אזנך׃ כא אל ילזו מעיניך שמרם בתוך לבבך׃ כב כי חיים הם למוצאיהם ולכל בשרו מרפא׃ כג מכל משמר נצר לבך כי ממנו תוצאות חיים

ונגולה שנתם אם לא יכשילו׃ יז כי לחמו לחם רשע ויין חמסים ישתו׃ יח וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום׃ יט דרך רשעים כאפלה לא ידעו במה יכשלו׃ כ בני לדברי הקשיבה לאמרי הט אזנך׃ כא אל ילזו מעיניך שמרם בתוך לבבך׃ כב כי חיים הם למוצאיהם ולכל בשרו מרפא׃ כג מכל משמר נצר לבך כי ממנו תוצאות חיים

המדרש לאמריה תאמר בני אמה שאתה בני תהובי לדברי הקדושה וכו׳ והוא כי התורה תתחלק לב׳ חלקים ח׳ תוכחו׳ מוסר ודברים קשי׳ כנגדים המתייסרים על דבר כך ח׳ דבר החיים וכו׳ לתנו קשות ויש דברים רכים הנאמרי׳ בחמת בחבבה רבה כאשר יבדר אב את בנו ירגיל ושלמה יחמר לשון תמירה וחבה ועל ב׳ התלוקות אמ׳ על אח׳ לדברי הקדושה ועל הב׳ לאמרי וכו׳ והוא כי דרך נבר שיערבו לו לשמוע דברי חבה כי נעמו בעיניו מתוכחות מוסר וכן לא יעשה כאשר יוכיחנו תנוי כי לא יבזר מהיות תוכחת אחד מגולה מפאת אהבה מסותרת לטוב לו וכן חכם יערבו לו מדברי דודים כי התוכחת הוא קרי לנפש ומרפא לעצם כי לו יכעיב זיעוד עדה׳ ובדברי דודי׳ חולי יגעה לבו ואשר לא טוב יעשה וי״ל בני כלומר מה שאתה בני לדברי קדושי הקדושה ונם תבחר ותקרב כאשתמת הקדושה שהיא מקדוש ונם כוללת הב׳ חלקים כי תוס תעשה עקר כי לו יכעיב לבנך והייה קדוש קלי לך לאמרי שלי חבה עם הטהור הת׳ כלומר כי כפלים לתושיה התוכחת תשית לב מלאמרי שלי חבה עם שניהם כח טוביס לך׃ אר׳ שעור הכתוב מה שאמרתך להקשיב להשמיע הקדושה כוללת ב׳ חלוקים הוא לדברי הקדוש לך לאמרי שהמה חלוקים תוכך הת׳ הקשיב כי מעצמך תבח להטות נם אזניך׃ (כא) והנה בדרשות חזקוני לספר תהלים ההקשב לדברי תורתי תעלה תרוכת כל חולי וכל מכת אשח ובין כי תשמע ותחי נפשך ונם תעביר רעה מבשרך כתיב הקדמנו ופירש ואמר ג יליון מעיניך וכו׳ לומר אע״י שהקשב לתמיד תחריה בלבבך שתן חשח בח על ידך והוא כי ע״י הקשב לחזון יתמיד לעיניך וליבך ותחריה כל לדברים יתשוכו כי הלח שניהם סרסורי דעבירה עין רואה ולב חומד ולחברים גומרי׳ ולכן אמר לח ילזו מעיניך דברי התורה ונם ושמרם בתוך לבבך ב׳ לסרסורי כל מעיינים לל דברי התורה ולוך ישנו בדברי שקר להחטיח לוקח לי כי הלח לוניך תשלים לחך ויהפכו לסרסורי דמנה והו הל יליון וכו׳ לומר ע״י הקשבה יתמיד שלל ילזו מעיניך ותקנה סרסור לחד ונם לחה על ידי הכנה וו שמרם בתוך לבבך ומקנה נם הב׳ כי קל הוא ומה טובו לחניה לחזרו לבבך התורה על ב׳ יגרים ולח לחמר לבך לרמוז מחמר ירושלמי על ומלחת לח לבבו כחמר לפניך שהוא ב׳ היגרים שהוא כי נם נעשקים שמחייחסים לחומר ויצר הרע יגרפהו בחשבת תורת ה׳ ומצותיו בכל טוב כוונ עצמם ה׳ בכל פעולותיו החומריות ולח לחלח תחוקו החומריות כחמר הרמב״ס ז״ל על בכל דרכיך דעהו כי בכל פעולה גשמיים יוכל לחיים לעבוד לח ה׳ כי יתן לל לבו בחכול ושתו לקיים נפשו בנופו לעבוד בתורה ובמצות ובמשנל לקיים עונה ופריה ורביה והזיקה בשחר נחלח שעל ידי ההקשבה לל תורת ה׳ יאמר שלל יליון מעיניך וכו׳ ויהיו סרסורי דעבירה לחם למם ועבדיהו (כב) והמתיק בלשונו משל רבותינו ז״ל מהפרש הרופח שלח ירפח חברים רבים ברטיה חחד ועל ידי שתיעת התורה שהיח משל לל רטיית החזון יתלח חייים לנפש ורפוחה לכל חברי בשרו כיחד וזה חמר על הנפש כי חייים הם למוצחיהם כלומר שלח יתלח חייים חחר חייים נשומו נפועל מה שיחמר בי הם מלו ימלחם שהוח מעיד הסתירה יתלח חייים והו למוצחיהם ונם לכל בשרו מרפח כיחד נרטייה החזון הרופח שלח ירפח מכות כל בשר חדם נרטייה ח׳ כי הלח לל חבר מחברי כל בשר חיים יחלה ויטמח על ידי חטח לו עין הכעשה בו עם שלח ירחה לעיני בשר וזה ירפח לומר׃ או יחמר מוצחיהם כח״ל מן מלח חייהם והוח כי הלח עד חשר לח יבוחו לעולם נפשו ורוח ונשמה לח יבזר מן מהב הנחולים ידיעת התורה ויוכיחוה כניהן כחמר רבותינו ז״ל שנכוכות בלידה והייה כי שמיעה בעולם שהיה בו למעלה הו נפש זמן יודעת מחר כי יחד בהר סיני פס נמלחו ופס היו וקבל כל חחד חלקו מחו כחשר כתבנו למעלה כלל הדברים כי בבח הנה נפש ורוח כל חדם חבידה נחולה הם חובדים היח התורה, וחם החיים יחטח חזנו משמוע תורה כל חלקי הנפש יזכו לחבידה שחבדו ויכחבו כי חבדו חיי עולם חשר היה נם ונם שבהעברה קדוק נם רעת מות שחול וחבדון חך בשרו לח מלח חבידה נמולתו התורה כי לח לו היתה מעולם כי לח מחיבותה הוח חף על פי כן נם שעיקר ההנחה היח לחשר חבדו החבדה הם חלקי הנפש נם לנשר תהיה הנלה רבה והו כי חיים הם למוצחיהם הם הנפש ורחה חשר היתה חבורה מהם ונם לכל בשרו חשר לח למוצחיה תחשב לו תהיה מרפח על דנה שעל ידי החזון התמידית תבח על ידה ההקשבה ויהיה המרפח מחשר יחלה מחבות פותחת העבירות וולת החלחים הטבעיים כמובן׃

(כג) אמר נם שהזהיק שמור תשמור ע״ך ולנבך סרסורי דעבירה פן יחטיחו קוקך לי בחמור לך לל יליו מעיניך שמרם בתוך לבבך לח לחחדים יהו בידך עיבח ולתת להשות שמיהיק בכל מחר

מעניהם

רב פנינים ביאור משלי ד

חַיִּים: כג מִכָּל־מִשְׁמָר נְצֹר לִבֶּךָ כִּי מִמֶּנּוּ תֹצְאוֹת חַיִּים: כד הָסֵר מִמְּךָ עִקְּשׁוּת פֶּה וְלֹזוּת שְׂפָתַיִם הַרְחֵק מִמֶּךָ: כה עֵינֶיךָ לְנֹכַח יַבִּיטוּ וְעַפְעַפֶּיךָ יַיְשִׁירוּ נֶגְדֶּךָ: כו פַּלֵּס מַעְגַּל רַגְלֶךָ וְכָל־דְּרָכֶיךָ יִכֹּנוּ: אֵל

מִכָּל מִשְׁמָר נְצֹר לִבֶּךָ כִּי מִמֶּנּוּ תֹצְאוֹת חַיִּים. פֵּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (ברכות ס"ג) מִכָּל מִשְׁמָר נְצֹר לִבֶּךָ, מִכָּל מַה שֶׁנִּשְׁמָר נְצֹר לִבֶּךָ, וְלָמָּה? כִּי מִמֶּנּוּ תֹצְאוֹת חַיִּים, מִמֶּנּוּ יוֹצְאִין דְּבָרִים הַמְחַיִּין אֶת הָאָדָם. וְכָתַב הָרַמְבַּ"ן זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, שֶׁהַכַּוָּנָה בָּזֶה לְהַזְהִיר עַל הַמַּחְשָׁבוֹת הָרָעוֹת, שֶׁהֵן הַמְקוֹרוֹת לְכָל הַמַּעֲשִׂים הָרָעִים, וְהַמַּחְשָׁבָה הַטּוֹבָה הִיא הַמְקוֹרֶבֶת לְכָל הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים, וְהַיְנוּ שֶׁיִּשְׁמֹר לִבּוֹ מִכָּל מַחְשָׁבָה רָעָה, וְיַרְגִּיל עַצְמוֹ לְמַחְשָׁבוֹת טוֹבוֹת, וְעַל זֶה אָמַר מִמֶּנּוּ תֹצְאוֹת חַיִּים, כִּי מִן הַמַּחְשָׁבוֹת הַטּוֹבוֹת יוֹצְאִים הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים, שֶׁהֵם חַיֵּי הָאָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא. וְכָתַב הָרַמְבַּ"ן זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, שֶׁהַכַּוָּנָה בָּזֶה לְהַזְהִיר עַל הַמַּחְשָׁבוֹת, שֶׁהֵן הַמְקוֹרוֹת לְכָל הַמַּעֲשִׂים הָרָעִים, וְהַמַּחְשָׁבָה הַטּוֹבָה הִיא הַמְקוֹרֶבֶת לְכָל הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים, וְהַיְנוּ שֶׁיִּשְׁמֹר לִבּוֹ מִכָּל מַחְשָׁבָה רָעָה, וְיַרְגִּיל עַצְמוֹ לְמַחְשָׁבוֹת טוֹבוֹת, וְעַל זֶה אָמַר מִמֶּנּוּ תֹצְאוֹת חַיִּים, כִּי מִן הַמַּחְשָׁבוֹת הַטּוֹבוֹת יוֹצְאִים הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים, שֶׁהֵם חַיֵּי הָאָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא. וְכָתַב הָרַמְבַּ"ן זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, שֶׁהַכַּוָּנָה בָּזֶה לְהַזְהִיר עַל הַמַּחְשָׁבוֹת הָרָע

מ אַל־תֵּט בֵּימִין וּשְׂמֹאול הָסֵר רַגְלְךָ מֵרָע׃

ה בני לְחָכְמָתִי הַקְשִׁיבָה לִתְבוּנָתִי הַט אָזְנֶךָ׃ ב לִשְׁמֹר מְזִמּוֹת וְדַעַת שִׂפָתֶיךָ יִנְצֹרוּ׃ ג כִּי נֹפֶת תִּטֹּפְנָה שִׂפְתֵי זָרָה וְחָלָק מִשֶּׁמֶן חִכָּהּ׃ ד וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלַּעֲנָה חַדָּה כְּחֶרֶב פִּיּוֹת

דרך שני

ג (א) **והדרך** הנ"ל הוא בני לחכמתי וכו' הלא צויתיך מכל מצחר גלר לנך להמר לחעלה דע כי מיסה בני כי לא תסכון לך תוכחת מגולה אחר הוכחתיך לא שתו תוסף מן המים הרעים המאדרי' מומי חכמת טעות אחר תקרא פלוסופיא כי הלא קנוך מתרחק מחשבון המחשבות ולבו לא ביאור הקבוצים אחשבה כי הלא ה' מזוק בדעות מעלמי רע ל ויל שכלם ומי הבלם לדעות בשלה הקונים והבדקני׳ אחכחת טועים וה יאחר דרכם וכחשוב מתן על כלה ישים עליה מתקו לו רבני נאליה בקיבי׳ וקילוסופיא אחר בדו מלבחה ו עולם מוכני ה' אחר לא תבני ישראל אחה מוקדו עולם המחים עיקרי תורתינו שלויים בעצמן שכליהם ומוקוקי בזדונם חלוף דבש אחרי כוונם קונם ה' הקדוש והקחומים ומוקם יעלין לאחרי נוו׃ ג גם ויאמר חלילה לו מעשה שכבר הרע בזה להמיר חוקה בדחה ובשקה כי פירש נעוריה והוא לא יהיה כאחת שבחוקיה אך אחרבי אחכמה אחכמת סחורה על חלה כריחי מקבלת בנותי ואחר כך חלכה לי לא אחכמת הטוחים ואחקחצת בחילוסיהם וחחוקים כי גם להבין בחורה דבר מחוך דבר קשיר לי אוזן שחר יה להיות ותקן יד ומצה לבא בנקלה עד קנוכת הקונה׃ ד גם ויאמר בני חלילה לומר הלא כוסף אל חגיעה חלילה רק בכנון החלילה לה מן הלמוד זאת שבית מעשה כי אחיה מחעשק בחעשק מעט מזער ואחחלמה בשרש השפיע לבשכבי אחלוקה׃ ה' ג ויאמר אחר חלילה כריחי מן הלמוד לא אחיה מרבנות זעות נפשדות כי אני אחדם ולא אחור ואחדבק בכבוד בא חלילה להלל לרוחם קורת אלהיהו וקדושתה הוא הלילה והעמדת קורתנו על חלה כי לא חלמד מוקו הזדה וחכחתה דק למען למוד עדכה כי אחדם ואחבין ואחקלה בפלם מאזני שכלי ואכיריד גדולת אור קורתנו חקור חכך ענין ושרפל אחקולקה ובחוך רגיש אחללקה׃ ה' ג ויאמר בגה אבינו לא אכחד בי להשחית הרחיב בעניניה ואדוחיה הנוגעים אל האומנה לך הגם טרם גם אל עיקרים הלא יקדימו הקדמות שכליות בהכנות וכלים אל דבוקים דבוק בלתי מוגעים אל אחוכה זה ואלה בגם אחדם כי הלא יוועלו יסכונו לאבות אחכמה להעמיד דבוקים לכל אחבניהם ומסם לחת להבין לי אחלבים חרושים בגדיהם קורתנו ולחת ואשעונ׳ אחם כי הלא לני אחחומתי אחיה ולא דבק בידי מאומה מן האדם כי לא בגם עד אחכוח אחומתי׃ והנה בכנד ה' בנים אלה דבד אלחה בחכמתו בכנד הרחשון אחניח קורת ה' בקהן זוית ואכיים רחה לביחה לאחר יאמר דבוק בקהן כאלו פי ה' אחדבר ואומר בני לחכמתי הקשיבה כלומר הלא לחה בני חקיחיהם אלו אחבחה אחוקם בשביל לחכמתי הוא החורה אחכמתי יקבל אחבחה בשבילי אחקשיבה כי אחה אחזוב שיש קדושת בשבך אחניח קבן לבבך אחר טוחחת גלילי בכריח׃ ובנגד אחני אחר לחקוחתי הט אזנך לומר אל אחנה ואקחר אבני לעשה בדבריך ולאכמתך אחקשיב לך לחיני אלחי בריחי מחכחבת אשר אקבל מרבותי אלבה לי אחרי חבדי הזהב ואחקוחה לאלה בה יד מדום שכלי ואם גם כי גם להשמיע אחקוחה החורה אחיה לי מעיר לעזור כי הלא לאיך אלא טוענה כי אלא קרלה בטוב שכלך לוחה חדול הוא הגדול הנאחך אחני אחדם גם אחי חים החומריים לו הנאחך מוולר הכל מקור אחכמה ואחקוחה ואין פתי יסור אחקוחה החורה ואחדוחים חרחים ואכיחים על ידי אחדות שאחקוחה בדאחך אחקוחה אחקולקה אחר לאחקוחה אין קלה לאחבין ואחאחקש בשלבול אלמוד הוא אחקוחה החורה לאלה אלבול אלהי שכלי כבי אחם ואהו לאחקוחי הט אחזק כלומר לאחקוחי כי אלהי עולם אחי אחקוחה אחקוחה הט אחזק לשחוע דרכי אחקוחי על פי אחחוד׃ שאחקוחה בדאחך ואחפן פלבולי אחם ואחה אחקוחה ואחקליפה בגוחי אחריי׃ (ב) שבחך כי על ידי אחקוחי אלא אחקלם עם העין גם אחעשה כי אלמוד אחקוחי אחקוחה אחיאך לידי מעשה בשחם וזה בג' אחיוחת אלא אם אחחבה דבור ואחעשה ועל אחחבה אחר לשחור מזיחות כי על ידי אחקוחי אחר ישקטו רעיוני מזמותיך אחמר אחזיחה חוא ועון אחר לא כדק וזה לשחור מזיחות אחם אחון כן על ידי אחקוחים כי אחפשיר מזמותיך להבינך אל אחכחת אחר לא כאחיך ׃ ועל הדבור ואחעשה אחר ודעת אחפיך יבלרו והוא כי אחחלם אחחבחתי וגם אחפיחי בדבור ואפעל אחעשה אחדבור אחרי כן והוא כי אחטוח למה אחון אחדם אלא אחם כן נכנס בו רוח אחוחת ויחייחם לאכלות ועוד אחעשה לדעת ודעת אחוח אחעשה אחטוב אחפיך אחדוחים בעופל בעצם אחקוחה אחר טוב אחחבחה ובלורו אחדעת על אחנדהו כן וכבם אחבו הוא רוח אחוחת׃

(ג) **ועל** הנ' לבל אחאחר לא אחיה כולי אחניני בנזקי חבחת אחזה רק בחורה אך אחר כך אחעשה בו לא בנקלה אחלע אחחבה כי הלא הנה אליה קח לפרוש ולא אחעזבה רק אחלקות לעזבה כי נפש אחעופה אחפיי זה בחתק נוסם מילות ולא אחקוסה כבדה כי כל בעיחוקיה הוא חן אחפש ולחון וזה אחר אחפיי הם אחלוגים ולא אחר בה לו לאחן וזאת אחאר לא אחיב אל נועם אליה כי אחעשם אחילוגי בעניו הם עוד ואם רע לזה אחר ואלך אחמן אחכה לומר לא אחעזר כה לאחזור על עומק אחעניו בנוסף לעשום כי אלך אחמן אחכה אחיוחל לעשיחם אחפלך ואחקחו ויאלא אחרוזק עומק בייניהם בעניוחת אחריהם׃ (ד) כי אי יהן ואחבנים אחרוזק׃ בחקולקה כי בדרך אשר אלך בה קשר לי אחוב בכשעיר עלומל אלקח בחפיי ודרך לאחריהן ואחלוך לה נפשך אך אחה כי לא פרנים רעשה עד אחריהם וזאו ואחריהם אחר כלעשה אך לא בחוקם אלא אחרוזק אחלקה על אלכך בחנוזה רעה ואחרוזה היא אחרבה אחר כי עם היותה אחרה תהיה

סנדות

רכ פנינים ביאור משלי ה

פנינים זרות והסכלות מראות ומה תקנו מהרו במשל הלעגה כי הלא חכמי הטעם יאמרו שמרוקה כוללת מרסיות כן מרירות הזרה הזקן הוא מרירות סכרות מרסיות תמיקות נאתח זה יהיה לך קנת תקנ שפתיה שנרשעונה ותקנ תלקות משמן תקפך לך לחקוך ותדה כחרב פיות תוכיח מג' נדלין לרמות שיחקך ויסחך לת ב' נדרין הנוף והנפש ותסכל גם שניהם ג (ה) ועל הל' פן תאמר אחרי נזהי הליה בענין המלה לה כלמוד ומעשה מה נלו לי לת תלי מרדה בזרה ולא לאמור מקדוקת התורה ומהרבים תוכה ותכחין ותגלה לת נגלותה לעיני מהבניה ומחסוף תשופי עת טרו' כזניה ובכלי זין עיקרי למוכות הראמת פעמו' לעומת' לנקוש והקדיך ולהרוס תגדליה על היסוד נם לת. תיסה נכי כי דעקה דבה ורה לכי פן קדנקך ברש' כי פתה ופתק ונת עליך ונפלך מלבטוכל ולבנמין ותפול נפולים כי הלא רגליה יורדות מות וכו' לרת מיים וכו' לומר לית תוקל להמלט והלא רגליה נם רגלי רקיעיה נדולה ותקעה תשר עליהם יסתכו להקוקת נזירות קולקותי' כן יורדות מות כי תשר לת כדק התה ונפדיה נם בפיע פקיה הכתשבים מתפיי' רגליה הן התולדות לת שאול ותתמכו וזהו שאול בעולה יתקומו והות כי לו ולוייר יתלרו לרוויים לירון בשאול פלא היים הוא יתברך תבטלו בתלת כי הבדונים נו נם התקיימים תוקו ותם כן הרשעת תשר יעשו בבדונים נו יהיו כשתיכות קיומו ותמר כי בעדיה הן התולדות ופרי נזהוקיה לת שאול ותתמכו כי הן בשתוכים לבל יתבטל כי העוסקים בה יתייחדו לשאול ויתקיים נהם בתלתו בעדיה קותיכם לת שאול (ו) ותם כן תשר תשבח לתשבט תרלה ותבחרו לרת חיי תקורה תתוך רעת הזרה לת תיכל וזהו לרת חיים פן תפלם כלותר תדרכך ירת לכי פן יתכרך יין שכרותה על נדר נדר לפלם עשה תורת חיים תלתקיים הוא התורה ותדמה היותה נשקול פלם ושיווי תר לו ירת לכי פן תנת עד ויותך שתל נפלם שלכך לתו תשתיהן עותפת על פתרת עם שא דרך לחיים וזו דרך המות וזהו לרת חיים פן תנת לפלם עם הזרה ועוב תשך הכפל לתרי זשת כי תדים תות ותיום נכך תלזנים לדעת לתה יכשר ותי יתן תהיה לתריתך להכריע כף לת תלתך לך ירש ותר הוא כי תקשר במצוב' כתף תכתר והטעם כי הלא נעו תעגלותיה לת תדע ותקנך כי בהשתקעך זרה תשר רגליה יורדות מות כו' הלא תקתה מיין תשכלות תרורותיה ותשכר עד שיטעו תתך תעגלות לרת חיים על תורתנו תקדושה ותבטל הלת קדע לפלם ערכה ותשתר תשורה רעה ולתר תעגלותיה לשת בקנה על לרת חיים כי לורת הוא נקנה כתה דרך לתר תורחות שקלקלות ורניס כהלה (ז) לכן זשת עליהן לל ל' תלקים הנזכרים תשר יתפלו לבת לל תכתת הזרה שתשתה תפללו ולת תקשתו להתיחל נם כי לתרי כן תתפלו להמלט תתלו תה ולת תוכלו וזהו ועתה כניס שמעו לי וכו' כלומר תעשה טרם תחילו נה ולל תסורו כלל מהתרי פי תפילו לתרי הרבותיכם בתורתי וזהו ולל נעזבתם לת לת (ח) ושתת לתאמרו פי לת תשתר כי לת יבת על התפלות רגליה ותשטיות הם בהקתי' והקולקות בפלתי

על יבר הטוב לתשר יבת ללכן ולת יוכל׳ (ח) הלא כתבתי לך בּ׳ דבר׳ ס לחד כי לת מהבתם הזרה לתיך לתקיק לתריה כי רצו׳ במנורה נקרבה׳ שניה כי לתחרי החויקך בדרכה לת תוכל לשוב ולולי הרחשובה לת תערב לך כי לתמר שכח טומלת היכר הרע מהבתו לתוך ויפוץ להדבק בך ועל השניה טרחות תפלת כי לתמר הלת כעיר פרח מחשבני שלת לתניט ולזרל טוב תוכל לתרת חיי׳ מתוך פסולה מעשה הרעה והכני מתיב על רחשון רחשון רגליה יורדו׳ תות כו׳ לומר רחשון רחשון רגליה תכליה שכלה תשר הזרה תשבתך וכל יסעה וכל תפץ להתנירך כי הלת כה מפשטה כל היתיס יורדת ומשטנת עולה ומקטרנת וזהו רגליה יורדות וכו׳ שרגליה וכחותיה יורדות ופועלות מות כי לת הלדיק הנקרל חי יעמדו על ימיו לשטו עד יעשוהו רשע קרוי מת וחפ״כ עולה ונועדת לקטרנ ולשלח לחוקו שאולה וסיבה הלשון למה כי יוקר תעלה בעלותה לקטרנ תתשר ירדה ברדתה להשטין כי הלת להיותה ממקור הבלתי קדוש תין מוסבו הטעני נבוה על מקום הקדש תמנס בעליותה לקטרנ תעלה למעלה ממקום מוסבה כד״ל ויבת נם השטן נתוכס להתינב על ה׳ תכן ברדתה לקטרנ לת תקטרך להרנות לפסוע רק ירידה ופסיעה לחת וזהו רגליה יורדות ומה נם כי העולם העכור הליה מהקרב חליה וכחילו זה טבעה וברכה לרדת נו כדבר הזוה וזהו יורדות לשון הווה תך העליה לקטרנ לריכה לעשות ג׳ לעדיס לחד עד נבולה סניס מנבולה ולמעלה וזהו שאול לעדיה יתמוכו כי בעלות לקטרנ להוריד לת החוטף שאולה תלעד ג׳ לעדיס ולעדיה ההם לת שאול יתמוכו וייחויקוהו בל תמוט כי הלת לו יתמו תטיסים מן החרק ורשעים עוד לניס הלת שאול יבולע ויבטל ולינמו וכל ישעה וכל תפץ לתמוך לת שאול בל תמוט כי חלקה הוא לכן לעדיה יעבדו למעלה לתמוך לת שאול בהסרנה להכניס בה לת תשר דקרה בשטנה קותן וזהו שאול לעדיה יתמוכו הנה מזה תדע כי לת מהבתו לתוך תפקך (ו) ועל הדבר הנ׳ שנם ממנודע רשתה תשר תנח נן תחסוך להבחין נפלם ומחוני שכלך למחום נרע ובחור נטוב ולהמלט ממנה לל יעלה על רוחך טונה הדבר הוה כי הלת לרת חיים כן תפלם וכו׳ והוה כי הנה רז״ל המשילו דרך החיים ודרך המות פ׳ רחה לל נ׳ דרכים התחד תחלקה דרך ישרה ורחבה ובה כל עץ פרי נחמד למראה ומחריתה מענלים נפתלים ופלוויס נריס נרוריס כל חסך טמון ותפלה מנודח ידח ממנו נדח לל פתיים ומכשולות ופקח ישבר ותין מרפה והשניה רחשית׳ מענל לר בלתי ישר לת תוחר לו ולת הדר בקוץ ודרדר ילמיח בו וחבני נוף מתוסכות על חדמתו ותחריתה דרך רחבה מני יש ערובה בכל טוב ושמורה מכל נזק ענרה מסכיות החמדה מור ותהלות עם כל עני לנוחה כל כנף פלחו רנה לת תשבע עין לרחות טובה ויפיה מסוס חיל ועדנה כי רבה היא ותין קלה לתביחה והנה כדברים התלה וכחוזין הזה החדם ירחה לעיניו שתי דרכים לפניו דרך המות הזה היטפל בעסקי העולם הזה ותקחותו תשר עסייניו נחמדים למראה רחנים ויסרים לכל מרחה עיני נשר לך תחרי דרך מנוח שמשה לר ומלוקה כי מרוחב דרכה יפקלמו נתיבים ומענלות נריס והחוסים ועוכות וחטיאים תשר הדרך נם עד שאול ירד נתיכותיה ותל רפאים מעולותיה ונהפוך הוא בדרך החיים כי הבח ליטהר ולהיות מתלך בדרך תמת להסיג תרחוק חיים הלת רחשית דרכו פח במלח יקבל ומיס נמשורה ישתה ונתורה הוא עמל ויכוזע בהלה קך תחריק דרכו עין לת רחתה יעשה למחכה לו ונבח תל הענין לתמר לל תבעיט נך תנין לתשורך כי טוב ללבת תל נית תבל היצר הטוב מלבת תל נית מפתה היצר הרע וגם שהחויק נך תנבל כנני מיד כי ישבורך מיין נכבה עד נדר שהרח חיים ירת לתי פן תנח לפלם נפלם ומחוני שכלך לעומת זה דרכה תשר תפסת מעט תי זה מהן דרך חיים שלח תניחך להביט תל המעגלות הנריס תשר לדרכה היא דרך המות תחר רוחב ותחלקה רק בתילו נעו ונסבו משכלך מעגלותיה הנריס לת תדע רק לת הרחב תשר בתחלקה כי מחד תדיחך מעל תלניך ותם כן תיפה כלתה תליך הרעה לת תוכל לשוב כי לת תרחה נרע ימצלך (ז) לכן ועתה נניס כו׳ כלומר עתה נעודכם לי נגדר נניס טרם תחטאו שמעו לי והשתרו פן וח תצלו ממשבר נניס וילדי נכריס תחסנו לי בהעותכם כי תו הלת כמו זר תחשב קשובתכם ונזר׳ תדבקו ותחפרו ותקלנדו וקחו עלתי ותל תסורו מהמרי פי (ח) ולמען תדעו ותשכילו תיכה תעשו לבלתי הקרב חליה בל תביחך לחט לחט תל קרב ניתה והוח הרחק מעליה דרכך כי הלת תחמר מה תעשה והנה יקרבי כהולך נדרך התיוחד תל ניתו ונדרך ההיח בחחד מלידתו עם פתח שער חסה ונוה ומי יעמוד כח בלכתו נדרך לתומו לבלתי יקרב תל הלד תשר עם ניתה ללכת תל ניתו וח עד תחשב קשובתכם ונזר׳ תדבקו פתח ניתה יעלים עיניו מרחות נרע מי יודע תם ככה יעשה כל היתיס חולי נח׳ הפעמים יפקחו עיניו ויסקיף וירח מרגדים ערסה ויריח נופף ומור ותהלות משכבה ועוד מעטו נפעם השניח דרך ניתה יצעד תרוכות וקנרות לוון עיניו מרחות נרע ונסליסיות רגליו תצעטה תניחתו ותטעמו נקרב ניתה כן הדבר הזה כי יחמר נח מה תעשה כי הלת דרכי המיוחד לי תשר יעשה קותו החדם וחי בו גם חיי העולם הבח הלת הוח דרך תכוסים ושתו וקחת חסה ומיעל לוקה וכיוזע בהבה והוי מי יחיה בשומו עיניו תל לנגד עיניו תמיד ולת יסה תל לד הדרך השמחלי תשר תם נית היצר הרע כי תם פעם ח׳ יתן תל לבו לתכול ושתו די ספוקו לקיים נפשו בנופו וכה יעשה נמשנל לקיים מצוה הלת למה שנדרך הזה נה׳ מנדין פתח שער היצר הרע הבה לת יבנר נאחד הפעמים מדי תכלו נשולו ומדי שתו שנמלתת ספוקו יבר לו יריחנו לתמר נלבו מה נבנע כי תמנע טוב מעצמי ובשרי תכול ולת לשבעה תנסה לת תנסכה נשתה ותוכלה למעדנים ממתקים ועוד מעט מוער כי יעדנו לו מטעמים תשר תהביוהן נכים עיניו ותין ידו מסנת הלת נשך יתן ורניח יקח ותת לחיו יונה נוילה לת יסיב תת רעהו יעשוק ׳ יד עני ואביון לת יחזיק והסיקם נעניו המקנה נזביחה כי חס פעם לחד יכוין לקיים מצוה פעם לחרת יקח לו פניית הנחת נופו ועל הדרך הזה יצת עד עשה יעשה תשר שנת ה׳ והן כל הלה יפעל לו להיות דרכו המיוחד לו לנפשו וניפו דרך תשר נלדו תם ניתו תל יבר הרע ומדי עברו על פי דרכו לתט לתט תל הנד הרע ויקרב תל פתח ניתו וניוס הכתב יבת ניתו פניתה על כן נת שלמה נחכמתו ואמר שמע בקולי היעלך ומורח לת יעלה על הקשך והוח הרחק מעליה דרכך לומר לת נלבד תרחק מפתח הנית ותלך נחמלע הדרך רק ממה שהוח עליה נלבלי תמוך הלה תרחק ׳ והעניו נל תלמר לת תוכל למעדנים להחענג בדמן ולת לחדבר נחשתי להתענג נהבנים כי הן זה פתח ניתם תשה זרה הוח היצר הרע חך תוכל ותשתה לקיים לת עלמי ולת נשרי ולת רוחי נבויתי ותקרב לת תשתי להבריח לת נוסי פן יחלה מרבוי זרע תם לתמיד לפרוש חך מלשה כי הלת נזה תתייחם לעומד נהמלע הדרך חך עריץ מזה לפשר תקרב ותבואה לל פתח ניתה לתמנס תשר תיעלך הוח הרחקלף ממה שהוח עליה ולת קרוב והוח כי תכבל ותשתה לת נלבד לקיים נפשך כי עדין זה קרוב לל מה שעליה יהיה חך יהיה למען התחוק לעבוד לת ה׳ ולמען נרכו על התרץ ועל המזון תשר נתן לך ולמען תקריב קרבן ה׳ כי זה השלחן תשר לפניך מוכן ה׳ הוח ולחם תשר תקה לחם קדש ולרוחני ולמזון הנפש תהבכנו ומה נם נתמור עליו ל״ת וההיקש נמשנל לקיים מצות עונה ומצות פריה ורניי ולהוריד והשפיע נפש קדושה מלמעלה נדן תשר הלד על ידי טוב הטונה לפי ערך רמז תשר תשיג יד

שכלך גם כי מה מלאת מתרחק ממנה שהוא עליה של זרה דרכך התומכי
וינצני תליך הוה תלכל ומשבל ועל ידי כן ולא תקרב לא פתח ביתה מה
שזן כן אם עליה שהוא קדוש תתיב בלבד ולא תרחק שתכח ותקרב עד
פתח ביתה ומשם תכנס אל תוכיותה ותהיה ערי תובד כי לא רציס
חכמו לנפלת מתוכה תחרי הכנסם
(ט) ורחה הרעה אחר תבוחר כי לא
בלבד תתעקד ליהון בניהב על מעשה
הרעה אחר תעשה כי על בלבד
הלא התכח לומר לחרי קבלת עונשי
תעלה ותרחה פני תלהים בגן עדן
וחתענג על רוב החיים והשלום עד
אין קץ על כל הקורה והמלוה אחר
הקדתני כי כפלת הרמון ריקני
שניהם כי תקה דע לך כי הלא רעה

ט פֶּן־תִּתֵּן לַאֲחֵרִים הוֹדֶךָ וּשְׁנוֹתֶיךָ לְאַכְזָרִי׃ י פֶּן
יִשְׂבְּעוּ זָרִים כֹּחֶךָ וַעֲצָבֶיךָ בְּבֵית נָכְרִי׃ יא וְנָהַמְתָּ
בְּאַחֲרִיתֶךָ בְּכַלּוֹת בְּשָׂרְךָ וּשְׁאֵרֶךָ׃ יב וְאָמַרְתָּ אֵיךְ
שָׂנֵאתִי מוּסָר וְתוֹכַחַת נָאַץ לִבִּי׃ יג וְלֹא־שָׁמַעְתִּי
בְּקוֹל מוֹרַי וְלִמְלַמְּדַי לֹא־הִטֵּיתִי אָזְנִי׃ יד כִּמְעַט
הָיִיתִי בְּכָל־רָע בְּתוֹךְ קָהָל וְעֵדָה׃ טו שְׁתֵה־מַיִם
מִבּוֹרֶךָ

תלא גדולה עיתרת לעומתי כי ירח לחי פן תתן לאחרי הודך כו׳ פן
תשתלח הזרה עד נדר תסח תוכח על הרשעות חלילה ותו כל וכיוצא
יומתקו מך ויתנו לאחרים כתו״ל וכה נוטל חלקו וחלק חבירו בגן עדן
והו פן תתן לאחרים הודך ולא עוד אלא שתתח כדון לעולם שתהיה מכת
הרשעים עיובדים ותיכם עולים והו ושנותיך לאכזרי והוא הנודע כי
השגון הנעשה על ידי הגוף הוא בעצמו המכה בעושהו בניהם והוא לאכזרי
בחמת והנה אם תדון לעולם יהיה האכזרי לי לעולם להכותך נפש והו
ושנותיך אשר היו חיות תהיה אתה חיי משוללי נער הנקדים שנות חיים
על תניקיך אתה יהיו לאכזרי שיהיה שנות חיים ליסרה תוכך בנהם
ואתה לא כנרק כוכל הייסורין שאין לך מות גדול מהם (י) ושמת אחרי
שולי יועילו שכוונו להצילני מדינם של גהינם אחד משתים או הנעים אור
תוליד אם יוגה ח׳ מהם ואדיק יהיה או בממוני אשר תיגע להעשיר ותטלי
נאדקה תפרוק ועוייתי בתיתן עניין כי הלא תפשר בהרשיעך שהפיך יהיה
בהתענך לעשות הרע שנמשוק שעל ידי זרעך הוא כתך תוסיף לומן
בקרוסף שרש כפשך בניהות של מלוה ונשים כשרים אחרך לכי פן
יסבעו ריס הם בחות הטומת מכתך בין מקרי לילה תשר על ידי הרהוריך
הרעיסיהם מדרכך הזרים כמאמר ספר הזהר ומה נם עתה בניהות
תשרו ועל הכל הם תוליד בתיכור בזה ואחי בחשת חיקך אם בנים
זרים תלד בדוע כוונתך נם נם יסבעו זרים בחות הטומתה תחת תשר
היה לך להסביע מכתך בחות הקדוש הקרובי חלק בחמת מכתך בניהות
מלוה ונשים נדיקים ועלניך לשר תיגע להעשיר תולי תתעקד בהרשיעך
שנמשוק שעות חוברות למעלה בניה שרש נפשך כמוכנו שלך לדרכה
יהיו עלמך בניה ככרי הוא מקום כת הטומת שיהיו מכנידנולות וחמסים
ותוליד מתוך לעשות הרע ותקלל מפש בית ככרי חלל נפשך הוא כת
הטומתה הכרי בחמת

(יא) אם הרעה ותאחר כח י״ם שלח מכני י״ם תני ומעות לסוב עד
ה׳ ולמה תנבח עלי דעה לחת שחיה עדי תובד ח״ו לו״ח
הן לחת שלח יגער מתך שוב עד ה׳ אך נם אם תסוב ידך לחי פן לא תכנוס
על הערון ותשוב עד ה׳ שלהיך בילדות והשהרות כי הו התשוב שלחה אך
ונהמת בזיהריך כאשר יבואו יתי הרעה אשר קו לא רחוק לך מוכה על
בלתי עשתך הרע כי הלא סר כתך לעשו הרע כי הוא בפלות בשרך
ושארך (יב) ואשרת וכו׳ הנה זה דרך יליי העברים ואת נם בני
התעריס לעור מאחרי ה׳ ועבתך תורתו רחשוהה מהילדות ישנת שנט
תוסר לחמר לא תשוה לוולתי לסבול הכחות ודי לי תוכחת הברים קשים
ואת נם כיוצאה בשער הרע המלודו עוברתו מתמרמת נם אם היא מכשיס
כרתי מהיה התכשלו יליהין החומדות לרשם תחת נערה נכני ולא קנע בו
אל כי אחים ורבים מועטים היה לי ועוד מעט ימתך מוה שעור יוסיף
ויקוץ נם נחוכחת הברים קשים וכה יהבר לתלמידו הוריני הכחות והשלחי
בחות והדריכוני בדרך אחבור בה ומשחר תרחק ולא תנעברו בי ומוה ימתך
עוד רביעית לדבר ונום נם לא תרבה מיכם תורתי ותחמר לי עשה זה
ופרוש מזה אך לתלמודי תורה דרך הליכה ותכני תחוה לי מתוכה תשר
תעשה ואשר תחדל כי ניתה תרם לי ותח״כ נם בזה יגעל ויפרוש מהיי
התורה וידבק בזרה ויתמכר לעשות הרע הנה שהן כל חלה יפעל לן
ניעולו מרשעיתו בשנט מוסר ות״ח ותמרת חיך שלחתי מוסר הוא תח״
ותוכחת חיי דרך לבי הוא הב׳ : (יג) ותח״כ ולא שמעתי לקול מורי
היה הב׳ ותח״כ ולמלמדי וכו׳ היה הר לכן עשה ותח תיכה בני והדבק
בחור בעצם ולא תיכל מהמשך אחר הזרה והו שהם מיס מכורך וכו׳
מעין המתחלה בדרך הב׳ :

(טו) הנח ידעתו כי בור יקרת על מים מכוכבי ובאר חיים זורם מקום מים מכוכבים משל אל חיים תכם שהוא
כבור סיד אלא תכמה מכוכבת תשר כנם ולמד תרבותיו ואם תחרי כן הטה אזנו לתבונה נטית עיונו וחקר ודרש ואלה עלמו כללים
ומדות שהתורה נדרשת בהוכן הוכן בעלם להבין בעלם מתוך החכמה תשר למד תחרי בינה מתוך החכמה תקורות
ומבוני בינה להבין ולהורות כבאר מים חיים נוזלים ונפח אל העין תמרו הם קעינה בני ותאמר אלה מנעתי מנח אל חכמת הורה כן תלבקני
הרעה והזהרתני לומר לחכמתי הקשיבה לתבונתי הט אזנך אלה לחכמתי ותבונתי והנה תכני לעשה כדברך לחכמתך תקריב חס
תכני

מבורך ונוזלים מתוך בארך: יהיו־לך לבדך ואין
זרים

תאכל לו כי רב שכלי וצ"ל גם לחברי מלמת כרימי מן הגמ' עודני עיף ונמת לסחות מי חדודים ופלפולים עד בלי די והחזה תחזה למחי יסקוני חומץ חכמה נכריה למלח בה יד מרוח שכלי כי רב הוא להחזיק ולקבל ולמה תמנעה ממני לחברי כי לח תלהבקה לשתקה למה לחברי מהמשך לחבריה עכ"ל שתה מים מבורך וכו' לומר לח יבצר לו מלמח לח בחכמה לשתר נם עד תכונת תכונתו ועל כל ח"מהנה תומר לך הם לרווח למחוך לחתה מבקש שתה מי מבורך חם לח ידעת ניב"ר חכמה לנדה הוסף ללמוד עיד ממוריך הוא בורך לשר ממנו תשתה מלשר כנום נו לו מחכמתך עלמה לשר למדת הפוך בה דכולה בה עד תרוה למחון שכלך כי לח יחסר כל בה עד הלמי שכלך תרוה והלוחי יכילנה ולח בחת עד נדר בינה שכינות חכמתך עד שתוליד ממנה בינה לשר תתייחס בחכמתך לך לבחר נוצע למה זה חם למית והלבת חל הכליס רקיס חו מרוח נפוחיס לנבות נטן ונפיל ירך ולח תשתה מי בחרך המוזלים ומוצעים תמיד ומי לך למח במדבר יפלה פון חל מים וכיס נוזלים תמיר ויניחם והלוך ילך חל מקור משתת לשר יכובו מימיו ויחליף טוב נרע וישבר לחריו מקור מים חיים נוזלים הבלתי מפסיקים וח"כ חיה לחיפך די סיפוק שכל רחב לח מוצק תחתיו כבינת התורה לשר לין קלה לנביעתה בלי הפסק (טז) ולח זה בלבד בפנימיות מעמקי התורה כי חם נם יפולו מעייניותיך לנבוע חף במה שהוח חוצה חפילו בפשטה היותר חיצוני מבחינותיה וזהו חוצה ולח בלבד בדברי עומק וחדוד כי חם חפילו ברחובות יהיו פלגי מים והוח כי דרך נחלי מים שמתקוס לר יהיה עמוק ובהתפשטו במקום רחב לח יהיה כן ברחובות יהיו פלגי מים עמוקים והנמשל כי נם בדברים רחבים פשוטי׳ תעמיק ותפלגינ כפלגי מים כי חף בדברים הרחבים כחרץ מיסור תשר תהם לין נהם עמקי פלפולים נם שם תתלח ידך מים רבים למלחת למחוך עד בלי די וזהו ברחובות פלגי מים בחוקן תהיה כגן רוה ולח הלמח למי בחר נכריה לרווח למחוך ותנה תעזוב מקור מים חיים וקדושים לחלוב בורות נורוח נסברים ופלגי מים רבים ממעיני הישועה לשתות מים ממרה: (טו) או יחמר על דרך זה למה תמנענו מרווח למחוי בחיי בחר נרה נכריה חו לקחת ממנה מהלכים וחידודים להבין נם חמרי בינת תורתנו על כן על הח' לחמר שתה מים מבורך כי בו תרוה למחוך ושל דברי חכמת בינה שתכין לך הדרך להבין בתורה למה זה תשתה חדושים נוזלים לך מתוך בחר הורה ולח מתוך בחרך שתוציח דבר מתוך דברי התורה ולח דבר מתוך דברי בחרות חשר הזרה כי דברי תורה מדברי מלחי חבלה לח יפלי' וז"ח בורך בחרך כלומר המיוחדי' לך לנפשך שהם מים קדושים נבלי טהור ולח מים הזדוני (טז) ומה נם עתה שע"י הקדושה מהשמים יהיו בעורקך ויפולו מעייניותיך וכו' מרוב תבונה שתוספע בך מה שהיו כן על ידי הנכריה כי חיזה דרך הלך רוח ה' על ידי הורה לדבר לוחקך: ד (טו) או יחמר הלח כתבתי לך כי לח טוב לך כי תעשוק בני בוזה כי מרה תהיה בחרונה כי רבליה יורדות מוח כו' ונהמת בחחריתך כו' וחולי יתחמץ לנבך לחמר הלח לחזוקי חיכפי דרשיני לח מחזיקין ומי יודע הם טוב ויפר לני ונעבתי ומצחתי חלק רב וטוב בחכמת התורה ועתה חיפה מה זחת החכמה הזרה כי תשתה ונם קוכל והי תורה והי מלוח המנוע עלין עכ"ל שתה מים וכו' לומר לו חנח שלח יעורך רע כי תנח חלילה הלח לח יבצר ממך העדר הטוב כי הלח בהפרדך מן התורה הלח תסכל דיני התורה היקירה וחיסורה ומה נם מחסר יחוקה לירד להריס מכשול להפרים בין דס לדס ובין דין לדין ולח טוב הדבר תנטרך תמיד לנבת חחר מורה נדק רק שתה מים מבורך ונם לח תחמר די כי קניע לנדר שתו מבורך ולח למדבנה שעליה היח נוזלים מתוך בחרך עד הניעך לשליסית והיח יפולו מעייניותיך וכו' מה שכל זה ייחסר ממך כי תתחר בורה וענין המשל הוא כי חסר לו בור מים מכוכסין בשתותו מים לנמתו הלח קועלתו ח' כי ישתה מי בורו ולח יטרך לזולתו לך לעיתים זה הם למלחת ספקו יטרך יותר מהמכוכס נו יחסר לו שניח שיטרך לדלות ולשחוב מתוך הבור והוא טורח מה תמנח חסר לו בחר מים חיים וטוליס הלח ישתה מי בורו ונם ימלח ספקו ולח יחסר לו ועדין לח יבצר ממנו עמל השחיבה לדחסר לו מעיניס סיפוק חוצה כלם שי׳ לטובה שתימיו ישתה ולח יחסר לו וישתה וישבע מבלי דלי ובלי עמל שחיבה והנה כדברים החלה יקרה חל תופעי התורה והוא כי חסר הוא בור סיד חכמה מכוכסת חסר כנס ולמד מדבותיו ועדין לח חלק לו נביעה הלח תועלתו רבה כי הלח הם ימלח למי הזרחה מה בין דס לדס בין דין לדין ומה נם מהקורות חוזו בניהו ובחומותיו כרחות טרפה לעצמו וכיוצח בו ישתה מי בורו ולח טוב לו מהטרך לזולתו חך עדין יבצר ממנו שהם הדין ההוא חינהו מפורש בחכמה חסר קבל מדבותיו ויטרך להבינו דבר מתוך דבר והוא לח ידע ויחסר לו׳ שניח כי נם בהיות ההורחה נכללת בחסר למדוהו לח נתהבה יחזיק בה עד ישקף וידח למה הדבר דומה לזה לו לזה כי כמה דברים תלויים בניקול הדעת ודמוי מילתח למילתח ויטרך עיון ויניעה לפחוח ולדלות החמת בטיב שכלן כשיהם מי בורו תמנם חסר הבינה ידו לבחר מים חיי התבונה לח יחסר כל בה כי נם חסר לח למדוהו לנבו יבין מתוך הנלמד נמלח כי שתים הנה טובותיו חחד שיפתה מי בורו נ' כי ימלח די מחסורו נם חסר לח קבל חך עריין יטרך לדלות ולשחוב מעמקי הדברים בטיב עיומו חסר יעמול נו להוציח לחור מספע (טז) למנם הנלחי שומר תבונתו בתוכו כנוזלים תוך בחרו רק יפולו מעייניו׳ נוזלין חוצה שיפיק קבוצותיו והורחותיו תמיד כמיון מתנבר חוצה ולח יסמור לחוצה נלנו החים ההוא מעמד שלפת הדברים ימלאו לחתו שיוס לטובה כי לח יטרך לזולתו׳ נ׳ שלח יטרך לדלות ולשחוב כי תמיד יהיה הכל כשולחן ערוך לפניו רחב לח חוסך תחתיו וזהו יפולו מעייניותיך חוצה חו נרחובות יהיו לן פלגי מים מתעיוניו כלומר כמי שברחובות ימלח פלגי מים כן תהיה כל התורה לפניו כר נרחב נלי טורח עיון לשחוב תמיד התורה כי יתפשט נה כחפר יפרם הסותה לשחות והנה נם זלח תמשך לחר רעת נכריס הלח תעדר ממך כל הטובה הזחת כי תמנע מעלות נפלנ׳ המעלות הנדולות ההלה (יז) ומחי תחמר חם כן חיפה חם רב שכלי ורוח מניעתי ופלנ׳ חלה תעשה לי כי לח תשקיע עד יפולו מעייניותי חוצה ולח תטרך לעמול נתורה כמעט שהיה הכל לפני כשולחן ערוך מה נמע תהיה לחרי כן יוסד ונטל הרעני כח וחלכה לי חל וכמת הורה ותהיינה לי שתי נסיס החחת לחוצה והחחת שמוצה עכ"ל יהיו לך לנדך וחין לזרים חתך כלומר חתה דע לך כי לח יהיו לך המעייניות ופלני מים נרחובות רק בהיותך לנדך וחין לזרים הם כיחות הטומחה הדבקים בורה ונעוסקים נה שייכות חתך הך הם תקדש וחבוח חל הזרע תחבר טובה הרבה וירחקו מחשבת מעייניות התורה ורוב שיפועה כי תיכה דעה עם כחש נכפיסה וזהו יהיו לך נהיותך לנדך כו' הך הם לזרים שייכות חתך לח יהיו ולמה תחליף רב טוב נרע ומר: או יהיו לך לנדך כל זכותם הדברי' המ' וחין לזרים חתך להריס מכשול מדרכיך הם היית מתרפה מן התורה: ה (טו) או יחמר נמה שפתים לב ל חומרו ונוזלים ולח לחמר נוצעים והוח כי נניעה היח מלמטה ונוילה היח מלמעלה כד"ח יולו שחקים נוזלי׳ מסלע והוח לומר חל יפתה לנבך לחמר הלח לחיי מלחת כריסי מתשר כנסתי לי מחכמת התורה ותרחה והנה עדין שכלי קה למח לשתות מימי חדודים לרווח למחוני כי רב הוא ויפיחך לנך לשתות ממימי חדודי בחר קרח נכריה חל נמי רק שתה מים מבורך חשר נרכות ויש נו די רווח למחוך והותר והנני מודיעך כי הלח נחכמה הסורה תרוות רבות וחפרנון נמים הזדונים והוח כי הנה לי יעוייר לח היו נורה כל הרעה הכתובה נספר הזה הלח היח מסולנת שלימות כי יחשר כל נה ומסקה חשר ישתה ממנה לח מבורה יהיה כי הבור רק ומים חין לשתות ממנה כי נם הקדמותיה להוליח תולדותיה והיקישיה לח ממנה יהיו ונה כנודע רק מוזלתה נחופן שלח ישתה הסותה מימים מבורה עלמה מה שחין כן בקדושת תורתינו שכל הקדמותיה והנחותיה ללמוד למודיה ממנה יהיו * וזהו שתה מים מבורך והן זחת נם לו יעייר יחדיו יהיו תמיס נחיכותם ומה נם כי חיכותם ריחוק רחוק זו מזו מתנומת דחרעת עד רוס רקיעת והוח כי היחמן הס יסופר כי השסק נם נדברים עליונים לרנל הקדמותיה ועקבותיה נם כי יתמיד לילה ויום נדרושי חלהיותיה סיערה עלין רוח ממרום שלהיס יופיע עלין מסוד תנחומין דברים עליונים חשר למעלה מעבל המה ומה נם שלח יספע עלין מרוח קדשו חך חמנה חשר נתורת ה' יהנה יומם ולילה לשמה נם נפשטה חשר למטה מבחינותיה היח הלח מן השמים יריקו ויספיעו נו להתבונן נה ניעת דברים רקיס ווכיס חשר יחמר כי הוח זה הפעת רוח קדשו יח' למעלה מהשנה המוסית כנודע ומחמר שלמה בחכמתו בחומרו על מבקש התורה בכסף וכו' ודעת חלהיס תמלח והוח כי החכמה החצונה למה שהיח טבעית ידמה העוסק נה להולה מי בחר כי לח יפחד מקוכו מעל השמים מעל חו מן המים חשר מעל לרקיע רק מן המי' חשר מתחת לחרץ כן הדולה מבחר נרש לח יפיע מה שלמעלה מהשכלה טבעית על פי הקדמות חרציית מיוסדות מהשכלת ילוד חשה כי מי יתן טהור מטמח להריק דעת חלהיס בחמצעות דברים תחתיים וכוונים חך לחמנה המחזיק בתורת ה' למה שהיח מפחלפת מחתו יח' מתכלית רוחניותה עד דרך פשטה סולם מונח חרלה ורחשו מניע השמימה הלח על פי ההפחלפות ההוח וחשר יתקדש העוסק נה כמוה כמחמר חז"ל על הלח כה דברי כחש מה חם כל הניתן ומתקרב לו נעשה חם כמוהו וכו' ע"כ דרך סולמה יפחלפל וירד מהשפע העליון מסודה הקרב הקרב חלין יח' כללי של דבר כי על ידי פשט התורה השפל מכל בחיותיה הדומה לנחר שפל נשמי ועמוק עמוק מחיכות רוחניות העליונות ידלה הדולה ממנה מה שמעל

לרקיע

לרקיע והוא ומולים מקוך נאמך לומר הסוב לך כי העסוק בזרה לפר בעליוני בחינותי לא הסיג מה שלמעלה ולכה קשות כנוד הקורה שהפילו מתוך בזירך המתייחס לך הוא הדרך הפשטיי ופשל הלא תשתה ומולים מלמעלה מתוך בזירך חשר למטה וז"ל ומולים ולא מופשים:

(טז) עור שלישית כי הלא שם ידרוש הדורש ויפמיע לרגים לזרים אתך: יח יהי־מקורך ברוך ושמח מאשת נעוריך: יט אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירוך בכל־עת באהבתה תשגה תמיד: ו ולמה תשגה בני בזרה

מימי מעייני חבמת הזרה הלא יקרמו כמי מעייני מים סיפומו על פני חרץ חוצה ויחבדו כמים הנגרים וחין נפ מועיל ומה גם בהומיל על עפר חרץ כי יגרפו רפש וטיט כן חפר יפומו מעייניהן חכמה זרה יהיו חבודים דבריו וחין נפ מועיל לפומעייהם ומי יתן ולא יוחלו על עכורי הדעת ויעפפו שכלם עד ירמפו טיט דעיהיה הנפסדות חתפס שם יפומו מעייניהן ללמד ולהרות נרגים ממעייני ישועת התורה לח תזכר טיפה רק כל טיפת דבר ודבר חפר תטיף יתקבץ וגפ שלח יהיה כרקה ונרגש נעולם הזה הגר ויבף הלא נרחונות העולם העליון הבה הנפ פלגי מים וזהו נרחונות וכו' כי חפר תקהיל קהילות סיפומו נפ מעייניהן לרגים לח יעשו טיט לו חומר חולות כמימי מעייניות מים הזדונים רק פלגי מים נלי תערופת עכירות כי זה דרכה של תורה להכנס והתקבץ נלבות פומעייהם לקדפס לכהן לפניו יתנהג כי קדש ישרחל ונפפוחים ידנקו

ויזמרו לקדפת התורה כי המה נוע מפוס התורה כנודע.

ו (טו) עור יתכן לומ דרך התפנה החדס נתורה תחלה ילמד מרנו כל החפשר וזה שתה מים מבורך והחדי כן לבנו יהין דבר מתוך דבר מניחתו וזהו וכזולים מתוך בזרך (טז) ואחר כך יפומו מעייניהן בהורחוניך חוצה נבלילות וברחובות מוסיף פלגי מים שתעמיד תלמידים הרבה ומה גם למ"ל על ברחובות תתן קולה שהם נתי מדרשות שתקומות שתרחיבון ד"ת: (יז) יהיו לך לבדך וכו' יזמר גם סיפומו מעייניהן וכו' שתעמיד תלמידים הרבה חיוב כמוטיב לאלת חפר הטוב ההוא חפר ייטיב יפרד מבעליו ויפשר למקבל לבדו רק הכל יהי לך לבדך כחילו לעלמך הטבת ולא שחין להם זכות על חילדו מתך כי הלא רב זכותם כי חם שחין לוריס חתך כלומר בחלקך על למדך חותם חין מי יטול חלק חתך על דבר שחילו לא נדבה רוחם ללמוד לא למדתם כי חם לך לבדך הכל והם יקחו חלק נפני עלמו על למודם:

ז (יח) הנה פעטו של מקרח חפשר לפרש על החשה הטבעית ועם שעד כה על התורה דבר יזמ"י שע"י עסק התור' כרחוי יזכה לבנים וזהו יהי מקורך ברוך ומפני שיקרה ירבה הגוי לח יגדיל פשמחה כי הנה לח רבים יכו לחיות זרע מבני הטעורים גם כי ילדון כי חטחת נעורים יעבירון ויחיו זרע מבני וקומים בקופן פשמחתו מחשת נעורים יהפך לחבל ברחומו ילדיו מעשה ידיו כי חיפס עד יפוד יפמחו הוא יתי בבני וקומים על כן חמר חחר עשוקך כל חפר לוריתיך להדבק בתורה ככל הכתוב תכפל טובתך ה' שיהיה מקורך ברוך ברוב בנים שנית ושמח בקיומם מחשת נעוריך ולא תקוה לפמות עד בני זקוניך: או יזמר בפוס שכל והבן הו' נעוריך בין"ך וכן בפסוק וחשת נעורי' כי תמחם מה ענין יו"ד הרבוי וחשו' יחבר על הפוסף בת זונו מבחרותו והוא כי הלא מ' יום קודם יצירת הולד מכריזים בת פלוני לפלוני והיה הבת זונ הזמתי והיה מיועדת לו עד חפר ינדל וחם נגדלו יעשה לון בחופן שלישו וזכה למחלה לפי מעשיו יעבירוה מתנו והיתה לחיש לחר עד יתקן מעשיו ולפעמים יוכה לקיחה בזקנותו כי ימות הלים הח' חפר לקחה כי זה ענין זיווג רחשון ובני כמבואר בשלחי הספר כי הזיווג הרחשון הוא מ"יום קודם יצירת הולד והיה השתו מיועדת לו מלתו יתנהג עד היותו בר עונשין לך יחברים כן לח יזכריה לו רק לפי מעשיו והוא הזווג השני הזמור בנת' חמפס חפר יוכה לקיחה בחרותו על שלח השחית לח דרכו עם היותו בר עונשין בנ"ד של מטה ההיא תקרח חשת נ' נעורים כי מת' יום קודם יצירתה בר היותו בר עונשין הוא שיעור הנעדרת הרחשון היתה לו חיובתם ולחרי כן בחלק הנעדרות הב' הוא ומן ניסואין בהיותו בר עונשין מהור יתברנה לו הוא יתנהג נמלחת חשת נ' נעורים חפר לח כחותה שבנעדרות הרחשון היתה לו ובשני חיבדה עד חכה לחר כך לבעת וקנה כי יזמות חפר לקיחה וכוזה נבח של הביחור לחמר בשהותך מים מבורך ומולים מקור בחרך ויפומו מעייניהן וכו' שהוא מכלית עסק התורה כרחוי הנני נותן לך ברכה מפולפת ח' יהי מקורך ברוך ברוב בנים נ' ושמח כי תוליד בן חכם כי היא שמחת הבן לחב בחמת כר"ח בן חכם ישמח חב נ' שיהי לך כל זה מחשת נעוריך הם נ' נעוריך היא בת זוגך כי לא תחבדנה לפי מעשיך כי חין לך הכפר מעשים טובים יותר מזה שהפלנת בעסק התורה ככל הכתוב (יט) חך נזחת שתתקבע עמה נקדושה ולפס שמים למען תזכה להתבדך בריבוי ובבן חכם ולא להנחת עלמך והנני מלמדך להועיל לח הדרך חפר תתקבע עמה והוא חילת להבי' כו' והעניין כי למה שהיא בת זוגך שהי' הנה מהנותיך לה ח' מלך בחיות נפשך ונפש' כי זוג חחד הנה:

שני' מבחת נופה כי היא חבדתך עזר כנגדך וזהו חילת להבי' שהוא של ב' להבי' ועכ"ו לא תהא טופחת לפניך ב' היינו' רק חן ח' שהוא מפחת ייחס נפשה עם נפשך להכפר התולדה ולא מפחת החומר ומהותו וזהו ויעלת חן שעם שהתהניס ב' חין יהיה ח' וחל תחמר כי רוב התהנה תגרום המלח חלנה כתרננולים על בן הבבי מתוך שלא תפקיה רק בערכך מהבת יחס הנפש כי בזה דדיה בלבד פיעטו ירוך יהוך בכל עת בלי הזקין רק לעתו' ירוענו' חך בתהבת' הב' המתחיים' ע עלמותיך תשגה תמיד לבלתי שלבך כי חם גם תתהנה חלי תשגה בעזר נגד רלון בעלה לפעתי' לו"ח דייך שמגדלת בניך כי דדיה שמניקה חת בניך ירוך גם זוהך שע"י כן תהי' רוה ושבע רגון' זחת ועוד כי הלא חיך תפוקתה והיח תתהבך יותר ממה שתקה תתהנה נמלח כי בתהנתה הוקך תשגה תמיד מלקיים בה ותהבת לרעך כמ"ך וזה תמיד (ך) וגם בניטה ורקה כי מלילה חוהך מן הקפת מים מבורך פלגי מים בתורה כי חיתה לך זו כי תבהיר בורה לך ולח יקל בעיניך הבהיור כי הלח על ידו תדבק ותתבהק חיק נכריה היח כח הפומלה הדבקה בך בחמת קדי לילה על ידי הבהור: ח (יח) והנבון שלח על הקפה הטבעית ידבר כי לח כל חדם ווכה לזכות נעורים רק על זחת התורה לפר פס מבה כי לוהת תקרח חפר מחורפה כחום' ו"ל חל תקרי מורפה חלח מלורפה בח מלכו של עולם כח"ל בפ"ר על כי יתבור היה לח בתו וכו' והפילה למו בתתן תורה כתו"ל שלח פנע הכ"ם בחלילי בני ישרחל נדב וחביהוח בתתן תורף שלח לערבב שתקת בתו עד שתקת עלמו בחהל מועד והיח חפת נעורינו מלו נקרח עלינו פס נעדרות כר"ת כי נעד ישרחל וכו' הלח הוח מינחת מלרים וכן חמרו רבותינו ז"ל שקודם מתן תורה היתה התורה כחדושה והיה מפה עולה תלמה הפתיפה כחתן ההולך לנקר חרוסתו בניה חתון ואחר מתן תורה לתר הקב"ה ועשו לי מקדש ולנקר לח בתי בניה תתני כדרך המשיל לח בתו ומוליכה מביתו שתחזיקה חחר כך בניה חתנו וענין ההיעות הלח הוח כי כחפר כי יקח חיש חפה וגח חליה יולד ממנה בניס כן בהלטרף נשתת חדם בתורה חפר ישתוק בה שיתחברו יחד בטיב הורעת הכוכה יולד מלחכים קדושים וכן בכל מלוה ממלותיה יתבבר כח קדושת נשתו לל מקור המלוה ההיח ויקנה לו פרקליט לחד מן הם בניו: וכבד לל הביחור לתר דמה בח מה בין זחת התורה לחכמת הורה העולה על רוחך ללמוד כי הלח הם לחחרית תקח לך הלח תיבש מקורך הוח שורש נשתך הקדוש כי תפרידו מתקור קדושת המילות העליון חת ה' חלהיך בהפרדך מתורתו ותקליפה זורה השתלה וחיזה הדרך יבוך מקורך מהשבע העליון להוליד מלחכי קדש וחלה תשבב עם טמחה ומי יתן טהור מטמא? שניח כי גם חפר תוליד ממנה ילדי נכריס יהיו ושתחך לתובה תסיף כי תלד לנהלה מלחכי חבלה יחבלוך ויסריסוך מדרך חיים לתכם כי תדבק בחשתך החמיתית הוח התורה חפר הם משה הלח יהי מקורך ברוך הוח מקור בשתך מוסיף משה שלמעלה שפע קדושה להוליד מהתורה ניניעתך נה ומלחכיה מלחכי קדש עד חין מספר כחדש שתקור זרעו מבורך להוליד תמיד וולת ריבוי ההולדה שתרבה להוליד עיר לך שתשתת נמה שהוח מחשת נעוריך היח התור' שתשתת בילידיך הפרטי קדש שתחת עולם כי לתה הם נמשכים מהתורה הן המה יהיו המשניעים תוקך נחלקות תענוני ע"ע ועטרות לרחשך כמהובר חלל תתן לרחשך לויח חן מה שחין כן בורה כי הם תשכב חלנה להיות עמה לח יבורך מקורך וחפר תוליד לחרם תתן ולח תשתת נהם כי חדרבה יהיו לרעתך כחמרו כן ישבעו זרים כחך וכו' כחבואר לחעלה ווהו ושתת מחשת נעוריך ועוד תפפר יחמר כי הלח דרך יפכון תור הנהנת לחוד החיים החכם הלח הוח כי חחר חלחת כריפו חך הנחרת ויקן זו כתו להנין ולהורו' בין דם לדם בין בין לדין זו דת יבח חל פרדם כיהודיה להשתעבד ברוחניות דודיה להבבת כלולותיה בבנין המלחה לה הלמוד והנה ימלחו ב' חדות בדעות יש יחמר די לי בהלמוד הלפטיי ומה לי עוד לעלות במעלות נפלחו' ממני דבר נחול מעשה מרכב' וש יחחו בקלה שבננדו לחמר הלח הדרך הרוחני הוח תפפי הדחבי הוח חיש כי בו יבורך מקור נפשו הרוחני כנודע כי מקור נפש' חדם ורוחניו'תור' יהיו לחחדי' ולכן בו יפתקע ומן הנמ'דיניו יפתוי יד חך הדרך הנכון לח כדבדי זה ולח כדברי זה כי ח' יתנע טוב מנפשו הרמת'מלהפעימה מדבפת קדושת מקור'והפני

יקרנו כאיטגנין ההולך במדחפי קרן ובחישון לילה הלוך ילך ומביט
הממיטה על כוכבי חל ולח יעשה על החרך מחסה בעבדי רגליו ובכול יפול
בו הבורות וה' הפחפים בלי רחוק כדבר הזה יקרה חל הסח כל עסקו
מדת ימיו על מה למעלה במעשה מרכבה בלי תת חלק חל למוד גדול
המביא לידי מעשה ולהבחין בין חיכור להתר כי הלח כסול יב חל כי בסכלו
חיסורי קורה יהיה דרכו כחפלה לח ידע במה יכשל וכמעשה דר' עקיב
בתחלת שמושו לפני חכמים שבעה כל כחתו מת מלוה כמה פרסאות עד
בית הקברות בחשבו עשות מלוה למרו לו נכל פסיעה ופסיעה
שפכת דמים כי מת מלוה קינה מקומו על כן טוב מוה ומוה לתחיו בוה וגם
מוה חל יבח ידו וזה מחמר שלמה בחכמתו ב"ו יהי וכו' לומר הלח כתבתי
לך כי בפסטיות התורה ים ויש במה וכמה פלני מיס כחשר כקבתי על
יסולו מעייטתיך חולה וכו' שהוח גם בדרך ההלוני ופסטיי וחף ברחובות
מקום בלתי עתוק גם שם פלני מיס גם לחיעלך יהי מקורך ברוך שתקון חלק
חל מקורך הוח מקור כפיך להפניע בה ברכה עלמיק כי תעסוק בדבק
חל מקורך הוח רוחמיות סודו' התורה לחדי מלחת כריסיך מהגמדת
ויפולו מעייטותיך כמפור ולח שתניעל חת"כ בדרך הפסטיי כי חם גם ושתי
מחשת נעורך היח בחינת התורה לחשר עשקת בה בנשוריך (יט) כי גם
שהתורה היח חילת מהניס שעיקר ערימותה הוח בנוח חל פנימיותה כחילה
שעריותה על בעלה הוח בגוחו חל פנימיותה והרגישו לדות רחמה הלח
גם התורה ישלת חן כיעלה המעלה חן בעיני רואיה הדומי' חת הנגלה
כן התורה גם הנגלה טוב מלד מסך חן וטוב בעיני חלהיס לך חשר תעשה
הוח שדדיה ירווך בכל עת הם ב' שדי' חל נגלה ונסתר כי חם תעסוק
בהתה העלמית הוח הפנימיות בלבד תשנה תמיד בחיסורי תורה כחשר
כתבתי שקרה לר' עקיב' על כן טוב לך שתחזקו מוה וגם מוה חל תנח ידיך
כחשר ליעיקיך ו (יח) אז ימחר בדרך בחרת מעון הקודמים ומשכבו
בו הכתובים שתחריו והוח טוב לך כי תעסוק בתורת ה' כחשר יעלתי כי
בזה יהי מקורך הקדוש הוח ברוך בשתתך ברוך להולד קדושה ולח תעשה
מקור מסחת כי תעסוק בתורה ותתפוך השפע חל מקור דמי הטמחה
להוליד ילדי נכרי' כמדובר חצל ועלינך בניתי שכיח כי הלח חם שמוח
תסמח למה שחתה קדוש חיומו רק בחסת נעורך היח התורה הקדושה
ודבקה בנשתתך חו תקרח חסת נעוריכו כי לקחמה בזמן שחחמר עליהו
זכרתי לך חסד נעוריך וכו' מה שלין כן בורה כי ערבה כל שחהה כי לח
חדמה רק חל שוכב עם בהמה כי הין ניווגכם עולה יפה כי מי יתן טהור
מטמח ו"ח ושתי בטעם מפסיק קלת ומומר מחשת ולח בחשת לומר חם
ים לך שחהה והנחה עלמית הינה רק מחשת נעוריך (יט) וכי תחמר
בלבבך הלח תחת יחמיך לנבי מפיתי שומי כל עמלי מדת ימי בקול
ה' ולבלתי תת חלקי גם ב' הורה ח' כי הלח התורה יסבה היח לי ופרזטונומח
יסבה לח תערב כוזדה ולכן חתחוה חל הורה כי חדשה היח ותערב כבלה
חדשה: ג' כי נפת תטופנה וכו' והיח מולחת חן לטעם מליה: ג' והוח ח'
מהדגיש חשר דבר בו למעלה לומר חם לרחב שכלי ויש
בו לקבל זה וזה לרוח גח למחוני בורה כי חולי לח תדווני התורה יום יום
ד' כי מי למו מגיע עד שיכוד בסוד ה' ופנימיות התורה כי חפץ קלהו
נרחה הוח דרך פסיחה וכלו לח נרחה כי לח מוכל לדחק עד סודה וע"כ
יחמר חיש לבלתי ההגות מהניע חל חוכיחתה טוב לי חלבה לי חל חכמה
חשר לשיב כל חפלי בה ודבק עד תכונתה: ה' כי הלח טוב לי כי תעסוק
בורה כי כל סוגה בה לח יפגוש מה שלין כן בתורת ה' תמיחה כי כל סוגה
בה פוגש ומהפך לנעבה מפשטו ומידה שלח כהלבה בין דם לדם בין דין
לדין מפחית נפשו כי הוח עון פלילי להפיד על כל חלה חמר חולת לחניס
וכו' לומר לח תדמה בעיניך התורה לחשה וקנה בעדך החיצונה כי לח
כנשים החיצונות היח כי היח חולת לחניס למחבניה כי תסתעשע בה גם
בזקוקה כעוריה כחילה על בעלה כי לח ימים מחבתה לחורך ימים
לחר החלו להזהה בתחלה בן התורה לדבק בה כי יחבבנה תמיד על פי
חיכוחה ועל הב' הוח חן שפניה חמר ויעלת חן ועל הב' והוח הם רב
מכלך ולח יהיה למלח ספוק עד תתפשט גם בחצונית חל תבית לב כי
הלח דדיה ירווך הם התורה שבכתב ושבעל פה חשר מהם תינק עד בדר
שבכל עת ועת ירווך ומה נלע בחלב עת"ה הם תרווה מן התורה ועל
הב' ייחס הדבר חל מין הדגים לומר חל יעלה על רוחך סוגה שעל ידי
הפשט חשר תפיג יד שכלך לח תתייחס למניע ועוסה רוסס בפנימיות
כי הלח ידמה חל חלב דדי החשה כי ירחה היונק חלב והוח דם בחמת
היפכו יוצר הכל למען יקבל ליונק כן הדבר הזה כי התורה בחינת היח
בעלם רק שהלבישה הוח יח בגשמיות למען נוכל לקבלה בהתלבשות
קומריותיו וכחשר לח יבלר מיונק חלב יונק דם כן לח יבלר מבח ב פשטה
והדבק חל סודה בענין כל מלוה בעשיתה בחיבריה ובתכונות נפשיות
ויעשו רושם ברוחניו' העליון בחתת ועל הה' לומר טוב לי כי תשנה בורה
ולח בחיתיו' כי תהיה פונם חלילה חמר בתבתה' תשנה תמיד לומר חל
תטה התורה מני הדרך במיוד ונם לח מדפיון להתעסק בה כי חו
שנגע למוד עולה ודון רק הדבק בתבתה וחו"ם בשתף רוב עסקך בה
תשנה חל תיוש כי לח ניתנה תורה למלחכי השרת והלח כמה וכמה נדולי

פולם חלח עלו ספרוסיהם להלבה ולח יחים הוח יתבדך מחבנם ולח יקבח
שכרם ומה טובו דודיו יח' עם ר' חליעזר הנדול וחין הלבה כמותו בכול
מקום וזהו בהתבתה תשנה תמיד כי בהיות בינתה תתחבנה תשנה גם
שיהיה תמיד לח תחוש (כ) והעולה על רוחך כי טוב לך כי תיעסוק בורה
כי שנגתך בה לח תזיק הנה טעית בחשבונך כי למה תשנה בני בורה וכו'
ולוה נסיתי לב מה בין ורה לנפריה וזהו כי זרה היח התכמה הורה למו
ונכריה היח כח הטומחי' הדבקה בה ובעוני' הנמסכי' בחמונתה כי לח
תנרע מכל עובר עבירה שקבה לו קשיבור ח' הפך הדבק בתורת ה' וחמ'
הלח חם כחשר תשנה בחכמת התורה תהיה מחדבק בקדושה החרשתי חך
לך גם כחשר תשנה בה לח תמים מהתדבק ומהבק חיק נכריה כי שנגת
תמיתת בוחקה וכוזבה החשיחית שתים רעות הנה וחמדי שקר ומהלות
ולפעמי' הבוזה בה ילך במחסכי' וטביות נדלות מחשר יכומו נתבות'
ולכן מה נצע כי תשנה בורה חם גם בשגגתך תחבק חיק נכריה ס

יא (יט) אז ימחר חילת כו' ולמה וכו' והוח בהקדיש ב' דבריה ח' מה
בין התורה הקדושה לטומחת הזדה מכלעדי הטומחה ומהמרה והוח כי
התור' בהקרבת חלים נפש תדבק בך טיחוי' ובחילך להתמנן בה
בינה תשכילך ותוסיפי לך בתורה בינה יקידה על נדרי השתדליך
והכוונתך כי יותר ממה שתבל' לחמה לימך היח הרלה להנים כי חמך היח
ומחל' לוקחה נשמתך והיח תבח לחריך כחם חילד חזורי ולדה וכל יעשה
וכל חפץ להזותו יוקד ממה שרוצ' הוח לימך מה שהין כן בורה: שניית כי
תורת ה' והפניונר הנעשה ע"י עסקך בה כל ממתם להטיד לך ולפי
חשר תבחר ותקרב חליהם תנדל תהבתם לינך עד בלי די והן הם המטיבי'
לך ודבקים בך בעה"ז ובע"ה חך הורה והקיניור חשר תהוה בה גם
שהטומח' הסיח תדבק לך לח תחבתם חוהך רק להחניידך וכל מה שתתהב'
בנדל התכבודות חליך והלח ידעתו כי כח הטומחה המרחה פניס
לזוזות חל כל עושה רע ומחדבק בו כי הוח פוללו על ידי
הרעה חשר פשה וקנה לו הקיניור שהוח הלח הוח ולח לחר שתכניעו
ומדכאו ומסנפו בייסורי העולם הזה וגם בניהנם הוח הוח הן חוחו
פיורעניות שחול וחבדן כד"ח ותמוגנו ניד פוגינו ובבח הל הביחור חילת
להניס וכו' והוח כי הלח זה דרכו של חוסק רחשת בתורה תבח נלמו להבת
חשוקתו והוח משתה לה רודף לדחותה והסתכל בה לזון עיניו ממנה
שנית כי תשנע עין מרחותה ועודנו מתחוה ומשתוקק קריבתה וידיקה
שליטים כי יתבקנה ועודנו תוהב חל התכלית הוח השהוונות בה ב' כי
יבח חליה כדרך כל החרן כחשתו לכל דבר והנה נדברים החלה חרבעתם
לח ימלח בח' מהנה קידת היח בחשת נרחשונה לח בלבד ישוול עריותה
כי חם גם ידקו ויוכר לו מדה עד שיקרה יחלה וכפל למשכב כד"ח מדוע חקה
ככה הל בן המלך וגם בשניה לח ישמח כי לפנינים מרוב היותו גם בה כי
ירחבה יום יום ישמעם חכו בה ויקוץ כמעט חו פס כי על הכל המלך חן
בעיניו לח ומים מהנטעה כמו שער בנפשו כי ידבק על העדר השליטי' וגם
שליטים יעטער יותר כי יקלבו על הרביעית וידבק וידבק בהנה רבה
מחד מחשר בתחלה כי חין לו הכחף בחיתוק חיקה והבניעה חל הרביעית
לח יעלה כח להחהב לחיה לו ודבק מלה ישבעל' ויקי' בה ויקוץ בה עד
תירע בהתבתה בחופן שהשר השוה בנד הדרנות שבלם מכחופים ולח ימלח
פיה מוה לזה לומר כי לח כן חשק מחויק בתורה כי הלח כל הרביעית ומיה
חלה יערבו לו ומלח מפוחה על הרחשונה והיח נבח חל לבו
חשק ותתבת התורה טרם יכתבל בעיניה בהתעשקו בה הומר
חילת הנשים לומר כי תהיה עריפה ומתוקה כחילה מעט החנים
שיערב לחיש החשק ההוח הפך להבת נשים ועל הנשית והיח
בהסתכלך בה תהיה יעלת חן חשר היח לחן עלמי למסתכל
בה ולח ימעט מחינה ולח יקוץ ברוב הסתכלות יום יום רק היח
תמיד לחן בעיניו כן זוכח התורה בהסתכלך ברחית עיניך חל הנביה
ומחזריה תמלח חן ושכל והערב לך ועל הב' לומר דדיה ירווך לומר כי
תבחר ותקרב לחנקה חל תיקה ודדיה הוח לעשות ולמשך דדיה הם ב"ב
מדותיה וחופני כלליה חשר יתן מהם המינק בם מזון כנוד עיקרי התורה
הלח לחקה הנים חליה והיח מונקת עד ירווך דדיה כענין הקדמה הח'
שהובהו שתתה התהיל לינק חליה והיח חריק לך עד תריווך ותשניעך
מחליה יותר על מה שתתן ממנה ועל הד' לומר בהבתה תשנה תמיד
לומר הם בבח והכוונ בהבתה העלמיית היח פנימית
סודיותיה חין לריך לומר שלח הקון כי הם שתשנה תמיד שלח
יקרך כרבי חלעזר נרבי שתעון שתשכרות יץ התורה שהיה הונה
בה קרה לו פעם חחת שהיה עליתו מופלך בשוק של נפרי ולח היה שם
לבו חך לח היה כן תמיד יום יום רק פעם חחת חך הם תדבק בהבתה
והכונה בפנימיותה בעלם תשנה תמיד הם יום כי כל כך תדבק בך היח
עד תשכרך מיונה ותחזו בחשתת חופיך עד שלח תרגיש חל עניניך
העולם הזה והיה חונה תמיד כי הם מעט תדבק בהה בה היח קדבה בך
הרבה עד חין קץ (ד) ושתת מחמר חולי ד' חלה יהיו לי בחכמה הזאת
לי לזה חמר ולמה תשנה בני בורה לומר חיוך חלח טועה בלתי מבת
לו בוחה והיו למה תהיה חותה מונה בני הקדוש הזה שלח תבחין ההפרש

בּוֹרָה וּרְחַבֵּק חֵק נָכְרִיָּה׃ כא כִּי נֹכַח עֵינֵי יְהוָה דַּרְכֵי־אִישׁ וְכָל־מַעְגְּלֹתָיו יְפַלֵּס׃ כב עֲוֹנוֹתָיו יִלְכְּדוּ אֶת־הָרָשָׁע וּבְחַבְלֵי חַטָּאתוֹ יִתָּמֵךְ׃ כג הוּא יָמוּת בְּאֵין מוּסָר וּבְרֹב אִוַּלְתּוֹ יִשְׁגֶּה׃

ו א בְּנִי אִם־עָרַבְתָּ לְרֵעֶךָ תָּקַעְתָּ לַזָּר כַּפֶּיךָ׃ ב נוֹקַשְׁתָּ בְאִמְרֵי־פִיךָ נִלְכַּדְתָּ בְּאִמְרֵי פִיךָ׃ ג עֲשֵׂה זֹאת בְּנִי וְהִנָּצֵל כִּי בָאתָ בְכַף־רֵעֶיךָ לֵךְ הִתְרַפֵּס וּרְהַב רֵעֶיךָ׃ ד אַל־תִּתֵּן שֵׁנָה לְעֵינֶיךָ וּתְנוּמָה לְעַפְעַפֶּיךָ׃ ה הִנָּצֵל כִּצְבִי

סנין וזה התורה הקדושה אל הורה והוא כי הלא גם כי נשתים הרחשונו תפסר לה יעדרו ממנה לפני דעתך כי תהיה לך כהיילק להביט וגם יעלת חן על דרך ספירתנו הלא השתים ההחרומות העיקריי׳ תיעם תקה כי הלא ותחנק חיק נכריה והוא כי התורה הקדושה אל תקרב אל דריה הלא תקה תמוך מעט ודריה ירווך בעלם כי תקה תגש חלוה והיא מוקק מעלמה כי שריש נכונו ני״ב מדוקיה וכללייה להריק לך עד נלי די׳ לך הורה שריש חין לה וכי תחנקנה לא תקייחה למחנק שריש רק למחנק חיק נלי דרי׳ והוא ותחנק חיק נכריה כי מה שריש לה כי תיוק מוון ככוד עליון הו כי ירווך כי לא יבקעו נה מעיינו שפע חכמה יתירה על הכנקדכשפר נתורת חמת כענין ההקדמה הרחשונה ובכלל הדבר ירמזו כי כללי התורה ו״ג מדוקיה מעלה יהין כי שריש לה ליוק מחיכות׳ נהמה לך הורה לה כן היא כי הלא היקיפיה וכללי לימודיה והקדמותיה מוולקה המה ולא מיפה ונה כנודע ליודעים נה נחופן כי שריש חין לה ועל הר׳ תפר נתורה כי כל מה שתלחנך׳ מעט היא תחנך הרבה להנה קבליתיה וכל ישעיה וכל חפץ להשיג לך ולרנקך נה תפר הדבק נה הוא הדבק נחייט המתייטים הפך הורה כי כל מה שהדבק נה ונחמורותיה יותר ויותר תקנכר לך כענין הקדמה הפניה שהוכרנו וזה תמר נכריה לומר כי מתילה היתה ורה ועוד תעלה כי תחנקנה שתחפך לך לנכרי׳ מתנכרת לך להחניידך כי כל חפץ כח הטומחה להדבק נחדש לא מלחנקנו תוחו רק להשמידו עדי עד ולמוננו נידו וזהו ותחנק חיק נכריה כי נחנקך חיקה תהיה נכריה וידה תהיה נך נרחשונה להמיקך נשאול וחכדון כי זה דרך כחות הטומחה כמדובר לכן תקה נני שמע נקולי והרחק מעלי׳ דרכך׳ עוד היה תפסר לפרש נכתובי׳ שלח יהי מקורך נרוך ושמח וכו׳ שמונה דנריס החסריס משרוי נלח חסה כמלמיים ז״ל נלח נרכה נלא שמתה וכו׳ שיהיו נשרוי נחסה הכנודה היא התורה ונקל ונגנו כולם למנין נתקרחות׃

יב (כא) מקושר אל הפסוק הקודם יאמר לחדי שמרחק ועד סוף פרשה זו הפליח עלה להרחיקנו מן העבירה ולדנקנו נתור קדושת התורה כמדובר נחר היטב נשני הדרכים הנהמריס נחתם חם שלמה נחכמתו כן יחת׳ לו מה הועלת נחכמתך ונכוכמתך ועלתך ע כי הלא טוב טוב היה לי מניעת פיך מלהוכיח מעני טעמים ח׳ כי מוטב לי שהייתי סונג ולא מוכיח שניח כי גם כי תהיה מוכיח לא יחשב ה׳ לי עון כי הלא הכל נלוי לפניו יח׳ כל מעשה חיש תשר יעשה ולכן מוכרח חני נמעשי כי ידיעתו יח׳ לא תשפעה וחשר תדבק ותחנק חיק נכריה נמוכיח גלוי היה לפניו יח׳ שחעשנו על כן נח שלמה נחכמתו ותמר על הח׳ ולמה תשנה נני נורה לומר ולמה תנחר להיות סונג ולא מוכיח על ידי מה שתוכיחך ותערכה לפניך ונם ותחנק חיק נכריה נמוכיח נטענת על כי נכח עיני ה׳ דרכי חיש והכל נלוי לפניו יתנרך וכוכחו הוא מזו הכח על זאת השני׳ הכוללת היא לכל עון חודיעך כי לח יבנר כי נוכח עיני ה׳ דרכי חיש ויודע חם ייטיב חו ירע חך לח יכריע כי עדין הלח וכל מעגלותיו מפלם החיש הנו׳ תקה תטה נהיכרתו כי נידו לפלם ולהכריע ולח יוכרח ניד יעקרו יח׳ (כב) ועל הח׳ כי טוב היה מניעת מוריס כי נלי לשוב לח ידע נמה חכשל ותחטח סונג ולח מוכיח ולח תלבד לו׳ח דע כי טועה תקה כי לח ידעת כי שנגח לשוב עולה ודון ועוונותיו יכלכדוהו חת הרשע שנגח לשוב עולה ודון על כל חטחתיו והוא נחבלי חטחתו יתמך נחומרו סונג הייתי חלח ידעתי כי לח למדתני (כג) ולחת שניח כי הלא חם חני המורה לח תלמדך להוהירך שניהו נני תמותה חני חלח הוהרתיך רשע ותקה נשנגח לשוב שחשנים עוונות לכן טוב טוב תמות תקה לנדך ולח שניהו כחדר וכמאמר הנביח יחוקל וחתה כי לח הוהרת רשע הוא רשע נעוונו יחות וחת דמו מיד חדקש על כן חמר שלמה נחכמתו עתה חשר הוהרתיך ויעלתי חותו הוא יחות על נלתי קחת מוסר כלו׳ הוא ולח חני כי חני הוהרתיך וחת נפשי הצלתי וזהו הוא יחות נחין מוסר שהוא חשר לח קבלו ושמע תמר הלח לעומת זה יש כלל נידינו והוא מוטב שיהיו סוננין ולח מזידין לו״ח וברוב חולתו יפנה לומר חני תעשה חת שלי וחס רב חולתו לנלתי שיח לב כי חכמה ומוס׳ חוילי׳ נזו ויעדר שניח ידיעת המוסר ממנו חו שיהיה נלוי לפני שלח יקבל חז לחיחהו שיפנה וזו היח תפונת התוס׳ ז״ל נגמ׳ שחס לח ידע חס יקבלו כעצם הנלתי מוחה לך חס ידע שרב רשעו וחולתו שלח יקבל חז הנח להס יהיו סוננין וו״ח וברוב חולתו חז יפנה שחניחהו להיות סונג׃

ו יח (א) הנה מקרחו׳ תלה ירחו נלתי מקוסרים חל הקודש עוד למה כפל ערנת תקעת ופעם יקרחתו רע ופעם יקרחנו זר וחס החחד הוא הלוה והשני המלוה למה ייחס חת הלוה לרע וחת המלוה לזר ויקרה פיהפך ׃ ועוד שחוא נוקשת סומר הקודש כי הוא יחמר תקעת לזר כפיך ולריך יחמר שהיה כשלון דנריס לנד׃ ועוד שחו׳ נוקשת נחמרי פיך הוא ענין נלנד נחמרי פיך ולמה יכפול ׃ ועוד תומ׳ כי נחת נכף רעך חס הוא תקיעת הכף הלא לח ייחסו חלה רק לזר ופה לרע וגם למה שיחס הלשון ולמר נחת נכף ולח תמר תקעת ׃ ועוד כי מי לא ידע שחייב הערנ לפרוע נעד הלוה ושניהו לעזרוח לפלח המלוה ולקייס הקיעת כפיו וגם מה ענין חו׳ ורהב ולח תמר וגם רעך חו זר ׃ אמנם יגמור הסר היחל נכתוניס הקודמים כחסר כתנינו והוא הסר הנניח דנר ותחה כי לח הוהרת רשע וכו׳ הוא רשע נעונו יחות ודמו מיד׳ הנקש כי לסר נידו למחות חו נתחנה פרנס חו מוכיח שחס נתנע מלהוהיר חת הרשע הוא כתפס ומת תחת ידו ועל זה ידנרו הכתוניס החלה כמו׳ל נמדרש משלי על מי שנתחנה פרנס ועלדק הוח חומרו לס לומר חס נתחנית לנדול ורב שהוא נחלה ערנת לרעך נס יתקן ידנר דרך כלל חל כל היכול למחות כי כללו ערנים משיני זה לזה וייניה חו׳ חס כמו חס תקריב מנחת ניכורים חס מוכח הנניס כו׳ ורניס נחלה שהס ודחי והענין כי נכללות שלמה מהוניה חת כל חיש ישרחל יברח ויפלט נפשו מני שהם הזרה הוא היזר הרע כי חחריניה מרה כלענה וכו׳ ונחחריית פיהו חמר חל תסר לח יפיח לנו לשמוע חל דנריו ועלך נחחריי חלכך נשחיניותיה הוא יחות נחין מוסר כחסר ניחלרנו כלומ׳ הוא לנדו נעונו יחות כי הלא הוהרתיו וחני חת נפשי הצלתי עתה נח ויחמר להוכיח נמיסור חת כל חיש ישרחל יעשה כמעשיו יפים פניו להריס מכסול כל עון וכל הטחת מלפני עור הוא הרשע תסר לח טוב יעשה וחמר ני כלומר חסר חסר הוא כסר מתייחס לנני ניידע למחות ניד פועלי חון חס ערנת לרעך נסיני שכתערנתם זה לזה חל יעלה על רוחך לומר הלא המלוה חסר חני חייב הוא להניעו מרחס ונרוב חסדיו ירחו ויסמוך כי חיני נן מות על חסר לח מחיתי ניד עושה רשעה כי הוא היודע ועוד כי רע עלי המעשה חסר נעשה על ידי רשעים חסר נחרץ המה חך מסכתי לח ידי מלחמות כי מי יודע חס ישמעו דנרי וכיולח ממיני התנללות כזה וכבן לח יעמים עלי הוא יקנרך לח עול סנלו של רשע חל יסיקך לנד לומר כדנר הזה כי הלא חס ערנת לרעך תפת מעלה על דעתך כחלו תקעת לזר כפך הוא כי הרשע חסר יהיה ניסיך הוא רשע נעונו פעל ועשה קטיגור לחד הוא כח טומחה חסר נידו ימסרנו הוא יתנרך לדומו נגנהם כענין ותמונו ניד עוניו וכבן העלה על דעתך כחלו לחוקו זר תקעת כפך כי נידו תנתן נמקומו כי לא הוהרתו לנלתי עשות התועלה חסר עשה וחת דמו מיד׳ תנקש כמחמר הנניח על פי ה׳

(ב) וע״ח כי לח נשנעת רק שנדנר שפניס הודת נלנד נערנות נסיני ותחמ׳ כי נוקשת נחמרי פיך נלנד והנך חזור ממכשול דנריך כי דנריס לנד הין ׃ הין זה נית מנוס כי מה שנוקשת נחמרי פיך הוא שנלכדת ונוקדת נחמרי פיך כי היה נשעת מתן תורה וידמה לערנ נשעת מתן מעות מנלנד נדנרים נלנד כי תן לו וחני נותן לך הוא קבלן ורבה נוכח מחמו נלא קנין ושנועה (ג) על כן נני שמע נקולי חיעלך עשה וחת חיפה כלומר חי פה נעול׳ הזה טרם תלח ממנו ותמסר ניד הור והכר כח כי נחת ומסרת נכף רעך חשר חתה ערנ לו הוא היש הנליעל והנך נמסר נידו כי עוונותיו יכלכדוך וחס יתוקן תפטר נמצות תחת ידו לכן התעני תחת ידו ולך התרפס ועשה כל מחמי כח ורהב רעך נדלהו ומחלהו תחת היותו עני ודך כי הכניעהו עוונותיו וחתה תרהיבהו כי תשיבהו נתשוב׳ ויתקן חת חשר עותו חו ורהב חוזו עליך כי תפייסהו עד תשיבהו למוטב כחשר יפיים היש חת הנדול ממנו כן רהב חוזו עם היותו רשע כערכך (ד) וחל תדחה השעה לומר כשחפנה לעשה דק חל תתן שינה לעיניך כו׳ (ה) כי חין לך לפער נדעתך תדמה חל הנני היית מליזול נרשת זו טען לו החפץ יעורהו נהרמו כן תעלה על רוחך כן תתעקד ליזול נמצודה חפר לח מחית נידו דק כחילו כפר מולדת ונהך ניד הנייר וחתה ערוך להנצל מידו וחל תחוש חל כל מחמי כח וזהו הנצל כנבי מיד כי חל תפן חל חון חשר יתעקד לעשות על שלח מחית דק חל חפר כפר עשוהו מכל מעשה הרעה חפר פעל ועשה כי חתה פעלתו על חפר לח מחית והדמה כחלו כפר מולדת על הקודש וחס מדמנת טרם יחעט

יחטא הרשע בחופן שלח לגודת עדין לא תחשבנו והנגל כן הנקם ומצוד
ודוה שלח תחת עדין המשילך לנפור כי הוכל להמלט בנקל לבלתי התרפס
כקודם כי חיוך בלבי חסר כאבר ביד שהם תרתי לריעותא שהיינו קל בנפור
ונם הוא ביד רק כאשר המוקש שלח נצוד ונם תקל לברוח בנפור לעוף:

יט (ו) אהרי הזהירנו תח חסר
בידו למחות לו
להסיר תח החוטח מדרכו הרעה לא
יתן סיחה לעיניו נח דרך כלל
להזהיר תח החוטח עצמו נל יתעצל
מלעסוק לל ה' ולחקן תח חסר עוחו
כאשר יבח הניחור נם"ר ורחשובה
נשיח לב כי הנה מלו'עצל יורה כי נח
ללמד והירות וזריזות ומלימרו
וחכם יורה כי נח להורות לחדם דעת
וחכמה נם נשיח לב לל הו' חסר חין לה קצין וכו' כי מה ענין הקצין שוטר
ומושל לל הכיוחה לחם שלחמה ולח יצדק בזה רק הכחוב השלישי תכין
בקיץ לחמה וכו' ונם בספוק השוח ריחוי לדעת מה זה שמוחו תח טעמו
מרכבה להניירה ומקיץ לקניר ומלחם למחכל וחו' תכין בעון עחיד וחנרה
לעון עבר: והנה רבוחינו ז"ל דרשו בשבח הגמלה ונו' דברים המה
כוללו יפים ל' והירותה הניירך שעם שכל ימי חייה עשה חדשים ומחכלה
חטה וחלי לח חמים מעשים והניח מכל מחכל חסר יקבל ית'וש עד יחלוה
חולר ברוב הבוחות עד חומדם ז"ל שבדקו ומלאו במחחרית'ם כמה כורין
ג' בנחמוחה וחוכנה תח רעבה כחוה וחטה שהחזיקה חחד מחנה ושובה
לח נחח בהן חנע נה יד לעשם: שליחים חכמה בעניו שלשה חדריה
תחחיים שניים ושליחים וחשם בשניה חטה ושעורה וכוסמח ולח
נרחשונה מפני הדלף ולח בתחחונה מפני הלחות וכיוצח בדברים הלה
בשלשת הסוגים ועל הלה נח ללמד לחדם דעת להיום ולחים דו מחסרון
חסר יחסר לו: והנה הנקל ללמוד ממנה הוח הזהירות בלי הסחכלות
רב כי בלכתך בדרך ויקרה קן בשלים לפניך בדרך העברה עיניך תרחנה
מרוצתם לנבור בר כחול היט חלך לל הנ' לניך הסחכלות יחד לל דרכיה
לחנם בהסחכלות בינוני תבין ותשכיל על יד החחד חסר לחזיקה עיניך
תעוזנ לחרץ נרעינה וכיוצח מדרכי טובתה ממין זה לך הנ' לניך טורח
רב לחפיר נדבר ולפשפש בחדריה ולרחות חיה מקום תבוחתה לכן חמר
שלמה לח לחטר יחך רק לל הסחים הרחשונות הלריכות לחליך עד בלי די כי
הזהירות לוויים נו חרי העולם הבח כאשר יבח בשמעל נם"ר והשניה
לוויה נה כל החורה כלה כמודע כי בוהבנת לדעך כחוך לוויה כלה חך
השלישים חומר לך שעל פי דרכך חשית לב לליה חך לח תעשה עיקר רק
משחים הרחשונות היותר קלות ללמוד ויותר לריכות הנוגעים לל הכשרון
וזה חמר לך לל נמלה עצל כלומר שם מוס שנך הוח כי עצל חתה לח
קלטנך לטרוח רק לך כי בהליכה בלבד תרחה והירוקה ועל השניה
הלריכה הסחכלות יותר חמר רחה דרכיה כלומר רחה והניט לל דרכיה
שהוח למען הלך בדרכיה מה היח חובנת דעותה כמוה לף חתה כן ועל
פי דרכך וחכם היט השלישים ועל כן לח החמיר נה ולח חמר ולמוד
חכמת'ה רחה חכמתה כתש' בקודם שחמר לך וחמ'רחה רק וחכם כי יותר
יעטרך החיט ב למוד כשרון מחכמה ומה נם שנה טורח מללמוד הרחשונות
ועל כל מ'שחיינן המחיק מ'מרו (ז) וחמר על השניה דשליק מינה חסר
לין לה קנין שתידל מחמו ומירקתו תנעל נרעיני וולתה וגם לח טוטר
יחקור על מעשיה ויכנה שם תשלח ידה נמלהכת רעה ונם לח מניחות
מושל ימשול עליה להסיר תח הנולה חסר תגזול חף לח שלח ילקה על
רעתה בקניו כי על כן ידון האדם ק"ו מעצמו כי הן שלם חלה עליו וכל זה
לימנו שה לו להתרחק מהנזל (ח) וחחר דברו על השניה דבר על
הרחשונה חסר הוכיח תח העצל ולמוד מהירות הנמלה ופי' וחמר תכין
בקיץ כו' והנה ידוע מרז"ל המחלקים עשת חלקי השנה כי קיץ יקרית תמוז
וחב וקליר הוח חלי ניסן וחייר וחלי סיון וידוע כי ריוב תבוחות ימלחו בשדות
בימי הקליר מבימי הקיץ וחמר רחה נם רחה נודל והירותה כי חשוב ותכין
בקיץ לחמה חחרי שכבר חנרה בריבוי בקליר שקדם מחלחה שלו היה
עיקר החסיפה ועל כן חמר לשון הנירה בקליר והכינה בקיץ כי מעט הוח
ולהיות כי בחדשי הקליר ימלחו כל מיני מחלליס בנרנות ושדות ורעוניס
וחבוחות חמר לשון מחכל הכולל הכל לך בקיץ חסר חין נם רק תבוחות
חמר לחמה ועל פי דרכו רמז מלמרס ז"ל חסר לח תשלח יד בחסר
זכרה עולתה בחומרו מחכלה לחמה כלומר חסר הוח שלה וחין לוריס
לחקה ועל כן לח חמר מחכל חו לחם רק לחמה מחכלה: והנה דברין
הלה תוכחת מנולה למהעצל מלחכול מיניע כפיו וממשל משל על בני
לחדם נם בני חים המתעצלים בנחרותם מלעסוק חל ה' בחומרו כי עוד חזון
למועד ופח על'היס זקנה ושיבה בהתקרב עת פקודתם וים חסר טרחו
לעבוד חת ה' בימי נעוריהם ויתעצלו כחשר יבחו ימי סרעה בזקנתם
בחומר' כי די להם חסר הכינו בנחרותם וחל סניהם כח'בח מהנמלה

שנחדות ב בקניר ווקניתה בקין ולח תתעצל מהכין בקין נזקנותה עם
שכבר סנרה בקניר עם היות שלחם חוקה כל הימים חסר היח חיה על
החדמה תטה ומכי נם בן החדם כי חין קלה לחוכרותיו חסר יעטרך
לסנל לחיי העולם שכלו חדוך כי שם ניחו ומערכת סולחנו החמתי והקייס
לחורך ימים שלח יחוח תסנע עינו בווידין קלילין לחורחת רחיק'ומהרחוי
לו ידונך'ו ויחמ' החם על ימי שנותיו שבעי'שנה כי הכל היה בערך עולם
שכלו הרוך יומם ולילה לח ישבותו נמי חדם נם נמי חים לעשות כבל מלחכה
ולחשוב מחשבו' לעשות בוהב וכסף ונחושת לכלכל חת החומר הלו
בהבל ימיו חף נם חסר כניר מלחה ידו למלחת שפקו ניחי הבלי זה
עשר פעמים יגר לו מלעשול חחת השעם לנבור כעפר בגר מנעוריו ונם עד זקנה ושיבה ומה נם עתה לכלכל הנפש בשנות העולם
הבח חסר תחדל לספור כי חין מכפר ומה נעשה ליום פקודה מה נדבר
ומה נעשה כי השלבנו לחרי נוחו כל עמלנו מנעוריו ומחי נעשה
לניחיו בחי הנפש לעולם שכלו חדוך ולח למדנו חכמה מהנמלים עם
לח עז ולח ניחת לדם לחו ויכלו ימיהם להניר לחרי מותן כי
יהמרו כמאמר רבי שמעון בן יוחלי עליו השלום נם שחטה וחלי יכפיקנו
חולי יעזור ה' להחריך ימינו לח יחסר לחמנו ומה נם עם כני ישרחל שכלם
לדיקים ויש להם חלק לעולם הבח בחמת ולח נפסק כנמלה ומה יקנעל
מלעיסול לל חיי הנפ"ב ומהילדות והסחרו'הבל יהבילו הבלי הנפ"ו לעבור
עבודת הקדם ולעיס כל מנמת נרחס ומעדם מקטנותם עד לח עת
פקודתם להכין חת חסר יניחו לעריך לפניהם שלחן מלח דשן לע"הב
וחזורותם למלח כי מה המה חלה ימי מנורי החדם להכין לידה לחורך ימי
עולם ולח ילמדו מהנמלה החוגרת הנירה בקניר בוח זמן בחדותה
וח"כ בזוקנותה לח תניע ידה מהכין בקין ועשה כן נם חתה לחנור
בנחרותיך ולכנעל קורה ומלות לרוב וגם כי מוקין נכין חת חסר בניך ב הנ"ה
לחורך ימים ושנות חייהם(ט)עד מתי וכו' כמשך לנחר עצלו' החד'ולהוכיחו
עליו ולנח עד קבוחת ניחוחו נשיחה לב ב החילו בשביבה ולחלחו בשיחה ולח
חמר עד מתי עצל תינן מתי תקו'מתנחך חו עד מתי עצל תכנב מתי תקום
ממשכבך ולח עוד ב'שחין הקיום'מ'הייחם ב הנ"ל ב המשכב והתעורר'
חל השיחה כד"ח כחיים חסר יעור משנתו והי"לל תעיר משנתך חו תקום
ממשכבך חבן יש חומרי'כי תהיי חסר יעורו משנתם על משכב'נלילו'חף כי
עניות שיחה מעיניהם ותמותה מעכ'פיהם לח יחוסו מהתהפך לחרנעת
רנעיהם ומה נם נקוד וחורק כי סם ייחס להם ופירשו השמלה על
לחייהם יכוחו על משכבותם סרוחים על ערכותם עד לוד נקר יורח שמם
וחליהם יחמר עד מתי עצל תשכב כי מלבד השיחה ומדי עוברה עודך
שוכב בפחח מטה ובדמשק ערש עד השמש יגח על החרץ וע"כ לח נחמר
תיטן כי ידבר על השביחה ב'חסר השיחה לומר כי חחר חסר תעור משנתך
הבד מנוס ממך ולח תוכל להפלחות כי השיחה תקפחך כי הלח מדי עוברה
עד מתי עצל תשכב על המשכב מתי יגח ומתי תקום משנתך שתהיה
קימתך מהשיחה תכופה וסמוכה חליה כחשר תעו' מהשיחה ולח שתחייחס
קימתך לל המשכב חשר חתה קובע עתים להשתעשע חחר עבור
שיחה מעיניך (י) וחס תעשה העצל כי מה יסכון לך קומך משנתך
כחשר תעור ומי יודע חס עללה תפיל תרדמה ושיחה לעיניך מערב עד
בקר בחופן שנם נקומך בהעירך מהשיחה יהיה שחר פרוס על ההריס
לכך חמר מעט שנום מעט וכו' לומר חמרתי קמרתי על פי דרכך כמקלונן עליך
כי למלער לח יבנר מזה חף עללה תפיל תרדמה חכן חס שמוע תשמע
לעלתי הלח היח מעט שנום וכו' כי ב' שנום שלב' לילות יוגבל זמן
מועט בחופן שקלור תקלר שנת כל לילה ולילי ולח זו בלבד כי חס שקו לקו
תמשך ותפתק ממעט שנות חל מעט תמותת שחף השיחות הקרות לח
יהיו של שנות קנע כי חס קרוב חל שנת ערתי כחקנמנס ושחל תחמר ומי
יעבר כח לשנות טבעו לו"ח מעט חיניק ידים לשכב וקו לקו תנח ב מעט שיחות וחח"כ ב
מעט תנומו' וזה תוכחת מגולה לפי פשוטו חף על דרכי בני חים להללחת
בחיהם כי השיחה ועללה תוריד'לשערי' (יא) ופן יחמר חים מה
תועיל חריותי חם עוני חו רוע מולי יעבדוני ליה חמר ונח כמלך רשיך
כי בהעדר העללה לח יהיה דלוחך חסר יגח לך קניע ועיקורי רק כמלך
וחס נם כי חחרון לח יעבר ממך מחסור מה הנה יהיה לך מחסורך שלח
בטבע רק השנחיי לטוב לך להליכך ולהנין לך מנדה זולתה וזהו ומחסורך
כחיש מגן כי כן יגן מחסורך עליך מה שחין כן בחחזיקך בעללה כי תהיה
לך מחסורך ככעי' פחיש ולח למגן על נדה שלח תבח.

(ט) והנה הדברים הללה נוסף על פשוטן משל ומליצה כמדבר
חל החדם מה לך מדבר עורה למה תיטן הקיצה מתכרות

יין ענני השכלות מרורות הבלי העולם הנבד קוס קרח לל תלהיך חולי
יהעשת החלהים לך ולח תחנך עד תסר לח תחסך השמח סוב חלין בכל
לנך וה' חלהיך ילך והנה חין ספק כי חיש לח נעדר מכל היו מנני
ישרחל מתת חל לבו ניומי הבלו לח תחת ולח פחיש לדרוש חלהים כי נגע
עד לבו ויעיבהו כחיש תסר יעור משכנו והקיץ וריקה נפשו מכל טוב
הע"ה כי טבע בין תלוחת הבלי הזמן ויתעצב חל לבו ולחמור יקמר הנעבד
ישרחל להבתי חת חדוני לח תנח חפשי חלכה ותשובה חל חיבי ופתח
וחין סונר שערי תשובות וחרחות יוסר לייסר חרחותיו ולתת לפניו מהלכי'
ללכת בהן עד ה' חלהיו כחריה ישחב כי הוח ישחב מנהמת לבו כי ירחה כי
חולת יד ה' הטובה מעלין ויתחנן חל ה' בעת ההיח וירב לחריו ויפליח
בדריו כי יחס לבנו לחחר חלהים עזבו חרדוף חחר לחריו ותשינו החוץ
בו ולח תרפנו ויקבל חל עלמו לפרוש עלמו מהיום ההוח ומעלה מהבלי
העולם ותחוותיו ול תתנב בחכמות ועשם עליו שול קורה ומלות לילה
ויום והנה עודנו בחחימות לבו לעשות כן במעט רגע והנה לקרחתו יצר
ממוך נלעון רבה כמעלה חרוכה יסיבהו עד רבץ בחמור חלין הטבת
לרחות ועשה זחת חיפה בני כחסר עם לנבך חך מה זה חיברת להבליח
לעשות חל תנהל על רוחך קל מהרה על כל מולח ספתיך לנדריך מעתה
כי תפסח מועט תפסח כי חס לחלו לך פן נפול תבול וגם חת הבל חנול
תחבול רק מעט מעט נרם תנרש רוע מעלילך חסר עולנת לך ועיר
סם זעיר סם שקמי מעשיך הרחשונים תנדע וחרני מעשים טובים תחליף
חו יחמר חלין לח זו הדרך ישבון חור לעבוד חת ה' עודך מחויק נעשקיך
מסחיך ומתוך לך שמע נקולי חיעלך טוב לך כי תעסוק ימים חו עשור
כפלים נעשקך והרף מכל מולח ספתיך לנדריך עד הסיר מעליך נגעי
עסקיך וחו כסתפנה תפנה ותשמור כל מולח ספתיך כחסר עם לנבך
והן וחת עלת זקן וכסיל הוח סתן הוח יכה"ך כי יגודנו לחדחפות עד
יתרפה נמל זכחו למושכו נרשעתו כי כל יעשו וכל חפץ בל יחשו נדיך
דרכו עד יעבור שעת חיתום ותתקרר דעתו ויפתה וגם יוכל כי פתי יחמין
ויחמר טוב הדבר ליטפל בעסקי עד חקל מעלי וחפנה וחבל חתעבוד
חת ה' לנבו וכח יעשה וכחסר יום חו יומים יעיזוד נבלתי עשות חסר
זמם וחסר נדר לח יוקס מולח ספתיו לנדריו כי תתקרר דעתו מחמימותו
בעלילותו עד יסורו מלבבו והיו כלח היו וכח מספטו כל הימים נכל עת
חסר יעור העבד ישרחל תסנת חולתו לסוד עד ה' כי סיזור סנעשה ישילמו
עלה יחחו בעלילה קפיל תרדמה עד יסות ולח נחכמה לך החרד על דנר
ה' לח ישמע לקול מלחשי ומיד נהקיצו מהרדמת חולת רפעתו כי נגע
חלהים בלבבנו יחוזק ולח ירפה וירחץ יטהר מכל עון וכל חטחת חסר נטמח
בו ויקום ויתהלך ניזוק קל כנסר ונבור כחרי לעשות רלון קניני שבשמים
ועשה ויצליח וחן וזהן עלת פלמה נחכמתו כמתלונן על המקעלל חחר
התעוררו לעיד כמדוב' והוח חומרו עד מתי עלל תפכב לומר חתה החים
השוכב על מטת הבלי העולם ויסן מלעיד עד ה' חלהיך לח חומר לילך עד
מתי תיסן כי ידעתי לח יבלר ממך מומה מהתעורר וחסוד מחפב' על סיללת
מרנון קונך וקהן לב לשוב לך חלומתי היח כי חחר חסר תעור משנת
חולתך עוזך מסתולל ושוכב נמטת עלמותיך ולח תקום מיד קל כנסר
• טרם יפרך מחטיחך ויקרר דעתך עד קשוב תיסן כחסר נתחלה ו"ח עד
מתי עלל תפכב על מטת עלמותך לחר חסר נוערת משנתך מתי יהיה
מתקום משנתך סחיה הקימה סמוכה לל הסינה מיד נהתעוררך ולח
ס"זהר חסר תעור תשחר סרוח על המטה חסר ישנת נה (י) וחולי תחמר
חיכבה חוכל וחיתיר נחנדן, עסקי העה"ו חסר לי חס העופס על המור'
ועל העבירה ומתי תעשה לניתי לו"ח מעט סיוות לחמר לחזו מוה וגם
מעט קיך ל תכין יקך וזהו מעט סיוות כי עתית עסקי העה"ו חסר העוסק
בס נלרם מבע"ה נב מעט יהיו כי תעשה עיקר מעשות התורה והעבודה
ובחלטונה יהיו עקוש עסקיך עסקתם נס כיון חת"כ תנח לל
היוזם מעט תעומו שלח תשתקע נהם כיון מהכור' והמלות רק
כחקנמס ווכר תמיד נתי הנפש כי תעשה מלחכתך ערהי ותורה ומלו'
קנע וחלת סנית תעשה נהיוקך ממעט נעסק חסר הורגלו יריך לעשות
נל תנח יריך נטלות רוב הזמן כי הלח למה סער כה היו עסקניות לח יוכלו
שחת ויבוחו לנורם רק למד יריך יהיו תמיד עסקניות נמעשה התלות ולח
תלמדם להתחנק זו ע"נ זו וזהו מעט חיבוק ידי' לשבב על התשבב חסר
היית סיכב נה מחחרי ה' (יא) וגזה ונח כמהלך ריסיך כו' והוח כי חס
חמור נחמר לכל ח' מלישי ישרחל מה טיבך נעבודת קוקך זחת יסיב חנני
ה' ויש לי יד ונס טוב נישרחל כי כל יגיעי לח ימלחו לי עון חסר חטח חת
מי עשקני וזת מי רלוני וחמור מי לקחתי וחני תפלתי לה' פעמים שלש
יום יום פעם נפיח ה' פעם נחוץ פעם נניתי ונחומותי נחמה מפני
החמה כי מתי חקום ומדת לילה זרח הרבו ונפשמים מפני הנשמי ניתי
נית קפלה יקרח תפלת הערער וכחסר ה' חנה לידי יתין חנין פסוטה
לקבל ויש אתי לח ישוב ריקם ומה ה' חלהי סוחל מעמי עוד ומי יתן כל עם
ה' כחוני היום וחם כמה לי עוונות וחטחים על כל ה' כמה וכמה חלות ה'
חסר יעשה חומת החרם יוס יוס וכמה וכמה וכיות ומדקות המתרגשו'קנני למלין

סהוח לדיך נעיניו עשיר ונמח נחלקו וזה עני קרש לו כמקר' הרניל לכל
חמוני לקרת דנר יום ניומו לזס סולחמו ויין מנהיו והפנקס פתוח וכל
הקפוחיו נספר נכתנין והוח נס הוח לח ימים מתת לו רוב הימים מדי
עברו מן הנהן נידו חיסר חו פוענין חו סלע נכל הנ ועל חתו ומידו ייקן
חלין והוח כותב על הספר לעומת הקפוחיו וככה יעשה כל הימים
מרחשית השנה ועד חחרית שנה סיניהו חשנון ורכה הס יחמרו לחים הוה
נטרס מלחת לו שנת שילומי' הרני הקפוחיך מלל החמוני מקיף הלח יענה
נכל לנו מעט מוער לח כניר ומי יודע חס עוד רנוח מעוחי חסר חתו
מחסר לקחתי מידו והוח כי לינגו רוזה חוזה לעלמו ולח דעת ולח תנונה
לקח' הלל לחס ניתי רב מחד והיה קיפה יניחות הסנת ושמחת י"ט
העלומים והדנים ומה המה שלה חיסרין ופוקדינין חסר לקח מידי לע חת
כל סיפוק לרכי חסר כיפק לי והיום הלו לחו חלין מסונתו עד עת נח
דנרו לחמר הכורה נח ואדבה חת חסר כתב חמוני על פנקסו חס עוד
רנוח הקפו' עודפו' על הפרעונות לו כספיך הוח ויקח נידו ב' לוחות
הפנקס חסר נהן חסר נתן וחסר לקח וקרח ומנה ושלם לו רחה והנה
הקפוחיו עברו רחשו כמסח כנד יכנדו ממנו ויהי נרחוחו כי רב מחר חוכו
ויתעצב חל לנו לחמר חויה לי כי הייתי כיום סיכור חוכל ושבע
ודמן מכהמות פתוחה כיונה פותה חין לב לדעת ועיניס
לרחות כי כמרעיתי ושבע פי ענים על פסוק נרכי יום יום
יעמס לי עול חובי הכסיל כחי עד חסר לח חוכל להרפח ועתה חיפה מה
חעשה כי הן מעט חסר היה לפני ונגד עיני סהיה נושה נו וחשפנה היה
נמקנת ידי דני נער כל חובותי וטעיתי נחשמוני כי נמה כחשב הוח כמר
מדלי וחוו לי כי עוונתי כי מכלי מעיס חזי עניתי מחד הנה כמקרים הכסיל
הזה יקרה לחיים היסרלתי חסר הוח עשיר נעיניו מעלות ומעשים טובים
כי יחמר הלח חיש תכבי מדבר ומקיים כל הנח נידי מעלות ה' קסר יעשה
חותם החדם וגם חס מכשלת עונות וחטחות תחת ידי הלח לעומתם
סרח עוזף נמעשה המלות על החטחים ועל העונות ועל הפשעים
שחטחתי ושעויתי ונפשעתי וככה יחשוב כל הימים חסר הוח חלוי
נמשובתו עד יערה עליו רוח ממרום רוח דעת וירחת ה' לפשפש נמעשיו
על כל דנר פשע על קל על חמור חסר חטח על הנשפ מכל חסר יעלה
וירחה על זכרון לבו חו ירחה וכעס כמה לו עונות וחטחים חלי חילים
חומרי'חומרי'כל עוד ידו נטויה לחפש עוד יוסיפו להגלו'שו כהנה וכהנ'
חסר כמעט נעלמו מעיניו עד חסר לח סת לבו לדרוש ולחור מחריהם
וכמה דנרים קשים כניזים סהדם דם נעקניו מנלי מעים ועתה היפה כי
נעור מצנת החולת ויפש עיניו על דרכיו יכיר מעבדיו כי רנות ורעות
היו והוח לחידע ולפס כי תקפתו שינת משובתו וחסר קליס היו נעיניו
קטנים מביטי כיניס הלח ירחם הרים נגטנים מבלעדי חיסורי קליס
כדקדוקים וסייגים חסר נבלו רחשונים סיפלין החדם חחרי נוו ומחייב
חת רחשו למלכו של עולם כי כל העובר על דנרי חכמים וכו' ונשב ונל
תעשה חלף ועבר על כמה וכמה חיסורי עשה שנכתב ונעל פה ופס
יפים פניו מל כל נדקותיו חסר עשה חחר חסר תפקחנה עיניו עוזות
להנדיל נין הטמח ונין הטהור ולפקול נפלס נדקותיו חסר עשה וחסר
לפוס חפס נכל עון וכל חטחת ויפקיע וירפ כי וה י' פעמים יהיה סרח
העוף נמעשה הרעה על כל הטוב' מלבד כי יפן חל לבו להניע חל
החלהים הגומל לחייניים טובות שגמלהו כל טובות ל"ח ולח סתיה עד כי
יחדל לספור כי חין מספר מיסר הודע חלין מנלעדי חסר לח ידע כי הוח
י' עושה נדולו' לבדו וחין נעל הנס מכיר נגפו ויחמר נלבו הנס חיתקן לח יככה
ה' מכל נדקותי ומי תעשה לניתי לו"ח מעט סיוות לחמר לחזו מוה וגם
נדול מיעקב ועל כל תיקף הבטחותיו י' חמ' קטנתי מכל החסדי' ורק פן
נקמעטו ניותיו ונלעדי זה היה חיפה כשרון מעשה המלות יוכלו ליתנות
נמספר מלות ה' חסר יעשה החדם נהן נתת רוח ליוצרו כי מי החים יעשה
מלוה שלח תדמה לחליה וקוץ נה שלח ידבק נידו מלומה מהסר שנת ה' מי
עסק נתור' שלח נסתם נכתר' והנה ע"ה קרח רבי חו כתייהר נבד חו לח לח עשה לסמה
כעם ולכלל ניעות ומי נתן לדקה שלח נתייהר נבד מה חו לח עשה לסמה
חו נעלנין חו נעין רעה חו ניים לח מקבלה והסיקם נכל יקר מלות ה'
סוף דנר כי לחרי סוד הרים מדרכו הרעה ויסיס פניו על כל דרכיו
כהתימו להשב תשבותם של מלות ועבירות חסר פעל ועשה ככל הכתוב
חס נעל נפש הוח נפשו עליו תחבל ולבו חלב נקרבו ועיניו יעלעו דס
ויתחרמ' כי מר לו מר ובלב נפשו יענה ויחמר חללי לו כי הייתי כחים
נדהס וכנבר עברו יין וכבהמה נבקעה חרד ירדתי ושבעתי ניון מלולת
העוונות כחים נער לח ידע ולחשבה נלבי כי חסיר חני עשיר ומלח מלות
כרמון ועקיו לי סיוח חולתי כחסר יקלוס החולס והנה חולכ והקיץ וריקה
נפשו ונריוך ה' כי הפליח חסדו לי ויעירני כחים חסר יעור משנתו וחקיץ
והנה חלוס היה כל הסר זעוקי ורחק היותי כשבע ילין ממנו' ה' הקיצותי
וריקה נפשי כי עוונותי רבו למעלה רחש ויתהפך להבל כנורי כי עשיר
הייתי נלבי והשמח נחלקי ולחי רם ונקלה עני חלי ונוע חנין משוע
מנהמת לבי כי לנותי מחד ובבן יתיחוק לעלות חל ה' נבכי ובתחנונים ונוס

מָנֵן׃ יג אָדָם בְּלִיַּעַל אִישׁ אָוֶן הוֹלֵךְ מְקֻשּׁוּת פֶּה׃
יד קוֹרֵץ בְּעֵינָיו מוֹלֵל בְּרַגְלָיו מֹרֶה בְאֶצְבְּעֹתָיו׃
טו תַּהְפֻּכוֹת בְּלִבּוֹ חֹרֵשׁ רָעָה בְכָל־עֵת מְדָנִים
יְשַׁלֵּחַ׃ טז עַל־כֵּן פִּתְאֹם יָבֹא אֵידוֹ פֶּתַע יִשָּׁבֵר וְאֵין
כַּרְפֵּא׃ יז שֵׁשׁ־הֵנָּה שָׂנֵא יְהוָה וְשֶׁבַע תּוֹעֲבַת
נַפְשׁוֹ׃ יח עֵינַיִם רָמוֹת לְשׁוֹן שֶׁקֶר וְיָדַיִם שֹׁפְכוֹת
דָּם־נָקִי׃ יט לֵב חֹרֵשׁ מַחְשְׁבוֹת אָוֶן רַגְלַיִם מְמַהֲרוֹת

לרוץ

ריסך ולהיך מן המלות כי יריעת היוקך רם ולל מעוסר תורה ומלות רחוק ממך היה ועקה קל מהרה כמהלך מעט מעט עורך מחפס יבא לך ריסך ולהוקך מן המלות חסר היה רחוק ממך עקה יבא נגד עיניך כי תהיה יום יום מהלך ומכיר ריסך כי ריקה נפסך מן המלות ונס מחסורך חסר היית חסר ופנוס מרוב עניך המחסרים ופונתי נפסך והיית מסכל חשלוך עקה תבא חליך הכרה זו קל מהרה כלים מנן המאמר לבא במלחמה מיתר הנסיס בבטחו בעצמו והן כל זה לעניין פסיק כי לחרי סודי כחמתי וכו׳ · או יחמר והוא נכון ומחשורך וכו׳ מו״ל נרולה הסובה סודות נעשים כוכיות והוא בהיות מ׳ מהבה כמביהר חלבנו בס״ד בס׳ הבנלה הסרון והוא ומחסורך כו׳ לומר החריבך לולוקך מהלות ושובך מהעניריך כרחוי מובה עד שהיו מחסור לך הוא העין יהי לך לרוים מנן כי בחת חסר נרחת מבחית לחבלך בהעוקך ולחסר לוקך תהפך לוכות ויבריח לך סניוור חסר יהיה לך למחויק ולמעוה כלים מנן כמבואר בס כי מלות התסובה חסר היה מ״ע הבא מכל עון מקיים בו מלות עשה ועובה בו וכות וקיבה לו פרקליט ח׳ כחסר בעשותי ה׳ מכל מלות ה׳ והיו חיים עמו לבמרו כלים מנן · (יב) אדם בליעל וכו׳ לחבדי תו׳ כי מהמלה ילמוד העלל והיהות יוים חון כלמות ולהבדם הת רעהו כמוהו כי ירחו דרכיה שלח תשלח יל בנרניר סנעשה רעוקה עם שחין לה קנין וכו׳ ויתלוק על הבלתי למד זריזות כחוש׳ עד מתי עלל תשבב וכו׳ מעט סיוט וכו׳ נח עקה להתלוכן על חיס חון הבלתי למד כלמות והנה זה הדרכן של פועלי חון שלח די שלח יסודו מדרכ׳ על פי מורה לדק כי חס נס ילעיגו לו ומה נס בלמור להם ילמדו מהמלה הקלה החוסבת הת רעוקה כמוקה כי הלח יעגו הלח לחפס ולחין דמיגו בעיניו נכוים וספלים מהמלים ולחלח חסר נרחגו חדם קרחגו ולמה זה המוכיח הלוה נכוה בעיניו כמתם החדם הנדול בחיכות ויבו בעיניו ללמדנו דעת מלבני מדות והמבלי חין לנסיס שלבגו לדרום דרכי הבמלים החמלים והין זו רק חרפת חדם כי חלפה היח לנו חיזה הדרך הלך טוב המדות מבן החדם חל ערך טמת מסרכי לדמה ולמר שלמה מי יתן והיה לומר כן מי שלח יעטרך ללמוד ממנה רק המעול וחומץ חסר היח טובה היממו דומים שלום עם רעוקה ולוחבה כנוסה וזה לומר חדם בליעל וכו׳ הוח ההולך עקשות פה והוח כי יבוה בעיניו להלעיג בפה הטבעית רק נפה מוסלת ושל עקשות (יג) והוח בעיניו וברגליו ובלבבותיו והוח כי ילעג על דברי פי חכם המייעץ לוחו וירמוז בגלוחו לל רעהו בקריצת עין כלומר רחו נח ולח העלה שמשוה לוחנו לקליס מהמלים ועושה כן לבוות דברי חכמים ולחידוקם ולח לח יבין רעהו בתבועה הקלה בקריצת עין לו ירמוז לו רמז יועד בדנש והוא מולל ברגליו ולח לח יספיק מורה בלבבותיו נגד המורה לו נגד לחרי עלמו כלומ׳ לח לים עלמו הביטה ורחה הני רבנן כי נמה נלחב החדם הנדול בחיכות בעיניהם והוא נדר לפיקודים מלעיג על דברי חכמים חסר חין לו חלק לע״ה (יד) ומי יתן והיה למלעיג הלו קלת ממדת המלה הקלה כי הלח היח קנקש שלום עם רעוקה לבלתי נגוע בנרניר חסר נגעה וולקה זה לים חון עם היוקו לים כי מהשוכות בלבו לחד נפה ולחד בלב לו שמהפך תמיד ממחשבת רעה לחת לל רעה וולקה להבר לת רעהו וזהו תהפוכות בלבו ומי יתן והי׳ בתוך הפוכיו מחשבה לחת לטובה נס שיהפך ממנה רק הנד השוה שבהן שבלן לרעה וזהו קורם רע בכל עת וחל״ל בנמה שבינו לרעהו כ״ל נס בנמה שבינו קיו רק בין רלוקן למעוון מדנים ישלח בחוקן כי המלה תגעל בהבחה לנקש שלום ולים חון מחשבוקיו לך להרע ולשלח מדנים : (טו) על כן להיוקו משלח מדנים שוכו נס בשיס שמעל לח ימלה לו מלחך מליך דורש שלומו להחריך לו רק פחוס יבח לידו כי פה ה׳ ישמחילו עליו מיד ולהיוקו בליעל לחפיקורוס יסבר וחין מרפח לעולם כי חין לו חלק לעולם הבח :

ב (יב) או יחמר חדם בליעל וכו׳ בל יחמר לים על מה זה תבוה לת לים ישרחל ונערע חלילך חכמת חדם ותבונתו מהמלה הקלה כי תשיחהו לפניה כתלמיד לפני רבו על כן חמר ומי יתן והיה לומר ממנה כמו״ל בשב״ח חומר עלוב הוח החדם הזה שלריך ללמוד מדרכיה ולח למד ע״כ : והן הם דברי שלמה בחכמתו בתוכחת מגולה ורחיה מוחשת כי הלח הנמלה מבלי סוכר ומיגל לח תחמוד גם נרניר חסר עוסה רעוקה כנרמז למלה כי תדרוש שלום ותדפקנו והחדם הנדול בחיכות חל״ל נמה שבו דרכיה דמתוכח כענין הנרניר כי חם נס על לח דבר כל יום ינור מלחמות ויסלח ריב בין חנשים על ידי תכוסות רעות וזהו חדם בליעל כי עם היוקו חדם נבוה מעל נבוה מגדר הנמלה ימלח בו דבר בליעל ורשע ועם היוקו לים בעל קוסר חסיבות ימלח היוקו לים חון בעל חוכלות לחכות להוסות לח הוולח לו קרוב לוה מה יסבקלו יקרה חדם הם יתוסר חסר דבר בליעל ובן בעול׳ לקוסר לים הם הוח נפס לווי חל חון כי בזה יגרע מן הבהמה והרחיה שהלח הולך עקשות פה והוח כי מוסר החדם מן הבהמה הלח הוח כי מדבר כי הוח יתברך עם פה לחדם והחים הזה יעקשנה ועוה עוה יסימנה וזהו הולך עקשות פה לבלתי דבר מיסרים (יג) לו מעקש הפה החמתי והולך לקרוץ בעיניו וכו׳ שהוח פה של עקשות ולח היסרה הנה שמסביר מוקר החדם על הבהמה ומה לו עיד תלוכה בחשוכו הל הנמלה ומה נס שהדבר מעשיו בעקשוקו לרמות ולשלח מדנים הפך הנמלה החוסבת רעוקה כמוקה ומנקש שלום וזודפתו כי זה החים מעקש פין לרמות ללח תועלת רק להורות להבו לח רעהו ושרומו לו להועילו ולבבו על עמו ובמקום שלום ישלח מדנים דרך משל כי יעכור חים לו קנה מלח עמיקו במקום היוקו מתוך שלום והנלה בינייהם מקניט בעקשות פה ועשה עלמו כלוחב לח ח׳ מהם ממלין בעיניו בל יעשה הדבר ההוח לו הם ממלין בעסק בים כי ידלה החולמה יקרון לו בעיניו יעשנו כי טוב לו ולבבו לאדם למען יתלבה וזה לח תספיק קידל׳ העין מולל בדנלין דורש בדנלו על רגל חביריו כד״ח מולל׳ מלילות כרוחו לו סיעשנו לו הפבו וזה לח יספיק מורה בלבבותיו (יד) והנרמו חוסב בלבו שקוכו כבדו להבלה והוח להוכלה כי תקפיכו׳ בלבו כי הפך רמיוקיו הוח מה שבלבו ום״ת ח״כ מה הבלה יש לו לו״ח חורם רע בבל עת כי לקח לו הלון בקנין לחרום רע תמיד ויממך מוה כי מדינים ישלח כי להיוקו נורם בל יחזור המחלה יתקייס המקח ולחר יום לו יומים תוכר ההוכלה ולח יוכל להזור והמה למלחמה המוכר והקונה וזה יבין כי רעה בלבב הבליעל חסר נרלה לו כלוחבו יריב נס לחו בחמור לליו למה רחיתני ורק סבוחני ולח להבחני ו״ח מדנים ישלח כי כל יעשו וכל הפך לשלח מדני׳ על בלי מה בענין המשל הזה לו ההקש בו הפך המלה העוסבת הבחה לנקש שלום ולרודפו (טו) על כן פתחו׳ יבח לידו ולח קו לקו בל תהי לו שהו׳ להיות חורם וחוסב חיכה יבלל לחת חסר היה חורם רע בכל עת ונס כשחידו עליו לח יתמהמ׳ מלהנסר עד לין מרפח לחת היוקו חורם רע בכל עת לשלח מדנים על כן כל היום יחרום על דעקו כי מכלוחבו נבדו תמיד הולך ותמיד חולי יתליח לחרוכה ומרפח ולח יחרום על זולתו לשלח מדנים ויסבבו בכבוד לים בניקו כי הקנקש קלקלתו וחל יקל בעיניך רשעת משלח מדנים חסר החמרתי עליו כי הלח שם הנה שבח ה׳ וו״ו פלקה על כולנה כחסר יבח נס״ד : נ (טז) שש כו׳ רלוו לסיס לך הם הלה לבד שבח ה׳ ומה נס שמוסה שפיכות דמים ולח ע״ח וב״ע לח תמנס לח להוכיר כל חסר שבח ה׳ בח שלמה כי הלח כל שם״ה מלות לח תעשה שבח חך לוח׳ הלח כחבתי לך כי נרלה מחר רשעת משלח מדנים לל תקמה על החפץ כי הלח דע לך כי שם הנה מדות רעות המשלשלות מב׳ סרסורי דעבירה עינים ולידה והקשה מכוון הלח היח משלח מדנים (יז) והענין כי הלח רוע מדת העין הנה היח לרחות נרעה והוח עינים רמות מסבבל בלשון לו כיהוח נן כהן דחמר חבח נבה עיני׳ הוה נתן עיניו בנדוסה וחילל ורעו הנה כי להסתכלות נרע קרח רוס עינים ורוע מדה המתייסמ חל הלב הלח היח היוקו חורם רע בכל עת וחמר הנה קשה המשך מן הלב מהמשך מהעין כי ג׳ יחסבו מהעין ונ׳ מהלב שהן שם והנם מקולים לכוללם ולומר שם הנה שבח ה׳ חך מהלב המשך עוד רביעית סימלתו זה מעין שבע והיח קשה מכוון כי היח תועבת נפשו וכי׳ וחמר עינים רמות שהוח בהביטו בחשא רעהו וכיולח ומוה המשך שנית והוח לשון שקר שהם יחמר לו בעל החשא חו חסר יוכיחנו למה הביטו נרע הלח ישקר ויתלבה לומר כי שקר עשה זו וממנה הל השליסית הזחת המשכת מהסנים חמר וידים שופכות דם נקי חך מהמדה המתייסמ ללב המשך עוד רעה חולה מזו כי זולת שהם ד׳ ומהעין נ׳ יש עוד לחרת כי יש יהיו שופכות דק נקי ח׳ וממנה יספכו דם נ׳ נקיים (יח) והוח כי מלב חורם מחשבות חון נס כי לח ינח חל הפועל לח יגנר מהמשך רעה

לָרוּץ לָרָעָה׃ יט יָפִיחַ כְּזָבִים עֵד שָׁקֶר וּמְשַׁלֵּחַ מְדָנִים בֵּין אַחִים׃ כ נְצֹר בְּנִי מִצְוַת אָבִיךָ וְאַל־תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ׃ כא קָשְׁרֵם עַל־לִבְּךָ תָּמִיד עָנְדֵם עַל־גַּרְגְּרֹתֶיךָ׃ כב בְּהַרְהֲלֶכְךָ תַּנְחֶה אֹתָךְ בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ וְהָקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ׃ כג כִּי־נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה

תורה

סניף והוא סיכוי רגלים ממהרות לרוץ לרעה פסר ומס לעשות (יט) ומוה תמצא שליחות והיה כי יפיח כוזבים כי יפסר ירחקנו בתרומתו אל מקום ומה יכירו כי רעה בלבבו ויוכיחנו על רוע דרכו לפסר יחוץ לרעה חו יצטרך להפיח כוזבים כי לח יספיק לשון שקר כחסר גרמות העין כי שם לין מורך להרגות כוזבי כי לח היה פועל נרגש בעשם כתרומתו לרעה ודי לו להשמע ולומר כי לח שם היה מסתכל רק אל מקום קרוב אליו אך בתנועת מרוצתו כי רבה היה יצטרך ליסמט הפיח ושלשל כוזבי רגלים והוא שלשלו כוזבות ומה גם כדרך חדש כוזב שיתפס כי לין לשקר רגלים ולהקן והעמיד כוזב ח' יתנין כוזבים רגים וזהו יפיח כוזבים לחוזות ומסתלסלות וז בזו כל' מסיפת

ניסע יפיח לו סהוח מלשון פח ולחיזה ולח לחר שקריס כלומרו לשון שקר רק כוזבים כמודע ההפרש שבין זה לזה כי שקר יקרה החיפשרי יהי כדברין רק שלח לחיבא כן וכוזב הללתי חפשרי כן החיים הזה יצטרך להמליח כוזבים לשבר חין למו רגלים לשקן עוחתו ומהפיחת כוזבים הרבה יוסקע בדבר עד יגח להיות עד שקר ומהעידו שקר ישלח מדניס בין תובע ונקבע כי לשבר הועד עליו שקר לח ישקוט ויריב עם בעל דינו הסוכרו וגם יקלמד מוה להיות תמיד משלח מדניס בין לחיים ברכילות ולשון הרע כמלח הורג נ' החומרו ומקבלו ומי שכחוב עליו כמלח שע"י זה כמשך שפיכות דמים משולם מה שחין כן בשסתלסל מהעיון שלח יגיע רק עד דס נקי ח' הנה כי רלוי להחמיר על משלח מדניו' וגם שמה שחמר לשעלה שלד' בליעל מהיותו חורש רע בכל עת כמדניס ישלח כן הוח כשבר ניחר פה ההסתלסלות:

ב (כ) הנה כתבנו על פסוק שמע בני וכו' כי תורה שנכתב שקבלנו מפי פעם ח' מייחס חותה לאב שחחר הולידו לח נמו משלך ידו לך תורה שבע"פ לשבר בכל דור ודור לטן יוקיס לים מפי חים דור מדור הקודם חלין כתיוק היוקן מפדי למו שתייחס לשם ונכח חל הניחור למר שלח נויחיך על העדר העלמה על התורה והמלוה והלח שחת' הכני הכני לשמור לעשות לך מה לעשה ויכבד מחני כי הן לו היתה תורה שנכתב לברה הלח יקל עשיהו לך היו למו מלוה הכתובה בתורה שנכתב שלין בתורה שבע"פ חלי תילים של דקדוקים ופרטי' לשבר בהן כפדי תקלבם והלח דילי לחזיק וחלור מלות ה' הכתובות בתורה גם שלרבה מקלה דקדוקי מלות שבתורה שבע"פ כי מי יוכל לעמוד על כלן על כן לחמר נלור בני מלות לחניך שנכתב וחל טעות תורת לחך שלח טעות דבר מכל תורה שבע"פ שעל המלוה (כא) ושמח תלמר ומי יעלור כה לזכור תמיד כל דקדוקי תורה שבע"פ שנכתל מלוה כי רבים השם עד מלד וכשלמדם ו"ל בשקוחות כי הלח זה דברי ישרחל חלין יח' בהר סיני יסיר מעליהם עול דקדוקי תורה שבע"פ כי לח יעלרו כח לקיימם עכ"פ שעשם זהת לישה ולח ישמטו ממך דקדוקי תורה שבע"פ שעל כל מלו והוח קרשם על לבך תמיד שלח יהרהר לבך שמלות משולשת דקדוקים שבע"פ רק מקוסרים יחד ולח יפרדו ולבלתי שכוח זהת שנית תעשה עבדם על גרגרותיך כי בגרגרת הוח הקנה שמשם הדבור יולח שתדבר בם ותוליחם מפיך מעשה כל מלוה עם כל התורה המתייחסת חליה עמודים זה זה כי הדבור הבה הוח לברי ומרפח לזכירה ומה גם כי תייחדם בפיך ובלבבך כמדובר ולהיות כי הגרגרת ח' היח כלמר חסר ו"ן ולרמוז שבכל למרוחין יהיו כלולות יחד המלוה עם דקדוקיה שבע"פ הטיל יו"ד הרבוי ועל הדרך הלמור היה לפשר נם כן יחמר שם תחפוץ לגלור מלות תניך של תטוש תורת לחך שבע"פ שחל"ב לח תדע למשוכה כנודע: (ב) או יחמר בשוש שכל חל חומרו של תטוש כי חין נטישה נורחת רק בשה שהיה בידו ומהירו בל יטשנו לחמם הלח ידענו הסכמת רז"ל כי למוד גדול שמניח לידי מעשה והנה לעיומת זה לח סמדרש הוח הגיקר חלח המעשה והנה התירוץ לשבר יפול לב חדם עליו הלח הוח כי הנה לחיחו לח נדע מה נעשוד חת ה' במעשה שום מלוה לולח שגמרת שמלמדנו חופן עשייתה על לתיתה כשבר קרא לר"ע נמת מלוה שחשב עשות מלוה ושכך דמים על העדר גמרת שמת מלוה קונה מקומו ומי יגיד למו נניח תפלין על היקורח ולח ניח שלמלח הגמרת והחיקש בכל מלוה על כן עם שהמעשה הוח העיקר הלמוד גדול למה שבלעדיו היה מתבטל המעשה כי לח נדע מה נעשה ולחרי למוד הגמרת וידע פירושי כל מלוה ומלוה חו לח המדרש הוח העיקר חלח המעשה והנה מהדבר הזה הלח יולמר לים לשבר מילח כרסו מן הגמרת הלח למדתי חכמה ובלתי עד תכונת מעשה כל מלוה ועתה מה לי עוד לפנות הלכות בכל יום ושוב לי כי לעשוק במעשה לבדו כי הוח העיקר ע"כ לחמר נלור בני מלות לחניך הוח המעשה חך ל תפוש תורת לחך הוח הגמרת לשבר יעקק מדבי מוריך כתיוק היוקן מפדי למו (כא) ולח עוד חלח קברם וכו' לומר בשלורך המלוה בפועל שתו לחיכך עוסק בגמרת קשרהו עם המעשה בלבך מתזכור כל הלמוד המוגע חל המעשה ההוח

בהוכן יתקשר בלבב זה עם זה ובלשבר חלל תפוש תורת לחך ותעשוק בגמרת עניים על גרגרותיך המעשה והגמרת שעם שבגמרת הוח הויות ופירוקים וכיוצח תוכיר סולת העולה הלבה למעשה למען תדע מה תעשה במעשה המלוה בהוכן תקושרם בגרגרותיך עמודים הלמוד והמעשה (כב) ורלה בח מה טוב לך כי תעשוק בתורה ולה בתנות לבריה כי הלח היח פוכה לך בעה"ז לנחוך הדרך לע"ה ולשמרך בקבר ולהיטיב לך בע"ה וזהו בהתהלכך כו' וזהו תשמרו ו"ל בהתהלכך כו' בעה"ז בשכבך תשמור עליך בקבר ומה תשיחך לע"ה ובקיצותי כו' לח נמה הניחנו בעה"ז ומתה תשמרנו בקבר ומה תשיחנו לע"ה תמיס הן לחת כי כל הימים לשבר החדמה חי על החדמה גוד יום המות יקיחך לחוך בדרך כמחמר הכתוב כי חולך הח"ס חל בית עולמו כי הלח יום יום הולך ומתקטנים לחוקו הסרשי והמהלך הלו הלח כל חדם ילכו בדרך ח"כ הלח הוח יקברך נתן לפניו חת דרך החיים ואת דרך המות וכל חים ילך בדרך יבחר ים בוחר בחיים ויש בוחר ברע ומי ומי תמימי דרך ההולכים דרך החיים ולח יכשלו ויטו מני דרך הטובה חל הרעה ומה גם חס יפותה למלחה עיניו כי ירחה דרך רשעי כלחה והרעה השר תמלח חת הלדיקים ההולכים בתורת ה' כמ"ל בחלה הדבריס רבה כי ג' הדרכים ה' הלה יומיה הח' חל דרך מלח מכשולות וקוצים בתקלתו וסופו רחב יפה נעים וחב' ל דרך שתחלתו רחב ויפה וחחריתו מר מעות כן דרך החיי' קשה בתחלתו כי ירחה החד' מכשולו וצרות רעות לחילכי' בתורת ה' לך שוב לחרי' דבר עד חין חקר • ודרך המות הלח הוח המשך לחר טובות הנה"ו והכזותין יומה לדרך רחבה ויפה בראשיתה כי נרחה רבעי' יחיו שמחו עצמו וכיוצח בזה חך לחריתו כחוח יסוך וכבן יצטרך רחמי שמי' מרובי' על בני חדם לכחוסם הדרך בל יבו מן הדרך הטובה המר רחה בח בנו כי התורה הלח טובה לך כי בהתהלכך בעולם הזה שלח תהיה הולך בדרך סטובה בעבם רק מתהלך בלתי קבוע בח' הדבריס היח תכחה חוכך בדרך הטובה בל תטה ובל תכשל וזה לחר בהתהלכך ולח לחר בלכתך • וגם בשכבך בקבר תשמור עליך ממשול בך רמס ותולעה כענין ר' חלעזר ב"ר שמעון וחלחי בר יהחיה ודומיהם והקלות בתחייס ליום הדין היח תשיחך ויהיה הפנין במה שלרו"ל על פסוק למה הרגזתני להעלות חותי וכו' שחשב שמואל בהעלו' חותו הבעלת חוב שהיה יום הדין ורגז ופחד והלך חל מרע"ה סיעיד עליו שלח כתב בתורה דבר שלח קיים לחשוב יהמר שלמה והקלות ליום הדין לח תצטרך להפיח עם זולתך יבטיחך כי התורה עלמה חשר בעשוק היח מעצמ' תשיחך טרם תקבץ מליץ טוב ותבטיחך חלין נעדך ובמקק לשומו תיקון בל יחמץ לבבנו לומ' ומי למו נדול כשמואל ולח השיחתו התורה והולרך לנקם ות מפה כי שלח חין זה רק בעת רצון ההקנה והתחייה וזהו והקנים לו היח תקריס יתשיחך למה מהיח עת הצורך יום הדין הגדול לך קודם הזמן כחשר היה בשמואל למה תשיחנו ועדיין לח עת הדין הגיע וחס תעשה ותחלר למה תחלית

שחדבק בלמוד התורה כי בהתהלכי תנחה חותי כו' והקיצותי כו':

(בג) כי נר מלוה וכו' לחר קומ' בהתהלכך תנחה תוכך סהוח כי בחיין שהולך חל בית עולמו תכחנו מהכשל בעון חל עליו חוכח בישור ג' דברים לחד למה תלה הדבר בתור' ולח במלוה שגם היח תנחני בדרך לחת כי נר מלוה נורחת • שניח לבחר מה הן המכשולות שבדרך לריך שהתורה תנחנו לסלקן על כן על החחד לחמר כי נר מלוה וכו' לומר הלח שע"י כמדובר בסמוך דומה לדרך חשר ההולך בה נכון למועדי רגל כי בה חוסך ולח חור וכשל יכשל חס לח נבר לרגלו הן בחור יום והן לחת שחור בר לח יניה חורו כחוס בח כי לח יחלט מכשל חס לח בהיות עיניו על דרכיו תמיד ולח יסיח דעתו לחנס ההולך בדרך הטוב בחר פרוס על הסריס לח יירח מרבבות נסיס פתיס ומכשולות הן מכשיר כי לחור יום יראה בעיניו וכחחר מכל דבר רע גם כי ילך להומו כן הדבר הזה כי הלח דרך החיים חשר נוה ה' כלך בו גם כי מקום חסלו עין לח רחתה רב טוב הכפון לבני ישרחל הלח בדרך בחחשיתו הנה בו מכשולות חשר פוסעים יכשלו גם כמדובר למעלה מ"ל כי דרך החיים רחשיתו מחשבים ומכשולו' שבהן קל לטעו' ומה גם בריחות לדיקים שניהם חלייהם כמעט"ר כשעים וכיוצח בדבר הזה וחשר הן לחתו מלוה לנו עליו הלח ידמה להולך בחושך ולח נכה לו להחיר לו לעכל מהכשול בהטות מדרך הטובה מדחותו כי חולת יד הלדיקים בעה"ו חך חשר חתו מלוה היח תחיר לן נלד מה לבלתי יכשל כי זכותה תגן בעדו כהולך בחורת מכשול וכן בידו לחנס עדין הן לבו בטוח כי בלעדי שהיפר עביר' תכבה הרחקה גם לח לכל עון ולכל שעלת תסכן לו שלח יהומה לו בכל חון וגם שלח יכשל ולתי בהיות עיניו תמיד על דרכו בלי הסח הדעת לחנס לשבר חתו זכות תורה

וְתוֹרָה אוֹר וְדֶרֶךְ חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוּסָר: כג לִשְׁמָרְךָ
מֵאֵשֶׁת רָע מֵחֶלְקַת לְשׁוֹן נָכְרִיָּה: כד אַל תַּחְמ�ד
יָפְיָהּ בִּלְבָבֶךָ וְאַל תִּקָּחֲךָ בְּעַפְעַפֶּיהָ: כה כִּי בְעַד
אִשָּׁה זוֹנָה עַד כִּכַּר לָחֶם וְאֵשֶׁת אִישׁ נֶפֶשׁ יְקָרָה
תָּצוּד: כו הֲיַחְתֶּה אִישׁ אֵשׁ בְּחֵיקוֹ וּבְגָדָיו לֹא
תִשָּׂרַפְנָה: כז אִם יְהַלֵּךְ אִישׁ עַל הַגֶּחָלִים וְרַגְלָיו
לֹא תִכָּוֶיָנָה: כח כֵּן הַבָּא אֶל אֵשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא יִנָּקֶה
כל

הלא ידמה לאור נקר יורח שמש ובלעדי שחין עפירה מכבה הור תורה נס יבטח בתורה הגדול להסמר מכל הבר רע נס כי ילך לתומו כמחמר ר"ת כל העוסק בתורה וכו' ומרחקתן מן החטא תיורה שמהיוקנו ממנו נס בהיותו קרוב וו"ת כי נר מצוה וכו' לומר תסרי מי שעשלו בתורה כי בהתהלכו תנחהו בדרך תחת וכ' כי נס שהמצוה נס היא טובה לו לה יבטח להסמר מכל הבר בהתהלכו בדרך בעה"ו בהמצוה תקו תורה והבר הסני מה הם התכסולות שבתורה תניחה תוכך כל תכסל הלא הוא כי ודרך חיים הוא דרך החיים הרמוז בתורה ובחתם בחיים היא תוכחות מוסר כי ע"ה ע"י יסורין והן הם החוכך ומכסולות כי יתחזק לבבך כי תרחה בחתם דרך עבוד תת ה' יכוין עליך הלא תבשוט והוא מה שהבטנו מרו"ל כי דרך החיים רלשיטו תוכך ומכסולות והן הלו על כן בריך תור תורה שבלבתני קניה תוקנו בל נטה לשורני נזכוקה וכמו"ל לשרי הנבר תשר תייסרנו יה והם נח להקפיד ומתוקך תלמדנו ק"ו מבן ועין' (כב) או יהמ"לא לויקני לעשוק המיד בתורה שבעה"ו קניתני ובקבר תשמרני נקבר ותדברה בעבקי נה יהיו לי ליסורין כר' חניוח בן דוסח ודומה לו והם כח רוחני כמלוך היח ולחה בהמרידי נה לח תשיחני ותשקיט מכהמת לבי על דלותי לו"ח הלח בהיותך בנוף עבור בעה"ו לויך כדחי שתדבר בך שהיח למעלה מחלוך עד חין קץ כי היח חכמתו יח' בלקי נפרדת ממנו הך כלשר והקנות בחיים שקו נוסף יהיה זך כחמר חלילו שהנ"ה עושה להם כנפי שהות הללי חיהיו זנים כמלחכי' בעלי כנפי"ו תוכה שהיח תשיחך (כג) יחחמר לך כי נר וכו' לומר דע לך כי בעשוקך מצוה היח נר כי עשק בתורה היח מצוה מן המצות כנודע וקיום המצוה שחתה מקיים הוח נר שהוח מלחך מחיר לך כי כל מצוה בעשית מלחך ועל כן ג' תחמה שתחתה תוכך בעה"ו ומלילוח התור' עלמה היחלחור נדול מהמצוה שהיח נר למעל' ממלחך הבעשה במצוה עד חין קץ ועל כן לל תלמה מהיות לה כח לשמור עליך בקבר ועל הייסורין ועוני שהיה לך בה נ"כ לל תחמה כי ודרך חיים לעה"ב תוכחת מוסר • (כב) או יהמר הלא לויחיך נלר בני מלות הניך שתדבק בעשה המצות חך לל קטים מלעביך בנמר' שהוח תורת חמך רק קדרס וכו' כמפורש למעלה הלא בלעדי נחלך ידיעת הנתרת לל מעשה המלית כחמור למעלה הלא עסק התורה וכוחו רב עד בלי די והנה תרחתו כחעני בחוש כי הלא המצוה תיכה מניעה עליך רק בשעת עשותך חותה לו בלכתך לעשותה לו בשוחך מעשות חותה כי הולני נדרך מצוה חיון ניוקין וכו' תמנם התורה שחמרתי קדרס על לנך תמיד שיהרהר לנך תמיד בה בהתהלכך לפילו בהיותך מתהלך בדרך מצות רק מתהלך ומטייל נס שם תניחה חוהך ו"ת בהתהלכך ולח יחמר בלכתך שחילו לח היטלתך רק במצות מה תעשה בהתהלכך וקין מצוה מוחמת לך שם לך ע"י התורה תוכר מחסר למדת והרהור ותכלל ולח עוד חלח שנם בלילה שחיך עוסק בה תשמרך כי נשכנך בהיותך ישן בעל מן התורה תשמר עליך מן המזיקין הק"ם שקריית קודס תישן ולח בלבד תועיל לך מה שתקריח טרם תישן לשמרך בשכנך כי חם נם לכשתקיץ כי והקנות היח תשיחך ויהיה מלמר' דוד ע"ה חם זכרתיך על יגועי בחשמורות חבגה בך שהוח חם וכרתיך בק"ם על יגועי הלח הקבר נפשי מנועי מקוך ר"ת שחדבר בשפתי נופי שע"י כן חוט של חסד נמשך מחתך בשובה חלני כי בידך תפקיד רוחי וע"י כן בשובה בנקר מחתך חלני תוסלנ הסנע והדנקות עד שתני בחשמורות כשובה ומדבר בך כילולו בי רוח נבוחיי שחני כמתנבח ומשיח בך וזה יחמר היח תשיחך שע"י ק"ם שתקריח על מעשך תועיל לך עד שבהקיצך תנח חלילך נפשך בשנע דבקות מחתו יח' שבחסר תעסוק בתורת' בחשמור' תסיג דברי' נכוחיים כלו חתה מסיח חתו יח' וו"ת תשיחך שתשיח חוכך עם זוללך ולח חמר תשיח חתך (כג) והנה כל חלה לך ע"י התורה בלעדי מה שחתה לריך חוחה נ"כ להחיר לך בתשבה המצו' כי הלח המצות בלח תורה ונמ' המלמדנו דעת תיכה נעבוד חת ה' וכעבל' יקולקל המעשה וידמה בעושה מצוה ולח ידע פירושה ותקדוקים חסר בתורה שבע"פ הוח הנמרח ועושה מצות חנשים מלומדה כמי שבירנו בר בלתי דלוק כי בחשך ילך וכמשל הנו' למעלה מי הניד למו נניף תפילין על קבור' הורוע ובמקום התלולת למיחת סיער הרוח חלמלח נמר' ובלעדי זה נם לחסר ידע בכל חלה כמה וכמה דקדוקי' ויפוי מצוה יעדרו ממנו בבלתי התעסקו בנמרח ובח חל מסכיתו חדר בחדר כנודע וו"ת כי נר מצוה וכו' והוח כי נר יקרח בכל המקרח הכלי שבו הפתילה כד"ת ועשית חת נרותיה שהן הנויכין לוח' כי נר בלי חור היח המצוה בהיותה משולמת תורת ה' והתורה היח חור נר המחיה

עיני עיבה המצוה הסר נעלמו מעיני הבלתי עיסק בתורה רק במצות לבדן וח"כ מכל זה תבחר ותקריב נס עסק התורה עם עשיית המצוה כי ושי' מחמרי נלר בני מצות תניח וחל תבטוש תורת חמך ושמח תחמר הלח יקשה ממני על התורה על עול מלות כי הלח התעסקי במלו' הלח חפצי בם לקנו' חיי העולם הבח והנה לויכוו נקנה וולתי על ידי ייסורין כי הוח מהנ' דבריה שלח ניתנו הלח על ידי ייסורין תורה והרץ ישרחל וע"ה והנה בעסק המצות יש לי סח' היח ע"ה ויהיו לי ייסורין והם נס לעשות בתורה הלח יוכפלו חלי ח' מפלח הע"ה שניח מפלח התור' ומי יעמוד • חל תחוש כי בשניה' תהיה בטוח נעלם בחיים הנלחיים כחילו חתה הולך מעתה נה וזהו ודרך חיי' הם נ' תוכחו' חל מוסר תוכחת שמלד העה"ב שע"י מלות ותוכחת שע"י התורה וו"ת תוכחות לשון רבים ולכן חל תקוץ נס :

כד כד אמר הלח חמרתי לך כי התורה בהתהלכך בעולם הזה תניהה הוכף ממכשולו עומות הסר ר' מהם היח עריות רע לויכה בני כי לשמרך מחשת רע ומהלקת לשון נפרתני נכרי (בה) למה שערין יצרו של חדם זומדתן הנה לריך ג"כ שחל תחמוד יפיה בלבבך לח בלבד תמנע מלחמוד חת עלמה כי הם גם חת יפיה לח תחמוד בל תחמר בלבבך מי יתן והיה לי לחשת כחשת פלוני שנמלחת בלתי חומד הוחה רק חת יפיה בלבד ובעשותך כן לח תקריב נקריבות עבעפיה כי לח יכנסו הרהורים בלבבך חלרי שנם יפיה לח חמדת ווהו וחל תקריב כלומר כי הם תחמוד יפיה חל"ל לחלקת לסוכה כי הם רחיות עבעפיה בלבד יפפיקו לח בלבד לחמוד חת עלמה בלבבך כי הם לקריבך בעצם בחמדתה (כו) וחל יקשה בעיניך לומר הלח נער מכני מלים שתקריבי נקריבות עבעפיה הלח קין זה רק לח' הרקיס מקורה ומצות וחסר רעת רק חיש כמוני כולר מצות חבי ובלתי נוטש תורת חמי כחסר לויתני בפסוקים הקודמים למה תקשר להלקת בעפעפי' והלח נם לו יצוייר ומכה מפולת מקומר הסת חיש הכה הייתי מתרחק קן יכלה ממוני ומה נם בחשת היש כי מורך יעלה על רחשי קן חשחית חת נפשי הסר לח מעומקה ותיכבה לטעפנה כי הנני מודיעך בני כי לויך חלח טועה כי הנה בעד הסח זונה בלי הפקפה חל היותה חשת חיש ומשחית נפשו ג"כ יבח חיש עד ככר לחם ולח יעלרנו כליון חרון ובכף ונם שהוח עון פלילי על חשת היש וכפשך מעוהרה היח לה תעלור כח מלמונעה מהלכד בחרמה כי וחשת חיש נפש יקרה ונדקת ג"כ הלוד כי תלהנך מפניבובפף לח תחשוב ונפשך תפלח לחרי נווך : (כז) היחחה וכו' הנה תיהוי הלוה הנה הוח בין נגר לעור הבשר והנה יעווה סריפת עלמו ובשרו ודחנ לבגד ומה עוין כפל המפלי היחחה וכו' הם יהלך וכו' ועוד לויך לחרי קומרו כן הבח חל חשת רעהו שהיח כויחה מפח יהמר לח יעקה כל הנוגע בה יהוח חפר כחבנו : (כח) חי יחמר הקודם בדרך לחרים הם יחמר לויך נעל נפש יקרה הסר לחמרתי שיש ספק בידה

כָּל־הַנֹּגֵעַ בָּהּ׃ ל לֹא־יָבוּז לַגַּנָּב כִּי יִגְנֹב לְמַלֵּא
נַפְשׁוֹ כִּי יִרְעָב׃ לא וְנִמְצָא יְשַׁלֵּם שִׁבְעָתַיִם אֶת־כָּל־
הון בֵּיתוֹ יִתֵּן׃ לב נֹאֵף אִשָּׁה חֲסַר־לֵב מַשְׁחִית נַפְשׁוֹ
הוּא יַעֲשֶׂנָּה׃ לג נֶגַע־וְקָלוֹן יִמְצָא וְחֶרְפָּתוֹ לֹא תִמָּחֶה׃
לד כִּי־קִנְאָה חֲמַת־גָּבֶר וְלֹא יַחְמֹל בְּיוֹם נָקָם׃
לה לֹא־יִשָּׂא פְּנֵי כָל־כֹּפֶר וְלֹא־יֹאבֶה כִּי תַרְבֶּה
שֹׁחַד׃

ז א בְּנִי שְׁמֹר אֲמָרַי וּמִצְוֹתַי תִּצְפֹּן אִתָּךְ׃
ב שְׁמֹר מִצְוֹתַי וֶחְיֵה וְתוֹרָתִי כְּאִישׁוֹן
עֵינֶיךָ

לגזרו הלא גם כי לחמוד יפיה בלבבי ואחליק לשון לדבר כי לא תירש כי גם
מזהיה עמה לדבר דבר לח יקל בעיני לנגוע בה ולחף חס יצויר יצרי
יפתני הלא יהיה עד נגוע בה בידים עסקניות ובזה הדקיק חתימות לבני
ומוח לי שך לח תערב חל לבני לעשות ור מעשה הרעה חל כדבר
בזה על הס׳ לחמר היחקה חיש חס
בחיקו כלומ׳ שהיה חש להבחך בלבך
הוח החיק והבגדים הס החבריס
חיצוני׳ לח חפרסמה ויחמנה לנגוע בה
(כח) ולעומת חומרך שלח חס חגע
בה לח הבח לירי גמר לח יחכן כי
חס יהלך חיש על הגחלים ורגליו לח
חכויבה כן בהחלבלך על גחלי חבריה
יחכן שרגליך הס הנריך חפר לחה
מהלך ודוק לעשות דרוסת חיש לח
חכויבה כי חדרכה בהליך יד על
סבריה חו חח׳קולה חשקוט עד שכל׳
הדבר (כט) ופי׳ ומחר על חום׳
היחת׳וכן הבח וכי שהוח הבח חלכל׳
לבד גם שלח יהיה עמה ולח יגע בה
יד ו״ח ג חסת ולח חמר על וכמחמר
יעקב חניגו ע״ה וחבוחה חליה לבח חלכה לבד ולח על החמחים כי חי למו
לנוע מיעקב שבן פ״ד שנה לחף קרי לח רחה ועל קומבוחם יהלך שהוח
על הכניעה חמר לח יקח כל הנוגע בה׃

(ל) לא יבוז וכו׳ הנה מחמ׳ למלח נפשו כו׳ יורה כי דל הוח ואין לו חיך יחמר
לח כל הון ביתו יתן וגם חיך ישלם שבעתי׳ והתורה לח
חייבתו רק ישלם שנים ולמה יהיה שלח יבוז ולחדרב יהיה לבזה כי עשה עין
של מטה כלה חיכה רוחה כמו שחמ׳ ז״ל בנ״ק שע״ב ישלם יותר מהגזלן
ועוד למה יכנים עניו הגנב בתוך עניו חסה רעה חך הנה ידענו כי
גזל ובריות יצרו של חדם חומדתן וגדולה חמדת נביחה מגזלה כי מיס
גמובים ימחקו כי חין רוחה מה שחין כן הגזל כי תתפרסם רעתו בעיני כל
רואיו ויהי כרשע בעיניהם חמר גם שדברתי דופי על נוחף חסת רעהו
בחשתי חסר היח החמדה הס׳ שנופו של חדם חומדו ולח נביחי נ״ב רעת
ההולך בחשתי לגנוב ממון ולתו שגם הוח יצרו של חדם חומדו וגם הוח
חמור מהטעם החמור בב״ק בחסר הוכרנו הלח הוח כי בגניבה גם חס
עשיר יהיה הגנב וחינו רעב ללחם ליפסר ימלחו בחינות בלתי זרות וקשות
חסר יעלה על רוח הגנב שחין רעתו רבה כי יורה חיתר ויחמ׳ שהוח
למלח נפשו כלו׳ שלח להכזל מחתרות להנחות הגוף רק למלח נפשו כדי
סיפוקו לקיימה בנופו כד״ח לדיק חוכל לשובע נפשו גם חס עשיר ובעל
הון הוח יחמר חולי יכלה ממונו ויעשרך חחרי כן ומוסיף על חסר לו מעתה
לכי ירעב חחר זמן ו״ח כי ירעב לפון עתיד והוח לח יבוזו לגנב כי יגמוד
בכוונה למלח נפשו ולח למלח נטמו גם שחינו רעב כעת רק לכי ירעב
לחחר זמן בכלות ממונו ובכן חין לבוזותו גם כי עושה רע הוח כי הלח
בחינתו בלתו רעה גם שיחוייב ממון (לא) עוד שנים כי הנה
חים כוח בידו לתקן חת חסר עוחו כי ונמלח ישלם שבעתים מעצמו
מפני הבושה בל יפרסמוהו וחס לח יספיק חת כל הון ביתו יתן כי
בעל הכחינ׳ הניח חין ספק כי יבוח ופניו יחזיקו כד״ח כבושת גנב
כי ימלח הנה כי בחומד ונוגע ממון רעהו המלח תמלח בחינה
בחסר תחומו שטעתו ובחינתו טובה בעיני גם כי חוטח הוח
מתקן חת חסר עוחו כי ניתן לתשלומין ולח עוד כי חס ישלם יותר על
חטחו שבעתים(לב) חך נוחף חשה הוח חסר לב בחמת כי חין בחינ׳ טובה
נוכל לייחס לו כי לעומת בחינת הגנב לומר שהוח למלח נפשו וה חדרבה
הוח מבחית נפשו וכנגד התיקון לחסר הגנב חוסף לתקן בחום׳ שישלם
שבעתי׳ ויתקן גם נפשו חום׳ נלבו בקנין כספי חסר קניתי לי הוח ממוני
לתקן כי ממון הפסדתי וממון לחי מחזיר חך זה הנוחף מבחית נפשו
בניחוחו ובמה יגוחס הלח הוח יעשנה שיבחית חוחה והיח חלק חלוה
ממעל וזה חמר כמחמיה הוח יעשנה (לג) ולח ועוד בחינת כי גם
לח ניסו יבחית ויגע ובכבודו בקלון יחיר כי הלח נגע וקלון ימלח נגע
שיכלה בעל החשה נגעים גדולים שם ה׳ לגה חוחו לידו וגם קלון סיקלו
בו כל היח ישרחל הפך הגנב חסר בו בחינה שלח יבוזו לו וגם חרפתו היח
פגם משפחתו לח תמחה ומה גם שם הוליד ממנה שעליו נחמר מעון לח
יוכל לתקן וזהו לח תמחה חו יקרח חרפתו של הקיטנור חסר ברח בעון
וה שלח תמחה כעון נניבה על ידי השבה ומה גם שישלם שבעתים שהו
לח יבוזהו וחדרבה יחפה עליו לחף הגנב (לד) חך בנוחף חשה לח
יעשה כן בעל החשה להסתיר ולבלתי עשות נגע וקלון בנוחף כי יחס
לבבו כי הלח קנחה חמת גבר ולח יחמול וכו׳ ולחילו של כל הון ביתו יתן
לח יחס פני כל כופר כחסר יחל הגנב וזהו כי קנחה חמת גבר וכו׳ והענין
כי בזה תפרד חמת ה׳ מחמת גבר וזהו כחומרם ז״ל בגבחסית רגם על

פסוק נוקם ה׳ ובעל חימה שבעניינו שהוח יחנקך בעל ומוסל על החימה
ונורר חותה עד מקום שיר המשיח מנעת חה שחין כן החדם שבחימה
נוחרת עליו להפריע על מדותיו ולח יוכל לינבה וימלח הוח יעבר על
חמתו חס חסיר הוח ויש בו מדת קו׳ הרך טבעני החדם לך בקנחה
חין גם לחד יחמוד על החתי׳ כעדע
כי לולף מיעוח ולח קנחה ה׳ כי קנחה
כשחוד קנחה ו״ח כי קנחה היח חתת
נבר כלומר חימה הנחייחס לגנבך
שלח יחמוד בה לעבד ולח לחתת ה׳
הסבה הקור נרחות ה׳ ועל היח זה
החקנח לוחסתו לח יסוד ולח יחמוד
חח גם ניו׳ נקם בהמלחו הניולף כגנב
נחחתיח שלח יסוד לרחס ולחסיח כי
הס נגע וקלון ימלחהו (לה)
ולח יקבה כי תרבה שוחד כלומר חין
לך לומר כי ירבה שוחד הנולף
שלח יש פניו כי חמר לו כי לחטעם כי
תרבה לתיה בני הכסר חסר חני דובר
חליך בספר הלז לכפר בעדו לח יחד׳
לקחת מידך להניל לו בחופן כי ה׳
המה הפרסים שבין זה לזה ר׳ שבגוב׳חוסב בלבו חורח׳חסר שו׳ לכי יירעב
לך ניולף לחסה חסר לב שלח לבו ילך בחחצב׳ חסר כי היינה לך יקסר
לבו ב׳ כי זה ישלם שבעתים וכו׳ ומשיח מחומו וזה משיחת נפשו ג׳ ור׳ כי
זה נגע וגם קלון ימלח ונגנב גם לח יבוזו לו ה׳ כי הנגב תמלה חרפתו
בחשובתו וישלם שבעתים וזה חרפתו לח תמחה׃ (ל) או יחמר לח
יבוזו לגנב כו׳ לומר כי דרך הגנוב חסר לח לפטים הוח רק למלח נפשו כי
הלח לבל יבוזהו בהמלחו ישלם שבעתים ו״ח לח יבוזו וכו׳ כלומר יקרה
שלח יבוזו לגנב כחסר יגמוד בחיר׳ למלח נפשו כי ירעב כי הו על שלח יבוזו
חותו ומלח כלומ׳ מיד בהמלחו גם שמלח ונחגלה ויבוח כי לח חבנר ממנו
בוחס גנב כי ימלח חעפ״י כן על שלח יבוזהו בדברים ובפרסום ישלם
שבעתי׳ חחת פי שנים וזהו ומלח לומר גם שמלח ונקלה בעיניהם לח
יבוזו חותו ויקן שבעתים וכו׳ וע״י כן חפי׳ קלון לח ימלה מה שחין כן נוחף
חשה חס ה׳ הדברי׳ המפסידים חת שחטח ימלח כמדובר למעלה׃ (ב) והנה
רבותינו ז״ל הוקשה להם למה לח יבוזו חת הגנב וגם למה ייקם הרעב חל
הכפס כחום׳ למלח נפשו לכן פירשו לח יבוזו לגנב הוח הרעב מורגל
ברעב ולפעמים חוטף חינו מלוה שהוח כחוטף וגוזב מה שחינו שלו וחינו
ממדתו שלח יבוזהו לומ׳ הרחיק רעב זה חיך יגזוב ויחטוף מלוה מחין
ולחין יעשה כן כי הלח חין זה רק למלח נפשו כי יודע והעניין כי הלח
נפש כל בר ישרחל בת מלכו שלו עולם הוח ומלומדת ליהנות מזיו כבודו
יתברך למעלה חסר ברבי׳ ריחניות כל מלוה משם המה ולכן בבוחה פה
תחוזה לחכזל הממון שהוח לקייס תורה ומלות והרעב מרעיב׳ ולפעמים
ברחות׳ מלוה לפניה התעורר וקופלת לחוטפה ומניעתו לדלב ולקפוץ
חחריה בעל כרחו והו למלח נפשו כי ירעב והנה בזה כיוונו לייעב קושי
הלישוי הלז שלח יבוזהו עם היותו כדחי׳ לבזיון וקלף על נניבתו שם הדבר
כפשוטו וגם לומר נפשו שמורה בעל הנפש ירבר (לא) המשם יקשה
לפי זה לומרו לחתרי כן ונמלח ישלם שבעתים כו׳ ויהכן יפרשו רז״ל לפי זה
שהוח נחינת טעם לשלח יבוזהו פן ע״י זה יתרפה מעשות טוב ויהיה
נמלח מעיוכותיו ומקטרניו שברח בהם שימלחוהו ולח יהיה לו מעשה טוב
להחריך לו וזה ילקה וישלם שבעתים כמד״ח שבע על חטחתיכם וחת כל
הון ביתו העליון יתן לחולתו כאמרם ז״ל כי חסר וכה נוטל חלקו וחלק
חבירו נחן עדן לכן טוב להניחו שיוכה ויהי לו חסר לו ולח יתן לחחריס
חילו׃

ז נב (א) הנה זו למעלה לגמ׳ מעשה המלות וגם מעשק
הגמרת לח נפשטו ידיהו בחום׳ עכר בני מלות
חלניך וכו׳ כי התורה טובה למו לנחותנו בדרך חמת לדעת חיכה נעבוד חת
ה׳ כחומרו בהתהלכך תניחה חותך וכו׳ שהוח כל תטה חשורך בדרך ה׳
ונעתיק ממנו לומר כי להמר מעריות שיהרו של חדם חומדתן והוח חחד
מחכשולות דרך העולם הזה שהתורה תסלקם לריך נלוה לל החורה שלל
כחמור יפיה כי חזר חל הענין וחמר בני שמר חמרי וכו׳ לומר לל נח תהיה
עסקך בתורה ערלי בזוחן לח תסמרם לבלתי שכוח חו כן תחמר מה לי
ע ד רק לעסוק בחלות ומעשה עסק התורה ערלי וחס חשכח חו חסכל
דבר חו דקדוק חלכה לי נדול רב לשחל ויודיעני כי לח טובה העלה הוחת
רק בני שמור חמרי הס לחמי תורתי שמרם חתך בל תשכחם בל תשמט
חיך חינו חלוה וחה גם חדברי סיפרי׳ שלח תדענה עד יורך הרב כי הלח
זהו ימלחו חלניתי לפוכות לך לחבל הרב ולח לחתך כי יעדרו חתך רק שמו
חמרי וזכה וחלוחי תלפון לחתך ולח לחבל חולתך (ב) כי לפעמים לח יודמן
מורה נדך ותשנה חו תמנע מעשות חלוה ותקפח חייך הנלחיים ולמה

רב פנינים ביאור משלי ז

דרך שני

(ה) והנמשל הנה יתפרש לפי הפשט ר"ל אל תסר זרה כי הלא ידמה שלום הישראלי למי שהיה נשוי אשה כשם שחתן ג' וכה עזר כנגדו הוא היצר הטוב והשחת שנותה היא בטומאת הזנה הרע זרה שלנו תנקשת רעתו ואין מגיל מידה זולתי עסק ג' נקוב תקורה והוא לשחרך לומר כי גר כי זרה היא לי בתיכות לולי שפעם פיה ולבה טוען שלתקוע"לי היא מכוונת כי אתה דע לך כי גם בהרגו"לך הזרה פני הרגות לשפחה טוחך ומנקשת שהכתך ושונאך גז ביה נכריה לך כי הוא שטן הוא יצר הרע וכל ישטנו וכל יתן להורסך מחנך ומחשתך יורד ומשטין עולה ומקטרג וזהו מכבריה מחריב החליקה שהיא נכריה נאתה כאשר אחריה החליקה קרקורה כמנקשת שהכתך והנשתך לנגה לחרע להשחיתך עדי עד (ו) ואל תאמר בלבבך מי יער יפותה ולפי ידע כי נכפשו היא מדברת כי הלא בחלון בית שכלי ושפ' (ז) ראיתי בפתיים ובער חסר לב תפקה וגם תוכל כי תעשה בערמה כי לא תפקך לאחר בפתח דבריה לך ערב תלבים לאחרים רק לאט לאט תשוכה לכול ושקה תאחר לך אל תהי פורש לגאולי מדרך כל הארץ להכבד ושכח בניתיך פת במלח תוכל וכו' וגם לא אל הקלה בחאחר להשקעה בעניותך אשר שנא ה' חלילה רק לפי מחשיכתך ועבור דרך השברה בשוק ענייני העולם הזה לאכול תפרוטיו ולהיכנס תחעניותו ושלשל בשעריך ומלעשך והתקלה בעיניו כל רואך כי אין זה פשט ופשפ כי הלא לא רצתך ולא נכנס לפנף עלמך והפנף ברח תלבים טוכות פעולם ותעטוניו שם

עֵינֶיךָ׃ ג קָשְׁרֵם עַל־אֶצְבְּעֹתֶיךָ כָּתְבֵם עַל־לוּחַ
לִבֶּךָ׃ ד אֱמֹר לַחָכְמָה אֲחֹתִי אָתְּ וּמֹדָע לַבִּינָה
תִּקְרָא׃ ה לִשְׁמֹרְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה מִנָּכְרִיָּה אֲמָרֶיהָ
הַחֲלִיקָה׃ ו כִּי בְחַלּוֹן בֵּיתִי בְּעַד אֶשְׁנָבִי נִשְׁקָפְתִּי׃
ז וָאֶרְאֶה בַפְּתָאיִם אֶבְיָנָה בַּבָּנִים נָעַר חֲסַר־לֵב׃

עבר

תעזוב חייך תלוחים לך בוולתך והוא שמור מצותי וחיה כלותר מעלמך ולח תמנע חייך ממך ותניחם ביד הוולת ולל תאמר בלבבך לחרי לומרי בעסק מעשה המלות עד קדע' מה בלע כי לקבע עסק לתור ושומרו בל תסבת דבר ודי לי פעם קחת בשבה לחתור תלמודי כי הלח תורתי טובה לך כחיסון עיניך והוא כי כחם' החי תסר בעיניו תיכנו רוחה חיין לוען חייס בחתת כי כשול יכשל בכל יום כהולך בחשכיס מה שהין כן לחסר חיסון עיגו יחיר לו כוהיה תורתי כי המשולל עסק נמרח תמיד הלח יהיה ממשם במעשה המלות כעור בחפילה כי כמה וכמה דקדוקים ותיקונים יבטרך לכל מלוה ופעמים יחסוך לעשות מלוה ופשה עבירה כחסר קרה לר"ע שהולין מת מלוה כמה מילין עד בית הקברות וחתרו לו שעל כל פסיעה שפך דמים והיה לו זה מהעב' למיד שמת מלוה קיפה מקומו והיהיק זה כמלחת תורתי מועלת לך כחיסון בת עין שבלעב' החדם בחשך ילך: (א) אוי יהמ' כמה שידעגו מבעב רשיית חיסון בת עין כי חיגנו רוחה בחיכותו לך הוא כמרחה מלטשת שבחיות לעומת החור יסתב מזורו ויחפשך ויניט לרחוף וזה נבח חל הניחור המר בני שמר לתרי שמחם תעשה עיקר וזה תהיה פטור מכל המלות כי ת"ת כנגד כולם וזהו ומלותי תלפון לחקך בלבבך לעשותם גם שלח תעשה לותם נפועל (ב) וחין זה מהבער חיי הע"ה ע"י מעשה המלות כי הלח גם בהם חיי רויחך למה סדם מלותי ושורש' דבק כי לך ותורתי עורפת על מה שתחיים שהיח לך לחיסון עיניך מפשלך לך ממקור תורו יח' העליון נורח לחסר תפחד חיסון בת עין מהחור כי זו דבקים ומעלה גדולה על מליתות החייס הבקיעים ע"י המעשה: או יהמר חין לריך לומר דרך רוחניות החורה כי הם גם פסטיותה לחסר ייחסוכו רו"ל לפחריות כחום' שהוח שחורה ע"ג הח לגנה לל תדחיפה שהיח שחרחורת כי הלח היח כחיסון עיניך שגם היותו שחור לך יבער ממנו שהוב ממקור החור עד הקטות בכללות הה' חסר היח בו רחיה וידיעה לדעת כל חסר בחור כן תורתי גם כי הם שחורה היח תפחד לך מהחור הרוחני שפע והולה מחיכיחה הפניתי עד הקטות דך זכוך וקדושת שפע עליון

ותופר העה"ב הרוחני בחכלית כבודע כי דבקים המה דרך הפסטיי והרוחני דבקות נתרן בו יבקרך:

(ג) קשרם וכו' סבה מלחכות בני סדם חסר יעשי לבעבותיו יתייחסו לחבעותיו כמה ד"ה מעשה לבעבותיך נם רו"ל דמו' מלחכות הבעשות בלחם חסר הוח חוכל סדם יחכלכו לי' חבעבות ו' מלות סמקיים בהם וע"כ חמרו לשים עשר חבעבות על הפת בברכת המוליח ולכן תקנו בברכת המוליא בי' תיבות והעגין כי לחרי הזהירו על התורה ועל העבודה של מלות ושיגיעת שניהם חייס לעוסיהם חם כן יחמר לים מה תעשה ועסקי ומלחכותי יטרידוני ויפנו דעתי מעסק המלות על כן חמר עשה זחת חיפה בני קשרם על הבעבותיך כי בכל מלחכה ומלחכה חסר תעשה תקשור בה מלוה חם בחת לחרום הן דעקר חל קיום מלות לח תחרום בשור ובחמור ולח שתחרום בעקריך ובלח מתכוין תמלח בלתי עובר הלחו רק תכוין לקיימו וכחסר תורע בכוונת קיום מל"ת של כלחים ובקרך בכוונת קיום לקט שכחה ופיחה שיחכלו עניי עמך ובהעמדת כרי תכוין לקיים תרומות ומעשרות ובלהי עשות עיקר מלחם ניתך ועל דרך זה בעשה על הלחם ועל החלה ולפח מלחתך לדל והגיקם זה בחשך ומחתך לתת לחביונים מחסר יברכך ה' ולח לחכול לשבעה נמל' קוסר המלו' בחעשה הבעבותיך וחולי תקמר ומה תעשה חם לח לבני ילך לחכוד מחסדות בחעשה ידי חם לח תחרי גוי וחיכבה לוכל לשמור מזומות לבני להניחו לל החלהים ובל תגע בכסף עשה זחת גם כן והיח כתשם על לוח לבך והעגין כי בל חסר יעלה על לב וייחסוד מחסדות לח יעשה דבר חם לח בחלרף השכל ובו יביט הלב לחיחסוד מחסדות ולברור חוכל מתוך פסולות וידמה השכל לבל מחסדות הלב בחזון הכתוב על הלוחות כי בהיות החדם כדון ומתפך כה וכה ברעיוניו להבין החזון לח יתחמ' מלבו חיזון מלרי רעיוניו הוח החמתי רק ברחוקו חיו' לודק בעב' בגמתן כתוב בלוח כן יחזיק הלב בחזיומותיו חם לח בחסר הוח לודק עם שכלו בחלח הלב כי השכל הוח לוח הלב ובכן בחסר שכל חדם שקוע בטיט מלות ה' ופירושן וחיכותן לפי שכלו עד נדך יהיו ככתובים בו חוי בבוד לב החדם לחסוד מחסדות ויחלך בשכלו בחסר הוח לוח הנטתו בחסר בתובי בו מלות ה' לח ימלח לבו חוח ולבי חלתי עבודת בחים ומשם יקח לעשים חל חלהים כל מזמותיו וכוונותיו וזהו בתפשו על לוח לבך (ד) והנה עד כה דבר על ענין חוש' למעלה שמור מלותי וחיה שהוח על המלוה ועשה על חוש' ותורתי בחיסון עיניך חמר המור לחכמה בחותי חת וכו' והוח הנה חמרתי לך כי התורה שתדחיקה מונעתת ושחורה תלבל לל תבוו ערבה כי היח בחיסון עיניך השומרת לך תורה ושמע תחמר הלח תדחיקה מלונעת ומונעתת וחיך תשוה לותה חל הרוחניות וחומר כי בה תור הרוחניות דבק מחד כי הלח לחמור לחכמה בחותי חת והוח שמשברך תחזה ותחמר לה כחוני כמוך בהקש ענין זה בחילו בחותי חת והוח כי חסר יחלני ניף חומרי מקונעת החם לח יחמר בודחי כי בכללות גופי חסרת נפשה רוחניות נם שלח יבחה הדוחה רק עלם נשמי כן הדבר הזה כי כן יקרך נם חת חכמה היח קודש ה' כי נם שלח תבחה בך רק פסטיות מונעת מובלע בך הוח רוחניות פנימיותך בחמת ושמע תחמר הנה זה יהיה בחכמה שקבלתי לך מה שהולחתי דבר מתוך דבר על פי עיוני הלח לפי יחייחם כי חני בשכלי הולך־תיו והנה חומרי חכמי ונם שמתוך התורה למדתיו וחדשתיו חייחסה למוליד חנת מלך שלח יבער מהחייחם הנער היולד לחבר חבין גם חם נבוה הוח על כן חמר ומודע לביניה תקרח והוח כי מודע יקרח בן בחת בן בחות כמ"ש ולבעתי מודע לחסה וחכו"ל כי חלימלך וטוב ושלמון חבין של בועו חחי הוו וקרח לבועו בן חחי חלימלך מורע לו והעגין הל נח תייחם חת ניתך חסר תוליד מהחכמה לבן חו בח לך רק לעודע הוח בן בחותך לבד היח החכמה עלמה שחמרת חתותי חת כמדובר:

כג (ח) חנה גם שהנשל הוח העיקר כחסר יבח נם"ר לח נמים מלבחר שמשל כי נם בו תוכחת מגולה חמר הנה התדבקך בתורה כחסר תוליך יועילך לשמרך מחסה זרה היח חסת הזולת וחל תחמר הלח מעלמי לחפרוש כי לח יקח כל הכוונע בה כי הלח חלקי מחמדות פיה ומעלמך לח תעבר כח להכשל וזהו מכבריה חמריה החליקה ועל פי דרכו רמז לו היות חלקת חמריה כוב כי הלח נכריה היח לך בחמת כחסר חמריה החליקה כי תחמר לך כחסר יבח כי רק בך חסק לנגה ולח בזולתך ושקר מלים כי כף דבריה לכל עובר ולח יחכנם כי כל ישעה למלחת תקוחה וזהו לומרו מכבריה וכו' לומר מחסר היח נכריה קרקה כי חמריה החליקה (ו) וגם שלח כל חדם יקלו להתפקות ממנה הנה לח יבער מחד מבני סוניס לו הפתיו חו הנער לעבורתו כי הנער נער חסר לבער חסר יגדל והנה חסר ירחם הרוחה בעין שכלו כרוחה בחוש סיפקתה מב' הסוניס החלה הוח הפתי משולל הדעת בעבעו חך הנער למה שהוח בן דעת בזיכוחו רק שלח נתנכסם דעתו בו לנעריותו לח נסער סיפותה כלילו נרחתו בחוש רק בחוש הפשר יפותה כי קטן הוח וזה חמר כי בחלון כו' לומר רוחה חני בני רחיות בעין שכלי חחד כרוחה בחלון רחב רחייה מוחשת והעגין כמשקיף הסקפה מה בער ההשכת הכלתי רחב בחלין (ז) מה סייחסתי של החלון הוח וחרח בפתחים כרוחה ממש וחסר ייחסתי לל הסקפת תשגב הוח חבינה כמבין ולח כרוחה בחוש הוח בבנים נער

דרך שלישי

ב (ו) עוד מתגן דרך שלישי בי בא להזהיר בל נשה אשורנו אחר הכמת טעות בי תיא אשה זרה לנו מפאת נפשנו הקרובה אל קדושת התורה ויאמר בי וקרה בגגים

נער חסר לב דק כי לבני חומר לי יקרעו גם הוא כתקרים הפתי (ח) והוא כי תצייר נפשלי היותו עומד בשוק אחד פנה ודרך ניקח יעצד והענין כי הפה ורה חיבה מעיזה פניה להחזיק בו שם לא נהילו לנטות מעצתו חליה נגד תה והוא כי יעבור החיש ההוא בשוק אחד פנה והוא הומרו פנה בתפי"ק נה ה' וזה דרך העברה לך נהגיעו אחד ניקח יעצד ויציל לאחזו כי ישתעשע בעצתו שם חות' נלבו יהי לבני תמים עם ה' לנלקי אחנהל נה והשתעשע בעדי אחד ניקח גם כי תרחקי ואחיתנה ותה נכך ותה גם במקום רחוקים כי לא יקם לבבני כחשר בנפש כי הין רוחה (ט) ותה יתפך יעשה כן גם בנפש בערב יום שעדין לא כלתה רגל מן השוק ואחר כך יתך עד יהיה בחשכת לילה ואפילה ואין רואה כי אז יחס כחמור והיה עת לעשות מעשים הפר לא יעשו (י) וזו נרחוקה היה כי שלם חלה יעצה לה לעבור נשוק ויעצד אחד ניקח להעבר הפתכל נה וזה"ב בנפש בערב יום ויפלם בחשכת לילה ואפילה: לזו והנה אשה לקראתו כי בר זונה חלוי בה כהולך חליה תיחיפת ליוצאת לקראתו כנודע כי הין לשון לקרוה לזיק רק נבחים זה לעיתת זה כי לא יעמוד עד יכלה הבר נם לא נמר נלבו לעשותו ועם היוקה פיח וזונה לכל עובר לו יהי היח נמורת לב ושכל כעיר נמרה מוקפת חל לנה להחזיק המוחם נמחללות וזיון לב לרעת כי מי פתי יקמין למחללותיה ולא יכוונה על פניה (יא) והוא כי הנה הומיה היח הומה נקולה למשיך חת בני הדם וסוררת דרכיה נביקה לא ישכנו רגליה (יב) רק פעם בחוץ וכו' למוכסם נרשקה ועם היוח כל זה מוחם לעיני כל רוחיה פעם בחוץ וכו' (יג) ויוחר הורחה לזה כי והחזיקה בו ומיד ונשקה לו וזק על פי כן העוה פניה מזיותה נעירת לב להחזיק המוחם ולומר הל תתן חת תמחך לפני חת בליעל לייהסני ליהנים רק לכבודה פניתה הו לחוהבת חת וילחך חו לנקש ממך תשכב קלני להיות עמי (יד) כ"ק הלח זבחי שלמים עלי שהיה עלי כנדר ויום נדבה לוחי ונלמתי נדרי ושים

ח עֹבֵר בַּשׁוּק אֵצֶל פִּנָּהּ וְדֶרֶךְ בֵּיתָהּ יִצְעָד׃
ט בַּנֶּשֶׁף בָּעֶרֶב יוֹם בְּאִישׁוֹן לַיְלָה וַאֲפֵלָה׃
י וְהִנֵּה אִשָּׁה לִקְרָאתוֹ שִׁית זוֹנָה וּנְצֻרַת לֵב׃
יא הֹמִיָּה הִוא וְסֹרֶרֶת בְּבֵיתָהּ לֹא יִשְׁבְּנוּ רַגְלֶיהָ׃
יב פַּעַם בַּחוּצוֹת וְאֵצֶל כָּל פִּנָּה תֶּאֱרֹב׃
יג וְהֶחֱזִיקָה בּוֹ וְנָשְׁקָה לוֹ הֵעֵזָה פָּנֶיהָ וַתֹּאמַר לוֹ׃
יד זִבְחֵי שְׁלָמִים עָלַי הַיּוֹם שִׁלַּמְתִּי נְדָרָי

עלי

ונעצדו הפסיעה הזאת עוד ושוב ויאמר טוב לו כי הלילה עיני מהקנונן על מחת חוס כי היח בעולת בעל לך חס תעבור לפניה גם כי חלך מחשבל בעברי ותחלה בנגדי ותפלה בתפלכני ונגוה קומתי ועיניה כי מה בשעני ומה תעלתי הלא הלילה עיני מהבינו חליה הפה תחיינני תורה תעביר עוניה מהלוח זוח ויהי כי בעדו נגלו הפשיעה הזאת נדרך בית הלה ערב ויכה עוד לשוב עוד לחרק כי ישמר הלח נער מכני חוס ותה בעב כי את עיני תבע מרחות גם את מחת רשי הלא לא תגע בה ולא תעשה את כל חתוני מחעשה הרעה ויוקיק ויהי כחל כחשר עלולו תשר כך ישמר לו ונהו הנה הנעיר לרחות כי עיניך בה ואיוך עושה הרעה לך למה זה תקטון זה ויוך כי הלא תשוות מקחק חיך מחת חוס מחוחה ולמה זה תקטון את ויך והוה כי פותה את ויך לחת לה ולחקח מידה כי חין זה עון תשר תעה כי הלא לא תעב בה ויך כי שם כ' ישך בה כניתן חיך ליך ואחר כך עוד יוסיף ויאמר הנה עד כה היה מקנני בחשוקות ואמה זה תהיה לניך הרבה ומי יתן כל עם ה' פרוצים מחעשה הרעה גם כי יעשו כשה את תקטון הילד כי הלא חוק יחוקון וזכה תעשת שלחך בה ידך על הלא הניקה בשחר עד יהיך ועד על עשה תעשה הרעה הלח ואל הרך את תשבה הניקה ויוקן ואת בלע בחשוקות הזה ואוהב שלח בה ידך ועד לא עזתה לך עון את ואל בשחר את כי ישוב ואל תשבית את הבלוחיות ואל תחזיק את כשך שחור כי תקח עליה כלרך כל הלילה ואחזיק לילחיה והעיר חשר לא יוסף און וידיו תנשענה לנגוע חליה בעלקת ולהו עד כה חשר עדן לא עשה תעשה הרעה הלח יקויחך את כולך לרך בית חוקיות הילד הרע כלועל ופועל פעיעה את ואחזה את הבניה ואחזיק את הבלילות ואל בשחר את כי ישוב ואל תשבית את הבלילות והניקה בשחר עד הניעו את ניקה לך עון את ואל עלתה לא בה ידך ועד על תשבה

רב פנינים ביאור משלי ז

עָלַי הַיּוֹם שִׁלַּמְתִּי נְדָרָי: טז עַל־כֵּן יָצָאתִי לִקְרָאתֶךָ
לְשַׁחֵר פָּנֶיךָ וָאֶמְצָאֶךָ: טז מָרְבַדִּים רָבַדְתִּי עַרְשִׂי
חֲטֻבוֹת שֵׁטִּים מִצְרָיִם: יז נָפַפְתִּי מִשְׁכָּבִי מֹר אֲהָלִים
וְקִנָּמוֹן: יח לְכָה נִרְוֶה דֹדִים עַד־הַבֹּקֶר נִתְעַלְּסָה
בְּאֲהָבִים: יט כִּי אֵין הָאִישׁ בְּבֵיתוֹ הָלַךְ בְּדֶרֶךְ מֵרָחוֹק:
כ צְרוֹר הַכֶּסֶף לָקַח בְּיָדוֹ לְיוֹם הַכִּסֵּא יָבוֹא בֵיתוֹ:
כא הִטַּתְהִי בְרֹב לִקְחָהּ בְּחַלְקְלוּת שְׂפָתֶיהָ הִדִּיחַנְהוּ:
הוֹלֵךְ אַחֲרֶיהָ פִּתְאֹם כְּשׁוֹר אֶל־טֶבַח יָבוֹא
וְכָעֶכֶס אֶל־מוּסַר אָוִיל: כב עַד יְפַלַּח חֵץ כְּבָדּוֹ
כְּמַהֵר

(טז) עלי היום שלמתי נדרי. ועל כן יצאתי כל יותר מהם שהכ"מ תיכף ומיד לא לזולתך כי חיכוי יגיעתם ונם לא לזולתך ההולכות אחר כל עובר כי רק אותך ידעתי לבדך אתה גם תתן חלקי והזהו לקראתך כי כלומר מצאתיך כאשר כמהתיך גם תתן חלקי והזהו לקראתך כי יעלה על רוחך כי זונה תכוני ולמלת תחזיקי שחרתי פניך כי הלא על כן יצאתי לקראתך כלומר על זבחי שלמי׳ הסייעני לאכול חלקי ולא לזולתך אחר (טז) והן ממת פתח תחפוץ ליתן קימעה הנה ערשי לפניך כי מרבדים רבדתי ערשי ולא תומר לך לשכב עמי כי לא תת ערשי כלומר תת עמי כי תם תת ערשי תיתן לך בפתח כפיך ליתן קימעה מעט מזעיר מקצת מה שהנך מבקש ממני ואני מקנא גם אודיעך כי עם שהנך מבקש ממני ערשי חטובות וכו׳ (יז) הנה ים יתרון בחלק ממנה אשר לא סוכבת גו בייחוד כי כפתי מבשמי מר לחטיט וכו׳ ואין זה רק בשמיני הוא מקום שבערים אשר לשכב גו וזה לדמיון לו שם בעיניו ריחוק מילת יבה גם הוא לשכב שלה להיות עמה במקום הלד הזה (יח) ונם בבואך אל מקומי לא לבדי הלך הליכות חיסורי ביתה כי מי נקש ואת מידך רק לכה נרוה דודים לבד וזהו תומרו לכה ולא תאמר בת לומר ירוו דודים בלי חבור ודיבוק עלמיי ונתעלסה בחבבים לבד והוא כי נפשה יודעת מקר כי בהניעו עד שערי מות הלה לא יפקוט הלים עד תם הלה הדבר (יט) ולא תחשיב לב חל קלחה חמת נבר כי אין הלים בביתו ויתאחר כי הלך בדרך מרחוק (כ) והל תחזיק יבת פתאום כי הלא לרוב הכסף וכו׳ ולא יביאנו עד קטות חפלי הבית ולזה הכסף יבת ביתו: (יט) או תאמרה כי אין הלים וכו׳ הל תאמר כת תת אין כוונתי לרעה לתת חקריך והל תיסי לת קריאתי לומר כי מי יתן ויהיה פה אך הוא כי אין הלים בביתו ורחוק הוא כי ביתו הוא ולזה תאמר כת תת אין הלים בביתו והל תיסי לת קריאתי (כ) ולזה תיסי לת קריאתי ולזה תיסי לת קריאתי לומר כי אין הלים בביתו ורחוק הוא כי ביתו הוא

יסתכר בשכרות הזעם כי ירחה שהפסיד נופו בחנם כבדו ולח ידע ולח ירגיש כי לח בלבר נופו חבד כי גם נפשו והוח לח ידע כי בנפשו הוח זה הוח פשט המשל: (וירך הב' והג' תתלח לעיל מתחלת פסוק ה' וחילך):

בד (כד) **הנה** כתובים חלה יגדלו לכל לחד מהג' דרכיה חבר דרכינו בפסוקים הקודמים כלשבר ירחה הרחוק נטיב שכלו לך נחזיק לנבור על פי הדרך הפלימי למה שהוח מקובל חלל נבדיות התורה חשר תדבר בכל הכתובי' תקנת דרכיה ויתרוניה לעומת חסרונו' חכמת הזרה והוח כי לחר לזותו לותנו בל נלח מקדושה חמורה של תורה לטומחה רעונה של חכמת טעות כי על ידה הלח כמו ור נחשבו לומדיה לפניו יתברך תחת היותם נמים לה' וכי מעט מעט תנרשם הזרה עד יפילם במהמורות בל יקומו והנה היה מקום יחמרו בלי ירחי ה' הנה לינו דומה להולך לתומו לחים מהר כי עתה הנה הזהרתנו והודעתנו דרכי פיחוייה ונם כי נכשל לעבור בה לח כירח מרבבות פיחוייה כי על מסמרתינו נעמוד כי מוזהרים ועומדים לנו מלחך וחם חלילה טטה חשרנו חם נעבור בה הלח לח יבלר ממנו מלומה מזהרותיך חלח לדעת לשוב עד ה' חלהינו ולח תעזבנו יד תשה עזורה למו חשר היחלה לטמחנו ולהוליחנו ממסבר נניס לה' חלהינו על כן בח שלמה ברוח קדשו בחלו התורה היח המדרש וחמר ועתה בניס בלום' עתה בהיותכם חלני נגדר בניס כי לח בחתם עד עתה חל החכמה של חכמת טעות שמעו לי להתרחק מעליה בכל חשר לויתי והקשיבו לחמרי כי ולח חל חלק שפתי זרה חשר חמרתי כי בחלק שפתיה תדייק כי שתים הנה חלוקי דברותי מדברותיה לחד כי שלי הן חמרים ולח חלקת לשון בלי חיכות שניתי כי של הזרה מתייחסת חל השפתים בלבד ולבה בל עמך ומחמרי חל הפה המניע חלנו עד חלל הלב וזה חמר והקשיבו לחמרי פי מקביל חל חומרו לחעלה בחלק שפתיה על הזרה (כה) ופ"ח הלח כתו זר בחשב כי ירחי ה' החרדים חל דברו ונקרחים בניס למקום ומוזהרים מלהתפתות מחפני פתוי' תקדם שלח יעשקו בה יתפתו עדי תובד ותדרבה יביכו ויבחינו ולחפש ובקשו בחשב למו וכמה חכמי לב מבני עמנו התעשקו נדין עשק בניס ונכשו בשלוש וילחו בשלוש ומה גם הבחים חליה בנטן המלחה לה בחרח כי לו יהיה כרחי'לחוזק לח יחוט לעולם עכ"ח חל יבט כו' לומר הן חמת שלח יבלר המלח תמלח מי שירבה ולח יסור לנו מלחרי ה' חך לח כל חדם יעלוב כח לעמוד נגדה ולח יזדונו בחרמה לכן טוב טוב יזהרו רבים מעבור תחת קיר נטוי מפני פחד ר' חשר יתעתד להסתכן וזה מלומר תורתינו הקדושה בהחילה לשון רבים בחומרו ועתה בניס וסיימה לשון יחיד חל יבט חל דרכיה לנך לומר נם כי תהיה רבת בניס מתייחסים חלני תוחילה לכם תשמעו לי כולכם וחל חל שפתי זרה מכני פחד חחד מכם חשר לכסר יתפתה חלריה ויפול בשחת רשתה והוח ועתה בניס שמעו לי וכו' למען חל יבט חל דרכיה לנך חל ר' מכם כי מכלל מרובים לח יבלר מהכחל חחד וכל חחד יקות מורת יעלה על רחשו כן יהיה הוח הכלכד בחרם כי נם שבדעותיהם המפורסמות כי רעות הנה ידעתי שחל יבט חל דרכיה הרחבים לנך ירח חלי חל תתע בנתיבותיה הנרים ודחוקים הם סעיפים דקים חשר לח תרע כי מריס הם ותלכד במלודה רעה חל קדע שחרה על כן מעתה שמעה לי וחל ריחוק יהיה ביניך ובינה כי לח תקרב חליה * חו יחמר חל יבט חל דרכיה הם רחבי ויכוחה מקום רחב לח מולק תמונה רעה תחתיה כן תתע ע"פ דרכך חשר בנתיבותיה הנרים ומחרריס (כו) והנה עד כה דברתי לפי דרכך חשר תמני לומר כי לח יוקשו בה רבים רק חחד מכלל מרובים על כן חמרתי מיזהרו מרובים מפני פחד חחד כי כל חחד יקום על עמתו כ"ש כי תוזק חלח טועה כי הלח רבים חלליה הפילה כי נם רבים לוזחים בלחמה יתעתדו ליפול חללים חללים מחיי עולם כי רבים הפילה ובחטחה מתו וחל ישיחך לנך לומר חולי מסולני חכמה היו ועל כן נלחקם חך תים נבון וחכם חלני ומי כמוני ניסרחל הני תרבה לעסוק בה ולח תסור לבבי כי הלח ועזומים היו כל הרוניס נרוב חכמה כי הלח תין לך מסתקעים בחכמת טעות כי חם רבי השכל המסתוקקים חזדויה ובוטחים בכל חכמתם בל יתוטו לכן השמר פן תמו' נם לחה כח' מהם (כז) ולח תחמר הלח למה מנעתני מבח בדרכיה הרחבים הבלתי נוגעים בחלת החמונה והלח לח נער חכבי מתים כי הלח נרחות עצמי קרוב לבח כמתעתע בנתיבותיה חו לימשך ניחה ר' לפי הדרך הקודם תשיבה רנלי כי הלח דע נח חיפה כי לח תוכל כי הלח דרכי שחול ניחה כלומר הדרכים של שחול שהוח ניחה חיזם בה חך הם דרכים יורדות המתהלך בה יוכל לשוב חחור לחחרי החזיק חים בה חך הם דרכים יורדות מלמעלה למטה חל עמק תזרי מות החזדים נמורד מלמעלה למטה כיורד חל שחול נם חם ירחב הדרך לח יוכל חיש לשוב לחחור ולעל ה במעגל' המורד כי חם תדרבה ימעדו יום יום וירד פלחים עד שחול מטה כן הדבר הזה כי דרכיה יורדות ולח ישרות נמישור וירד הדורך נם חל חזקירת חדריה חדר בחדר ומן החדר הבח סופו וימות בלח עתו כי לח יוכל לשוב מהן כי ידמו ליורדות חל המות והזה יורדו' ל' חזדרי מות על כן תלכי מדרך פעמים סלם נסמך הוה העבר עיניך ולנך ומכל מסמר הסמר חל תתן חל חין ומשור נפשך מחד מליפיל בשחת רשתה כי תת הנפתות חלוד חרס:

חכה (א) **הנה** נכתוב הלו היה לספר לומר רחה הקדמנות התורה חליך כי הלח תת החכמה תקרח ללומדה מתורך ותבונה להבין דבר מתוך החכמה ההיח נם היח תתן לך קולה כי תעניך ופתחה לך כי ה' תנקב ופתיח ו תתנ לך לפי המשך הכתובים הקודמים והמחוזרים יחמר הנה הזהרתיך מהחשה זרה תסמ' היח חכמה תלוזית פן תקשיב לה תלחך כי חלק מסמן חכה ולבל יסיחך לנך לדבני ולומר הלח מכל חשר חמרת על החשה הזרה תשמר נפשי כי רעה בעיני תלוזים שבחמים היח לך מדתות הנמוסיות חשר לח יבלר תהן היסורות טובות תפזרת לעוסן מה בלע כי נם מהן תרחק לחבי לומדי תור' ומלות ובמה חדע ומי יניד לי כי רעות הנה בעיני ה' לחבי היותן בלתי נוגעות חל תמונה חשר לח כדק כי הלח החכמה החמתית היח תקרח חל חשר חכמה תלו ונם התבונה חל הנמלנת תקנה תהן קולה להעירו ולעוררו עד יביר יתרונ' ויו כבודה ויסכרון של דתות הנמוסיו' (ב) והנה תשכילך ותורך לזיה חיפה מלנת לקרות ולתת קולה למחזיקים בה ומתי תתייחס הקריחה חל החכמה ומזימתי נם התבונה תתן קולה והוח ברחש מרוממים וכו' והנה המשיל הדבר חל דרך ריחב חשר ברחש מרוממים ומשם יפרדו נתיבות דקים והיו קולחותם חל עיירות נדולות ונקרב כל עיר ועיר יש הדבה פתחים חל הפתים והחדרים חשר בה והנמשל כי ד' המה מדרנות לומדי תורה זו חשר זו ומה נם בזמים הנם שהיתה הקבלה פה חל פה כי רחשונה היו עוסקים בתורה שבכתב היח רחש מרומ ס שהכל חלוי בה וחשר כן טרם יכנסו במשנה חו נמרח היו לומדים בתיבות ומדות שהתורה נדרשת בהן כי הן הם המלכים ומתיבות לנח חל סדר משנה כי חיכבה ללמוד תים רחשית סדר יסודות לח הרי השור כהרי הבור חם לח ידע משפט קלי וחמורים והחיקש ביתר משניות ובשאר מדות וביודעו הנתיבות יבח נם חל שנה עיירות נדולות הם שנת סדרי משנה וחחרי כן יכנסו בפתחי שערי' נתי החנריס והחדרים שנכל עיר ועיר משנת' ומשכתת כרת ופרק משנה ומשנה תושפתת ובריתת להעמיק הרחיב בחידודיהם בקושי ופיקוקי ודמויי תלמודי ועיוני ליישובי מתניתת ולנדורי כי ניהו חליבת דהלכתת והי ניהו דלח בהלכתת עד היוליך משפטי ה' יסריס לחמתן וזהו הנקרח נמרח כי ממנו תצח תורת הדיונין על חלם ולח מהמשנה כי על כן חמרו רז"ל התנחים מבלי עולם ונם זה היה נימי התנחים והקודמים להם כחמרם ו"ל על דבי ייחבן בן זכחי שהיה יודע דבר נדול מעשה מרכבה דבר קטון הזוהר דחגי ורבח וחל החלק הח' הוח תורה שבכתב קרח רחש מרומים כי היח רחש ומרומים לכל וחל הב' קרח נתיבות לללכת בהן חל המשניות וחל סיפת סדרי משנה קרח עיירות וזהו מומ' ליד שעריה כד"ח סופטים ושוטרים וכו' בשעריך ורבים כמוהו ותת הד' הוח הנמרח שהוח סדרי תוכיות המשניות ייחס חל הבח בפתחי שערי' חל העיר כי כן הוח כמדובר והנה ידוע כי הבח חל כל חחד מחלקת חלקים הרחשונים הין חלק לו בניה רק בחכמה לבדה חך ברבינים ימלח תת החכמה ותת התבונה ובח חל הסתת הכתובים ועניינם וזהו כי הין ספק כי הין התורה מעיירתת תת העוסקי' בה לקדיח להם ולתת קולה להעירם יבחינו חיכותה להבחינה בהדרנה תחת רק לחים ותים לפי חשר תסיג ידו בה ועוד שניה כי הבח עד הנ' בחינות לח תעוררנו רק חלק החכמה לבד חך הבח חל הרביעית נם התבונה תקנן לו קולה ותעוררנו לחמר לו יסיח לבו חל כל נדולותיה חשר יוביר בכתובים הבחים ו"ח ברחש מרומים עלי דרך לומר כי הלומד תורה שבכתב לבד היח רחש מרומים לח תקרחנו ותעוררנו בעצם רק כפתן הלד כעומדת עלי דרך התעוררות בדרך העברה ו"ח ברחש מרומים תהיה עלי דרך חך לח תחיצב חלנך בקבע חך ניח נתיבות כי תמשך חל ידיעת נתיבות ודרכיה שהתורה בדרשת פתבח חל ניח תכונתה מזו תחיצב לחנך לעוררך ולח דרך העברה עלי דרך בלבד ווהו ניח נתיבות נלבה (ג) וכבוזד לחחרי כן חל הערים הם הסדרים חזי מהיוקך ליד שעריה טרם תבח חל ניח תוכיותם לח

בלבד תהיה נלכת לאלך כי אם גם שלח תדמה אל נלכת בדרך רק תהיה התיבות יותר עיקרי כאלו הוא לפי קרא שהוא הוראת קבע יותר ולא כיוס עמרך בתיבות שלח נלכה עד בוקר אל דוד ותיבות התיבות כי עתה תהיה ליך וקרוב במשל בפרים תהיה היא נלכת לך והנה עד שלח תלה הסר הין גם רק חלק הכשיה לך המלה רק לת החכמה לבדה וזה חסר לשון יחיד נלכה ועל תלה חסר הלך חכמה הקריה לך בעוקר נפתחי שערי של חדרים בעיר נכל שערי חדרי הסדר הוא הנמרץ לוי מלו קסי כבוד נמכה פתחין לך בלבד החכמה כי אם גם שקיהן תרוכה חכמה ותבונה להעריך ועל זה חסר למעל ותבונה תתן קולה וזו היא זו על ותבונה

פְּתֻחִים תִּרְנָה׃ ד אֲלֵיכֶם אֲנָשִׁים אֶקְרָא וְקוֹלִי אֶל־
בְּנֵי אָדָם׃ ה הָבִינוּ פְתָאיִם עָרְמָה וּכְסִילִים הָבִינוּ
לֵב׃ ו שִׁמְעוּ כִּי־נְגִידִים אַדַּבֵּר וּמִפְתַח שְׂפָתַי
מֵישָׁרִים׃ ז כִּי־אֱמֶת יֶהְגֶּה חִכִּי וְתוֹעֲבַת שְׂפָתַי
רֶשַׁע׃ ח בְּצֶדֶק כָּל־אִמְרֵי־פִי אֵין בָּהֶם נִפְתָּל
וְעָקֹשׁ׃ ט כֻּלָּם נְכֹחִים לַמֵּבִין וְיְשָׁרִים לְמֹצְאֵי דֵעַת׃

קרא

סנה החכמה תתן קולה (ר) וחסר תקדח ותתן קולה הוא לחמר אליכם היסים וכו' לומר אליכם הנקראים היסים חשובים העוסקים בחלקי התורה המוכרים לקרוא לנבח ובעבור כי לו אחס ובמקומרם ז"ל פחיסים הם ח"ח ועל פי דרכי בקראי אליכם וקולי קבח אל בני אדם בחלקי מיוחסים לחיסים רק בשיקוף שם בני אדם כפתים וכסילים משוללי חכמה (ה) ועל בני אדם הלה דאליך מניהו אמר הבינו פתאים ערמה לפחות תקנו כח ערומים מה לעוד ותפשטו לח כחונת פתיותכם שם תחזיקו בי והכסילים הם מסכלי החכמה והתורה כמבואר לחעלה הבינו לב לומר הלח לכם לב ובשכלכם החכמה לח תעשתו מלומה ממהות ולחכות הלב ועריונותו וטוהו רך החזיקו בו והבינו לב ולחכותו הטוב : (ו) שמעו וכו' חסר דברו המוגע אל שלומי בני ישרחל העוסקים בד' חלקי התורה שעליהם אמר אליכם חיסים הקרח ואמר שמעו כי נגידים וכו' והוא בשום שכל אל תומרו נגידים ומהרחוי יאמר נגידות שהוא תוכר אל הסרים ולח נגידים שהוא תוכר אל הסרים ונדולים לומנם ידעתו כי לח כדחות הממוסיות המסודרות על פי חכמת הדם דת משה ויסרחל כי הלח הדק הנמוסיות אין בתוכיות אלח מה שבפשט הוא הייסרה מה מסוללת קדושה ולכן לח יקדם המלחה כריסו מהלמודה כחסר יקדם המלח תורת ה' מנפש ועד בסר בעה"ו ובעה"ב כי הדנק נה כדנק נו יקנרך כי הלח כל התורה כלה סמוקיו של הקב"ה וחין לך פסוק שלח יצח ממנו שם קדוש והוח כח מכחוסת יקנרך והם כנגידים וסרים שולטים בעולם להפליח לעשות על ידם ובכח אל הבינור חמר הנה אל תופסי התורה הנקראים חיסים תקרח ותחמר גם כי רבו כמו רבו יקרוטות תורת ה' על דחות נימוסיות עד בלי די כי לח מצונה הנה הלח שם תעמיקו בו לח יפלח מכם ממנוח חפץ ג' דברים מעצמך כחילו התורה עצמה תקרחך לפשפש בדרך הלח הם ה' כי הלח התורה יש בה תוכיוח וקדושה רבה עד שמדברותיה ופסוקיה יצחו שמות קדושי' עד חין קלה ולח היסרה חסר בפשטיותה כי מזה ירח ויספוט חיש וחיש כי הקנה שלמות והשלרות נפשם ונם נעשר הלדם מה שלח כן בורה רק מליחות היסרה מה ב' כי הלח גם היסר' הנמוסים למה שיהיו על פשיפ שכל חמוסי לח תקדם פשיפתו בכל הדברים ויקדה ירחיק דבר לפי שכלו וכשר הדבר ההוח חו יקרב דבר ושוח רע ומר לפי החמת כמחמר בעל העקרים נהפרש הנני שהניח בין דת החמת לנמוסיות לך תורת ה' חסר לה החיל החמתי לטעום הטוב ופכבו לח תשיש מר למתוק ולח מתוק למר ב' כי גם בדברים חסר יצדק שכל חלושי לח ידע להשוו' המדות יהיו מדה כנגד מדה כל דבר ודבר כענין חסר שמפתי חומרי' על פסוק משפטי ה' לחמת לדקו יחדיו והוא כי משפטי דת נמוסיות כל מ' לבדו לח יוכר חסרונו כחסר כתבנו נפרשם משפטים ע"ם : והנה שלשה יתרונות שלה חסר לדת החמת וחסרונן נוולקם הוכירן שלשה נשם התורה החומרת לתופסי התורה שמעו נגידים וכו' מ' לחחד על הח' חמר שמעו כלומר התבוננו כד"ח שמעו חלושי כי נרוב התבוננות של פנימיותה תכירו ותדעו כי נגידי' מדבר כי כל דברותי נגידים ושרים רבים כי כל התורה סמוניו יקב' הם סרים וכחות רמים השולטים בעולם להפליח לעשות כמודע לחסר עמד נסוד ה' זולת על פשטיותי שהוא מפתח שפתי היולח מפי כפשטו שהוא מיסרים הם היישרות והנהגו' טובות מלך מה שחין כן בנימוסין שכל יפשם וכל חפץ תוכיותם לינעו מחיכות טוכף על מפתח שפתים : (ו) שנית כי חמת יהנה חכי לח כנימוסים המסודרים ע"י שכל חדם שלח יגדל תמיד ויקרה שינוה הטוב ויסבת המנוע לפי פחמת קך התורה חמת תהנה ולח תשנה זוה כי נם שלשכל לחומי כמו זר נחשב חיזה דבר מעניניה הלח לה החיל החמתי לטעום ולהבחין החמוק והמר וזהו כי חמת יהנה חכי נחופן שהוא' שפתי חסר לתעב ולחסור הוא רשע נחמ'ולח תשנה לקעב הלחי מנוה כחסר יקרה למחברי דקות נמוסין' וזהו ותועב'כו' (ח) ועל הפליטת המר נלדק כל חמרי פי לומר הין לריך לומר נהניע לכו' מפתי ומפתי נפני עלמו כי חס גם נהוסדס יחד כלם הנה נגדק הם כל חמרי פי

נדיקים הין נהם נפתל ועקש נהתייחד' הפך המוסיות שנהתחברה תמלח נם נפתל ועקש כענין החמור על משפטי ה' חמת וכו' ווה נפני דבריס ח' נהיות כל מפט מקביל אל הכתוב מדה כנגד מדה ונם שנהוסדס יחד ירחו יסריס כלם כמדוכר (ט) ומפני שלפעמים לח תמיע שכל חדם נכחיות חיה משפט משפטי התורה אל המפח להחת מדה כנגד מדה חו לח יבחינו שכל ישרותם נהתחברם יחד לזה חמר כלם וכו' לומר לח מפני זה תקן דופי הנמוסיות נתורה כי חינה לה מפחת פלמה רק בחין מנין כי הלח כלם נכוחים למבין כי המבין לבדו יבין נכחיות כל מפט אל ענייני להיות מדה כנגד מדה ונם יסרותן נהוסדס לח יפלח רק מחסר דעה לח קנה כי נחמת יסריס המה למוכחי דעת :

ב (ז) או יחמר נמה שידענו כי לירוף חוקיות התורה הן שמוקיו יתנרך והנה הס הין חוקיות נלי קיבון חיבות חו נם כי יהיו קבון חיבות נלי התקדמו' חיבה עם חיבה חו נם שיתקדמו ויהיה נהם הבנה מה לח יפלח כל כך חך שיהיה להם הבנת היסרה עלמית נפפט מחמריה מפפטיס ומלוח יסריס נעלי חיכות וחומר רב עם היות שלירוף החוקיות וסמיכותם הם שמוקיו יתנרך הנה זה יורף כי הין קנה לנדולת חכמת מחנרה מעלה מעלה מהפערה חמוסית חה מחמר התורה פקח עיניך ורחה נדולת קדושת חכמתי הרמ"ח' ושמעו חלי ולח חל פנימיוסים כי הלח נגידים חדנר נדנרי תורתי הן שמוקיו יתנרך נלרוף חוקיותי ועל כל זה ומפתח שפתי הם התיבות שהני פותחת נשפתיים חיכם קבון חוקיות נלי חיכות ועניו נפפטיותם נלתי חם סמיכות חוקיות על פי לירוף שמוקיו יתנרך לנד כי הלח נם מפתח שפתי וולח מניחות הנמה הם מיסרים והיסרות סוגות וחין לורך סמיכות החוקיות על פי הסוד מעבד חל הבנת ההיסרה הפפטים (ז) וזה לך החות כי חמת יהנה חכי וכו' כי עם שלמיתת ועיקר הענין הוח מה שיהנ' חכי הוח הכוד הפנימי הנמפל לחיך הפנימי לפה לחך על פי כן לח יחלח נכל חסר תענתי לך דנר נלתי רחוי לתענו שיפלה על רוחך לומר חולי נורך סמיכות החוקיות לפי סודן הוקיקו להיות הבנת הפפט הרחקת דנר נלתי מתוענ כי הלח ותועבת שפתי הוח לפי הפפט החנוי הנמפל לפפטים הוח רשע נחמת (ח) וחולי תחמר למה חמרת ומפחת שפתי מיסרים והלח על פי תורה שנפל פה חסר היח פירש החמתי לתורה שנכתב נרחה כמה חיבות וחוקיות התורה נלתי מסודרות נעפט הלח שלח נניט לל סדורם להכרית רחו הקנלה כי לחקה דש לך כי נמדק וכו' הין נהם נכל חמרי פי שנכתב ושנפל פה נפקל ועקש (ט) ומחת תחמר הלח נם חליבת דפלכתת ימלח ייחור חו העדר סדר כענין נם לב"ה וחמור דבור לרבי יהודה ושם דחניחה לר"ה לל תחמר כדנר הוה כי הין זה מפחת התורה רק נחין מנין כי נם כי החנשים ההם שלמים הם עד הין קנה מעלת התורה נדולה מהם ולח חלהים המה שלח יבחר מהם דנר כן חסר כלם נכוחים היח למנין ויסריס למוכחי דעת עליון דרך מניחה ולח דרך טנע חלושי : ג (י) או יחמ' על דרך זה שמעו כו' כן תחמר נלנוך למה הרנוחני להעלות חותי ונפלקני מהדקות הנימוסיות והלח פל דנריהם מתקנלים חלל השכל לך נתורת ה' תמימה יקחמץ לנבי נרחותי חסר תקנע לנישת שעשנו וחכילת נשר נחלב וחכילת חיור ודומיהם נלי טעם על כן לחמר שמעו וכו' לומר שחלדו כי הלח הין עיקר תורה הנלה כי הנה נביחים הוח מה שחדבר נעלם ורחוקה הוח הסוד סמוקיו של הקב"ה ומפחת שפתי שהוא הפפט שהוא פחיחת הפפחים נלבד ולח עיקר דבורי הוח מיסרים כלומר נכוחים ויסריס נכח הסוד הפנימי ומקביל חלין ולכן חל תחמה על החפץ וגם שלינו מחוק לחכך חסר תענתי לך הוח מחוק לחכו יקנרך היידע חמחת כל דנר וזהו כי פחת יבנה חכי ולכן סמוך חדידי ודע כי קובעת ספתי חסר תענתי לך הוח רשע נחמת ולח על הנס העבחיו (ח) וחל יסיחך לנך לומר חולי הין החזהרות החלה מלד עלמן רק שלפי טוך סמיכות החוקיות זו לזו על פי הסוד ושמוקיו יתנרך הוכן מסמיכותן ענין התורה ו לח שהנפפט הוח עיקר ויש נו ייחס סודו רק שחודמו לפי טוך הסוד תיבות שחמתן כך לח שחעשה מקביל אל הסוד נחיכותו כי חלילה לך להחמין כדנר הוה שלח הם היה הדנר כן נטלו חלילה וחס ו"ג מדוח שהתורה נדרשת ודרשת מסירות ויסירות ודקדוקים דקים על כל קוץ וקוץ הסר כל נופי תורה שנעל פה חליין נהן נחומך שהיסירות וחסירות והדקדוקים והכלל ופרט והנפין חנ והנ"ם והמדרש נחם הינו ענין הכל היה ענין לחתן לך יקחיחת דרך הסוד וזה הין לו שחר כי הלח חינו שלוך נשנעם כל תורה שנעל פה עם כל דקדוקי תורה שנכתב חל הספרה ולח יחסיח על כן תוכרת להודות ולהחמת נחין לומר הין נפפט חלח מה

י קְחוּ־מוּסָרִי וְאַל־כָּסֶף וְדַעַת מֵחָרוּץ נִבְחָר׃ יא כִּי־
טוֹבָה חָכְמָה מִפְּנִינִים וְכָל־חֲפָצִים לֹא יִשְׁוּוּ־בָהּ׃
יג אֲנִי חָכְמָה שָׁכַנְתִּי עָרְמָה וְדַעַת מְזִמּוֹת אֶמְצָא׃
יג יִרְאַת יְהוָה שִׂנְאַת רָע גֵּאֶה וָגָאוֹן וְדֶרֶךְ רָע וּפִי
תַהְפֻּכוֹת שָׂנֵאתִי׃ יד לִי־עֵצָה וְתוּשִׁיָּה אֲנִי בִינָה
לִי

שבסוד ובהדמן כמלאת הגמה וז"ס שם כן תיך ילדקו בדקדוקיה כל תילי תילים של הלכות תורה שבעל פ' וזה אמר נגדך אשר ילדקו יהדו כל אמרי פי שבכתב ושבעל פה תין בהם בפשט ועקם (ט) ותין תוך הסירה לו יקירה לו עיקום רק כלם נכוחים למבין ומה שפשוט שגם ויבריס הם למוצאי דעת עליון כמ"ש ודעת חלהים תמלא הוא הסוד שמקנילים ויבריס וכנה הסוד המה ולא שתין בהם רק כמיכו' חותיות שאשתעו בך וישוללו יחם עם כוזה: ד (י) קחו מוסרי וכו' רלוו לבסים לב מי לא ידע כי התורה טובה מחרוץ ומפנינים ועוד שאחר כך תומר שכל חפציס לא ישוו בה ואיך נרחשו שם לה שוו שלא העלה יתרונה רק על חרוץ ופנינים לך יאמר הלא לויתני לדבק בתורת ה' ולא בתורו' המוסרין הנה תחת שלא ליפסר יקרחק המתרחק מעסוק בתורת ה' ת"ל כי הדבק בדרכיה ועניני מלותיה המניחות תיקון עה"כ הלא לא ימושו ממנו יפסרון כי דרך חיים תוכיחות מוסר ומה גם העוסק בתורת ה' כי פי שנים יבחו לו כי הל"ת עה"ב ותורה הן ג' דבריס הנלמדי בחים ולתי על ידי ייסורין שנים כי התורה למה שהיא תלהים תפקח לב בני האדם להשכיל בכל דקות יותר מכל דת ומוסרות הנלמדי מעמקת מעגולותיה עד נדר תומ' ו"ל על פסוק תכי חכמה שכנתי ערמה מכון שתין ללמד תת הבת הורה שנכנס בה ערמומים ומה גם למה שהתורה יודעת מהר מומות בני האדם ותחבולותיהן הלא תפרש תומס לנו למען נחדל מהס ומה יחסך כי תסר לא ידעס יפקחו עיניו ויעשה תומס ויחטא אחסס כענין מלמר ר' יוחנן ב"ו על קנה מ' זנים החלול וטומן מפלולותיו בחלא תוי לי חס לומר תוי לי חס לא לומר על כן היה מקום יחמר חיס כי טוב לנבר כי יעסוק בטוב מדות נמוסיות ללכת בהס הנלמדי יודעים לל מעמקי התכללו' בני האדם ודקות תחבולותיהן רק למדונו הנבוב תומסיות יפרה מעסוק בדת האמת המפסת עד קלה פנימיות כליות ולב פן רוע יגרנו יחזו נמרות תסר תוסירנו נרחק מהס ולא נחזו בתומר המרחק ממנה שליתים כי הלא זאת התורה הלליהם תפקח כחו של לדם כנודע כי ע"כ נקרחת תוסיה מה שתין כן נדחות וולתה כשתר כתבנו טעם לנבח הדבר על פסוק נלור תוסיה ומומה לכן על שלם הלה לחמי קחו מוסרי וכו' כי התורה תחריה תחמר לל נח בני תמנע תחת שלם הלה מהדבק בי כי הלא על דבר המוסר טוב לך ייסורין בהחזיקך בי מלבי והב ובסף בדחו' וולתי כי לקני יסרתי חוקתי ורועותיך כי גם יובה חיס לחזי הע לס הבח והו קחו מוסרי והחזיקו בו ולל כסף בהתלכך בדרכי דחות המוסיות חו ולל כסף כלומ' גם שיהיו הייסורין חסרון כסף הקנים מכל מיני יסורין כנודע בחמתרי ר"ל שהיח תיכת תמידית ובן חמרו בשברי לכס מטה לחס זו קנה מכולס וזה טוב לך כי תלך בדרכי חך חס גם תעסיק לקנות דעת התורה כי בתורה תהיה עתל כי הו יכלו יסוריך בשתר כתבנו הלא טוב לך מחרוץ נבחר חילו יגויר שהיית מוללו כי תריחק ממנה והו ודעת מחרוץ נבחך (יא) והטעם כי טובה חכמה וכו' והוח כי התורה שתים הנה בינוניות ת' מלילות חכמה שנית לילות קדושתה ולמר כי הלא נמה שהיח חכמה בלבד טובה מפנינים כי תין קלה כל הימנה ומה גם נמה שהיח תורת ה' קדושה עד תין קלה כי הלא כל חפציך לא ישוו בה והוח כי הלא חפצי בני חדם רבים מספור יש יכי חבלו כסף והזהב ויש בדרה ויש מלוכה והסיקם בחלה תמר כי כלם הבם ותהו בעדך התורה והו וכל חפציס תשר יהיו חפצי בני חדם לא ישוו בה שלא יהיה להם ערך שווי נגדה והו וכל חפציס לא ישוו בה וזה תומרו בה כלומר מפחת לילוקה המיוחד לה לבדה כי קדושת רמה נבוה מעל נבוה עד ה' חלהיהו כנודע וז"ס מי זה החיים יקיץ בתוכח' העה"ז ולא יביט חל הטוב הצפון לו ע"י התורה לע"ה"

(יב) ולעומת הדבר הב' תמר לני חכמה שכנתי ערמה לומר הן תמת כי לני מפחת היותי חכמה ניותר שכנתי ערמה במקו' שיבחון שם ערמה כי חכמת התורה תפקח ותקנה ערמומית וגם דעת מזימות כלומר כל מזימות תשר תהיינה במציחו' בחדם הלא ידיעתם מצויה חללי ועל כן תצטרך להזהיר' על כל ת"ס בה: (יג) על כל זה לא תירח פן יקרבי כמו"ת ריב"ו חוי לי חס לומר חוי לי חס לא לומר כי הלא ירחת ה' שנחת רע כו' ולא תירח כי בי ירבו מתכללים להרע כי תבלה חת נבליהם לעיניהם כי הלא ירחת ה' תשר היח התחלת החכמה כמחמרו למעלה רחשית חכמה ירחת ה' היח שנחת רע ונחים כוה לני דובר בספר הלו ולא בלבר מציחות הרע כי חס גם כל מדה מגונה כי הלא גחה וגחון ומציחות דרך רע וכ"ש מי שים לו פי תהפוכות שמהפך המוסר ללמוד ערמומית להרע כי לותו שנחתי ולא לחוות חס יכשלו כי פושעי יכשלו בם לך לויני דובר כי חס בלדיקי יגלו בם: (יד) ועל הג' והיח כי לני מתפת כח העוסק בי תין פחד כי

הלא לי עלה וכו' לומר הן תמת כי לי עלה שבתיעצהתדם בתחנור דו כי בעיומו לדעת לויה הדרך יפנה ויבחר מחלקי הבחינו' הנה הו לו כי תוסיה שיוקם כח המעיין לך תין זה לו רק טרם יבין שמועה לחמם כשלוני מפש יש בו יבח עד תכונת הבין שמועה לזמיתה חו היח לי גבורה כי קו יעים כגבור והוסיה נדחה ממני: ה (י) או יחמר קחו מוסרי וכו' קחו מוסרי והדרכותי קיחה נחפס' הוח חלק המעשי ולל כסף כלום' ובזוו כסף בערכן ודע' שהוח חלק העיוני מחרוץ נבחר והכוונה ללמדנו כי למוד גדול והם המעשה טוב מכסף הלמוד נבחר מחרוץ בלופן תדבק יותר בלמוד (יא) ונתן טעם ותמר כי טובה חכמה מפנינים' כי כתבר בכלל פנינים ים כסף וזהב ועוסר וגם נהם ספירות החרה כלור גר כמעט כן בכלל בנמרת ים מעש' וגם בו החר ה להחיר לחדם להבילו לידי טוב המעשה ולא בלבד להולך בחשך ההעדר בל יקרנו כר' עקיבח בחת מנו כמדוב' למעל' כי הם גם לחסר בתור הידיעה תחיר לו יותר בחיקון המעשה וז"ת מפנינים כי הלא תין בפנינים די החיר בתור רק לחסר בחשך כמו"ל נחיבת בח עד חסר לא פחח חלון התיבה שמרגלית היתה מחירה להם תך התורה טובה מפנינים כי גם להולך בתור ידיעת המעשה ולא יסבלה גם שם ת חיר לו ביחוי ודקדוקי מלות בעלמ עוד שנית כי מלות ת"ת עלמה גדולה ג' מכל עסק מלוה מהו וכל חפצי' וכו' ותר"ל וחפי' חפצי שמים כי על כן לא כתמר חפלך: ו (י) חן יחמר מה שחלטרך לייעץ התכם הוח תקחו מוסרי הוח חלק המעשי והדרכותיו ולל כסף כלומר גם שיחסר לכם גם כסף ע"י מוסרי כענין ובכל מלדך שהוח בכל מחוך שיבוו כסף לעשות רלון קיכו מה שתין כן במוסרי דחות הנמוסיות לך בענין עסק בחלק עיון התורה שלא תמירנה בחכמ' זולתה חיני לריך לגלו' הוזך חס בעל שכל חתה כי הלא ודעת מחרוץ נבחר והוח כי כחסר החרוץ הנבחר מו' מיני' והבים שתר"ל שהוח והב סנור כי כל הזהבי' נסגרי' מפניו כן כל החכמות יסגרו ויבושו בפני חכמת התורה ולכן מלליך תדע לך יקרותה הנב"ת ולא בלבד כחרוץ נבחר רק טוב מחרוץ הנבחר כי בחיני הזהבים חין יקרון רק בפחו ת ויקר קך כלם והבים המה לך יפרון דעת התור' על יקר חכמות משולל ההדרנה: (יא) וזלל תחמר הלא חס חפס כסף כמשפט לתופפי התורה הלא יכר לי מלד בעב"י ובע"ה שכמה מלות יעשה החדם לולת חסרון כים מעכבו כי הנה לל המונע בעולם הוה טובה חכמה מפנינים כי הלא בעלי הפנינים עשירים מבעל כסף וחרוץ לך חס לא יוליחם כדרך פנינים שתין קונה חס לא בהומן סר ונדול ולא יעקבו על ככר לחס וכסף תין לו יתות ברעב לך החכמה טובה מהם כי בעליה עשיר מבעל כסף והזהב ופנינים שחבלי יוליחה וכלות זכותו יחלל פירותיה והקנין קייס לו ועל העדרו ממלות חסר יעשה החדם על ידי ממון והיה טוב לו לעולם הבח דע כי כל חפלים ותפילו חפלי שמים הם מלות לא ישוו בה כי ת"ת כנגד כולם: ז (י) או יחמר עיין עלת רבי יוסי בן קסמ' והוח קחו מוסרי חסר הורתי לתכם בחומרי שמעו כי נגידים חדבר וכו' בדרך כל חמרי פי וכו' גם חס יחסר לכם כסף על ידי למוד התורה חסר לויתי ותחר כך לא תחמרו הנה למדתי חכמתה עתה הלכה לי לל מקום העדרה ותלמדה להם ויעשירוני כי הלא ודעת מחרוץ הוח נבחר כי תבחר בדעת ולימוד יותר לעלמך מתלפי והב וכסף ולא תנלה רק למקום תורה שתהיה לומד וקובה דעת תמיד (יא) ושמח תחמר הלא במקום העדרה יחזיקה יותר ותזכה שעל ידי תתבבד התורה מה שתין כן במקום רבויה כי קדרכה טובה חכמה מפנינים כי לא כפנינים היח שחשיבותן מחמת מיעוטן כי חדרבה במקום רבויה קנדל חשיבותה ומה שייחסתי חותה לטובה מפנינים הוח בערך בחיבה זו כלומר לך לא בערך שוי כי הלא זאת התורה כל חפלים לא ישוו בה: ח (י) או יחמר קחו מוסרי של הדרכות מעשה מלותי ולל כסף ודעת התורה קחו מחרוץ נבחר (יא) ולא שתעריכם למה שהוח טוב מחרוץ הם הפנינים כי הלא טובה חכמה מפנינים והוח כי הלא נודע כי הפנינים לא לחד בהם בלתי בעלת סגולה ים טובה להעמיד העובר וים להחזיק החדם והסיקם בזה תמר רחה כח מעלת התורה כי הלא טובה היח מהן כי הלא כל סגולות הפנינים כלם ימלאו בה כי על ידה ישיג היודע שתריה תועלת כל סגולה וסגולה של כל לחד מהנה והו מפנינים הכולל כלם וזלך על פי כן תין עיקר התורה למלת חפלים כענין הפנינים כי הלא כל חפלי לא ישוו בערך עלמות ומיכותה שידבק בה העוסק בה בחמת: ט (יד) לי עלה ותושיה וכו' זולת הכתוב למעלה יחמר כי התורה תומרת רחו כח בחוש היקרה להולכים בתורות תלוניות לו במוסיות להולכים בתורת ה' שתלמת מלחמתם בהחזיקם בי והוח כי שתים הנה בחיות התורה ת' עסק החכמה הנלמדת מהרב נ' בחסר יבינו בה דבר מתוך דבר וכל לחד מבחינותיה

רב פנינים ביאור משלי ח

לינבורה: טו בִּי מְלָכִים יִמְלֹכוּ וְרוֹזְנִים יְחֹקְקוּ צֶדֶק: טז בִּי שָׂרִים יָשֹׂרוּ וּנְדִיבִים כָּל־שֹׁפְטֵי אָרֶץ: יז אֲנִי־אֲהֵבַי אֵהֵב וּמְשַׁחֲרַי יִמְצָאֻנְנִי: יח עֹשֶׁר־וְכָבוֹד אִתִּי הֹן עָתֵק וּצְדָקָה: יט טוֹב פִּרְיִי מֵחָרוּץ וּמִפָּז וּתְבוּאָתִי מִכֶּסֶף נִבְחָר: כ בְּאֹרַח צְדָקָה אַהֲלֵךְ בְּתוֹךְ נְתִיבוֹת מִשְׁפָּט: כא לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ וְאֹצְרֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא: כב יְהוָה קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ קֶדֶם

טדבר אל בני ישראל מתחלת החכמה ותומרת לי עלה וכו' ל מר נסביבי פתח עומקים בי הוא יתברך נותן לכם עצה כי קנה למלחמה וכו' ממיץ הקשב תקחו על הרחו ואל תחפזו וכו' כי ה' אלהיכם ההולך לפניכם וכו' ואין זה רק עם ובות עם קיים בי אתנם והושיע כי נם שם' יקנאו ד' הוא שיכניע את שר ק ה נשים ת רגו בידכם ולא יצלר מכם להות ותשות כח והוא והושיע עינה הניעה מחריב ותומר הני ניעה לי נבור' לומר כשלחי ניעה מלויה תקבם ס בשבת בתורה לח תהיה לכם ק אי בי תני העשה הכל נם עם הסר נם עם הנשיו כי לי הנבורה כלה ועד מאחר בישפכר עם הנבורה כי אתה היו יודעי ניעה לעשים ומנן לח ירחה ורחת ותורתם היקה עושה כל המלחמה והם יובני על דרך סיחו מלכי האמרי ה': ו או יהמר לי עלה שתומר הוא המקום שהלכה ואת נסביבי היה עלה שתה מקיץ בעיון לדעת היזו המקום שהלכה ואת לך בסביבי מזה קיבים שנקט בהך חל תחום כי היקך בהסיבך הניעה בעיון כמקיץ ענין נסמי כי הלח לחי ניעה כי את עלמי חתה מעיב כי לחי וחכמתי חהד יקשות בחך לי היה נבורה כי על ידה נוסף בי כח בסיכול כל"ח ולחכי מלחמי כח חת רוח ה' כנודע ליודעים זן הסך מה שעל ידי ניטול עסק התורה נאמר נוד ילדך תחי הלילה ומזה תבין חשר תעלה נם זקנה:

יא (טו) בי מלכים וכו' עוד מקוד מאמר התורה המתמיהת הניטו ורחו מעלת הדבקים בי חשר ניעה בנלמדים בילדי נכרים כי הלח בי מלכים ימלוכו וכו' מה שחין כן לחכמי ילדי נכרים ולבל יחמר לים היה מלכות ד' הניעה בן הוסיף שנח הסיבה ידו כי חם קנ חרוצין חך הוח עניין מחמר ס' השובר על פסו'מי לו ז יזדקך מלך הנוים וכו' כי בכל חכמתי וכו' מלין כמיך שהקשו וכי בחכמי יסרחלים ובתורתו ותילנו כי הן זחת מעלת חכמי תורת ה' שיעשו כמעשיו יח' ושולטים ומולכים מלכות שלמה בעולם מי מחכמי הנוים יעמיד שחם כיוסנ חו יסתיק תנועת שמים וחרץ כמשה חו יממיר בנקר לח עצות לולח לדיק מוסד בירחת חלהים כי כל העולם ומערכותיו נתונים בקיומים המה לו כמודע והיה ליפה מלך נדול היממו יסתרר בעולם נם השתרר כמוהו החם היה בהנלי הנוים יעשה כמעשים ההלה והוח כי בכל חכמי הנוים מלין כמוך חך בית יבנם ווה לחשוב חמר שלמה ברוח קדשו שהתורה חומרת בי מלכים ימלוכו ושתררתם ורוזנים מוי רעב טובדים ללחם היה ומי לנו מחלכי רבנן כהלל ורבי חניניח בן דוסח והומיסם כי הלחם חול מלכיהם ולח עתק חפי ניש לומר לין זה כי חם שהתורה לח תזהב חת מלהניה הפך הורה כי הלח שתמנו עשרו ויעשירו חשר בילדי נכרים יספיקו ובחכמת טעות ונם נכנו עושי רשעה הדבקים נכח שמחת הורה עכ"ח חלילה לך להחמין נשוח נחשה כי בהפוך הוח ולהדרבה לחי להבי להבד כי זחת היח מדתי לבדי כי הלח כח טומחת חכמת הורה עם שתרחך ניבה וקשים נגד עיניך הוליחת הנלוח ושובות עד תלהבה בקדבה חשים חרבה כי כל יעשה וכל חפץ למוד בפיך כמדובר למעלה בחופן כי תחת להבתך תשניח חך לח כן תלכי עמך כי לחי להבי להב לח דל וחס עשיר והרחיה כי הלח ומשחרי ימלחוני חף חשר דחיקת להם שעתח כענין רבה ורב חסדח כ"ם מלכי ולחתי מיטרח וח' עשיר מופלג וח' רם חין כל ולח לחת ולח שתים ימלח להם כי חם נכל קרחם חליו וז"ח ימלחנני נב' נוטן כי קרוב ה' למשחרי תורה לשמוע בקולם מה שחין כן למשחרי זרה כי בעת לרחם לח יועילו למו

(יח) והלח תחמר וחיה חכלת פירות בעולם הזה כי בשם .לה עושר וכבוד חל תקמה על החפץ כי דע חיפה כי עושר וכבוד הרחוי לקנל בעולם הזה הוח לחי בעולם הבח ולחינו דומה לעושר העולם הזה כי נהמירי חותו לעושר העולם הבח הוח הון עתק וגם נוסף עמו גם כן מתנת חנם בתורת לדקה וזהו הון עתק ולדקה (יט) וזה בין מפירו'ונדק' שחתן להם הון פה מתורתם בין פירות מה שורעו ולימדו תורה לוולת שגם יחכלו פרי מבותח וריעתם בחופן כי טוב פריי שחוכלים עם המחויקים בי מחרוץ ומפז לשר היו חוכלים בעולם הזה ונם תבואתי הוח מה שיורע תורה המלמד בלמד גם מזה הנה יש לשלמד פרי תבואת התורה לשר ורע בעה"ז והזו ותבואתי מכסף ונבחר

(ך) ושמח תחמר ח"כ חיפה למה יש לדיקים טטוב להם בעה"ז לו"ח בחרח לדקה להלך כלומר הן חמת כי כשחני מילחת חרח רחב בלי מקום לר ועיכוב לעשות עמו לדקה ולהטיב לו גם פה להלך בתורת ההוח ותעשירהו לך חם יש נחיבות לריס ובחיבות המלרי' להם מלקבל טוב מפחת חיזה עון חשר חתי חו חני עושה משפט עמו ותייסרהו ותמנע טוב ממנו פה בתורת לדקה וזהו בתוך נתיבות משפט (כא) ולל ישיחך ילדך שתקלר ידי מלחת טובה בשני העולמות כי חלילה לחל כי יד ה' לח תקלר וזהו להנחיל חוהבי יש כלומר יש לי מה להנחיל לך מה שלח חכזיבו לך פירותיהם פה הוח כדי שוחוקרותיהם של הע"ה תמלח נעשם בהנטרפות קרן ופירות שם יחד: או סיעור הכתו'להנחיל חוהבי יש כלומר מה שנק'ים ולח יוליחו לירות תורותם נטוחות העה"ז הנקר'הבל ולח יש וטוב להם חמיר הבל בים וגם ואוצרותיהם'תמל'בהנטרפו'הבירו'עס הקרן וזהו להנחיל חוהבי יש כו':

כו (כב) אחרי מחמר תורתינו הקדושה כי נה ירבו טובותינו ואוצרותינו ימלח תמרה חל יפלח בעיניך כי הלח מחו החליני הוח יתברך הנה היה על פי מדת הרחמים פשוטים והוח כי הלח ידענו מרו"ל כי טרם יברח העולם עלה במחשב' להנהלות במדת הדין

כי מרחשונה היה לדם עושה מנוה נביח מכתיבה עכשיו מי פותח חליהו ומלך מסיחנו והקב"ה חוזק על ידם ויחכן יקרח לחליהו ולמלך מסיחנו רוזנים סיחוקקו עמדם המלכים המוכרים בפרץ עד שנות הטבעים ופדד המולות לנדק והבות (טז) ושפר לח תניע נדולתם לנדר מלכות כחורות המשפטים לח יעדרו מהיותם נגדר סריס בפולם הזה ועוד ישורו בעולם הנח וזהו בי סריס ישורו על הדרך הנכון ושפר לחיכם רחמי הדורות נם מהם לח יבלר להיות כדיני שופטי חרץ להיות הפקר ב"ד הפקר ולח יחשבו לעיסקים רק למדיבים כי הוח לנדור נדרה על קורה וזה חמר בי סריס כו' ונדיבים כו': יב (טו) או יחמר על מלכי בית דוד וכשחלטות והוח כי זולת מה שדרך כלל מלך ישרחל המתנהג על פי התורה עוד ימליך ויסריך יתיס על ממלכתו ולח תקפחנו שרירות הלח בייחוד נחמר לדוד שפרי בטנך חשית לכסח לך לח יפמרו בניך בריתי וכו' שהיח זחת התורה נם בניהם עדי עד ישבו לכסח לך וזהו בי מלכים ימלוכו נם בניהם עדי עד שהם מלכי'רבים וחם יברוח העון ותפסק המלוכה לח יבלר מחוקק בח"ם הם הבסיחים ורחשי נליות בבבל ועל הבסיחים חמר ורוזנים יחוקקו לדק (טז) ועל רחשי נליות שבבבל הם שבט מיהודה חמר בי סריס יפורו שהוח שרירת שבטו ועל ידם בטטילת רשות מריס נלוחת נעשים נדיבים כל שופטי חרץ בנכסי הולת להפקיע ולהפקיר לפי רחות עיניהם

וטעיקם היטו תוזר וכל כח זה לבית דוד על ידי התורה כהמור:

יג (יז) אני וכו' כהשם התורה לומר כי נה מלכים ימלוכו וכו' ריחתה והנה פתחון פה לבעל הדין לחלוק ולומר חיפה מלכותם ושררתם ורוזנם מוי רעב טובדים ללחם היה ומי לנו מחלכי רבנן כהלל ורבי חניניח בן דוסח והומיסם כי הלחם חול מלכיהם ולח עתק חפי ניש לומר לין זה כי חם שהתורה לח תזהב חת מלהניה הפך הורה כי הלח שתמנו עשרו ויעשירו חשר בילדי נכרים יספיקו ובחכמת טעות ונם נכנו עושי רשעה הדבקים נכח שמחת הורה עכ"ח חלילה לך להחמין נשוח נחשה כי בהפוך הוח ולהדרבה לחי להבי להב כי זחת היח מדתי לבדי כי הלח כח טומחת חכמת הורה עם שתרחך ניבה וקשים נגד עיניך הוליחת הנלוח ושובות עד תלהבה בקדבה חשים חרבה כי כל יעשה וכל חפץ למוד בפיך כמדובר למעלה בחופן כי תחת להבתך תשניח חך לח כן תלכי עמך כי לחי להבי להב לח דל וחס עשיר והרחיה כי הלח ומשחרי ימלחוני חף חשר דחיקת להם שעתח כענין רבה ורב חסדח כ"ם מלכי ולחתי מיטרח וח' עשיר מופלג וח' רם חין כל ולח לחת ולח שתים ימלח להם כי חם נכל קרחם חליו וז"ח ימלחנני נב' נוטן כי קרוב ה' למשחרי תורה לשמוע בקולם מה שחין כן למשחרי זרה כי בעת לרחם לח יועילו למו

(יח) והלח תחמר וחיה חכלת פירות בעולם הזה כי בשם .לה עושר וכבוד חל תקמה על החפץ כי דע חיפה כי עושר וכבוד הרחוי לקנל בעולם הזה הוח לחי בעולם הבח ולחינו דומה לעושר העולם הזה כי נהמירי חותו לעושר העולם הבח הוח הון עתק וגם נוסף עמו גם כן מתנת חנם בתורת לדקה וזהו הון עתק ולדקה (יט) וזה בין מפירו'ונדק' שחתן להם הון פה מתורתם בין פירות מה שורעו ולימדו תורה לוולת שגם יחכלו פרי מבותח וריעתם בחופן כי טוב פריי שחוכלים עם המחויקים בי מחרוץ ומפז לשר היו חוכלים בעולם הזה ונם תבואתי הוח מה שיורע תורה המלמד בלמד גם מזה הנה יש לשלמד פרי תבואת התורה לשר ורע בעה"ז והזו ותבואתי מכסף ונבחר

(ך) ושמח תחמר ח"כ חיפה למה יש לדיקים טטוב להם בעה"ז לו"ח בחרח לדקה להלך כלומר הן חמת כי כשחני מילחת חרח רחב בלי מקום לר ועיכוב לעשות עמו לדקה ולהטיב לו גם פה להלך בתורת ההוח ותעשירהו לך חם יש נחיבות לריס ובחיבות המלרי' להם מלקבל טוב מפחת חיזה עון חשר חתי חו חני עושה משפט עמו ותייסרהו ותמנע טוב ממנו פה בתורת לדקה וזהו בתוך נתיבות משפט (כא) ולל ישיחך ילדך שתקלר ידי מלחת טובה בשני העולמות כי חלילה לחל כי יד ה' לח תקלר וזהו להנחיל חוהבי יש כלומר יש לי מה להנחיל לך מה שלח חכזיבו לך פירותיהם פה הוח כדי שוחוקרותיהם של הע"ה תמלח נעשם בהנטרפות קרן ופירות שם יחד: או סיעור הכתו'להנחיל חוהבי יש כלומר מה שנק'ים ולח יוליחו לירות תורותם נטוחות העה"ז הנקר'הבל ולח יש וטוב להם חמיר הבל בים וגם ואוצרותיהם'תמל'בהנטרפו'הבירו'עס הקרן וזהו להנחיל חוהבי יש כו':

כו (כב) אחרי מחמר תורתינו הקדושה כי נה ירבו טובותינו ואוצרותינו ימלח תמרה חל יפלח בעיניך כי הלח מחו החליני הוח יתברך הנה היה על פי מדת הרחמים פשוטים והוח כי הלח ידענו מרו"ל כי טרם יברח העולם עלה במחשב' להנהלות במדת הדין

מֵעוֹלָם נִסַּכְתִּי מֵרֹאשׁ
מִקַּדְמֵי־אָרֶץ׃ כג בְּאֵין־תְּהֹמוֹת חוֹלָלְתִּי בְּאֵין
מַעְיָנוֹת נִכְבְּדֵי־מָיִם׃ כד בְּטֶרֶם הָרִים הָטְבָּעוּ לִפְנֵי

נבעית

יה"ה הוא יה' כי לא היה מחקיים ושיתף גו מדת רחמים ועל כן נאמר בתחלה ברחמים ברח אלהים וחק"כ ניסוי עשותה' אלהים כמלת כי קדם מפעליו יה' לא עלה על דעתו רק רין תומרת התורה רמזה כמה הרחמים נחוצים אל הדבקים בי כי הלא ה' שהוא ע"ה לבדה בלי שיתוף דין קנני מה אחין כן כשקנה שמים וארץ ואחין לריך לומר בזמן מפעליו שבבר שיתף דין לפעול עולם כי אם רחמים דרכו אשר היה קדם מפעליו נעשה היתה המחשב להיות הבריות מפעולת אלהים לבד מאז קנני אם הרחמים לבדו כנודע כי אלפים שנה קדמה לעולם ומה נם לה"ל החות שהתורה קדמ' לכסא הכבוד וזהו מאז קר"ק נכון כשחך מאז : ב או יאמר הלא חמרתי אליכם כי מלכים יאלכו שתלמידי חכמים יאלוכו בעולם ויעדדו המערכות כמפורש אל יפלא בעיניכם כי הלא ה' קנני וכו' והוא כי הנה הרז"ל כי ו' דבריס קדמו לעולם תורה וכסא הכבוד ויערבאל וב"ה תמיה ושמ אל מפיה כמפורש אלמנו יפה נב"ר נם אמרו שם כי התור' קדמה לכסא הכבוד שנאמר קדם מפעליו מאז קדם לב"ה שנאמר נו נכון כשחך מאז והנה יודע כל שער יודעי דע ודין כי מצלי כסא הכב"ה לא היה מבוא אל הבית עולם נשמי מתבלי הרוחניות חך נשתלשלה הכוונה ע"י כ"ה כנודע נם ידענו כי הקנין הוא דרכו יה' מתייחס אליו מה שהין כן לפעול פעולה נשמית אינו רק ע"י השתלשלות כאמור והוא יתב' טרם ינבת עולם נשמי התלוי רוחניות מאזו יתב' הוא לא כסא כבודו וזה מתייחס אל דרכו יה' ואח"כ לנבת מה שהוא נשמי חוץ מדרכו הוא"ר השתלשלות כנודע ונבת אל הענין כי הנה תצריך תמיר התורה הקדושה הניטו ורמו נם שתרומי הללכם שתחזרת אל בית הנשמות מה' אל הקל בעיניכם כי הנה אין ערכי נבוה מעל נבוה הוא עד אין חקר כי הלא נם שהוא יתברך התלוי לכסא הכבוד להיות על ידם הכנת השתלשלות הנבראי' אין לריך לומר שלא נברחקי ע"י כסא הכבוד כי אם שהדרנה הני קדמתי אליה וז"ל ה' קנני רחשית לא נרחקי' בריש' פעולת עולם הנשמי הבאלי מתייחס אל דרכו יה' לנבת נשמיות רק רחשית דרכו כלומר רחשית מה שהוא תחילות רוחני אשר הוא דרכו בייחוד קנני כי הלא היה קדם מפעליו אשר היו מאז אם הו' דבריס שפעל קודם לעולם שבכללם כסא הכבוד שעליה כתי' נכון כסאך מאז והיה ר' שית מה שהוא דרכו להתלוי רוחניות כי בי החל הסם הנדול הזה להתלוי ובכסא הכבוד כלה שנם היה דרכו כי תלוות רוחני נתרץ היה כנודע ' (כג) וחז"ל שמתני הוא יתברך בסיכה ומשתדרת בעולמות כלם הלא המה ד' עולם הנשמות שתחת כסא הכבוד ועולם המלאכים שלמטה ממנו ועולם הנלנלים והשפל והוא מעולם נסכתי ולא מהשליטי לבד רק מרחש מקדמי ארץ שהוא מלשון רחש לחומן אשר המה קדמי ארץ הוא עולם הנשמות שהוא ברחש מעו' המלאכי' ומעולם הנלנלים שהם קדמי ארץ הוא עולם השפל שבכולם קדמו לו מלמעלה למטה כי אין ספק כי עולם הנשמות הוא בערך השניים שלמטה ממנו כערך ברחש אחל נוף האדם ואם כן תיפה לא יפלא בעיניך אשר דברתי כי בי מלכי' יתלוכו לשרר מערכות כי הלא נסכתי על כולם כמדותי : עוד יתבן מעולם וכו' לומר הל יקשה בעיניך לומר שם שהם היית רחשית דרכו והשניניתו ובלערך הין קיים לעולמות חוץ כתי' הבול כשה דורות קודם מ"ש כי הלא דע כי מעולם נסכתי מלשון יסוד כנסוך ושר להניח עולם ולקיימו ולא בלבד מזה נתנני בעולם רק מרחש מקדמי ארץ שם כל דורות שתברחשות עד מתן תורה שהן קדמי ארץ כי משם היתה נסיכ' ומקיימת חוקו בזכות היותי בתידה להתנתן רק ליסרחל : נ (כב) והנה בשום שכל והבין הל הפסוקים שאחר הלה והערות אשר יפול לב קדש עליהם נח נבון אל דרך ישרה שיבור לו המעיין כוללת מרחש ועד סוף והוא כי הלא בכלל לומרו קדם מפעליו מאז הלא הוא שנתנין תחומות חוללה ולא עודשם שיזור ולומר בטרם הרים כו' ושלש ויאמ' עד לא עשה ארץ וחוצות ובכיוצ שניש וכו' ועוד כי מאז בתין תחומו' חוללתי ולפני נבעו' חוללתי יורה כי לא קדמה רק לתחומות ונבעות ורז"ל אמרו שקדמה נם לכ"ה ועוד למה נזכר בריאתה זה שלש רנלים ועוד מה נשתנו תחומות ונבעות שנזכר נהן חוללתי מיתר הדברים שנזכיר ועוד מה המה שלה נכבדי מים שם תחומות הרי נאמרו ועוד נאמרו הרים הטבעו היכן הטבעו הרים ועוד למה יאמר יכבד הרים קודם לארץ וחוצות ולא עוד אלא שמפסיק ביניהם ועוד מה ענין רחש עפרות אבל שלא הוכלל בארץ וחוצות ועוד נאמרו נה כיצו שנים למה ליזכרם לחר כל המזכר ומה היה קוו חק על פני תהום ותום' לחר כך נאמרו מוסדי ארץ וכאלה עוד דקדוקים רבים יתייסבו נדרך אשר נדרוך נה נם"ל : והוא נהקדים רחשיבה לאשר למדונו רז"ל כי התורה אלהיות היה היתה כלי אומנותו יתי' אשר נה נרא את העולם ונם ידע"ל יודע היה נאלתל לנרף אומנות שנהן נברקו שנים וארץ : ג' נשום שכל והבין אזה דרך היתה כלי אומנותו יתברך לפעול נה כי היתה כמקנות והנרון אשר נהם ברם עניים יעשה מעשהו ומה נם כי הלא נדבר ה' שנים נעשו ומה נורך אל התורה ועוד לא יעבר מן התורה היתה נחופן

מֵעוֹלָם נִסַּכְתִּי מֵרֹאשׁ
מִקַּדְמֵי־אָרֶץ׃ כג בְּאֵין־תְּהֹמוֹת חוֹלָלְתִּי בְּאֵין
מַעְיָנוֹת נִכְבְּדֵי־מָיִם׃ כד בְּטֶרֶם הָרִים הָטְבָּעוּ לִפְנֵי

נבעית

ה' שנים נעשו כי התורה דבר ה' מקדם כמאמר שכתוב כי ידבר ה' זה ובחופן זה היתה כלי אומנותו יתברך ונגלל שדבר הוא הוא היו' קיום התורה מקיים העולם כי בה נתהוה ובקיומו תותה יתחזק מה שנעשה בה ובהקשך יתבטל כי יתרפא קשר המנשמיות חשר הוא מלנלנו מרוחניות העליון ויעבוד שפע השתלשלות כנודע ' נ' כי טרם עשות ארץ ושמים נרח הוא יתברך תהומות מים כפרש"י ז"ל כי על כן לא יתפרש נרחשית ארץ כאלו יאמר נרחשית הכל נרח כי הלא שמים נעשו מאש ומים הרי שהמים קדמו ולדעת רז"ל הין חנניס מפולמוס שנבראו קודם לארץ ושמים פרק חין דורשין : ד' כי לא לכל דבר מבבראי' יוצרך נדר חיכות רוחניית התורה להתעסק נשום כי הלא להמלית המים שקדמו לשמים יש מחין שהיה נהם דקות מה שהין כחלת הרויה מחין והטיפה המעלעת הנלידה הקל"ה ועשזה רקיע הכח שהנשיתה מיכוסה לנרח הרקיע וך הנשמות ולא עוד אלא שחלי המים העלה מעל לרקיע והנס למעלה כאמור הכתוב נאו"ל נב"ר וחין קפק כי חינם למעלה כיכוסת המים התחתונים רק מעין רוחניות ולכן לא יתכן שהבחינה חשר היתה התורה בהמלית המים הרחשונים ההם שהותה הבחינה עלמה היתה בהמלית הארץ הלזו העבורה רק שנתעבה מזיכותה השתלשלות מה שד היותה נחותה להמלית נה דבר נשמי ועבור מהקודש לה ובוה נכח כל הניחור נס"ד ונפית לב לל שמותו לא טעמו כי היחל נקנין נחומרו ה' קנני ויאל נחוללתי ומה טעם לל לעון זה מלעון נרילה וחומר כי זחת התורה תמחיק תמריה לנו להודיענו חיכותה למען כניר קנת מערכה ונדבק נה למען נחיה נחומר חליכי ה' קנני וכו' לומר רמז כח חין ערכי כי הלא כ שער נוזה חכמתו יתברך להמלית מלותים מחין למען חחזו דרכו חשר הוא להספיק חנכי הייתי רחשית דרכו כי בי החל הספע להחליל ולהספיק וחז לח הייתי קנין כחפס רק חליו יתברך כי רוחניות עד חין קן הייתי כי אם כדבר הנקה מבעליו כך החליללי חוטר מגוס הקדושה הרמה ונעשתי קנין שני מהעליון מלובש בערך העליון לך מעט כי עדין היה בחלת התחללי וזהו ה' קנני רחשית דרכו נהחילו להמשיך הספע ודעו קיפה נודל רוחניותו כי קנני קדם מפעליו חשר היו מאז אם ד' דבריס שקדמו לעולם הני קדמתי לבולן עם היות מכללן נסא הכבוד (כג) וגם אחרי כן שקנני עדיין לח היה העולם כדאי להתהוות ע"י כי רוחניותי היה נמרץ וחין לריך לומר להוות עפר חרץ העבור כי אם לפילו מים ותהומות שקדמו לשמים והיו וכי החיכו' כמפור' בהקדמ' ג'ור' וזהו מעו' נסכתי כלו' מפחת עו' מהיות לי שייכו' נו נסכתי ונעלתי בחיכו' כספר' שנין הנסיך לעשם ולח נלבד מהזהו' ע"י הארץ העבור' הוא חלק הספל מהעו' כ"ה נם מרח שהן השמי שהן רחש לה ולח לבד להוות תלילות השמי' מחבור הם ומים שקדמו לבריחות חרץ ושמ"כ"ח נם מקדמי חרץ הם תהומות חשר קדמו לחרץ והיתה הוייתם וזה מכל מה שנבראו חחרי כן נם מהם היתני נסיכה למעלה מנדר הויתה להתהוו' הן על ידי (כד) על כן מה עשה הוא יתברך שלשלני והמשיכני בהשלשות הול נדל מה נחופן היו כדאי התהומות שקדמו להתהוות בי ו"ח בחין תהומות חוללתי שעשתני כבריה חדשה קחת היותי קנין מחייתם חלין יתברך לנדל חוללתי והשתלשלתי בהתפשטות מעין הול וזה נשביל שחין תהומות חוללתי כדי להתהוות בי וזהו הולילו הבריחה נלשון חוללתי ושמותו לומר בריחה שמית לחר חומ' קנני ולח זרי התפשטות והתלבשו' זה עדין היה בי דקות עלמי כי לח פעלתי יש מיעט מחין ולח יש מרובה מים מוגבל כעניין היות מעין נובע מעט מים והרבותיו רק נחין מעיינות כלל ועיקר שהוא חין המוחלט עשיתי נכבדי מים שהוא רבוי מוגבל הם התהומות נחופן נגם לחר התלבשי היה כי הדרנת רוחניות עלמי להמלית מלותים מחין ומחפם המוחלט והנה זה היה להוות מים שקדמו לשמים שהיו זכי החיכות שנהוו יש מחין (כה) לך לחר כך נבוחו יתברך לנרח החרץ המתעייה ועבורה זו הוגרבתי התפשטות מעובה מהרחטון וחוללתי שניש בריה חדשה מלובשת חול נערך הקדמת וזה חמר בטרם הרים וכו' ולפני נבעות שנתי וחוללתי שניש לנורחש והוא מחמרם ז"ל נפר"ח היקף נרח הב"ה חת החרץ נסל עפר מתחת כסא הכבוד והשליכו למים והלרומות נדולים נעשו הרים וקטנים נעשו נבעות נבעות הם"ד נלקט עפר למוקן ורבנים יחוברו עם שלח נעלו נעשם חל כוונת המחמר כי הם דרך כלל שעל ידי

התפשטות

גְּבָעוֹת חוֹלָלְתִּי : כו עַד־לֹא עָשָׂה אֶרֶץ וְחוּצוֹת
וְרֹאשׁ עַפְרוֹת תֵּבֵל : כז בְּהֵכִינוֹ שָׁמַיִם שָׁם אָנִי
בְּחָקְקוֹ חוּג עַל־פְּנֵי תְהוֹם : כח בְּאַמְּצוֹ שְׁחָקִים
מִמָּעַל בַּעֲזוֹז עִינוֹת תְּהוֹם : כט בְּשׂוּמוֹ לַיָּם חֻקּוֹ
וּמַיִם לֹא יַעַבְרוּ־פִיו בְּחוֹקְקוֹ מוֹסְדֵי אָרֶץ : ל וְאָהְיֶה
אֶצְלוֹ

התפשטות כח מתחת כסא הכבוד ונתעבה בהתפשטו עד נדר מקוה עפר ים מחין ולדבקו הטבעו ניסוד המים וחו ורבנים ירושלמי ונעשו הריס וגבעות הלרורות שטבעו שם ויכסו מים עליהם עד יום ג' וזהו בטרם הריס הם הלרורות הוטבעו ניסוד המים ולפני גבעות הם הקטנים מהם קולקלי חכי להתליהם בהתפשטות המ'מתחת כסא הכבוד כי גם הוא על ידי התורה כמודע ליודעים עניו כסא הכבוד והתפשטותו וכל זה הוריות גדולת חיכית התורה כי זה פעמים הולרכה להתפשט ולהתאחל מדקית רוחניו לשיהי העולם כדאי להתהוות זה (כו) ולא יעלה על רוחך לומר חולי מה שהלביאה והנשימה הוא יתנרך לה היה רק למען מוכל לקבלה עם היותו חומריים כי הלא כל זה שיוללתי והתלבשתי היה עד לא עשה ארץ וחוצות ביום הג' שרקע הארץ על המים ורקע עפרות הכל הוא מקום המזבח כי משם נברא כל הרקיעין שהי שם מזבח ורקע עפרות הכל כי עפר שלוקח משם היה חלמו של עולם קדם בעולך השתר כי שם טבור הארץ לייחך ולהקריבם העולם משוד שפע העולם העליון הנשפע משער השמים הוא נקודת מרכז הארץ כי ממנו יפשטעו ויתפשטו כל מיני עפרות הכל כמבואר הללנו בפ' ויצא וזהו ורקע עפרות הכל כי הוא רקע לכולם וקס מה שחוללתי היה בעבור החדש יהיה לו מבח לקבלני לילך חוללתי עד לא עשה ארץ וחוצות להעמיד חדש על הארץ ושרש עשות רחש עפרות הכל לבריאתו לילך אין זה שחוללתי אלא רק לברית תקומות והוייח הארץ כמבואר : ד (כז) בהכינו שמים וכו' רחוי לשים לב על שמותו לשון הקודש ושמר שם הוי לך הוא בהזכיר מאמר רבותינו ז"ל כי הכל מורים שלא נבראו מלאכים ביום הרחשון שלא יאמרו שסייעוהו לעשות שמים מיכאל תופס בדרום וגבריאל בצפון והקב"ה ממדד בשמעיהן הה"ד אני ה' נוטה שמים לבדי רוקע הארץ מאתי מי אתי כתיב ויהיה כי לאם שיריעת הרקיע היה דבר נפשי והוא יתברך לא יחתו נפשו ייחסו חוקו לכל המלאכים לך שיוו לויר שנאמרו הללו מפשי ייחסו הללו יתברך למדך בשמעיהו ונפש כל העניו לומרת התורה הביטו ורחו תפארת גדולתי פן יעלה על רוחכם כי נס כי רוחניות יהי להיה כאחד המלאכים המשרתים לח פני מלכו של עולם נפרדת ממהותו יתברך ומה גם לחר שחוללתי כי הלא חכמי חכמתו יתברך בלתי נפרדת ממהותו כי הלא בהכינו שמים על מכון כדוריותו שם הוא יתברך מלאמרי מלאכים פן יאמרו שהיו בעיוניו כלומרו מי אתי שם הייתי יהי והוא יאמר נוטה שמים לבדי ולא חם על המאמי כאחד על המלאכים לך זה יורה כי אני והוא לאחדים ניתיחד כי נס שחוללתי מקורי הרחשון דבק בו בחמת וזהו בהכינו שמים שם אני בחוקו חוג על פני תהום כי הוא יתברך שם פן יאמרו שהמלאכים היו חוזרים בקלוות והוא יתברך ממדד בשמעיהו כמרכו החוג לך שני כייתי בהכינו קלוחיו וחוקו החוג למדד ואמר על פני תהום למה שהיה חושך על פני תהום והיה מקום לומר כי להיות הוא יתברך רחוק מהחשך כי נהורא עמיה שרא שיתה התורה בהתפשטותה פועלת שם שהיתה בלתי מתייחסת הפעולה אליו יתברך רק לא דבר נפרד ממנה לא כן היה רק הוא היה המכוון שמים ומחקה חוג בעצמו עם היותי שם אני כי לא תתייחס לנפרדת ממנו אלילה וזהו בהכינו בחוקו : או יאמר על פי דרך זה בחוקו חוג וכו' מאמרם ז"ל על ידבל אלהים בין המים אשר מתחת לרקיע שהקב"ה נילה טיפה אחת מאלעיות של מים ומחקה עשה הרקיע נשאלו אלי המים מעל לרקיע וחנים למטה ופני המים הנשאלים למטה הם לפי זה נקראים פני תהום ואמרה בהכינו שמים כמבואר שם אני וגם בחוקו חוג לחלות המים חנים למעלה ולגלות שטח פני תהום הוא שטח החני הנשאלים למטה ולכוין מרכז הטיפה האמלעית אשר פעולה זו מתייחס לפועל בדבר נפשי ויסודי ובעשותו על ידי תחשבותו לבלתי עושה הדבר הוא יתברך בעלמו לח כן הוא שיוללתי והוא בהכינו בחוקו : ה (ל) ואהיה אצלו אמון וכו' אחדי לומרה כי רב חיכותה וכל מה שברח יתברך היה על ידה הוסיפה עוד ואמר רלו נא חין ערך חביבותו יתברך אלי למען תבינו ותשכילו מי תוכני להחזיקני כבנה עיניכם כי הלא דרך הרגיל אצל חביבו הרבה לבלתי השתעשע בו כאשר בראותו חוקו לפרקים ואני הנה הייתי אצלו אמון ולא על פי כן והיה משתעשע יום יום שהרגילות תמידי לח היסה לגרע השתעשע כי הלא הייתי משתעשע ולא שיגרע ערך משתעשע יום שני מהקודם אלין כי אם יום יום כי כל יום שוה לחביריו ולא מבלי היותי בעצם נוכח פניו ה' רק עניש יהודיעך מהיום כי הלא הייתי משחקת לפניו בכל עת מיום יום תמיד ולא על פי כן הייתי משתעשע יום יום • או יאמר בשום שכל כל ענין השחוק הלו לאבר היתה משחקת מה הוא • ולחבשה כי אין זה רק כדרך המשחק משמחת לבו שהוא מנלה בחילוניות השחוק פנימיות הלב וערבותו כן היות התורה מתשכת ומנלה חוכא מסטא לחורה המתייחס אל פנימיותה יקריל שחוק על דרך מ"ל על לחר שנברת בימי ברחשית ונמנו לנדיקים לעתיד לבח שמ"ח חורות היו כמנין אמ"ה ולמדו מלחר לדיקים ישמח ועדין לריך טוב טעם אל לשון שמחה ובדברינו הללה יתבן כי נלוחו יתברך שפע האור ההוא ממקורה תקרית שמחה כאדם השמח ובשמחתו מנלה פנימיות לבו כי יגהבו בו פניו והנה הגלות והתפשטות

בשומו ים חוקו והוא כמ"ל על יקוו המים וכו' יקוו לי המים מה שהני עתיד לעשות בהם שהוא להניף המים על הארץ בדור תמוס עד שליהו של עולם ולא' מנבולו חבר הנביולו ובמבול על כלו ובקריעת ים סוף לעשות מהים יבשה ושברע היס מחוקו ונבולו שהיו הללה הפכיס רביס שלא כדרך טבע הכל נעשה על ידי התורה והוא בשומו ים חקו המוגבל חוק עולם ולח יעברנהו ונם מה שהמים לח יעברו פיו לעתיד לעשות עלמס מחוק שנם ים חוקו מלמד פיו הבר בעת חוקו מוסדי ארץ הוא יקוו המים וכו' כי הו נזר פיו יקוו המים מה שהיה עתיד לעשות בהם הוא הפך החוק שחק להם שיפפכו על פני הארץ וכיכנסו תוך תחומן בקריעת ים סוף בכל הללה שם נאמרתי ושם הייתי ובי נעשה הכל כמלמר מדרש תחומת פתח דברין הנה לפניכם כי נדול כחי • או יאמר בשומו וכו' כי הנה ין ספק כי פי תהום שבקרקע היס מפלם עד תהום רבה הבר מתחת לארץ כי הוא יתברך רקע הארץ על יסוד המים ובזה הובפלו נפלחות לל ל' שנם חול נבול לים בל יפבנו על פני הארץ והוא מלמרו יתברך לל ליוב ולומר עד פה תבח ולח תוסיף וכו' שניח שפי תהום שבקרקע היס לינמו עולה למעלה להוסיף על מימי היס לפילו טיפה מחוקו הבר מדד בשעלו הוא יתברך ויקן מדה הבלותה לכל המימות כי מים חבן במדה והוא ויסך בדלתי' ים בניהו מרחס יען שהנין הוא יתברך ויסך בדלתי מלמרו כן יוסף בניהו מרחס יען הוא מפי תהום שבקרקע היס הוא רחס יען מנס היס למעלה ובזה אימו כפול מה שחור ולומר עד פה תבח כי הפסוק הב' יבבר על הנבול שנעשה היס כמו"ל עד פה עד יפו תבח כו' ובכפל הפלח בהיות מה שייסד הוא יתברך מוסדי הארץ על המים שלח הבבידה הארץ על המים כדי שעל ידי כן יוסף התהום דרך היס רק חלילה על בלי מה בחופן לח תבביד בלל וזהו בשומו ליס חוקו הרחוי לו מהמים כפי מדתו ולחר כך ומים לח יעברו פיו יתברך לעלות להוסיף על חוקו המשוער על פי חכמתו יתברך בחוקו מוסדי ארץ שחק מוסדי הארץ על המים בחופן לח יעברו המים פיו יתברך על ידי כבודת הארץ כי הן זה רק שחלילה על בלי מה בחופן בל תמוט עולם ועד וכל זה על ידי התורה בלל הדברים כי בל הדברים הקודמים שהן הנה הוייח העולם וזה שהוא העומד קיומו הכל נעשה על ידי התורה בחופן שהמבול יבין כי בקיומה יחשב למקיים העולם ויחזיק בה ולח ירפנה • ה (ל) ואהיה אצלו אמון וכו' אחדי לומרה כי רב חיכותה וכל מה שברח יתברך היה על ידה הוסיפה עוד ואמר רלו נא חין ערך חביבותו יתברך אלי למען תבינו ותשכילו מי תוכני להחזיקני כבנה עיניכם כי הלא דרך הרגיל אצל חביבו הרבה לבלתי השתעשע בו כאשר בראותו חוקו לפרקים ואני הנה הייתי אצלו אמון ולא על פי כן והיה משתעשע יום יום שהרגילות תמידי לח היסה לגרע השתעשע כי הלא הייתי משתעשע ולא שיגרע ערך משתעשע יום שני מהקודם אלין כי אם יום יום כי כל יום שוה לחביריו ולא מבלי היותי בעצם נוכח פניו ה' רק עניש יהודיעך מהיום כי הלא הייתי משחקת לפניו בכל עת מיום יום תמיד ולא על פי כן הייתי משתעשע יום יום • או יאמר בשום שכל כל ענין השחוק הלו לאבר היתה משחקת מה הוא • ולחבשה כי אין זה רק כדרך המשחק משמחת לבו שהוא מנלה בחילוניות השחוק פנימיות הלב וערבותו כן היות התורה מתשכת ומנלה חוכא מסטא לחורה המתייחס אל פנימיותה יקריל שחוק על דרך מ"ל על לחר שנברת בימי ברחשית ונמנו לנדיקים לעתיד לבח שמ"ח חורות היו כמנין אמ"ה ולמדו מלחר לדיקים ישמח ועדין לריך טוב טעם אל לשון שמחה ובדברינו הללה יתבן כי נלוחו יתברך שפע האור ההוא ממקורה תקרית שמחה כאדם השמח ובשמחתו מנלה פנימיות לבו כי יגהבו בו פניו והנה הגלות והתפשטות

בשומו יתברך יקוו המים וכו' ותרלה היגבה וכו' בשליחי שנתן עוז לעיניות תהום תרקע הארץ על המים ולח יפרולו ויפולו המים למעלה ובכל זה הוריה גדולת התורה שולת העשות הכל על ידה גם לחר התפשטה כח רוממותה לפעול בשמים ממעל ועל הארץ מתחת : או יהיה עוון עיונות תהום מחמרם ז"ל על יקוו המים וכו' כל העולם כלו מים בשים ולח לחמרת יקוו חל מקום לחד חלח ה"ד ודוכך על במתי יס מלמד שדרך הב"ה וכו' והוא כמפורש חללו בניהור ב"ר שעצר תותס חללבוע והיוקה מלנזת כטבע המים לרפיונם ולח עור חלח שחדרכה הארן רבותינו ז"ל שמימי תוקיינוס בולעים כל מימות שבעולם וכמעשה דרבי יהושע בן חניוח עם חכמי לטיעים שנתנם שוקבי מים על מעט מים מבדו של מימי תוקיינוס עד כתפס משמש תפול ואין זה רק בעוון הוא יתברך עיונות תהום מלפלוט ומלבוע ולחדרכה יתפשו הלליהם הניתה וגם לפי זה שיעור הכתוב כמפורש בקודם :

הייתי בשומו ליס חוקו והוא כמ"ל על יקוו המים וכו' יקוו לי המים מה שהני עתיד לעשות בהם שהוא להניף המים על הארץ בדור תמוס עד שליהו של עולם ולא' מנבולו חבר הנביולו ובמבול על כלו ובקריעת ים סוף לעשות מהים יבשה ושברע היס מחוקו ונבולו שהיו הללה הפכיס רביס שלא כדרך טבע הכל נעשה על ידי התורה והוא בשומו ליס חוקו המוגבל חוק עולם ולח יעברנהו ונם מה שהמים לח יעברו פיו לעתיד לעשות עלמס מחוק שנם ים חוקו מלמד פיו הבר בעת חוקו מוסדי ארץ הוא יקוו המים וכו' כי הו נזר פיו יקוו המים מה שהיה

והחפצויות הנפש יהיה לו להזות למעלה דברים רוחניים כענין תורות
עה"ב להשפיע גם לאחרים וזו להשפיע טובות גשמיות בעולם הזה והנה
פתי תלה לתיעודו מהשמות על ידי התורה כמודע כי גם תורות ע"ה
לגדולים ממנה יהיו גם כל שפע טובות העולם הזה ' ונפה על הניאור
תומרת התורה הנה הנדתי לך כי ה'
קנני והתלילני עד היותי דבר ממך
מלחו יתברך מתייחס ל קנין שנים כי
לאחר כך להיותי עדיין זכה החיכות
ודקת הרוחניות ולא היה עדין מבח
לל הגשמיות להתהוות בי הלבישני
מלבוש והתפצטות המתייחס לחול בערך הקודש וזה לומרו ב' פעמים
חוללתי בחץ התהומות חוללתי ולפני גבעות חוללתי כמפורש למעלה ועתה
בני תדם גם בני תים תרב גדולתי בעיניכם כי גדלתי מאד לפניו יתברך
ומחול דבר תבינו והשכילו כי יקרה מאד נפשכם לפניו יתברך בתתו
חוקי לכם בתו חזוקתו תאר בה יתפעצע מהור יתברכה לאחר בעפר
יסודם כי הלא ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים על רוחכם כי לא
נתייחסתי לדבקה אצלו רק טרם התחילו חוקי וקנני רחשית דרכו אך אחר
כך הייתי כילד אמון המתפרד ואינו דבק בחמו כאחר בחמה אחה ובין
שדיה ילין אך דעו חיפה כי ואהיה אצלו גם בהיותי אמון וכחלת מאתו
הייתי אצלו ודבקה בו וגם כשחולקתי ונתלבשתי זה פעמים לאחד טרם יום
רחמון שהוא בחין תהומות שנחלקים רקיעון עלמו לבדל הארץ גם שהלבישני
בגדי חול בגד מה לא נגרע ערכי מלפניו יתברך כי הלא ואהיה
שעשועים יום יום כלומר ביום שחולקתי בחין תהומות ויום שחולקתי בטרם
הרים וכו' ולא עוד הלא שהייתי משחקת לפניו יתברך בכל עת מהווה
שפע תור מפניותיו כמו שבכתבו שחוקר שחוק הוא הולית הורחת תור
פניתי לחוץ על כן הולחת שפע פניתי תוקה מייחם חוקו לשחוק וזה לפניו
בפתייחם לפניו הוא תור העולם הבח ומה גם לרז"ל המומ' בב"ר כי תמיד
הוא יה' פועל שבר טוב לעולם שבח והוא משחקת לפניו בכל עת * (לא)
ועל כל הגדולה הזאת הניטו והוא מה יקר חסדו יתברך לתכם כי עם
היותי משחקת לפניו נתנני אהי' משחקת בתבל תרצו ע"י שהייתי משפעת
ומשחקת לפניו יהיה גם השפע שתשפיע בארץ טובו הגשמיות יהיו מלאו
ונידו וזה בתבל תרצו המיוחדת היא ת"י כמודע כי כל השפע משתלשל
בעולם מצער השמים שבתרצו יתברך ומה שהיה שעשועיו יתברך בתצה
תהיה לל בני אדם שיתן תת דודי שעשועי להם וזהו
ושעשועי לל בני אדם לכן יתתה לכם תיזוקו בי ולא תרפוני וזהו ועתה
בנים שמעו לי וכו' : ך (ל) או יאמר ואהיה כו' בשום שכל והנין למה זה מנע הוא יתב'
תורה ממלחכי השרת אשר חיבבו תורה עד בלי די כי גם
שפעטני התורה לא נתקו גם הלא טוב לה היו תהיה בדרך רוחניותה לא דק
למו ולו טוב לה כי הן הוא משום דרכה מדרך הפעטיו ותהיה קרובה אליו
יתברך לו מעתה אשר נתנה לל שוכני חרץ והן לאת שקרוב לשמוע
דברי האומרים כי האלהים עשה שיריאו מלפניו בעלי בחירה ואשר יגר
הרע בהמה למען יגדל שבר ושונש לך אחמה עדין זה תינו זה לל
המניעה בהחלט מה"ב כי הלא תין בפקי כי לא פטטיית שלוה מלחכי
השרת רק על פי דרכה הרוחני וזה היה לאשר להתקייש ותנתן פטטיה
לל בני אדם עם כל האפשרי להם להשיג בה ורוחניותה לא תמנע מלחכי
השרת ועוד כי אם כל כך יתבונה למה לא יעשקו בה היתכן ימנעה הוא
ית' מהם ואם ככה הם עיני' בטלה תלויתם גם שהם בלתי מלווי ועושים :
והנה להסיר על זה בעירה על מלחמי רבותינו ז"ל כי הלא יתחמץ לב
השומע ישמע מאמרם ז"ל כי טרם יחשוך ירבעם היו כמה רבבות
מלחכים נהנים מזיו תורתו ובבקשו יתברך להפסיו הלין עד אשר לא יבחר
ימי הרעה אשר העוה בהם עליה לעקתם לל החלהים בל יערב טובו
מהם ולא נפלח הלא מלחכי קדש הקרובים אל ה' יטתרכו לל בני אדם
אשר מיומר קורץ וגם חייה דרך יתבונו המה מתורת האדם ולא גם זאת
נפלחת בעיניהו חומרם ז"ל שרבי אלעזר בן ערך בלכתו בדרך רוכב על
החמור אחל רחוב מרבו לעבור במעשה מרכבה וירד מן החמור ונתעלה
הנקעה הא וירדו כמה מלחכי השרת לשמוע מפיו הלא יפלח מטרפי
קדש הקרובים אל ה' עניני מרכבה עד יטתרכו לשמוע מפי אלוד אשר
ובזאת בתשובה הגדולה ההיו כנהים מכל מוצל פי האדם : וגם
על פי דרכנו נפיתה לב אל עניין הלא המלהטת על ידי עסק התורה
ברחוי כענין חומרם ז"ל שכל עוסק בתורה פורח על נבי יונתן בן עזיאל
כשהיה עוסק בתורה היה בשרף מה עניינו ולא היה זה רק בשבת
מעשה מרכבה הלא לל יפלח מפלת תיכות המוצל תמנם גם על פטטי
התורה נאמר כענין יונתן בן עזיאל וכענין מאמר מדרש חוית על נוחרך
בחרווים בשעה שהם חורזים מד"ת לנביאים ומכניסים לכתובים והלא
מלהטת סניבות יהם והן הדברים שמחים כניתינתן מסיני בן עזאי היה
יושב ודורש והלא מלהטת סניבותיו חמרו לו לר' עקיבא הלך הלא ואמר
לו שמא בחלרי מרכבה היית עוסק אמר לו לאו הלא הייתי יושב וחורז
בד"ת ומן התורה לנביאים ומן הנביאים לכתובים והן הדברים שמחים
כניתינתן מסיני והן ערבים כשעת נתינתן וכן חומרם הדברים שמחים
לוך תלדק שמחה בדברים ומה היה השמחה ובלי זו דרך ידמה לניתינתן
מסיני : אמנם נבואה לל תכונת סדר בהקדמה מפורסמת בספר
הוזהר ובמדרשי רז"ל הלא היא כי נשמות ישרחל חיכותן גדול ורם
מלחכי השרת כי חלק חלוה ממעל המה כמאמר הכתוב חלקי ה' חמרה
נפשי ועל כן גם בהיותן בחבר החומר נתנמו ה' נבוהים עליהם כמאמרם
ז"ל מי גדול השומר לו הנשחר ובאמר כי מלחכיו וכו' ומי גדול הנוסן לו
הנים' ובאמר על כפים ישלוך ומי גדול השולח לו השלח לל תשלוך
כי אם ברכתני : שניה כי נשמות ישרחל והתורה לא יפרדו כי
הן הנה סוד מנוע התורה העליון הדבק בו יתברך כי תכמתו היא
הבלתי מתפרדת מחיכותו כמודע ליודעים זן ועל כן בחבר היא ניתנה
למו במעמד הר סיני מלהבתיהו וחשקתו בה נקשרה ותדבק בנפשותיו קשר
חמיך כמאמרם ז"ל במדרש חזית שהיה הדבור היוצא מפיו יתברך מדבר
עם כל אחד ואחד מישרחל ואומר לו מקבלני אתם עליך כו' ואומר לו הן מיד
הדבור היה נוסקו של פיו והוא כמבואר חללו בבילור סיר השיריס כי היו
לאמרת טהורות התורה מתדבקות בכל נפש מישרחל כי הנשיקה הוא
הדבקות והוא על פי הוא עם הנפש המתייחסת אל הפה כמה ד"ת ויהי
החדש לנפש חיה ומתרגמינן לרוח ממללת ומכל שכן שדבקה בנפשותינו
לחיותנו בני דורות שלחריהם שהיו אם משולי גופי ויסכון לנו הדבקות
ההוא לקבל כל נפש מה שהיה עתיד לחדש בתורה כמאמרם ז"ל בם"ר
כי כל מה שהיו עתידים כל חכמי הדורות לחדש בכל דור ודור הכל קבלו
נסיני בבחינת הנביחים לכל יעלרנו הנשם אשר נתנשמו ית"ב מהשיגם :
שלישית כי בחשר בהעשות מלוה ה' המעשיות בטולת
לובד וכיוצא יתעורר על ידי המעשה כח קדושה העליון

אָצְלוֹ אָמוֹן וָאֶהְיֶה שַׁעֲשׁוּעִים יוֹם יוֹם מְשַׂחֶקֶת
לְפָנָיו בְּכָל־עֵת: לא מְשַׂחֶקֶת בְּתֵבֵל אַרְצוֹ וְשַׁעֲשֻׁעַי
את

מיחידי סגולה שבכל דור ודור והנה מתוכלח ושם ועבר חברהם יצחק
ויעקב ובניו ומרים שהיתה לו יכיכה במדרים כלם היו יודעים לת התורה
ולחברהם קיים לפילו עירובי תבשילין וזהו ושעשועי לת בני אדם הם
יחידים לחבר בחרץ המה כי לא מנעני מהרחוים עד עתם בת דור ישרים
רחויים ליקרת בניש למקום לו נתנה
הוא יתברך להם כמאמרם ז"ל שלכן
הניתן הוא יתברך עד הדור ההוא
והוא ועתה בנים כלום ועתה שבחתם
לנדר בנים שע"כ נתנני הוא יתברך
לכם דרך כלל לכן שמעו לי וכו' :

ז (ל) או יאמר ואהיה כו' בשום שכל והנין למה זה מנע הוא יתב'
תורה ממלחכי השרת אשר חיבבו תורה עד בלי די כי גם
שפעטני התורה לא נתקו גם הלא טוב לה היו תהיה בדרך רוחניותה לא דק
למו ולו טוב לה כי הן הוא משום דרכה מדרך הפעטיו ותהיה קרובה אליו
יתברך לו מעתה אשר נתנה לל שוכני חרץ והן לאת שקרוב לשמוע
דברי האומרים כי האלהים עשה שיריאו מלפניו בעלי בחירה ואשר יגר
הרע בהמה למען יגדל שבר ושונש לך אחמה עדין זה תינו זה לל
המניעה בהחלט מה"ב כי הלא תין בפקי כי לא פטטיית שלוה מלחכי
השרת רק על פי דרכה הרוחני וזה היה לאשר להתקייש ותנתן פטטיה
לל בני אדם עם כל האפשרי להם להשיג בה ורוחניותה לא תמנע מלחכי
השרת ועוד כי אם כל כך יתבונה למה לא יעשקו בה היתכן ימנעה הוא
ית' מהם ואם ככה הם עיני' בטלה תלויתם גם שהם בלתי מלווי ועושים :
והנה להסיר על זה בעירה על מלחמי רבותינו ז"ל כי הלא יתחמץ לב
השומע ישמע מאמרם ז"ל כי טרם יחשוך ירבעם היו כמה רבבות
מלחכים נהנים מזיו תורתו ובבקשו יתברך לאפפו הלין עד אשר לא יבחר
ימי הרעה אשר העוה בהם עליה לעקתם לל החלהים בל יערב טובו
מהם ולא נפלח הלא מלחכי קדש הקרובים אל ה' יטתרכו לל בני אדם
אשר מיומר קורץ וגם חייה דרך יתבונו המה מתורת האדם ולא גם זאת
נפלחת בעיניהו חומרם ז"ל שרבי אלעזר בן ערך בלכתו בדרך רוכב על
החמור אחל רחוב מרבו לעבור במעשה מרכבה וירד מן החמור ונתעלה
הנקעה הא וירדו כמה מלחכי השרת לשמוע מפיו הלא יפלח מטרפי
קדש הקרובים אל ה' עניני מרכבה עד יטתרכו לשמוע מפי אלוד אשר
ובזאת בתשובה הגדולה ההיו כנהים מכל מוצל פי האדם : וגם
על פי דרכנו נפיתה לב אל עניין הלא המלהטת על ידי עסק התורה
ברחוי כענין חומרם ז"ל שכל עוסק בתורה פורח על נבי יונתן בן עזיאל
כשהיה עוסק בתורה היה בשרף מה עניינו ולא היה זה רק בשבת
מעשה מרכבה הלא לל יפלח מפלת תיכות המוצל תמנם גם על פטטי
התורה נאמר כענין יונתן בן עזיאל וכענין מאמר מדרש חוית על נוחרך
בחרווים בשעה שהם חורזים מד"ת לנביאים ומכניסים לכתובים והלא
מלהטת סניבות יהם והן הדברים שמחים כניתינתן מסיני בן עזאי היה
יושב ודורש והלא מלהטת סניבותיו חמרו לו לר' עקיבא הלך הלא ואמר
לו שמא בחלרי מרכבה היית עוסק אמר לו לאו הלא הייתי יושב וחורז
בד"ת ומן התורה לנביאים ומן הנביאים לכתובים והן הדברים שמחים
כניתינתן מסיני והן ערבים כשעת נתינתן וכן חומרם הדברים שמחים
לוך תלדק שמחה בדברים ומה היה השמחה ובלי זו דרך ידמה לניתינתן
מסיני : אמנם נבואה לל תכונת סדר בהקדמה מפורסמת בספר
הוזהר ובמדרשי רז"ל הלא היא כי נשמות ישרחל חיכותן גדול ורם
מלחכי השרת כי חלק חלוה ממעל המה כמאמר הכתוב חלקי ה' חמרה
נפשי ועל כן גם בהיותן בחבר החומר נתנמו ה' נבוהים עליהם כמאמרם
ז"ל מי גדול השומר לו הנשחר ובאמר כי מלחכיו וכו' ומי גדול הנוסן לו
הנים' ובאמר על כפים ישלוך ומי גדול השולח לו השלח לל תשלוך
כי אם ברכתני : שניה כי נשמות ישרחל והתורה לא יפרדו כי
הן הנה סוד מנוע התורה העליון הדבק בו יתברך כי תכמתו היא
הבלתי מתפרדת מחיכותו כמודע ליודעים זן ועל כן בחבר היא ניתנה
למו במעמד הר סיני מלהבתיהו וחשקתו בה נקשרה ותדבק בנפשותיו קשר
חמיך כמאמרם ז"ל במדרש חזית שהיה הדבור היוצא מפיו יתברך מדבר
עם כל אחד ואחד מישרחל ואומר לו מקבלני אתם עליך כו' ואומר לו הן מיד
הדבור היה נוסקו של פיו והוא כמבואר חללו בבילור סיר השיריס כי היו
לאמרת טהורות התורה מתדבקות בכל נפש מישרחל כי הנשיקה הוא
הדבקות והוא על פי הוא עם הנפש המתייחסת אל הפה כמה ד"ת ויהי
החדש לנפש חיה ומתרגמינן לרוח ממללת ומכל שכן שדבקה בנפשותינו
לחיותנו בני דורות שלחריהם שהיו אם משולי גופי ויסכון לנו הדבקות
ההוא לקבל כל נפש מה שהיה עתיד לחדש בתורה כמאמרם ז"ל בם"ר
כי כל מה שהיו עתידים כל חכמי הדורות לחדש בכל דור ודור הכל קבלו
נסיני בבחינת הנביחים לכל יעלרנו הנשם אשר נתנשמו ית"ב מהשיגם :
שלישית כי בחשר בהעשות מלוה ה' המעשיות בטולת
לובד וכיוצא יתעורר על ידי המעשה כח קדושה העליון

רכ פנינים ביאור משלי ח

אשר הלוא רמז אל הרוחניות ההוא ויקנה האדם ויתחבר עם נפש
עושה המצוה ומתחברותה יולד מלאך כי העושה מצוה ח' קונה לו
פרקליט אחד וכן על ידי עסקנו פה בכל לחד מחלקי התורה הפנימיים
יתעורר פנימיותו העליון המתייחס הלזו והוא לעומתו ויקנה התורה על
התורה בשמחה יתירה ותדבק עם נשמת העוסק בה ויתהוו מרפי קדם
גדולי החיבות מעשק מצוה וולקה כי הלח ת"ק כנגד כולם ועד נחקן אל
הדבר הזה מלאתי רז"ל אשר הזכרנו בשמוך כי נחומרו ית' קנכי ה' וכו' וכן
כל דבור ודבור עם היות הנשמע דבר כפשוטו היה בת תביעות ורוחניות
הדבור ותדבר עם כל ת' ומדבק עם נפשו כחומרו נוסקי על פין:

והנה על פי הדברים החלה מלאתי רחיבו טוב טעם ודעת אל כל אשר
הערנו כי הלח למה שנפשות בני ישראל למעלה אחיזות מלאכי
הסרת המה ושורש תנוצ התורה מעלה תחשב לה העסקה בתורה ומעשה
מלמלאכי הסרת ועל כן ישנו חכמי הדורות לחדש בתורה ומעשה
מרכבה מה שלח יסג מלאך כי נפש לחדש יודעת מקד כי יערה עליו רוח
ממקורה הוא עיקר התורה העליון כי חלק ה' היה מה שחין כן למלאכי
הסרת שאין להם כח לחדש בתורה דבר ולח ידעו רק מה שישמעו מישיבות
של מעלה הו מלאך יחדשו למטה כענין רבי לעזר בן ערך ורשב"י
ודומיהם מהטעם הנ' וע"כ המה בחו לשמוע מדברי לעזר בן ערך כי
חידוש הוא להם וזהו מה שאלו בשהלם תורה תלחו בפשט בה ויחדשו בה
ועל ידה יעלו מעלה ממדרגתן שאל"כ הנה לפניהם ספרי התורה יקחו
וילמדו ואין די בער הקיסוח הזאת באמור כי גדול המצוה וכו' למוכחי
דעת ובגלל הדבר הזה לח יפלח מה שהוח יתבדח לומר דבר הלכה מפי
חכמי הדורות כחומרו מלעזר בני חומר וכו' עד שחמד מרע"ה ילח
מחלעזר וכן ההיח דשהיל למליהו מלי קעביד קב"ה אמר קמר הלכה משמח
דכולהו קוץ מר"מ מפני שלמד מחסר ה"ל רמון מלח קוזו חלכל וכו' חמר
ליה השתח קמר וכו' כי הלח כמו זר נחשב יעטרך הוח יתבדח לתלות לחמרי
תורתי בבני החדש ולח עוד הלח שהולך יסתלק רבה בר נחמני לומר
עשור להכריע ניהו יתבדח ליחיבה של מעלה לך לחמה למה שנשמות
החכמים הם מקורם התורה כל נפש ונפש יש לה חלק בחיר מהיחות
התורה וכהו הנה לחדש כל נפש חדוש תורה המתייחסים חליה ועל כן
חלק המתייחם חל נפש רבי חלישר ועקיד להתחדש על ידו ייחס לוחה
חלילו הוח יתבדח כי חלקו היח והסיקש בשחר ובדבה בר נחמני למפורש
חלנלנו בחורך לפנים והנה הכח הזה הוח שחר שאלו מלאכי הסרת מהתו
יתבדח יספיע בהן כח מבולת היחות התורה שחר למעלה מהיחותן בחופן
יחדשו המה בה כשחר עשה למו הוח יתבדח במעשה בר סיני שהשפיע
והדגיק רוחניות התורה חל נפשותינו יתר על התייחסותה עמה לחדש בה
חחר כך בכל דור כשחר הזכרנו מלחמר רז"ל שכל מה שהיו עתידין לחדש
ניתן מסיני וכן חמרו שחפילו כל מה שהלמיד ותיק עתיד לומר בפני רבו
הכל היה מסיני ובזה הטיבו חשר דברו מלאכי הסרת חשר תנה הודך על
השמים ולח חמרו תנה תורתך לרמות חל ההוד והשפע לחדש בה כר"מ ותמת
מהודך עליו ולהרחיב יותר הדבר נחמר כי הן חמת שבחדש חכם מחכמי
הדורות מלנו דבר בתורה כמו שמתרחב מה שלמטה בתורה ומתפשט
חידוש ההוח על מה שבנין החידוש מתוכו כן למעלה נוסף על התעוררות
חלק רוחניותה העליון כשחר היה בסיני ומהחורות המתפשטים
יניע אין שפע רב וכל זה חינו רק לבני ישרחל חשר נפשותם מחיבות התורה
מה שאין כן למלאכי הסרת כמדובר ולח עוד לח שהנים מזו קורת החדש
חשר יעסוק בה פה וזה כי כשחר כל העולם ומלואו נברח ונתהווה על ידי
התורה ולפ גם נשמותיהן של לדיקים כמדובר כי על ידה ומחיבותה נתהוו
ונברח כל נפש ונפש לפי ייחס נחיבת התורה מבחינותי הרגיש כן גם
מלחכי הסרת חשר למטה ממדרגתן המה גם הם ממנה היו ע"י השתלשלות
שנתפשט למטה מחיבות הנשמות כל כח וכח לפי ייחס נחיבת התורה
מבחינותיה כנודע וע"כ בעסוק בה והבין וחדש חדושים שעל ידם
מתעוררות תורות פנימיות התורה המתייחסים חל נחיבת חלק העסק
חשר יעסקו בה ויתפשטו עד נפש החדש העוסק בה חו יתהוו גם שרפי
קדש חשר נתהוו ממנה המתייחסים חל התפשטות נחיבת חלק התורה
ההוח כי בהלח שפע מקור העליון יהנו המשתלשלים משם וזהו חומרם
ז"ל שהין נהנים מזיו תורתו של ירבעם שהוח זיו המחיר ומתפשט כחמור:

וחנה חין ספק כי התלהבות חת התורה המתעוררת על ידי עסק
התורה בטהרה וחיבה יתירה ושלוחה פתרות תורות פנימיות
רוחניותה הנה יתייחס לשמחה ושחוק כי כשחר בשמוח לנב חטוב יחחק
וינלה מה שבפנימיו לבו חוצה כן הדבר הזה ועיקר הדבר הלח הוח בעסק
מעשה מרכבה כמחמר ר' עקיבח חל בן עוחי שמח במעשה מרכבה היית
עוסק וחף גם כשחינן מעשה מרכבה יקרה כה כתשובת בן עוחי חלינו
כמוכר למעלה והלח זה הדבר בחו' שהיו ר"ת שמחים חמנם זה יתחלק
לשנים ח' כולל יח' פרטי והוח כי דרך כלל כל העוסק בתורה ומה גם
לשמה והבין יחדש בה הלח יתעורר מקורה ויזיר תורה ותחלהב
כשחקת ושמחה החלק המתייחס חל הדבר אך לח יהיה הורחת שמחתה
ושחוק עריכותה חזור ומתפשט עד למטה לחרץ חמנם יש פרטיים כאן
עוחין וחבירין שמחת התורה וערכותה יתפשט ויתגלה עד למטה לחרץ
זהו ענין הקב שהיתה מלהטת סביבותיו שמחת התורה הוח גלוי
הקשר רות התורה והתפשטות' היה מגיע לחרץ וכן ר' לנח וחבירין
הזכיר בשחר הפוח שהזכרנו ממדרש חזית וכן יונתן בן עוזיחל שכל עוף
שעליו היה כשרף ווולתו שנחמר בהם שהיה הם יונח מפיהם כר' חליעזר
בן הורקנוס וכשולחן שחמרו עליו ר"ת בהולד חליהם בן הנויה ולבל יקשה
בעינינו כי הלח כמו זר נחשב בעסוק בפשט המובהם יובן כל השפע
וה הם הנדולה הזאת ולח בחעשה מרכבה בלבד על כן הטיב יתר דבר בן
עוחי להשיב על שחלה זו לר"ע בחומרו שחת בחעשה מרכבה היית עוסק
שבשיב ומחר הייתי הורו מר"ת לנקיטים ומנביטים לכתובים והיו הדברים
שמחים כנתינתן מסיני לומר לו כ' טעמים ח' שחל יתמה על החסך כי
הלח היה מחבר בחיבות דנות תורה נביחים וכתובים חשר כל ח' נדרה
ורוחניות חלוק מולקה וידוע כי התחברותם יולידו תורות יותר להתפשט
מהניות בחיבה לחזק לבדה כי כן יתחברו ג' בחיבותיהם העליונים ליעשות
ייחוד עליון כמורע שנית שחל יתמה על היות העסק בפשט התורה
והתעיך הם דוחניותה עד למטה לחרץ כי הלח היו הדברים שמחים
כנתינתן מסיני כלומר הח"ם בסיני לח היו דברותיו יתברך ליתרחל תנכי
ה' וכו' לח יהיה לך וכו' פשטיים כשמעתן נכנסים לחזניהם וחף על פי
כן היו הדברים הנם הם דת היולחים מפי הקב"ה שמחים שהיה פנימיות
רוחניותם כל דבור מחיר ומתנלה עד דברו עם כל חחד ואחד והתדבקו
נפשו כמדובר למעלה הם כן נם עתה לח יקשה בעיניך: עוד יתכן
רמז לו בחומרו כנתינתן מסיני לומר כי כשחר בהתן לו לנפש בן עוחי
בתעמד הר סיני מה שהיה עתה מחדש בחמור למעלה מנ"ר שמחו קבלו
כל הנשמות מה שהיו עתידים לחדש וכשחר לו בנתינתן חלין היו שמחים
דברי התורה הנם ומתדבקים עם נפשו כן היו גם עתה בהתחדשם:
כלל הדברים כי הנתן דת לנבי חדש לנרעון יחשב לה חלילה כי טוב
לה מהנתנה למלחכי הסרת כי כן זאת משוש דרכה גם כי בחרץ היח
מלונשת ומונשמת לח תמנע מהיות קרובה חלין יתבדח כי נם על פי
פשטה תשמח ותניל ויתעורר פנימיותה למעלה וחס נדר העוסק בה
נדול נם עד למטה לחרץ תנלה ותרחם שמחתה והתפשטות תת תורה וזה
הדבר יהכן יהיה ענין הכתוב והחיה אללו וכו' כי התורה תומרת הלח
הנדתי לך חין ערך מעלתי כי ה' קנני רחשית דרכו וכו' כי חיכותי רב מחד
וכי נרע העולם ומלואו כי הכמתו תכי בלתי נפרדת מחיכותו חל יעלה על
רוחך לומר כי תם כן חיפה למה הלניחני נגדי התנשמות ופשטיות
ויהנני למטה לחרץ ולח התשיבני שלח תם חלקי נגורל מלחכי הסרת חשר
על השמים כנודם ולח בחרץ לחשר בעפר יסודם כי הלח תתה דע לך כי
נם שוחהיה תללו חמין כבודה בת מלך תמונה תללו לח בהשתנות הוייתי
נתרחקתי מתנו חליה כי חדברה ותהיה השתנשעים כו' והוח נשוח לך
חל שנותו לומר ותהיה פעם שנית ולח חמר ותהיה תללו חמון שעשועים
יום יום וכו' לך הוח לומר עם שותהיה ההוייה הרקשונה הרוחנית תללו
חמון לחם על פי כן כחשר ותהיה ההוייה השנית שנתלבשתי להנתן חל בני
חדם לח חסרתי מהיות שעשועים יום יום בהיותם שוטים הלכות נכל
יום ויום שתתעוררים כחות עליונים של תורה בהדגות ניחיבה למטה
בחרץ בעלי הנשמות המתייחסות חליה וולת השעשוע שהוח יתבדח
משתעשע בי נם תכני שתחה ומשחקת לפניו בכל עת והוח מה שכתבנו
למעלה כי שמחת התורה הוח התלהבות והתפשטות החרת תת פנימיותה
הנה הוח כולל ומתמיד על ידי כל המחייסים בה לך חין זה רק למעלה
לפניו יתבדח ולח ניתפשט עוד למטה לחרץ חלח למשתעשעים בה בעלם
כנן עוחי ודומיהם מתפשטת שחוק התפשטות שמחתה עד למטה לחרץ
ומלהטת החלם סביבותיו כשחמרו שהיו הדברים שמחים כנתינתן
מסיני וזה חמר משחקת תני לפניו בכל עת שהוח למעלה תני שמחה ומעלה
החרת פנימיותו וזה בכל עת דרך כלל על ידי כל תופשי התורה ומחזיקים
בה בחרץ לך לפניו יתבדח לנד ולח שיחתה השחוק והתלהבות עד למטה
בחרץ (לא) למנם משחקת תני נם בתנל הרלו ומלהטת נם בחרץ
כשחר ושעשועי לח בני חדם שמשתעשעים בי בחשק עלום כבן עוחי
ודומיהם שמחתי מחירה ומתפשטת לח החרתי הפנימית עד למטה
לחרץ ומלהטת סביבותיו וזהו משחקת וכו' ושעשועי לח בני חדם חו שיעור
הכתוב מחשר תרחוני משחקת בתנל הרלו כעינן בן עוחי וכ"ח בן ערך
שהיו בחין לשמוע מלחכי הסרת תדעו כי ושעשועי הם עם בני חדם ולח
עם מלחכי הסרת והוח בכל הכתוב: ועינן חומרו לחמן בנקודם חולם
ולח בשורק וגם חומרו לשון זכר לחשוב נתעוררו רבותינו ז"ל על זה
בחלק ב"ר שמחמר רבי הושעיח רבה בכתוב תללנו שם נם"ד ובניקוד
התורה:

(לב) כהנ"ל הזהרנו הקדוש להבדיל נדולת תיכוף לפניו יקנדך
וחיך שעשועיה הם עם בני אדם כיצד כתבנו למה
שנשתוים עם בני ישראל הם כבניס לו בנות אלוה על כן תבח כאיש הילד
להדריך אח ילד שעשועיה ותאמר ועתה בניס כו' כלומר ועתה אחרי דברי
אלה ימשך כי בניס לקח לי וזהו ועתה
בניס לכן שמעו לי אל חכמת אלמודי
וגם אל השעשה הבח מהנמשל כי
ואשרי דרכי ישמורון : עוד יקבן
להחכמת התיכות יותר שאמר כי אלח
מכמה שניס יתנע ניס משמוע בקול
מורה לו על היות לו שכלי רב בימים
ההם ולין הדבר נחוץ ויוכל לימים
רבים שניס לבלתי היו לו חייב לאיש
ההוא לשמוע בקולו ג' להיותו מעשיס
על לומדיו עול כבד ר' כי גם אס יהיה
חייב נכבד ושמוע בקולו ישמע על
היותו קל התיכות להקשיב לקול אלין ה' כי ידע כי אלמי הם דבריס
קלי התועלת ולכן ירחק מהם על כל אלה דבריה תורה ותאמר לין גם אחד
מהנה לתי תאחנו ותריחם לשמוע. אלי על האחד לאמרה ועתה כלומר אל
תאחר לכאחבה אלמה כי אס לא עבשיו לימתי לבן עתה ברוך ה' עשה
ואל תזחר בן תמוח ולח בחכמה ועל הנ' תאמרה שמעו כלומר תיכני מבריחת
וחייבים בכבודי ושמוע בקולי ועל הנ' תאמרה שמעו כלומר תיכני מבריחת
לפניכם רק שמעו ותיתי בפנכם כמודע מרבותינו ז"ל כי הכל תלוי בשמיעה
והיח אביאה לידי מעשה ועל הנ' לאמרה לי כי לחכמי הכבוי רבת החיכות עד
לין קץ כאמור בכתובים הקודמים ועל הנ' לאמרה ואשרי וכו' כי דרכי אלד
עלמס גדולי החיכות כי אשרי שומרים מפלח עלמס גם אלה הייתי לחכמי
האמדנת : עוד יקבן בפיעור הכתוב כאשר אל כל הכתובים הבאים
לומר אל יעלה על הדעת להכחס לומר אלה די לנו בלבה בזה לחוקיך ומוסרך
בלוייס במעשה ומה בצע כי נעמול יום ולילה בהגות חכמתך כי אלה
ועתה בניס שהגדתי לכס שמלימו' הפחתי דבקה בו יתברך שאלני דלשית
וכו' ומבואר כי כל העולמות והיה הכלו לומן וכו' לכן שמעו כי אלה יתכך
לכס כי על ידי לחת הדבקים בה כבניס והו ועתה בניס תהיו על ידי
שתשמעו לי כה היות שאשרי דרכי ישמורו הם מלות מעשיות עם כל זה
למוד גדול (לג) ועוד טעם אחי כי אלה בלעדי החכמה יקרה לכס
תחבנו היותכם מקייימי מוסר והדרכה תפרעו מוסר והו שתעמו מוסר וגם
וחכמו עם מעשה האוסר וזה אל תפרעו והוא כי אלה יקרא יחויק במוסר
ואל בחכמה ועולה על רוחו שמחויק במוסר דבר קדק סלה ובקר לח ישמע על פיו
פורש מוסר דרך מבל יחויק במוסר דבר קדק סלה ובקר לח ישמע על פיו
ויאומה לידו ישמע קול רחוקן ילח ימח ומקלל לח שמעון וימצאהו שמעון
וישחלהו לאמר השמעת לח רחוקן דובר סרה עלי ועינה ויאמר שמעתי
כדבריך לבלתי דבר שקר כמלח חוסף שומר מוסר על דבר תמת והדברה
הוא פורש מוסר ומבלח מדעי בין חיים ומי נרס לו זה החזיק במוסר ואל
בחכמה כי אס היה הולך אל חכמים יחכם וידע כי מוסר לבניות מפני
השלום והיקיש זה המחויק לעשים עיניו מדחות נרע והנה אלה לקריאתו
טוענת נמהר וידע לשחות ואל יגילה לבלתי הסתכל בה והיקיש זה
בעניו ל' עקיבת בחת מלוה והוא שמעו מוסר ואל מבולל חכמה רק וחכמו
וזה אל תפרעו המוסר שאס לח כן תחבנו היותכם מקייימי מוסר והדרכ'
תהיו פורעי מוסר :

(לד) אשרי אדס וכו' לומרת התורה הנה אזהרתיך כי נס שמעשה
נדול החוק גם בלמוד ועתה הבני אלה לאחך תכחי
הלמוד להגיע לאסר החכמה על אלה ולבל אחטוי מאך ואס נ' תניחם ת'
בל תהיה מהמחחרים לבח לבנית המרכש אך השתדל שתהיה רחשון לכולם
ב' ההתמדה כי אס יום תעזבני יומים תשובך ג' תהיה מהמחחרי שבח
תרבה בישיבה יולח אחרון והן אלה דבריה בשום לב אל שתחה לח שעמה
אדלתות לפתחיה והוא כי אלח פתח יקרא חויר פתח הפתוח ואלח אחד
בסובבח על ביחה ובבח חיש ויחיצב על פתח הפתוח יקותר לעומד על
הפתח אך בעמדו על פתח הסגור אלא בדלתה יחייחם לעומד על אלח
ובבח אל הביקור לאמרה לשרי אדס שומע לי לקחת עלמי זאת רחשונה
לשקוד על דלתותי לח יאחר לבח לאחרי הפתח פתח שער בית המדרש
אך נעורו שגור מיחייחם אל בח זעומד על אלח ואל על הפתח פי זה
הוא נדר הבח רחשון שמוצח הפתח סגור שנים מיהיה יום יום זה אחר זה
בלי הפסק יום אל יומים בנתים נ' לשמור מזוזות פתחי שתצח אחרון לו
כלעת רז"ל מה מזוזה קבועה וכו' כן תהיה קבוע בם : או יהיה במה
שידעתו כי דרך כיות האשה לידבק במקום הקדש ובעת עשק התורה
בנ"ה לין לכיות הבח רשות לבח שמה אך בהפסות ב"ה מלשמוד בם יוכלו
ליכנס ונזה יאמר היה לחתי שומר מזוזות פתחי מהכנסם בם כח חלונים
והוא בהיותך אחרון לכלם מה שלין כן בם שהיה מהפיסקים ויולחים
רחשונה שלח תקייחם לשמור מזוזות הפתח כי רבים הפר לחתי שומרי'
זולתך וגם כל עיקר היוסבים בם ה"ח על מלות ת"ח אך המתאחר להבי
נאת הכל ואחרי הקטעות הידוע תתייחם עובבת למודו בם הל שומר
פתחיו יתבדך עד שעה אל עד בתים
עד לכחו אחרי כן :

ב (לה) כי מוצאי וכו' עוד
הוסיף התורה החלהים לדבר
על לבנו הביטו ורחו חין ערך טוב
הדבק בי כאשר יאמה כי הלח בם
יבקור חיש על דלתי רופח קומן יום
יום למען ימצח חיי ויחי מחלין השקות
ממשקה בס חיים לאשר לחו הלם
יחויק לו טוב הרופח השוח על רצונו
להרפח מכיותיו הלח לין ספק כי
אדבק דמי ממנו יבקש כי יאמר החכם
הבבים לפתחי הלח אחי שבתי נעדנו ובשמני חיה מחלין' לח יצח חפצי כי
אשר לחבים יבלם והנה כדבר הזה יקרא למשאר אל בתי בנסיות ובתי
מדרשות עד עת מצוח ואת התורה כי הלח מצח חיים ולעצמו הוא הטיב
ולמה זה יחויק לו טובה הוא יתבדך על בחרו בחיים על ידי תורתו אמר
כי לח כן הוא יתבדך עמהו רק בעם היות כי מוצאי מצח חיים לעצמו לף
על פי כן ויפק רצון מה' שתחויק לו טובה והלים ההוא שבע רצון מתחו :

(לו) אך יהיה שעור הכתובים בדרך נכון יותר לומר הנה לאשרי לחדם
שומע לי לשקוד על דלתותי כו' שיהיה מלוסר על המחויקים
בתורה (לה) עם היות כי שאם מצח מצח חיים לעצמו לח אמים מלהיטיב
ביותר כאמרי לאשרי לחדם וכו' ושמח תאמר מה יתן המחויק בתורה שלין ית'
שייטיב לו כל כך הלח הוא כי ויפק רצון מה' והוא כי הוא יתבדך כל
רצונו וחפלו הנה הוא להטיב ולהספיע לף הוא בכח בו יתבדך וסעשק
בתורה כראוי הוא מסיק ומוציא לל הפועל הותו הרצון מה' כי מאשם ית'
עלמו מפיק לאבר הוא בו יתבדך בכח והו ויפק רצון מה' (לו) ושמח
תאמר שם בן לימצח כי כל רצונו הוא להטיב. והבלתי מחזיק בתורה מוציא
הספע נמצח הבלתי לומד במיבד כלפי מעלה תלילה בשמוע רצונו וע"כ
לח יפלח מה שיוסר למחויק בתורה כי הלח כביכול הנאה תחבב לו עשות
רצונו כי הלח דע נא כי לח כן הוא כי הנה לאבר הוא חטלי שלעבד' מתני
ומוסך ידו מהתורה שם הוא בשונג שלח ירפה רק על בלתי הכיר בדרה
וביוצח הלח לח בפשו הוא קושם ומוציא חלק ויחס התורה לאבר לבפש בה
מאחה כמדובר למעלה כי כל בפש יש לה חלק בתורה ושם בעוד הוא עושה
ת"ל שיסיע טוב ממנו כי שם גם שיחטא מות והנה כל מבקשי חהבו מות :

(לה) עוד יקבן בהומרו כי מוצאי וכו' שם נאמר שמוצאי חיים חלין
ש"ל בבפר הזוהר על מדוע בתתי וכו' כי יקרבו עתו יקבדך בנתי בנסיות
ובתי מדרשות כחסר יועד חלך להמצח יחד עם בתי חילו במקום פלוני
בבקר והנה הבקר חור והחלך מבסיס הולך שמה וירח כי לין חיים ויוצר לו
בחומ' לית כבודי שלח הבסיעו להמצח לתי לך שם ימצח לפחות חיים לאחד
לו יבח מיד לחרי המלך לה בלבד תופיר כיבסו על הנותרי כי שם גם שמות
ישחת על החיים ההוח וכו' ישחעבד. לחל להט עד יבחו יתר לחיו כדבר
הוה יקרה לנו בבתי בנסיות ובתי מדרשות מהוח יתבדך לנקריס יבח ביתו
ושם לח ימצח חיש חו לח יבח מיד לו יעבה לחמר מדוע בתתי וחין חיש
קדחתי שם יבח לחרי מיד לחיש חיש וחין עובה ושם ימצח חיש לאחר לח בלבד
ישוב חפו ממנו כי שם יבדק בו וירלהו וישתעבד בו עד בח הכותרים ומה
יחמר כי מוצאי וכו' לומר הלח לויתיך לבקור על דלתותי שהוח לבח רחשון
רחשון בעוד הדלח כבור טרם יפתח דע לך כי וולח הלמוד עוד לך כי
הלח מוצאי לבדי הלח ימצח קדמותו לנסיס ימצח חיים בחתי וגם ויפק
רצון מה' כי חין ערוך לומר הלח יכעוס על הפחי לח בחו כי שם גם ויפק
רצון וחפץ להבה מה שיחטעבד בו : או יהיה שעור הענין ויבדק
מומרו מוצאי על התורה עלמה לומר שהתורה מומרת לאשרי שם וכו'
לבקור על דלתותי שהוח לבח טרם פתיחת ב"ה כמפורש למעלה שהוח
טרם היות עסק תורה בנ"ה כי גם שמוצאי הוח הבח ומוצח לתי בנ"ה
שכבר קדמותו רבנן ועוסקים בי לח יבבר שימצח חיים לך הלח יעדיף
הבוקר על דלתותי טרם יפתח הלח שמצאתי עדין שמה כי ויפק רצון מה'
שהוח יתבדך ישמח בו כמדובר (לו) וכל ההטבה הוחת הוח עם היות
שהפורש ממני והוסתי חוטם נפשו ועוסקה מהחזר הרבוי לה
וכל מבקשי להבות מות עם כל זה לח יהיה שבר מוצאי
העדר המות הזהת רק הקלה להחר והות
שימצח חיים ויפק רצון
כמדובר :

רב פנינים ביאור משלי ט

ט (א) **הנה** רז"ל פירשו חומ' ניתה על זה העולם תנצה עמודיה שבעה אלו ז' ימי בראשית וכו' ואיפשר שיחסו העולם הזה אל בית התורה כי בו ייחד הוש"י כל עסקה ולכך נזכר לעשוק בו בתורה ה' כנודע והנה על פי הנחתם זו כי בית זה העולם יתקן לנתר הכתובים בדרך שיהיו יוכלו כל הכתובי' שתחריו והוא כי ככללות התורה לגוות כשמע אליה לשקוד על דלתותיה יום יום וכו' ושניהם מחוברים על ידי כך בח רוח הקדש לדבר ולומר הטו חזכ"ל ד' דברי התורה כי הלא זולת גדולתה והחשר הצפון למחזיקים בה גם בלעדי זה תחם מייחס בכבודה ושמוע בקולה כי הלא הפליאה הסדה לכם כי הלא החזיקה יתידות תקועים למקומי מלוקי תרן בעבור התדם וסגנה סבות והכנות לבריאת התדם וסילוק כל מעיק ותיקי' מסלול ודרך להיישיר כל יתוצו לת' עולם במלכות שדי והוא חומ' תכמות בנתה וכו' :

ט א **חָכְמוֹת** בָּנְתָה בֵיתָהּ חָצְבָה עַמּוּדֶיהָ שִׁבְעָה׃ ב טָבְחָה טִבְחָהּ מָסְכָה יֵינָהּ אַף עָרְכָה שֻׁלְחָנָהּ׃ ג שָׁלְחָה נַעֲרֹתֶיהָ תִּקְרָא עַל־גַּפֵּי מְרֹמֵי קָרֶת׃ ד מִי־פֶתִי יָסֹר הֵנָּה חֲסַר־לֵב אָמְרָה לּוֹ׃ ה לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי וּשְׁתוּ בְיַיִן מָסָכְתִּי׃ ו עִזְבוּ פְתָאיִם וְחְיוּ וְאִשְׁרוּ בְּדֶרֶךְ בינה

והוא בהסר מזכירה מחמרנו למעלה כי ז' רקיעים שמנו רז"ל ולולין רקיע שחקים וכו' המה כוללו כל העולמות שממעל הארץ עד כסא הכבוד כי בשניהם כלילים כל ט' גלגלים המסדרים על הארץ בכוכביהם ומזליהם ואין בהם רוחניות דק גשם זך כמדובר למעלה בית י"ח והשלישי הוא שחקים הוא למעלה מגשם זך רוחני בלד מה ועל כן שוחקים בו מן רוחני לגדיקים לעתיד לבא ולמעלה מהם שבול רוחני יותר ועל כן נו ג"ה של מעלה ועל דרך זה עולים בחיכות עד ערבות שנו כסא הכבוד בחופן שהז' רקיעים הם סולם מוצב ארצה וראשו מגיע עד כסא הכבוד מחדרנה על מדרגה : עוד נזכירה מחמרי רבותינו ז"ל על ההכמות שעשה הוש"י לבנין התדם ולסלק המעניקים והוא כי בחבר דיני ממונות חמרו שבנה הוש"י בכוחם ז' כוחות מ"ה ושמר לחחם נעשה חדם וכן לעתיד וייעצו להדיח הבריאה מה עשה הקב"ה שלה תלבשו קטנה בהן וסרפס ועל כן הסליחים לה קטרנה ועניו סילוח תלבשו מחשבה כי הוא כח מחמותיו יתברך מחמר עשירי מעשרה מחמרות הכתובים בתורה המחלים לעשר תכמות כמחמר ר"מ בב"ר שחלבשו של הב"ה מעשרת מיט העליונים והוא היותם תלויים במחמר הרי שמחמר נקרא חלבש והוא עניו בריאת שבנבראתים רבה פי"ז כי נעשה חדם הוא מחמר עשירי לדעת רבנין ועל כי הכתוב החלו דברו נגדו על כן בו לקו כמבואר חלבלו במקומו בתרוכה ועל היותו החתרון שהם בהדרנה הרחשון למעלה מכולן והב' למטה הימנו ועל דרך זה עד החתרון שהוא קטון שבכולן על כן קרחו חלבש קטנה כי כן היה כנודע : עוד הכנה שנית והיא מחמרם ז"ל בפרקי ר"ח ובספר הזוהר שחמרה תורה לפניו יתברך למה חבראת חדם כי הם חיוך מתנגד בהריכות הפיס לא יתקיים ואמר לה הב"ה הנגם נקראתי חרך הפיס עוד חמרו רבותינו ז"ל בב"ר כי הוא יתברך עשה בחכמה הכנה לחברת והיא טרס שחל למלחכי השרת שנברא בל בהמה חיה ועוף ועל כן בחמור להם נעשה חדם עמו וחמרו מה חטם כי תוכרנו וכו' והסיג להם הק"ה הם כן לפור שמים וכו' לחנה וחלפים וכו' מה תהת עליהם הם זולן החדם ובזה שתקו ואיפשר שחפילו לדעת הנחרת שבדף ב' כתוב מלחכים חיפשר שנם דעתם לבחר כך שחיכות פסוק לפור שמים וכו' חל הקודם בדרך הזה ושעל ידי פתחון פה זה הסניחה הכת הסליסית : ונבואה חל הניחור והוא כי הנה מפני כמ' דברים היתה בריאת העולם וקיום החדם עליה נלחי מתקיים : ח' כי הלא זה טבע כל דבר חומרי להיות הווה ונפסד ולולא נשחת חדם הרוחנית בתוכו היה מיד שב חל העפר והתיקם בזה חל כללות העולם כי חומרי הוא ותיכבה יוכל וייתקיים בחבותו ולחת : ב' כי הלא מבלי התקדמות חל הסבה הרחשונה לין דבר מתקיים ובחיוב מבל יקופר העולם הזה הספל ועבור לחתו יתברך : ג' כי גם שיקונן מהות הארץ הלא מחמר יפר לב החדם רק רע ונורמים לחיבור העולם הבה טוב מחד ונוח לו שלא נברח כמחמר חלחכי השרת לפני הק"ה בהשיחם עלה שלא יעשה חדם ומה גם חם לא היה הוש"י יתברך מברף מדת רחמים בבריחה כמחמרם ז"ל ושיהיה חרך חפיס על כן לתקן הכל רחה והתקין הוש יתברך תרוכת כל עבודים חלו על ידי התורה לחד תיקן במה שהויית העולם הספל המליח על ידי התורה היא תכלית הרוחניות בלחי נפרדת מחתו יתברך כי חכמתו היא ולין לפקח כי לין לקיום חומר העולם נשמה לקייומו גדולה מזו וזהו חכמות וכו' לומר בני בכורי ישרחל רחה גם רחה כל חשר הכינותי לתקן עולם לתעז תוכה בו חל הכוסר החמתי כי הלא ב' חכמות תורה שבכתב ותורה שבעל פה נתתה ניתה ולא חמר בהו כי נקראתו לכך כי לחדים המה בחמת ועל השנית מה עשה הוש יתברך על ידי התורה ברח ז' רקיעים שעל ידם מתקשר העולם הזה על ידי

השתלשלות ההדרגה מכסא הכבוד עד לחטה שעל ידי כן מתקשר העולם הזה הספל עד כסא הכבוד שמשם כל הספע נשפע בהשתלשלות כמדובר בהקדמה הרחשונה שהקדמנו כמלחו הז' רקיעים כעמודי עולם לקיימו נגד הת תוכיות תמלעיתן הוא כדור הארץ וזהו חנצה עמודיה שבעה (ב) ועל הסליסית לחמר בה מלחו מלחכי השרת פתחון פה לקטרג על בריחת החדם מה עשתה התורה טבחה טבחה הם נ' טניחות שהרגה שתי בתות של מלחכי השרת כמחמר מסכת בהדרין שהוכרחו שלש הקב"ה להרגיעו והוח לחד משמותיו יקנרך שבתוב' כמפורש ובסתן ושמח חמר ומה יתוקן לטענתם כי יגרש רע ויחנך העולם לוח לחמר עוד שנית עשתה לתקן זה והוא כי מסכה יינה הוא מחמר פר"ח שהוכרחו שניהנה למוג מדת הדין על דבר רוע יגר לב החדם ולח עוד כי חם להסקיט על כל זה מלחכי השרת עוד עשתה כי חחלה נרחה כל בהמה חיה ועוף טרס יעלך בת"ה למען חמר להם חם כן לפור שמים וכו' כחשר הוכרחו מנ"ר וזהו תף עשתה שולחנה הוא כל מיני בהמה חיה ועוף ודני היס שהם כשולחן ערוך לפני החדם (ג) וחל"ך שלחה נערותיה תקרח הם מלחכי השרת לחמר נעשה חדם ויהיו קרחם על נפי מרומי קרת והוא כי קרת יקרח העולם הספל ומרומי הקרת הם עולם הגלגלים וגפי מרומי הם עולם המלחכים ועל גפי הוא למעלה בעולם העליון וחמר כי שם נקרחו למעלה המלחכים לימלך נם (ד) ושמח חמר מה הועילה בתקנתם כי הלא נרחה כמה וכמה מקפחים חחר התוועיהם ושוחות העולם הזה ומניחים חיי עולם ונוח להם שלח נברחו על כן חמר שעוד הוסיפה התורה להייסיר חת כל נפש חדם שטרם תבח למטה לחרץ ולהוכיח בחיסור להבין דרך לפניה כמחמרם בספר הזוהר על נפש כי תחטח ושמעה קול חלה וכן בחדרם הנעלם מהמועלות ודעת שחייעלין חוקה ומלמדים חוקה כל התורה כי לין ספק כי לולי רוע בחירת הבוחר ברע לחר כך היה כל היס מוכן להסכיל להיטיב פה נעלם וזה חמר מי פתי וכו' שחומרת רוח הקדש דעו לחיפה היכת התורה לל נחי החדם כי הלא מי פתי שתרחו יסור הנה לל העולם הספל ההולך בפחויי לבו וכן וחסר לב מהניט לל החלהים ותורתו לת מבלעדי מזהיר היה להם כן (ה) כי הלא חמרה לו התורה הנו' טרס יסורו הנה עודם למעלה בעולם העליון לכו לל העולם הספל לחמו בלחמי רחשונה הוא דרך פעטיותי הנפתם כלחם וחחר כך החזיקו ושתו בין מסכתי חת הדרשות ורמזים סודיים המוחנים לחר כך ממוזנים מפשט וסוד כיין הממוזג וזהו ושתו בין מסכתי (ו) ולם יקרה שיחפתה ונם יוכלו רוע ילרכם לליכם על כל תפייחבו מהקרופה כי הלא עינו פתחים וחיו ולם קשה הוא משכו וקחו חוקו לב"ה וזהו ואשרו בדרך בינה הוא דרך שיכה הוא מקום בית ועד הגמרת שהוא הבינה כי הוא הם הבן הוא כימות הם ברול הוא מתפוקן ומה גם בהשתקע בבינת התורה לעקור מומות תלוניות חסר לת כתורתו יתברך :

ב (א) **או** יחמר חכמות בנתה וכו' כמה שנקדים מחמרם ז"ל שבשמות הלדיקים נמלך וברח חת העולם וכן חמרו רחה הק"ה שהלדיקים מועטים מה עשה שתלן מעט בכל דור ודור בחופן שהם כעמודי עולם עוד חמרו שבחות הלדיקים הם ז' כמחמרם ז' כתות לנ"ע וכו' וכן על פסוק יסר יחוו פניהו ופסוק ישבו יסריס חת פניך כי ז' כתות הם והנחולה שבהן הם בת יסריס שהם רוחים חת הפנים כד"ח יסר יחוו פניהו ישבו יסריס חת פניך וזה ענין מחמרם ז"ל חלמלו בחוחו שלעתיד לבח יהיו הלדיקים כחמה ולבנה כתיתא בכוכבים וכו' שהם ז' מיני ספיריו' של זוהר ז' כתות הלדיקים לפי הדרנתם ונפל על הביחור חמר חכמות וכו' לומר רחה נת כמה הכנות טובות הכינה התורה מפני קיום העולם ולחלתיו כי הלא חכמות הם כתות תורה שנכתב ונטע"פ נתחדו ונתנה בינה הוא העה"ז למען פ"י פסק בני החדם בתורה יתקיים כי בה נעשה ועל דבר כי לת יעדרו רשעים המחבדין חת העולם על כן מה עשתה חלבה עמודיה ז' הם ז' כתות נשמות הלדיקים חשר מליכותם לקיים העולם בהם כמוכר שחנבם מחתת כסא הכבוד לחלקם בכל דור ודור והם כעמודים חשר העולם נכון עליהם (ב) וטרס תמלך נשמות פן יחמלו לבח מירחתן כן יקלקלו בהתבשמם ונתון בהם יצר הרע על כן טרם יעשה חדם הרחם שהם יזכו ייעד להם עד מחד והכין להם שכר ולשמח יחטאו כי לין לדיק בחרץ חשר לת יחטח לכן הפסירה להם הדין וזהו על הת' טניחה והוא מחמרם ז"ל כי מלו הכין לוייתן סירם לת הוכר והרג חת הנקבה ומלחה לגדיקים לעתיד לבח שהוא התחלת הכנת שכר כמודע עניינו ליודעים ועל דבר העונג מסכה ייעה למה שיכר לב

בינה: ו יסר ליץ לקח לו וקלון מוכיח לרשע בעבמו:
ח אל תוכח ליץ פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך:
ט תן לחכם ויחכם עוד הודע לצדיק ויוסף לקח

תחלת

מסוד תקרת על נפי מרומי קרת הוח להסקופף תחת כנפי השכינה בסודן חלין מחר מוסף (ד) והל תחמר בלבבך הלח זה יהיה לקדושים לחמר בחרץ המה חך פתיים המתפתים תחרי יכרם וחסרי הדעת להבין דרך ה' ללכת בדרכיו נוח להם שלח נמרחו כי לח יחכלו בטיבה הנו' על כן חמר נם על חלה פקחה עיניה קוראתו הקדושה ומי שפתי חסר מרחיבה עיניך יסור הנה לעולם הזה וחסר לב כבר מחו חמרה לו לכו לחמו בלחמי כו' כמפורש למעלה לבלתי יחבל ועל כן חלם חשל על סנפיר הוח הפסיד לעצמו: ה (א) עוד יקבן יחמר סנה חכמות התורה היו לחדשים ובנתה ביתה על ע"ה ויצבוף עמודיה שבעה הם תורה שבכתב ושבעל פה היח המסכה נביחים כתובים חגדה דבר קטן טוויות דקבוי ורבוי הוח הלמוד דבר נדול מעשה מרכבה הם ו' עמודים חסר בית העולם הבח סמוך נלישם להתקיים למחויק בם ולעלות בם חלח (ב) ולח עוד חלח שלמחויקים בסלח יפליט חת השטן רק כח קדושה הוח שיחתנו כמפורש בספר האזר ווהו טבחה טבחה פלומר כחלו היח טבחה טבחה הוח כח קדושה המשפלשל עמנה מלחך קשיש כמודע לזודעי חן ולח זר ולח הנפש מסכה ייכה כי נם שלח תעלה מעלה לחת שרבקה כמעט בחמר לח יבצר ממנה חבחה ממוחנת לפי ערכה כמודע לחכמי החתם חף ערכה שולחנה בה"ע. חלה הרוח עוד כח דברתי לנעלי נפש ורוח (ג) חך הם שלחה כערוכיה הם בסמוך חן העולם העליון שהוח לנכוי עליית כי לח כל חדם ווכה לבחינת כמודע מספר הזוהר הנה לזכויים הנם הלח תחרי כן בחמותם תקרת על נפי מרומי קרת הוח מעלה מעלה כי קרת הוח השלם הוח ומרומי קרת הוח עולם הבלוחים ועולם התלחיים שהם שתי מרומי השל הקרת ועל נפי יהיה למעלה מהדרנות היכולת של מעלה ממרומי הנו' עד הרחם לכולם הוח ע"ה העליון נדול מחד (ב) עוד כיון כי להחר לח שלחה לה כחמה טבחה טבחה כי המיתה לטבח תמיימים (ג) חך לחחר שלחה כערוכיה הם הבחינות תקרת כחלו חין הם טבח רק קריחה כחוזן קרושים לבעודה בלי הרנש

מיתה: מי פתי וכו' עזבו וכו' כמפורש בקודש

ו (ז) יוכר לן וכו' הנה רחוי לפיום לב חל הכבוסו בלשון מוסר ולכתו בלשון תוכחת תמיכם הנה למעלה חמר שלמה בתכמתו שהמורה מייעץ חת עובדיו רבונה לחמר מי פתי וכו' שלהוה בלחמה של תורה עובו פתיים כו' ולח הוכיחה חת הלץ הוח המתרחק. מלחמה של תורה כתחמר התבח פנים שיסבלו וחין ביניהם דברי תורה הרי זה מוסב לנים על כן חמר כי בזה למדה לנו התורה כי פנים הם הלוקחים להם קלון ו' היוסר חת הלץ שני הטיבות חת עולמו שם בעצמו והזה יוסר לץ וכו' לומר כי המוכיח חת הלץ ומה נם בדברים קלים במסעות יוסר לוקח וקונה לו קלון בדמי טורח ניב שפתיו כי הלח הלץ יקלוט על מייסרו ויקל בכבודו וכן לוקח לו קלון המוכיח לרשע. מומו והוח ענין התקוסטו וקושו שיוסר המוכיח לבלתי הוכיח לוולת מום שים בו פן יחמרו לו טול קורם מבין עיניך בחומרו טול קיסם מבין שניך וכיוצ' דנמ' מר' פלוני שנתן לפניו לדון על חילן שהיו עיניו מזיקים חת הדיים והיה לדיין ההוח חילן כיוצח בו וכשמעו חת דברי בעל הדין חם כן יחמרו לו למה תלוה לקוץ ולח תקבט עלמך בחלה על כן ישתק ויניח בעלי דינים ושלח מיד לקוץ חילנו ובבח השליח ורחו לו שנקלץ חו חמר לבעל הדין שיקוץ חילנו חו העיז פניו ואמר לו למה לח היה קולך נם הוח חו חמר חם שלי לח תרחהו קוץ לח תקוץ נם חלקה הנה פעם היות לדיק וחכם לח יבצר מהיות לו מום מה ולריך ליישר מכוכיח חת העולם מום שבו כי הלמיקח לו קלון כחשר קרה לדיין ההוח כי לולח היה מלוה לקוץ חילנו טרם יקוץ הוח הלח היה לוקח לו קלון נמרץ בחמור הלוהטול קורה וזה חחמר הכחוב יוסר לץ וכו' לומר חת הלץ רחוי להוכיחו נכחח ולח בזעף כי יוסר לץ בקושי כחלוקח יוסר לוקח לו קלון וכן מוכיח לרשע מומו על מופיע נם הוח לוקח לו קלון חפי' יהיה בחלה כמפורשת תוכחת (ה) ונפ שחמרנו לפרי נמרת שטוב להוכיח חת הלץ כתוכחת על כחיחתו יודעתו לפניך לץ היוסר בתורה וחכם להוכיח הלח יוסר חבחר וקרבך להוכיח חת החכם ממש הלץ וזהו הל תוכח לץ וכו' הוכח לחכם וכו' והבני מדושך היכה כמחבת בהיסרת הבלבי לץ והוח בסוף לב הל תחמרו לבוחרי בהיכה בחכם ולבון הדעה בלדיק הך הנה יש חכם בתורה ובלבי לדיק בחמצעה יש לדיק ובלבי חכם חמר תן לחכם

בזה לחד שמסכה ייכה ועל ידי סמיכה מעבים חת החדם מתוקף הדין סמיכה מכפרת ומועבר הדין נפש בחין כן לוס היה חי לעולם סריה לדשוא כי על כן מעט חת החדם מלהכות נם מעך החיים כנוחי לעולם וירבו ויחזקו מוסרין וזהו מסכה ייכה מוסף על יום קף ערכה שולחנה לנוף ולנפש לעקור כי לולח המיתה לץ היה חים עולה על שולחן מלך מ"ה פנוף ונפש לחר החחייה כמדובר (ג) ובין זה לזה לין הנפש מפסדת כי הלח לחר שלחה נעדוקיה הם נסמוך הלדיקים הל העולם הזה עוד

(א) חזמר בנחת ביחה נ"ע של מעלה כי מם ביחה המקייחת חלים בחמת וחמר רחו כח מה נדלו מעשיה להפליח חסרה לנו בהמליחה המלוחה להמלוחנו הל החוסר העליון כי הלח חכמות שבנחת ושבע"פ הין לחחזי' וסדם פנחת לנו הקדושה ובניה והכינה ביחה המיוחד לעוסקים בה הוח נ"ע של מעלה יחוייב ע"כ כן שם ימלחו ושם יהין המחויקים בה ולהיות כי מי יעלה בחוה ה' ותחת כשח הכבוד בעלם בפעם ה' על כן חלבה עמודיה שבעה הם ו' היכלו' הירועים כעמודי' חסר ניח נ"ע העליון נכון עליה' וחסר לח יוכה מיד לעלו' בסר העליון יהיה בתחתוני' חיט וחים לפי מעלתו ומדרנתו ונפש יעלו כמלמדים ו"ל נם הזוהר כחסר חילקו בהם מדרנות לחוהבי שמו יח' (ב) ושמח תחמר הלח לעומת זה הכינה מלחמול מפקחה הוח שני של ברוח' וחיה חיפה יחרון לחבקה חותנו ויסיו הקדימה פורענו' טרם חדם יולד על כן חמר נם שטבחה טבחה הוח נהיגם בשני ריחה והניחה לעומת זה כי טרם חנרחנו מסכה ייכה ביום הקודש והפשירה מדת הדין ברחמים כד"ח ביום עשות ה' חלהים חרץ ושמים כי ביום הרחשון שיתפה מדת רחמים למדת הדין בשלום כי נם שנרח חחר כך נהיגם הלח הקיומה תיקונו ויסונגו בטרם בח ולף ערכה שולחנה הוח נ"ע בחרץ קודש ליום רחשון כי הוח מו' דברים שקדמו לעולם (ג) ולח עוד חלח שהשתדל בכל מלמלי כח להצילנו מדיכה של נהיגם בסועלות ודעת כי הלח מטרם יבחו נעדוקיה הם הנסמות חל העולם הזה שלחה ותקרת חוזן למעלה על נפי מרומי קרת הוח שהוח למעלה מעולם הנסמוך כמפורש למעלה (ד) וחין לריך לומר הנדולות בזיכות כי הם חפילו מי פתי שתרחה יסור הנה חל העולם הזה וחסר לב כבר חמרה לו מטרם יבח (ה) לכו לחמו בלחמי וכו' לכו חל העולם הספל ולחמו בלחמי הוח לחמה של תורה ושתו וכו' כמפורש למעלה וזה ישיחכם יקרכם לחטח עונו כחחים כו' בחופן שכל יפעה וכל חפץ להכחילנו עולם הבח ולהצילנו מדיכה של בהיגם כי נפלחתם מהבחה למו: ר (א) עוד יקבן יחמר דרוש כתוב חללנו בתורך בניחוד נ"ר מה רחה הוח יקרבך לקנות מיקה חל כל בחי עולם כנדיך כרעם ולח פחלנו מעבור בשלח המלך המות וייסרנו בייסורין בעה"ז וכשוב מדבק בו ולח עוד לח שלמר ר"ת והנה טוב מחד והבהטוב מות חמנם שהי ים לחבינו בירר למו מית'יפה מייסורין כי לין כמוהו להנחקנו ולקוועלהנו כי למה שבעבעבר חומרנו בוהשתת נחש תעבב זהמתנו מלקבל בנוף ונפש מערכת שולחנו יתבדך מלח דסן חשר הכין למו לעתיד לבח סנהיה מרכבה חל שכינתו ולח יעלבנו הנפש חשר בפשנו מלנפש בו על כן רחה ויהלק הנוף מהנפש למען יתמרק החומר בכור החרץ ויחקך עכירות זוהמתו ומה נם בחרץ הנבי ויסוב ינבה ך ונקי מכל בינ לעתיד לבח בחברת הנפש וגם הנפש בניני ובניני תעלה בחשלות ויתחענג נדנן עם חלהיה ונבח חל הביחור חמר חכמות ביחה בעליון חנבה וכו' כמפורש בקודש (ב) ושמח תחמר הלח לו להבחיני הורי לחה לח מנעה מכלוקיהו רק לח המות הוה כי למה מות לעיניה ולח יפרקנו ובחיה לעניה על כן המיתה הוח הקדם ותחמר נם שטבחה פבחה ותנוור מיתה על עברם ניווים חשר קוקה על הבינו הרקמון וחין בקו מכל יוכלו לח מנעה חלילה כי הלח שהוח טובות עשקה לנו

י תְּחִלַּת חָכְמָה יִרְאַת יְהוָה וְדַעַת קְדֹשִׁים בִּינָה׃
יא כִּי בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְיוֹסִפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים׃ יב אִם־
חָכַמְתָּ חָכַמְתָּ לָךְ וְלֵצְתָּ לְבַדְּךָ תִּשָּׂא׃ יג אֵשֶׁת
כְּסִילוּת הֹמִיָּה פְּתָיוּת וּבַל־יָדְעָה־מָּה׃ יד וַיָּשֶׁב
לְפֶתַח בֵּיתָהּ עַל־כִּסֵּא מֶרְמֵי קָרֶת׃ טו לִקְרֹא לְעֹבְרֵי
דֶרֶךְ הַמְיַשְּׁרִים אׇרְחוֹתָם׃ טז מִי־פֶתִי יָסֻר הֵנָּה
וַחֲסַר־לֵב וְאֹמְרָה לּוֹ׃ יז מַיִם גְּנוּבִים יִמְתָּקוּ וְלֶחֶם
סְתָרִים יְנָעֵם׃ יח וְלֹא יָדַע כִּי רְפָאִים שָׁם בְּעֻמְקֵי
שְׁאוֹל

התוכחת המכר יסכר לו מעשה הטוב הודע לצדיק ההודע בתורה להשתלם בגדקו והנה החכם מין צריך לומר שייטב לו על כזיוק הכסר ן כי קם גם יחכם עוד בתורה לך יעדיף עליו הצדיק בהודיעך קומו תורה זיוסיף לקח על מה שיחכם החכם (י) ומשל שהמר הלח כמו זר נחשב דבר זה שהחכם ע"י למוד כשרוייחכם וגם שיעדיף עליו הצדיק בלומדו לחברי כן עם שנשתלמו לח היה חכם על כן בחכי להשכילך כלל גדול והוא כי תקלת ת אמה הוח יחלת ה' שעל ידה יפציע הוח יתנרך עליו משפט חכמתו שיוכן בכשרון ועל כן לומרתי שהחכם שהיה חסר כשרון בתנך לו הוכחת יחכם עוד כחלו עתה מתחל חכמתו כי מה שהיה לו עד כה היה בלי יסוד יחלת ה' ועם כל זה היה חכם ומה גם עתה לך הפר היה לדיק כבר והודעתו חכמה לדעת נעלם תיכה יעבוד הת ה'בה זה כבר היתה מעלתו יתירה על היות שקדם בו יסוד יחלת ה' כי קדום יחמר לו הנה זה בהודיעך לותו חכמה יהיה דעתו קדושים ובבן יעדיף על החכם שהיה חסר כשרון ויסר' לותו כי תין יסד יחלת ה' מוסר בו מרחשיתו כלדיק לכן יחכם עוד בלבד ותם הלדיק המוכר תין בו יחלת ה' בלבד כי תם גם קדוש להלהיתו לה בלבד יהיה דעתו חכמה כי תם גם ביתה ויהו ודעת קדושים ניפה ׃ (יא) כי בי ירבו כו' לומרת התורה לל יפלא בעיניך תם ייחסבו השנות חכמת התורה חל יחלת ה' שמים ולח חל שכל טוב הלומד כי הלח תכני למעלה מטבע החכמות והדקות כי הלח תכני מבטלת מערכת וגזירה ממימיית מה שתין כן לדת זולתי והוח כענין תניי זרנה דמדנית עלי קלתו ומדת ימיהם עשרים שנה ועל ידי דחיעשקו בתורה הוסיפו ימיהם ווהו כי בי ירבו ימיך מה שתין כן בזולתי ועוד לך כי ויוסיפו לך תן השמים על דניו הימים גם כן שיסיו שנות חיים שהוח לל טובה ולח לל לפר כמאמרם ז"ל עשרים של נער תיכם שנות חיים ׃

או יחמר כן בחיריי לכי כמאמת טובת התורה בלתי בטוחה מהוסיף עלך עתה לל כן חמר דע כי מה שבי ירבו ימיך על עסקך בי יהיה בתופן שתותם ימיך המתייחסים רבויים לי הם יוסיפו לך שניה חיים לל חיי העולם הבח כי להיותם מחתי תיכוחם יביחוך ויקרבוך לידי זכות בתופן שהן בעתם יוסיפו לך שנות חיי העולם הבח שהם שנות חיים בחמת ווהו ויוסיפ לשון רבים (יב) ומשל תחמר חיך יהיו לי שנות חיים שם עיקרה הוח על ידי יסורין כי היח רחם לדברים הנקנים על ידי יסורין לוה חמר שם תכמת כו' והוח בשום לב חל תן' תכמת זה פעמים ותומרו משל ולח כחמר מה יפה וגם שהל"ל ושם לעת לך יחמר יסורי התורה הם עד תקנה תותם שהיח נקנית על ידי יסורין לך לחר כך יסורין בדלין ממך שהחמר ובני רשף יגביהו עוף וווהו שם תכמת כבר מה שהכמת בלבד הוח לך ולח היסורין כי יבדלו ממך לך ולעת שבעלת ממנה לח תעמוד לך מה שהכמת להקל יסוריך ליפשם תקך רק לבדך משל ׃ ז או יחמר במה שידענו שתין לך לדם שתין לו עתל בעולם הזה כי לדם לעמל יולד ובזה הטיבו לשבר דברו ז"ל תשרי מי שעשלו בתורה ולח לחמר מי שעמל בתורה לומר עמלו משר לעמל יולד מתכבה בעמל תורה ומקבל שכר ועוד לו שהעמל בתורה היח עצמה והוח יקרבך מסייעין לותו לסבול עמלו בתופן שהוח קונה חכמת לך העמל לח לו לבדו יהיה לך הפורש מהתורה תין מי שיש תתו בעמלו רק הוח לבדו וזהו שם חכמת מה שחכמת הוח לך כלומר לך לח המת ז של עמל כי הלח וכשתו תקך מן השמים כחלו תין לך עמל רק החכמה לך ולעת זולת מה שלח חכמת לבדך תשת ותין עוזר לך בעמלך תשר לח יחסר לך ׃ ח (ג) אשת כסילות וכו' הנה תקביל לל כח קדושת התורה הדבק בנפש הלדם הוח כח טומלת היצר הרע הוח שטן הוח יצר הרע ולוזת תקרלו חשה שבהתחבר עם הלדם ויתשתלטו תלד לו בניש משחיתים כי כל העובר עבירה חף' קנה לו קטיגור לחד ותהנה כח הטומלת מהמולדות ההם כמודע ולמה שתין לדם חומת חלח שם כן בנפשם בו רוח שטות יקראהה תשת כסילות כי לח תהיה לחיש להוליד ממנה עד הכניסה בו רוח שטות מה שתין כן בהיות לו רוח דעת ויראת ה' כי הו כח קדושת התורה היח כחשתו לכל דבר כמ"ש ושמת מלשת נעורייך וממנה יבנה בית העולם הבח כניגודים כי כל העושה מלוה שתח קנה לו פרקליט לחד ׃ ונכח לל הביחור הנה עד כה סיפר לחברי דעת התורה וטוב טעמה והשומר הנמשך לדבקים בה כמדובר למעלה וגם קרלה שת תשת כסילות למעלה לשה זרה וכבריה הומיה וסוררת והנה היה מקום לחיש לדבר ולומר שם תורת ה' תמימה היח שתמו בחכמה והנשמה והיצר הטוב כחותיה שמה והיצר הרע הוח כח חשה זרה לנו על מה זה לחמנו תעוזנו ולח תהמה תמיד עליהם לקדמנו תליה כי תם כל כך היה היצר הטוב מבקר והומה על פו תמיד נעשיק בתורה ומלות כחשר הומה היצר הרע להתעיקנו היינו כלנו לדיקים כי הורה למו לח תרפנו עד בלעדנו היקיצו לילה ויומם לח קדמה על כן חמר תשת וכו' לומר תל תקמה תמיד על החפץ כי הלח זה דרך הנוקן תמרי ספר כי לשה שנדעת ידבר דבריה טובים ונכוחים לח יפציר ויתרך בדבריה כי לשה שהם דבריה לדיקים למיתקן תכנם בחוכי סומען ויחמנו דבריו תחנם היועץ בליעל בלי דעת החים ההוה מלין יבניר ויבחר בהפלר כי יתכלל לחמר כי תשר לח יעשו על פתיות תמריו יעשו על כובד הפלרן ו"ח תשת כסילות וכו' לומר תשר הרחה תשת כסילות שתמיד הית הומיה הוח על כי תין דבריה תמרי דעת רק פתיות וסכלות כי מועלותיה ריקים ותין בהם תבונה רק פתיות ובל ידעה מה תדבר לך לפתוחך תחריה על כן תהמה תמיד ולח תשקוט (יד) ועוד זחת תעשה הפך התורה תשר שם משה לח תדבר בהחנת כי לשריה תמרי נועם טובים ונכוחים על כן בלחת הומיות תקרת כמלמרו למעלה ותחמר חליכם חיטים תקרת וכל החמור למעלה מחשר המוסג השה כי מי יכוינכה כי כל חבריה נכוחים לתבין ותברי הדבק בה ובמחבריה עד בלי די לחמת תשת כסילות תדבר בהחנת כי ושבה לפתח בית תקים תפתחי הלב כי שם בית לתבן יזמן לחרי לבבם כמחמרם ז"ל על ובובי מות יבחים וכו' שהיצר הרע הוח כובוד רובן על תפתחי הלב ושם תשב בגוב בחתרית להעות הלב למרע ולהיות כשר תכין תחתיה לעשות בו ישיבה והכנה לתלות טענה תה לפתות הוח תרומיו תרומי קרת שם הלללות העולם הזה כי קרת הוח העולם השפל ותרומיו הם הלללותיו (טו) ועל כשר זה תשב לקרל לעוברי דרך תוכן בלבם תוסב תעלות לית תוללת ורם בעולם הזה (טז) ולומרת לכל לחר תי פתי יסור הנה לל הבחות העולם הזה והלללותיו הם תרומי קרת וכן תחמר לחסר לב הוח הנער שלח הניע לרוב סנים לקנות לב (יז) ולחרי הכניסה לותו להבחות העולם בהיתר תתחזר להביחו לידי נזל ועריות ועל כן תוסיף ותחמרה לו מים גנובים יתמתקו וכו' וזה תומרו ותמרה בזה"ו והוח לומר הלח נפקחו עיניך על הבחות היתר בח גם כל החיסור בי הלח שבסילך ותורך מופת חוסני והוח כי הלח המים פש היותם הנם לעולם תם תנגנם יתמתקו ומה גם עתה הון רב כלומר לחזו בנגבה והנה בתתקה ולחם סתרים ניש תחשה כד"ח כי תם הלחם תשר הוח תוכל הנה עד כה לח בחתה רק לל מוקדי הבלוק תשה בהיתר בח בח לל החיסור וזה לך לחות כי ינעש כי הלח לחם סתרים תם בתתרים כתתנגב תנח לל תשתך הלח ינעש לך ביותר ומזה תקח לל לחם גנוב ונסתר בנעש הוח לל חיסור (יח) והפתי ההוח תחר הכניסה בו רוח כסילות ובטות לח יבחין ולח ידע כי רפלים שם בעמקי שחול קרוחיה כי לשם תומינהו ׃ ט (יג) או יחמר תשת כסילות כו' שמומרת התורה הנה תכני דברתי לך דבריה לל טעם ובניתי לך בית נחתן הוח העולם הבח כמדובר נדרך לליתי על תכמות בנתה ביתה לל עולם הבח ושם טבחה טבחה ומסכה יינה וערכה שולחנה שלח דתן והחר כך שלחה נערותיה הם הבשמות לעולם הזה לעשות מלות ומעשים טובים לוכותם לבח ביתה ותומרת לכו לחמו בלחמי תחרי כן בעולם הבח הוח בית תשר בניתי ותשבע בלחלות לך תשת כסילות התוכל לומר לך תבח ביתה הוח נהינם שהם תתעדכל ידי עבירות שתעשה בעולתה והלח נכו בכה להולך שמה כי מר לו מר (יד) לך מה תעשה תשב לה בשתי מקיומות תשר יצרו של תדם חומדן והם עריות וגזל והוח כי במקום תשר שם מקום שמה יקרלך פתח נהינם כמאמרו למעלה כל בחיה לל ישובון ולח ישיגו תרחות חיים כי הוח מבוח בהיכם בחמת וכח היצר הרע במקום ושמה תכין מוסבה כי מדי עברו לים לפתח ביתה שעדיין תיכה בפתח רק מתקרב כחמור לפתח ולח בפתח שם תעיררנו תשת כסילות יצרו להעבירנו וכן על כשת מרומי קרת הוח במקום שהשה יושבו כסילות עושר ומעלה שם תכין לה מוסב לעורר לבות כל עובר למען יחמוד מבציות חמדת כשף וזהב ויחמוס תעשוק וזהו וישבה בפתח ביתה בניתי בשת על כשת מרומי קרת (טו) ומשם היצר נעשה בקורת משם ולומר לעוברי דרך המישרים תורחיהם להטות חליה לל דרך ביתה ׃ (טז) ולליהם תלמר מי פתי המחר חק מפתחי יסור מני תרח וביח לבי הנה וגם החסר לנב הוח הנער שעד כה לח קנה לב חשר חינו כפתי שנם כי יזקין לח יסור פתיותו ממנו יקרלתו יסור נם הוח (יז) ולבלהי היות לה טענה ממשכת תותו כי לח תוכל לומר כי יחומר במעשה הרעה ובניתה הוח גהינם תין כל רק רע ועל כן לח תחמר כי תם

מיס נמוכי'ומחקו וכו' כלו'ל מבינ ל הנחת הטוב לו המועיל כי לימנו רק ל הנחת הערב כי מיס נמוכים הלח יערבנו לך הוח הנזל כי ימחקו בטבען כלומר רחה מה מחוק מדבם עבוח עובר ולח בחסבט כי הנם מיס נמוכים ימחקו לומר נם סהם חנם לעולם מה נם הון רב חו יחמר הל מבינ חל מה שמכבה יינם התורה נע"ה כי טוב לך מעט בעה"ו נם מיהיה מיס נלבב כי מיס נמוכים ימחקו מיין לחחר זמן כי זה ימחק מיד כמודע כי זה דרכו חל שמחל לפרוע מיד חלין מדם עשה ומה שלח יערב לו מיד ולח ינזול שלח יחנה נמעות מה שלין כן הוח יחנרך שהיום לעשוחם ומחר ליטול שכרם וזהו על הנזל ועל הערבות תחמר ולחם כחברי' יעשם כי היו החשה כד"ח כי חם הלחם חשר הוח חוכל לומר הנה מה שהוח מיס נמוכים עם שהנחתן וסחייתן נגלוי ימחקו ומה נם הומה שוולת כי לחבת רעהו גמוכה היח לחקו למה שדרך הנחת עריבותם נמסחרים יעשם יוקר ותחמר חל תבינ למרחוק ללחוש מלחמה חל תורה חשר ערכה שולחנה וטוב לך לחם סחרים שיעשם לך עתה (יח) ועתה חומרת קדושת תורתינו הנה חלה הן טעמות היינר הרע והכל המה ולח כנוע' מילי ולח יחיים החים חלכת חחריה ולח מהנחר ממנו מומה כי רע ומר לו דרך ניקה ננהיגם כי חס ניקה ו"ח כמחמיה ולח ידע כי רפחים חס וכו' כלומר החם הפקחי המכ' לח ידע כי רפחים חס וכו' בשלול חשר טוליכהו שמה וחין זה כי חם רעה חולה ושומר נפשו ירחק ממנה:

י כט (א) גם כי כל דברי הספר הלו מרחש ועד סוף נרוח הקדש נחמרו כמחמרם ז"ל נמדרש חזית הנה הסם פניו חל מחמרין מרחשיתו עד הנה ולחל חשר מפה עד תומו הלח ירחה נעיניו כי כל הדברים הנחמרים עד כה הם כמדבר הוח יקנרך חו תורתו חל עם נני ישרחל כחשר ידבר חיש חל נבו כחשר ינח נילומו נם"ד כי שלמה ורוח קדשו המעח לחתו תקון מפלים הנחותים ליחמר מחתו יחנרך חל נבו נכורו ישרחל כלילו פש חל פה ידבר נם חך חשר מהכתוב הוח והלחה הם מוסרים כחשר ייסר חיש חת נבו תכח לב נרוח ה' דבר בו ליסרה חת כל חיש חשר רוח בו לקחת מוסר הסכל וזה חמר פה נחית מפלי שלמה כלומר מפלים חלו סנחים הלח המה כחלו שלמה הוח המדבר להייסירנו נתוכחות מוסר הקדושים חל תורת ה' וגם המה נרוח ה' דבר בו ועל כן לבל ירחה על מה שעבר שגנה לבו לייחם חל עצמו מחמרין יחנרך ותורתו חל ישרחל עמו על כן נרחם הספר סיפר תוחרין וחמר נן דוד מלך ישרחל לומר שעל כנוד חביו וכנוד ישרחל סמך למה שהוח נן לדוד ומלך לישרחל ומכבודם יכובד נם הוח לדבר נלשון הקב"ה ותורתו וזהו שהתו חת טעמו מתוחריו נרחשית ספרו חל הכתוב הלזה כי לח הזכיר פה רק מפלי שלמה לבד לומר חלה הם מפלי שלמה כחלו פיו המדבר ולח כרחשונים ולכן שלל פה תוחרי נדולתו * חו יחמר קרוב לזה המה שכתבנו למעלה על פסוק שמע בני מוסר חביך וכו' שכיון לומר חל יעלה על רוחכם נבה לבי תעשו עיקר לקחת מוסר הסכל ממני וחנה תעזנו כנוד מוסר חביו יחנרך נתורתו שנכתנ ועל פה על כן חמר שמע בני בעצם ורחם כה מוסר חביך הרחשון הקב"ה נתורתו ומחר כך ממוסרי חמך כחוני חשר חתה יוכן ממני חל תנח ידך וזהו חל תטוש תורת חמך ועל כן מה עשה מתחלת הספר ועד כחן כל מחמריו הם לתורתו יחנרך נקשיבה לחמריה נטה חוזנו נשמוע חמריה ומצותיה נלמען לחתו תורתו יחנרך חל נשכח ומצותיה יזור לנבו כי לקח טוב נתנה למו ונטח תוסף כחשר יחתה כחשר ירחה הרוחה נכל הקודם עד כה וכל ישבו וכל חפץ בזה לחמר חליהו כשמע מוסר חביו ומחמו נעשה פנה ומחמו יקד ועתה נח חסר כך חל חלק חומרו וחל תטוש תורת חמך הם מפלים הנלחי נוגעים חל הדבק נתורה ומצותיה רק מפלים ומוסרים המחייחסים חליו ע"י רוח ה' דבר בו וזהו חומרו מפלי שלמה כי זה ספר לשלמה נעצם:

ולבא חל ניחור הכתוב נשיטה לב חל ייחסו שמחת נן חכם חל החב חל החם תחייחם השמחה חל החב ומהתמדת הנן חל החם תחייחם תוכח הכסיל חל חמו כי הלח לח מהעדר נדל החכמה מהחם תעדר שמחתה נשומעה כי חכם נבה ועוד כי נם יפלח מחנה נדר הסכלות נדרך החב ועל כן ידחב יותר החב על סכלות נבו מהחם וחין טעם התמדת נבה חלה טעם לשבח כי לח בקטן עסקינן ההולך לחרי חמו וחדרנה כל התמדתו שנתו ולכתו עם חביו ועוד כי נם חלה דברי שלמה הוח לחביו נן כסיל וכן כעס לחביו נן כסיל וכו': **יהנה** נמדרש חמרו רבותינו ז"ל נן חכם ישמח חב זה יצחק ובן כסיל וכו' זה ישמעחל והנה כמו זר כחשב מחמרם זה כי המבלי חין נן חכם נישרחל הלך עד יצחק ומבלי חין נן כסיל הלך חל ישמעחל וחחשבה הוקשה להם הספר הערמו נכתוב וחמרו נן חכם זה יצחק וכו' והוח נמה שידענו כי חין חדם חוטח חלח ח"ב נכנסה נו רוח שטות נקופן כי פחוטח כסיל יקרח ומקניל חלין הנדיק תמיס חכם יחסב נחתת והענין לומר רחה כי מה נין הנחנת הנדקות חל חב להנחנת החס כי הנה נן חכם זה יצחק שהודה ליעקב נמלותו יח' כי נדקות זה תכלית חכמה ולח שימח רק חת חנינו כמחמרם ז"ל וילכו שניהם יחדיו נלב חחד נס לעשוק וזה ליעקב חך חמו לח שמחה נזה כי חדרכך יילכה נקולה כמחמ' רו"ל נפר"ח וגם פרחה נפמחה ומחה נשומעה חמנם נן כסיל זה ישמעחל שהיה נו רוח שטות לחטוח כלומרו ותרח שרה חת נהנר המלרי' מלחק וחין לחוק חלח ע"ו קונח חמו ולח חלינו והוח מה שניחרנו שם נכתוב וירע לחנרהם על חודות נבו הסך מחמ' שרה נחו' ולח נבה כי חסב חנרהם ישמעחל לחריו וזהו על חודות נבו כלומר לב' סיבות ח' על סיבת הנירוסין הוח על רצונו שניח על החשיבו לומו לבבו הסך מחמרה נלומר ולח נבה וזהו חודות לשון רבים והסיב לו יחנרך כל הסר המחמר חליך שרה שמע נקולה כלומר לח לנד על הנירוסין כי חס גם על חומרה שהוח נבה מהייחם לחריו חמו כלומרה חת החמה הוחת ולח נבה כלומ' ולח נרך כי הלח ניחת' יקרח לך ורע לך נרך הבח מן הספחה קרוי נבה וח"כ קונח כסילותו חליה קנייחם ולח חליו כי לח נבו הוח וזהו ובן כסיל וכו' זה ישמעחל: **ב** עוד פירשו רו"ל ישמח חב על החב שבשמים ועל פי דרכם לפשר לבו לומר לח ללמד דעת חליהו בן נרכחל נחומרו חס נדקת מה תתן לו וכו' חס חטוח מה תפעל בו וכו' והוח נסוס לב חל מלחמי רו"ל כי החוטח כניכול כמתים כח עליון שב' נור ילדך תסי וכן מלחר חכמי החמת שהקרח פונש חו קונן חליה והלח כתי ור כחשב ונגד מלחר חליהו החומר חס חטוח מה תפעל בו וכמו פשניך מה תעשה לו חס נדקת מה תתן לו וכו' ונם הענין נעלמו זר כי חיש יחטוח ולמעלה יפנום חליה לך פשר דבר הנה הוח נפוס שכל והנין לזה הדרך יהיה החוטח נור ילדו * והוח כי הנה חביהו שנשמים חפץ חסד הוח וכל חפצו להריק נרכה עד נלי די כי ידמה לחס הילד כי יותר ממה שהילד רוצה לייטק חמו רוצה להניק וכחשר כל מה שפליג הילד לייטק עוד יוסיפו לו דדיה לימלחות ונעלמר כח הילד למוץ ולח ייטק נם הנדיים לח יבח חליהן חלב ויהיו ריקות תחת חשר היו נמלותם כן הנכינה למה שנשמותיהו חנוטות מתחת כנפיה תדמה לנדיים כי ייטקו נשמותיהו שפע מחם ונעבותיהו רצונו של מקום נמוץ מזון כבודה וימלח כבוד ה' חל דד יניקתנו להריק לנו נרכה עד נלי די וזו כתייחם למוסיפים כח חל נור ילדנו כמחמר הנניח וחכבי מלחתי כח חת רוח ה' חך נהעותנו עוונותיהו הם מנדילים ניניהו לנור ילדנו ומה נדיים כי ייטקו נפשותיהו ועל ידי כן נם מהנדיים ימטע שפע עליון מורח על נלתי הצטרך להריק על החוטח על ידי הסתלסלות שורש נפשו הדנקה נו והצטרך להסר לו הפך רצונו לעשות חסד ועל זה נחמר נור ילדך תסי חך לח חליהם שחשר יחטוח חים יפנום למעלה חליהם וזהו חס חטוח מה תפעל בו חמנם מחמרם ז"ל שהוח פונש חין זה רק נגוע שורש מקור נפש החוטח הדנקה נו יחנרך שם יפנום נחטוחו נשורש נחינת נפשו נכ"ה כי הוח חלקו שלח יוכל לקנל שפע כי חס הפכו וזה לומרו נן חכם וכו' והוח נמה שנח שלח יוכל נמעלה חיך תנדק שחתה כלפי מעלה והוח כי נדר שחתה הוח נלות החיים מה שנתוך לנו ועריבותו חל החוץ הנלה כן כי יערבנו לו יחנרך מעשה נני החדם חו ישמח ויגלה שפע פנימי חל החוץ וזהו ישמח ה' נמעשיו שהוח נהיות מעשיו עושי רלונו וענין הכתוב נן חכם השמח רלון חביו שנשמים שלח נכנם נו רוח שטות לחטוח רק הוח חכם עושה רלונו יחנרך שהוח חס נדק מה יחן לו יחנרך חלח לנו כי ישמח חב שנשמיהו יגלה ויפציע טובה חביו שנשמים להריק על החרץ וכן כסיל שנכנם נו רוח שטות וחטוח מה יפעל נו הוח יקנרך הלח חינו רק תוגת עמו המיוחדת חליו הוח מקור נפשו לנדרה כי לח יפנום רק נה:

ג (א) עוד יחנן יחמר ישמח חב על החב הנשחי והוח נהעיר מה ענין חומרו תוגת נתי"ו הסמיכות ולח חמר מקניל חל ישמח חב יעליח חמו חו תוגה לחמו חך הנה עקר כנדרות הנניס והפכו תלוי נחם חס כנרה היח ומנזע כנריס ולח ולמד מה נין יצחק נן לנרהם מחמחרם רס * ליטמעחל נח הנר המלריח וכמה נרח לנרהם מכנעניח ליצחק עם היותו יכול לניירה וכן חמרו ז"ל רוב הנניס דומים לחבי החם וכמה נשחנחו נני חלינבע נח עמיבד לחוח נחסון מבני לפורה נח יקרו על כן חמר הנה נן חכם ישמח חב כי החב ישמח הוח שמח נעולם הבח על תורה ונדקות נכו יותר מהחם והיות הנן כסיל היח תוגה של חמו נמבכת מחנה חס נלתי הנוגה היח וזהו תוגת חמו נם שהעיקר הוח לחב והוח כמוהיר יותר החיים נדנר נחופן יוליד נן חכם ויסמחהו נישים לנו כי תוגת נן כסיל הוח מפחת החם ונדה טהור יבקש לו ויורע זרעו נו למיכהו:

ד (ב) לא יועילו וכו' הנה הורתיך כי עיקר עסק החדם היח חכמה כי נן חכם וכו' ונן כסיל חסר כסילים ישנחו דעתי התורה

בקציר

רָשָׁע וְצַדָּקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת: ג לֹא יַרְעִיב יְהוָה נֶפֶשׁ
צַדִּיק וְהַוַּת בְּוֹגְדִים יֶהְדֹּף: ד רָאשׁ עָשָׂה כַּף דְּמִיהָ
וְיַד חָרוּצִים תַּעֲשִׁיר: ה אֹגֵר בַּקַּיִץ בֵּן מַשְׂכִּיל נִרְדָּם

תכוחתו ונם חומתו נרדם נקלרן מביש כי הבא תת עלמו הוא מיצר ולא
תת הוזלת ויקר הים ולהן יחמר בן עלל: ך הנה יהוה כייעי התנו זוק
ה ס ב' יוי הקליר וזון ניקיר הזה ומן הקליר הוא הבית ונזה נפח הל
שמותו תת נעשהו תין ך לקנין ולהנוך כי הנה הוא יקבוך הם על הרם כל
יעשיך לנוזד ולומו לאמון ידיו לו מה

ג (ב) לא ירעיב וכו' אמר הלה עם עלמו הזוק מיצר ולא לקט
תת הוזלת ויקר הים ולהן יחמר בן עלל: ך הנה יהוה כייעי התנו זוק
ה ס ב' יוי הקליר וזון ניקיר הזה ומן הקליר הוא הבית ונזה נפח הל
שמותו תת נעשהו תין ך לקנין ולהנוך כי הנה הוא יקבוך הם על הרם כל
יעשיך לנוזד ולומו לאמון ידיו לו מה

ג לֹא יַרְעִיב יְהוָה נֶפֶשׁ צַדִּיק וְהַוַּת בְּוֹגְדִים יֶהְדֹּף: ד רָאשׁ עָשָׂה כַּף דְּמִיהָ וְיַד חָרוּצִים תַּעֲשִׁיר: ה אֹגֵר בַּקַּיִץ בֵּן מַשְׂכִּיל נִרְדָּם

בקציר

מדים שמניים ילדותו לת וקנוטו ועל פי דרך זה יתוקק לשון בן שהוא על הנהרות לומר כי הסר קנר בנחרות ולא יניח לעשן וקנה רק הניחה הוא בן מכניל שתיותיו בן הוא בנחרות מכניל על דבר בל יבייש בחרותו לת וקנוטו הפך הנדדם בקליר שהוא בן מנים שמניים בחרותו לת וקנוטו :

בַּקָּצִיר בֵּן מֵבִישׁ : י בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק וּפִי רְשָׁעִים יְכַסֶּה חָמָס : יא זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב : יב חָכְמַ֣ת־לֵב יִקַּח מִצְוֹת וְאֹוִיל שְׂפָתַיִם יִלָּבֵט : יג הוֹלֵךְ בְּתֹם יֵלֵךְ בֶּטַח וּמְעַקֵּשׁ דְּרָכָיו יִוָּדֵעַ : יד קְרָץ עַיִן יִתֵּן עֶצֶבֶת וְאֹוִיל שְׂפָתַיִם יִלָּבֵט : טו מְקוֹר חַיִּים פִּי צַדִּיק וּפִי רְשָׁעִים יְכַסֶּה חָמָס : טז שִׂנְאָה תְּעוֹרֵר מְדָנִים וְעַל כָּל־פְּשָׁעִים תְּכַסֶּה אַהֲבָה : יז בְּשִׂפְתֵי נָבוֹן תִּמָּצֵא חָכְמָה וְשֵׁבֶט לְגֵו חֲסַר־לֵב : יח חֲכָמִים יִצְפְּנוּ

(י) הנה פסק זה ושחריו מין רחמם מקניל חל סופם ויחכן יחמר כי זה דרכו של צדיק כי למען נדקו ולהתקיים הכל בזכותו כי ה' יקן תכו בעיני הכל ופי כל יברכוהו והפילו הרשעים יכירו גדלו ולת יסכר פיהם מלברכו רק רוע תחם מעשיהם כן יחמר למו תם טוב בעיניכם מעשה הצדיק כי הלת תנרכוהו למה לת תעשו כמעשיו על כן יהוהו מלנרך נדיק ומלהרחות כי טוב הוא מכם כמלכו וסוף פיהם מלברכו וזה לחמר נרכו' לרשע נדיק כי הכל יברכוהו כי יכירו כי נללו יחיו ופי רשעים יכסה לת פיהם החמם שעושים מלנרכו גם המה כמדובר לך בלבם לת יסכלו נדקת הצדיק כי טוב הוא מלת כי יחמר כתוב הכל לטובה ונסוף ב הענין לומר כי דבר זה יקנל לבו החכם לב ליקח מלת כי יחמר הלת נגד עיני הולך בתום ילך בטח המתקש דרכיו נלוז ידוע :

(יא) ולכן לנוור הומר כי קורץ עין יתן עצבת קרן עין נגדי ניקחתי מלות לרמוז לוולתי ולהתלוץ עלי יתן עצבת לבו לעצתיך ברחוקה לת"כ שחחותי נם ולת לחרפם וכ"ם חזיל שפתים הדובר נפירוש כי הלת ילנטו כי לחני לילך בתום ולילך נטח מכל המתרגם ומה נם מקול דנרים של הבל ורוח ולת עליהם לחזיב ידי מעבודה לת ה' והוא ילנטו בלחרוכה כמדובר : (יא) והחכם לב הלת לל יחיה לב על ה חזיל שפתים כי הלת על נדול ממנו הוא הצדיק מחיה נם לת הרשעים ודובריו עליו רע ה ומה נם עתה הבלתי צדיק ודל ליקח מלות כי הלת מקור וכו' כי פי לדיק לחד הוא כמקור מוצא חיים לכל שומעיו והנמול לחסר הרשעים החיים על ידו מצלחים לו הוא כי פי רשעים ונלפי שלהם הוא יכסה חמס שלומדים כי הצדיק לדרנה יכסה חמסו בהכריזו מוסרים למען יחצבו שכבל היולת מפיו יעשה והוא מרחה טלפים הנה כי הרשעים ישלמו לו רעה לחת טובה לסר הוא מחיה לת כלם (יא) ולין זה כי לם שטבע הרשע לשמח לת הצדיק ועל כן שנחה תעורר מדנים לך הצדיק לת יעשה כן כי לם שעל כל פשעים תכסה חהבה לחחוב לת הבריות נם לת הרשע, לקרבם לתורה : או שיעור הכתוב למה לחרחיק חיקח מלות ושחוק ולת שנפיו ברור ימלל ויוכיח לת החויל שפתיו על דבריו נמדו כי לת זו הדרך כי הלת יביע רעות כי הנה מקור חיים וכו' כהלעיל : לב (יג) הנה שלם מדות נרעות יש שיהללו מתנו דבר תכמה ובחת מבינתו לת יחסר לדעת מה להשיב רק כלולו תשובתו ערוכה בפיו ובשפתיו כי עוד הם מדברים והוא יענה חכמה ודעת והיקף בזה לם חיים חסר לב ידבר דבר מתייחם לל חסרונו תהיה לחיים ההוא קשובה חיכנך בשמעו שיכנו בה הכה ופנוע שיחר לחסר לב חמות ולת יסיג לכסלת מלמדו עוד והנה ל זיש יקרח נבון בחמת ויש שלת תודעון לו תשיבה רק לחד ומן ועיין ויחמר לחמ"ל מה טוב היה לו עיניתי לך וכך לחר עניתי כעת וזה חכם יקרח כי לת ענה טרם התיישב בדבר כן יענה חולת ויש חויל כי לף לחרי עיוור לת ימלט גו כי לם חולת ועל חולתי לפעמים יכהו על הלחי ומי יתן והיה מלדיך מלעטות מיד כי היה מרחיק מחזקתו רק ניים כחותה לפיו לעטות מיד ומלת מקרב מחיקתו על רוע תשובתו וכנגד נ' פנים חלה דבר שלמה על הר' לחמר בשפתי נבון תמלת חכמה כהלו מלליהם שפתותיו דובנות חכמה וכן שנט לנו כסיליס שיכהו בחוטר כחם לרחת כלומר ולכן חינני לדיך למנוע חותו מלמסר לעטות (יד) למסם לסוד הנ' הם הנקרחים חכמים ולת נבוני' שחין תשובתם נלרם עד יעיימו זחת עלתי חליהם שלפילו מיהה לחם שבידם תשובת דעת מזומנת יפמו הדעת ההוא ולת יתמהו לפי חסרון לבב חולי לת יהיה כן ויזחיון וזהו חכמים יפמו דעת חך לכת הנ' לת תסבון עלתי כי הלת כי היל מחקה קרובה כמפורש כי גם מיחחר לת ירווץ רק לחחר מחיקתו כי יש תחקח' לת תחזר ממנו :

ב (יג) או יחמר כי הנבון בחסר הוא מבין דבר מתוך דבר מלם' ירחה בעיניו דברי המתרגם' ירחף לת המלה ובשפתיו יניח חסר יקרה לפי שבלי ב' יופן פתלמת הכתה בפיו כמנחם לת חסר תבחל' ונם שבט לנו חסר לב כי החסר לב להבין לת חסר יקרנו תמל' בשפתי נבון שבט להוכיחו לחמו' חלין רוחה תהי לפי חסרון לבך במעזיך כי תתעתד לרעה כך וכך מתייחם על פי מדוניך וכרחוק החסר לב כי לל יפיל מדבריו יזהר ויוסר כי זה לו כשבט מוסר (יד) והנה החכמים העומדים מנגד נרחוקם שבט לנו חסר לב ככל היולת מפי הנבון יפמו דעת ליזהר נם המה מהרעות המתרגשות מן כמקרה החסר נם הם יקרם לך החסר לב לל יקבל מוסר כי פי החויל

יעשנה וה' חלהיו יעזר לו יקדמהו לידי זכיות ירחיקהו מן החטח יסר פעם מלבו כי יקללהו תים לל יעבנו ידבר בנחת עם הבריות יהכנס יקבלם נסבר פנים יפות ויהיה כל ימיו שמח וטוב לב שלון ושלוי ובניותו ובחומותיו יסב בטח בדד טוב עם הל ועם תכמים לת יגח הכה ותנה ודבר מין לו עם חדם לדיב חתם והחים הלוה בחסר ה' לתתו לת יירח מדבנות רעות התתרגשות כי ה' יהיה בכסלן הסר לת כעקשים שיתעתדו לנלי נרות רנות ורעות נמלח כי הולך נתום ועוש' טוב נלי לחות ועמל קונ' לו חיי העולם הבח וזה חמר הולך נסוף חסר הוא מתמימי דרך ההולכי' בתורת ה' הוים הסוף ילך בטח כי לת יקרנו עמל וכע"ך עקש דרכיו יודע ויכנע בעתלו ונתחורעות קשות ורעות יקרנבו לו : וזה תחסוד יקבן נם בפסוק תסכיל בדרך תמיו לו' הקבוץ בדרך תמים מתי הדרך תמים תבח שי ורוחה תני שחיני לדיך עמל וכעם להשינה רק תתהלך בתים לנני בקרב ביתי והוא כתדובר ונסוף ג הענין חמר כי דבר זה יקנל לבו החכם לב ליקח מלות כי יחמר הלת נגד עיני הולך בתום ילך בטח המתקש דרכיו

(ו) על כן כשחזכור תת הצדיק למה שרחוי לברכה וחזן לך רשע שלת יכיר כי טוב שצדיק רק שהחמם יכסה פיהם לכן לת תקללם שיקבנו כי מי כתיב חוטחים תטחים כתיב לך תחמר שם רשעים ירקב מעשולם שיקמו העומדת בחופן שלת יזכר עוד שם רשעים כלומר כלם רשעים הוא שחומרים עליו יכסה חמס כלומר שלפי' מה שיכסה הוא שהוא בידו מלת העם (ז) לך יזכר החמת לחרי מות כלם כי זכר צדיק שיזכרוהו לפניו יתנרך לומ' עשה למען פלו' לחרי מותו יהיה לברכה שיעשה הוא יתנרך ויריק להם ברכה לחר שטם רשעים כפר ירקב וזיכם ושחקו בניהם ועדין זוכר הצדיק מתנרך העולם כמחפ' ר"ל שחומ' ירקב חוור חל עלמותיהן ויוכן יהיה הרקבון מה שחמרו חכמי החמת שנבראם כשבח שמח נם מהם עלמם : לא (ח) הנה יקרה יתן לים חל לבו לעשות שהוה לו מלות ויהיה כמזיב ידו ומעט מפני לוננים שיתריכו לסון לחמר הרחיקם פלו' מתחסד לעשו' מליה פלו' ולפעמים יבוהו על פניו לופר הלת מתייחם רק יקח חל כלו' קיחה עלמית שהתמדם כי הנה החויל שפתים ההוא שפתי לדב' בו הלת ילנטו בחדי כן ברחוקו לת ליקח התות מתמיד נם ומה נם חם חולי הוא מיוקן כמוהו כלת בקרבו ילנטו וילפל כי יחמר חוי לי כי חולי הוא טוב מחני מחזיק בצדקו והכי לסמתי סהחליקתני עליו וזהו וחויל שפתי ילנטו (ט) והטעם ודעת שיהלה בחום החכם לב ליקח מלות ולת יתים לב חל חויל שפתים הוא כי ירחה כי הנה הולך בתום ילך בטח וכו' והוא כי לין לך עמל מכחיב ונער מתחולל בקניית ניהם שיזכו בהשקט ובנטחה רק בינין וחכ' כי עין בעין כרחה בחזקתי' ובודדי לילה תסר קיימם לוים חיים כי תדד שיה מעיניהם כי יחזו בקנור לבם בחרבם וכל הלילה לת יסב לבם יהוו וינעו ילכו ייעפו ימשבו תשך ולת חור בחיפון לילה ותפלה ובלכתם בדרך מחשבים טוקנו ובלכדו בהחפוס ולת ישיבו לב ומה נם לם יחלחוהו השומרים הסובבים בעיר שיהוהו יפלעיהו ויברח ויחלט להציל מחות נפשו בחומה תשיכה נדולה טופלת עליו כי מקול פחדים יחפזו כוכבי נפשו יוכה בסנוריו ועל זה למלח הפתח דרך לנום שמה עולה שמים יורד תהומות דרך נעים וחנרות דולג מעל המפתן למטה לחרץ מסתכן ומעבירה נפשו למות וכל יעשו ובל חפץ לרפח מסכמות נהיגם וחף נם עקשים ונלחים במענלות הנהנקם ומחשם ברשע ופשע ובעלי רכילות ולשון הרע ודומיהם חיי נצר יחון כי יבלו ימיהם בריב ומלה ובכל מעשיהם נגד פניהם מעקשים וחתחתים עד חין קץ קנלי הוא לתלין כי לת נקל הוא לרפח נהיגם רק בעמל ובכעס עד בלי די לך תמלה לרפח מסכמות חיי העולם הבח לת נפלתם ולת רחוק בהשקט ובנטחה כי ילך נתים כי תקריה לפניו מלוה

יִצְפְּנוּ־דָעַת וּפִי אֱוִיל מְחִתָּה קְרֹבָה׃ יד הוֹן עָשִׁיר
קִרְיַת עֻזּוֹ מְחִתַּת דַּלִּים רִישָׁם׃ טו פְּעֻלַּת־צַדִּיק
לְחַיִּים תְּבוּאַת רָשָׁע לְחַטָּאת׃ טז אֹרַח לְחַיִּים
שׁוֹמֵר מוּסָר וְעֹזֵב תּוֹכַחַת מַתְעֶה׃ יז מְכַסֶּה
שׂוֹנְאָה שִׂפְתֵי־שֶׁקֶר וּמוֹצִיא דִבָּה הוּא כְסִיל׃ יח בְּרֹב

דברים

ידע כי מחתת דלים הוא ריסם כך הוא באמת קרובה נדרו נדר העשיר שנני עוזרו מכבדים גוזל מחני עושרו וחילם זה דרך העשיר שהכל יהיו בעיניו ויהי גם קריית עושנו ומקודשם ז"ל בפרק מרי עכשי ניסך ונכלל הענין אמר כל העושר הוא כי תלמוד הוא הוא עשרו והחסרון לרש הוא דלותו כי לא כאן כי לו יעויר על ז' יחסיבוהו תה יקרין לו בעשרו כי לא הוא הוכל ובן חסר הכסף בכיסו לא להיכנע לבבו מעלמו דרלותו כי אל הוא רק יחסה ויגל בפרוסה חסר לו ויחסה בחלקו ומה גם לא לדיק הוא הלא עשיר יחשב ור"י בר הלעלי יוכיח שהיה לא עד דכוי והיה שחת תמיד וכעובדת דמעריוניתא והיה תקיד גם ליפרלי גם לנדולי פריס ובדרוס במלא כי חין דלות עשיר מלילו' המעון רק הכמשך ממנו הוא פיעוות הוקנו כמי קרייתו והוא הון עשיר קריית עזו וגם הדלים חין חסרון ממנם ריסם כי לא המחקה שהוא נכנע בעלמו לומר בלבו עני אני חמי ושוב כמת הוא הריס אלו בחמת חך לא יהת ויחסה עשיר יקרה והוא מחתת דלים שמאד בלבו הוא ריסם ולא תסרון ממנם : או פיעור הכתוב הון עשיר הוא קריית עזו לא כלילו יש לו קריית עזו כי כהסר בהייס בעליו פועלה לה יחבד מעזו כן לו ההון כי בהפרד היהו ממנו יפולל ממעזו לך הדלים גם כי יהסר ממנו ממון לויפשר לא יהיה לו למחקה כי הלא מחקת דלים הוא ריסם לא חסרון ממנו וחס לא יחת לא יקרה דל : אז יחמר מחמר ההוא כי המעון מרבה דאבות לבעליו ולעני לחת היה ולפעמים יפולל ממנה והוא הון עשיר הוא לו כקריית עזו כחסר בעל קריית עזו להחזיק בעליו קריתו ולפומרה בל יחבד ממנו הלא יחמחד למחמות רבות גם בלילה לא יסבב לבו מחימת לוחמים וקמים וכיולא בהנה כן ההון לבעליו עם היתו לו למעון ומשכו לו ממנו מחהות רבות ודאנות ועריות לקיימו בידו ומעיחד לנהות פודדים ועלילות לך הדלים חין להם רק מחקה לחת והיה ריסם לבד ובטוחים מבמה מחהות המהרנסות לעשירים ומה גם לא יחסר ממנו דאגת עניו ויהיה שמח בחלקו בלא יולל כי גם דאגת ריסם תינעה כי המחקה הוא הריס כמדובר : או יחמר רחה כי לדיקות לך העשיר כי גם בהיותו בלתי מהנה לת בני עירו הוא מלד עלמו הוא לו קריית עזו שיחזרו מפניו גם בלא יהנו ממנו והטעם כי לא תהיה מחיקת מחמת הנטרכם אליו כי חס מחקת דלים עם היותם רבים הוא ריסם ולא קבלם ממנו שהריס מלד עלמו יחיקם :

ד (טז) פעלת וכו' הנה למעלה כתבנו כי ב' מיני ייסורין הן ר' ייסורין של מהבה בלי עון ב' של ניכוי עונות כמו שנדרו רז"ל נדרון של מהבה הסר הין בהם ניטול מורה עוד לחמרו רז"ל על רבי פלוני שהיה קך ניייסורין ואמר לו חבירו חביתין עליך ייסורין חמר לו הן ולא שכרן ר"ל הב לי יהך כו' וכתוב חלמי כי מחום' חביתין עליך מורה שבחביבותו לעיין ייסורין של מהבה וכן מחום' ולא שכרן מורה כי לקבל שכר הסה ולא לניכוי עון ועל כן היה בידו לשלחם מעליו והלכו להם נתת לו ידו שהם הוא יקבלך היה מייסרו על עונו לתן כל כמיניה להסיר' מעלה ובם מי יחמר למלכו של עולם לי מיסרת לפרוע חובי חך הין זה רק על ייסורין של מהבה שבלי עון ירונן ויכוונו גם כתבנו על פסוק מוסר ה' בני חל תמחס ולל תקוץ בתוכחתו כי של ניכוי עון יקראו מוסר ואשר מהבה יקראו תוכחת ובזה נבח חל הביאור והוא כי בח להזהיר חת אדיק חל יעסוק בתוכחת של מהבה בחומרו לת הן ולת שכרן כי גם שמקבל עלמו לת יחסם כי חולי יעשה לפחויק בפורה בכל עוז ותעלומות הלת לת טוב הדבר מפני הרוחים כי חסר חטת על הנפש הלריך מוסר ה' למרק עון וירחה חת הלדיק עוזב תוכחת לת יבחין בין ייסורי מהבה לייסורי עון וילמד למחום גם כוח במוסר יבח עלת על שכוחתו ולת יטרו טוחיתו וירע קרתי נהיום וזה חמר פעולת נדיק וכו' והוא כי הנה דרך הלדיק בכל מעשיו הן לגם אתים גם הנרחים בלתי הנוגים לכל מרחה עיני הרוחה ומה גם בעיני הרשעים הבלתי דנים לכף זכות ובעובדת דחסיד אחד שפרה ריפה והסביבה במרגלותיו ולמחר השכי ובטל ובמה לתלמידיו למר להם בפשפשביתי במרגלותי במה חשדתוני חמרו שחת יש תלמיד שלימי בדוק הלין וכו' והנה הין ספק כי חם היו חכמים רשעים לת היו דנים לומו רק שבח עליה וילמדו גם הם לעשות כן ולומר כי ממנו למדו וזה חמר פעולת נדיק הוא לחיים של שלם הנה לגם אתים וחבוחות ופרי מפר ילקוט הרשע ממנה היה לחטחה לחטח גם הוא כמדובר (יו) וחם

כן ליפה שמע בני זאת ועלתי והשמר פן תחטיה מחעה חת הרשע לת העשה מה שיומר ממך לרעה בחעותו והוא כי קרת להגיד החיים הוא שומר מוסר מורה לדרך לומר בובלו כי הם גם שיקוה וחסם בענין וחזיו שמר חת הדבר והוא מה שכר על נכוי עוונות וחחר שכן הוא רחוי לנדיק על יעשה לרשע שיהנד היין מן הכוסם בעיוכו הוכחת הוא של חהבה יהי' מחעה חת הרשע שיקוק בחומר והוא עוזב תוכחת הוא הומר על ייסורין של חהבה המקרחים הוכחת לת הן ולת שכרן ועוזב חוקן חתיה פעולת עוזבו חוחה לחיים להחויק בקור' הוא מחעה חת הזולת ויכחו הלולמו לבעוט במוסר הם כריתי להם למרק עוזב ומחלו מחנדים חרת חיים בדרוסם גם הלדיק עוזב תוכחת : (טו) או יקמר פעולת וכו' כי ממשל פעולות הקדם של עבודת ובריעת החדמה וכלית הפעולות של תבואת החדמה כי היה קכלית ובריעתה והענין כי זה דרך הלדיק כי כל פעולותיו לש"ם כמחמר הרמב"ם על לכל דרכיך דעהו שבכל פעולה יוכל חיש לעבוד חת ה' יכל ויחתה בכוונת קייס נפשו נגופו לעבור חת ה' ובמשבל שלח להנחת גופו רק לקייס מלוקו יקבדך וההיקש בכל הספר לומר כי חין נדיך לומר בכלית וכוונת פעולת הלדיק שהיה לחיים כי הם גם הפעולה עלמה קוכה חיכות ורוחניות להכנים לו חיי העולם הבח חך הרשע חין נדיך לומר הפעולה כי הם גם הבבוחה וכלית הפעולה היה לחטחת כי הלח יהבל בעטו ובמשבל למלחת תלוקו וחוזק יחבך לו חטחת לחטח החרי תלוחיו והוא בבוח' הרשע לחטחת :

ה (יח) מכסה וכו' הנה בנעלנים שהי מדות יש מדוב כעשו יוציח דבה להנקם מפכנגדו ויש שלדרבה מכסה שנאה בלמור לו הלח שמעתי עלבוני לת שמתי לבי ועודני מחויק בלהבדתך והנה שני הלה כלחד רעים לומר כי הרבטון קבה מהבני כי הלח מכסה שנאה כל רעתו לויו רק היות לו ספתי שקר הדוברות שילהבדתו ולת כן לבו לך חחר החילו לכבוש יגרו לבלתי עשות רעה קחת רעה יש תקוה ליהקן לך המוציח דבה זולת השקר הוא כסיל וחוטת שבכסה בו רוח בעות פתקום קצה (יט) כי הלח נרוב דברים יחסר ויחמר להבנגל מהדבה חסר הוליח לו לחמר שפקר כיוב בדבקו לת יחדל הפשע חסר עשה ומה גם לם רבו הפומעים ויפיתו לב חל הדבה כי מי יפירנה מלבם בחופן שלח יתוקן ע"כ חנוור חומר כי חוסך שפתיו מלהוני' דבה מחמת שבחה ומלדבר הפר לת טוב הוא מכניל רוחה חת הטולד שלח יוכל להקן עיסקיו לחחר כך בעת שלוס וטוב לגבר בעת מלחמה יעבב כלי זעמו ויחשוך שפתיו ויניח מקום לעת שלוס כי חסר שפך כחש חמתו ונגש עד לב עמיתו נמלחמתו לת יכבוה בפלוחו :

ו בסף וכו' לבח חל ניחורס נקבר ונעלה מפסוק (יג) בשפתי נבון וכו' והוא כי יקרה ידרוש הדורש בשער תם רבים דברי בבונים להשיב עד ה' וחס נבון יהיה בשפתיו תמלח חבמה שהוא מחוקי דבר ההוה רוחה חת הטולד ומתרה גם בפרס יבחו ימי הרעה והוא תמלח חבמה כי חיוב הוא תכם הרוחה חת הטולד ובזה יקייסדו רבים ויכונעו כסילים שבכנם בהם רוח בעות לחטח והוא בשפתי נבון לחוי תמלח חבמה מיסמיע לרבים ותהיה שבט לגו כסילים שחין לך שבט מוסר גדול מזה להכניע נופש לך לת לת נפשם שחדבה בעוכם נמלח בשפתיו כח' חבמה ושבט והוא תמלח וכו' ושבט וכו' (יד) ושמח תחמר לת טובה העלה בזולת הן חמת כי הלח הן חכמים השומעים יפמן דעת מיסמעו ממנו לך לעיתם כי חויל סומר העלה כי נחם החויל הוא כי מהמכיח הלח מחקה קרובה לבח מהעילת (טו) כי הלח חת מי יבין מסועה לקבל מוסר השבלתו נהתרות להם יאוכו עד ה' הן יחבדו כי הלח העשיר לת יחוס כי הון עשיר קריית עזו ויעיו בעשרו בחמדו כי לרוח המתרגזת הכסף יעניה תחוכחם וגם הדל לת יסיק לב בחומ' כי מחקת דלים ריסם ולת יהיתנו ה' על חסתו מחקה על מתקנו כי יחמר די לגרתו כי חסרון כים קצה מכולם (טז) וכ"ם שלח יועיל לרשע כי הלח יהפך המכוון כי פעולת נדיק המכיח בשער היה לחיים להחיות' ממיקת הנפש המבוקה שלוקש הרשע מדבריו הוא חסתת והזו הבוחת רשע לחטחת (יז) ומה החטחת שחומר לו הוסף שבוכת הדורש ומוכיח שפה הלח לת חכמים שחרת לחיים הוא מי שמומר מוסר משומע ממנו ומין לומר כי ח' שמומר מוסר יסמיק גם שחרים לת יקבלו כי הלח זה היה גם הבלתי שומע לת היה מהטיח חת הרבי' לך מה תעש' אמי שעוזב תוכחת חסר ויוכיחנו יוסיף על חטחתו פשע סלם מתחלה היה תועה והוטת הוא עקה יוד להקטין חת הוולת והזו מבעה כי הנה נחמר הרוח' הלח שמעת דברי המוכיח ולמה תעזוב תוכחתו הלח לבל יהי כרשע לפני זה מה יעשה מהעה לוכו (יח) וחומר מה לי ולך לבעוע

דברי

דברי המוכיח נדברים כי הלא לזין תוכו כאבו כי הוא מורה שמוכיחו תלמדנה ולא כן הוא רק מכסה שנאה כי משנאתו ירחק רשיעו ואשר ירחם שתלמדנה הלא הוא שפתי שקר ומה שתועבר רשיעו על כי כשלים הכיזבו שנכשם בני הוא שטות וחסלתו הנה מונים דנה עליהם הוא כסיל ולא הכחבו כי אין לך חטא ליקרת כסיל כזה שמוציא דבה על עם ה' (יט) וגם שנאמר שלא תגר שהחד מן שתים מתלמדין קמת הם הלא נרוב דברים שיפליג לדבר על עם ה' לא יחדל פשע שיחטא בהעתיר עליהם דברי תעמו' יותר מדי ולכן שתיקתו היה יפה מדבורו והוא וחושך שפתיו משכיל (ך) ועל פי הדברים התלה שעל פי שהיל היה נראה טוב ישמור המוכיח לפיו מחכוס על כן אמר שמע נקולי חיעלך עגה הגוה למתן יהיו חזני כל השומעים קשובות למוסר מלך ולא ינעצו קפילו הרשעים והוא ככף נגהר וכו' והעניו כי זה הכלל שכל דבר לך עד מקום שעמדו יגיד כי בהיות מוכיחא הצדיק להורות היותו מוכיח בשער להתייסר וכיוצא מיתר פניות בחופן שלח יגלו דבריו מלבו בעצם נוה לא יגע עד לבם לחמם כלחת דברי הצדיק נקיים מכל כיע וחלחה ככסף נבחר הוא הטהור מכל סיג כי נגע חלחים בלבו חו על ידי כן יגע חלחים בלבבם של רשעים וזה יכבע לבבם ויעשו רוסם דבריו לשוב עד ה' וזה אמר ככסף נבחר לשון צדיק משולל סיג פניה בלתי טובה חו לב רשעים כאפעו והוא כי הרשעים הם נרשות לבם שכל עלמם וטוב בחירתם בטלים לפני לבם הרע כחלו הלב הוא הרוב והם כל עלמם בטלים זו לאמם בהיות לשון צדיק משולל פניה חו לב רשעים יהיה כאפעו ליבטל מרוב עלמותם כלדיקים שלבם נרשותם שיהיה כדבר מועט ליכבע לפניו ולהתרכך כדובג ולא יעוז (כא) ואמר תאמר הלא יסכון זה לשמים לב לשמוע חלניו כעזיר חו דל חו רשע לך הסוג הב' הוא סוג חוליש אשר לא יאמינו לקול מוסר כל"ח חכמה ומוסר חוליש בזו מה קיעיל לשון צדיק לו"ח לחשבול לך משל למה הדבר דומה לרועי עדרו ירעה נרשות דשן כי הנה הסם לב לחכול יקבל וייחיה ואשר לח יסית לב לחכול יחות וחין על הרוקה חסמית דבר כי הוא עשה חת שלו כעובר' דנמרא נתורת דלא הוו לי' ככי כן הדבר הזה כי הלא שפתי צדיק ירעו רבים דרך כלל נמרעה מועט חיה שפתיו משכילו ויסתו נאמת חת דבריו וחיו והסם לבו לחכול ולקבל חין יחיה לך חוליש בחשר לב אשר לה ישיבו לב יחותו ולא לחשמת הצדיק רק לחסרון לבם שלא ישיבו לב לשמוע דברים הנעימים:

לג (כב) הנה מלת היח מיותרת ונם לוך היה עולה על לב יוסיף עצב עמה ונם מלת יוסיף ולא תאמר יקן ונם לם חזר כל הברכה מהרחיו לומר מוסיף לך יאמר רחה נח מה נדלה ברכת ה' כי הלא לם לך נשר ורם רוצה להעשיר חת לחד מעניי לרץ לם לח יקן לו הון וע"ש רק נרך מה כעשרה וכ"ש וכיוצא לח יהיה עשיר כי חותה הנרכה לח תעשירכו כי חין לה חיכות להעשיר עוד שניך כי לפעמים ע"י נרכתו יוסיף עצב כי חשר שיחת ניחנה לו לח יעפל התלך לשחרו לשחוד חו נשנים יבהו לו ולח ישלימו לו לף נם לרוב הכסף ומה נם בלכתו נדרך מלח המלך עד מיחו חפלו כי יקרה נגע ינח ויפטר חת כתנתו ומתנתו חשר ניתנה לו וחו יתוסף יען על ינוע חשר היה לו נעניו טרם קיבל מתנתו ובכוך לחבל מחולו חמר כי נרכת ה' לח כך היח כי הלח הם כ' דנרים חשר נשתי תיבות הלה הנרכה וה' המשלחת וכל חשר מפניהם יעשה חת שלו הנרכה היח מעשיר כי גם שלח יתיין לו הקב"ה מניחת והב לחוב רק יקונו עליו נרכה מה הנרכה עלמה יש נה חיכות שהיח עלמה מעשירני כמ"ש יעו"ה חת הנרכה ונויתי חת נרכתי כי חין מנוע רק לפי שים לכל ידו לעשות ועד נלמון אסיף שמן כי מבלי חת לה הון ועופר העשירה רק על ידי השלח נרכה נמעט שמן וה' המכ' יעשה חת שלו והוא שיאמרו לו עשרו כל יוסיף עגה עמה והוא יוסיף לשון וכר שחוור חל הסם המוכר • או יאמר כי העופר יאמר לנב חקום לך היח שחחת קינה כי מרכה נכסים מרנה לחנה חמר כי נהיותה מפחת נרכת ה' לח יוסיף עגב ולהנה עמה כי הוא יתנרך יחוך לו לחנה • או יאמר כי יש נרכה מתייחסת חל סם הרחמים היח הניחנת לטוב לפניו יתנרך פירות מעשיו ויש חל מדת הרונו היח הניחנת לרשע לפלס לפושעיו חל פניו להחזידו והיה מקוס לומר כי נם לצדיק יגר עשרו כי יאמן ויבטח ויתוסף לו עגב לעולם הבח לזה חמר נרכת ה' הנחל על פי סם רחמים זה יתנרך שהוא לצדיק היח תעשיר נעולם הזה ולח יוסיף עגב נעולם הבח (כג) והטעם כי כחשר הוא כשחוק לכסיל הוא המחוק לחטח שנכנם נו רוח שטות עשות זמה נעשה לו נטבע ויגרו תומר' כן היח כשחוק בחכמה להשמר מרוח שטות למי שהוא היח תבונה הוא הצדיק חשר לו תבונה להבין חת חשר יקרה לו ולהשתר מהשליך נפשו לחתרי נוו נעשרו:

או יחמר כשחוק וכו' כמשך הל הקודם כמה שכחבנו נביחוכינו חל ספר קהלת על פסוק כי כך ל הסירים כן שחוק הכסיל כי הנה הכסיל הוא החוטח שנו רוח שטות תרחנו תמיד מתלונן ממחק ומשחק ומתעתע על החפץ ולח ידע כי כקול הסירים נחכול נם לשון חם שיעמיעו קול ליבשיהם ודקוקם וחין קול הנדקם רק לרעתם כי חו ישרפו לקוחות שחוק הכסיל כי נעת הנדת קול שחוק שמחת מוי הם כנשרפי וכחנדי כיחין זה רק להשמדם ובזה יחמר חין לחום על הצדיק יחטיחנו עשרו נתחוות היחמר עד עשות זמה כי הלח כשחוק המתייחם לכסיל הרומה לקול הסירי כי חו נשמחת עריכות הזמה הוח נפשו ומלחנו נפשו וע"כ לח ניכר יעשך הצדיק לחטיה כי הלח וחכמה זו יסנה לחים הבונה הוח הצדיק נעל הבינה להבין חת העתיד כי על כן הוח צדיק כי יסכיל להיטיב כי נכלל הבונה היח החכמ' (כר) ועוד כי הלח יראה בעיניו ריקה להיות נעד עיניו כי מעיוחדת הרעה לבח על הרשע ובכר טוב הצדיק ועל כן יעמוד נפשו מהשליכה חחריו נזו והוח נחמר רו"ל כעבור סופה וחין רשע זה דור המבול וצדיק יסוד עולם זה נח לומר לח יטעה צדיק בעשרו להטו' לחר חועיל כי הלח יראה כי הנה חין ספק שמגורת רשע חשר לח תנצר מחנו יראת העיניס היח תבונתו בחוחת וכן חחות צדיקים הוח טוב הצפון להם חין ספק שיקן (כה) כי הלח כעבור סופה וחין רשע בדור המבול הנה וצדיק הוח נח נשחר ליסוד עולם ומה חוקה רחיה לל רעת הרשע שלח יבצר ממנו כחשר לדור המבול בעלי זמה ככסיל הנו' וכן טוב הצדיק כוח' בנח וחכמ' להבין רחיה זו המוחשת לח תעדר מהצדיק הוח חיש הבונה בזה שהוח צדיק ו"ל כעבור סופה נכך הדמיון לומר מגורת וכו' תבוחתו וכן חחות וכו' כאן ענין עבור סופה וכו' וצדיק וכו': ב (כד) או יחמר מגורת וכו' כי מרוצה מדה טובה ממדת פורענו' כי מגורת רשע היח עונש עונו היח תבונתו נצמיחים ולח יותר וחחות נדיקים שיחחזו יותר על שכרם יתן לומר בחמתנה (כה) עוד חשר שני שלח יבטל צדיק לחד נין רשעים רבים ללקוחתו לחנהן כי הלח כעבור סופה כוללת וחין רשע זו וצדיק חחד העמיד ליסוד עולם: ג (כר) או יחמר כי זה דרכו של רשע שעם היותו יחיד לח יחשוב צדיקים רבים לחת להם חלוחתם שיבקשו ממנו עד נח עליו רעה חשר יגור ממנה כי זו יכנע ויקן וזהו מגורת רשע היח תבונתו זו וחחות נדיקים יקן (כה) ולח תבונה זו לדעת כי טוב ויקיים צדיק לחד מרשעים הין מספר כי הלח רשעים רבים לכליפם כי כעבור סופה מיד וחין רשע לך צדיק הוח יסוד עולם: (כר) או יחמר שם חדמה שמגורת רשע היח תבונתו נעולם הוה הל תחמה לוך יקבל עגבו נעולם הוה שלח כיחר רשעים כי חין זה רק שחחות נדיקים לרחות נרעתו יחן הוח יחנרך לך העקר שמור לו לזחרי מותו וזהו כשרשע יחיד והנדיקים רבים (כה) לך לם נהפוך הוח הצדיק לחד והשחר רשעים זו כרוסם המלח סחסם וגם שני הדברים יחיו כחד כליון הרשעים והשלוות הצדיק וזהו כעבור וכו' וצדיק וכו':

(כר) או מעין זה כיענין מה שפחק ר"ע נרחוק סוגלים הלכו נמקום נחומרו כי כחשר נתקיימה נבוחתו של חוריה מתקיים נבוחתו וכריה לטובה כן יחמר שם תדחה מגורת רשע שהיח עלמה תבוחתו חשר יגור ממנה להיותם מעין רשעתו מדה כנגד מדה כחחוק בהחמין כי כן תחות נדיקים נחושר יחן כי לכך לקה זה פה

(כה) כי שם היח לבוחת הלקוחים על עונש הלח לכלם היה נקלות עשיה כן ולח לחחד נלבד כי כעבור סופה וכו' וגם לח יחנע הוח יחנרך מלבלותם פן תהיה הארץ שממה כי וצדיק חחד הוח יסוד עולם כחשר נח לך כל רשעתם לחחר מותם ולח הבח שם מגורתם רק להחזיק לב נדיקים נחחות חוסרם כחמור: לד (כו) הנה העצל קשה להחניל ללכת נשליחות וחחרי לכחו קשה לשוב נחופן שמקה' שני מלחח טרם ילך והוח כחומץ לשניס וגם יכלה עיניו מיחל עד שובו והוח וכעשן הנירם כלין שיכלו עיניו מיחל כן העצל לשולחיו: או יחמר כי הנה החומץ חו מלכל הנעשה נו דחיק היה קיומו יטעם לחכול ויהנה לנוף הזרע ומה גם ניחי ערב ושמם חך על פי דרכו טרם הגיע פהנחה פניחה יקהה השניס מדי עברו ולח יקום החיש על הפסד המקריי כענד שכרו העקרי והיה לחפר יחמר חיש כי כן יקרה לעצל שיעלנחת משלחו ויקהה לב שיניו טרם עשות חפלו חך לחחר כך יפיק רלונו ויעשה שליחותו ויהנהו

הכעצל

יִרְאַת יְהוָה תּוֹסִיף יָמִים וּשְׁנוֹת רְשָׁעִים תִּקְצֹרְנָה : כח תּוֹחֶלֶת צַדִּיקִים שִׂמְחָה וְתִקְוַת רְשָׁעִים תֹּאבֵד : כט מָעוֹז לְתֹם דֶּרֶךְ יְהוָה וּמְחִתָּה לְפֹעֲלֵי אָוֶן : ל צַדִּיק לְעוֹלָם בַּל־יִמּוֹט וּרְשָׁעִים לֹא יִשְׁכְּנוּ־אָרֶץ : לא פִּי־צַדִּיק יָנוּב חָכְמָה וְלָשׁוֹן תַּהְפֻּכוֹת תִּכָּרֵת : לב שִׂפְתֵי צַדִּיק יֵדְעוּן רָצוֹן וּפִי רְשָׁעִים תַּהְפֻּכוֹת :

יא א מֹאזְנֵי מִרְמָה תּוֹעֲבַת יְהוָה וְאֶבֶן שְׁלֵמָה רְצוֹנוֹ : ב בָּא זָדוֹן וַיָּבֹא קָלוֹן וְאֶת

נעצם לומר כי לא כן הוא כי מצ' בזמנים החומץ אין לעצל רק החפץ מתייגעת על הדברים והוא כחומץ לשניים כלומר אף לא כחומץ של הנוף שיהנה אף כך כי זה לא נמנו כי גם שליחותו נלמני מועיל על דבר בחכמה ועל דבר נלמני מקוון ואל תהמר כי גם כי לא ייטיב הטבה עמהם ופניהם כהוגם הנוף אף לא יבצר ממנו הכלה מה דרך משל כעלים לזה חסר יחס לחדש מבחוץ שהיה הכלה תלונים ודמה זה למת ואם נגר החור שיחס לו אף על פי דרכו מעלה עצם לעיניו ויפסול מקרה היוקן כנגד הקהמנו כן נחש שיסבול היום מה שיצר לו מעצמו העצל בשליחותי לעיתים מה שיקבל הכלה מה מהשליחות כי גם זה חינכו שלא יהיה לו מזמן רק בחינת העצם לעיניים אף לא בחינת הקש לנוף חסר יחס לו כי גם הכלה חילונית חינכה מהעצל לשולחיו : ב או יתאר כחומץ וכו' והכוונים שהזמין בהקדמי כי שלשת חלקי נפש חלקו חסר נקבו בשמות נפש ורוח ונשמה כל אחד מהנה כבוד מקומו במקומו מוכן למעלה ומחתם יסולח החלש של העולם השפל בנדי פרחות הנזלים מהם להתכבד בכתבו לו יתברך ומה גם בהתנגלות פעמים שלא כי הנה ידענו כי בשורו שניהם לא מן הראשון תקורת נפשו בחלט כי חס כן חיפה מה יעשה הראשון כי יקוים חל להחיות מתים אף זון הנ' מוטל כל עצמה רק יחליל הוא יתברך ממנה מורם ממנה בכל שלשת חלקיה כאפורם מלמנו בשעריים והשר יתקן בשורו יועיל לכל שלשת שרשים הנשזרים למעלה לכן יתייחסו מעמד נ' שרשיה הנשזרים שתה למשליחים חוזרו פה לתקן את חשר עוזרו בראשונה או להשליח מלוא עשה חשר לא השליחו כפי ייחס הנשות להם ונבח חל הניזור תחר שלמה בחכמתו חבל על דחבדין בעלויותם ולא תתקני את חשר עוזרו בראשונה החומרים לנפשם עד השתח לא קשרו לתקן מעשה ידי וכח יעשה כל הימים עד עת למות ויומות ולא בחכמת תשובה והוא לקברות יובל כוחו עון ופשע וחטאה משל כנד מחשר נפש נפשם הראשונה ושחים רעות יעשה לשולחיו הם חלקי נפשו אחד כי יעכבם מלאכול שכר טוב מעשיהם חשר עשו עד יטהרו ונהיום מחלאת חמחותם שנים כי ישובו ויבנו על חשר הוסיף על עוותם ויקים כמי שטבל פיו בחומץ וקהו שיניו ונגד עיניו מכל מחכל טוב חשר יחבל ויתחוה לאכול ולא יוכלו שיניו לחוכלו ויבלח שלוחו כמותו לנפשם הסיר לנשל לו מטעמים טובים שעל ידי הניסוח יעשו ליחכל בל יעבר קהות שניו ולא שת לבו השליח הלו לנפשם הסיר על חם פחם רק הניח חת העלים והלית החם ובח חל הנית משלחו והנה טרם יהנה מסיר הנשר כהו עיניו מקטרות עשן וקדרנה דמעה וחלה דברי שלמה בחומץ לנשים האעכב לפו מלאכול משמים וכעשן לעיניים המורידם דמעה כן הוא העצל הוא בחים הבח חל העולם הזה והוא עצל מלתקן מעשיו לשולחיו הם חלקי נפשו הראשונים חשר מהם לוקחו חשר בחו בו כי יחנע מהם טובם של מלות עשה ויסובו ויבנו על ידו למרק חמחותם בנפשים של מלות לא תעשה כמדובר (כו) ושמא תחשר מנעך מי יגע לו העצלות הלו חם לא כי רחה רשע עריץ יתריך ימים לפעמים חך לו רחה רשע לובד בדשעי היה טובן חל לבו לשוב ולירחה חת ה' פן ימות בלח עתו ויחשר יחים לשיב מחולמו ועל כן טוב טוב יהיה ירחת ה' תוסיף ימים וכירח חת ה' יתריך בדקו ושנות רשעים תקלרנה ולא יתריך נרעתו (כח) וייטב לצדיק ולרשע כי חו בחה סיוסיפו ימים תוחלת לדיקים המיחלים להתעגג בדשן נפשם תהיה שמחה כי לא יתעלמו חל לבם בעולם הזה בתוחלת מתוכחה וחדרכם יהיו כמעט עולמם בחייהם ויחליפו כח לעבוד חת ה' בכל עוז ובמה שעשית רשעים תקלרנה יחסך בחקוים רשעים תחבד שגם הרשעים יהיו שבים מהילדות והשחרות בחומרו הלא מה תקוה לשוב לעת זקנה ולא לניע עדה וחם כן חיפה למה לא יעשה כה הוא יתברך רק יש לדיק חובד בדקו ורשע מתריך נרעתו (כט) לכי חסיבך מלין והוא כי הנה מציון לקוים וכו' והעניין כי מה שהוא יתברך עשה עיקר שעליו ייסר דרכו להזריך לרשע מלדיק הוא על היות נזה מעלה ותוספת כח וזכות לקוים הוא התמיהות מלהרסר לחר מדותיו יתברך והוא מעוז לקוים הוא דרך ה' שתריך לרשע מלדיק כדי לתת מעוז לקוים חשר לדיק ועל פי דרכו גם כן כתבך שותחתם לפועלי חון שיפרחו פה לזכות וזכות להשמדם בחרחיקם ולתת חתיקו עליו לחחר מותו (ל) ושמא תחשר למה לא יהוא הוא יתברך כן יזקוף לדיק דרך הטובים ברחוקי כי לא ייטב לדיק בעוד ס' הוא וגם עוד לא יהיה לרשע למען יסוב מרשעו דע לך כי חין לחוש כי הלא מקוברת ה' ילמוד כי כח סביה לדיק לעולם בל יאוט

ורשעים כל דורו לא שכנו לארץ ולמד סתום מן המפרש ולא ית עזמה לא יעבר :

לה (לא) הנה יקדה לצדיק כי ישמע ויפרסם ת ידי נדקים וחסידי למען ילמדו רבים וכן יעשו והיא חכמה בהמה כי הן ירחק ה' היא חכמה ויודעין לפעמים נגד פניו חיש רע בעל לשון סיפוך כל מ מריו ויתיק בפיהו רע בחמור הנ' המרי הלדיק הלו חמרי תימת לב להולכים נקורת ה' לתומם והם הגע רבים המתחסדים וטוב לשמוע חדודי סברות ורוח חסר לח כתורת ה' ותהי להם לחכמה הוא להעמיד בהקנלות עסקי העולם להעשיר והיא חכמה ולא להקנהג בהסיות לתומם בשפטי סרוחי מולי מעולים על החרץ מחתת וזה יקרה לשון תהפוכות שמהפכת חכמת הלדיק כמדובר והנה לשון תהפוכות הלזה יפחי דברי הלדיק הנעימים ולא ירע לעלמו לבדו רק חם כל חסר לפניו כי ממנו יקחו וכן יעשו ועל כן היה חפסר יפחיר הלדיק לפיו מחשוש מלמוד חכמה כן בתוך השומעים יקוש חיש רע בלשון תהפוכותיו ויחזר טובה הרבה מהשומעי כי יטה הוקש מדברי הלדיק לל התפכיותיו על כן חמר שלמה בחכמתו כמיעץ לל החיים הלדיק בל יפנע מלמוד הכמתו לוכות חת הרבים והוא פי לדיק יוסד חכמה וחל יפנע ולשון תהפוכות המהפך הדבר תכרת כי עומו יפח (לב) וחל תחוש כן יהו השומעים לחריו כי הלח יהיו בחים מופת חומך כי הלא ספתי לדיק ידעון לעשור ולרצות בכל קרחם חלין יתברך הוא יעשה גם שלח תהיה עתרנות הם ידעו לרצות חת קונם והוא ספתי לדיק ידעון רצון חלך פי השעים בשעל הלשון הלו יהיה הפך זה שחילו בעת רצון לח יפנע הוא יתברך והרבה יקוף החלהים על קולם וחבל חת מעשה ידם ווהו ופי רשעים תהפוכות ולא עוד כי חם שהלדיק בהגעת ספתיו יהלה חת קונו כעין הלדיקים הרחשונים שנחיו שפחותם בעלמן בלי תפלה היו נעניים וז"ח ספתי לדיק כו' חך רשעים חין לריך לומר בעניו שפחותם כי חם גם פי רשעים שנפיהם בעלם יעשירו יהיה תהפוכות וח"כ מוה יכירו הרוחים חת כבוד הלדיק לפני קונו והפך במהפך ניב שפתיו כי מה יתרון לבעל הלשון ותהי להם לחכמה מחמר הלדיק ולח יפנו חל דברי שקר המנגדו :

יא (א) **ואם** יחמר הלדיק הלח יקרני כמקרה המשחיל חבן שלמה לבעל מחוני מרמ' המוכר לעמיתו כי הלח כחשר יפקול בעל המחונים ויבן החבן שלמה בכף מחוני המרמה הלח יפח מפקל מעוקל ונם פזין הפנם רק מהמחונים הלח לח יבצר שהבבן סייעה ועל ידה נחשבה לוקח כן הדבר הזה כי הנה בעל לשון תהפוכות הוא כבעל מחוני מרמה שחחוני שלמו ולשונו מעוותים להכריע כף השקר בחתק לשונו וניב שפתי הלדיק הוא כי בן שלמה ויניח מחמר הלדיק בכף מחונים ולעומתה בכף שניה הפוכו ובחחוני פחוין יבח להכריע כף שכנגדה וחלו לח ידבר הלדיק היה חסר מבעל מחוני המרמה דבר לשית לעומת סברתו להמות בלשונו להכריע כף שכנגדו הנה פיעלנו הלדיק בעד מה שיש זכות ליקח סברת לשון תהפוכות בחתק לשונו כי יהיה לו חבן שלמה הלדיק ולעומתו סברתו ובחחוני המחונו יטנו מה שחין כן חם יחסר ניב הלדיק שלח יהח לו בחה להכריע ולח ישמעו לקול מליו בחומרם לו שחענו ניב לדיק יורה דרכו ע"כ חתר חל מחום לזה ולח תחנע מחמור חבן שלמה שלך כי חין עליך השחת דבר כי מחוני מרמה כנעל לשון תהפוכות הוא לבדו קועצת ה' לך חבן שלמה שלך היה רלונו בחמת ונ"כ חל המנע כי יסרים דרכי ה' ודלקים המקבלים תוכך יבלו גם ופיטעים יכשלו גם והוא מחוני מרמה וכו' ומבן וכו' :

ב או יחמר מחוני מרמה כו' בחה סידעו כי לשון המפכת ניב הלדיק עזוז קשה מחוטם קומו משמוע תורה כי קפלתו תועבה תקרח כחה ד"ת הוטם קומו וכו' ונבח חל העניין חמר חל יקשה בעיניך חמר המרמי כי ספתי לדיק ידעו לרלות חת קונם לפי הנעשים תהפוכות שנתפלחם יהפכו רלון טוב מזקו יתברך לרעה פן תחמר כי הלח הרלון טוב מזקו יתברך יפעל דרכו ולח יהנה לזה חמר למשול לך משל לחחוני מרמה שיתן בכף ה' הבן שלמה לשקול בה היבער מנחת הדבר בלשון תקוקו ולח לזשות החבן רק לפי הנכת הכף מחוטים שניהם זו כי רחיה הוא כן בחול רלוני יתברך בחלק הרשע כי רחיה היה לפי הכעתה כי פיו ולבו חינן שוים והן כשני כפות מחוטים זו עולה וזו יורדת ועל כן לח יפעל בה טוב כי חם רע כי רעה הנכת המקבל וזה חמרו מחוני מרמה היח מה שנקרח תועבת ה' היח תפלת הרשעים מוחסי תורה והבן שלמה היח רלונו יתברך בזיוקו בדלון בלומר וחול

ואת־צנועים חכמה: ג תֹּמַת יְשָׁרִים תַּנְחֵם וְסַלַּף
בֹּגְדִים וְשָׁדָם: ד לֹא־יוֹעִיל הוֹן בְּיוֹם עֶבְרָה וּצְדָקָה
תַּצִּיל מִמָּוֶת: ה צְדָקַת תְּמִים תַּיְשֵׁר דַּרְכּוֹ
וּבְרִשְׁעָתוֹ יִפֹּל רָשָׁע: ו צְדָקַת יְשָׁרִים תַּצִּילֵם וּבְהַוַּת
בֹּגְדִים יִקָּחֵמוֹ: ז בְּמוּת אָדָם רָשָׁע תֹּאבַד תִּקְוָה
וְתוֹחֶלֶת אוֹנִים אָבָדָה: ח צַדִּיק מִצָּרָה נֶחֱלָץ וַיָּבֹא
רָשָׁע תַּחְתָּיו: ט בְּפֶה חָנֵף יַשְׁחִית רֵעֵהוּ וּבְדַעַת
צַדִּיקִים יֵחָלֵצוּ: י בְּטוּב צַדִּיקִים תָּעֲלֹץ קִרְיָה
וּבַאֲבֹד רְשָׁעִים רִנָּה: יא בִּבְרָכַת־יְשָׁרִים תָּרוּם קָרֶת

ובפי

(ב) יאמר כי כח לכלל כשם כח לכלל טעות וכמ"ש ז"ל שם חכם הוא חכמתו מסכחת ממנו שיקבצו ממנו דין ולח ידע מה להשיב והנה אין לך קלון גדול מזה וזה לשון ואין קלון שיסכח חכמתו לך לח נמוצים בעלי הסנלגות חמלח החכמה שלח מסכח מהם (ג) ומח שלמר הלח טוב יעשה כקהרב לכעוס על ישרים שטעו כחשר כעס משה על פקודי החיל שעל ידי כן שכח דין הכשר כלים כי חשר קלף היה למען סוהירם בל ישובו לכסלה חו שם יהיו העושי' שלח כהוגן חלכתי בוגדות וינגדו להכעיס ועליהם יכעוס הרב למען הוכיחם ליזהר להבח חל יעשה כן רק לחטו להם כי שם מהסוג החחד גם שתוכיחם בנחת לח יוסיפו לחטוח כי הלח תומת ישרים תנחם ומעמם יוהרו ושם הם בוגדים חומו סלף שיסלפו וינגדו ישרם כי יסרם רעתם ומתחת בגידתם תמח קלקלתם וזו הם מעמם ירחו וינוסו וחל ישובו לכסלה גם שלח תוכיחם וולתי נבחת ולח נעבר: ב אז יאמר כי ים יסבול מה שנדון ידבר בו תביבו חך שם מהדון יבח לקלון לחרף ולנדף בלבל לח יובל חמר כי לח יבחן בעל חכמה שם לח שיסמע גם קלונו שיתרפחו וחיגו מעיב וזה חמר בח ודון להויר חיש על רעהו וגם ויבח קלון ועל זה וזה וחת נמוצים הסובלים שתי חלה הבחים זו חחר זו תמלח החכמה נחמת (ג) ומח שתמר הלח ודון וקלון יסבול כי חין נדבר דרכח דמיומח חך מה יעשה הרוחה בוגדים יבגדו בו כי כוחה יסתר מעיניו ולח יעלה כח מהחלבב ומקלוף על כן חומר לך כי תומת ישרים תנחם וכו' והוח מ"מ ז"ל כי הלדיקים לנם נרחוחה שיש לחל יד כשרונם ותחיומם לכנוח חת ישרם ולהטעותו חל היוסר וזהו תומת ישרים תנחם כלומר והנה חת תומתך תנחך לסבול ויניחו חת סלף בוגדים חשר נגדו גם שהסלף ישרם כי רעתם תיסרם ולח תוסיע ישרם למו (ד) ולולי שחמר כי הלח נגד עיניך בוגדים שנדו בסלופי חמם ושוד וכל הון יקר ימלחו ולח נלנב יסולנו מליסרם רעתם כי הם גם נעת רעתם ויניעו עד שערי מות ניד מלך וסרים לו לדיו וחוביו מבקשי נפשו ויפלה נפשו מידם כי ירבה שוחד מהון רב חשר קנץ בסלופיו ובגידותיו הנה כי נהפוך הוח ועל ידי עושו מלרה בחלק על כן חמר דע חיפה כי לח יועיל הון ביום עברה חין לריך לומר ביום לרת מות כי הם גם ביום עברה שהיח קלה משחר סוני קלף כי הדמה לנרה עושרת ולח בלבד שלח יגיל לגמרי כי הם גם תועלת מה לח יועיל וחשר תרחה שעל ידי הונו כיגל דע כי לח מההון נמשכה הנלתו רק ולדקה וכו' כי חיזו לדקה עשה והיח הגילתו וחכל וכותו בעולם הזה ובונו מתעהו שיסחוב כי הונו הגילני ' לו יחמר לח יועיל וכו' והוח כי הנה יש יום עברה ויום פועל העברה כי זה דרכו יתנרך כי על דברי עוונות יקנוף הלהים ויגזור על חיש להביח עליו רעה חו מיתה ולח יניחנה ביום ההוח רק יחריך חולי יתקן ויקרע נזר דינו חמר כי לח יועיל הון חין לריך לומר ביום המות הוח יום בח חל הפועל הגזר דין כי הם חף ביום העברה שהוח קל ליתקן טרם יחמץ חך לדקה תגיל גם ממות כי חף בהיות כבר יום המות והיח עליה כבר מוכל להגילו ממנה וכעובדת דבתך ר' עקיבח כי ביום המעופר למות הגילתה הלדקה ' לו יחמר תומת וכו' לח יועיל וכו' כי הלח דרכו יתנרך להריס מכשול מדרך עמו וחם כן מהרחוי היה כי תומת ישרים תנחם להגילם מכל רעה וסלף הבוגדים ישדם ונעשוחם לעשיר הסלף יסודדו על ידו וידעו כי יש חלהים שופטים בחרן ויהיה כן לכל הבוגדים ולח לקחתם (ד) לזה חמר הנה גם שלח יעשה כן הוח יתנהך כפרסום הלו יעשה קרוב לו והחי יקן חל לבו כי הלח לח יועיל הון שמקנץ הבוגד ביום עברה ולדקה שעושה הטם תגילנו ממות כהגהו עובדי דגמרת דבת ר' עקיבח ודשמואל וחבלם ומטם ילמדו להתרחק וסור מרע לעשות טוב וכי עושה רע רק רע בעיניו ה' ונפיניו בנחמני חרץ להיטיב להם:

לז (ה) אפשר דהיינו דחמרי חינשי שב בירי לשלחנך וחדח לעביד בים כדחיתח בפרקדרין על שבע יפול לדיק וקם כי הלדיק ניגל מרעות רבות והרשע יפול בחחת וזהו לדקת תמים תיישר חת כל הדרך מכל מכשולות מקרנסי' חך רשע ברעה ת' יפול וזהו וברשעתו ת' שעשה יפול רשע (ו) ומח מחמר הלח נהפוך הוח כי הנה מדרכה

וּבְפִי רְשָׁעִים תִּחָרֶם׃ יב בָּז לְרֵעֵהוּ חֲסַר־לֵב וְאִישׁ
תְּבוּנוֹת יַחֲרִישׁ׃ יג הוֹלֵךְ רָכִיל מְגַלֶּה־סּוֹד וְנֶאֱמַן
רוּחַ מְכַסֵּה דָּבָר׃ יד בְּאֵין תַּחְכֻּלוֹת יִפֹּל־עָם וּתְשׁוּעָה
בְּרֹב יוֹעֵץ׃ טו רָעַ יֵרוֹעַ כִּי־עָרַב זָר וְשׂוֹנֵא תְקָעִים
בָּטֹחַ׃ טז אֵשֶׁת חֵן תִּתְמֹךְ כָּבוֹד וְעָרִיצִים יִתְמְכוּ־
עֹשֶׁר׃ יז גּוֹמֵל נַפְשׁוֹ אִישׁ חָסֶד וְעֹכֵר שְׁאֵרוֹ
אַכְזָרִי׃ יח רָשָׁע עֹשֶׂה פְּעֻלַּת־שֶׁקֶר וְזֹרֵעַ צְדָקָה
שֶׂכַר

יאמר מעין הקודם והוא כי הנה ידוע מאמר הקבל מצוה גורר מצוה ועבירה וכו' והקשה שלמה בחכמתו ואמר הן אמת כי טוב הדבר שנדקק תמיד חסר היחל נם בעשיית מצוה קיסר דרכו לעשות יותר מך עבירה למה תגרור עבירה ויתקלקל דרכו רק ונרפעתו הרחשובה יפול רשע ולא יתריכו לו (ו) כי לא נלבד זה שקשה שמתרבה טומחתו נו כי אם נם לנדיקים שמתפסים בהרבות הרשעים עבירות כי הלא ו' רעה שולה שנדקה ישרים הנילם מכל רעה ותנן נעד עשתם וימותו נעד שילקם וזהו ובהות בונדים ילכדו וחלו נרשעתו היה טפל רשע לא היה מניע לנדיק מעשה הרשעים (ז) על כן השיב ואמר נמות תמות וכו' לומר כי הלא הוא יתברך חושב מחשבות לבל ימות חדם חייב רק ימות זכאי על כן יתברך לו נתקיות התשובה וזהו נמות חדם עודנו רשע תחבר תקוה של תיקון לבן יתברך נאלת ימות רשע הולי יעשה כי יש תקוה ושאל תאמר למה לא יהוה לזה הוא יתברך בהיות כופר לנדיק רשע לזה אמר ותוחלת תוכים תאבדה כלומר כי הוא יתברך יודע העתידות בהיות שתוחלת תוכים תאבדה ש זיון הו תוחלת לשוא ולא יצלח מורעו טוב הו לנדיק מלרה נחלן וכו' מעין ענין מרע"ה עם המלרי שפנה פה וכה נכל הדורות הבאים ממנו ולא רחה לנאת ממנו דבר טוב לו ויך וכו' ויתר הכתובים על הדרך הקודם :

לח (יב) הנה מחומרו לרעהו ולא חמר לא רעהו לפשר שהו' כמר"ח ואמר פרעה לנבי יפרחל שהוא שיבבר עליהם ולא ממנו ולזולתם כן לרעהו פה יהיה פיכוחו בדבר עליו דברי נויון לא לא ממנו ולזולתו רק נפני ולהנה ב' מדות נדעות בשומעים יש מהרים מהניר חשר שמע לא למי שביוה המנוה ולא לחחר ויש מנלה לחחר ולא לו והנה כל ח' מהנגל לחמר לא פעלתי הון זה יאמר חכי החרשתי וזה יאמר נם כי לא עלרתי כח לחרחים הלא לא כנדתי למי שכח' עליו אמר הנה הניד נדרם קשר בו לרעהו הוא חשר לב נחמת שלא שת לבו שיודע הדבר וחיש תבונות יקרח המחרים לנמרי (יג) והולך רכיל יקרח מנלה הסוד נם שלא יודיע הדבר למי שחמר עליו רק שחמר עליו נלבד כי הלא לא יעבר מהשומעים הגיד דבר כי חנרח חברח חיש ליה כו' חך נחמן רוח ונפש בחמ' יקרח מי שחין לריך לו' שלא יניד כי אם נם שנהודע הדבר מכסה ומחפה דבר נתבונה ושנוי טעמים לשיש מר למחוק לכסות ערות הלשון הרע מפני השלוש (יד) ושאל תאמר הלא נם זה החרון חשר לא טוב עשה שתחבולת שקר כיוב לזה אמר לל מנגה התחבולה כי הלא נעתה יהיעשה חיש וכשר הדבר כי הלא נחין תחבולות יפל עם •

(יב) או יהיה דקדוק הלש' בהפך שנו לרעהו שהוא שנו לן נפניו ואם רעהו הוא חיש חבונות לא נלבב לא יענכו כי אם יחרים לנמרי שלא יגלה לזולת חף כמתרעם שחינו כנידו לנלות שערב חיש לל לבו לבזותו ועל דרך זה הולך רכיל מנלה סודו כחשר יבח נם ה' :

ב (יג) או יאמר עניו מהמר החכם כי חיש היה שגילה סודו לח רעהו ובח רעהו וסיפר לזולת עד הודע הדבר לרבים וכשחוע הלים חרה לו עד מות ויאמר לל רעהו למה נבדח בי ותגלה סודי ודברים שביני לביחך נשמעו בין החיים ויען ויאמר לו לח עלי תלונחך כי חם עליך כי הלח ממך למדתי וכפחתי קל ויחומר ומה חם פלו' שנוגע חלין הדבר לח עלה כח לעלור בחלין ולח היה כחמן לעלמו ועוד חלי מה גם עתה חכבי שזין הדבר נוגע חלי כי חיך תהיה כחמן לל וולתי כמלח לפי זה כי נבר מה המגלה סודו יקרח הולך רכיל כי הוא היסד להנלות על ידי רעהו וזה יתבן חמר שלמה בחכמתו דע לך כי הנה הולך רכיל יקרח מי שמגלה סודו לזולת שהינו כחמן לל לבו כי הוא היסד יגלה שומעו כי עלור נחלין מי יוכל כי חבר הוא כחמן רוח כלומר לל רוחו ולבו מכסה דבר נקרבו לך הבלתי מכסה הוא כי נם לל רוחו ועלמו חינו כחמן היחך יהיו מחרים נחמנים לו • חו שעור סוף הפסוק וכחמן רוח נעלם יקרח מי שחין לריך לומר מה שהוא סוד כי חם שהוא דבר נעלמ' יכסה נל יורגל לנלות נם סוד והוא וכחמן רוח מכסה דבר : (יד) באין וכו' לחר חומרו רוע מנלה סוד חמר רלה עד היכן יד נלוי סוד מנעת עד תגדן וכפילה עם חו העדר תשועה כי הלח נחי' תחבולות יפול עם והיות תשועה לחר שיעלו תחבולות חינה רק נרוב יועץ כלומר ולח נרוב יועלים כלומר נהתחד כלם נהסתר דבר כחים לחד ולח נהיותם נייחד מרוחים שלח יגלה מחים יניד לרעהו וחנרח חברח חיש ליה וכו' עד יודע סוד תחבולותם חל שכנגדו וחו יתכחמו לבטל התנכלותם עד יפלום נמהומרות נל יקומו :

לט (טו) הנח ח' ממלות התורה היח להלוות לעניי ישרחל ונם

חת הנלתי עני טוב להחזיק נידו נהלוחה נל ימוט ויטערך הנה זה דרכם של עשירי עם שלח לחת מעותם על פני המים וחם חין מכבון נידי הלוה ומה נם חם לל הוח נח' מנ' יתחתנו נלוה לו ע"י ערב חו נתקיעת כף שלח יעבור מיום מועד והנה חם הערב יברח מן הערבו' והלוה מלהקוע כף והמלוה יקפוץ ידו מה תקנתו של עני על כן חמר שלמה הנה הערב לח יחסם כי הלח רע ירוע שהן ה' רעות כלולות יחד ערב זר ח' כי יטערך לשלם מניחו וירוע שני'ח"כ לשוב ליפרע מן הלוה נחופן יקוץ מהמלוה ותהיה לו נחת נעבירה ואשר הלוה שוכח תוקעי' חם הוח נוטח (טז) לומר חשת חן תחמוך כבוד כלומ' לחינני נשבע כי נם שלח ילוני העשיר ויכעול דלקו הנה חשת חנלי היח החשה הנחה חלי שלח ע"י פניה כמחמת ממונו מחמת יופי וכיולח רק מפחת חן כי הוח יחנרך נתן חני נעיניה וחינה נעיני שהוח עניו הזוו לש"ם וחדע כי תחמוך כבוד ולח תקפיד חם חעשה שנחי חול לנלחי הטערך לנריות וע"י כן ועריצים הם העשיריס יחמכו עושר נקפוץ ידם מלהלוות לתמוך עושרם נל ימושו כי לח נחוש כי חשת חן תחמוך לי כבוד ותחפה על עניותי הנה חם שוכח תוקעים נוטח זה לך טוב (יג) לך נוחש שלח ירעיב ויפנף עלמו כי הנה נומל נפשו ונו' והוא כי ג' מחות הן ים מוכל למעדנים לשלח נטעו ים לקיים נפשו נגופו ים מסנף נופו ומרעיבו והנה הלל הוקן נחו' לתלמידיו יום יום נלכתו לחכול לחם שהיה הולך לגמול חסד עם נפשו לימרם דעת יבחרו נשנים לעשות חסד עם נפשו כדי סיפוק כלכלה נגופו ונעל נפשי קלוס מעמד שלשתן וזה מאמר שלמה נחכמתו מן השלשה מחחיקים תקח לנמול חסד עם נפשך כי נומל נפשו חים חסד ולח הרחשונה למלח הנוף וגם נשלשתן תנעל כי עוכר שחרו ומפנף עלמו נחסר כל הנה זה יקרח חכורי וחים כוה לח יחוייב מליחנע מליטנע נפשנם דוחקו ומה נם ביודעו שע"י מלחכתו יוכל לקיימה ויבטח נפש ה' ישלח נרכה נמעשה ידיו ויטלם חת נשיו חשר הוח כושה נו :

(טו) או יאמר כי חם ערב חינמו על כי רע ירוע וכו' כמדובר והמלוה שוכח קוקעים ולח יחפוץ ללוות על ידי תקיעת כף שישנע הלוה ובוטח העשיר שלח יעשם על נעילת דלת נחומרו תלח חפשו ערבניס כי הנה מה שרע ירוע הוח חשר ערב זר כי הלוה לח יקפיד על ידת הערב כי זר הוח (טז) לך חשה חלל נעלה היח כנשרה ולכן כופח שנלחי יעשם נחומרו חם חשת חן של לוה תתמוך כבוד ולח תערב לו מפני הכבוד נל תודלול נב"ד נם עריצים הם העשירים יתמכו עושר וימחמ להלות (יז) ולו חת שדוד מה תעשה כי תטערך לנריות חל תסנף עלמך נחמור כי רע עליך לקבל מהולח כי הנה מה שחים חסד הוח עושה חת נפשו הוח נומל ולח חת נפשך כי יותר ממה שב"ה עושה עם העני העני עושה עם ב"ה וזה טוב מלסנף עלמך כי עוכר שחרו הכורי (טו) או רע ירוע כו' ולכן חין חים יערבנו והלוה שוכח קוקעים נשטח נעשרו שלח יטערך כדי שנגלל הדבר ילונו ולח יקנו נם נשנועה (טז) ושאת חן של לוה חינה רוצה להתערכם רק לתמוך כבוד שהורגלה נים חניה כי עולה עמו וכו' ועריצים יתמכו עושר חשלם לנלחי הלות נל ימוט עושרם (יז) מה יעשה הדל ההוח הסם יוכל לכפותה לנמלם עלמה חמר כי לח יוכל כי הן חמת שחת עלמו יוכל לנמלם ולנלחי חכול רק לנמול נפשו לקיימה ולנלחי הרעינה חך לעכור שחרו כי חקשחרו חת חשתו לח יוכל לנמלם לוחה כי הלח יקרח חכורי עולה עמו וחינה יורדת ולך יקרפם ויפרנסנה לפי כבודה :

מ (יח) אחשוב מלח שכר היח כמה דחת חמר כל עושה שכר לנפשו שהוח כעניו ויסכרו מעיונות תהום והעניו רלה לח מה נדלה מעשה הנדקה כחקנה כי נם הרשע יזכה נה כי הלח סחם פעולת סרשע נם נהרחוקו שעושה טובה היח פעולת שקר שחרלה טובה והיח שקר על פי הכונה הממס לש פעולתו היח שוורע נדקה שהוח נשתי נחיות ח' שמפור נמקומות רנים כוורע מנלי פחת לל מהוח פנים רק נכל מקום המעטרך שניח שהוח מכסה ומסתיר כוורע שמכסה נעפר כל מה שזורע כן מפור מתן נסתר הו הכל יודו שפעולתו חמת ויסכרו פי הכל מלומר שעושה פעולת שקר והוא שכר חמת שיסכרו ויסקו שפחים לומר שפעולתו חמת (יט) והטעם הוח כי כן לדקה לחיים כלומר כן כוורע הזה שמפור ומכסה היח הנדקה הנוחנת חיים לעושיה ולכן העושה כן לח יחסר וחם חם ושלום פש עשותו כן כוונתו רעה להיות מרדף רעה להורות חסידות למען יבטחו נו ויחמום ויעשוק חו הנדקה ההיח עלמה שעושה שהיה לו קניטור ותנרוס לו מוח כי קחת

היוקה

שֹׁמֵר אֵמֶת : יט בֵּן־צְדָקָה לְחַיִּים וּמִרְדֵּף רָעָה
לְמוֹתוֹ : כ תּוֹעֲבַת יְהוָה עִקְּשֵׁי־לֵב וְרֹצוֹנוֹ
תְּמִימֵי דָרֶךְ : כא יָד לְיָד לֹא־יִנָּקֶה רָע וְזֶרַע
צַדִּיקִים נִמְלָט : כב נֶזֶם זָהָב בְּאַף חֲזִיר אִשָּׁה יָפָה
וְסָרַת טָעַם : כג תַּאֲוַת צַדִּיקִים אַךְ־טוֹב תִּקְוַת
רְשָׁעִים עֶבְרָה : כד יֵשׁ מְפַזֵּר וְנוֹסָף עוֹד וְחֹשֵׂךְ
מִישֹׁר אַךְ־לְמַחְסוֹר : כה נֶפֶשׁ־בְּרָכָה תְדֻשָּׁן וּמַרְוֶה
גַּם־הוּא יוָרֵא : כו מֹנֵעַ בָּר יִקְּבֻהוּ לְאוֹם וּבְרָכָה
לְרֹאשׁ מַשְׁבִּיר : כז שֹׁחֵר טוֹב יְבַקֶּשׁ רָצוֹן וְדֹרֵשׁ
רָעָה תְּבוֹאֶנּוּ : כח בּוֹטֵחַ בְּעָשְׁרוֹ הוּא יִפֹּל וְכֶעָלֶה
צַדִּיקִים יִפְרָחוּ : כט עֹכֵר בֵּיתוֹ יִנְחַל־רוּחַ וְעֶבֶד אֱוִיל
לְחָכָם

היותה לחיים תתהפך לו למיתה והוא למותו (ך) ומאחר יחשר חיים הלא פעולתו טובה מכל עמלה ובה ייחסו עניי עמו במקום בסתר ואיך תתהפך לו מחיים אל המות קושטת ה' עקבי לב כי גם ס' שפעולה טובה יקשבנה ה' על עקבות כוונת הלב לעשות מה שהוא רצונו שהוא תמימי דרך ניסר לבב מבלי פנות אל מתנוסס: ב (יח) או יאמר מאחר רבותינו ז"ל במדרש משל על מרחי טלפים נייפה בחיורין ומפלגת לניסייון כי יש עושה כחשה המוחפות בחתן חפויחים ומחלקתן לחולים כן יש רשע עושה פעולת שקר ורמאות מעול ומומץ להרבות לו ולחרפך זורע לצדקה מאסר יקנץ להרחות טלפים סירחונו שהוא טהו ויסברו פי הכל לאמר שפעולת שקר תשר יעשה היא פעולת אמת שלמלאכה עיניהם וידימהו לכף זכות (יט) אך לפני קונו יית' תיגמו שוה כי במקום שאמתת הצדקה כאשה דתת אמר כן דברת הוא לחיים וה שאין לדקתו אמתיים רק של רמאות להיות במדרשה נזדיעת לדקתו שעל ידי לדקתו תמשוך רעתו ואין מוחה שלצדיק יחשבוהו לדרכה תהיה לו למותו כי קוענת ה' עקבי לב כמפורש נקודס עוד דקדק כי הצדקה היסרה נותנת חיים כוללים למוחן ומקבל כי יותר ממה שנעשל הניח עושה עם עניי העני עושה עם נעל הניח וזה אמר לחיים שתם אך במדרף רעה הוא למותו עם עניי העני עושה אך זכות המקבל התם המוחן לא יחסר לו: כא (כא) אמרו רבותינו ז"ל כל המרמה מעות לחשה מיד ליד חפילו לדיך כחשה שקבל תורה מיד ליד לא ינקה מדינה של גיהנם והנה כמו ור יחשב לפי זה סוף הפסוק כי הלא גם חשה מורע לדיקים היה ואמר שלא ינקה רע ואיך יסוב יאמר זורע לדיקים נמלט אך חפשר כי תומרס לדיק כחשה הוא מפתח עלמו בלי השקפה של מולידיו אך תם יהיה זרע לדיקים שידמה לו גם הוא נמלט מהרע כחשר קרה ליוסף שלהיותו זרע יעקב נמלט שנדמה לו בבחות חבין ויסוב לחור: עוד יתכן יאמ' הנה לפי דרכן של בני תדם הנוסף ומוחן מיד ליד לא ינקה רע קו לקו עד עשותו רעת העבירה בפועל אמנם תם המוסתים ומוחנים מיד ליד הם לדיקים אבי חבטח גם כי גם שלא ינצר מהם עון הריהור הנה זרעם הוא טיפת זרעם יהיה נמלט מלהתנחל שלא יחסכו עד שבוב תוחה שבתך זרע כי טיפת זרעם יהיה נמלט כחשר קרה ליוסף שגם לחו' שהלך לעשות מלאכתו עמה לא נטמל טיפת זרעו ותשב בתיחן קשתו (כב) והטעם כי הלא גם שעיני נשר ירחו חשה יפה והלב יחמוד לא יצמרו חיברין כי הלא זה יתנו חל לבם לבלתי יחטאו כי מום ובזב וכו' והוא כי הלא גם עיניך לב החדם ידיחנו מהביט חל החלהים חשר חשרה ושחרית' מרה הלא יולבד חלה חשר עיני שכלו פקוחות ירחה וירחיק ממנה כי הנה שלשה המה בחיות חשה יפה ת' בחיות עלמותה נ' בהיות יופיה וטוב מרחיתה חדמדמת חו לבבה נ' בהיות טעם ניחותה והנה הפס לבו חל עלמותה הלא יקודה ומחם בעיניו כי הלא כחשר דמו חותה רבותינו ז"ל כן היה תחת מלחה לותה ופיה מלח דס ומה גם כי יוכר כדת דותה וכיולח בחשל רו"ל המשילה שלמה לחויר שהוא פי מלח לותה שפיו וקרבו טויס כי פי חויר כצורה עיבדת דמי והיופי הדבק בה לכל מרחה עיני כל רואיה ידמה לנוס זהב שבלף חויר כי הנוס נחמר למרחה וקרב חל מקור מחסת פי החויר והבחיבה הנ' חיבה דבקה בחשה יפה כי הלא לח יחסר מוללה בחופן שבהסיר בחיבת טוב טעמה מחשה יפה על כי גם הוח בבעורה ויחזרו תרי מנו תלחת מליחות עלמותה ויופיה מי פתי יסור חליה ולח יהן חל לבו לחמר היחבן ידבק חים עלמו ובשרו ובפקיים יסק פי חויר כלוחה עוברת חו בחיץ לחפן למען על פי דרכו יגע עלמו ובשרו נמס והב חסר בלבו והלב חולת תהיה לו וכלמה כי הן לו יצויר היה לוקח לקח טוב לך הנוס ממקומו לח ימיש ואיך למשם נוס ולהכחיתו יתלבלך נלוחה כן הדבר הזה כי הלא הקרב הקרב חל חשה יפה לחהנת יופיה נחלח שלהתחבר בנוון מרחית' הנשחר בה ילבלך עלמו בחמת חלח לוחה והוא מס והב בלף חויר היה חשה יפה וזה בהסיר מבלל בחיותיה הטעם וזהו וסרת טעם כלומר כחשר יסולל ויוסר טעם הבחת בחיותיה על כי גם הוח נבלחי יפה ויוסקף חל ב' הבחיות: חו יחמר וסרת טעם כלומר חף כן לופה לח יקח חים חשה כי יסקף וירח הבחיות המכרי' ותבטל מלה רבה עד מלח לזה חמר וסרת טעם כלומר לח חמרתי חלח בחשה שלא תמלח טעם וטעמה חל הדבק בה רק לתחוה לך לחשר יש בה טעם שהוא לקיים מלומו יתבדך שלא הששה על תלוחות המעשה רק על הטעם לבשה חו טוב ויסר הדבר (כג) ומאחר חלמר הלא גם הצדיקים לח ימלטו כי גם הם יבעדו ויכשלו בתחות חשה יפה כי תחוה היח לעיניס וידמה להם למחיני נבול עוגב נפשיי בקחתם חשה יפה לחשה על כן חמר תחות לדיקים לך טוב שהוח לבלתי חמוד חשם הוולת על כן חסר יפה יקחו להם לח כן הרשעים שחדרכה כל כך יחמדו לחשה יפה שיקוו מתי תבוח ענרים על נפלה ויחות ליפול חת לשחו: מב (כו) הנה ג' מדות ביולחים ממ' המלוע יש יפור ובוזנו יותר מחוסם ויש פיהו מהרחוי לו ותין מקרי המבוזים שוה כי יש שבחשר יפור כן יריקו לו מן השמים עד בלי די כחשר רבנו מעשיות ספרי רו"ל על זה ויש לח יוסיפו לו ועל כן לוו חכמים חל יבוזו יותר מחוסם כן יעני על כן חמר שלח בחכמתו לח חומר לרחפוך והבוזו ונטח נה יעשה לך גם ומן השמים יריקו לך לרוב כי חולי לח תוכה לגם נגלה כוה וגם לח לומר לך שלח יעשו כן רק קודיעך כי יש מפו' ונוסף עוד יש לך לח כלס כלומר לכן לח תבוזנו על סמך זה לך דע לך כי יש הקלוח שוה שלח חחמר כחשר ימלטו ד' המקריס נוחן יותר מהיוס' כן יקרה לנמנע שלחת מהערך הרחוי לו כי יש יחסרו מהרחוי לו על מוכנו ידו מהרחוי לו ויש שלח יחסרו לו כי יש זה רק ודחי יחסרו מחסר לו כמקרה נעל השדה שירם מחניו והיה בכל שנה הולך ופוחת מטעשרותיו ומן השמים פחתו לו מהיולח השדה שנה שנה עד שלח הוליל השדה רק שיעו' שהיה חביו נוחן מעשר ובחו קרובין נעשו' הרעיטו לבוחי שנח וחמר להם מה יום מימים וחמרו לו לשמחת כהונתך כי נעשית כהן והקב"ה נ"ה כמוהר לרו"ל על פסוק עשר תעשר כו' והיקש לכל חיט וחיט כי כל חשר יפחות פוחתין לו וזה חמר וחוסך וכו' לומר גם כי נמפוך יש מקריס פוניס לך נמי שחוסך ונמנע מהיוסר לפי ערכו חין נו רק מקרה,לחד והוח סודחי יחסרו לו וזהו לך למחסור כלומר ולבן השמר לך (כה) ולל יעלה על רוחך שמה סמוסף עוד נעולם הזה למפור הוח שכרו לו לפחות לחומרו כי דע לך כי העיקר הוח לעולם הבח כי נפש ברכה היח המקבלת ברכה נעולם הזה גם חדושן נעולם הבח וכחמרס ז"ל מס' נתרת המוקן לדקה זוכה ורוחה פני שכינה שנחמר חני נדק לחזה פניך וגם החומר יוכה לכך נגוף ונפש ולעתיד לבח והוא ומרוה הוח החומר המוקן ומרוה בידו החומרים גם הוח יורה בהיותו לפני השכינה יורה בידו לומר זה ללי והוח עניו מודע מרו"ל לעתיד לבח יהיה הקב"ה רחם חולה לנדיקים ויהיו מרחים בהנבע ומומרים זה ללי וחמר כי יד נותנת ומרוה חת העני תוכה להרחות בהנבעה לשכינה וזהו גם הוח יורה כחכמים וחמר יורת בחל"ף לרמוז חל היות ההורחה ב יחידו של עולם שיורה בו למדובר:

מג (כו) הנה דרכן של בני הדס כי לף מוגע בר ולחיו מנביר לכל עם החרץ מחוכרות דגנו שיקנוהו לחוס שיפרע הוח יתברך ממנו ולחפילו עוברים שנמעני חמן לדעת רו"ל כמה דחק חמר כעוללים לח רחו חור חו כפשטו חל כללות כל המלכות וברכה לרחש מנביר (כו) לחמנס לח זו הדרך טובה לפניו יתברך כי יפול בשחת מוסר דין חל חביריו שהוח נעגם תחלה לכן מי שהוח שוחר טוב מנחר חל חל כרחוי לח יבקש בתפלתו יבר הנ"ה לח מוגע הבר רק יבקש שנהיה לרצון לפניו יתברך ו"ל שוחר טוב עלמי היח יבקש רצון חל עלמו ולח רעה חל שנעשו כי הלא והורה רעה מלחתו יתברך חל רעהו חנוחתו חל הורש כי יענש תחלה: מד (כח) חמר לח המוגע בר המוכר ולח יניר לעם הוח בוטח נעשרו שלא הבח עליו נרה מחנר יקנוהו לחוס כמקרה הנלים ניחי חליטע הנניח יקריהו נדיקים יפנעו והוח לח ירחמו וזהו הוח יפול בעלמו ולח יעשרו ורוב דגנו חו יורעיו חנר לח חטחו ולח תדבק קללת הלחוס חל בניו כי יכין רשע ונדיק ילבש ולכן חין עושרו נוסל כי וכוח בניו שלא חטחו חומרו וזהו וכעלה שהוח פיחר לפרי כך בניו הטובים יהיו כחומרים למחון לחניהם וזהו וכעלה נדיקים יפרחו בו בנפלו כי יכין רשע ונדיק ילבש: או יחמ' כי זה דרכו יתברך כי חת הבוטח בעשרו כמדומ' לו שלא יחוט לעולם ובלתי מחסיר לת עשירי כסרון וז לי ממון כי יחבד כל עומר שלו ויניחהו לירי נדיקים חנר בוה כי יברכם ה' ויהיו עליו סחרה וזהו בוטח בעשרו הוח יפול בעיני וכעלה חנר הוח שומר לפרי ומחסה ומסתור ליושבים בגלם כן יפרחו נדיקים להסתר הנו' חנר בוטח בעשרו בגל הפרחסם כיתר עניי עם (כט) ואחר שכ"כ יסברהו עשרו כי גם יתרושם לח חסור מעליו גמוח הרוח סקנה בו כי חחר חנר עכר ניחו בנטעו

יַחְבֹּט־לֵב׃ ל פְּרִי צַדִּיק עֵץ חַיִּים וְלֹקֵחַ נְפָשׁוֹת
חָכָם׃ לא הֵן צַדִּיק בָּאָרֶץ יִשָּׁלָם אַף כִּי־רָשָׁע
וְחוֹטֵא׃

יב א **אֹהֵב** מוּסָר אֹהֵב דַּעַת וְשׂוֹנֵא תוֹכֵחֹת
בַּעַר׃ ב טוֹב יָפִיק רָצוֹן מֵיְהוָה
וְאִישׁ מְזִמּוֹת יַרְשִׁיעַ׃ ג לֹא־יִכּוֹן אָדָם בְּרֶשַׁע וְשֹׁרֶשׁ
צַדִּיקִים בַּל־יִמּוֹט׃ ד אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ
וּכְרָקָב בְּעַצְמוֹתָיו מְבִישָׁה׃ ה מַחְשְׁבוֹת צַדִּיקִים
מִשְׁפָּט תַּחְבֻּלוֹת רְשָׁעִים מִרְמָה׃ ו דִּבְרֵי רְשָׁעִים
אֹרְבֵי־דָם וּפִי יְשָׁרִים יַצִּילֵם׃ ז הָפוֹךְ רְשָׁעִים וְאֵינָם
וּבֵית צַדִּיקִים יַעֲמֹד׃ ח לְפִי שִׂכְלוֹ יְהֻלַּל־אִישׁ וְנַעֲוֵה־
לֵב יִהְיֶה לָבוּז׃ ט טוֹב נִקְלֶה וְעֶבֶד לוֹ מִמִּתְכַּבֵּד
וְחָסֵר

נביאו בעוסרו לא יכנע עדין קחת לדיקים כי אם עודנו מחוץ בנאותו בהוכן לא נאחר לו לנחלה רק נפשות הרוח בלחו' הלהם תדמיוני ותשוה ותני הייתי בעל הון רב ולהלה קך לליט היו כי גם שכחתי הוהב הלא נאחר הכבוד וזהו עוכר ביתו יחבל רוח וכן יחבל רוח עבד שהוא קויל שתוארו לנזוף הכמה כר"ח חכם ומוכר קוילם זהו שבחיותו עבד להכם לב לא יקנה החכמ' ממנו ויחבול רוח מתגלה על הוולת בזה' הלא שמפתי חכם גדול ומי כמוני חשוב ונחתר נמלא כי ריק הוא מחכמה ומוסר כי קויל הוא בחה לוקח ונשחר לו הנשמת רוח כי כמקב' עוכר ביתו הנו' גם הוא יקרנו :

או יאמר כי לחר שנוטע בעשרו הוא יפול והלדיקים יפרחו לו הלים הוא שנטע בעשרו ועקה יחבל רוח כי ריקה נפשו קו יכנע ויעשה עבד החויל הוא לחכם לב הרואה את הנולד ללמוד ממנו על יקרתו עוד כדבר ברע הוא לו דומה לו מהמתרגמים :

מה (ל) הנה ידענו כי הלדיק לוכל פרי מעלליו בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא והלא נגד עינינו לדיק נכרת בעיניד ימיו ורוב פירותיו ונם המדריך יעיש כל ימיו מכחובים לך הלמר על החחד פרי לדיק עץ חיים כי הן תמת שפרי מעשיו יהות יהי' לו עץ חיים גם בחקים חלילה הפירות שהם בעולם הזה הלא שלוקח נפשות הוא יקבל עתותיו כי יודע בעל התכונה לימתי ילקט תנינו (לא) והלא די שלא תקפיד הלא תדרכה תק"ו לומר הם לעושי רלונו כך לעוברי רלונו על חחת כמה וכמה כחשוכח יובי נן יעשר לל המקומי קדושו בהוליכם חותו לידון וזהו הן לדיק בחרץ ישולם קף כי רשע הבלחי בב כי הם עודנו חוטח שהוא הק"ו בעלמו :

יב (א) **ועל** החלוקה השניה כי תרח כי חולק יד לדיקים ומה גם קופסי התורה כי לל לחכמים לחם ל' תקון והנחם כי זולת נקיון עוונותיך הלא נחם הזכה לתורה כי חוהב מוסר הם הייסורין חוהב דעת הוא דעת התורה כמודע כי לחד מהדברים חסר לוקן ר"ל ייסורין הוא התורה כי ע"י המוסר דעת תלמים ימלא ולכן שונא תוכחת חסר יוליכהו הלוה יסחר נער שלא יהיו חכמה (ב) ושמא תחמר הלא חלוק תהנת דעת התורה והשנחה הל ההנת מוסר ולא כן הדבר כי הלא מן השמים יכריזו חכם לו טפש לזה תחר מי שהוא טוב ויסבול עוונותו לעסוק בתורה יפיק חל הפועל רלון מה' חסר הוכרו עליו שיהיה חכם חך הבלתי נותן חלקו בתורה חסר תתקיים נורח החכמה שנורה עליו שמה שיהיה חיים מומות ובעל תבונה במילי דעלמא והלא ירשיע ליהפך חכמתו לל חכמת חיי שעה ויניח חיי עולם ולא זה הרלון מה' : (ל) או יאמר פרי לדיק הוא תלמיד לחד הוא עץ חיים כחלו נטע עץ לחכול פירותיו שהן חיים ולכן מי שלוקח נפשות רבות מהכניסן תחת כנפי השכינה הוא יקרה חכם בעלמו כי לעלמו נוטע חילנות רבות של חיים : או יאמר פרי הנמשך מהלדיק שיראה ולמוד הרואה טוב מעשיו הוא עץ חיים לכן לוקח נפשות שלמדן בקום עשה הוא חכם שמ"ם שיוכה עד לין קץ : **ב** או יאמר פרי וכו' לומר הלא על דבר לדיק ורע לו רשע וטוב לו הלא תשובתו נגדו לנקוט חלחת הלדיק פה ומשלם לרשע חל פניו להחזידו חך מה תענה על לדיק קוצר לת נניו וילך עריריי והרשע ורע רב ישחיר קריין והלא לת תהיה רעת הלדיק בלבד בעולם הזה כי גם בעולם הבח לת יניח לו חם עריריי יחות וגם טוב הרשע ההוא לת בלבד יהיה בעולם הזה כי חם גם בעולם הבח כי על ידי ובעו תפשר ייטב לו חם ונם תכפל התמיהה חם הרשע ההוא שנה ושלם ועודנו מחויק תמיד בדרכיו שהבטל טענת השטוחה לומר שיהריכו לו לולי יטוב בתשובה כי התמיד כ"כ תקות תשובתו חבדה כמעט וולת הקושי מלד עלמו הלא שתים רעות לדיק מתרגשות לחד כי יהיה כל ימיו סר וועף נפלא חל לבו ויבטל מן התורה כי שתעתע בעיני לילותה ובבח לכלל כעס תורתו משכחת שניה כי ח"ו יבח להדחר חחר מדותיו ויחדרך חלילה יפשיח נפשו על כן בח שלמה בחכמתו והניח הנחה ל' פתח דבריו לתקן הכל ואמר דע לך כי לין הלדיק לריך פרי נטוע לנפשו מניחה כי הלא פרי לדיק הוא העץ חיים לחר לו בעולם הבח בזכו' תורתו ומלותיו והוא דעת ספר הזוה' עד שתמהו על הנטרך יינוס לחפ ת"ח והניחו שהוא להניח נפש לחר מת בלא ורע ולחין לא היו לו ליגס ולכן חל תתמה

על החפץ' ועל הכרחת זרעו חל תקוה כי ולוקח נפשות הוא יתברך חכם ויודע נלנולי שנקש ולא לדעתם וה הוא מפלח הנפשו' עלמן (לא) וגם על שנוש מיסורין לדיק הקוח בידיקוו כלין נניו הלא הקשה ותמר הן לדיק בחרץ ישולם בשוב כל שכן רשע וחוטח כי ק"ו הוא שיתוח ילקחו נפשו' זרע רשע וחוטח כלומר מי שהו' רשע ותמיד נהוה תמיד לחט' וזהו תוח' וחוטח כי זה לא יקל לשוב שנחמר שיחריכו לו על כך :

(א) אך תמנה חל תעשה חל לב ולא העצב חל לנך כן תשכח תורך ויטפש דעתך כי חוהב מוסר ומקבלו בחכ' חוהב דעת כי נוזות ייסורין תוכה לתורה כמודע שהיה בזה רק על ידי ייסורין והחפך לם תשנח הייסורין ותעלב חל לנך כי שוגח תוכחת הלא יפשיד תכמתו ויעשר בער ולכן הזהר והשמר כן תשכח (ב) ועל השניח כן תקנח להרהר הלילה שמור נפשך מהד כי רחה מה בין הסובל ובלתי מהרהר למרהר כי הלח מי שהוח טוב בלתי מעקש ומהרה' וולח כפרת העון ניסורין עוד יקבל שכ ר שבלוחו וזהו ישיק רלון מה שע"י

קבלו מחהבה יפשה זרון עוונו רלון וזכות כמחמרנו על כי נרלה עונה והיח מסקנה דנמרא כחן מההבה כחן מיראה מחהבה נעשו זדונות כוכיות מיראה נעשו כשנגות והזו כי נרלה עונה כי נעשה העון רלון נמה שלקחה מעלמה מיד ה' וכו' שהוא מחהבה והזו יפיק רלון כי' תמנה לשר הוא חיש מוחיח מהרהר לחר מדותיו יתברך חלילה הלח הל"ל שלח יכופר עונו ניסורין כי לם שנם ירגיש ויוסיף על חטחתו כפש ויירש תרתי נהיכם הייסורין פה ונהיכם לעתיד (ג) ושמח תחמר ומה תשיב על תוכחתי דע לך ב' הכחות נחתי כי לח יכין חדם נרשע כי לח תכון ורעו שניח כי נם שחמרתי שים לדיק חולך ערירי הוא שחין לו רק זכות עלמו לבדו חך לם יש לו זכות ב' לדיקים שהוא והבנו היו לדיקים שמלח ורע חיש זה שרש של ב' לדיקים בל יחוט (ד) והם שרחה כי נהפוך הוא לעילך יהיה כי חולי הרשע ההוא מלח תשח חיל והיח עטרת בעלה כי תרוממהו ובזוכות יכין כיתו והם שורש לדיקים יחוט פנע בחשה מביחה והיח לו כ"ק בעלמותיו לכלותו עד יחבד שרשו ורעו מפני רעתה וזה לחר תשח חיל וכו' וייחס חוהה לעטרת על דרך הנשים שיכין זרעו כי נשים עטרה לחנוח כמחמרנו ב"ל בנרחשית רבה פט"ו (ה) עוד טענה שניה כי מי יודע מי הוא הלדיק ומי הוא הרשע כי לפעמים יש לרחים רשעים מחשנות לדיקים בלבושם ומעשיהם משפט ולא כן הוא לעינים שפעולתם רעה כי כוונתם לטובה לפך הנרחה כחשר דנותיהו ספרו לנו מחים שהיה מנדל בלורית ובטכסיסי נוים וחשדוהו וחשבוהו לנוי והודיע מעשיו ולמה היה כך והכירו כי היה לדיק נמור ולעומתם זה יש לנרחים לדיקים מחבולות רשעים כחומר כיוצ מעשרין חת החבן שנחלח שלדקתו מרמה לרחות חת רוחין וזהו מחבולות רשעים מרמה (ו) ולל תחמה כי הלח יקרה שיהיו דברי רשעים שהם נחמת חרב דם ומחפים ומיפים עד שפי יבריח בלבושם הדמי' לכל חדם לכף וכוח ולח יניחו כי תחת הורקת הדברים הטובים יש מלודה רעה לחרב דם ובפיהם יחברו טוב עליהם להלילם כחשר נחלנה בדברי עשו וזהו ופי ישרים יצילם חת הרשעים הנה כתבתי לך טענות מסנרח (ז) והנני שם לפניך רחיה מוחשת חיך חנית לפניו יתברך בית לדיקים מכל העולם כלו כי הלח בדור המבול השחית כל נשר עד בלתי השחיר בין ונכד ובית בת בניו ובניהם העמיד לעבד וזה חמר הפיך רשעים וכו' והוח מזמרם ז"ל בנרחשית רבה הפיך רשעים ואינם זה דור המבול ובית לדיקים יעמוד הלה תולדות נח ע"כ וחם כן היכה מוטל עליך לשים חזקך כחפרכסת לשמוע תשובתי חשר שמתי לפניך בהנחה שהוח יתברך לח מבלתי חנב זרע לדיקים יולך חביותם עריריים מן העולם חבות ובנים בנים לה' :

מו (ח) יאמר כי תין להלל בעל שכל רב חם רשע הוח כ"ל חדרבה יותר יהיה לבוז בחמור הלין מה רב שכלך חם נשוה לנך ודעה חסרת להסכיל להטיב ולפי רוב שכלו יגדל בזיונו ושישור הכתוב לפי שכלו יהולל חיש וכן נעוה לב לפי שכלו יהיה לבוז כי לפי ערך שכלו יערך בזיונו על העותו לנו . חו יאמר חל יתהלל חיש על פעולה טובה רק לפי שכלו חשר יעשנה כי הלא חם יהיה נעוה לב כחדם ההיח חדרכה יהיה לבוז (ט) תדע כי הלא חם יהיה חיש עובד חת עלמו ממלחכה בזויה לבלתי הנטרך לבריות ולעוותו חיש מתכבד לבלתי עשות מלחכה

וְחַסַּר־לָחֶם׃ י יוֹדֵעַ צַדִּיק נֶפֶשׁ בְּהֶמְתּוֹ וְרַחֲמֵי
רְשָׁעִים אַכְזָרִי׃ יא עֹבֵד אַדְמָתוֹ יִשְׂבַּע־לָחֶם
וּמְרֹדְפֵי רֵקִים חֲסַר־לֵב׃ יב חָמַד רָשָׁע מְצוֹד רָעִים
וְשֹׁרֶשׁ צַדִּיקִים יִתֵּן׃ יג בְּפֶשַׁע שְׂפָתַיִם מוֹקֵשׁ רָע
וַיֵּצֵא מִצָּרָה צַדִּיק׃ יד מִפְּרִי פִי־אִישׁ יִשְׂבַּע־טוֹב
וְגְמוּל יְדֵי אָדָם יָשִׁיב לוֹ׃ טו דֶּרֶךְ אֱוִיל יָשָׁר בְּעֵינָיו
וְשֹׁמֵעַ לְעֵצָה חָכָם׃ טז אֱוִיל בַּיּוֹם יִוָּדַע כַּעְסּוֹ וְכֹסֶה
קלון

וחסר־לחם: (י) יודע צדיק נפש בהמתו ורחמי רשעים אכזרי: (יא) עבד אדמתו ישבע־לחם ומרדפי ריקים חסר־לב: (יב) חמד רשע מצוד רעים ושרש צדיקים יתן: (יג) בפשע שפתים מוקש רע ויצא מצרה צדיק: (יד) מפרי פי־איש ישבע־טוב וגמול ידי־אדם ישוב לו: (טו) דרך אויל ישר בעיניו ושמע לעצה חכם: (טז) אויל ביום יודע כעסו וכסה

לפי כבודו ואת בדעת לו היינו מהללים לפי הנגלה הלח נאמר כי
מתכבד ורקח יכובד והעושה מלאכה של עבדות יקרת נקלה לך
להעריך כל פעולת איש לפי שכלו חדרנה נאת טוב הוא המקלה לחר
שהוא עבד לו לעצמו ולח יקנאה בעד מקרים ר לתמוך כבודו לבל
יעטרך לבריות מהתכבד ת"ח שהוא
חסר לחם שלח ידעו כפשוטו כי מה
שנשבלו של מקלה הוא כבוד ומה
שנשבלו של מתכבד הוא קלון שיאמרך
לבריות ויהין לך קלון גדול מזמנו וזהו
טוב וכו' מתכבד וכו' (י) והיקש
הוא שלח נרחה לדיק מרח' על בהמתו
כמודע כי טרם יחכל הוא יחכילנה
כד"ח ונתתי עשב וכו' ואחר כדוחלכלת
ושבעת ועל רשעים יתחכר הלח
ירחה הרוח' בלי ההקפת כוונת שכלו
של לדיק ויחמר הלח מלד הפעולה
לחבורי יקרת החיים הוא וגם חסר לב כי הלח לחיה דרך בני חדם לרחם
יותר על חדם כמותו חו על בהמה שלמטה מסונו והיחס על בהמתו
ויתחכר על מכעיס לך בהשקיף חל הדבר לפי שכלו נחמר יודע לדיק
נפש בהמתו כל חר לח יסבול קונן ערך נפש בהמתו נערך נפש בני חדם
לך רשעים הת"ח דיקים נפשם הקדושה רחמים שלהם הוא החבורי ולכן
בהתחבר עליהם לטובתם ליסרם חוהם ולמענן יסובו מדרכם הרעה
רחמנות יחשב (יא) עוד תרמוך בחלבת בינתו כי יחמר כי חין זו רק
מלחכת רשעים ויקרח שהדיקים לח יוכלו חו לח יחפלו על קרירות
הומן ונעל הסדה הוח ירדוף לחריהם פעם לחר פעם עד יעברו ימי
זריעה וניחסר לחיו מפני כבודו ומי פתי יחשוב חת החיים הוה למכובד
שלחתוך כבוד הניח הסדה בור ולח לחסר לב וזה חמר עובד חדמתו
נעלמו ישבע לחם וחינו קלון כי חדמתו היח לך חם מדרך ריקים הם
מכעיס ריקים כיותים חל הדבר חוח חסר לב כחמור הבה מוה לפי שכלו
יהולל חיש ולח לפי מלחכות הפעולה:

(ט) שד יחכן בחמרו טוב נקלה וגם מי שהוח עבד לו לנקלה שהוח
דווי מלחר ממנו טוב ממתכבד לבלתי מצוח מלחכה נמוכה
וחסר לחם: חו טוב נקלה בעשו חל יחכן בידו עם ה ות עבד לו כי לח
יחתין עד יעשנו העבד ממתכבד וכו' ועל דרך רחו יחמר כי יש בני
חדם מקרחקי' מעבוד חת ה' מפני הכבוד כי יש כחה מלוח יבטרך חיש
לבלתי פנות חל כבודו רק להתבונן כענין דוד בחות' ונקלותי עוד מזחת
וים ישפוך ידו מפני הטורח ומה גם עסק התורה וים על בלתי סנף
חומרו רק למלח כל תזהותיו חמר כי חל זה יביט החיש כי חם לדיק מה יקן
לו יתבדך הלח לעצמו הוח מטיב וזהו טוב נקלה בלתי חם חל הכבוד וגם
היות עבד בלתי עשוח חם חל הטורח חחר שהוח לו כלומר בעצמו בעה"ב מחסר
זוח מתכבד לבלתי עשות המנו וגם הבלתי חפץ לטרוח כי יהיה חסר
.חמה של תורה שלח בחה רק בעמל ועבדות (י) ועל הנ' חמר יודע לדיק
וכו' לומר לח יבטר חו הוח לדיק ומרפה ידו לבלתי הכביד על חומרו חו
הוח רשע ולח שב לבלתי סנף חיבריו חם לדיק הוח יודע ומכניע לדיק נפש
בהמתו הוח נפש הבהמית לבדה כד"ח ויודע בהם חק חנפש שכות וחם
רשע הוח ורחמי רשעים הם חבריו הוח חכזרי לעצמו (יא) כי תמצול לך
מבל למי שלח יחרוס חדמתו חהם כחמר שמרחש עליה שלח יחרוס ולח
יעבוד לבלתי הכניעה חדרכה חו טוב לו כי ישבע לחם כן המכניע חומרו
עובד חדמתו יקרת וההוח ישבע לחם חלהיו נעה"ב וחם הוח מדרף ריקי'
הולך חסר לימיהו וחחותיהם הוח חסר לב:

מן (יב) חנה למעלה חלקנו בין רשעים לרעים כי רשע יקרת
החוטח נימו למקום והע מי שהוח רע לבריות
כחומרם ז"ל על חוי לרשע רע ולפי זה חומרו רעים וחטחים לה' יהיה
רעים לבריות וגם חטחים לה' וזה דרך הרע לבריות כנגדים ונולנים
וחשמים כי גם הרשעים לשמים ימלטו זו ויקרה יחזור רשע לנוד
נחשמו חת הרעים ולבלול שלח חסר שללו וחשמו מבריות וכל יפעלו וכל
חפץ יהי לחלח בטחו מחמר מה שהם חשמו וירחה טלפי חסידות לחמר
כי יעשה כן לשלח ניד פשעם וזהו חמר רשע מלוד רעים יפרחה כי קנח
לה' כי גם שלח לדיק הוח הלח מרחה שעדם יפרחל שבולם לדיקים ים לו
לקנח להלהיו וזהו ושרש לדיקים יתן ויהיה יתן מה שיניח וידבה כחו נתן
ריחו ויתן לו לרוחה כן זה שרש לדיקים שים לו יתן וירחה לנולם: או
יחמר חמר וכו' כי דעתיו להוציח נפקותיה מתוך הקדמה לחת דדרך ק"ו
והוח פי יחמר חיש היתכן כי חם יעשוקים בפיו בקורה זולת מעשה
הגיוד חבר יעשה שחפרי הפה נלבד יהבל בעולם הזה והקרן קיימת לו
לע לשם עם היות כי כן יתן זה רק פרי דבר בלי מעשה על כן הקדים
יחמר חמר רשע וכו' לומר כי מושל רשע כדי לנוד רעים על דבר נניבה

חו רעה וולתך מה יעשה לבל ירגישו רעיש ויפחטו יחנכל לבלול בחפיסתו
לדיקים ורעים יחד לנור לחמר כך מקובם בחקירותיהו הם הרעים ולח נוד
כי חם סיעה חחת והחחלה מחדתו מהלדיקים ומנגן יחסוף המוקדים
לרעים להסתיר דבר וזהו חמר רשע מנוד לת הרעים ולכן ס"ת והחחלה
של לדיקים יהן בחלודתו ברשפיתו לת
יהום חל נשר הלדיקים (יג) והנה
להיותו רשע בלמלח הכ"ה עוור חת
הלדיקים חם הרעים יחת חנו להכחים
הלח כנדי ברשע יכה ויפגע בישרין
רעיש קך מה יעשה הוח יקנרך
לחנן הוחיל מלרה לדיק יכשיל חת
הרעים שיכשלו בלשונם וידו ורוב
פעחים שלח בכוונה יוליחו מלין יפלו
בחמרותם בל יקומו והחל ניש עשה
למען יפטרו חת הלדיקים וזהו בפשע
שפתים שפשעו שפתי הרעים נהם
להוליח שפתותם נגד טובותם וינלו רעשה כפושעים שפתותם נם מיקש
הרע החוח ויחחו הוח לבדו וילח מלרה לדיק חלו זיוה כשע שפשע בשפתיו
החים הרע חותו עון מנקש חותו סילכד נם עתה בשפתיו בחופן יל מלרה
לדיק ועתה עוליח הק"ו לומר חם כשע שפתים של הים רע מספיק לב'
תועלות שמוקש רע וגם שעוליח מלרה לדיק (יד) ומה נם שעתה
נלמוד שמפרי פי הים הוח פרי שבר קריחה בחורה יפבע טוב בעולם הזה
כי מרובה מדה טובה כו' ווה מפרי ולח כל הפרי כי עוד יפחר פרי לעולם
הבח ולח עוד כי חם יעשה השומע ושלח לקיים מה
שהחים הלו' קורח בתורה ויעשנו כי נם זה פרי פי הים נם זה שמור לו
וזהו ונמול ידי חדם השומע שיעשה בפועל ובפועל יסיב לו לנדיק כי
לעומת מה שפשע שפתים מוקש רע להסיב לו נמולו נלמוד נם להפכו וזה
חמר ידי חדם ולח חמר ונמול ידיו חם חוזר חל החים הנו': או קרוב
לזה מפרי כו' כי חם היה מלמד רחוקן לסתעון חו עוסק בתורה לעלמו
ושמע לזה ועשה מה ששמע חסר מעשה לזה הוח פרי פי רחוקן חמר כי
מפרי פיו ישבע טוב רחוקן הלו ולח יחסרנו מוכיח לזה להסניע לרחוקן כי
חם נם ונמול ידי חדם ישיב לו וגם זה יולח מהוח' בשפע שפתים כו' כי
חחר שבשפע שפתים שלח בחתכוין יבלו ב' תועלות נם מפרי פי הים
שלח בחתכוין ישבע טוב וכו' וזה נכון מהקודם ונם שב מוקש ת"הכל הולך:

מה (טו) הנה מהקדוי יקחר ושומע עלה למנם שהי מדות בדעו'
בני חדם יש בלתי רוחה חוכה לסברתי כי היח יסר'
תמיד בעיניו לכל דבר ויש כי נם שכל דרכו יסר בעיניו לח יוים משמוע
דעת זולתו הולי יישר בעיניו ויבר' לזיה יכסר חמר כי חסר דרכו יסר
בעיניו לזיל יקרת כי דרך חיל יסר בעיניו והם חסר דרכו יסר בעיניו לח
יוים משמוע דעת זולתו נם שלח יעשה לקחת עלה מהוע' ולסתך עליו
רק לשהייעץ מחוך ג' הדעו' הנה יחמל' סם ת"ל מעליו וחכ' יקרת וזהו
ושומע לעלה כלומר חין לדיך לומ"ם עלה שומע עלה שמוע לעב' כ"ח נם
השומע להת יעץ כחו' לעלה יקרת חכם רוחה חת המולד פן יעשה מה
שיקחרט: (טו) אויל וכו' הנה מבלתי שמוע עלה לחול וניקהג
בדרך חולת פשר יסר בעיניו יפול בדעה לרוע הנהגתו וע"י כן יכעים כי
יקרה קלונו שע"י נחיר' כנדקו והנהגתו כעיר פרח כרע נפל ולמה שהוח
חויל יפנה בחולתו בתה שיודיע כעסו לומלם על מה הוח כעום שהוח כי
ע"י נחירת רוע הנהגתו נפל בדעה וייהיה לו קלון שידעו חולתו שנחר
בדע ולח הבין דרכו וזהו חויל ביום יודע כעסו שלח יסקוט עד יודיע
כעסו על מה הוח ולוקח לו קלון וטוב היה יכסה קלונו ולח יודיע
חדקתו כי הפולתו עלתו וזהו וכוסה קלון ערו': ב או יחמר כי יש מדות
מדו' סיונות בחדם יש חסר יון מעצה לרוחו והיה כי יכעים יגלה כעס
לבו ויבער כחרס על שבננדו ויש לו יגלה ניד בן תלה הקלה חך יעבוד
מהיום שנח כו לכלל כעס וים יסיוד לפיו מחסו' עד המחרת ויו יגלה
קלונתו וכעסיו וים לחעלה מזה אחין כרוך לומר שלח יגלה כי חם נם יעשה
מכסה וחפוי חל הקלון שהקלו בו שע"י בזה לכלל כעס בחופן שלו יעויר
יודע לרגיש קלונו לח יודבק והנה היה קרוב לחחיוב כי המדה הש'
מהרבעתן היח מדת החויל והחחרוכה מדת החכם וב' מחניעו' מחולבו'
כי כל ה' מדה ביניהי לחמר שלמה כי לח כן הוח רק כי נם השניה היח יודע
החויל כי בהגלות כעסו ניום חרון חפו כי חם לנבו יפריו על מחוקיו
לחרף חת מכנגדו ועשה רעה ונם חי יודע הם טרם נקר יודע חלין כי
חין על מכנגדו חסמת הבר כי החלו בו ושוב לו הסתר דבר והוא יפן
מדבר דבר מיום חל יום נם הם לחחרי עשוי יום יבלו להלהיו הקר ניש
חלין חו בעל רבי מה חין כן ביום יהיה חין מרחין לחדם בסעת
כעסו על כן נור חומר כי חויל יקרת חמר ניום יודע כעסו
ולח יניח חל בהיותו הלו חזר הן בחיני חכם לב ועל"ד מהיח נרחה
מדת החכם חמר כי עולה היח על נבי תוקר חכם והיח קוהר חיים בעל

התחכמו'

קַלּוֹן עָרוּם׃ יו יָפִיחַ אֱמוּנָה יַגִּיד צֶדֶק וְעֵד שֶׁקָּרִים
מִרְמָה׃ יח יֵשׁ בּוֹטֶה כְּמַדְקְרוֹת חָרֶב וּלְשׁוֹן חֲכָמִים
מַרְפֵּא׃ יט שִׂפַת־אֱמֶת תִּכּוֹן לָעַד וְעַד־אַרְנִיעָה
לְשׁוֹן שָׁקֶר׃ כ מְרִמָּה בְּלֵב־חֹרְשֵׁי רָע וְלִיוֹעֲצֵי שָׁלוֹם
שִׂמְחָה׃ כא לֹא־יְאֻנֶּה לַצַּדִּיק כָּל־אָוֶן וּרְשָׁעִים
מָלְאוּ רָע׃ כב תּוֹעֲבַת יְהוָה שִׂפְתֵי־שָׁקֶר וְעֹשֵׂי
אֱמוּנָה רְצוֹנוֹ׃ כג אָדָם עָרוּם כֹּסֶה דָעַת וְלֵב
כְּסִילִים יִקְרָא אִוֶּלֶת׃ כד יַד־חָרוּצִים תִּמְשֹׁל וּרְמִיָּה
תִּהְיֶה לָמַס׃ כה דְּאָגָה בְּלֵב־אִישׁ יַשְׁחֶנָּה וְדָבָר
טוֹב יְשַׂמְּחֶנָּה׃ כו יָתֵר מֵרֵעֵהוּ צַדִּיק וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים

תתעם

רעיה׳ ורעה בלבנס ולכן בגלל הדבר הוה יזהר תיש ולפת תומר בלב כמה מדע מי זה הלים סיוסר לבו מלריו ומלמין לקול דבריו ומי זה מרפה תומה ומתתים ערמה ומסתמרה כל יכרה סוחה ללכדני על כן תמר שלמה הנה בב׳ סוגי בני חרס לה תלטרך לתזנולת הבחינה כי ברור הוה דך על השלישי תני לסיוך מלין והוה כי תסר יפיח תמוכה שכל הפחת פיו הוה תמוכה שלה יוליח מפיו מה שלה יהיה תמוכה תומן זה בלי ספק תבטח בו כי יגיד לדק ויהיה תוכו כברו שלה יהלל דך ובן מי שמרפה שהוה עד שקרים לין ספק שיגיד לך מרמה ולל תלמין בו כי היחוק רמתי מחרי התמכרו להגיד שקר וזהו ועד שקרים מרמה שחוור לל מלת יגיד התמורה שהמפיח לתמוכה יגיד לדק ועד שקרים יגיד מרמה (יח) תמנס יש כת ג׳ תסר לה תדע שחרה כי יזדבר סרה ויבחר לשון ערומים ויבנה לנוד והיה נדון על שתי הסניעים פוסח לה תדע שם תלמין לקול הזוח הרלשון לו לקול החברון כי יש בוטה דברים קדים וריעים מניעים עד החלל כמדקרות חרב ונס יבוטה לשון חכמים מרפא כי מיד יחזור לשון חכמים לחפיה בלשון חכמה והתנכלות מרפח על תסר דקר לקון מתמרו שהיה נרחה כמדקרות חרב ורפח יפיח כי יבחר לשון חכמים בתתמלות פיו ושם תלת דברי פיהו המר לתתוק ויחזור לומרו ולשון הל בוטה המ׳ שבוטה כמדקרות ולחברי כן ולשון כו׳ כטבע רוב פסיקי הספר הלו למצין בו בחופן לה תדע שם בוטה הל תלת דברי פיהו לו הל לחברית פיהו (יט) על כן הנני מלמדך כלל גדול והוה שפת תמת כו׳ והוה כי הדבר בעלמו יורה דרכו כי תסר הוה דבר לתת בכל יום הולכת ותוקם תכוכת לתמתו ותסר שקר הוה לה לקון לתמתו רק עד יתמר תים תכוח ותקייסנה בדעתי ותרקה בעין שכלי שם כון הדבר כי תיד יסקיף ויבח כי נכה רגלים הוה יחזיק בו ולה יקום וזה תמר שפת תמת תקון לעד כי לעד תהיה הולכת וכוכה הך עד תרגיעה שהוה עד יתמר תים תרגיעה ותקייסנה להבין בה יכון לשון שקר ולה יוסר מהסיעור הלו ושיעור הכתובים יפיח כו׳ ולכן על שתי תלה לה תלטרך תחבולת הבחינה להסתר תמלודסם הך תים בוטה וכו׳ ועל כן זה הכלל שפת כו׳ : (יז) או יחתר מי שיפיח תמיכה שהיה תומר שרלה מה שמגיד רק שתתמין שכך הוה שיורה שיבח תלסקר תים זה בהעיד על הבר יגיד לדק הך שם זה הוה מוחזק לעד שקרים נחום כי מרמה הוה לומרו שלח רלה רק מתמין לשיחבהו למדקדק בעדותו ובלשון הרע שיגיד (יח) והנה יש מקבל הלשון הרע ובוטה רעות כנגד מי שנחתר עליו כמדקרות חרב הך מי שים לו לשון חכמים עושה מרפח ותומר למגיד שפת תמת וכו׳ ובמיקון יודע התמת כתפורש נקודם : או יתתר יש בוטה כו׳ לומר רלה כח מה בין לשון חכמים לביטוי שפתי׳ כי הנה יש בוטה כלחתר יד והוה כמדקרות חרב שבדבור תחד ידקיר דקרות רבות הוה התפסר לשון הרע שהורג נ׳ כחתר כנודע והוה כתבטח בשפתי׳ תעשה שתר תין רטיה לחת תתפקח לרפחתם וחילופו בלשון חכמים והוה תתמרם ו׳ל על שתעו וקחי נפשכם ב״ן תימו תרפח תכות רבות ברטייה לחת בחתד תתבריו והקב״ה תם יפלח תים עוונות תשר חטח בכל תיבריו ברטייה לחת בחומו יקרפח כלו והוה סיטה חומו לשמוע תורה ומוסר והוה שמעו וקחי נפשכם כי כמלח כי לשון חכמים תתדברת בחון החוטחת היח תרפח בהסתיעו לחוטח ורפח ירפח : ג (כ) הנה יקרה יחבאו תכסיס רשעים לרמות לת תים לדיק ולעומתם יש מעיני רעתם ייעצו לת הלדיק עלה טובה להכלל תרמתות ועל ידי כן ישמע ולח תבח רעתם לל הפועל ולח ישמחו יועצי שלום בהומר׳ תמו הללו לת הלדיק לתמר שלמה כי לה כן הוה כי לין לדיק לומר עתה שבח׳ רמתותם בלבם ולח בח לל הפועל כי תם לפילו תם היו עושים הרעה בפועל היה מיטל הלדיק בחבר ה׳ לחתו והוה תרמה בלב חורשי רע כלומר בהשב׳ תתרמה בלב חורשי רע שלח בח לל הפועל תו ליועצי שלום שתתה בהומרם תמו פעללו השתר תתרמה בלבם (כא) ולח כן הוה כי הנה לה יהוה ולח יודמן לדיק כל חון לפילו כרשעים מלחו רע לנמרי שמלחו והשלימו הרע ישילמו ה׳ מהלכד בתעשה לת יהוה לו עשות כל חון לנמרי כי טרם כלותו יבוא ממנה חך

רשעים מלחו רע לנמרי :

נא (כב) אפשר כיוון שמוזר לפחות מפני השלום כי גם שתועב׳ ה׳ שפתי שקר חך ועושי תמת׳ על ידי השקר הוה רלונו שעושה יהיו נחמנים תים לת רעהו וחים לת לשתו ולח תמר ועושי שלום למה כי מחים הנה דרכי ההשמ׳ מפני השלום תו לשים שלום בין המשולשים ממנו כדרכו של תחרן ב׳לקיים שלום בין תים לרעהו כל יכהו לריב כשמוקו יקבדך נחומרו ותמי וקנתי פניתו לריב תנרשם ושרה ישו תמר ועושי שלום היה נרחה הסוג הרחשון לנד על כן תמר עושי תמוכה לכלול הסני׳ שהוה לעשות יזמינו תים ברעהו וחים נחשתו ולח יכנדו תים בעתיתו ולח יהיו כתו לכוב תים לח נחמנו : או יתמר תועב׳ ה׳ הוה שפתי שקר לך עושי תמוכה על ידי שקר סעושי׳ בחריוח לומר שקר כדי להוציח החמת הוה רלונו יה׳ שעל ידי כן יודע החמת ומה גם לשרים ושופטים העושים בערמה לתכסי׳ על פשעיהם להוציח מלבם ולעשות בהם משפט (כג) כי הלח יקר שדם ערום יכסה דעת כו׳ והוה כי יעשה הדם דבר רע נרשע ודעת ולהיותו חדם ערום יעשה רמיה ויהיה כיסה דעת שיסנה ויתמר שכלי דעת עשה הדבר ולב כסילים תשר לפניו משולל תריסות יקרח תת מעשה החדם ערום תולת שיחזוד לב כסילים שזולת היה המעשה ההוה ובלבלי דעת עשה כי יתמינו לדבריו (כד) לך כתשר יד תריסים תמשול שיד המושל בחרץ תהיה תהכסים תריסים ותריפי׳ לו הרמיה של חדם ערום בכשהו דעת תהיה לתם שיתפסהו בידים כי יעשו גם המה בערמה וימליהו המלחות בזתתם תו בשקר עד יולילו הלחת לחתתו והוה עכון ועושי תמוכה רלונו כתדובר . (כב) או יתמר תועב׳ ה׳ שפתי שקר לך תם הוה להוליח החמת כמפורש הוה רלונו של ה׳ הנוכר (כג) הח כיצד הנה חדם ערום כו׳ שיקרח ירמה ר׳ונן לת שתעון ולם היה מנלה שתעון שהנין רמתותו ושהוח הרע לו הלח יזהר ר׳ונן ויקבל להמליח המלחו׳ כיוזות מיוסדו׳ על שקר בחוזן לח יזחו בלשונו על כן חדם ערום כוסה דעת שיתפסה ומסתיר שיודע בדעתו׳ ועל ידי כן לב כסילים המרמים תותו יקרח לת מה שתפסה שתעון ומשמיע דבריס שיבינו שהוח יודע בדבר תולת לח יקרחוהו ערמה והוח עושה לתפסה פחזות וסה לתומה כי יגלהו בלשונו על ידי המלחות כמפורש למעלה בחופן ערמים שעשו תהיה לתם נחלח בשפתי שקר של חדם ערום בכסותו בחומרינו מה שיודע יעשו לתומה והוח רלונו יתבדך :

נבו (כה) הנה חין ספק כי לין דהנה על בלימה רק על נרה או יסורין והנה בהיותה בלב תים פנימה כי לח יגלנה לוולת לם הסובל תותה הוח לחד העם הלח תרקב עלמותיו ותהיה הולכת ונדלה לך בהיותה בלב חדם תשוב רב הסבל הלח בעוד שכלו יטעטנה ויכניענה בעך מה והו דהנה בלב תים כלו׳ בלב הקרוי תים החשוב מלד כדרך כל תים לו הנפש שבתקרב לין ספק שהתים יסחה ויטעיטנה בעוד שכלו לך לח יספיק להפכה מדהנה לעמתה לחמנם דבר טוב שידובר לתים הסובל תותה הנה נם יסמחנה לח הדהנה כי יהפכנה לעמתה (כו) והיוה דבר טוב יזובר לו הוח יתר מרעהו לדיק כו׳ לומר לל תקעלה סובל הדהנה כי הלח היקר מרעהו מחנה כי נדלו יסורין ותקנתו מוולתו הוח לדיק בחמת כי ה׳ לדיק יבחן לו יקעתד להיות לדיק והוח מזמרם ז״ל בב״ר על והנה טוב מלד כי לין מדה מביחה לת החדם לחיי העולם הבח כמדת יסורין כי נם יבנע ויהיה לדיק והם כן למה זה תקיץ בתוכחת ותהנה והיח טובה לך ולכל יחמר לך בעל ההנה הלח טוב לי להיותי לדיק לך לו תפץ ה׳ כי לין יהיה על ידי יסורין רק תהיה יפר מרעי בעושר וכבוד ותהיה לדיק בנפש נדבות וצרקות רבות לזה למר ודרך רשעים תתעם כלומר לו נם כן כי העושר וטובה שהוח דרך המלחה לרשעים בעולם הזה היח התעם כי הטובה מיסרת לת החדם שיחזן ויבטח בהטוח שלהיות לדיק לין לך מדה שלח תמוט כמדת יסורין כמבואר תללו בתקומות רבות ומלמר ב״ר המ׳ והנה לין ספק כי בהמור לל סובל הדהנה כי היקר לחנה מרעהו יקעתד להיות לדיק מה שלין כן בדוב טובה שהוח מרעהו תקעתם כי דהנה יקנה חיי העולם הבח וזה לתמר ודבר טוב ישמחנה כמדובר : ב או יתמר הסם מנמתו סוה לרעי וכן נילי רק יסחדל להעדיף ולהיות יתר מרעהו תמיד ההוח יהיה לדיק לך דרך רשעים תסר

תַּתְעֻם׃ כי לֹא־יַחֲרֹךְ רְמִיָּה צֵידוֹ וְהוֹן־אָדָם יָקָר
חָרוּץ׃ כב בְּאֹרַח־צְדָקָה חַיִּים וְדֶרֶךְ נְתִיבָהּ אַל־
מָוֶת׃

יג א בֵּן חָכָם מוּסַר אָב וְלֵץ לֹא־שָׁמַע גְּעָרָה׃
ב מִפְּרִי־פִי־אִישׁ יֹאכַל טוֹב וְנֶפֶשׁ בֹּגְדִים
חָמָס׃ ג נֹצֵר פִּיו שֹׁמֵר נַפְשׁוֹ פֹּשֵׂק שְׂפָתָיו מְחִתָּה
לוֹ׃ ד מִתְאַוָּה וְאֵין נַפְשׁוֹ עָצֵל וְנֶפֶשׁ חָרוּצִים תְּדֻשָּׁן׃
ה דְּבַר־שֶׁקֶר יִשְׂנָא צַדִּיק וְרָשָׁע יַבְאִישׁ וְיַחְפִּיר׃
ו צְדָקָה תִּצֹּר תָּם־דָּרֶךְ וְרִשְׁעָה תְסַלֵּף חַטָּאת׃
ז יֵשׁ מִתְעַשֵּׁר וְאֵין כֹּל מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן רָב׃ ח כֹּפֶר
נַפְשׁ

לדברי המפרשים שלח לך מדרך הרמי' שלח הגיד מהרהורי יחמר לך מדריך כך נאמרו יחרוך מחשבה יחזור על הגיד והעניין על יחמר חיים מצבור כעפר בגר נס שיהיה נרמיה ולא נתחר כי לח"ב הגיד חסר לחזר בה הון ההון יחריך ויצרוף ויבטל לח הרמיה כי לעשה נדקה מצדי חסר נדקי ויהיה הזכות צורף הרמיה הוא העון ומחנדו ויסח' הצוות כי לח כן הוא כי הנה לח יחרוך לח הרמיה נידו כי עון עצמו לחיזו כמקח ולח נלבד הגיד עצמו כי הלח היה מצוה הנלה בעניר' כי חם נס והון חרם יקר חרוץ שיהיה לו נס הוא לח לח יספיק לחריך לח הרמיה נגפם כדנות שיעשה בו׃ (כח) עם היות כי נדולה נדקה כי נתרח נדקה הוא הרחב יקנה חדם חיים ובדרך נתיבה לח מות אל ח"ו חיזהו שוה לחריך הרמיה כי חיננה לח נתרח ולח נמחיב סלח רק סלח כדרכה החמתי כי נלה בעבירה ונם מה שיתן מהזהו לח יחרכנה כי סלח לעשה היה לחריך הרמיה׃ (כט) או יחמר הניטה ורלה מה רב טוב העושה לעם שמים כי הלח חין חדם רעה כרמיה כי הנה לעושה רעתה לח יחריך ויבטל מוחה כל נידו נצד זה ולח כל הון חדם המיחם חליו חסר היה לו נהמר הכל יכלה והיה לח הכלה נשוש חופן כי עון הרמיה לח תמחה כמפורש (כח) ועכ"ו חם הרמיה היה נתרח נדקה שתרמה חת העני שיטול ולח ירגיש כעניו חת לו נדקה דרך סלוחה סלח יבוח לו לורוק לו נפתחו לו יקנה ממנו חפץ ניותר משווין שהיה רמיה נתרח נדקה הנה יקנה חיים ושם לח תמלח ותהיה רמיה ממש רק דרך נתיבה של רמיה כמרמה ולח נעלם כי ירגיש העני נתעב לח יעלר לפחות למנוע ממנו המות והוא ודרך נתיבה לל מות׃ (כט) ואם נפרש חות' חרוץ עניו כריתה לפשר יחמר עניו משל הדיוט כי הון הנקנה בהיקר יחלוף וילך ולשר נתיסור הוא ונעליו רק שתפסך הסדר והוא לח יחריך סלח יספיק לחריך ליהנו' לנלות ולהכלל חיש חסר חסר הרמיה נידו כי יתום טרם יהנה נחופן שיחנך נס הוא לך מה שהוא הון חדם סלו נפיח' היקר לנדול הוא שיתעשר להיות חרוץ ונחתך הוא הממון כי יגרוס החטח לך לח הוא עלמו (לח) ולח מה שהוא חרוץ וכלה הוא נתרח נדקה שנזנו הוא יקנה חיים הס החתיקיים למעלה ולח נדרך נתיבה הלד הנסתר הוא ממן נשתר יכפה חף חל"ל שיקנה חיים כי לח נס יחילנו

מתוק העה"כ כד"ח ונדקה תגיל ממות׃

יג נר (א) אם תרלה נן שהוא חכם דע כי הוא מוסר לב כי פרי מוסר חלב הוא היות הנן חכם ולח הנן הוא לך לחמר מעת' לון זה כי לח סלח שמע נערה מחנין׃

(ב) מפרי וכו' ויחמר מזמרו ח"ל כל כל הנהנה מן העול' הוה נלח נרכה מעל וכן נמדרש חמרת לה תרגילתה שנרכת על פירות פלו טובתי נל עליך כי שלי תני תוכל ותינו חמם נידי תשלך וזה יחמר מפרי פי חיש וכו' לומר כשפר תנרכה לח ה' וולח שכר הרבה הצפון לע"ה הלח מפרי פי חיש יחכל מי שהוא טוב שתינו נהמה נלי נרכה שתקר' טוב שהוא תומר חסיד כמודע ותתרו רז"ל תין דבני למהוי חסיד' ליקריים מילי דנרכות ולח יקרח מועל וגוזל והקרון של שכר הנרכה קיימת לע"ה ונפש נוגדים יתועל להכול בלח נרכה חמם כלומר תין לריך לומר הגוף כי חם גם הנפש תחכל חמם וגול גוולח לח הקנ"ה ויוזר לחמרו חמם חל חלח יחכל המוכר ויחמר שתחכל חמם ותמעול' ב (ג) נוצר וכו' יקרה יחמר חיש הלח יש לפלו' להחזיק לי טובה שלח הכתיו נשוט לשוני ולח נפיקי פי נגדו ושתו חלח טועה כי הלח מוכר פיו מלדבר סרה על רעהו לח נפשו הוא שומר מדינה של נהינם כי חל עלמו היש עושם סרעה כי חם היה פוסק שפתיו מחתה לו המחתה היתה לו לעלמו ולח למי שחמר לו כי לח יתנך נידו מלומה תן החרב חסר נשוט לעומו הדובר בו ותין המחתה והעון רק ניד פוסק שפתיו׃ (ד) מתאוה וכו' חם פומרו עלל חוור חל הנפש היל"ל עללה חך יחמר כי יש כמה נני חדם שנפשם מתחוה עכזות מלות וח"ם כי חם חלקה ותינו נח לידי נמר תלותו חל יחמר חיש כי מלעבד עור מדרי יגל הדבר לו מסבה וולקה כי תין זה רק סלזיכות החיש הוא היותו עלל נשנעו ולכך לח יקום והתהלך כחוץ למלח תחוה נפשו וזה חמר מתחוה ותין נפשו עלל נשנעו וכו' לומר חסר מתחוה תין זה

רק שהוא עלל' כי הרשם שחלקה נחיש חרוץ וודיו הלח תתעצם נדשן כי יחלח נוסו תחוה נפשו וזהו ונפש חרוצים תדושן׃ (ב) עושר יתכן יחקשרו הכתובים כלם כי לחחרי הומרו נן חכם מוסר חב כו' רחה יוכל להתנלל החב ממוסר נמו ומנער בו נלומרו לח יבלר לו נני הוח' כשר לו נלתי כשר הס טוב הוח מעלמו מה חסכין לו נלמודי וחם רשע הוח חולי לח יקבל על כן חמר הנה חם נפך הוח טוב מפרי כיך לח יבלר עוזף על סנהיותו מעלמו כי מוסרו יחכל ויכנה מי שהוא טוב וזהו יחכל טוב וחם הוח הפכו שהוא. מהבוגדים נה' לפחות יחכל חיש והוח מחמרם ז"ל על לח יבוח לנגב וכו' כי יש רשע חוזף ונוגב חלוה חשר לח נפה נה כי הלח נפשו רעבה מלח' לשיה וחתוף כרעבתניה כנוגבת ומומסת וזהו לחלח נפשו כי ירעב ובוה יחמר ונפש בוגדים כלומר נם חם תהיה נפשו נפש בוגדים הלח לפחות תחכל חמס כי נפשו כטורפת חמס ת זמים חיש

מוסר נלה היולח מפיך (ג) וחם תחמר הלח ירחה לחכי פן הדרבה חם רשע הוח יענה עזות חל תשית לב כי לח יבלר לו יבוי פיו מלהשיבך לו יפתחנה לדבר סרה חם יחמיר לפיו מחשוב הלח נוכר פיו שומר נפשו מהחטח והנה החיל בכשרון על יד וחם פוסק שפתיו נ"כ תרויח כי עד כה היית נתפס נעוזו ועתה שתחית המחיתה לו לנדו תהיה וחתה תקבה ותפטר מהוכיחו עוד וזהו מחתה לו (ד) והנה כהתימו לחלק ב' שהן ר' חלוקי בניס חל עליו חזכת ניחור תומרו ונפש בוגדי' חמס לוך תחכל חמס נפש בוגדי' ונפ לוך יחכל סוג מפרי פי חניו והוח לדיק מעלמו בלתי לריך חליו והיחל מחתי דסליק מיניה וחמר מתחוה וחין כו' והוח כי כל נפש רשע מתחוה לחכול מלחם הביה שבשמים כי לחחתם היח תורה ומנוח כי מפרשם נוזרה רק שלהיותו רשע מורגל להרע מתחוה וחין נפשו והטעם שוחין הוח כי הוח עלל מלקום ולעשות תחוח נפש על כן על ידי התעוררו קניו זו ילנ ויחטוף מנוה לו מנוס כנוגב וחוטף ומה שחמרתי שתפרי פי חיש יחכל טוב נם שהוח לדיק מעלמו הוח כי נפש חרוצים נלתי עלליס מעשות תחוח נפשם עתה תדושן יותר על מה שתעשה מעלמו על ידי מנוח הבין׃ נה (ה) הנח דרך הרשע להחזיק רשעותו נדברי שקר וחם יכוינהו הלדיק לו יורה שלח יחתין לשקר מליו יקוס עליו ויגרף ויחרף ויקרה כי מפני הירחה יודה הלדיק למהללותיו פן ירע לו חמר שלמה וחת עלתי נדבר שקר יסנו הלדיק ולח יודה לו ולח ישמע חליו ולח יחוח כי כל מה שיוכל לעשות הרשע חינו רק חירופים והניחהו שיחיח ויחפיר והוח ורשע יכחיש ויחפיר כלומר וחתה לח תחוח (ו) לך להטות לוון לשקר מיליו כן יהי לך נמועל לון פיחד כי הלח חיזו לדקה שעשה מלר לח חם דרך שיוח השקר מרפח הרשע והרשע הפוך מגדיל לחמה לכשפו נחיכופיו ולח יהנה ניד הלדיק מלומה והוח כי תחלה נדנרי השקר היה כחוטח שוגע שהיה ענין קל ועתה רשעה שעושה נחיכופיו מוסיף על חטחתו פשע ועושה החטח סילוף והוח ורשע' תסלף חטחתו׃

נו (ז) אשר כי לון העושר מתמוה מהממון כי יש מתעשר עם שחין לו כל וגם לון הלכות נמשך ממיעוט ממון כי יש מתרושש עם היות לו הון רב׃ (ה) כפר וכו' יחמר כי עושר חיש יועיל לו לכופר נפשו כי יחזון דלים לך זוחת כשהרע לח שמע מהעשיר נערה. שחם לח כן יגל שכרו נהפסדו׃ (ז) והנכון להמשיך הכתובים כלם והוח כי יש נ' מדות נדעות נני החדם חסר הנן ה' הון ועשר נניקס זה לעומתם זה החחד מקנץ ותומר כעפר בגר והנ' תופס נקנה החחר ומפזר נותן לזזיונים עד נלתי השחיר לעלמו חף נם נדור הכסף וז' הסוגים הלח נתלתו נעניו מוכנו המלך שבוזו כל תולרות חבותיו כתחת ויקבלו עליו קריבו להחזיר לו למה תעשה כה ותבזו כל חסר תגרו חבותיך וחבות חבותיך והסיב חבותי תגרו למטה ותני תלרתי למעלה חבותי תגרו במקום שהיה שולטת בו ותני תלרתי במקום שחין היה שולטת בו וכו' והנה קדוני המלך ההוח היו כנעלי המדה הרחשונה ומוכנו נעל מדה שכנגדה והן חמת כי הסס לבו למלח תולרות וזה הנה עושרן כחין כי נחוכר העליון חין לו כל מלומה ועושר יסוד שמה לך המתרומם פה על ידי סיפור כל הזמו לעניים ולמזונותיהם הוח העשיר בחמת מהעולם ימלח תולרו הטוב מלח על כל נדוחיו ועל הב' חלה חמר שלמה הלח רחיתי ג' קנוחת ים מתעשר חוכר כעפר בגר וחין כל לפי החמת כי חוכר למטה ונמוחתו חין כל מלומה נידו ולעומת זה ים קלה חחר והוח מתרומם כמוכנו והן רע לו נחמת שחכר למעלה והנה למען תדע חיזו היח דרך יפרה סיבור לו הרחם הערבה לפניך כחילו חמי חלה יעמדו יחד

נֶפֶשׁ־אִישׁ עָשְׁרוֹ וְרָשׁ לֹא־שָׁמַע גְּעָרָה׃ ט אוֹר
צַדִּיקִים יִשְׂמָח וְנֵר רְשָׁעִים יִדְעָךְ׃ י רַק־בְּזָדוֹן יִתֵּן
מַצָּהוּאֶת־נוֹעָצִים חָכְמָה׃ יא הוֹן מֵהֶבֶל יִמְעָט
וְקֹבֵץ עַל־יָד יַרְבֶּה׃ יב תּוֹחֶלֶת מְמֻשָּׁכָה מַחֲלָה־
לֵב וְעֵץ חַיִּים תַּאֲוָה בָאָה׃ יג בָּז לְדָבָר יֵחָבֵל לוֹ וְיָרֵא
מִצְוָה הוּא יְשֻׁלָּם׃ יד תּוֹרַת חָכָם מְקוֹר חַיִּים לָסוּר
ממקשי

ועל מדוקיהם יקוכחו כל חס וחיש יקן טעם לבזה מדקו וקני תבח לחריהם והכריע ניהיהם ושיעור הענין הנה מתעצר כו' ומחרושם כמונגו יבשם זה וזה כלומר בתעמר אחד (ח) המתעצר ומרבה הונו נקרב ניקו יקמר כופר נפש כו' לאמר שבח תני מדתי הרמתה ממדתך כי הלז כופר נפש חיש עשרו כי כמה נרות ומכבות בחומת מלך ונרי יסלק העושר כי יהנכופר נפשו לגדק קציל ממות מו למנגזו יפיים בדני כסף ונם הוח יקנרך יחשבנה לו נדקה כר"ת ומינגיך נדקה וחס יקרה כה למתרושם וחין כל יפול בנרעה וחין מקימין בעת רעה כי תבח עליו וחס כן חיפיה מה בלע במדקך זחת שבח לח הכל תתן כחחד וחין כל מחומה בידך לעזות בצרה משיב המתרושם ולומר ורש לח שמע נערה לומר הלח נהפוך הוח כי הנה זימו לבנכם חיום טוב לבני החדש תסר דקה לו פעה והגיע עד שערי מות ועייפה נפשו להורגים ונפדה בממונו הו הנקש על שמרין לח שמע קול נוגש קוי לומר כי יתרון הסני מן הרחמון כיתרון האור מן החשך כן הדבר הוה כי הלח חס העשיר יהי לו עשרו כופר נפשו הלח הוח יחרי נפלו נפח יקרם ונ וטעם מיקה טרם יפרה נעשרו והנה טוב ממנו הרש כי יהי חלהיו עמו לח ישמע נערה ולח נלכד נפח יעטרך ליפדות והנו ורש לח שמע נערה לאמר כן חמת כי כופר נפש חיש הוח עשרו כדבריך כך טוב ממנו הרש כי לח שמע תפילו נערה ולכן ניש לי כי עושקי נבזוני הוני כי בוטחו לח תדקה נרע ומה נם כי רוב עליות וחנויות לעשיר נעשרו כמודע (ט) משיב ניתן המתעצר ומיקר מולנרות זהב לו ואומר חור לדיקים כו' לומר הלח נמדתי תסר תחזי מתקרים חס שמים ומהפוך הוח נמדתך כי הלח תסר ידעוך נחוכרות והנך ותפלים לעשות נדקה וחסד עד בלתי העשיר לך כל מחומה והמה יניעו ירחו נך כי הנך רש ונקלה מודד ללחס מיה הלח לעניו לך יפטירו בשפה נגד עושי נדקה ויקמו תפלה לחלהים זלילה בחומרם ה' יקן חומר מעתר נשמיל שתתעשר ומי כיום הוה גשם נדנות יניף פעם חחד ותלהים עינו עיף ונמח בחוסר כל בחוקן רשעים יעלוזו וידברו עתק ודיקים יעלצו כי לח ימלטו מעשה חך לח כן תכלי כי עושר שמור לי לרעתי ליפדות ממכה כמדובר ובוח יתקדם חס שמים כי חור לדיקים הוח יגרם הטוב המשיר להם יפמח נרחות שעל ידי מתי נדקה נעת נרה תנילי ממות ויניעו נשמחה ויהיו עשים ועושים נדק וכר רשעים היח כמתם המעוותה ידעך נרחותם כי נדקתי תפרני מיד רשעים ויבירו כי רחוק ה' מרשעים וקרוב חל נדיקים (י) משיב המתרושם ואומר רק בזדון יתן מלה לומר הן זה היה חס לב העשיר היה נכנע בקרבו ונעת רעתו יפור יתן מהונו לחביונים בלשון רכה ותחנונים נדבר על לבם כי חו יהיה מעשה הנדקה שלום והשקט ונטח חך מה יעשה והעושר יקנה בו חושר נחוה ונעת רעתו יתוסף כעשו על נחותו ובזדון יתן הנדקה ובמקום היות מעשה הנדקה שלום יהיה מלה ומריבה ולח תגלה בה וזהו רק בזדון יתן המתעשר הנ' מלה מ"ל חכני ערוצתני כרגע ויכנע לבי משיב המתעשר ואומר ואתה נועלים חכמה לומר הלח דבריך נגדי שלח לחכם נעת נדיקי לעשות מעשה הנדקה כחשר יחתה רק בזדון ולח ידעת כי הלח חת נועלים ומתוגים נלבי נחפוים נמעשיהם תמלח חכמה כתוכי היום שלח נחפותי פתחום כתוך לבובו כל ממוכי ועל ידי כן לחכם נחדריתי מה שתין כן חתה עתה כי על פחיף נפלת כתוך מכמר נרשת העניות ומי יקימך והן זה לך על בלתי ליחוך חת הכולר שלח נועלת והמתק טרם עשות דבר (יא) משיב המתרושם ואומר הון מהבל ימעט וכו' והוח בשום לב חל תומרו וקובץ על יד שחם הוח כנרחה שהבלתי מפור רק מקמץ ירבה היל"ל וקובץ ירבה חו וקובץ ניד ירבה חך חומרו על יד בלתי מתיישב ועוד כי כמה קבלו ולח הועילו ועוד החס לריך להודיע שהקובץ הוח ניד חך יחמר המתרושם למתעשר הנה עד כה נתווכחנו והשבתי לך על פי הנחתך שהנחת מחתה משומר הוכך לח יחסר ממך ולתי שבובותי תשחר נחוסר כל רש ונקלה ועל כן מלחת מענה תמנם הגני נח לחוות דעתי וסברתי הלח היח כי הון חסר לחים בעולם הוה מהבל ימעט כמוך היום כי נקלה שנסבות עשו יעשה לו כנפים ומהבל ימעט כי לח עשית כמוכו שחסר במקום שחין יריד שולטת בו רק למטה בחרץ חך וקובץ ואומר למעלה כמוהו וכמוני היום שהוח במקום שחין יריד שולטת בו הוח ירבה וזהו וקובץ על יד כלומר למעלה מיהו הוח מקום שחין יריד שולטת בו לריך לומר בעולם העליון סרך הוכוח כי חס גם פה ירבה מפירות הנדקה בחופן שחתה תאסף הוכך ולתי ירבה לי ולח תהיה רק גם פה כחסר עלה על ריוקך (יב) והן וחת חשבתי למשפט והן לו יהי כדבריך שחתי המתרושם לח יעשיריני וחתה לח תורם דע לך כי עם כל זה טוב לי גם בעולם הזה ממך והוח כי הלח חין עשרך שלמות וחפילו נחת רוח לך לחנם כמחמר הנחת מרבה נכסים

מרבה דהנה כי הלח תוחלת מושבה וכו' כי החץ להעשיר רעה חסר וכל ימיו תמיד חיי נעך בחוחלת ממושבה יגע ושובך רוח רוכך להעשיר ולהשיג וחין כי חין לדם יוכל מעשותו וחלי תחוחו בידו כי לח נחמר חסר התחוה תחוה חלף כסף בהגיעו לסך ההוח נשלמה תחוחו וחשרי כן מיחל תוחלת לחר לכסף משמה רק הכל תוחלת לחד ממושבה כי נם נרחשון לח נמר בלבו לשמוח בחלק הסך ההוח שנייחס התוח הכפל לתוחלת ג' נמלח הכל תוחלת לחד בלתי נשמרת והוח מחלה לב בחמת כי לרחנה תהפך ושמח תחמר חס הבלתי מוצג לנמרי חייחס להעדר שלמות מה יעשו תופסי התורה שחין תדם יוכל מהעולם ולחד מחלף

מחשר נה לח השיג נוה חמר חל תדמה תוחה לעושר חלילה כי הלח עץ חיים שהיח התורה היח תחוה בחה שלח מת טרם השיג לח נלבב חלי תחוחו כי תם תחוה בחה נודחי כי הלח נם הבלתי משיג כלה חו כחכמים הרחשונים לח יבזר מלבות לו תחוחו שהיח היוח לו עץ חיים כי עץ היח לכל תופשי התורה והמעות מבלי יבחו עד תכונת כלה (יג) משיב המתעשר ואומר בו לדבר וכו' לומר המבוזו הכל כחחד בו לדבר שחמרתי שחת המועלים חכמה ושיחות בן יורש הנה יחבל לו ואל יבטח לו כי נדקתו תעמוד לו כי הלח וירח מלוח הוח השלם העומד בירחת ה' חין לריך לומר הירח משוכח עבירות שבידו כי חם גם הירח מלוח שעם היותו לריך ירח כן נשמעה מידו מלוה ולח עשלה החיים הוה שהוח שלם הוח ישולם שחת כיולח בו יסיר הוח יקבלך לשלם לו חיון חלחת הרחוב חו חטחות קלים ועל כן חולי נם שחפוך תקן הכל הפסד לח יקמו לך מן השמים ותהיה נחוסר כל וחולי תבעות ולמה תבזבו הכל (יד) על כן תשיב רוח הקדש להכריע ביניהם ואומר תורת חכם וכו' והוח כי רו"ל נגמרת חמרו המבוזו לל יבזו יותר מחומש מתי קרח וכל הסר תקן לו עשר לעשרתו לך והנה חמרו רבותינו ז"ל כי תכינו יעקב עשה כן ללמד לדורות שידרו בעת לרחש כמו שכתבנו במקומו שו"ת כדר לחמר שהוח לחמר ולהורות לורעו וזה יחמר כי בלה רוח הקדש ומחמר חני הכריע ואומר כי תורת חכם הוח יעקב יוצב לחליהם חו קרחו חכם על דיוקו חת הכולר לורעו ויורם דרך הכלה מלו התורה הסר הורה הוח מקור חיים לחת החומם כי הוח תמיד כמקור שלח יכוב נמקום הכל יחד חולי לח יוכה שיעשיר נעון מה והוח חיים שיובל קמיד להיות חוקן ומוקן והתורה שהורה למו היה לסור ממוקשי מות מעשו ומלבן וזה הכנון ולח לבזבו הכל ולפי וה מה שפיבחו רבותינו ז"ל לח מוכנו יהיה על היוקו מלך ולח יחסר לו לחכרי כן לחחס שולחנו : (יא) או יחמר הון הבח מהבל שלח מניעו הסר לח כרת ימעיט כי בהבל בח ובחסך ילך וקובץ על ידו שהוח מניע ידו כי יקבל יבבה :

ב או יחמר ענין מחמר ר"ל על היורש שיקבה ס"ת לשיחקיי ממונו חו יעשה נדקה והוח על כי בח בחמוש בלי יניע כפיס ושולט בו עין והחקש במליחה וכיוצח בה וזה יחמר הון הבח מהבל בחחרו' שלח כתהוה יש מיש ע"י משלח ומתן רק מהבל מבלי מה כירישה ומליחה ימעט מפני הענין חך חס בעליו קובץ על יד מעט מעט מניע ידו ובבה :

נ (יג) בז וכו' זולת הקודש יחמר כי הנה יש נני חדם ירחו דנרים רעים יתעצדו להחריבם ובחריכותם ישמרו להם ויסקלו דרכם מחנן נגף וכל מעיק ויש בו לדבר לח יסים על לב וחמר כי לח נדעת יעשה כי הלח יחבל לו כי חבח עליו רעה לח ידע שחרה חמנם חס מה שהוח בו לדבר הוח מחמת היוחו ירח מלוה שיוח שהם יטפל בעסקי השמר מהדבר יבטל ממלוה ובבון לבו בטוח כי שומר מלוה לח ידע דבר רע חין לריך לומר שלח יחבל לו כי חס גם הוח ישולם מן השמים שכר טוב על בטחונו וזה הוח חס היח ל' מכל מלות התורה (יד) חך חס המלוה היח תורה שהוח חכם ועוסק בתורה והוח בו לכל המעיקים ולרות המתרגשות כי ירח מהבטל ממנה חס יטפל בעסק הנכל מהפסד לבח כי יבטח בתורה שהיח תגילנו חו חין לריך לומר חס הוח מעיק חחד כחומ' בו לדבר כי חס גם מעיקים רבים וחל"ל דבריס שהיו נורמים לו חבלה כי חס חפי' יהיו דבריס הנורמים מות הנה התורה מלבר תת לו חיים תסיר מעליו כל מוקשי מות כלחחר יד ע"י עסק התורה וזהו תורת חכם וכו' כי הלח מדמה למקור חיים והוח כי כתיבר מקור מים נעריס ומתפשטים נשכורס ועל פי דרכם כל נדור חו מכשול המעכב ידחפוהו ויסירוהו נשטף מרוחקים כן תורת חכם היח לו מלמעלה מקור נמשך עדיו לתת לו חיים ולהפשיע לו חכמה וחיי נפשו וכל מוקש המעכב מהגיע החיים חלין יסירוהו ויסלקוהו מני הדרך כדי שיגיע חלין ניוסר בל יתבטל ויהיה לו מות תחת חיים וזהו תורת חכם מקור חיים לסור

מְמַקְשֵׁי מָוֶת׃ נז (טז) הנה לאמת יתן בנביר עתיתו אל סר ונבזל
להתנגל מדבר רע אל לקבל מבוקש ממציאת המבוקש בשכל טוב ויהיו דבריו
לתן לך אם המצאות שכל טוב הוא בדרך נבונים ממציאי שכל וממתיקיו נפיו
למצות יתן במהלוך לצבור המצאו׳ שכל טוב לא יעשלו לו ואתן לריך לומר
שלא יתן יתן כי אם גם יתן תיקון וחזוק
למתן בלב השומע ותחזור מלת תיקון
אל תומרו יתן תיקון תיקון בלבו לבלתי
עשות חפלו כי נרים כרוחה לשקרי
נונד שלח יע־דו לשומע׳ רק יפוג לבו
כי לא יחמין לו (טו)) ואם אשר
שקר כיוב לנבור הוא ערו׳ לח תכפל
חרפתו כי אם ירחה שהיחלו להרגיש
כי לח כן נדיו יהי כמחריש ומוסך ידו
טרם תנלה שקרו נשנה לך אם כסיל
הוא ואם יעשה להחזיק חולת כוזיו
אשר לח נחמנו עוד יוסיף לעשות
סמוכות כוונות לסמיך שקרו בחופן
שלתקן אחד יאמר ב׳ג׳ נמלח כפורש
ומרחיב חולתו אשר היחל בו והוא וכסיל יפרוש חולת בחופן שלח יבצר ברוב
דברים שיחנדה ויחחו במעורב כוניו כחוח מכמר והנה זה יקרה בדברים
שנין חים ונין רעהו שאם הוא ערום יעשה בדעת וגם שלח יקנה לחן ולח
יחמן לח יחחו בדבריו לך אם הוא כסיל יפול כי יפרוש חולת ויחחו (יז)
לך אם הסך׳ חינו רק מהשליח אשר יחולח וימליח שקרי רשע בשליחותו
חין לריך לפרוש חולת ליפול כי מלאך רשע נרע ח׳ בלבד אשר ירע ויבנה
יפול כי מבלחי יכויבנו לך אשר הוא ניר שני חמוסים למבלחו ולמי
שנחבלח ייטיב לשניהם כי יחויק נמעוז שלומם שאם המבלח יחן נפיו
דבר קושי הנורם ריב בין שניהם הניר חמוסים יפקיח בשבלו אם דברי
המבלח לריכים רפואה לחוך שלום עם מי שנחבלח חליו ירפחם מדעתו
ויבנס לטוב והוא וניר חמוסים מרפח׳ ב (טו) או ידברו הכחובים
על דרך התפלה לפניו יתברך והוא כי הנה עד עורח ום יעתו לח היחה
תפלה מסודרת רק כל אחד היה מסדר כפי שכלו עד שח עורח ורחה
כי לח לשמון היה מסדר תפלה נחות והעלג לקוצר לשונו יעד׳ לשונו
ומנוקנו ע״כ סידר י״ח ברכות בחופן שתפלת לח לשמון והעלג ח׳ כמחשר
ברמב״ם ו׳׳ל והנה בימי שלמה אשר לח היתה תפלה מסודרת לכל הנה לח
יבנר הקושי הנזכ׳ וחיך יתוקן על כן חמר שכל טוב לנקט תפלה נסדר
נחות יתן לפני קונו כמשמרם ז׳׳ל נדולים נדיקים שיודעים לרלות חת
בורחם חך בוחח שלח יהיה לו דרך בונדים שידברו בשכל טוב וסדור נחות
ופחלחול ונקט לנו כי זו חדרנה שכל חלין בלב נקט יתן לימון וחזוק
למתן הוח יתברך לשמוע תפלתו כעניין כחנה עלי נקולה וכו׳ (טו)
ושמח חשמר הנה תקנת חת היודע לסדר ולכוין כי הנה כל ערוס יעשה
נדעת סדר ולשון נחה לעשור ולרלות חך הכסיל מסכל מעניה לשון נם
שיהיה לבו לשמים הלח יפרוש חולת ודברים בלתי מבוקשים לפניו יתברך
(יז) ושמח חשמר ומה למו מוה הלח הכל חלוי חם יש עליו מלאך מליץ
להליץ עליו למעלה חיננו שהוא כי הלח מלאך רשע וכו׳ כי מלאך של חים
רשע חשר הוא סניגור לו לפני קונו יפול ולח יוכל להחחפק להליץ עליו
נרע חשר יוניח דבר בלתי מחוקן הכסיל שיפרוס חולת נמלח בעל לשון
נחות מעשיר חליו יתברך ושמעשהו וחשר לח חננו ה׳ דעת כמוהו כי כסיל
ונער לו עלג הוא הלח רעהו רנה כי נמה יתרלה חל חדוניו שנשמים
על כן חמר וניר חמוסים הוא מרפח׳ חל מחלת החים ההוא כי שליח נבור
חשר הוא ניר חמוסים הוא מוניח ידי חוכה לבלתי יודעים לעשור כפשה
ההלכה על ג׳׳ש מוניח לח שחינו יודע ויסמוך עליו וחל יוניח דבר בלתי
מחוקן ממנו ואלין יתברך׃ נח (יח) יאמר כעניין מז׳׳ל עניות
לח הניח׳ מדה טובה ליסרחל שח שכולל נם שנה לחרת והוא כי שנים הם
פורעי מוסר ומדות למועות וטובה ח׳ חשר יריד לשערים כי יחמר מה נעע
לשמור יחם מוסר כבודות ולחי רש ונקלה ב׳ חשר יקנו נכבודו לח יעצר
כח להתחפק לבלתי הפריע על מדוקין חשר לח כדח המוסר נמלח כי
הריש והקלון פורע מוסר לך המחויק נמוסר הדלות והקלון ומקבלם
לכפרת עון ושומר תוכחת גם בחלה הלח יכובד בחחת בעיני אריש וחדם׃
(יט) תאוה וכו׳ חל תנטח בעצמך ליכנס לנרך לרעות בקהל
כסילים שנכנס בהם רוח שטות לחטוח בחומרך כי נפשם
טהורה ושובו המה חלין כי ירח לחי פן יתפשך שתרפה חתה בעבורת
סחים נתוכם עד נדר שתטערך לחרי כן מי שירעה חוסך להביחך למוסר
כי הלח כלם יכירו כי טובות השה״ הוא עניין עובר וחינו הווה תמיד
כחות הע״ה ועם יודעם כן יתעצו לפרוש מהרע שניחלו בו וחיך ישובו
למעוך ו׳׳ח תזוה נהיה וכו׳ כלומר הווה ונמשכת בלי הפסק מעת
לחילה שניח טובת הע״ה הנה לין ספק כי תעורב לנפש כל חי כי כלדיק
כרשע נפשם מתקוס קדוש ומן הקדושים מתהוה לחכול ותעורב לה כי

לזמח המה וחעפ״י כן ומומנת כסילים היח סור מרע חשר החזיקו בו
כדי להשיג התהוה נהיה (כ) ולכן לחר שתומנת כסילים הוח סור מרע
טוב לנבר יהיה זכ׳ לחכמים ייחכם עוד מהיות רחם ומכהיב לכסילי עתי
החרן שהוח נדר כסילים מקביל לל חכמים כד״ח נן חכם כו׳ ונן כסיל כו׳
כי הולך לל חכמים יחכם שהוח לכת
חלחים עם שחינו חסם רק מתלוה
לחריהם לך רועה ומכהיב כסילים
משוללי חכמה למה שתומנת סור
מרע הנה הרועה חשר ירעם יפח
לל נדר ס לנרך להיות נרעה מהוולת
והוח ורועה כסילים ירוע׃ (יח)
או יחמר ריש וכו׳ ענין לימוד ר״י
נן קיסמח שמחם להיות רחם לעמי
החרן והניח ממון לדור עם חכמים
וזה מחמר שלמה נחכמתו והקדים
וחמ׳ נכי חם לח הנעת לדלות רב לח
חירח שהדלות תפריעך מלקבל חשר
חיעלך חם עודך מתפרנם דרך כבוד

מְמַקְשֵׁי מָוֶת׃ ט שֹׂכֶל־טוֹב יִתֶּן־חֵן וְדֶרֶךְ בֹּגְדִים
אֵיתָן׃ ט כָּל־עָרוּם יַעֲשֶׂה בְּדָעַת וּכְסִיל יִפְרֹשׂ
אִוֶּלֶת׃ י מַלְאָךְ רָשָׁע יִפֹּל בְּרָע וְצִיר אֱמוּנִים
מַרְפֵּא׃ יא רֵישׁ וְקָלוֹן פּוֹרֵעַ מוּסָר וְשֹׁמֵר תּוֹכַחַת
יְכֻבָּד׃ יב תַּאֲוָה נִהְיָה תַעֲרֹב לְנַפֶּשׁ וְתוֹעֲבַת
כְּסִילִים סוּר מֵרָע׃ יג הוֹלֵךְ אֶת־חֲכָמִים יֶחְכָּם
וְרֹעֵה כְסִילִים יֵרוֹעַ׃ יד חַטָּאִים תְּרַדֵּף רָעָה וְאֶת־
צַדִּיקִים יְשַׁלֶּם־טוֹב׃ טו טוֹב יַנְחִיל בְּנֵי־בָנִים וְצָפוּן
לְצַדִּיק

לך אם נדל כחב דלוחך מחד שחתה מחפרנם בקלון הנה ודלי
סהרים וקלון פורע מוסר כי על כיוצח בזה כחמר עניות לח הניח מדה
טובה ליסרחל חך שמע בקולי חיעלך ודע כי ושומר תוכחת תיקר
קלונו כי סוף הכבוד לנבוח כלומר וקבל כל תוכחתי ולח יעלרך ריש וקלון
ממדה טובה זו (יב) והוח כי הנה תלוה נהיה היח תלוה ההוה תמיד
בנוהג שבעולם הוח הממון גם שעיקרה לל החומר הלח גם קערב לנפש
שעל ידי ממון יפוי יתן לחבניונים ותעורב לנפש ולנשמה ולוכר׳ תלוה
נפשך והנה תרחה תרחה לרים וקלון חשר לך נרלות מלוה עומדת
לעומתך שנה יהוקן לדוקך והיח כי הלח תומנ׳ כסילים הוח סור מרע
מעלמם שהם משוללי חכמה כלומר ולכן ישיחך יערך ללבת חליהם לרחם
לקנות התלוה נהיה ותהוי חרכה לדלוחך ולקלוחך כי תעשיר וקכובך
ותסירם מרע שהם שתי תועלות כח׳ (כ) לך שמע בן תוכחתי ומוסרי
ולל יהי הרים וקלון חשר לך פורע מוסרי זה והוח כי הולך לל חכמים
יחכם ולכן לל תלך תלל למקום תורה כי אם תחפון להיות רועה ורחם
לכסילים לתקן ריש וקלון ולהסירם מרע דע כי כד ז לל נדר שתטערך
ירעוך ולמדוך נם אתה כי ורועה כסילים ירוע׃ ב (יח) או יחמר
נמה שהנחנו על פסוק מוסר ה׳ וכו׳ כי שתם מוסר יהיה יסורין על עון
ושתם תוכחת יסורין של אהבה אשר בלי עון ירוננו ויכוננו ומה נם בהיות
בו סחוחרים סמוכים נכתוב והענין כי יש רש ומתפרנם בכשור ויש
יפתרנם בקלון לחמ״ש אם תרחה ריש וקלון לל תתמה על החפץ חיך הוכפלו
בלרות הנדוסות מן החיות כי הנה הוח מהיח פורע מוסר
שחינו מקבל מוסר ה׳ בשבר פניס יפות רק לדרבה פורע ומבטל מוסר
ורוצה לדחוק הבע׳ ומוסיפים לו שיהיה הריש בדרך קלון לחמיס אם יחזו
לדיק הקנה החחר הוח דרך ר״ח בר׳ שמעון החומר בוחו לחי בוחו רעי
לל היסורין והיה מיכל מתי יבוח חלין אשר הין ייסורין בלי עון הנה ח״ל
שיסובל מהקלון כי אם נם שיכובד כאשר קרה לו כי בקנה אשתו שיתפך
לו קלון עם לדוקו והלכה בניה לחניה למען יקל בעיני בולתו והוח יתברך
קלונ׳ בכבוד המיר לו ויפרנסהו בכבוד כאמרו הנמרח שהיתה כאיוב
סוחר ממרחק תביח לחמה וזהו ושומר תוכחת יעשר ומיכל התוכח׳ מתי
קנח עליו כר׳ חלעזר הנה יכובד בריש אשר לו כי לין מעצור לה׳ ויהיה
ושומר כאמה ד״ח וחניו שמר לח הדבר (יט) ושמח חשמר ומי ייעלר כח
לעשות כדבר הזה לשמור ולנפות היסורין כי הלח מר לו מר דע ליפה כי
תלוה נהיה וכנעבת כתלות יסורין נם שיעור לנוף תעורב לנפש ותועבת
כסילים מסכלי האמת המתעצין יסורין הם יחשבו שאתעדים הרע
והנרה ואחדרנה יתעצו סור מהרע ויחפלו בהתמדת הרע עליהם ׃ לנל
יסור מהם וזהו ותועבת כסילים סור מרע כי על ידי כן יתמידו למו ׃
נט (כא) הנה ידעתו כי עונות החדם אשר בהעשותם יבריחו
מנזיזיהם הן הנה הדנים ומרכיחים לותו פה
ובנהיגתם כמה ד״ח ותמונתו ביד עוניו ולעומת זה כשרון הנדיק הוח שפיו
כי כל מלוה נעשית מלחך קדוש ומה נם מעסק התורה שתורה חור הע״ה
המעטרתו כחשרים לדקדק מלשון נדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם
ולח חמר ועטרתו כי הם עטרות שלהם מעם׳ידיהם בקיום המלות וזה יחמר
פה חטחים וכו׳ לומר לת החטחים תרקוב הרעה עלמה חשר חטחו ותת
הנדיקים יפלם שכרם הטוב עלמו שעשו (כב) ולח זה בלבד כי הם נם
טוב יכחיל נם לת בני בנים מזכות מלותיו ולח די שיכחיל מעירות
מלותיו כי הם נם טוב החטחים יכחיל כי הנה ידוע כי הין חיש מישראל שחין
לו חלק נגן עדן וחלק בנהנם וזה נוטל חלקו וחלק הבירו נ״ע לח וזה
נוטל חלקו וחלק יחבירו נהנהים נמלח שנשון לנדיק חיל חוטח שהוח חלקו
שנ״ע וזה חמר ונשון וכו׳ ׃ (כג) או יחמר מה שידענו על מעניך

רחמין רחמון שתמ רחמין לימו נחשב וכן שני עד שלשה שם"ב נוסיפ כי מנ' ז'לת בלבר נמנית כ"ח שנם חין קץ לסכרה דתכן העושה מנ' ח'כ' ווה יתמר מרומה מדה טובה כי תעשי לרעיך כרדף הרעה לפקוד עליהם(כב) כך בטובה ישלם לפילו טוב אחד וכו' טוב אחד יבחיל וכו': ס (כג) בא להורות עוכם חשר בידו למחות ולח יעשה והוח כי יקרה שרחובן יחטח ושמעון לוקה מעין טוביה חטח ויגוד מגיד והוח שהם יהיה חשם בעיר והגדול ורב מחבירו עוסק ויזוסם חת הקטן ממנו כדגי היס שהגדול בולע חת הקטנים הין הקב"ה קופם מיד רק חת חשר בידו למחו' ולח יעשה משפט ווהו רב כלומר רב וגדול מחבירו ביכולת: תוכל שלו כלח' ביתו הוח כיר הרחמי' החלושי נגח לעמוד נגדו כי מחזק דלים רשם יום נספה על זה בלח משפט כלו' בשביל העדר המשפט שהוח חשר בידו למחו' ולח יעשה (כד) גם השם' הרעה על חביו של תוכל כיר הרחמי' שלח ענשו חביו עודנו נער למיעטו מלהיות זולל וסובח ולכן לחר כך יחבל כיר רחמים למלח בטנו וזהו חוסך שנחו בעשותו הרעה בנעוריו בית חביו והוח בן הכות על מעשה הרעה שוכח בנו הוח בחמת ושבר הוח מהבנו לח יחסר עד עשיותו הרעה ויהיה רחוי להכחה בשבט רק ביסרו מוסר דברים (כה) הלח הוח לו' לו כדיק חוכל כו' לומר רחה בני דרך ישרה שחבור כי הנה הצדיק חוכל מחכל גופני לשובע נפשו ולח לשובע הנוף כי חס מה שיספיק לקיים נפשו בנופו נמלח כהתיחו לחכול מה שמספיק לו הוח שבע מתחוותו כי נשלמה ולח כן הרשעים כי חס כל כך יתחוו תחוח שובע הנוף כי לחרי חכלס עד מלחת כריסם לח בחו לחני תחוקם כי עודם דוחקים בשמרם מי יקן והיה לנו עוד בטן להחזיק כהנה וכהנה נמלח שחסר להם הבטן למלח בו יד תחוקם וח"כ מה לך לדרך רשעים הוולים חשר נם על לב יערך הרע תוכל לדבר ולו' מה בצע בחחוה שסופה רחנה ולח תוכל להצליחה וטוב טוב לחכול לשובע הנפש וחנח עד תכוסקה:

(כג) או יחמר בשום לב חל חוק הלף נמלח רחמים שמורה על רחמי עם ויחמר הנהרג החוכל המושפע בחרץ היר והכנה לרבוים הוח הרחמים שבור שבוכות הנהנתם בדרך ומשפט מחרבה וים חוכל נספה מחבי היותו על הערר המשפט כד"ח ויהי בימי משפט השופטים ויהי רעב בחרץ חו ע"ד זה למען יהיה רב תוכל בחרץ לריך יעשו ביר הרחמים להכין לדק ומשפט לך להספיק החוכל לחבי היותו חין לריך רק הערר משפט (כר) על כן ימשך מזה שחוסך שבטו וכו' על יהיה סובר ומורה לסיכה בנו יתייחס וזה ממה נפשך לם הרחמים יעשו משפט ברשעים בל יספיק החוכל הנה בכלל מקבלי העונש יהיה הבן הלו כי בהשפטו יצח רשע על הערר מוסר חביו ויעשו בו הרחמים משפט הן למות הן לחיים הן לעונש נכסין ולחסורין וחם לח יעשו משפט יהיה החוכל נספה לכן ומוהבו סיפרו מוסר (כה) לחמר לו לדיק וכו' לומר חס בחוכל בחרץ חין ההספר רק לרשעים כי הלדיק גם בימי השבע תינו חוכל למלח בטנו רק לשובע נפשו לקיים' נפוסו ולכן לח ירנים חוסר לחם כי הן מעט יספיק לו לפי מהנהו לשובע נפשו חך בטן רשעים הוח לנרו תחסר כי לח יהי למלח בטנו בחוסר לחם כלומר לכן חלל תהי רשע מכל ח' מהלדין כי נם בעה"ו יגר לך:

ב (כג) או יחמר רב הוכל ומוון יהיה חל כלנות עם החרץ ע"י הכנת ויר הרחמים וים מהרחמים הנו' נספה בלח משפט בלי היות לו משפט מות רק בעד הדור נמלח כי הרחמים יהיו חת העם והגמול שמשלמים להם הוח כי ים נספה מהם על רעתם ויסבו מיקנו:

יד נ (א) **חכמות** וכו' נחתו בלשון יחיד לומר בנקה יהיה קרוב חל העניו וחשה נכל חלה לח מלחתי לומר בחכמות נשים רבות ח' מהנה תמלח שבנתה ביתה ושחריתן לח יבנו ולח יהרוסו חך חולת בידיה תהרסנו ועניו הבנין וההריסה תהיה סמוך חל עניו הקודם שחמר חוסך שבטו וכו' וזוהבו סיפרו מוסר שהוח חמור לו לדיק תוכל וכו' סייסר חת בנו חל יהי בסוכלתי יין וגוללי בשר חמר כי כל זה לימנו סוה רק חם החשה היח מחכמו' נשים סיריה קבלענה לקיי' מוסר חב כי חו בנתה ביתה נקיום בניה בתוכה נם שבעלה לח יעשה כמוה חך חולת המנענעת חת בנה וכתון מתן לו נענוע יקר שחת מוקרו' לנכות בטן חשר לח כמוסר לבניו בידיה ממש חשר נם מתן לו תהרסנו גם שבעלה יוכיחנו כי היח תעשהו זולל וסובח

רב־אֹכֶל נִיר רָאשִׁים וְיֵשׁ נִסְפֶּה־בְלָא מִשְׁפָּט: חוֹשֵׂךְ שִׁבְטוֹ שׂוֹנֵא בְנוֹ וְאֹהֲבוֹ שִׁחֲרוֹ מוּסָר: צַדִּיק אֹכֵל לְשֹׂבַע נַפְשׁוֹ וּבֶטֶן רְשָׁעִים תֶּחְסָר:

יד א חַכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ וְאִוֶּלֶת בְּיָדֶיהָ תֶּהֶרְסֶנּוּ: הוֹלֵךְ בְּיָשְׁרוֹ יְרֵא יְהוָה וְנִלְוָז דְּרָכָיו בּוֹזֵהוּ: בְּפִי־אֱוִיל חֹטֶר גַּאֲוָה וְשִׂפְתֵי חֲכָמִים תִּשְׁמוֹרֵם: בְּאֵין אֲלָפִים אֵבוּס בָּר וְרַב־תְּבוּאוֹת בְּכֹחַ שׁוֹר: עֵד אֱמוּנִים לֹא יְכַזֵּב וְיָפִיחַ כְּזָבִים עֵד שָׁקֶר: בִּקֵּשׁ־לֵץ חָכְמָה וְאֵין וְדָעַת לִנְבוֹן נָקֵל: לֵךְ מִנֶּגֶד לְאִישׁ

נכסיל

והוח הריסתו כנודע ממ"ל על מחריב בן סוכר ומוכיח: ד או יהיה מה שידענו ירו"ל כי ים לחל יד חשה טובה להלדיק והיסיר חת בעלה נם חם הוח רשע והפך בהפכה וזה יתמר חכמות בנתה ביתה כי נם חשר ביתה הרוס בדעת היח היח מבנתו וחולת נם שניח' נמוי כי לדיק הוח ביריה ומעשיה תהרסנו ממנ"ל לדקתו (ב) וחפשר להמשך לזה פסוק שחחריו לומר כי לח מפני זה תקל חשמת בעלה בחום 'החשה חשר נתת עמדי פיקיתני וחוכל כי הלח דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין וחשר חת ה' הוח ירח לח יסתע לקול חשתו ו"ח הולך בישרו על עצמו ולח יביט הל עקש'הסתו ירח ה'קך כלוו דרכיו דוזהו יקרח תלילה כמכוין למרוד ולבזות חת קוט הנו' תלילה ולח לחנים כשר ביד חשה:

סא הולך ביסרו מתנהג בתמימות ירח ה' והשר הוח כלו' דרכיו מתנהג בהתכללות ועדמומין' לבל יסיטוהו על חשר לח יעשה כמעשי ההולך ביסרו בזוהו חת ההולך ביסרו לומר כי פתי הוח ולחוסר דעתו יתנהג בתמימות מה שחין כן הוח כי חכם הוח: כפי וכו' לבח חל הענין נבחר פשט שכתוב פשני בחין לליפים וכו' והיח כי הנה הנקר זה דרכו שנזנה חכלו כי דירנו נופל ממפיו על חבוסו ונמלחם מוח' מהכלו כי על כן חסיר ליטול בשבח מהזל מלפני הסור לחת לפני החמור והסך מוסר דמקמי תמרת לקמי תירח שקלינן כי מה שלפני החמור נקי נלחי כמלם וחמ' כי לח יחסם המגדל סור על הבוסו ולח יגעל בו על דיריו המחיסים חבוסו כי הלח הן חמת שנחין חלפים יהיה החבוס נר ונקי ממילוח לך מה יעשה כי לעומת זה רוב תבוחות נכח סור לחרוש ולבוש לכן יסבול פנס ח' על העולה רב שכנגדו וזה מבל יסח על סוני בני חדם והוח ענין מ"ל חלמלח הסוטים לח היה העולם מתקיים כי חשר עיניו נרחתו וזכרון מוהו נין עיניו לח יבנה בית ולח יעש כרם והסיקם בוה והכה יקרה שהסוטים החלה בעלי חולת עסק הבלי העולם הבוני' חדבוק למו ומשבלי בחיי שעה ובכח ל' המשך הכחובים חמר כי יש חים הולך ביסרו מחמו ושיו פורש מעסקי העולם ומהסקיעים נם עוסה נחורה ומנ' והנה הוח בחמת ירח ה' לך ובלו דרכיו בזוהו חת ההולך ביסרו הוהו כמפורש למעל' (ג) ובפי חויל מרנלח פומיה הוח לומר חוטר נחוה כלו' כי ההולך ביסרו לו חוטר נחוה שמהניל ענייני הע"ז ולח יערב דעתו עם החולל' שבל עסק בעניני הע"ז חמנם וחכמי לח יקנו לדבר לו סרה על סנגע נכבוד כי הלח ופפתי חכמי' מה שתמור' מלעונות נהם סרה (ד) הוח חידה ח' שהיח בחין חלפים חבוס בר וכו' והוח כי כחשר בחין חלפים חבוס בר מהריר כמפורש הך להיות ברוב תבוחות נבח שור נסבול דיריו כן הדבר הוה נסבול ריב חוטר נחוה היוצח מפי החויל על מה שרב תבוחות וקיום ויסוד הע"ז ותלוי נכח החויליס שזלמלח הסוטים לח היה מתקיים העולם כי ידיעת מבל זה חסמורם מלעונות להן למען יחזיקו נעסקי העולם ולח יחוקו למלקם (ה) כי סוף החמת לינלות כי עד לחמוניס הוח רוח הקדם המעיד כי ירח ה' הוח ההולך ביסרו לח יכזב וחשר יפיח כוזבי לומר שליסרים הנו' חוטר נחוה יחשר לעד שקר:

סב (ו) הנה לן יקרח המסבעל מד"ת כמחמר המבח ב' סיוסבים וחין ביניהם ד"ת הרי זה מוסב לנים ב' סופן שנם החכם חשר קנה חכמה יקרח לן שהמבעלו ממנה חמר להוכיח חת סופם המורה יקרחך מהדברים המניחים חותו להתרחק ממנה כן יפנח למודו וחמר הנה נקט לן חכמה חשר ידע וחין כי שבחה שהמבעלו ממנה שהוח הלילנו' עם היות שדעתו רחבה עד שבדי להניע לנדר נד ן היה נקל כי הבעלה מן התורה מניחה לידי שבחה שחל"ל שלח יקנה בניה כי לם שיחבד החכמה (ז) לכן בני שמע בקולי חיעלך לבל החזיק בלימות שהלך מנגד לחים כסיל חל תעמוד מנגד מסבל החכמה הנקרח כסיל שהוח מקניל חל החכם כר"ח בן חכם כו' ובן כסיל כו' כי קנח לסיוח לן שהבעלו מהתורה כשהיו וחבקשנה ולח תמלחנה וחולי תחמר הלח מפני כבודו טוב לשבח עם חים בלתי יודע וחלמדהו ממיעוט ידיעתו וחל חכמים ממני לח חלך פן חבוסה כני יבחלו דברי חכמה ולח תדענה חו תבוס מבם לומר לחיי יודע על דברים הרבה ולח יודיעוני ושסבל חוסם חו בחומרם דבר חכמה. ולח תבין וחבוס ליתר יחזרו להסכילני ביזה כי לח ידעתיו וח"כ מה יסכון לי שבח חתם לו"ח ובל ידעת וכו' לומר חל תבוס לומר חיני יודע כי לח לספלות יחשב לך כי תדרשה לומרך שבל ידעת הוח שפתי דעת כי החומר חיני יודע יודע:

בְּסֵיל וּבַל־יֵדַע֥ת שִׁפְתֵי־דָֽעַת׃ יח חָכְמַ֣ת עָרוּם֮ הָבִ֪ין
דַּרְכּ֫וֹ וְאִ֥וֶלֶת כְּסִילִ֑ים מִרְמָֽה׃ יט אֻ֭לְּפוּ רָעִ֣ים לִפְנֵי־טֽוֹב
וּבְֽין־שְׁעָרִ֥ים רָשָֽׁעִים׃ כ לֵ֭רֵעֵהוּ יִשְׂנָ֣א רָ֑שׁ וְאֹהֲבֵ֖י עָשִׁ֣יר רַבִּֽים׃
כא בָּ֭וֹז לְרֵעֵ֣הוּ חוֹטֵ֑א וּמְחוֹנֵ֖ן עֲנִיִּ֣ים אַשְׁרָֽיו׃

הלא

בסיל ובל־ידעת שפתי־דעת: יח חכמת ערום הבין
דרכו ואולת כסילים מרמה: יט אולפו רעים לפני טוב
ובין־שערים רשעים: כ לרעהו ישנא רש ואוהבי עשיר רבים
כא בוז לרעהו חוטא ומחונן ענוים
אשריו:

הלא

לפני לים וכו' וזהו גם בפחוק רחוי יכחד לב וע"י כן לחריקה בפקוס דרכי
מות תהיה לו סמיחה הקונה אחר דקב בלבו כי יהפכנה לו הוח יק' לשמחה
רנה: סה (יד) אמר כי יון רחוי לחדם ליחען על דרכיו של
עלמו וסנרוחיו לפי שכלו רק ירדוס דעו' חכמי לב למעלה מחיכוחו חך לח
חיקבל כל מה שיחמרו לו רק יקוף
דעוחיו ודעוח הוולת ויבחן ויבחר
ניהיהס מה טוב וזהו מדרכיו וכו'
לוח' חשר יסנע מדרכיו וסנרוחיו של
עלמו ולח יטעס מדעוח חשר חכמו
היחמו סוב לב יקרה חך חשר הוח לים
טוב לח יסנע רק מעליו כלו' מחים
חשר הוח עליו לחעל' מחיכוחי בחכמ'
וזהו ומעליו וכו' שחשר הוח עליו
יסנע מי שהוח לים טוב (טו) ולח
חיקבל מהוולת בלי הסער' והבחנה
כי הלח כפי הוח חשר יחמין לכל
דבר חך הערוס לח יעשה כן רק יבין
לחסורו של כל דבר הנו' חס חסורו
כבין ומחיסב חוי יקבלנו מהס:
סו (טו) מאמר התנח חיהו
חכס הרוחה לח הנולד ופחר הדבר
נעוסה דבר שחספר לגח ע"י כן
לידי עניות ואמר מי שהוח חכס
ירח מהנולד וסר מרע ומתרחק מן
הכיעור חך וכסיל שהוח הפך החכס
כמה ד"ל בן חכס כו' ובן כסיל יקרח
כה כשהוח מתעב ובוטח סיוכל ליסע ממנה והס נדקדק לו' וסר סיורה
שכבר הוח נרע וסר ממנו יחמר שעל ידי היוקו חכס רוחה לח הנולד
על כן הוח ירח ווכה שחפילו מס גח כבר הרע לידו נגול לסור ממנו מה
שחין כן הפכו שמתעבר ובוטח וטועה סיכסל: ב (יז) קצר כו'
לחרי חומרו כי טוב לרחות לח הנולד חמר כיולח בדבר כי יקרים יעשה
רחונן לולח ולשמח החולת תהיה על שחעון ויסבך על כך מלחו יח' והוח
גס שני חכסיס נפנסו בעסק ח' הח' חיש קלר חפיס נוח לכעוס והב' בעל
מזמות ומ"ז נמחפנות טרס יפעל חיזו פעולה לו כעס יש לבעל מזמות
ומחשבות לרחות לח הנולד לחשוב שהקלר חפיס נוח לכעוס וגס לח
יכלכל הלים מזימות דבריו עמו יבח הקלר חפיס לעשות חולת סיכעוס
ויבח לכלל טעות לו זריקת כלים בחמלו ומה גס לס יקשוב שלים מזמות
יחשוב להרע לו גס ירלהו מחריך מזמות בעסק ההוח לחר שלס הקלר
חפיס יעשה חולת שרלוי שלים מזמות שלח רחה לח הנולד יסנח ולין
רוח חכמים מוקה היחמו שבטוב מזמותיו היה לו לרחות לח הנולד ולחשוב
מחשבות לחיך יכלכל דבריו עם הקלר חפיס נמוסן לח יבח לכלל כעס לחר
שחכמו ה' ולח יעלר מעמו מזמה לחשוב מחשבות לבל יקום חקלה מלחת ידו
סז (יח) הנה כחבנו למעלה כי פחליס ומה נס"ל ל"ק שלח על
הנבורי ידבר רק על המפחיס חקר הבלי העה"ו
ועוסים מהס עיקר ואמר כי לילות שלין טובות העה"ו קיימים לנחלה
יקרס ביחבדו מחוכם ויסחר להס לנחלה החולת ונסוף יהוח סקנו בחמון
בחום' הלח בעלי חמון היחמו ומי יעמוד לפנינו כי גס שבכף חול החזידית
נשחר וזהו כחלו פחליס חולת לך הערוסים ביחסור מחוכם יכחירו דעת
בחומרס לוי מי יסים והב כשלו כי עקה חלף הלך לו ויחמרו כי לין כחר
חמתי כדעת הוח חשר חורה ודעת שלינו קבר כעוסר וזהו יכחירו דעת
(יט) ויחסך מזה שהס היו רעים לבריות בהיות בידס טוהס עקה יבחו
לפני טובים וזה היו רעים לגמים בעשרס עתה יבחו על שערי לדיק
כי חז יכירו שהוח עקה יסובו ויודו על החמת וכל חחד יסוב להשפיל
עלמו לפני הפכו והוח כמה שבחבנו למעלה כי רעי' הס לבריו'ורעי'הס
לגמים וטובים הס הטובים לבריות ולדיק הוח לגמים וזה עניו רעים
ושטיחים לה' רעים לבריות וחסידים לגמים: (יח) או יחמר כחשר נחלו
פחליס חולת חו וערומים יכחירו דעת לנלחי עשות עיקר מטובות
העולם הזה בל יקרס כהס (יט) וכן כשבחו רעים ויפילס ה' לפני
טובים חו ורשעים על שערי לדיק יעח"כ מחחלה:

סח (כ) הנה עס היות שהחבה חחהוה בין השוי' רש ועשיר
יגלו מן הכללכי הלח גס לרעהו רש כמוהו יסנח
הרש וחוהבי עשיר רבים גס הבלחי עשיריס ושויס לו (כא) ולעומת
חומ' גס לרעהו יסנח רש חמר בז לרעהו וכו' והענין כי לח יחבר על
המנוה בדברי' כי מי לח ידע כי חוטח הוח וגס הילל' מנוה חת רעהו חך
הוח הנז חוקו ובלחי מחשיבו בלבו ואמר חשר חמרתי גס לרעהו יסנח רש
חלל"ל נדר שכזה כי חס גס היוקו בז חוקו בלבו חוטח כי הלח עובר על
וזהבת לרעך כמוך ולעומת זו' וחוהבי עשיר רבים חמר ומחונן ענוים
כו'

סג (ח) אמר כי סוב לחים להבין הערמות ולח לפעול לוחס וזהו
חכמת ערום וכו' לומר מחכמת ערים לח הטול רק
הבין דרכו בלבד חך החרמה בעלמה תיבה פועל חכס כ"ז חולת כסילים
מסכלי החכמה היח החרמה וזהו וחולת וכו' (ט) כי הלח נהתחזו
הנשים נרשעת חרמה חשר פעלו
ויתפכו כנגדים חין להס נית מכיס
והתנגלות וולתו לומר חך חוליס
היינו ובוריס ובלח בחחכוין נעשתה
התועב' חך חיינו שוה רק בהחמר
לפני הבלתי יקריס ומחפיס על עוזי
עולה חך נין חוהבי היוסר יסימו
לחל מלחס וינלו חרפת' בחמר להס
הלח חוזן דרככס כי ערמה היקה
וברלון עסיקן בכוזב וזהו חוליס
ילין חשס כו' כי חמור שהס חוליס
ילין זה על חשס שעשו וזהו שלח חמר
ילינו חך נהחמר נין יקריס יקנלה
שהיה רלון וכוזב ולח מעשה חוליס
ובורות שלח נחכמין ועל כן טוב
לפני חלהים וחדם יקרחק מערמה
שגם נפני בני חדם יקחו ויהיה לבוז
ולחרפה ולקלס חולת העון:

ב או יחמר כי יש מתנלים על
מעשה הרעה חשר עשו
ברלון נחומרס שובני' היינו בלי דעת
וים מודים על החמת וחומרים
לח נכחד כי הנה פשענו ומריתם שלח נח לפשע עבדיך חמר כי גס שדוך
החתנלות הנסוג הוח הרחשון חין כשני לפני יקרי הסכל כי חין התנלות
מתקבל כהודחת החמת וזהו חוליס וכו' לומר חמור חוליס היינו בלי דעת
נשוגג ילין על חשס הוח המויר שגשוס וגשו חך נין יקריס ילין רלון
כלומר חמור שרלון היה נכווכה ולח נשוגג: סר (י) אין ספק כי
הסמחה יקירה מביחה לידי חטח וגורמת רעה וע"כ נרמז נתורה והייח
חך שמח חך למעט וכמלמר חיוב חולי חטח זו כני כי מיד השטן מחערב גס
ומחטיח ומקטרב למקס חס לב החדס יודע ווכר תמיד מריבו' נפשו הוח
סומח' לשמוקיו חשר חטח על הנפש וטימלה לו ודלי גס כי ישמח לח תהיה
שמחתו יקיר' כי יגיל נרעדה וכן לח ייח"ח מפחד יקערב השטן נשמחתו
ו"ל לב יודע וכו' כי כשהלב יודע ווכר מריבות המוגע ל נפשו הוח חלגת
עומקיו לו נשמחתו לח יקערב הזר הידוע הוח שטן הוח יבר הרע
להחטיחו ולערנב שמחתו כי הוח זר נזמת כי נהיות ידיעה ומוכרת עון
החרס על לבנו תמיד חין לך תשובה נדולה היסנה וחיזה הדרך יקערב
ור להחטיח לו להוכיר עון ליקפס (יא) ולח יחמר חיש הלח פר עיניו
רשעים רנים נשמחות וניל כל ימיהס כחניס וחין השטן מחערב לערנב
שמחתס ולהס נית כחמן הקונעים דירה נשולם הוס חך יקריס שלנס
יודע מרת נפשם ערנה שמחתס וקרי להס דירת העה"ו כלומר נל יסנעו
עליו הל חקום כי הנה נית רשעי' חשר יקייחסו ליושבי נית חוק יסמד כי
נפרוח וכו' להס חדם וכו' חך חהל לדיקים חשר חקייחס דירתס לחהל
ערהי ומיסלעל מוחלפת הספה כי פה הוח ההסמד והדוחק וההפרחה
קנח בחחרונה וזהו וחהל יקריס יפריח לעתיד (יב) ושמח מחמר לשה
וה יקשר הלדיק כל כך סנם נעת שמחתו יזכור מרת נפשו וגם נעת
לשחוק לח יחל ז שחוק פיו כי דע חיפה כי הלח יש דרך יקר לפני חים כו'
והוח מלו"ל לשון הדברי' רנה כי הוח"ת נתן סני דרכי' לפני חים חח"ד
לדרך שחחלתו מיסור נחמד לכל מרחה עיני הרוחה וחחריתו קוניס
וברקוני בורות ופחתים והשני חחלתו קר ומלוקה וקוניס ודרדרים וסופו
כגן ערן החרץ נחוק רשע ומי מנוחות כן הנה דרכי הנחירה חשר נתן ה'
לפנינו הח' לכף חקרי טובות העולם הזה וחעמונו והנה חחלתו נחמד
למראר חך חחריתו כחרס יפוך כי ירנה לנלנל חקרי נוו וכבל חשר יפנה
ידשיע וסופו יורס ניהנס והשני הוח חשר נשמחות וטובות העולם הזה
קנעל נפשו וכל יפעו וכל חפץ לסנל לעולם הנח ובלח ליהנות מהעולם
הזה ולכן החים החומרי יקל לו ליתפך נענוחות טובות העולם הזה כי
הוח דרך יפר לפני חים חך חחריתה דרכי מות כי ממנו יתפרדו דרכי
מות רנים הס כמה סוגי עניות כגול ועריות החניחים חותו למות
העלמיים של ניהנס ולכן מלה מלר לריך להתריחק מהדרך ההוח עד בלי
די תהו"ם דרך יפר וכו' וחחריתה וכו' ומה גס לפי שפשעתי מרקדק שמותו
חת טעמו מוכר לנקבה לומר כי ידמה תחלה לוכר חשר לח ילד וחחר כך
הלד לו דרכיס של מות וזהו וחחריתה בלשון נקבה (יג) ועל כן טוב
לדיק כי גס נעת לשחוק נשמחתו יחויק נקלה החחר ולח יפלח שחוק
כיו כי חס ידע מרת נפשו ויכחב לנו כן שמחתו תמשיכהו לחר דרך יפר

כג הֲלֹא יִתְעוּ חֹרְשֵׁי רָע וְחֶסֶד וֶאֱמֶת חֹרְשֵׁי טוֹב׃
כד בְּכָל־עֶצֶב יִהְיֶה מוֹתָר וּדְבַר שְׂפָתַיִם אַךְ לְמַחְסוֹר׃ כה עֲטֶרֶת חֲכָמִים עָשְׁרָם אִוֶּלֶת כְּסִילִים אִוֶּלֶת׃ כו מַצִּיל נְפָשׁוֹת עֵד אֱמֶת וְפֹיֵחַ כְּזָבִים מִרְמָה׃ כז בְּיִרְאַת יְהוָה מִבְטַח־עֹז וְלִבָנָיו יִהְיֶה מַחְסֶה׃ כח יִרְאַת יְהוָה מְקוֹר חַיִּים לָסוּר מִמּוֹקְשֵׁי מָוֶת׃ כט בְּרֹב־עָם הַדְרַת־מֶלֶךְ וּבְאֶפֶס־לְאֹם כְּחַתַּת רָזוֹן׃ ל אֶרֶךְ אַפַּיִם רַב־תְּבוּנָה וְקִצַּר־רוּחַ מֵרִים אִוֶּלֶת׃ לא חֵיֵי בְשָׂרִים לֵב מַרְפֵּא וְרָקָב עֲצָמוֹת קִנְאָה׃ לב עֹשֵׁק דַּל חֵרֵף עֹשֵׂהוּ וּמְכַבְּדוֹ חוֹנֵן

כג (ל) הלא יתעו חורשי רע וחסד ואמת חורשי טוב. הלא יתעו לשון שאלה כמו (ירמיה ב) הלא זאת תעשה לך. חורשי רע הם הרוצים לעשות רע לזולתם. וחורשי טוב הם הרוצים לעשות טוב לזולתם. ואמר הלא יתעו חורשי רע וחסד ואמת חורשי טוב. כלומר הלא ידוע לכל שהרוצים לעשות רע לזולתם ולא יעשו אותו אלא בהסתר ובערמה. ולא יגלו לבני אדם את כוונתם הרעה. אבל הרוצים לעשות טוב לזולתם יעשו אותו בגלוי ובפרהסיא. ולא יחששו לעשות הטוב לעיני כל

חֲנֻנֵי אֲבִיוֹן : לג בְּרֶעָתוֹ יִדָּחֶה רָשָׁע וְחֹסֶה בְּמוֹתוֹ צַדִּיק : לד בְּלֵב נָבוֹן תָּנוּחַ חָכְמָה וּבְקֶרֶב כְּסִילִים תִּוָּדָע : לה צְדָקָה תְרוֹמֵם גּוֹי וְחֶסֶד לְאֻמִּים חַטָּאת :

טו א מַעֲנֶה־רַךְ יָשִׁיב חֵמָה וּדְבַר־עֶצֶב יַעֲלֶה־אָף : ב לְשׁוֹן חֲכָמִים תֵּיטִיב דָּעַת וּפִי

עושהו על עושק שמורה כי לא מלטו ניקן לו הממון שלכ"כ לא היה עולה על רוחו שהוא כאוסף נמשון עלמו כאשר יעשוק מהדל ומחמ תאמר הלא גם החונן ומוהן לחניון יקרא מחרף שירה שהון הוא יקנרך מעניו על הדל לפרנסו ויצטרך הל פרנסתו לו"ח כי לא כן הוא כי הס קדרנה מכבדו את עושהו מחונן החניון שנעשה שלוחו של מקום וחס על כנודו בל יחללל ע"י העני הס היה מניח דנרים כמ"ש ו"ל על מעשה הצדקה סלוס ולח על חנס העני רק לכפרת עונו ולוכו' את העשיר כנודע : או עושק דל חרף עושהו להיותו סנה שהדל יניח דנרי כלפי מעלה ויהיה כמחרף חלילה והכפך נמכבדו גם שלח יקן לו משלו חינן תניין יקרא כמו"ל כי גדול המשיבו מהמותן לו : ב (ל) עור לאשר לקצר ב' הכתובים חיי נשרים וכו' כי פסוק זה הוא כמשל של העני והוא פשוט לנ לל תומרו נשרים ולח נשר והענין כי יש חיי כל נשר אחדש הוא הנפש כד"ח ורוח כל בשר איש חיי פרטי החנרים כל ח' נפני עלמו בלחוקו ודמו כל ייבש ח' מחינרין והוא הלב כי הוא יחלק דם של כל הנשרים ולח שהחיים והדם כמשכי' ממנו נעלם רק שהוא יתנרך משפיע בו לתת לכל ח' חלקו הרחוי לו בחוקן שנם חיי נשרי הוא הלב לח שהוא נעל החיי רק שהוא מרפא להם כרופח הוא עצ"ו שולח הוא יח' חיים לאוכה לו כרפוחה עלמה שתרפח בהשפיע הוא יתנרך שפע רפוחתו נה לח שהרפוחה תחן חיים מפחת עלמה ורחיה מיחסת שחין הדם וחיוח שיחלק טבעי חלין להטיב לח גופו כי הלח נס ממנו יפשך נס לקב עלמות ע"י קנחת הלב שהוא הכך חיי נשרים ויוקר מגדר הפלו כי הוא רקב גם של העלמות לך חין בו חיות הנשרים רק מרפח כמדובר (לא) ולמה עשה כן הוא יתנרך לתת כל הכח ההוא בחבר ח' וחילק הוא לל הסתר לך הוא למען ילמדו בני חדם לנמול חסד עם רעיה' כי הלח כל החיברי' יתייחסו לדלי' שחין להם משלהם דם וחיוח והלב עם היוחו חבר מהחנרים הוא כעשיר המחלק להס לכל ח' די מחסורו וכחסר חין הלב נוהן משלו כחמור רק מחסר הנפיע בו הוא יתנרך לעלמו ולחלק להס ונס שוח שמח נחלקו להס כי יהחנס כמוהו כי לחדים המה ונוף ח' כלס ולכן נס הס לח יבושו כי יקבלו ממנו כי לכך נוהן לו ונס הוא והס ח' הס כן נמשל הוה יקרה לעשיר עם עניי עמו כי הוא יתנרך חלק מכספו והבו לחים ההוא לעלמו ולמען יחלק לעניו ולח משלו הוא נוהן כ"ח מידו יתנרך כי חלק הדל ניתן בידו כחשר ניתן דם החיברים ללב ונס הס לח יבושו נקחתו ממנו כי כל ים'נוי ח' המה וכל חיסיים' חלל מקור כשמוקיהו כחיברי' חלל הגוף כי לח יתפרדו רק נחילוף הנופי' כנודע ונס הוא לח ירע לבבו נתתו להם כי חלקם הוא והוא והס כחיברי' על נוף ח' המה יעשך מוה כי עושק דל ומעכב לעלמו ממונו לו שברו מה שלח יעשה כן לו לבו שלח יעכב חלק ח' מחיברין לעלמו נמלח כחילוף העושק הלזו מחרף לח עושהו על עושק עלמו חשר עשה חוקו בחכיכה הנ' עצ"ו לבו מחלק חיי נשרים לחבריו להורקה זו ויתייחס למחרף ובלחי מחמין שהלהים עשה לחת חיוח ללבו לחלק לחבריו למען יעשה כמעשהו יתנרך ושמח תחמר לם כן לימה לח כחזיק טובה לחוקן הניין כי משלו הוא חוכל כי הין העשיר רק כמחלק לו חלקו מחמו יתנרך לו"ח ומכבדו כו' כלומ' נס שחינו נוהן משלו לח יבזר מהקרוב מכבר לח ה' חס על כנודו בבל יגע העני נכנודו יתנרך בל יטיח דנרים ולהיוח ניר כחמן לשולחו יתנרך :

ג (לב) ברעתו כו' לחרי חומ' כי עושק דל חרף עושהו חמר לל יקשה נעיניך כי הלח תרחה רשע עושק דלים ולהיו' הדבר המור כל כך למה יתריך לו הוא יתנרך ולחרנם חז טוב לו ל"ח דע כי לח לחועלתו יחריכו לו כי הלח נרעתו ידחה רשע כלומר נרעתו שעשה כלה בלי נכוח ממנה בעה"ז ידחה רשע עד לחרי מותו מלעשות בו מספט וגם של תדחב של הנדיק העשוק מסולל וערוס מבלי מחסה מפני דעת הרשע כי ע"י כן חוסה נמותו לנדיק שימלח נמותו מחסה ומפתו' לל עין לחסר חעח על הנפש מה שחין כן חס לח היה מלטע' פה שהיה מחעחר לפנוע בו עיכוהיו כי חין לנדיק לחסר לח יחעח (לג) והנה הכסילים מסולני חכמה ודעת ישימו לחל תנחומין חלו כי יעשו עיק' מהעה"ז חמר הנה נלב מי שהוח נבון מבין דנר זה מחוך מופקים רנים חעח חכמה זו לחבר לחי מודיעך חך נקרב כסילים תודע ותכנע החכמה החמיתית הוחת כי ירחו לעיניהם ולח ישימו לב לל החמת וחין חמו לחרלין לכסילים : ד או נח לייעץ חת החכם הנמלח בין כסילים מבני החכמה שישתיר לפיו מחסום והנה זה דרך לב נבון כי ירקיע כסיר מלו' חכמתו ולח תסקוט ולח תנוח בלבו עד יפיץ מעייניותיו חוכה חמר הנה יעקתי שנלב נבון תנוח ותסקוט חכמה לנלתי לומרה נהיות שוקרב כסילים תודע :

עא (לד) הנח כל רז"ל פה מחד הסכימו כי נוי הנו' פה הוא יש' ולפי זה יחמר ויהיה ענין רמנ"י נמסכ' סנח כי כל חסדי החומות נעצו' נשרים ושוקי' ומרחצחות לח היה רק להוסיף זוהו' ולהנחסם כמפורש סס וכמחמר שמוחל לחבלט כמפורש נכמה מקומות ווה חמר נדקה כו' לומר מה שנכנס נפס נדקה שהוא שיה פרוטה מספיק לרומס גוי נס שלח יהיה חסד רק נדקה שלמט' מערך חסד כנודע

חך לחומים חפילו מה שהוא למעלה שהוא חסד כשוקים וכו' חדרנ' חסרס הוא חסוחת כמחמר רמנ"י : ויחכן על דרך זה שחטחת החמור פה הוא ענין חסרון כל"ח וכני שלמה חטחים חל השער'ולח יקטי'ו חמר כי הנה מלח חסד שתים הנה מחעוחי' חו לשון חסדים חו לשון חסרון וכחו' חסר הוא ופן יחסרך שומע וחמר כי חסר שעושים לחומים לח יהות לפר' כמשמעו רק מנזירת חסרון וזה חמר חטחת שהחסר שלהם הוא מנזירת חטחת וגרעון מנזירת חסר הוא כי חסדם ושוכם כחדק כמדובר ' חו יחמר נדקה שהוא יתנרך עושה עם עולמו כלה היח לרומס גוי הס ישרחל וחשר נרחה יעשה חסר חשר לפעלה מנדקה חל לחומים הוא חטחת המלך שים לו ב' עבדים ח' מחכיל בכל ספר וחכמה וח' בעל זרוע וכחשר יחטח העבד מחכיל ויתרחק מהסכלת חכמתו חו ייטיב המלך חת בעל הזרוע למען יכה חת המחכיל נעוון מלך חשר יקן עוון לו למען יהיה לו לשבט עבר' וע"כ חשר מנח חכמה לח ייחס חת המלך לשונח חת המחכיל ולחוהב חת המניס ומיצר לו רק שלח המחכיל יחהב ולין הנני לפניו רק לנונע חשר יגוע חת רעהו כן הדבר הוה כי העבד י"ח הוא נן מחכיל על החורה ועל העבודה ועבד מניס הוא הלחום ומלכות המיצר לישרחל נחטחם ולח כחמר כי הטיבו יתנרך חת הלחם ההוא ויעשהו רקם להכין חת ישרחל הוא מהבחנו י"ח' חותו ומחכמתו חת ישרח כי הלח לין הלחם ההוא רק כשבט עברה וכשוט נעלמה וזה חמר גם שלחמרתי שחסר לחומים הוא מחטחת ישר' ל יעלה על דוקך שמוחם נים'והוהב חת הלחם המוכיחו ומניס חותו כי הלח רצון מלך הוא לעבד מחכיל והעבד מניס כנכוכך נחשר שהרחו ית'עבדי לינכו לפניו י"ח' רק שבט עבר' בלבד וזהו ועבדתו תהי המניס ומיצר חת העבד מחכיל :

טז (א) **והראיה** כי לח יענל הוא יתנר' ביסרחל נהעוחס כי הלח מענה רך של משה נחומרו למה ה' יחרה וכו' הפיב וכו' חמתו נהעוחס עון פלילי כחות' לולח משה נחיבו וכו' להפיב חמתו ולח עוד חלח שנס לחר כך דנר עצ' יעלה לף כי נהעוח ישרחל ונקח עליהם רעה ח"ו יספיק עשות חיש יסר' דנר המורה שנעצ' חל נבו להעלות לף ועד ממהר רב יהודה ע"ה שנעילת כנדל ח' שים מעלה לף ומטיר ניתי נעורק וגם נבלתי נדיק מצינו העלחת לף מהדור ההוח נעשותו דנר המורה עלנות כחשר נחחזב כמחמרו ית' הרחית כי נכנע לחחב וכו' וכיוצח נחלה לח נעדרו גם נימי שלמה חו נימים רחשונים :

חשר היו לפניו הנה זה יורה כי גם נהעוחס לח זו מחנבח :

ב (לה) או יחמר רצון וכו' כל נחשוב שלח תהיה רצון מלכו של עולם נדדיק ח' חס יפולל העולם מכיוון זו כי הלח רצון מלך הוח לעבד מחכיל גם כי ח' הוח כי נדיק יסוד עולם לקיימו ולפעמים עברתו להניח רעה תהיה מניס ח' ולח יספיקו נדיקים למונעה (א) ופי' ואחמר מה שנדיק לחד הוח רצון הנורח יח' הוח שחעשה רך יפיב חימה שירלה ויפיים לף קונו ויפיב חימה ומה שחמרתי ועברתו תהיה מניס הוח כי ודבר עצ' וכו' כי לפעמים העולם פקולחין כף החף עולה על כף הזכיות ויעשה חדם לו יחדר דבר של עצ' להעניב לח ה' נחטח ח' ויכריע כף מחוני העונות ויעלה החף על כף הרחמים ויסתכן העולם כי נדון מחר רוצו : **עב** (ב) ראוי לשים לך חיך הלשון תיטיב דעת והפיך יבדל יוח' שהדע' ייטיב לח מענה הלשון לך שהלשון יפיה נלבד ומי לח ידע שפי כסילים יניע לוולת ונס שעיני ה' נוסחו וכו' : אמנם הנה הרחפ"ס ז"ל נהלכות תשובה הניע קושי המופל על שכר ועונש לחרי יודעון יח' כל מעשה חשר יעשה החדם ימי חלדו חס טוב וחס רע ולכן הלח יחשב כל חים כמוכרח נמעשיו ונחירתו נלבי חפצי כי חשר יפיע הוא יחב' נמעשה חשר יעשה כל חים הוא שיעשה להרע לו להיטיב והשיב כי דעת עליון רם ונשא נלבי נפרד ממחשבות ולח מסוג ידיעתנו חלילה וע"כ גם שהכל נפיו לפניו לח קשה עליו לך לח תכריח כי לין חופן ידיעתו מוגנת חליו לרומעוקה ויתכן לומר כי הוח זה מחמר שלמה נחכמתו לחרי חומר למעל' שרנין מלכו של עולם לעבד מסכיל הוח הנדיק ועברתו הוח החנים ומעניה רך של נדיק לפני קונו יסיב חמתו ודבר עצ' של מניס יעלה לף ריקה והנה מקום לנעל הדין לחלוק ולומר הלח נוסף הנה עיני ה' כל מעשה חים חס טוב וחס רע ולמה יהלה נזה מנוה וזה יסיב חימה וזה יעלה לף על החדמה והלח מוכרחי הידיעה המה על כן חמר לל יפיחך לנך לדבר הוה כי הן וה מחמר כסילים חשר לח חלק להם נחיניהם

לדעת

ג בְּכָל־מָקוֹם עֵינֵי יְהוָה צֹפוֹת רָעִים וְטוֹבִים : ד מַרְפֵּא לָשׁוֹן עֵץ חַיִּים וְסֶלֶף בָּהּ שֶׁבֶר בְּרוּחַ : ה אֱוִיל יִנְאַץ מוּסַר אָבִיו וְשֹׁמֵר תּוֹכַחַת יַעְרִם : ו בֵּית צַדִּיק חֹסֶן רָב וּבִתְבוּאַת רָשָׁע נֵעָכָרֶת : ז שִׂפְתֵי חֲכָמִים יְזָרוּ דָעַת וְלֵב כְּסִילִים לֹא־כֵן : ח זֶבַח רְשָׁעִים תּוֹעֲבַת יְהוָה וּתְפִלַּת יְשָׁרִים רְצוֹנוֹ : ט תּוֹעֲבַת יְהוָה דֶּרֶךְ רָשָׁע וּמְרַדֵּף צְדָקָה יֶאֱהָב : י מוּסָר רָע לְעֹזֵב אֹרַח שׂוֹנֵא תוֹכַחַת יָמוּת : יא שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן נֶגֶד יְהוָה אַף כִּי־לִבּוֹת

לדעת כי הם ה' וידיעתו לא הסיבה לב חיים יודעי דעת הלא החכמים יודעי דעת הלא ידעו כי לא מחשבותיו מחשבותיו יתברך ולא דרכיו דרכינו כמאמר הרמב"ם ז"ל ו"ח לשון חכמים כלומר בלשונם תיטיב דעת וחד ומס נדר הדעה המתקי הוא דעת עליון והוא תטיב דעת הוא דעת של המלך הגו' בפסוקים הקודמים כפתחר הרמב"ם ז"ל כי לין מעינו לך פי כסילים תחטיאו אשר בפיהם יהם רוח שטות לחטוא להקל חשמתם יביא חולת (ג) ויאמר בכל מקום עיני ה' צופות לפרסוק בצופה את הרעים ואת הטובים כי הכל בפוי לפניו יתברך כלומר והוא ידע מקי שוא וירק לון המעוקר לעשות וכן בנדקת הצדיק ובטלה מדת שכר ועונש וכה יעשו להקנגל בלבבם בדרך רעים ולבן טוב לך תדבק בלשון חכמים מבפי כסילים כי יביא חולת ושית לבך אל תרופת חולי הקוסיות הגו' אשר תרפאנה לשון חכמים כתמר (ד) כי דע לך כי מרפא לשון הוא עץ חיים שוולת תירוך הקוסי הלא יועיל גם לעניני הדת לון מספר בהבחת דעת כי לא מחשבותיו יתברך מחשבותיך ויהיה לך כעץ עושה פרי ופריו חיים כן הגיה ו קפרה לך חיים בעניני הדת לך תם תפיס סלף ופגם בלשון חכמים המביאים הגיה ו והוא וסלף בה הלא רעתך רבה כי לון וה רק שבר בדוח וכפ כי נפשך לא תטוהרה לך שנורה ורעה בעיני אדוני שבשמים חלילה לו קרוב לוה תם תפיס סלף בה והרחה לך כי עדין שבדון הקוסי במקומו דע כי לון השבר בטוסק רק בדוח וכפ לך הקוסי נרכה סברו : ג מרפא וכו' וולת הקורם יאמר למוד כתה עד מאד הלא הוא כי דרך כלל עם חלקי שברהם שלמים הם ומקבלי תוכחת וגלו ולמד מחוכחים מסנה התורה לשבר הוכיחם משה בדברים קשים ממריס הייתם עם ה' מיום דעתי אתכם וכיולא בזה וקבלו בשבר פנים יפות כי על כן חרו"ל שמאיר עליהם ושומר תוכחת יכובד וע"כ ממולת דבר יגלו עקק מפי לים נגד עם ה' כי הלא כמה דברים וכמה פעמים הוכיחן מוכיח בשער וליון קשב על כן אמר לול תקון דופי בעם ה' לך דע לוסף כי זה דרך כל דבר לנקם לו מנוח מקייחם לול מקום שממנו חוכב ועל כן תם המוכיח בשער המוכיח במיטר מקירות לבנו גם לאריו עד קירות לבות סומעיהם יגלו לוי יסבו בלבבם לשנם הנאמרים מן הספס ולחוך ולוי מלבנו של מוכיח גם שדברו טובים ונכוחים הלא ידמה למפרר וורה לרוש לון מטיל ליס כי מספק פיו יגלו ולול שפת לוון שומעת יגלו לוי יכנסו בלבבם וזה מאמר שלמה בחכמתו מרפא לשון וכו' כי הלא לתחלואי הנפש חשר יקלה חים רפוי ירפוי החים החכם נמתק לשונו להוכיח במיטר לעוסה הרעה ולהסיבו לול ה' וזה יקרוי מרפא לשון ואמר שהוא עץ חיים למקבלים ממנו שמחיים לחיי העולם הבא ואם תרחה סלף בה כי גם בם לוי נרפוי נעע הלרעת מן הלרוע ולוי יסכון למו מרפא לשון ועדיין יש להם סלף גם בה דע כי לון זה רק שים שבר בדוח וגפ הלשון הנופר וגפנו לוי מטוהרה פיוי ולוי מקירות לבו ונשמתו יגלו לוי לאשמת העם סיוחלו תוכחת (ה) כי הלא לויל לוא האוהב מוסר תביו והלא מוסר מרפא לשון של תביו שבשמים ואם גם שאלת היותו מוסר תביו גם מפוקת עלמו בחמד להשכיל ולהעריס וזהו ושומר תוכחת יעריס לך לון זה כי תם רוע לב המוכיח כמדבר : (ד) הו שיעור הדבר ואם יש סלף בה בהתחברות המרפא לשון תם תפיס לבעל הלשון ההוא סלף בלבבו הלא יהיה המרפא כמרפא שבר רגל או שבר יד בדוח הנושב שבמקום רפואה יבחיל וידחת המכה ופשבה שברון ישבר כן יהיה דברי מרפא לשון חשר סלף בה לחולי הנפש כמרפא חת השבר בדוח שלא יועיל והלותי שלא יזיק ונשמך של אלת מרפא הכ"ל : ג (ב) ואם כרצה להמשיך עניו הכתובים מלמעלה לשון חכמים תיטיב דעת כו' יאמר כי הגה יש יאמרו מהתחזיקים עלמם ליודעי דעת מה יקן ומה יוסיף למו לשון חכמים הרודים בעם מוכיחים ומייסריס להביא הטובים עדיו יתברך והלא מה ידע ולא נדע גם למו לבב כמוהו ומה נבע כי נשמע מפיו : ג' יש בסילים האומרים הלא עיני ה' המשוטטות ולופים יודעים מי הוא הלדיק והרשע וחלילי גם במקום המשפט שהם הרשע כי בכל מקום יש מחלו ומחלו ומה זה הלכה לי חלין ומי יודע שם תכי לדיק ממנו ויש כת ג' שכל כך הוסרנו בחולת הבלי העולם פיבזו ויקלנו חת האוסר ותוכחת ויקרחו חוילים כד"ח חכמה ומוסר חוילים בזו ככנד ג' מינין ד' בר שלמה על האחד אמר לשון חכמים וכו' לומר ה לך מקנחה נטוב שכלך לומר הלא גם לי לבב כאנשים הגו והלא ידעת

אמר כי אחרי שיקר לב לחטא נכנם בך רוח שטות וכו' וגם שם בן דעת יתירה אתה הלא לב הוקל הטהו רוח השטות להשכיל להרע ולבן חין לחל יד דעתך מעצמו להשיבך עד ה' לך לשון חכמים תיטיב חת הדעת כי חת דעתך חשר נטה לרעה היא תטיב חותו ותהפכנו מרעה לטובה ואחר כך תחחו לדיק דרכך להשכיל להטיב ועל הכת הנ' אמר וסי כסילים יביע חולת (ג) והיא לאמר בכל מקום וכו' לומר בחקים המשפט כנמקו' וולתו לופות עיני ה' הרוחות ללבב רעים וטובים ומה בצע כי הלכה לי הל החכם לולי לקי טוב ממנו לו כמני כמוהו

(ד) ועל כן אמר גם כח חם טוב ואם רע בשומעך חלין והוא כי הגה מרפא לשון הוא עץ חיים אמר כי כלוכל מעץ החיים אשר, לח יבצר מלוכלו סיחיה לעולם כן הדבר הזה שיועיל לך בלי ספק ואם תרחה שגם אחרי סומעך ניב לשונו יש לך גם נה סלף ולח קנית יופר לבב לו הרף ממנו כי יש גו שבר נרוח ונפש בלשר שבשם שבכל מקום לופה ה' יודע תעלומות רעים וטובים (ה) ועל הכת הנ' הוא החויל המנחך ובוזה חכמה ומוסר אמר לוי מדבר עליו בעצם שיסמע מרפא לשון עץ חיים לשון חכמים כי הלא חויל יבחך מוסר חביו ואיך יסמעבה ממך אך לח חחניך פי מלדבר ולומר סלף על פי כן הוא קוסה לב להיות שומר תוכחת גם הלא יקשיבהו ברקשבה כי בווה לותו הוא הגם לח יבצר ממנו שיערים ותפור מעליו לולתו בנד מם : עג (ו) מיישר לח כלדיק יבחר יותר ביסיה ביתו ריקן מהיחבר לרשע גם שמלח הרשע הבוח בית הלדיק תבוחה כי הלא בית הלדיק כלומר לפילו ריקן הוא חוכן דב כי אין לך חוסן גדול מהיותו בית לדיק לך לם הוא בתבוחה רשע לף לבר מאהרה תבח בתבוחה כי לם גם בניה סלדיק כולה לשר התבוחה בה כי בח זה ויחבר לח זה והוא ובתבוחת רשע נעכרת (ז) וגם כי דרך חכמים מרגלח בפומייהו לפרסם דבר זה סטוב מעט לדיק מהתחבר לרשע לחמדת ממון וזהו שפתי חכמים יזרו דעת כמורה הוה הוא הדעת הגו' לח יסכון עם לב כסילים שחדרבה יאמר כי טוב לדיק יבח לו הטוב שפילו על ידי הרשע והוא ולב כסילים לח כן :

ב (ו) או יאמר גל יאמר הלדיק לחלח בידי מלות כרמון וחו טוב לי מלהוליך ומן בהשיב לח עוסה רשעה ומחות בידו כי דע לחיפה שעם היות בית לדיק וכו' עחשר יסגל מלות * בתבוחת רשע היה כח טומחת ילדי רשע הנולדי לו מעלומיו כתבוחה היולחת מהזריעה בה נעברת בית הלדיק עם היות לו חוסן רב מלד עלמו והוא על שלינו מוחה נרשע ההוא (ז) ושמל מלמר ומה יעשה חולי לל ישמע חלין לוה לאמר חעם"כ שפתי חכמים טוב הוא יזרו ויפזרו דעת עם שלב כסילים לל כן שלינו יפר לקבל כד"ת כן דברת כי הלא הם יעשו לת שלהם וילילו לת כפשם והרשע נעזבו יעזוב * חו יאמר שפתי חכמים וכו' שפילו בלי כוונת הלב כוונם לנפש יזרו שפחוחם חך כסילים הפילו לנפש נקרנפם לל כן שלח יחשוב דעת ומה גם השפחים בלי כוונת הלב :

עד (ח) הנה התפלה היח נמקום וגם ותמורתו כי תפלת כנגד קרבנות תקטיר בחוכן שהקרבנות חסובים יותר אמר לף על פי כן בתפלת ישרים יבחר הוא יתברך מובח רשעים ולל עוד שלח סוה מתועב זוה רצונו שהוא מן הקלה לל הקלה (ט) והנה יתחזק לב השומע כי יאמר הלח לם הרשע מניח וגם לרדוף הלדק ולשוב לל ה' למה יתעצבו סוח יתבר' והלח ימינו פשוטה לקבל שניס לזה אמר מה שחמרתי שהוא תועבת ה' הוא דרך הרשע כלו' עודנו מחזיק בטומחתו ומניח הובח שלח נחשובה כדרכו לך לם הוא מרדף לדקה וכשרון נשוחו בובח הנוכר לו מן לריך לומר שלח יקומע כי לם הדרבה יחבב כי כן דרכו יח' לחהוב השניס כי נדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד : עה (י) אשר כי הנה יקות יבח מוסר רע הן יסורין קשים לעזוב לורח הוא העוזב לורח חיים פורש מקורה ומלוח ולם גם סיבח תוכחת ולם יוכיחהו מוכיחים בשער לחמר לו יסוב עד ה' ויקבל מוסר לשר תיסרנו יה ויסוב גם רלוי ימות לחרי שלח שוב לו מוסר רע ומוכיח החומר לו ישוב לב לל היסורין ובזה כל החי יקן ב לבו ולל יוידון לעשות הרע (יא) ושמל מלמר כי ג' תשובות נדבר ח' כי חולי לל מבטלח תוכחת יחלון לשמוע כי לם מרוב לעגרו כמוסר רע שניח כי הלח לין שיבח תוכחת כלך ונגד עיניך שלריך יחיים לוה לחמר על החחד שחול וכו' לומר הנה זה מסור ללב הבלחי יודעו כי לם ה' לבדו כי לל בלבב לב טהור כי לם לף לב רשע לל יעזרם סומלים לבו מהשגיח בו הוא יחבר' כי הלא גם שלבות הפורשים מה' טמחים

המה

רַבּוֹת בְּנֵי־אָדָם׃ יג לֵב־יָאִיר פְּנֵי־אָדָם וּבְעִצְבַת־
חֲכַמִּים לֵב נִשְׁבָּר׃ יד לֵב נָבוֹן יְבַקֶּשׁ־דָּעַת וּפְנֵי
כְסִילִים יִרְעֶה־אִוֶּלֶת׃ טו כָּל־יְמֵי עֲנִיִּים רָעִים וְטוֹב לֵב
מִשְׁתֶּה תָמִיד׃ טז טוֹב־מְעַט בְּיִרְאַת יְהוָה מֵאוֹצָר
רָב וּמְהוּמָה בּוֹ׃ יז טוֹב אֲרֻחַת יָרָק וְאַהֲבָה שָׁם מִשּׁוֹר
אָבוּס וְשִׂנְאָה־בּוֹ׃ יח אִישׁ חֵמָה יְעוֹרֵר רִיב וְאֶרֶךְ
אַפַּיִם יַשְׁקִיט רִיב׃ יט דֶּרֶךְ עָצֵל כִּמְשֻׂכַת חָדֶק
וְאֹרַח יְשָׁרִים סְלוּלָה׃ כ בֵּן חָכָם יְשַׂמַּח אָב
וכסיל

לא־יאהב ליץ הוכח לו אל־
חכמים לא ילך׃ כג לב־שמח ייטב פנים וברע־
לב רוח נכאה׃ כד ל״ב נבון ינקש־דעת ופני
כסילים ירעה־אולת׃ כה כל־ימי עניים רעים וטוב לב
משתה תמיד׃ כו טוב־מעט ביראת יהוה מאוצר
רב ומהומה בו׃ כז טוב ארחת ירק ואהבה שם משור
אבוס ושנאה־בו׃ כח איש חמה יערה ריבון ואריך
אפים ישקיט ריב׃ כט דרך עצל כמשכת חדק
וארח ישרים סלולה׃ ל בן חכם ישמח אב

וכסיל

שהדרכה נמלאת מנסה כמעט חלילה כי הלא ירדף עד גדר לח תוכל הועיל חס לח על ידי כם וחין לחים לסתוך עליו והוח מחסר התוספות נמסכת בינה על מימרת לוו עלי ולחני פורע וו״ל והח דחמרינן עשה סנהך חול וכו׳ הוח נחין לו מה לפרוע וזה מחמר שלמה עשה שנהך חול כי טוב לך הרווחת ירק שנעשה שנהך חול ואהבה שם עם כל חדם שלח קלוה מיד חים מיחום׳ שיסתוך בחכלך מלחמם משור חנום מחסר קלוה ותחכל ושנחה נו שיסתוך כי תחכל מחונם וחין לך לשלם וזה חמר טוב הרווחת ירק ואהבה שם משור חנום כשיסתך לך שנחה נו שחין לך מה לפרוע כי נהיות לו חין שנחה כי יפטר בחהבה רנה. ג (טו) חו יחמר כל ימי עני כו׳ כי זה לייטן לח היה חלח ה׳כל יהלג על חומר רב וטוב לו מעט בירחת ה׳ ולכל יענה ויחמר חיש הלח העני כל ימיו רעים ומכלובים נטנע ותיכה יעבוד חת ה׳ ויעסוק נתורה דנעים שמחה ונילוחת על כן הקדיש ותמר כל ימי וכו׳ לומר דע ליפה כי חין מדעה ועצבות ודחנה דנקיש ניעוני כי הן לחת שכל ימי עני רעים לך חין זה רק לנלחי טוב לנ כי חס הוח טוב לנ נעיניו שמח נחלקו נס נשנר רענון ניחו הוח לו משתה תמיד יוחר מן העשיר כי הלח נעל הון שכל ימיו כחניש יקון נמטעמותיו ולח יערבו לו כי הורגל נהם יום יום ויחכלם תכילה נסה לך העני הסמח נחלקו סח נכל ונילה זו שלקות זו לרוחת ירק נשח חלין כל לחד מהנה לחקנון יערבו לו עד חין קן ויהיה לו כל מחכל כמשתה נחופן שלח העניני טוב לנ משתה תמיד (טז) וחס כן תחר שחין העצבות דבק נעוני כי ירוץ ותכה נהיות הלנ טוב שמע נקולי חיעלך נל תחמר נלנבך מי יחן והיה לי חומר רב נירחת ה׳ כי הלח טוב מעט נירחת ה׳ מחומר רב נירחת ה׳ המ׳ ומהומה דו שמרנה דחנה ולל תחמר הלי כי טוב לחמר לך טוב מעט נירחת ה׳ מחומר רב נלי ירחת ה׳ כחסר יהיה לרשעים רנים ולח שנם נירחת ה׳ חלעט נעיכר כי הלח חס הומרכתי ללמדך הוח שגם נירחת ה׳ טוב הוח המעט (יז) כי החלוקה החחרת הלח מעלמך חדעכה כי הנה חמשול לך מכל והוח כי טוב חרוחת ירק והוח כי יהיה לחים סום כחה שחוכו להשתמם ממנו והנחלות דו ויש לו סור ומבוסו נחכום לנחיטו ולין זה לטובת הסחר רק להנחת עלמו לך נשור מלך עלמו ים שנחה דו שהוח לשוחטו והמשכל הוח על הלדיק והרשע כי הלדיק חסר הוח כחורה נעולם הזה טוב לו חרוחת ירק שיחכילנו הוח יקנרך נעולם הזה משור חנום שיחכיל לרשע ושנחה דו שהוח להחנידו חחרי חכלו ולחרי שתה נעולם הזה לרשע לו כי משנחתו יקנרך חותו יחכילהו ויפקהו לנצוח נטנו נחחריתו׃ עז (יח) חמר מי שהוח חים חימה כוח לכעוס נרחוחו דנר שלח נרנותו ממנו ולליו ימשך ממדה רעה זו של רעה היחנה להיות מנרה מדון נין חים ונין רעהו ולחסר הוח לרך חפיס קנה לכעוס ינח לל מדה טובה היחנה שגם נהיות ריב נין לנעים יפקיט ריב מנחתו המריבות (יט) ולמען הזהיר חת הנח להפקיט ריב היכח יעשה להלליח חמר דרך עצל וכו׳ והוח כי יקרה ירחה חים דנרי ריבות נין חים ונין לחיו ויתעצל מלכח להפקיט ריב נחומרו לוך לרלה חותו נמעט כעסו חו חולי לח יחנה ולח ישתע חלי ולניעה חני חו יחמר רוחה לני חת הניסת רחוק מלהפקיט ומה נעע כי לנטוה ולפעמים יהיה דרך רחב ונוח להפקיטו ולהתעללו יזדמנו לו טענות כחלו לפניו מנוכח חדש לסר לח יענור עליו לנל חדס ונוח דרך וכו׳ לך היסרים נלנוסק לח יחסנו עקשות תוחלות ולח יקשכנו מלנכה לנים שלום כי יעלו לנעים וחו נוכחת לכתם ניושר לנב נם שלח יהיה דרך רחב להפקיט הריב רק חורח לר לנחוסק דרך שלו הוח יקנרך יפנה הדרך עד תהיה סלולה מכל מעיק נחופן יעשה ולליח ויפקיט ריב ונוחו ולרוח כו׳ : ב (יח) חו יחמר חים חימה יעיר מדון עם רעהו ולח שכנגדו הוח לרך לפיס סוכל ומלריך חפו עד שכנגדו מתנחס על הרעה לסר דנר ויפקוט הריב כי נשחחד לימו ריבה נניס לח יריבו : חו יחמר כי הנה יש חים חימה שינה נעיניו להסיג על לסר הכעיסו נדנרי הריב לסר רב עמו רק יענה ויחמר הלח טוב הריב זה הלח חלה עשית דנר פלו׳ רע ומר נחופן סיגרה מדון טוב הריב לסר העלו חמקו נו ונהו חים חימה יעיר מדון לך החרך חפיס חין לריך לומר שלח יעיר מדון לחנר כי לס גם יפקיט הריב הלו :

עח (כ) מהראוי יחמר נן כסיל לך לפסר יחזור לל החב לומר נהיות הנן חכם ישמח חנך ילח מחלניו ולס החב כסיל חדס נווה לחו של הנן הנו׳ שלימומעלה על רוחו שלעיניהו

וכתרות

וכשרות האדם נראה ממנה כי חכם כי ייחס הטובות אל עצמו לבד ואינו אלא טועה כי עור גדול הוא כשרו' האדם והיולך מוה יתחב אים להדוק בחשבה אחר יקח למען ילא ממנה זרע לחכמים קדושים (כא) והנה יש אחר לב מייחס לו לא שמחת אך על היום לו בן חכם בחו' מה יקן ומה יוסיף לי כשרון בני ואין זה רק חוסר לבב וזהו טולת היות שמח האי לחסר לב כי לא ידע כי כרת מוכ' חבל אך עם כל זה גם מכשרון עצמו אל יפח ידו כי מי שהוא חיש תבונה רוחה ומבין אים חסר יקרה לו מולי לא יספיק לו וכות נבו וגם כי הן בעבדיו לא יקמין לכן יחקדל גם להשתלם בכשרון עצמוולה יבוטח בנבו לייחס בעבדו חיי העה"ב רק הוא עצמו ייסר לבב דרך ישרה מוה העולם בוכות עצמו חו יקחר ואיש תבונה נוסף על חכמת נבו ייסר לבב נבו בכשרון המעשה על חכמתו ולהגדיל שמחתו: (כ) או יאמר בן חכם וכו' לומר רחה לא טוב המוסר הקנה ע"י התורה כי בן חכם מהיותו בן שהוא קטן ישמח אך אך חסר הוא כשיל מעולל החכמ' לז בלבב עודנו בן כי אם גם כי יהיה חדש שכבר הוא נדול אין ראיך לומ' אל תביו כי אם גם אל תאמו חסר דרך הכל לבבדה יקר מאל החב כאמרם ז"ל כי על כן בכבוד היחל הכתוב בחב כבד אל תביך ואל תאך הוא יבוזה בחסר הוא כשיל ומה גם עתה אל החב: עט (כב) אם תומרו תקום חוור אל המחשבות הי"ל יקומו ואם אל הסוד הי"ל יקום ולא לעון נקבה אך יחזור אל ההפרה המ' ודעתו ללמד דעת אל זרי עם יבחרו במיעוט יועצים ולא ברבויים כן יתנלה הדבר חסר חשבו לעשות בהועצם ות"ח הפר ופו' לומ' דע לך כי הפרת המחשבות חסר יזומו לעשות הנה הוא בחין סוד כי בהגלו הסוד חסר מועצו יתחכם חסר מועצו עליו זו ויתבטלו מחשבות שבגבדו והנה הפרה זו ברב יועצים תקום ותהיה כ"ח מעט היו המועצים לא היה הדבר מתגל כחסר ברובם שלא יבאר דבר (כג) ותוכן ההגלו' הוא כי שמח לאיש במעט פיו וחסר ענה במעמד העצה דבר שכלי ומתקבל ישמח בלבו ומשמחתו לא יעצור כח להסתיר הדבר בלבו ויספר מעצה פיו לזולת לחמר כה יעצתי אני ויתגלה הסוד בשבתו אל עצמו והנו שמחה לחיים במעצה פיו וזה מבלי משים אל לבו כי דבר בעתו מה טוב ולא בעת כוחת כי יתגלה הסוד בשבתו אל עצמו ותופר העצה ויתפרו ויתבדו בחופן יקן דופי בריבוי יועצים ומעלה סוד: פ (כד) הנה מניעי מדע יניעו כי החיים החתיים והחוסר לא נעה"ו השפל המה כי אם למעלה בעולם העליון ועל כן יעלו חוהגים לשודדים ומרגיעי אל נעה"ו ובתי החסידים חרוב יחרבו כי אחרי מות קדושים תבח מנוחתם ולרשעים לרחם אך אל לא אדם זוכה להנין דרכו יתברך אלוה כי אם אחר חכנו ה' ביניה והשכל אך לא המון עם החרן כי יש יטעו אחרי עיניהם ברחוקם שלות בתי רשעים וחורבן בתי צדיקים ח"ו ויחמרו חלילה שוא עבוד אלהים וירבו לפשוע על כן מה הוא יתברך עושה בכל דור ודור לא יבחר ממנו מהחריב בית רשע ומהקים בית צדיק למען ישיקו לב הרואים ולא יטעו אחרי עיניהם ויעלו בפשם מני שחת ות"ח חרב חייט הוא למעלה בעולם העליון למי שהוא מכשיל ומבין החמת ואיט טועה למרחה עיניו אך למען סור מרוחי מעה את הרואי את כבוד הרשעים וכרות הצדיקים (כה) מה עושה הוא יתברך בית נאיט יסח ה' ויבח נבול אלמנה סוערה הפולח ואין עוזר לה למען יכירו ההשגחה ומה יקחו אל השחר להבין כי אין העיקר פה ודקדק לומר בית נאיט יסח ה' ויבח נבול אלמנה לומר כי אפי עיקר בית נאיט יסח ומהאלמנ' לא בלבד יבח הבית כי אם גם שהבעל הוא גבול אלמנה:

ב (כו) או יאמר חרח כו' כי גם שהבעל הטוב בכל לצדיקים הוא שיחורו בחוך החייט לא יסוו כולם במדרגותם כי יש מדרגה מעלה ויש שפלה הימנה דרך משל העובד אחבתה שלח ע"מ לקבל פרס קנה לו מדרגה עליונה בעבם והעובד ע"מ לקבל פרס למטה הימנה והעובד מירחת עונש נהיכם למטה מכולם ובחירתו של חדש לעלות על העליונה שבכולם הו להחייבה בשפלה מכולם לומר כי חרח להשיג החייט למעלה שתהיה לו מדרגה בחייט למעלה בעבם הוא למשכיל מוכן לפניו לעלות בו ואין דבר מעכבו מלעלות שר למעלה כי חרח מיסור הוא לעלו' מהדרג' ח הדרג' ואין לומר שגם אל יבח בכלתי משכיל וכל יבעו וכל יחפץ חיכו בקייתו התורה רק למען סור משחול מירח' עונש נהנם מהיה מדרגתו מטה בחחלת החורה ולא יעלה למעלה והוא למען סור משחול מטה בחופן כי החורה מוכן לעלות עד למעלה חלח אים בשחר בחחלתו וים בחמעטיתו וים בגנהו וכלל בחי החדש: ב או יאמר אל תקמה נרחוקה עמלי תורה ומצות בשפלות נעה"ו ואיה חיפה בשחלה עוסר וכבוד כי הנה חרח חיים שהיה עסק תורה ומצות מעתיד למעלה במעלה נעה"ו למי שהוא משכיל הוא השלם בתורת ה' כד"ח והמשכילים יזהירו וכו' אך למען סור משחול שלח יהו בנהנם על חיה עון חשר חטח על הנפש פרס יעלוהו לחור בחור החייט על תורה ומצות על כן יהיה מטה בעה"ו בשפלות וייסורין למרק כל חטח ועון ולחזי יזקה ויעלה אל ה' מיד בנסעו מן העולם (כה) אך אין זה בעבם רק בעוד שחין ב"ה קייט אך בהיותו קייט לא היה לן יסרחל וחטח בידו שהיה מחכפר ע"י הקרבנות וע"י כן לא היה לצדיק חלחה לימרק בנהנם פיספילוהו פה לנקיתו ויזכה למעלה בעה"ו והע"ה על כן אחרי חומרו שלמה כי הצדיק לנוכח חיה עון הוא בקש מאתו יתברך בית נאיט יסח ה' ויבח נבול אלמנה הוא בית המקדש ולח לצדיקי יסמח ויעלו גם בעה"ו כמדובר:

פא (כו) הנה יש נכי חרש מרעה בלבבם ומחשבות לרע ויבחרו לעון ערומים מרחים חיתה ותחתיה ערמה בחמרי טוהר ונוסף וטומחה בלבבם אמר כי תוכחת ה' הוא וזהו קוראת ה' מחשבות רע אשר הם עם טהורים אחרי כועם שבטוהר אחרי כועם יומ חת המוסיפים בחלקי רוחים ללבב (כז) והנה טועים בחלטניותם שלהם חושבים למלא בחיהם טוב מאשר בנית רעיהם בטועם מיליהם למוכס ברשעם ובהפוך הוא כי הלח מי שיבלע בלע יקיאנו מחסר ובוכ ומרמה חת רק חת עלמו כי עוכר ביתו של עלמו הוא מי שבוצע בלע שהוא רע לנוחו שחבוח עליו מלרה ובח חל בית הנגב וכו' וכלחו ואת עניו וכו' לך לח חת הנגול כי הוא יתברך ימלח חסרונו ולח עוד כי הם נם הם שבגבדו הוא הנגול שוחו מתנות בשר ודם חשר יתנו לו למלחת חסרונו חשר חסר לו חשר גולו ולח יקח מיד חיש מחומה יהיה מאתו יתברך שלח יחשר לו כל ומעלה חסרונו:

ב (כו) או יאמר כי הנה יש דוברי שלום ומועלות חת רעיהם ומחשבותם לרע ואין מנין זולתו יתברך והוא קועבת ה' מחשבות רע לך לח יתעצם השומע כי אין חדש יודע מה שבלבו של חבירו חמנם יודע ויוכר נם לבני החדש חם המחשבות הם טהורים במה שהם חמרי טועם נעימים וערבים ומתקבלים לכל שומעיהם כי זה יורה שמוכו כברו ועל כן מסלב יגלו ואל לב המקבל יבוחו והוא טהוריים חמרי טועם לך היותם בלתי טהורים לא יבחן במה שלח יתקבלו כי חשבר יעדר זכות למקבל והמה טהוריש על כן ייחס מחשבות רע חל ה' לבדו לך כי יבעתו חו יודע כי טהוריש המה בחמת כי אין הבלתי טהור נעים לשומעו:

פב (כח) יאמר כי הנה החיש לדיק טרם יענה מענה לשון לפני קונו יהנה בלבו פעם ושתים מה שעתיד לענות כן יבנה לו יוצרו דבר בלתי מחוקן למנם הדשע אין לדיק לומ' שלח יעשה כך לך לדברנה יביע רעות (כט) והוא שלומר רחוק ה' מרשעים ולמה נהנה לענות ולח ישמע קולנו והנה הצדיקים יומרו בעדנו כי יחפללו בעד הכלל ותפלת לדיקים ישמע והן ב' רעות ח' לומר שה' רחוק מהם ומדברה ה' חפץ יהיה בכל תפלה מפוטעני ישרחל בנופן כמו"ל כל תפלה שחין בה כו' ב' שעל ידי כן מתיישבים מן התשובה: כח) או יאמר שיקרבה לצדיק בריבים עמו רשעים כי לב לדיק יהנה לענות לבלתי היוית דבר בלתי מחוקן מפיו ועם כל זה פי רשעים יביע רעות חל הלדיק ולח יזהר מעוות בו סרה (כט) לכן בהתפלל הלדיק חל ה' ירבה ריבו לח יחשם בכל מוסר דין כי למה שרחוק ה' מרשעים על הדבר תחת טובה ומה נם בפרהסיה שמותר לצדיק לנטור כנחש כמו"ל לכן ותפלת לדיקים נערב ישמע ולח יענש תחלה כמפורסם בדור המלך ע"ה: פג (ל) הנה שתי מיני עריכות מניעים חל החדש על ידי ב' חושיו ח' חשר ירחה בעיניו רק טוב בניהו ובחומותיו שניח חשר ישמעו חוניו בשורות טובות חמר כי טוב לשמוע נערת חוכחת עם היותם דבריקוזי מ' סוגים המוכרים כי החחד חין בכל טובו רק שישמע לב והב' שהיח שמועה טובה חדשן נם עשם וכמעשה דחספסיונים בהיותו חולק הנעל וכולן הנחו' חולפות מעולני חומר (לא) חך שמיעת תוכחת נם שלח יעריב לנטורה יפיע נה חומר נדול ורב עד שנקרב הכמים חלין נעדן נן חלפים כי יעין בחות כלדיקים שהן יסכים עפר ולח מחים בעבם וזה חמר חלין ולח עוד כי הם נם שטוב לו חוזן ח' בשמיעת תוכחת מהכחת ב' עיניש וב' חוניש בעריכות הניניש הרחשונים ומה נם הם בחוכחת יעה בעבם ב' חוניו וזה החילו בלשון

דנים ולחתו נלבון יחיר • (ל) או יאמר רחה כח מה בין שומע תוכחת לשומע שמועה טובה לו רוחה מה שיחודו עיניו מטובות הבשו"ר כי הלח במאור העיניים לח קנעג ההנחה חל העין רק חל הלב כי מאור עיניים שמח לב ונשמועה טובה תנעג ההנחה חל העצם קך לח יהנה גופו חיי עולם (לא) לחכם נשומעה תוכחת חיים היח עלמהנקרא חכמים חלין בכלל כל הנוף מחרי מוחה: (ל) או יחמר נם שמאור עיניים ב׳ הניעו חל טובות העולם האה ישמח לב ושמועה טובה תרשן עלמ (לא) על ב״ו ואח עלמי כי החוזן השומעת תוכחת חיים קשמע תוכחתי ואח כי תוכחת חיים היח ואמת וייטב לה יותר מהאמור והוח שנקרא חכמים בניח מדרשם חלין ולח תרדוף אחרי מרחה עיניים ושמיעת חזנים בטובות העולם הזה: (לב) פורע כו׳ הנה כתבתי לך כי חזון שומעת תוכחת חיים וכו׳ ושמח תחמר מה לך לבבח אח שמע החזן וחזלי ישמע ויבטל המוסר שיסרו אותה ומה יועיל בשמועתו כזה אח׳ הן אמת כי פורע מוסר הוח מוחם נפשו אך מי שחליהי בשמיע׳ תוכחת הוח כי לפעמים יסבר לב החדם מרעת דרך ה׳ ומוסריו חיכה המה ועל ידי התוכחת שישמע קוטה לב נמלח כי שמיעת תוכחת היח הכנה חל קיום המוסר ועבודת הבורא יח׳ (לג) ושמח תחמר למה תעשה עיקר מהכנה ולח מהתכלית ותחמר אך כי טוב לקיים מוסר ה׳ ולח לשמוע תוכחת חכמים ומחלי חבץ לתשובי כי טוב לי לשמוע וללמד ענין המוסר לקיימו לזה חומר לך חל תקשה על החפץ כי זה דרכה של תורה להזהיר על רחשית ההכנה כי בה נמשך התכלית והוח כי הלח הדרגת השנח החוסר רחשונה ירחק ה׳ ותחריב נמשבת השנח חכמת התורה כי רקשית חכמה יראת ה׳ ותחר התשקה להגיע הכבוד העלמיי שעליו נחמר כבוד חכמים ינחלו ונריך תקדם מדת ענוה הגדולה מלד מהירחה כמ״ל על עקב ענוה וכו׳ ותחרי כן תנעג הכבוד כי לפני כבוד ענוה ועל פי הדברים החלה הלח נראה כי תין הירחה רק הכנה והעיקר היח הענוה להגיע הכבוד שהוח תכלית החוסר וחם כן תיפה למה זה קורחנו הקדושה לח תוחירנו על הענוה רק על הירחה חת ה׳ תלהיך תירח ולח תודיענו מוסר הענוה קך תין זה רק סתייסרנו על רקשית ההכנה כי משם ימשך התכלית כן הדבר הוה נם סקיום המוסרים הוח העיקר תוחירך על ההכנה המניחה חליה כדרך התורה וזה תמר ירחת ה׳ וכו׳ לומר הנה יראת ה׳ הוח מוסר שתייסרנו חכמה היח התורה הנקראת חכמה שסם נכל דברי שלמה כמה ד״ת ה׳ בחכמה יסד חרץ עם היות שתין הירחה תכלית הנזרמת הכבוד החמתי כי הלח לפני כבוד העולם הבח לנריך תקדים ענוה וחף על פי כן תין התורה מזכרת רק הירחה למה שהיח רקשית ההכמה כן נם תכלי חשנח שמיעת תוכחת שהיח הכנה לקנות לב כמלומר:

טז פד (א) **הנה** דרך רעיוני בני חדם לערוך מערכות מול מערכות לענות ת׳ מהנה ולח ידע חיזה מענה הוח טוב מכלם לענות כי לח ידע חיזה יכשר הוה חו זה כי כלם נכוחים לפניו נם שנדיים המה חך בענותן חחד מהנה וייטב לו ומה נם שם הוח לפני מלך ושרים ורוחה כי שם היה עונה המענה הנדיי חל חשר ענה היה לרע לו חו ישמח לבו ויחמר חך חכמתי עמדה לי כי נבונותי לנחור בטוח פקנ פתלוס עם סהיו נרקים כלם כחחד טוענים חמר כי לח כן יזבר כי הלח מה שייחייהם לחדם במה שהוח חדם הוח מערכי לב לערוך מערכות בלב שוכות זו מזו וייהיה נרון לנחור חך מענה לשון חשר יענה שם לטובתו ולהפכו מה׳ הוח כי היח יתברך שם נפיו חשר יענה (ב) ולח לחדם יקייחם כי הלח כל דרכי חיש חשר יערוך בלבו כלם כדב׳ חחר וך בעיניו ולח ידע לנחור ושמח תחמר הלח מעלמו נדבה רוחו חותו לענות המענה לשון ההוח לח כן הוח כי חם תוכן רוחות ה׳ כי הרוח והחפץ חשר יחפוץ היח נרוחו מה׳ היה לו ואולי לו היקה נפש וולנו תחת נפשו היה הוח יתברך תוכן רוחו לענות הפכו כי הלח יבין לפלם לחיש כמעשהו (ג) וחם תשחל חיך תעשה ולח יערוך לני מערכי לב שחהיה כדון נקרבי רק שמעלמי לח להרהר רק חת הטוב וכוין בכל מחשבה חשר תחשוב עשה וזח חיפה נני נל ה׳ מעשיך כלם לשם שמים ונזה יכונו מחשבותיך כלם מעלמך בחשר ה׳ חפך:

פה (ד) **הנה** חמרו רבותינו ז״ל על פסוק ויתרון חרץ בכל היח לחפילו דברים שנרחים יתיריים בעולם בגון יקושים וסרעושים בכלל נרייתו של עולם שיפרשו בכל כלו׳ בכלל חוקו כל שנפסוק וירח חלהים חת כל חשר עשה והנה טוב מחד כי חין לך דבר שחינו לצורך ומה נם לח״ם ו״ל בכל הקב״ה עושה שליחותו כו׳ ולפיכך בח פה לחת טעם לזה ולנדולה היחכה ויהי חיזהר יקשה למה זה נרח מחריבי עולם כעיטוס ומבוכד נחלר וחם נם בהם עושה הקב״ה שליחותו להחריב נייתו על ידו עונמו למה על ידי רשעים ידעטו ושאר למה יקבדם עדי עד ככל הדברי׳ הרעים שבירמיה על כ״ל ועל הכשדים וכל החיזון הנאמר על חדום ומצר נעשה לעיטום כאפורש בנמרח לזה חמר על הרקשיל מיקרון חרץ כל פעל ה׳ למענהו כלומר כל הכלול בחלח חת כל חשר עשה וכו׳ למעלה ולעבודתו ועל הב׳ חמר נם רשע ליום רעה כל״ל ועיטוס ודומיה׳ כי ביום רעה שליחותו יתבדך עשו ולח יגדל להעשות חובה על ידי ובלי רק על ידי רשע וזה חמר רשע ליום רעה ועל כן מחריב הוח שעיבדך (ה) ולח יקשה בעיניך למה יכלם הקב״ה חם שליחותו עשו כי הלח מועשה ה׳ כל נבה לב וכל חח׳ מהלה נבה לבו כלו נכח ידו עשה ולח בעושה שליחות הלהי עולם ה׳ על כן נם שהוח יתבדך נתן בידו כמיד ליד כל״ח ויתן ה׳ בידותי יהויקים וכו׳ וכל״ח והעיר נתנה ביד הכשדים וכיוצח בכתובים הלה לח יעקה כי לח דעת ולח תבונה לעשות לעצת הקיים תנות מלך מלכי המלכים הקב״ה חסר הטהמו לו וזהו יד לח יעקה:

פו (ו) **רבותינו** ז״ל פסקו הכתובים על ענין לבני ודבה שהיו מביח עלי שנגר עליהם יחזקו יכשים מבני עשרים ומר חיעסק בתורה והוסיפו לו עשרים ומר בתורה ובגמילות חסדים והוסיפו לו מ׳ והכריחם לכך כי הוקשה להם יוך נמלות מעשיות יכופר העון והלח עון עלמו חינו נמחק על מה שלח הגיעה שמחכפר רק רחשי ניח חבותיו ובחסד ולמת מכופר נרמת העון מבני בניהם שינינו על הנזרה מנח על החולדות כחבי ורבה ודומיהם ובדין רחוי לניח לב מה ענין ב׳ מלות הלה מהשחר ולחשבה כי הנה קיום העולם וקיום המדם מתייחסים כי נם הוח עולם קטן והנה חרו״ל על ג׳ דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל נמילות חסדים ועל כן מחמר הכתוב חם יכופר עון בית עלי בזבח ומנחה שביח העבודה יראה הח נשנים הנוחרים הם תורה ונמילות חסדים יכופר ובדין יקשה חיך יתקיים בלי הטטרף הפלישים כי הלח חמרו רבותינו ז״ל שעד שלח הוקם המשכן היה העולם רוחה על העדר הפלישים שביח העבודה לזה מחסוב שהוח כדומים לחנשי ורבה הבלקי לריכים קרבנות כי לריקים נחורים היו וגדולי עולם וחיפסר כי זה יחמר סוף הפסוק ויבירחק ה׳ וכו׳ לומר מה שחמרתי בחסד ומחת הוח בהטטרף נם כן שבירחק ה׳ סיר מרע והוח תכלית הלריקות והיח נרכת ריב״ו לתלמידיו יהי רלון שתהיה מורח שמים עליכם כמורח ב״ו כחשר פירש להם שיכפרו מעון מפלח ירחת ה׳ ולח מהמלח שם חכשים וזה חמר ובירחק ה׳ סור מרע שפגיע לנדר שנעביל ירחת ה׳ יהיה הסור הרע ולח על מירחתו החדם כי זוה תין לריך קרבנות (ז) עוד שליסיף שחינו מכופר לנמרי כי הלח עון עלמו לח נמחק עודנו פועל במשפחתם חך הוח שלח היה לח בקטיגורים שהולידו בית עלי בהעוקם למשול בחביי ורבה והיו בשלום עמהם חך לח עם השחר וזהו נרעות ה׳ דרכי חיש נם טוביו ישלים לחקו בלבד שהשלים הקב״ה טוביהם כנו׳ בל יפנעו בהם חך לח נעקר העון מלפעול לולחקם מעשפחתם: **ב** (ו) **או** יחמר בחסד כו׳ במה שמכירים מחמר רבותינו ז״ל נמס׳ יומח נדולה תשובה מודוכת נעשו לו כשנגות שנחמר כי כשלח בעוניך חיני וה״ח רשב״ל נדולה תשובה שזדונות נעשו לו כזכיות כחן מהבחה כחן מירחה ובירחנו בספר חנשלח הפרון כי למה שכל מלות לח תעשה שיעביר חיש תעשה קטיגור וכל מלות עשה נעשה מלחך סניגור על כן בסוד מכל חחד מעוכותיו מקיים עליו מלות עשה ובנח עד ה׳ כי נחלח מהפך העון לזכות ועושה מהקטיגור סניגור וזה לחשוב בכוונת הכתוב בחומרו כי נרלה עונה שנעשה העון רלון וכוונה לל הביחור חמר הנה כמה וכמה טובה יש לנו להחזיק לחבינו שנשמים כי מי מלך נדול יכפר על העובר נזרתו נאומרו חטחתי ומה נם מנזרותיו החמורו׳ כי הנה קבלת התשובה היח שלח מנזרת שכל ומכמה כי הלח שלנו לחכמה חוטח מה עשנו והשיבה הנפש החוטחת היח תמות והוח יתבדך עושה עמנו חסד ומחת לקבל תשובה וזהו בחסד כו׳ לומר במדת חסד ומחת הוח מה שיכופר עון ולח תורת הדין וראה נח נודל חסדו ומחתו כי לח בלבד נסיבך מלהבה כי לח נם כשבירחק ה׳ הוח הסור מרע ולח מלהבה יכפר העון ‡ (ז) ושמח תחמר הלח השב מלהבה נדול מהשב מירחה ומה יקרונו דע כי נהוות מלהבה חין לריך ליחר שיכופר העון כי לח הקטיגורים יעשו

לא אֵזֶן שֹׁמַעַת תּוֹכַחַת חַיִּים בְּקֶרֶב חֲכָמִים תָּלִין:
פּוֹרֵעַ מוּסָר מוֹאֵס נַפְשׁוֹ וְשֹׁמֵעַ תּוֹכַחַת קוֹנֶה
לֵב: לב יְרֵאַת יְהוָה מוּסַר חָכְמָה וְלִפְנֵי כָבוֹד עֲנָוָה:
טו א לָאָדָם מַעַרְכֵי־לֵב וּמֵיְהוָה מַעֲנֵה
לָשׁוֹן: ב כָּל־דַּרְכֵי־אִישׁ זַךְ
בְּעֵינָיו וְתֹכֵן רוּחוֹת יְהוָה: ג גֹּל אֶל־יְהוָה מַעֲשֶׂיךָ
וְיִכֹּנוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ: ד כֹּל פָּעַל יְהוָה לַמַּעֲנֵהוּ וְגַם־
רָשָׁע לְיוֹם רָעָה: ה תּוֹעֲבַת יְהוָה כָּל־גְּבַהּ־לֵב יָד
לְיָד לֹא יִנָּקֶה: ו בְּחֶסֶד וֶאֱמֶת יְכֻפַּר עָוֹן וּבְיִרְאַת
יְהוָה סוּר מֵרָע: ז בִּרְצוֹת יְהוָה דַּרְכֵי־אִישׁ גַּם־

אויבין

אֹיְבָיו יַשְׁלִים אִתּוֹ׃ ח טוֹב מְעַט בְּצֶדֶק מֵרֹב
תְּבוּאוֹת בְּלֹא מִשְׁפָּט׃ ט לֵב אָדָם יְחַשֵּׁב דַּרְכּוֹ
וַיהוָה יָכִין צְעָדוֹ׃ י קֶסֶם עַל־שִׂפְתֵי־מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט
לֹא יִמְעָל־פִּיו׃ יא פֶּלֶס וּמֹאזְנֵי מִשְׁפַּט לַיהוָה
מַעֲשֵׂהוּ כָּל־אַבְנֵי־כִיס׃ יב תּוֹעֲבַת מְלָכִים עֲשׂוֹת
רֶשַׁע כִּי בְצֶדֶק יִכּוֹן כִּסֵּא׃ יג רְצוֹן מְלָכִים שִׂפְתֵי־
צֶדֶק וְדֹבֵר יְשָׁרִים יֶאֱהָב׃ יד חֲמַת־מֶלֶךְ מַלְאֲכֵי־
מָוֶת וְאִישׁ חָכָם יְכַפְּרֶנָּה׃ טו בְּאוֹר־פְּנֵי־מֶלֶךְ חַיִּים
וְרִצּוֹנוֹ כְּעַב מַלְקוֹשׁ׃ טז קְנֵה־חָכְמָה מַה־טּוֹב
מִחָרוּץ וְקִנְיָן בִּינָה נִבְחָר מִכָּסֶף׃ יז מְסִלַּת יְשָׁרִים
סוּר מֵרָע שֹׁמֵר נַפְשׁוֹ נֹצֵר דַּרְכּוֹ׃ יח לִפְנֵי־שֶׁבֶר
גָּאוֹן

סניגורים ויכפרו ודומה לזכיות וזהו נרצות ה' דרכי איש שהוא כאחר כאמנו על כי נרצה עונה שנעשה הענין רצון שהוא בהיות תו נרצות ה' שנעשו לו כן דרכי איש המתייחסים אליו נמה שהוא תומרי תו גם תויניו הקטיגורים יאלים אתו שיעשו סניגורים כמדובר: (י) או שיעור הכתובים בעשות יסד ואמת הוא יתברך יכופר עון שהוא עליהכפרה יעשה עמנו יסד ואמת שהוא ליעשו כוכיות והוא הון התשובה שלמה רק שהיו נרחק ה' ולא תתנה הון העון נמחק לנתרי רק שמסיר ומיקל מהרע שמהודון מסיר חומרו ומשאר שונג והו סור מרע ומתו החסד ואמת שעושה בהיות מתהבה הוא כי נרצות ה' דרכי איש גם וכו' כמפורש נקודם:

פז (ח) הנה יש אדם ריחב לנפ משתח לפזר ואת לתניונים והלא מוער תניג ידון וחזק יניב ל לנו מה נעשה כי תכלכל דנרי המשפט נמשפי ומקנני ינוד לי על תניש לנני לדקדק נעלסוקו טוב לי להרבו' נחלות שדה וכרם לפתן ממלא נתי התסרים העניים התמלים רוב תנוקות והשר תמעט נמשפט תרנה נלדקה וה' יכפר זה נעד זה תמר כי הון זה הלא טועה כי הנה טוב הש תמעט נלדקה מתת רוב תנוקות נהיותם נלא תשפט (ט) ומאת תאמר ומה יעשה היום רחב לנב להרנות נלדקה למלא חפצו נה לפי דרכו הלא הוא שלב אדם יחשב דרכו לומר ולחשוב נלבו הנה דרכי לפור ולאת לתניונים ואני יהן והיה לי והייתי מרנה להטיב לך מה תעשה וילרו לעדי חוני ואזני נרחות הוא יתנרך טוב לנו יכין לעדו ויהוה לו נחוכן יתלא יד מחשנתו להרנות נלדקה וזהו לב אדם וכו' וה' יעשה את שלו וזהו וה' יכין לעדו:

פח (י) אמר רוח ו רעה הולה נמשפט תלך נשר ודם כי הנה יקרה שיטע' ויגוור חומר שלא כמשפט וגם הם יכיר אחר כך שעוות משפט לא יניב אחור מאמרו מפני הכנוד וזהו קסם כו' כלו' כקסם ים על שפתי תלך תוסרם על תשפט שפתיו כי תפילו נמשפט כלומר נשניל עשות משפט לא יתעל מאמרו כי יקשה עליו להוציא נשפתיו מה שמועל פיו אשר כשר אמר ונור כי יהיה לו למחקה (יא) ומאת תאמר תהה קלח ה' לנני תדם מעשי ידיו הוכחים נדיוס להם הותם נידי תלך נ"ו יעשה דמם שהוק הו ממוסף לנלתי המיר דנורו מפני כנודו על כן אמר דע תיפה כי תין מיתה נלא חטא ולא ייסורין הו הפסד ממון נלא עון ואשר תרצה כי הוא וכלי נדיוו ולנל המיר מאמרו יחייבהו תתלך כ"ו אשר לא כדת דע תיפה כי התלהים מלא לת עיוו ותם הוא וכלי פה הלא פלם ומאזני משפט לה' ולא עוד הלא שמעשהו כל תנני כיס כלומר נמעשה ופעולה תחד תשר יעשה יסתאו לו כל תנני כיס והוא כי נמשפט תלך נ"ו נגוור על עיר טובה הו רעה לא יפניח רק לפי מנין תם יתן להם תלף כסף על עשות' מנהגו והם ק' תנשים יחלק עשרה לרחש גבר והסיקם נפולעמות תם ק' חטאו לו יפלוג ניד פשעם חלק כחלק נשוה תכן משפטו יתנרך לת פן הוא כי תם ק' יעשו מלה ה' לת ה' נהם יטול חלק כחלק תניהו כי יבחין ויסקול הפרשים דקים עד מחד לחיים ירנה לו על ורידותו מחיתו ולחיים על מחתו בעשות ולחזם על היותו בלתי פניו ונפנה מעשקיו ועל דרך זה יסקול נמחוני נדקו כחוט השערה כאשר יבחין השולחני הזה נמשקל הוהב נהנני כיס יתירה זו על זו נרניר חטה לו שעורה והסיקם נעוניו וזהו מעשהו כו' כי מעשה ה' תשר יעשה נשכר לו נעוניו יכלול כל תנני כיס יחד לנייתר ולנרוע כמדובר: או מעשהו של ה' יתנרך כמו הוא כל תנני כיס תשר יחסיל לו יעדיף תלך לפילו נדקדוקים דקים תשר יסקול נהשגותו מפעם לפעם הכל מעשהו יתנרך ועל פי נזרת חכמתו יתנרך יעשה לו פה כי כל תנני כיס תשר הוסיפו פה נמחוני משפט תלך נשר ודם והוא כי כפי המיימינים ומשתילים למעלה היו נם למטה ועל פי הכרעה העליון היתה התחתון ונ ענין זה מקרוהו ומתמי'ין מספר:

(יב) תועבת וכו' הלא כתנני לך כי קסם על שפתי תלך לנלתי שוב מתתרו נם פירתה כי לת היה נמשפט שניח כי הכל מתתו יתנרך שנגזת תלך כונת הנורל והנה על ה' הלא כמו נר נחשב תם נם על תלך כשר תנוזר תומר שקסם לו לנלתי ישוב משנתו לעשות משפט ונם על תומרך שהכל מתתו יתנרך מתן מוכיח לזה תמר על ה' הל תלמה כי תין לדקת תלך שלמה כי מה שתועלת תלכים עשות רשע תיטו רק מפני היראה למה שנדקה יכון כסא ולכן מפני הכבוד ירשיע (יג) ועל השניה הנה לפניך רחיה מוחזק כי כל תשר נעשה על התרץ לפני תלך נשר ודם מתתו יתנרך הוא והוא כי הלא תם יתנו שניס יחדיו נשנער תלך ושנר המוה פנים שלא ידברו כוב ולא יתלה נפיהם לשון קרימת קך נמשכיות לנב לא רתי וה כי נרתי וה כי זה כל לרך מתמריו נדנר ספתים נל יקנר' ויתתו קך לת כן לנו וזה יוסר לנו תמריו תוכו כנרו והלא נריח כרוח' למלך עם שלא ירתה ללנב כי הלא תת הנר לנב יתהב נעשה ולא תת תשר לא כן לנו ומי הניד למלכה שנלב ולנ קדתין ספקני כל הנעשה על התרץ מוסנע מתתו יתנ' לתייב יתם תויניו ולתהב תם תוהניו וזהו רמין תלכים וכו' כי נם שרמין מלכי'הוא ספתי לרק נם שתוכו לת כן הלא והנר מיסרים ניוסר לנב הוא לנרו יתהב קדלא תת תשר לא כן לנו כי לא כן יהיו' רק רצונו נספתי הלדק ולא נתהבה הוהו נכללותו:

פט (יד) יאמר רוח נא מה טוב התכמה תשר תצוו ליודעיה כי הלא חמת תלך עם שתיל' כחתת ה' התדם שקו לקו תגדל עד ימנך ממנה הקמה שלכן טרם קבל תפשר לפייסו עד יכפשל הרעה תפשם חמת תלך היא תכופה תל תלתכי מות כזולו היא עלמה מלתכי מות שרגע יקומו לנלע ולהחית מפלח תלכים רעים ועם כל זה יש לחל יד חכם נחכמתו לכפר' ולנפלה (טו) והוא כי האיש החכם לת יקשה לשחול יפטו' תת הרון למיקה ויחר פניו תתו וירלהו רק קו לקו נהרהוקו נהור פני תלך ינקש חיי'כלו'תן לי הנפש היהיה עוכנו נחיי'חייכו והו נהור פני תלך חיים ורחל שירפו ממנו תלהמיתו תו לתת לו והוא תסור נזיקים כי יזרכו הימים עוד יסוב לנקש ירלהו ויכילהו לנמרי והו ורלונו כעב תלקוש כי להסיר ממנו רון מוחלט לת נמהר' יכתך תפו להסיר רון רק כעב תלקוש וייכון כיוון זה נחום' יכפרנ' שהוא לשון קימוח כמקנח לחט להטו כנום תחר כנום: ב (יד) או יתמר ענין והעם לת שב עד המכהו כי יקרה נגזור על תים לנלע ולהשחית על ידי שוטרים הרודים נעם הם המוכה שכל ותין לב יתחנן תל השוטר ירף ידו והיננו שוה לו כי תלות תלך עליו תך תשר לו מוה נקרקדו יכת תל המלך ויפתנן לו יסיב תפו ממנו ויקמר למלתך המשחית הרף ידך והסיקם בינינו לתבינו שנשתים כי הרבה שלוחים למקום למוננתו ניד עוסינו פעם על ידי נוי תו ממלכה מנויי הלרץ פעם על ידי תים לר וחויב והסיקם נהם וכשתר דעה תסרנו נעשה עיקר מהתחנן תל מלך התרץ תו הל הלר הנודר תומנו ותין נו מועיל ותדרכה יהיו לרינו לרחש ותין זה רק על כי לת חלינו תת פני ה' כי תין המלך נשר ודם המילר לנו נעשם רק השליטו התלהים עליהו נעוניהו כי המילר כמשור ניד היולר והוא מלמר מניכו וזה מלמר הכפוד והעם לת שב עד המכהו נעשם שהוא המניעו ותת ה' נמחוק לת דרכו וזה יאמר תמך מלך סתם הוא המלך הקדום היה שבת פעולת המלתכי מות כי פעולתם מחיית המלך נמשכה ולת מחמתם נמשכם פעולתם ולכן מי שהוא תים תכם יכפרנה תת התיתה ממקומה שהוא מהמלך ולת משלוחיו כי חיתה תין להם רק מנות המלך עליהם (טו) ותיך יכפרנה לזה תמר נחור פני מלך כו' על דרך הרחשון נמלך התרץ: ג (טו) קנה כו' הנה יקשה הטריכו התכמה לנוד מחרוץ ותת הניכה הנדולה ממנה לשונה מכסף נלנד ונם הכנסו נטוב ונתתו נעניכר תך תמר הנה שנחתי מפלת התכמה שעם היות חמת מלך מלתכי מות תים תכם יכפרנה נחכמתו מה שלא היה נעשה נרלי כסף וזכ תמר עתה דומה תלי על מסכלי נדרים כי הלא רחוק מקוך תמריו כי קנה תכמה מה טוב הוא מחרוץ כי לת נחרוץ תכופר חימה ותים תכם יכפרנה ותמור מעתה כי ק"ו הדנרים שטונה ניהה מחרוץ כי רנה היה מהתכמה ועם כל זה תין נריך לומר קנות תכמה כי תם נם קנות ניהה חנל על מסכלי ערכה כי תינו נניחר למחויקים נה רק מערך הכסף נלנד וזהו וקנות ניהה כנחר מכסף כי ינעירו ויכסלו תין ערכה (יז) ומאת תאמר הלא תם כן תיפה טוב לי להחזיק נחכמה מנכנרון כי היא תשר תעמוד לי נם להנהל מחמת מלך נחופן נגם תם מהעדר כשרון לתעתד לנרה תכמתי תעמוד לי חלילה לך מעשות כדנר הזה כי טוב לך תעלה נמסלת הכושר לנל תטנע טעיט חוסות מלשנוע נו נטעתון תכמת הקנוח וזהו מסלת יסרים סור מרע סע"י מסלת היושר יכור תים מכל רע המתרנשם הלא יבוחנו כי הלא שומר נפשו מחיתת מלך ומיקר רעות המתרנשות הוא נוצר דרכו מלהטות דרך חטתים ולכן מניחך תחדל כי טוב לך השמר פן ולל תחלה מהיות נחלה להרפא:

צ (יח) חנה נגה רוח יקרת תשר רוחו נגוה עליו נקרבו חסוד נעניני תך נקרבו תכמים מסתיר נגה רוחו תמנם תשר נגרה נלוחתו יתנחה לעיני הכל כי נעשה נלוחתו מוחר נו יקרת כל עלמוחו

נָאוֹן וְלִפְנֵי כְּשָׁלוֹן גָּבַהּ רוּחַ: יט טוֹב שְׁפַל־רוּחַ אֶת־
עֲנָיִים מֵחַלֵּק שָׁלָל אֶת־גֵּאִים: כ מַשְׂכִּיל עַל־דָּבָר
יִמְצָא־טוֹב וּבֹטֵחַ בַּיהוָה אַשְׁרָיו: כא לַחְכַם־לֵב
יִקָּרֵא נָבוֹן וּמֶתֶק שְׂפָתַיִם יֹסִיף לֶקַח: כב מְקוֹר חַיִּים
שֵׂכֶל בְּעָלָיו וּמוּסַר אִוִּלִים אִוֶּלֶת: כג לֵב חָכָם
יַשְׂכִּיל פִּיהוּ וְעַל שְׂפָתָיו יֹסִיף לֶקַח: כד צוּף דְּבַשׁ
אִמְרֵי־נֹעַם מָתוֹק לַנֶּפֶשׁ וּמַרְפֵּא לָעָצֶם: כה יֶשׁ
דֶּרֶךְ יָשָׁר לִפְנֵי־אִישׁ וְאַחֲרִיתָהּ דַּרְכֵי מָוֶת: כו נֶפֶשׁ
עָמֵל עָמְלָה לּוֹ כִּי־אָכַף עָלָיו פִּיהוּ: כז אִישׁ בְּלִיַּעַל

כרה

עצמותו נחון ולפי יקייחס נחוטו על רוחו והכה לון שפק כי המכשול המספיק לשכר את הנופל עליו נדול מהבלתי מספיק רק לרעוע כשלון אמר כי המכשול שים נו די שברון ולפי כשלון לבד הוא הבזון וזהו לפני שבר נחון לך תשר לת יקרנו רק כשלון הוא נבה רוח (יש) ימשך מזה כי טוב שפל רוח וכו' כי לם תהייכה ב' חבורות ס' שלל נאים והיא נמשך שמתחבר להם יחלק אתם שלל ויסתח נלכודה' שלל עניים שמתחבר חליהם לת יקנה רק מדת שפלות רוח והכנעה טוב לנבר יהיה שפל רוח אתם עניים כי נם שכעת לת יעשיר הנה יתעצר לעלו' כי עושר נפון לו כי עניים ירשו ארץ ויתענגו וכו' מחלק שלל אתם נאים כי טובים כחדק כי ילמד מהם להתנהנות ויתעצר לכשלון בנובה רוח ולשברון בנאון' ונחון ויחבר שללו ואתם עצמו עמו (ך) ואם יחמר אים לכי תצטח ברוב שכלי אתחלק שלל אתם נאים ולת קם ר' לבבי ללמוד מנזות כי אהיה משכיל על הדבר הנו' כי לפני שבר נחון ותצטרף מנחוני ואהיה נשבר אתם השלל על כן אמר הן אתה כי משכיל על הדבר הנ' לבלתי התנחות נם בלבבו אתם נאים יצמח טוב השלל ולת השכילמו על דבר שלת יקנה רעתם המדה לך טוב מזה הוא נל יהן נכים שלל הנאים עימו רק יצטח בה' בלבבו אתם עניים כי יעשיר

לעתיד כי עניים ירשו ארץ לעתיד כי ובוטח בה' תשריו:

או יחמר מי שמשכיל להתפרד מהנאים על דבר שפעולתו תלויה בדבר והוא כן ישבר בחברתם לת יבצר ממנו כי יחמלו טוב לך העושה בהמה שלת היה נשבר רק קונה שלל ובלבי ככשל ותעש יכן לת יחפון לחלק שלל אתם נאים כי בוטח בה' יסיג לו מתקום לחר תשריו:

ב או יחמר משכיל וכו' ענין חסתירי דמר שמוחל כי המשתכל ומחפש ככסיו בכל יום מרוחם לחסירת שמתקן המתקלקל וכיוצא וזהו משכיל על דבר יחלח טוב ותם עשותו כך הוא בוטח בה' ולת נהשתדלותו ותיקונו תשריו כי נם שטוב להשתכל בנכסיו לת יעשה עיקר רק מהב"ה יבו אתם הברכ' כי ממנו פנה ממנו יקד לת יחוטו נכסיו וכמשכל הזה יהיה המשכל בתלמודו של חדם נודל ותמתי: צא (כא) הנה נעלילי חקרה ומשכילים בעיונה ים לומר בלבו מה לי עוד כי חם להבין ולהשכיל בעומקה של הלכה ביני לבין עלמי ומה נבע כי חשמיע לרבים ופי לחלח תוכחות להוכיח במוסר בעוסק בזה שיח מתקבל בשומעני ומה נם כי להמתיק נפי מלין יערבו למו שלת תצטרך לחזור ולשדר הדברים ר' פעמים כלימוד רז"ל מפסוק אל רחה וכו' ויחמר לחדם והלח טוב לי להוציח שעות החורה והסדור ההוח בעיון ותוסיף לקח מביאתי ורב נוח' להקהיל קהילו' להדריך ולהישיר' מחש' חין לו ה' והכה שלמה בחכמתו רחה ויסדר כחלו זה לעומת זה יקומכו כל ק' יערוך טעמותיו עד יודע ניהיכה חיוה הדרך יכבר הוה חו זה ומתחיל הבוחר שלת להוציח זמן בחורה הדרש ר' פעמים לקיש מתק שפתים כי נומן ההוח טוב טוב לעין ולהוסיף לקח לעצמו ותומר לחכם לב כמוני שחכמתו נלבו ולת יפוץ מעייניותיו לדרוש נרעים חוכה הנה יקרת נמן שכל שעה מעיין ומוסיף דבר מתוך דבר ומתק שפתים שהדורם מוציח ומן להמתיק נפיו דרשהו הלח טוב לו יוסיף לקח לעצמו וזהו ומתק שפתים יוסיף לקח (כב) מה תחמר כי הלח מודיע חת חיקי החלהים ולת קורותיו ותזכה חת הרבים מי יתן והיה כן לך נשוס שכל והבין לת כן הדבר כי הלח לת יחמע חו השומע חת דבריך הוח נעל שכל טוב חו חויל לת ידע חת עם נעל שכל הוח לשכלו ישכל ודעתו יניר לו חת הדרך ילך בה ולת התעשה לחשר יעשה על פי התורה ' ומשר חוליס המה המייסר חוסף חולם היח לו כי' לת ישמעו לקול מלחשים כי חכמה ומוסר חוליס בזו וזה חומרו מקור חיי וכו' לומר הנה מקור חיים שכל נעליו כי חשר הוח נעל שכל שכלו יודיע לו חיים לנפשו ומה נבע כי חשמיע לו מרוח מניחך והוח יבין לחשוחו ותם חוליס המה מוסרך למו חולת היח וזהו ומוסר חוליס חולת (כג) משיב שבנגדו הדורש ומוכיח במיסר נשבר נת דבריס ואומר חל ישיחך לנך חל הדבר הזה כי דע נת חיפה כי חיוך חלת טועה כי הלח טוב הוח נם לי נם לשומעני כחכם וכחויל והנני מסיג על רחשון רחשון מפר חשנת כי בחורה ונעת הדרשה חפסיד לקח דע רחשונה כי לת כן הוח כי הנה לב חכם ישכיל פיהו כי מה שברחשונה חזור חזור ומשבר נפיו נלחש עד קנות מקח שפתים הנה יסכון לי כי חורת הפה תקנה השכלה חת הלב לבח עד עומקן של דברים וזהו לב חכם ישכיל פיהו שתת הלב ישכיל הפה וכשחח"כ מריס קול על ספתיו להשמיע לרבים ול יוסיף לקח נשומו חת לבו לחמר הדברים לוכות חת שומעיו יקבלו ויתקיים חדושים מייחסים חל המוסף חפר חת לבו

חליהם נעת העיון (כד) ונם תועיל לוולת כי חפר חוליס המה ומוסרים נחפת שכנכם נהם רוח שטות ותולת ושולה על רוחך שמוסר חוליס תולת כי חכמה ומוסר חוליס נוו דע כי לת יבצר מהדבק נו מיערת דנש מחמרי הטובים ותוכחותי הנעימים כי הלח נם החויל הבלתי כשר בזוה הקורה נפשו מקחת כשת הכבוד תולנה כיקר כשמו' בני ישרחל ועל כן נם כי חויל הוח לת יבצר מנפש היוקה משחוקקת תמיד חל תמרוק טהורוק מתורת ה' ומוסר חכמתה כי לחם חביה הוח ולכן היח קטנת מדנשת מוסרי למו ומתנה יקבק נם חל עלמו וחל נסרו להרפת מחולתו וזהו לוף דנש חמרי טועם הלח יהיה מתוק לנפש פשומעת ומעם ומשך היות נם מרפח לעצם והוח כי כחשר כל עלמותיו של חיש יקרחנו נעשוקים כל מלוח ה' חשר העשיכה כן יחלו תחלוחים נחלקת טומחת הדבקה נם נעשוקים עלוק ה' חשר לת העשיכה ונחוכחות מוסר השכל יהיה מתוק לנפש לקבל ומרפח לעצם למחלתו חשר החלה החבר הזה נעין הנעשה זו (כה) ועל החיש החכם ויבן מעלמו חשר חבצת כי מקור חיים שכל נעליו ועל כן לת תושיל לו תוכחתי כי שכל וכי חין לו להניע החמת חל תתמה על החסן כי נם הוח יחמר כי הלח יקרה נגם החשוב הנקרח חיש ירחה לו לפי שכלו דרך שהוח יסר נעיניו והוח טועה לפי החמת והוח כי תחלתה טובה ולין לעשה רק נחחריתה וגם הנעל שכל יבנה נה כי יסקוף חל חשר לפניו ולת חל מה שחחריו וחם תשכילהו ניכה יבוח מרוח מניעתו וזהו יש דרך יסר לפני חיש כלומר מה שהוח לפני החיש שרחשית' מה שלפניו הוח יסר לך ותחריתה דרכי מות שמדרך ה' יסתעפו דרכים רנים רעים ומחיתים ועל כן ילת נלכון נקבה נחומרו ותחריתה כי תעשה כוקבה היולדת דרכי מות כמשל כי נם ליודעים תועיל חכמת מוסרי כי יש טועה נידיעתו כי ירחה דרך יסר לפניו ותחריתה מרה ותקה תשכילנו יכין לחחריתו (כו) וטוב לך לזכות חת הרבים כמוני מלוכות חת עלמך לנדך חם תמנע פרך מלהשמיע והוכיח נמיסור נם שקעמול נתורת ה' תמיד וזה לומר נפש עמל וכו' לומר הנה הודעתיך כי חת הרבים היית מוכה נדרוש להם ולת כשלה על רוחך כי לת זוכה חוסף כי היודע לת יצטרך והחויל חיכנו לומר ומם כן חיפה חמור מעתה כי לו תפסח עסק תורה ניוך לעלמך היית מחבר טובה הרבה כי חינו דומה המוכה חת עלמו לבדו למוכה נפשות רבות וזהו נפש עמל נתורה כמוך שלת חפסח רק לעיין ניוך לניוך ולת לזוכות לוולת עמלה לו לבדו ולת וזכה חת הזולת כמה מנוחן עליו פיהו שחקף וסנר עליו פיו כי חלו היה פותח פיו ודורש היה מניח טובה עליו יותר מבהיותו עמל לו לבדו נחופן שמה שחקף פיהו הוח על עלמו ולת על הזולת כי נם חלין הוח הפסד והעדר זכות כמדובר למעלה כלל הדנרים כי טוב לנבר כי יעסוק נחכמה ובניה ותחר כך ישמיע נם כן לרבים להדריך ולהישיר למען יהיה נם זכות הרבים תלוי עליו ובדרך הזה לת יקבה חת שחור שלמה נחכמתו לומר פסוק ים דרך יסר לפני חיש כו' הנזרי לומרו לומו

ג עלה:

צב (כז) יאמר נחכמי זע הפורטי מכמורת לנודד ממון ניריהם: נורם מעליהם ים שבי סינים תחד שהוח נטנעו רע מ נללים וכ עיקר כוכתו לעשות רע כי הוח נן נליעל ועל פי דרכו יהנה: מבנע ב זקף חשר ילחם לחם רשע נרמזותו ב' שכל יעשו וכל חפץ לחכזב לשנעה מלחם העלנים שיעורם נחרמו ויספ' נמכתרתו והנה התחד יקרת חים נליעל רע המעללים והב' יקרת חים חשם כי יחהב חמס מחת עמיתו יחסר ממליחות הרשע שמת שלמה כי הסוס הרחשון למה שעיקר כוונתו לעשות רע ולת לבח חל הפועל הנחת בנבע לת יחוס לעשות התכללות לבל יורנש הרמזות עד קומו ולכן קיבל לחדם להכלל מליזוד נחרמו כי הלח כחשר יבנים נרעה הנה החים הנליעל יבוח ויחחנה לחמר לת כוסני לעשות רע ותבני תהפוכות היקלו נך המנח החים חמס למה שכל חבלו לחכול יעשה נערמה ויפקה חת רעהו כי ירחה לו פנים לנוס לפניו מר למתוק ומשתבחו חותו מדריכו נדרך רוח והללחה לטוב לו עד הכניסו קומו נדרך יסול נמלודתו נחופן כי נתת החי' חל לבו להתנודד נחשבתו חם טוב הדבר ההוח חו הפכו חין תקנה כי כבר נפל נמלודה רעה כתוח מכמר ומוה שמרחה לחטו טלפי חסירוק לת יוכל חים להשמר וזה לומר על הסוג הרחשון חים נליעל כרה הרעה ולת יכול לחוס לפתוח רק לחציפותו כרה חוקה כמעט נעלה כורה שוחה ללבוד חת רעהו ונפח המכל חל כריה כחשר כי יכרה חים נור שהוח דבר

כֹּה רָעָה וְעַד־שַׁפְתָּיו כְּאֵשׁ צָרֶבֶת : כה אִישׁ
תַּהְפֻּכוֹת יְשַׁלַּח מָדוֹן וְנִרָּגָן מַפְרִיד אַלּוּף : כו אִישׁ
חָמָס יְפַתֶּה רֵעֵהוּ וְהוֹלִיכוֹ בְּדֶרֶךְ לֹא־טוֹב : ל עֹצֶה
עֵינָיו לַחְשֹׁב תַּהְפֻּכוֹת קֹרֵץ שְׂפָתָיו כִּלָּה רָעָה : לא
עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת שֵׂיבָה בְּדֶרֶךְ צְדָקָה תִּמָּצֵא : לב
טוֹב אֶרֶךְ אַפַּיִם מִגִּבּוֹר וּמֹשֵׁל בְּרוּחוֹ מִלֹּכֵד עִיר : לג
בַּחֵיק יוּטַל הַגּוֹרָל וּמֵיְהוָה כָּל־מִשְׁפָּטוֹ :

יז א טוֹב פַּת חֲרֵבָה וְשַׁלְוָה־בָהּ מִבַּיִת מָלֵא
זִבְחֵי־רִיב : ב עֶבֶד מַשְׂכִּיל יִמְשֹׁל
בְּבֵן־מֵבִישׁ וּבְתוֹךְ אַחִים יֶחְלַק נַחֲלָה : ג מַצְרֵף

לכסף

כה כה רעה ועד שפתיו כאש צרבת. אם יש איש שהוא מתחכם ומתנהג בתחבולות ומזימות רעות ומשלח מדון ונרגן ומפריד אלוף ומפתה את רעהו והולכו בדרך לא טוב ומרמז בעיניו לחשוב תהפוכות וקורץ בשפתיו כלה רעה ועד שפתיו כאש צרבת. כי כל אלה הדברים הרעים הם מתחילתם קטנים ומתגדלים ומתרבים עד שיגיעו לכלות רעה ולצרבת כאש. ואמר כאש צרבת לרמוז כי כמו שהאש מתחיל מדבר קטן ומתגדל ומתרבה עד שיגיע לכלות רעה ולצרבת כאש. כן הדברים הרעים מתחילתם קטנים ומתגדלים ומתרבים עד שיגיעו לכלות רעה ולצרבת כאש. ואמר כאש צרבת לרמוז כי כמו שהאש מתחיל מדבר קטן ומתגדל ומתרבה עד שיגיע לכלות רעה ולצרבת כאש. כן הדברים הרעים מתחילתם קטנים ומתגדלים ומתרבים עד שיגיעו לכלות רעה ולצרבת כאש.

כו כו איש חמס יפתה רעהו והולכו בדרך לא טוב. אם יש איש חמס שהוא מלא חמס ורמיה ומתנהג בדרכים רעים ומפתה את רעהו והולכו בדרך לא טוב. כלומר שמשדל את רעהו ומסיתו ומוליכו בדרך לא טוב ומתנהג עמו בדרכים רעים ומפתה אותו בדברים רעים ומולי

לְכֶסֶף וְכוּר לַזָּהָב וּבֹחֵן לִבּוֹת יְהוָה׃ ד מֵרַע מַקְשִׁיב
עַל־שִׂפַת־אָוֶן שֶׁקֶר מַזִּין עַל־לְשׁוֹן הַוּוֹת׃ ה לֹעֵג
לָרָשׁ חֵרֵף עֹשֵׂהוּ שָׂמֵחַ לְאֵיד לֹא יִנָּקֶה׃ ו עֲטֶרֶת
זְקֵנִים בְּנֵי בָנִים וְתִפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם׃ ז לֹא־נָאוָה
לַנָּבָל שְׂפַת יֶתֶר אַף כִּי לְנָדִיב שִׂפַת שָׁקֶר׃ ח אֶבֶן־
חֵן הַשֹּׁחַד בְּעֵינֵי בְעָלָיו אֶל־כָּל־אֲשֶׁר יִפְנֶה יַשְׂכִּיל׃
ט מְכַסֶּה פֶשַׁע מְבַקֵּשׁ אַהֲבָה וְשֹׁנֶה בְרֵעַ מַפְרִיד
אַלּוּף׃ י תֵּחַת גְּעָרָה בְּמֵבִין מֵהַכּוֹת כְּסִיל מֵאָה׃
יא אַךְ מְרִי יְבַקֶּשׁ־רָע וּמַלְאָךְ אַכְזָרִי יְשֻׁלַּח־בּוֹ׃
פנוש

ליזהר עם היותו מסולל סיגים לאחזינהו יותר כמ"ל מעשה שלמה בחכמתו שהשליך לכור שלף ככרי זהב ולפי פעמים עד שטיהרו והעמידו על לחד כן גם אם נדייק לחקף הנ"מ מוקק חוקך ביסודין על הזהב עד יטהרך לאו' בחור החיים בשליחות הין קץ והן כל וה הוא חס כדברך הוא כי לחקף שלם וטוב מלחיך שנפל להם חלק יפה וכ"ש כי גם ובוחן לבות ה' ומי יודע אם לב חזיקטוב לפני ה' מלבך׃

ב (לג) או יאמר בחיק וכו' ללמדנו דעת בל יאמר חיש שהשוחר והבלים בטוחות העה"ז יהיה לחמד מ' סנוח לו מפלח המול כחשר נראה בהטלת גורלות כי בגוהג שבעולם כי חשר השעה מפקד לו בהשליך חבל בגורל חבלים יפלו לו בנעימים שבית על ידי חריצת כחשר נראה הרבה ידים ועוזר מחשר לו חלל בעל דינו ובעל חריצות יחפדל ויריב ריבו עד יוציח לאור משפטו ירבה הוגו שליטים על ידי השכלה כי הנה יקרה בהיות לחיים הון רבולו בכלל בניו בן מבים ועבד משכיל לנחל ולחק בחלן ביתו ימשילהו בכל חשר לו וגם חוח הבן מבים יסיריהו חל משמעתו על פיו ילח ועל פיו יבח כי למה שהוח משכיל ינהגו בדרך חמת ולח וו בלבב כי הוח לשבח הלחתו בהשכלתו ניוס בוחו לח בניו ילו יחלקי עמו חלק בחלק כי הוח חיש משכיל ומצליח בכל הנכסים ימשך מוה כי המשלה והחלחה תבח מפלח בהשכלה כי נראה עבד ימשול בהשכלתו ויחלק בחלה על כן בח ויחמר כי לחומר כדברים החלה חינו חלח טועה כי חשר חשבת לחשפט כי הגורל חלוי בחול לח כן הוח כי הלח חלו בחיק יוטל לח הגורל כבר מה' כל משפטו ועד בחמן חלוקת הארץ כי מהיות בחיק הגורל טרם יועל והוכחת הפחקים היה ללעזר הכהן חומר בחורים וחומים לח שבט פלוני יעלה חלק פלוני יעלה בגורלו ולח יחטיח הנה כי הדבר חשר יעלה על דוחך כי בחולח חליח מה' הוח כל משפטו ׃ (א) ועל הב' בענין החריצות בראשית הספוק מריב שלוקח מבעל דינו מנחלח חוכח והרב חת ריבו בכל מלחמי כח הבג יפיג והגל יגיל חלק טוב ורב וימלח ניחו כסף וזהב הנה בהפך הוח כי טוב פת חרבה ושלוה בה לפוחק מריב מפני הסלוס מבית מלח וזבחים ובשר פניח הנקנים בריב כי בפת חריבה בזכות השלוה תחול ברכה והפך במחזיק הריב כמועד וכן לחמרו רח"ל לח מלח הק"ה כלי מחזיק ברכה חלח שלוס (ב) ונם הבלישים חשר חרחה עבד משכיל וכו' לח חדון מוה כי ההצלחה תמשך מהשכלה כי מה שחוסל העבד משכיל על בני מבית לח מפלח השכלת העבד היה לו רק מפלח הבן למה שהיה מבים (ג) כחשר יקרה לכסף ניקך במרף שלח כחמר נחול המרף מהכסף כי הלח נכנע וניקך בחוכו כי חינכו רק כלי להסביח בו הכסף על ידי התיך חוכו כן העבד הלו המוסל ומתיך ומוסל על הבן מבית הוח כלי להסביח ולמרק חת המבית כמרף לכסף המתיכו להעביר חלחתו ועל יקר לחיח הבלתי מביחים ובחוכם יחלוק נחלה חמר וכור לוהב כי גם לם כוהב המה יוסבחו ע"י התכה ע"י העבר המוטל בחוכם ושמח תמר הלח יקרה יהיו הרחיים חסידי עליון וגם המבית לח יהיה מבית רק בדבר הנכסים שיבוחו לך לריב ויבר הוח וחין להם לורך מלרף וכור לזה חמר ובוחן לבות ה' כי לחכחו נראה לעיניים וה' יראה ללב ׃

צה (ד) הנה יש רעים וחטחים דובדי הוות על רעיהם נשקר ובמרמה ומה יעשו לשיחמנו דבריהם יחלו בדברי חמת ויסיימו בנגלי וטוב לנבר היודע וחת רעקש לחטוס לוזנו משמוע גם חל ההחלה כן ישמע גם לחריח פיהו שהוח חחריח רעה והוח מרע מקשיב וכו' לומר מרע קטן החיכות שהוח היות מקשיב על שפת חון עם שחינו שקר רק כחמר על שפת חון וחוכלה להוסות חת הסומעים שיקבלו גם לחריח דבר יתמך רע גדול מזה והוח להיות שקר מזין וכו' (ה) וחל יזקמה על החפץ חם מרעה קטנה תעלה חל גדולה היחבה כי נדולה מזו ודיעך כי הנה הלוענ לרע הוח חרף עושהו חל לוענ חלילה שמורה שחשר ונשהו רע לח יוכל לעשות גם לוחו רע וגם זחל תכלית הרשע לחרף עושהו וזבה מדבר חל יעלה חל הרעה הנדולה הזחת והוח מהיותו שחת לחיד ניעהו כי מבה ידו כי מוה יבח ויעלה הדבנה להיותו גם לוענ לרע נעל היחיד והו שחת לחיד לח יעקב מהחמור שהוח מהיותו לוענ לרע והבה נגלות החים מהיותו שחת לחיד בנפול רעהו ודרכו לבעריס להיות חחרי כן ליוענ לו הוח דבר משחלשל ונרחק לחוק עם היות הרעה רבה שהוח יזרק עושהו חלילה על כן מוו נקח רחויה חל הדבנת הפסוק הקדוש וזה עושהו נדול לעשות סיג לפרישות מהמדות הבלתי טובות הקלות בן ימשך מהן חל החמורות ׃

צו (ו) ארז"ל החנות עטרה לבנים דכתיב ותפארת בנים חבותם והבנים עטרה לחנות דכתיב עטרת זקנים בני בנים והנה רחיית היות הבנים עטרה לחנות הלח תהיה כי בכלל מלחים מבה שהם הבני בנים עטרה לזקנים כ"ש הבנים לך החנות עטרה לבנים כי הכתוב מוכיח רק תפחרת חמנם הוקשה להם שמקשיל חל החלוקה הרחשוב הבה היה רחוי לומר ותפחר' בני בנים וזקנים וגם בחילו בעטרת ולחתו בתפחר' על כן פירשו הכתוב שעניינו שהבנים עטרה לחבות עד דור שלישי שהם הבן לדיק עטרה לחב וחם חין הבן לדיק רק בן הבן גם הוח עטרה לזקן כי בני בנים הרי הם כבנים והו עטרת זקנים בני בנים לך לח יחפלך שנם עד דור ג' יהיו החנות עטרה לבנים שהם, החב לדיק יהיה עטרה לבן לך חם חין החב לדיק חם חין חוקן חינו עטרת לבן בנו והטעם כי לח תהיה תפחרתו של חיש מה שחבי חבין היה שלם כחשר בן הבן עטרה לזקן כי סוף סוף הוח ילדו וממנו יצח וגיל יגיל חבי לדיק והנה ותפחרת בנים חבותם לומר לח יחפלך שעטרת בני בנים וזקנים כי הלח ותפחרת בנים הוח חבותם בלבד לך לח וזקנים ולכן למה שלח תהיה תפחרת' של בנים רק החבות בלבד הוח לבדו תהיה עטרת ולח הזקן לבבדו גם היה לפשר לומר לדעתם כי לומרו ותפחרת מוסיף על העטרת הנו והרחשון כבן : ועל דרך הפשט יחמר כענין מחו"ל על חס משקרו לי ולמיני ולבבדי עד כחן רחמי החב על הבן עד דור שלישי והנה זו רעבה חולה ורע' היח על החדם כי החב חין לריך לומר שיתפלר חס יהיה לו בן חשוב כי חס בם יעבדנו עטרות לרחשו ׳ וחין בן בנו להועילו ולרוממו לך הבן הן חמת שיתפלר בחב חס חשוב הוח לך לח יעבדנו עטרות לו להועילו כחשר חביו חלילו ומה גם לוקנו כי ישליכנו לחלי גוו וו"ח עטרת וקנים עד בני בנים לך לח יהפלך כי חס ותפחרת בנים לבותם להתפחר' גם בלבד לך לח להועילם ולרוממ' כעטרה לרחש וחף גם התפחרת לח יניע עד דור שלישי עד וקנו (ז) וגם שחרזה חים מלחלל שמדבה להטעיב גם חת וקנו כחשר ייטיב חים לח בנו וגם תרחה לב מדיר חת בנו מהכלתו והוח הפך כל החמור לל תשית לנבך כי גם בחומרם כדבר הוה לח יעשו כן כי לח נחות לנבל שהוח הבן לנבי החב שפת יתר שיהבלל חינו נחות ונודק חלילו כי לח יעשה כן וכ"ש שלח נחוה גם כן לנדיב הוח החב לנבי הבן שפת שקר כי מה שמורה בספקיו שלח יהנהו שפת שקר הוח כי לח יעשה כן רק ליסרה לוחו וחיים בדעתו כי הלח יחתור היבטה ויבקש נדיבים רבים לו להועילו חו שחומר כן לכפיים ובקר חלין : צז (ח) אמר רקה נח רעת הסוחר חוך יפתה חת כדיין ועולדו מן העולם כי הנה כחבן המסוגלת לחן הוח הסוחר בעיני בעליו הוח בעל הסוחר המקבלו כי חל כל חשר יפנה בדעתו חל כל נדדי הדין והטעמות ישכיל ויליח כי יהיו לחן כל טעמות מוהנו ויוכהו בדין (ט) ומה הוח עושה לבל יורגם מכסה פשע קחתו הסוחר במה שמנקש בחבה בחיכה שהוח עם חשר יחיב שלח כדין מחמת סוחר שכבנדו ולומר חלין חל ידע בעיניך כי חייבתיך כי לח סוחה חני לך כי לחבה עולם חהבתיך כבבת עיני וכיוצח בדבר יקשה קורבנה והבה יש מחין לפייסו בל יח ריש נגדו וחם המחויב ההוח סוכה בדבר להמתיק טענתו שניש לחמר לו הלח זכחי לחי בדיני כחשר הוח חמת ורק שבחתי ולח להבחתי חו חין לריך לומר שלח יבקש להבה לחהו כי חם חפילו חם הוח חלופו מפרידו ממנו (י) וכועם עליו ולומר לו חל לעומדים לפניו חחת נערה בחבין וכו' כלומר מהרחוי היה שחחת נערה כזו בחים מנין שהפרדתי חוקו ושיקפעל יותר מהכות כסיל מלה (יא) לך הוח מרי דלח לייחי דיחך ויבקש רע שיבדו חוקו ושמלחך תכזרי משטורים המכים לדלח לייחי דיחך יסולח נו הבה זה דרכן של מקבלי שוחד שחלחנן לך וכופן קבה וזולח מה שעוות דיחו גם ידכאמו בשער על חשר עשקו : (ח) או יחמר חבן וכו' לומר רחה חבן בח חיך יקפחה דיין שחחילה יקח כדי לעוות דין לך חומר בלבו חלי חקח בלה חסור משפוט נדק וחחת ועולה נדעתו לעשות כן לך כל זה חינהו סוה לבפוט נדק כי הסוחר הוח כחבן יקרה המסוגלת לחן כן הסוחר כי הדיין הלח חינהו רוחה חובה חל נד המשחיד וחל כל חשר יפנה לחייב לח בלבד מתעלם חובתו כי חם גם יראה לו שמשם רחיה להצליחו ולכוכותו ווהו חל כל חשר יפנה יסכיל ויליח (ט) וזה מכסה פשע לקיחת הסוחר לחוסנו כי הדין הוח עושה ועוד שניח יעשה לבסות פשע ולהורות היחר כי יבקש להבה שיעשו שלום ולהבה בעלי הריב ויתפשרו דרך תהבה ובלום חומר בלבו הלח חיכי משה משפט ומדרבה נדקה תחבר

יג פָּנוּשׁ דֹּב שַׁכּוּל בְּאִישׁ וְאַל־כְּסִיל בְּאִוַּלְתּוֹ׃
יד מֵשִׁיב רָעָה תַּחַת טוֹבָה לֹא־תָמוּשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ׃
טו פּוֹטֵר מַיִם רֵאשִׁית מָדוֹן וְלִפְנֵי הִתְגַּלַּע הָרִיב נְטוֹשׁ׃ טז מַצְדִּיק רָשָׁע וּמַרְשִׁיעַ צַדִּיק תּוֹעֲבַת יְהוָה גַּם־שְׁנֵיהֶם׃ טז לָמָּה־זֶּה מְחִיר בְּיַד־כְּסִיל לִקְנוֹת חָכְמָה וְלֵב־אָיִן׃ יז בְּכָל־עֵת אֹהֵב הָרֵעַ וְאָח לַצָּרָה יִוָּלֵד׃ יח אָדָם חֲסַר־לֵב תֹּקֵעַ כָּף עָרֵב עֲרֻבָּה לִפְנֵי רֵעֵהוּ׃ יט אֹהֵב פֶּשַׁע אֹהֵב מַצָּה מַגְבִּיהַּ פִּתְחוֹ מְבַקֵּשׁ שָׁבֶר׃ כ עִקְּשׁ־לֵב לֹא יִמְצָא־טוֹב וְנֹהֵפֶךְ בִּלְשׁוֹנוֹ יִפֹּל בְּרָעָה׃ כא יֹלֵד כְּסִיל לְתוּגָה לְוֹלֵא יִשְׂמַח אֲבִי נָבָל׃ כב לֵב שָׂמֵחַ יֵיטִב גֵּהָה וְרוּחַ נְכֵאָה תְיַבֶּשׁ־גָּרֶם׃ כג שֹׁחַד מֵחֵק רָשָׁע יִקָּח לְהַטּוֹת אָרְחוֹת מִשְׁפָּט׃ כד אֶת־פְּנֵי מֵבִין חָכְמָה

ועיני

לו שעשיתי שלום ביניהם והמה נתפשרו בחבתם ואני לא עשיתי דבר בתפשם ואין כל חלה יעשה מדתנה מדבר כי חלשים נגד נעדק הדיינים ויחסור לנקש פיקריס קך אין זה רק נפעם הרחשונה כי אחר פשונה בדבר שנער ענירה זו ושנה זה שוב לא יהרהר בהחריס רק נפשט נפשט ביד רמה הוא מפריד חלוף הוא חלופו של עולם הנגד נעדק הדיינים מפרידו מביא דינו נכון ורשעופשע והוא ושונה בדבר מפריד חלוף

(י) יהנה היה רחוי מחק נערת התורה הנוערת בו ותומרת תרוד לוקח שוחד נמצין הדיין הלזה יוקר מחלו הכו לכסיל מחה (יא) לך מרי הוה לח שוה לו כי יבקש רע לעצמו כמאמר רבותינו ז"ל על וקבע לח קונעיהם נפש שהמעביר ממון מזה לזה הקב"ה נוטל ממנו נפש וגם לחרי מותו ומלאך חכורי תשר פעל ועשה בעבירת השוחד ישולח בו כענין ותמוגנו ביד עוניכו׃

צח (יב) אמר כי רבה רעת כסיל נעת חולתו וכעסו מרעת דוב שכול כי הדו' גם שיטיל כעס שבלותו על חיש שלח שכל לחת בנינו הנה גם שהחיש ההוא' לח הרע לו גם לח הטיב לו וחולי שם החיש ההוא היה מטיב לדוב לח היה נוגע בו כדרך כלבים וחיות שלח ירעו ולח ישחיתו לחת תשר ייטיב למו (יג) לך הכסיל בחולתו גם לחת תשר הטיב לו עושה רעה ולכן טוב פגוש דוב שכול בחיש מפגוש כסיל בעת חולתו כי הלח הוא מטיב רעה לחת טובה ולכן לח תמוש רעה מביתו׃

(יב) או יחמר מה שכתבנו גם' חנגלת הסרון כי קל בעני לנדיק להכלל מחיות רעות כי נדרקתו מורח וחיתת לנם חלהים לחשר על פניו תפול עליהם לך הכופל בידי חדם רע לין תקומה כי הלח בחירתו חפצית וזה חמר טוב פגוש דוב שכול נפרקח חים הוא השלם כמודע מכל חכמים שנמקרח וחל כסיל בחולתו שלח תפול מורחת הנדיק לפוב מרעה ועל כי בחירתו יכלה רעה (יג) ולח עוד כ"ח גם מטיב רעה תחת טובה בחולתו ולח יתן חל לבו לפוב מדרכו וחיש כזה לח תמוש רעה מביתו כי תמיד יגדיל ויפריש נרעה עון כפיות טובה כמאמרם ז"ל כי הפה שחמר לח ידע לח יוסף חמר לח ידעתי לח ה' חלילה בחופן שמטיב רעה וכו' מוכן לנלח תמוש רעה מביתו כי גם עם חלהים גם עם חכסיס יקמיד נרעה זו׃ ב או יחמר מטיב וכו' מה שחמרו ז"ל בחיות חולין כי ר' מחיר עושה שלום בין שכיניו על מריבה יבנה ושמע לח השטן חומר וו דחפקיה ר"ת מניחיה דהחוח נגרח הנה כי בית הריב עם יכון השטן ובנלעם' ימוש יחמר כי מטיב רעה לחת טובה כל כך יוסרם נמדנים כי לח תמוש רעה מביתו כי לח יבלינו לעולם והשטן וכוח רעה הנגרח נריב עם תבח מנוחתו תמיד׃

צט (יד) יחמר לח דחמרי לינסי לחי תינרח דמיח לנידק' דמיח כיון דרווח רווח שבריב ידמה לבדק המי' שמתי' בחילקם הולכים ומרחיבים הבדק עד יעשה כפקתו של חולם כן הריב מתחיל למעט והולך ומתרחב עד בלי די ו"ח פוטר מים מן הנר שלח היתה וחילקם מבח שהבדק ההוח הולך ונדל כן הוח רחבית המדון שהולך ונדל עד כי ינדל מחד וממדון מה נעשה ריב לכן לפני התגלע הריב ויגדל נטוש (טו) פן תהיה סבה שהדיין נבוחו לדון לחת ריבכם ילדיק רשע וירשיע לדיק כי בהתגלע הריב יתבלבלו הדברים ולח יתברר מי הוכלי והחייב וזהו סמיכות פסוק שלחריו׃ (יד) או יחמר גם שפוטר מים הוח רחבית מדון ועליו חלוי קולר הריב חל תחמר ח"כ חיפה הרשות נתונה חלי תבח חחריו ותריב לתו ניד חוקה כי חם גם שפוטר המי' וכו' וחבח הוח ממך לחמה לח תעשה כמוהו רק לפני התגלע הריב נטוש (טו) פן שהתגלבל הריב לח יכוון מי התחיל ומי נמר וולח תשמח הריב תהיה סבה חם יתגלע הריב שינדיק לח הלדיק יחמור נקודם׃ ב מצדיק וכו' הנה חומרו גם שניהם הוח מיוחר ובלתי לודק לך יחמר בל יעלה על רוח הדיין חם יתבע רחובן לח שמעון ומלדיק לח הרשע בדינו ומרשיע לח הלדיק בדינו כי תועבה לחת עשה שניהם לח הדין כי הלח שניהם הנה כי הוח יתברך מונה לח הלדיק לח הרשע לח' והרשיע לח הלדיק לשניה עם שבבל תנר ח' וזהו גם שניה וירבה הגם לח הרשע בדינו שחם ידע שהדין והדיין טעה לח יסמוך על הדיין ויקבל שלח כדין כי גם הוח תועבה׃ ק (טז) אמר כמתלונן על מלדיק רשע ומרשיע לדיק המ' בפסוק הקודם חבל על המחיר שהולחת ללמוד חכמה לדין חתר היותך חתר לב להתבונן בה ולהבין חת חשר יקדך בהעוותך משפט וזהו לחה זה מקי' ביד הכסיל הלז שבפנם בו רוח שטות לחטוח למה זה היה המחיר בידו לקח למורים חוזתו חחר שלב חין להתבונן בה לדעת ולחשוב חשר יקרנו בהעוותו משפט כלומר כי קנה בכסף ומחיר מה שיחדר עלמו בו (יז) והנה פתיים הנה סנוח המבנדות עוות משפט חו לחהבה חת רעהו ילדיקנו נדין וירשיע בעל דינו חו לזהב' שוחד ועל החחד ח' הכיוטה ודחה פתיות חים הוה כי הלח בכל עת חוהב הרע וכו' כי למה שלב חין לח יבין כי חת רעהו חשר יחסד לח בכל עת רחוי להחבו כי בנות לפניו לדיחין להעריך חזהו בנדר חוהב לזכותו נדין חך בסיל זה בכל עת חוהב הרע גם בעת דין וחין לב להבין כי בחבתו חת רעהו יבחר חת עניו ולח עוד ללח שעתה בעת לרת רעהו יוסיף להחבה חזהו ולהחזיק בידו פחילו לנרה זו נעתק מחוהב לחת כחלו עתה מולד לו חח ׳ חו יחמר חיש שמטיב לו להבילו מנרה זו שעליו וחדרבה הוח כחלו מולד חח לחזקה נרה שבעון זה שמייעו בל יפסיד ממון הרחוי לו להפסיד בדין חוהב שחילו מל רק הפסד וחדרבה נעשה חח לנרה כי כחשר דרך חח להחזיק ביד חחיו כן דיין זה מחזיק ביד הנרה בל תמוש מביתו בל בעל דין חוהבו וחין זה לו רק חוסר לב כמדובר (יח) ומחר שלמה בחכמתו חל יתחל הדיין הלז לחמר כי גודל הסרסתו בחבתם חת רעהו ממנו מניחו לידי כך כדרך הערב שמשתעבד מחבתו חת רעהו כי דע חיפה כי נדר רעת הדיין הלז רבה מהכל כי חני קנוי לך עד היכן יד הערב מגעת לחבה רעהו וכל הרעה הבחה עליו בגלל הדבר ותיכף ח' מני חף מהמלדיק רשע לחבתם רעהו והוח כי הנה חדם חסר לב מלרשות חת הכולר עד פה תנח נדר ערבותו לחבתם רעהו ח' שחוקע כף שניו שלח יעשה לו ערב פרעון רק קבלן רבה תוה טיבה כו' שיוכל לחנוס חת הערב תחלה ותהו ערב ערבה לפני רעהו כלו' קודם רעהו שיקבלו חותו קודם רעהו הלוה שיבנה מתנו תחלה (יט) והנה חיש כזה ותח רעהו חשר יקרה לו כי לח יבלר חו לח ישלם בתבעו חותו תחלה חו ישלם קו חת חין לו יטרכנו למשכנו והנה חם יש לו ולח ישלם הוח חוהב פשע לעבור על שנועתו ותם ישלם חוהב מנה כשבשפה ערב בריב עם הלוה שלח היחל לתנוע חת הלוה נם שכנדין עמה ונם עם הלוה שלח יקרפם וישלם חת הסוס' נו חו חת הערב חחרי שנבו מתנו וזה חמר חוהב זה פשעים על נ' הבחיות ותם חין לו לשלם מנניה פתיו ליכנם למשכנו כי לח הלוה תפילו שליח בית דין חינו רשחי ליכנם לפתיו למשכנו מה שחין כן לערב שילקח נבדו כי ערב זר נמלח מפקופו ופתיו נבוה מפתיו הלוה כפתיו של חולם ליכנם בה בחופן של כסלל העולה הוח שמנקש שנר וזהו חוהב פשע חהב חלה מנניה פתיו מנקש שנר (ך) וגם ירע ללוה כי לח יבלר חם הוח עקש לב ומתחלה היה לבבו למרע לחכול על נבי הערב נם ה' יכניס עמו שלח ימליח לו טוב וחף חם ירלה לשלם לח יוכל כי לח ימלח טוב ורוח ותם יש לו חלח שהוח נהפך בלשונו מתחבה ומהפל ורוחה מיום חל יום יפול נרעה בחופן כי יחבד כל חשר לו שנם חם יחפוץ לפרוע הכסף חול הנה עד פה תבח רעת קוקע כף ערב ערובה כו' (כא) וחיכו דומה לרעת הדיין כי הלח נורם רעה לעלמו ולמולידיו כי סוב טוב היה לחניו יולד בן עם החרץ נבל ולח חכם כזה כי הלח יולד כסיל כדיין הלו שנכנם בו רוח שטות ליקח שוחד הלח נמקום שנן חכם יחמח חכ יהיה לתועה לו כי יתום נעונו ושמחת חניו בו לתועה תהפך וחילו עם החרץ היה נם בעל ידי הערב ממנו קורה לח ייטיב לחניו ויהיה נבל הלח כל רעת הניו לח תהיה רק הערב שמחה כי לח יחמח חניו נבל חך לח תועה (כב) ולח תחמר הלח טרם חות בני חמח בחכמתו לח תטוכה בזה דחנתו כי לו חמח לח הטיב רק לח הנהה היח הפניה חך נמותו רוח נכחה חיבש גרם הפניתי וחוק ומה נם כל בשרו (כג) ותדע חיך לח יבלר מלחות בלח עתו כי הלח זה דרכן של מקבלי שוחד שכל כך יוסרם בדבר שגם שמחלה לח יקחנו ער יתנוהו לו ותח נם בכוונה לפשוט לדק הנה חחרי כן יתפך בלח שכל ייחל ינתן לו כי לח שוחד מחיק רשע יקח הוח הרשע בדינו ולח טיטעה בשיקול הדעת רק להטות נכוכה תרחות משפט (כד) ולח בלבד בפני הבלתי יודע שורת הדין רק לח פני מבין חכמה שרוחה ומניח עוותה ולח יניח חל חפר לפניו כי עיני כסיל בקלה חרץ (כה) ועל ידי זה הרב מוכחת על נוחתו כי הוח יתברך יקבע נפשו כמ"ל

עין הטוב מיכרך ממון שלא כדין כי הוא יחזרך טובע נפשו שבאמר וקבע
תם קונעיהם נפש והוא בחזרור מן התורה לחזור לוקח שוחד וכו' בחוקן
שלא יבצר מהברית ויהיה כעם לחניו על כי ימות רשע בעונו ומאבר
ליולדתו על מניחות מיתתו וזהו כעם לחניו כו' (כו) גם וכו'

תְּעִנֵּי בְסִיל בְּקַצֵּה־אָרֶץ : כח גַּם אֱוִיל בְּחַרִישׁ
וּמֵבִין לְיוֹלְדָתוֹ : כט גַּם עֲנוֹשׁ לַצַּדִּיק לֹא־טוֹב
לְהַכּוֹת נְדִיבִים עַל־יֹשֶׁר : ל חוֹשֵׂךְ אֲמָרָיו יוֹדֵעַ
דַּעַת וְקַר־רוּחַ אִישׁ תְּבוּנָה : לא גַּם אָוִיל מַחֲרִישׁ
חָכָם יֶחְשָׁב אֹטֵם שְׂפָתָיו נָבוֹן :
יח א לְתַאֲוָה יְבַקֵּשׁ נִפְרָד בְּכָל־תּוּשִׁיָּה יִתְגַּלָּע :
ב לֹא־יַחְפֹּץ כְּסִיל בִּתְבוּנָה כִּי
אִם־בְּהִתְגַּלּוֹת לִבּוֹ : ג בְּבוֹא רָשָׁע בָּא גַם־בּוּז וְעִם־
קָלוֹן חֶרְפָּה : ד מַיִם עֲמֻקִּים דִּבְרֵי פִי־אִישׁ נַחַל
נֹבַע מְקוֹר חָכְמָה : ה שְׂאֵת פְּנֵי־רָשָׁע לֹא־טוֹב
לְהַטּוֹת צַדִּיק בַּמִּשְׁפָּט : ו שִׂפְתֵי כְסִיל יָבֹאוּ בְרִיב
וּפִיו לְמַהֲלֻמוֹת יִקְרָא : ז פִּי כְסִיל מְחִתָּה־לּוֹ
וּשְׂפָתָיו מוֹקֵשׁ נַפְשׁוֹ : ח דִּבְרֵי נִרְגָּן כְּמִתְלַהֲמִים
והם

יוסר (ד) לך בסניף תבחר כי גם שמים עמוקים דבר פי איש ויקבה
בעיניך לדלותם כי מהין לך דלי להעלותם לחסוף מימי עמקי ויוסו דע לך
כי יהיו לך כנחל נובע חס לחוך מקור חכמה והוא כי להעלות מים עמוקים
צריך דלי לך לנחל נובע להניח לפניך בהגיעך קל הנחל המים לאסר נאסר
הכניעה הוא קל מלא כי במעט מיתון
ע"י וחילת התים יבאו לך לאסר היו
למטה למעלה בכניעה מלהיהן מבלי דלי
כן על ידי וחילת הדברים לאסר הס
מוחלי' בפי הנעל דין דבור לחבר דבור
יבא לך סורס הדבר מהליו בחוקן כי
מה שהם מים עמוקים יהיו נחל נובע
לפניך לם לך מקור חכמה להוחילם

(ה) לך הנ' לשחת פניו דע כי
שחת פני רשע לח טוב כי קבח להטות
צדיק במשפט כו' שלח בכתבי הנעל דין להוחיל מלבו
כי הכיר עם קלון חרפה דע לבבי לח
כל הסוגים שוים כי יש נורס רעתו
ברוע הנהגתו ורחוי גם תקן חיתת
סוטריך עליו להכותו מכה רבה והוא
כי דרך הכסיל משולל חכמה שבבואו

לדון על דברי ריבות שיבחו שפתותיו דוגבות ריב עדיין לפני הדיינים
בחוקן שהן הם עדיו כי הוא היה עיקר הריב וחין צריך לומר שלח יודה כי
חס גם לחרי כן שיחייבוהו פיו למהלומות יקרח פיקרח ויכריו יבחו
לרחות מהלמות שלמלוהו וחייבוהו שלח כדין (ז) לחים כוח רחוי
ליסרה חותו וזהו פי כסיל מחתה לו לחר שפתיו היו שנח רעת עלמו
וזהו ושפתיו מוקש נפשו ולכן כתוב לו שפתים : נ (ו) או יחמר
כי שפתי כסיל מורגלות שיבחו בריב כי המה התחלת מריבות כי תדברנה
בחומי הוולת וכיוצח ובדברו בפיו יוכה על רחשו על ידי שכנגדו ולחרי כן
למהלומות יקרח שיצטע ויקרח לל השומעים יבחו למהלומות שהלמוהו
להביל לו מרעתו (ז) והנה הן לחת שפי כסיל שיקרח לח על חכם הוח
כי ודחי הוח שמחתה לו שחתוהו מריבין והכוהו קך הוח היסב רעתו
שהיחל בריב כי ושפתיו לחר שלו בריב המה היו מוקש נפשו ונרמו רעתו :

ד (ו) או יחמר שפתי כסיל לחת בשפתים נעות דברי ריב וקלון
יבחו בריב ויחחילו בה ולין רוחה שהוח היחל ולחרון
יחסנו שהוח הוכחי ושנחלי ריבו הם החמים מה יעשה פיו למהלומות
יקרח עושה עלמו כעשוק וקורח נפה מלח יבחו למהלומות שהכוהו והלמוהו
ונהפוך הוא (ז) ומיכה יעשה הדיין לדעת החמת חס לח כי פי כסיל
מחתה לו שעל ידי החקירה נדיח כרוחה לפיו יגלה החמת ותהיה מחתה
לו להכותו על ידי סוטרי הדיינים לחרי כן ונוסף על זה כי עוד עוונו זו כי
שפתיו שהיחלו בריב הם מוקש נפשו לפני קונו כי היה רחוים מדון כי עין
עלמו מיכו כמחק : ה (ו) או יחמר כי נבח הכסיל לל השערה
לפני הדיינים לח נדעת יבח רק שפתותיו נעות ודובבות ריב כמריב עם
הדיינים מרחפן שפתותיהם לומר כרחה חס יעוקו דיני כי דרכם לשחת
פניהם וכיוצח בזה ועוד מעט כי יחייבוהו למהלומות ומכות מן השמים יקרח
שיבחו על עוות דיבו (ז) מי נרס זה מה שהבלו בבוחו שעל כן נחפקר
לו יותר לכן מה שלח עשו מחחלה יעשו עתה ויפניעו בו לח השוטרים
וזהו מחתה לו ולח יענשו הדיינים על שהבלו כי שפתיו שבחו בריב מוקש
נפשו הוח בחמת ולח מוקש נפשם בעשם כי הוח היחל מחליו :

ו (ו) או יחמר רחה מה בין משיס שלום בין ערבים נגיס דרך
פיום לכסיל העונה על ריב גם הוח ויכנס בריב כעוזר
לח לחד מהם ומריב לח הב' שברחה לו שהוח הפוסע כי הלח שפתי כסיל
יבחו ויכנסו בריב כי יכלו לנשים ימשך מזה שיגדל הריב במעמד שלשתם
עד שמהדברים יבח להכחות ויבח גם הוח חלקו עד שלמהלומות שיהלמו
חותו יקרח יבחו להניחו מן המכים לחסר יכוחו (ז) נאמח שהוכפלה רעתו
לנפשו ולנוסו לנוסו שפי כסיל מחתה לו שהכוהו וגם מוקש נפשו :

על בוחס בריב כי חטח חטחה גדולה בבוחו בריב ולח בשלום :

קך (ח) הבא לחרחר ריב לחת' לרחוקן הלח שמעתי לח שמעון
מנקש רעתך ודובר סרה עליך למען יקקבלו דבריו
חומר חמריו כחלו הדברים עלמם מתדכחים ומחלהמי' כי יחמר חוי לי
חס לח חומר כי לר לי עליך לחי בל יבר עליך וחוי לי חס חומר כי חלך
רכיל ודוחב חני לך כוחני להניחך בחוקן שהדברים עלמן הם כמחדכחי'
מלחים רחנה ולח כן לבו כי הלח ערבו לו בשומעו עד רדקם עד חדרי בטן
חו הם כמתדכחים והם מניעים עד חדרי בטן מכיס מכח חלל הגוף

גם נוו הלח עם קלון שקקל נכבודו תבח גם חרפה כן יחרפך ויחפקר

וְהֵם יֵרְדוּ חַדְרֵי־בָטֶן׃ גַּם מְתַרְפֶּה בִּמְלַאכְתּוֹ
אָח הוּא לְבַעַל מַשְׁחִית׃ מִגְדַּל־עֹז שֵׁם יְהוָה בּוֹ־
יָרוּץ צַדִּיק וְנִשְׂגָּב׃ הוֹן עָשִׁיר קִרְיַת עֻזּוֹ וּכְחוֹמָה
נִשְׂגֵּבָה בְּמְשׂכֻּתּוֹ׃ לִפְנֵי־שֶׁבֶר יִגְבַּהּ לֵב־אִישׁ וְלִפְנֵי
כָבוֹד עֲנָוָה׃ מֵשִׁיב דָּבָר בְּטֶרֶם יִשְׁמַע אִוֶּלֶת
הִיא־לּוֹ וּכְלִמָּה׃ רוּחַ אִישׁ יְכַלְכֵּל מַחֲלֵהוּ וְרוּחַ
נְכֵאָה מִי יִשָּׂאנָה׃ לֵב נָבוֹן יִקְנֶה דָּעַת וְאֹזֶן
חֲכָמִים תְּבַקֶּשׁ־דָּעַת׃ מַתָּן אָדָם יַרְחִיב לוֹ
ולפני

(ט) ואמה כמשך היות נדנן ורכיל הלז הוא מהנטל כי החדש העוסק במלאכתו תמיד ולא ילך לחנם ואינה נאמנות לא יפנה לבו אל עסקי זולתו כי אם נרפים הם ממלאכתם הם ההולכי רכיל כאלו לפי זה כי גם מתרפה במלאכתו הוא הוא לנרגן הוא בעל המשחית הנברח מעון הרכילות ההורג שלשה כנ"ל ותתונגו ביד שונגו׃ (ח) או יתמ' במה שידענו כי המלאכה המיוחדת לאיש היסרלאי היא עסק התורה כמאמר החכם אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת ואנת אל העניין אמר דברי נדנן הוא היה"ר מחריב ריב בין אחים לקוטו לחנו מורה כבוז להכר למים רק דברי כמתלהמים ומתקדחי' על החדש לשמה לא לעצמו לפרוש מתעסוני העולם לכן הם ירדו חדרי בטן כי יעירנו לו

(ט) וחל"ל השומע לי כי אם גם מתרפה במלאכתו המיוחדת לו היא עסק התורה הוא לבעל המשחית הנברח ע"י העון כי אם היה עיסק בתורה היה מסלקו כנודע תרנ"ל אם פגע וכו' מסכתו לביתו המדרש: ב או יתמ' גם מתרפה וכו' מאמר החכם שבגבה למוד עולה ודון שהשונה בעבירה מפחת שלח למד הוא ודון כי הלז הויד בהמתע תמנו והנו גם מתרפה

בעל זכחו לח הוא לבעל משחית הוא החוטא בודון ובורח המשחית:

קה (י) לכאורה יתמ' רחק מה בין הכשב בשנד' נעול לבשב בטחון שם ה' כי הכשב מחויבו בשבל נדנן הוא כלות ולא ילח לך הכשב בשאו יפנך ירוץ לכל מקום לשר יחפוץ וכשב שם: או יתמר מגדל עוז שם ה' כלומר דרך כלל בין לגדיק בין לרשע כנודע ענין הסבבה כי ידע שאי אפשר שגם שם הכלתי לגדיק ידע לכוון בשם ה' בחוף המודע ליודעי' ליתמ' על ידו הלח גם שלח יהיה לגדיק דבק בה' יהיה לו מגדל עוז ולא שהפרש בין גדיק לרשע הוא כי הגדיק בו ירוץ ולא ירועע כ"ח ומשנב מש"כ הרשע כי נלקה על שבשחתם: ב או יתמר בשום שכל לא כפל כמויים הלה קריית עזו וחומה כשנב ומגדל והעניין כמדב' על לב הרם הנעוה בשם ה' ומקנא בעשיר שבוטח בעשרו להנן בעבדו על כל נרוש המתרגשות והוא כי שלשה הדרגות הן חשר יעוז במעוז מגדל עוז לא יירים מפחד חויב מלחבעת גדדים ולא מלמעל' כי גב חוק לו חך חשר הוא חוק חומה נשנבה חשרית גב כדרכן של חומי שמור מגדין חך לח מלמעלה חמשם העומד חוק קריית עזו חשר חין לה חומה נשנבה סביב רק בלתי כשנבה ונבוה יהיה לו עזר מכריו בצד מה מגדיים חך לח בעשם כי חשר יריס ידו למעלה מחומתה חשר לח נשנבה יגבר עליו וכנה חל הביחור חמר כי שם ה' לכל הנוטחים בו הוא כמגדל עוז: כי יסונגו דיסמרו מקורות ונרות העולם השפל ומלמעלה מהשמיימין' כעומד במגדל שסונב נם מלמעלה כי גב לו ומסף על מגדל החרלאי בכל בחינותיו שהעיומד בו בלוח ולח ילח רקבו ירוץ וכו' (יא) חמשם הון עשיר חל"ל שהעיומד בו בלוח ולח ילח רקבו ירוץ וכו' (יא) חמשם הון עשיר חל"ל שהיו מעוז לו מלמעלה מנודה מן השמיים כמגדל כי חשר יחלט העומד כחומה נשנבה להמלט בעשם מעשיני העולם השפל כחשר יחלט העומד חוק חומה נשנב' מכל מה שהיו מעוז לו קריית עוזו שהיה סמיכה ממיכה מה מקנת דנרי' שפלים כחשר יעוז בקריה שהיו לה חומה נשנבה שיחלט מקנת מעיקים מרגיים חך לח מהגוברים על חומתה כן בעל ההון יחלט מקנת דנרים מרגיים חך לח מהגוברים נגד מה כנרחה בחוש והנה וה הוא לפי האמת חך העשיר עצמו לח כן יחמה רק חוסב שהוא כחומה נשנבה במסכיותו כלומ' במשכיו' לבו יעטייר לו כך (יב) חך לח כן הוא לפי האמת ולא כל שכנגד הרם כי ברחה נבהות העשיר ותקה רם נגד ונענה כי הלח הוא טוב לך כי עם זה נסיון הנה העניות טוב לעני מהעושר לעשיר כי העני מעיוד לבטרון והעשיר להפכו כי הנה מולדת העוני סהיל עשוה מקנה לו כעוד החמתי לפה"נ כי העשוה הכנת הכשרון והחסידות וגם בעולם הזה יכובד ומולדת העושר שהוא נבהות לנב הוא הכנת השברון כמודע. והוא לפני שבר וסמוך חלין ינבה לב חש חך לפני כבוד היא העשוה הנקנית על ידי שפלות העוני (יג) ואם יתמר הרם הלח בין כך ובין כך נגד עינינו חכמת המסכן בזויה וכזה בעיני כל עשיר גדר שכמעשה פיו תרשת שפחיו ימנעו ממנו עור הוא מדבר וטרם ישמע קנאי למלין העשיר יענה בתוך דבריו ולין זה כי אם שהרם נקל לפני העשיר הכבד על כן חמר שלמה חל ישית הדל חל לבו לדבר הוא פי לין זה לעשיר רק לנוסף וגם לחרפה כי הלח מעיד דבר בטרם ישמע חולת היא לו ורוע מוסר וחם לח הבין המכוון והשיב שלח בעניין היא לו כליצה ובוסה כי ידמה לעיר פרא לדם. ג (יד) רוח וכו' לחרי ההגיל מרון העשיר על העני בכחובים הקודמים לחמר ידעתי נני כי תוכל

הסיבני הלח רוח חים יכלכל מחלהו הנם לחניך כי לב נדון יקנה וכו' והוא כי לחמר חלח בעת העני תניעהו עד שערי מות כי הנה הוא ק"ו שלין עליו עזובה ומה לח רוח וגפש חים הרוחנים לין נה כח להבריח לח בעליה ממחלהו כחשר יחלה נגופו רק יכלכל מחלהו וח"כ כשהרוח וגפש עלמם הם נכחים וחולים לחיך יהיה כח נגוף החומרי למוח ולכלכלה מלנחת הנה לין ספק כי חים כזה רעהו רבה ועל דרך נם חחקיים נפשו נו ומי זה רוחו נכחה בקרבנו כי חם העני נכה רוח וגפש וחם כן חיפה לין רעה חולה כרעהו חשוב כמת בחמת (טו) על כן חמר שלמה יחמע חלי החים הרם ולח חדוכח נפשו בדלוחו רק שמוח תמות והוא כי הלח הוד בחמנע תמנו והנו גם מתרפה שלח למר הוא ודון כי הלח הויד בהמנע תמנו והנו גם מתרפה בעלמו מעלנון הדלוח כי פקודי ה' כו' ישמחו לב נכון לו הלח לוון לשמוע לח חנגר ממנו לכן חם חוון חכמים לו סדרכן ללכת לשמוע חכמה חנקש לוזנו דעת ושמחת נפשו כי החורה משמחת (טו) וחם לין לו לח לב נדון ולח הון חכמים לו שלח נתקרבה דעתו בעלה הקודמת רק נמה שיחוקן רשותו ודלוחו יפנה לל דרך לחרבת והוא מתן לדם וכו' והוא מו"ל על ועניניך וכו' חם רוחה לדם שמוניקין מלומלמים יעשה מהן לדקה שבחמר וכן נגוון וחפילו המסכרים מן הלדקה נותן לדקה וכו' שבחמר ועניניך לח תעזך עוד וזה יחמר מתן לדם וכו' כלומר לפי מה שהוא לדם לף העני לפי עניותו מקוים דלוחו ירחיב לו

וגם כנוד המיוחס לעשיר יכחל כי לפני נדולים יכחנו:

(יד) ובמאמר חכמי הטבע החומרים כי הקדחת היח המכלכלת לח החולה בל יחות כי יחסר לחמו יחכן חומרו יכלכל ולח חמר חכלכל בחי"ו כי יחוור לל מחלהו המוכר בלשון וכר ולח חמר מחלהו והוא רוח חים יכלכל חומה מחלהו בל חלח מהחים כמדובר כי הקדחת היח המחלה מעלרנה לף חם הרוח נכחה שהמחלה ברוח עלמה כרוח העני שהחולי בה מי יסחל' החם החולי יכלכל הנוף כדי שיסח הנוף חוחף ולח חלח חדרנה לח יסחר כח בנוף לסובלה (טו) חך עם כל זה זחח עלחי כי לב נדון יבקש דעת ולח ממון וחתן חכמים וכו' (טו) וראה בח ריקייה חוסיים כי טוב קנין חכמה מקנין עושר כי הלח החיים העשיר חין עשרו מסגרו ומעלהו במעלות עדנו עלור הללו כחורה רק על ידי הוסלתו ממנו החוגה כי מוב שלנו רחשינים חוחר לוסר מהעושר והוא מתן לדם סיתן יריחיב לו לף חם לח יתן לח יעלה וגם לח על ידי הממון יהיה נדול כי חם שלמני נדולים המקנלים יחחנו בענין מחמרם ז"ל שמ' נדנלים וזנולן קודם ליעשכר המקנל וכן שמעתן לעוריה הנזון ממנו והוא ולפני נדולים חניחנו שהוא כבוד בעלמא לף לח יפנר שהלומד הוא הנדול בחמת: ד (יד) או יתמר רוח חים וכו' לנוחת על בעל הון סיפקח עיניו וידמנ על עני והבין בעל רוח נכחה חשוב כמת כי הלח ק"ו הדברים ומה חם מחלהו של חים חשר הוא חולני בנופו ובחנריו לריך לל הרוח לכלכלה בל יחות לפחח העני חשר לו רוח נכחה כד"ח וחל עני ונכה רוח זולח הכנעת נופו מי יעלה החם חים כח נגופו החומר לסובלה הלח הוא נרוע ממנה חומר עבור לריך מי יכלכלו ולוף ישח לח זולתו בחוכן שהוא חשוב כמת בלי ספק בחוכן שהוא לחחיה נפשו ומקיימה יחשב ((טו) על כן מי חים לו לב יקנה בחבונתו דעת בקנין מעלמו וחשר חין להם לב נבון רק חון חכמים לשמוע בלימודים מנלח ובחקש דעת ממני וחלמדהו דעת (טו) והוא כי מתן לדם ירחיב לו בלעלמו הוא מטיב ומעשיר ולח לח הלל מלבר מעלתו בעולם הבח שיגל כבודו על כל עושה מנוה וולקה כי מחיה נפש מיסרחל הוא והוא כחקיים עולם מלח וזהו מתן לדם וכו' והענין לל תחשבו כי חל העני לחם מהניס ומרחיקים דוחקו כי מי זה עני העשיר מקומן קופת הלדקה לף חינו מרחיק רק למוקן עלמו וענין הרחבה הוא כי הן ההדם חשר חנגו ה' עושר ונכסים יקרמו כדיוק דנמרח על הפוקד כל נכסיו לחחד מבניו שלח מנהו חלח חפוטרופוס דחומדן דעת הוא שיזהו מניח לח יתר בניו ריקם כן הדבר הזה כי היקבן יכחוב הוא יחנרך נכסים רבים לחים חחד לו ב' ויניח כמה עניים בחים לה' ריקם לף חין מיהו כי לל מיהו מן הסחים חלח חפוטרופוס שחת עניין ירחם ויקברסו על ידו נמלח העשיר כסילון ומשפך בינו יחנרך ובין עניי עמו להריק להם נרכה על כליס ריקים של עניים על ידו ולכן חם יקפוץ ידו מליתן מי יתן כחוח מהרלוו הוא כמשפך שסופכים בעליונו שהוא רחב מלמעלה ויורה היין בכלי מפיו הלר מלמטה שהם יצח לל הוכו מנבה לו נרור ויסחום פיו החיחון ולח ילח מהיין לכלי כי הלח יעצך לחר המשפך בידו לל השופך נפה הרחב של המשפך

ולפני נדולים ינחנו : יו צדיק הראשון בריבו ובא
רעהו וחקרו : יח מדינים ישבית הנורל ובין עצומים
יפריד : יט אח נפשע מקרית־עז ומדונים כבריח
ארמון : כ מפרי פי איש תשבע בטנו תבואת
שפתיו ישבע : כא מות וחיים ביד־לשון ואהביה
יאכל

תמיר מעתה מי יש שכה היכון יעבד כה המזמר תין לרוך לומר לכלכל בי תפילו ליתן לוחה עליו שלח תצא מיזו ותעלה על מקומה הנה לך יוכל וחם כן תיפה הלח כמה יהיב חמם (טו) מזיב העוני ומומרו המלחתני טוביו חסיד כמת ולח ידעת כי ה' נתן לי תורת ה' משיבת נפש יפקודין

מחמיר לב כי היח שמח' לעני להחיו' נפשו מעלנון ידיו כמאמר המשורר בתקרתין לולח תורתך שעשועי חז לחבדתי בעניי וזה חמר לב פנון יקנה דעת לומר לח תחסוך לח העני כמת כי לח ימנע חו חיש נמון הוח להנין לחשורו חס תין חס נמון הוח לב נמון יקנה דעת וישמח לבו ולכלתו לח יבלר ממנו ללכת לל חכמים לשמוע מפיהם תורה והו ותן הכמים תבקש

דעת לשמוע כי תשר לו לב נבון מעלמו יקנה דעת ותשר לו תון חכמים יבקש דעת כלומר ותשר יחבר לו זה וזה תין מרחמים עליו כי עיר פרא חדם יכוכה (טז) והן כל זה הוח לו הוכח שזה חיפשר לעני להעשיר ומה גם כי הנה תקנתו בלרו והוח כי הלח מתן חדם ירחיב לו והוח מחמרם ז"ל חפילו עני המתפרנס תן הלדקה ומתן לדקה מרחמים עליו תן השמים שנחמר ועניתיך לח תעשך עוד וזה יחמר מתן וכו' לומר הלח העני יתוקן נתת מלחמו לחל מרחיב לו וכו' (יז) וכהחמים לווכח נח שלמה ברוח קדשו והכריע ואמר לדיק הרחשון ברימו לומר תן תמת שמבלי ויכוח יהוע הוח כי לדיק הרחשון הוח העוני הדובר בלשון ומה שהוח לדיק הוח בריבו כלומר נדיבו כי ריבו ודיבו הכל חחד כחילו חמר לדיק הוח הלשון נדיבו ומה הרווחנו בויכוח הוח כי ובח רעהו העושה לווכח עמו וחקרו והוליח חקרי לבו לבח עד תכונח שלמות העוני שהוח נקוח עמה כלומרו בהשיבו תשובה חל העושר ולפני כבוד עמוה ונם חמר לב נבון וכו' וגם מתן חדם וכו' ממעט חשר יהיה לו מדלונו כי על ידי שלם הלח הלח חין שלמות נדול ממנו :

קן (יח) הנה דרך הנורל להשניח מדיעים בחלוקי נכסים בין לחיש ויקרה שנין עשיריים שהפרש המנות רב יפריד ויקבל כל לחד ולפעמים לח עני שהפרש חלוקתו מהבל יפעט חין נורל מספיק לו להסקישו ולדרכה חס נירלו לח עלה בחפלו יחזיק ריבו וזה חמר מדיעים יפניח הנורל ובין עלומים בנכסים יפריד (יט) ואח שהוח נפשע מקרית עז שלח פשע בו הנורל כי נפשע הוח מחליפות העושר הנקרח עוז כל"ח הון עשיר קריה עזוז כלולו העושר פשע בו כי רע מולו יעשה מדיעים חוקים כבריח חרמון כי חזק הוח בחמת לומר כי מעלובי הנורל חו המזו' המנות פשעו בו ולח ידע כי רוע מזלו והעדר וכות נרמה לו :

(יח) ואם חומרו נפשע יתפרש לשון פשיע' כמו תפשעה בה חלקיהו' יחד יהיה שיעור העניין הנה הנורל בין לחיש עלומים יפריד (יט) ואח שהוח נפשע ונחלף מקרית עוז חולה שחין לו חלק בקריית עוז ויריב על בריח ה' שנריך לסנור ולהחויק חרמון על מפעטו והוח מעל חל הדל ועושה מדיעים על דבר קל נם מחרי הנורל כחלו לח יחסר לו וולת זה כי חרמון לו ויחסר הבריח להשליטו : קו (ך) הנח נתחנטו מווכחים לדעת חם הדבור טוב חו הסתיקה והנה חמת נכון דבר התכת לח מלחתי לנוף טוב מסתיקה שנם שלעיניו הנפש בתורה ומלות חין כדבור חמנם לנוף שהוח לענייני החומר לח מלח טוב מסתיקה כי נם שלפעמים יש בו לועיל הלח יותר קרוב לל ההפסד מלל השכר וזה יחמר פה בהקדים כי כל לים חו חכמים שבמקרח חשונים ומדיקים עד שהזדכנו רז"ל לו' על כלם חכמים החשור במרנלים כי לדיקים היו בחותה שעה ובח לל הניחור חמר הנה חפרי פי לים החסוך ולדיק לשר חמיו תורה ויסר' הדבור יפה כי חין לריך לומר מה שהקדין קיים לעולם הבח כי נם חפרי פיו פירו' דבורו תשבע בטנו שיהי' לשלח בטנו מטוב עולם הוה המתייחס לל הבטן שיחכל פירות בעולם הוה וחס יזרעו דבריו בשדה חוון שומעת ויעשו פרי חבודה שילמוד השומע ויעשה כדבריו הנה מהתנוחה ההנח הנשמח יבשע הלים המוכר כלומר שלח לבד בטנו כי לם יבשע לל מלילות הלים נוף ונפש כי רב וכותו מחד ולח לחמר תנועת פיו רק שפתיו לומר כי נם מחה שילמוד הולת בשעבוד שפתיו כחשר הורנלו להיות נעזר בתורה וישמע השומע כלחחר יד יבשע מזכות הלים הטוב הלה כי רב זכות ותועלת הדובר לך הוח בנמשך מהנקרח לים שהוח על עסק תורה ומלות הנועלים לל הנפש (כא) לך בחינת הלשון מלד עלמה בעניינים משוללים קדושה דע כי מות וחיים ביד לשון כלומר נם שהתי בחינות הללה בה הקדושה יותר היח למות והו מות וחיים כלומר מות היח הקודמת במלילות ונם חיים לפעמים כלומר שהין לנוף טוב מסתיקה וקילני מפלינ בדעת הלשון הרע שנהנים כי רב הוח מע"ז ונילוי עריות ושניכות המיש כמודע לך חומר לך כי וחהניה שולים לה רבן לעבדה

מכל אשר תחפוץ לדבר יתכל פריה בעולם הזה כראיתא ודומה לו הבח לנעל הלשון כמורא מרבותינו ז"ל ומהפכו ידע לה אשר יקרה לו בקרן הקיימת לו : (ד) או מפרי פי איש ישבע בטנו ושם קשלמי מאוה דבר ישבע מפרי דבורו הטוב לו מפרי דבורו הרע הנה הוא לפי מה שהוא כי תבואת שפתיו ישבע כלומר לפי מה שיזרע ישבע מהתבואת שפתיו חס טוב ושם רע (כא) כי בלח מות ברגלו אשר שכח ה' וחיי' נו נברו נחשר חפץ הכל הוא ניד לשון כי בחיריית היא ואוהביה שלוהבה לשמוע דבורה לכל בחינה מהן יתכל פריה לו ענבי' לו נאוששים : (כב) מצא וכו' הנה אמרו רבותינו ז"ל שרוי בלא אשה שרוי בלא טובה ולפי זה לא היה לו יתברך להחזיק טובה לפי שמצא אשה על קיום המצוה כי הלא יהיה שרוי בטובה ולעצמו מטיב והוא מצא אשה מצא טוב כלומר ולא על פי כן ויפק רצון מה' שהוא רצוי חלין על קיום המצוה וגם שמוחלין לו על כל עוונותיו כמודע מרבותינו ז"ל : או יאמר כי הנה ה' זאת טובה לחיים להחתו עזר כנגדו כת"ש ז"ל מניח חטוי חטים כוסס וכו' והרצון מה' הוא לבניס חלת שעל פי דרכו מפרקת לותו כאמור זאת רזה חפרו יתברך שטרם בח רצון ה' על הפועל חלו הבניס יהנה החרם מיד בשרות ומנוחה והוא מצא אשה מיד בשולמה מצא טוב ויחסר כך ויפק רצון מה' : ב או יאמר כי הנה לחרני היות הנשמות וזנות וזנות את פלוני לפלוני למעלה בבח הזוג למטה להתן לפועל הוא יתבר' דן לותם לפי מעשיהם שהוא הזווג הב' לפי החתת כשסורת יודעיה חס וכה טוטל בח וזנו ושם לח זכה' חיים חל עבר פניו ילכו עד יקוון העוות והנה אשר הוא רצון חלהי לנתת מהתחברות בל וזנ וזווג בתחייהם חלין בהולדה המחוקה להשתלשלות המכוון מחתו יתברך לח יצא לפועל כאשר יתפרדו עד יגלגל הוא יתברך שבוקיו עד יצא לפועל אמר כי מצא אשה שמלאה אשר היא לבידקו ולא פגע בה חיש אחר כי הטיב מעשיו מצא טוב לעצמו וגם ויפק לפועל רצון מה' הוא שהיה רצונו יח' להוציא מהבח ויב הוא נמצא עושה טוב לעצמו ונתת רוח ליוצרו : או על דרך זה נאמרה ז"ל כי כשהזן חדם פוגע בבח וזנו שהוא יתברך מווגם בעל כרחם והוא שגם שהולווגם יתרלו וה לזה הוא רצון מוכרח ולא אמתי לשווי שרשם ונבח בל הענין מלא אשה שמלאה אשר לו מווגו הרחמון על ידי שהטיב מעשיו מלא טוב כנודע מכאה פנים וזה ויפק רצון מה' שחיו כאשר בשלח זכו שהם" מווגם בעל כרחם כאמרה ז"ל על מוליך חסירים וכו' שהקב"ה ממניח ליהם רצון זה עם זה מוסחל כמו חכוב ולא יקייחם בעצם מחתו יתברך כי הפך רצונו הוא לפי האמת אך ויפק רצון מאת ה' אמת מסורת בפסוקים שנאמרו ממנו יתברך כדרך כל וזג היולח מסם רבקים ברצון והבאה רבה :

ג והנה חמרו רז"ל על פסוק זה טובה היתה לביניגל לדוד מכל קרבנות וכו' וידלה דעתם שעליה ירמוז ויתכן לפי דעתם יוקבו כל הכתובים (ד) מפרי פי איש וכו' לות' הבני שם לפניך נדרי הדבור הטוב ת' כי מפרי פי איש בינו לבינו שיעסוק בתורה בינו לבין קונו בטנו לבדו שיהנה מטובות העולם הזה וולת הקרן קיים אך שם היל בתבואו שיריוך בשפתיו וילמד לוולת שהוא כורע בוולת לח בטנו החומרי לבדו תשבע כי הם כל עלמו נוף ונפש והוא ישבע שתם על כלו (כא) והנה לך רחיה ומאמה תדון ק"ו והוא כי הלח ידעתם מקום היה מות וחיים ניד לשון והוא מה שהיה מפורסם ביניהם מות על ידי לשון נגל בחות' רבו עבדים וכו' שנרם מות לעלמו וניתו ונם על זה מת כמאמרה ז"ל שהחריך לו הקב"ה עשרת ימי תשובה וייתי בעשרת הימים ולח שב וינוף ה' וכו' וחיים ניד לשון חנינל שמנעתו מבח נרמים וחין לריך לומר שבלשונה קנתה חיים לעלמה כי הם נם למקבל אמריה שורע בו טוב מאמריה היה טוב בעבורה והוא ואוהביה הוא דוד שהבב לשונה ויאמר ברוכה חת ובריך טעמך ויחל פריה שוולת וכותו לעולם הנח שמנע תרבו מדם יתכל בעולם הזה" (כב) והפריה כי מלא אשה היא חנינל עלמה נביחה וחשובה ומלחה דוד על ידי זה ונם מלא טוב הוא כלחב שהוליד ממנה נדול בחסידות שמת בעטיו של נחש וחכם נדול מכליס פני מפיניסת בהלכה לו שהכתוב מלכותו ולא היתה ותח לו לפוקה לקלקל מלכותו הם היה שופך דמים וחכון מלכותו מחד בחוכן שופך רצון מה' שהיה רלונו יתברך להכין כסחו והם כן מות תדון ק"ו ומה הם שהניה יתכל פריה בכל הטוב הנוכר ומה נם עתה היא עלמה שיתכילוה פרי מלמדי לשונה הטובים וחם כן הטבתי אשר דברתי כי וקבוחת שפתיו ישבע כמובר :

קח (כג) אם חומרו להתרועע הוא מלצון מרעות יאמר כי דרך הרם לבח בחתונים לחים העשיר יתן לו חו יהוה ועשי' נעשרו ועגה עוות (כה) ויאמר חים רעים הרם הלו להתרועע עם רעים אהובים מבקש מתון ומה נם על ההלוחה שיאמר שלאכול עם רעיו ינקה ולח יהיה לו לשלם ומוסיף ואומר לו כמקמיה ויש חוהב דבק מלח שחתיחו ליש ז מעות להתרועע ולהחכיל לאוהב :

יט (א) ואמר שלמה כה יעלתי חת הרם יתך לו בקומו ולח יעננו כי טוב רש וכו' נם שלח יתן התנלות על עלמו מעקש שפתיו הוח העשיר חין לריך לומר חם נרשע עשה כן העשיר כי חם נם חם הוח כסיל ובכסליתו ענה כן כמוניח חת הרם בל יבוזו וינוהו ' או יהיה שיעור הכתובים מה יתחזק חרם רש על דלותו ולח יש עשיר שטוב טוב היה לו חם היה רש כי הלח תחנוניס ידבר רש ועשיר יענה עזות כמדובר שלומר חים רעים כו' ככתוב וח"כ הוי לומר כי מי יתן והיה העשיר שהוח רש ולח היה מהבר כפשוטו בדברו עזות והוא טוב רש הולך בתורתו כי טוב היה לו יהיה רש הולך בתורתו בלחי מתנח' מחסר הוח עקש שפתיו בדברו עזות חין לריך לומר חם נם חם הוח כסיל וסכלותו הטביע נו חרה זו מפחת מחונו (כר) ואם להתרועע הוח מלבון רועה התרועעה יחסר העשיר חים רעים חהובים לחכול נסמחות חרעות סופו להתרועע ולהעני כלומר כי זה נרם לרש לבח להתחנן לפניו ולבבל ירחה כחו זר יבני חים בסבל חרעיו מה שחין דרך חים לעשות להחבת חת על כן חומר חל תחחה כי ים חוהב דבק מחת שחתיבק לזה הענין לחכול ולשחות עמו ולח יוכל הענין הלו להתפלק לחת לו הפרד כת מעלי כי יבוח ממנו וזה מתחיק נפיו רעה נגד הרם כאורה ויקים (א) והנה דרך הטובה מיבור לו הרם היה להתנלל ולהודיע החתת חמר טוב רש הולך לו בחונו מעמוד ותת התנלות בן יהיה עקש שפתיו וידבר סרה נגד העשיר ויהיה כסיל נם הוח כי יכנס בו רוח סטות כעשיר והנו טוב רש וכו' מהיות עקש וכו' : קט (ב) הנח רז"ל דרשו חולק חדם כו' בעיון מחמר בכתוב מה זחת עשה חלהים למו שעל ה' היו ווטפים לנס עם היו' שחולת חשמתם סילפה דרכם וזה יטפכו הב' כתובים והוח לתת למו חומר השכל בל יטעטו בעיונו חשר נחטח בשנגה כמעשה הכסיל השתח לחיד שנגתו ועליו נו בלבו בדרך ה' ותעשיר כי שלח בחתכון נעשתה החושבה ולח דעת ולח תבונה לחמר לו יש ה' לחי לח מלחתי חטח כי הלח חף בחתון על לריקים חין הקב"ה מניח תקלה על ידם ומה נם עתה לחים כמוני חם הייתי לריך בעיניו . וזה יחעלב חל לבו חמר נפשו ויפשפש במעשיו כי לו נפשו חטוהר היתה לח היה נעלם ממנו העלם דבר חשר חטח בו כי הלח ב' דברים הם נלחת השוגג ה' שבפשו בלחי טהורה ב' היותו מהיד לעשות וחן תלה דברי שלמה בחכמתו ועוד הוסיף להזהירנו על סניקות לומר כי הלח וולת הורחתם שהנפש לח טהורה היח נם מהשוגג יקעקד חים לעבירה חשר חין בשלה היחנה היח להטיח דבריס כלפי מעלה חלילה וזה חמר נם בלח דעת חין לריך לומר חשר יזיד חים כי חם נם בלח דעת חשר יחטח חים בלי דעת הוח הורחת שנפשם לח טוב כי הלח חם נפשו היתה טהורה לח התנלגלה שגגה על ידו חלח חין וחת רק שחלחת חיום עון נדבק בה שנפש לח טוב ועל כן חין הקב"ה מוציא תקלה חבח על ידו חו שבה שניח והיח מהירות בתמותתו כי לו התנהג בתיקון טרם עשות הדבר היה נגלה חלין ויסיב רגלין מלכת בדרך ההוח ועל ידי שחי חלה חוטה בשוגג וזהו על החטח חמר נפש לח טוב ועל הב' וחין נרגלים חוטח (ג) עוד חוסיף ללמדך בל יקל השוגג בעיניך פן תנח לידי עבירה רבה המהומה על ידי כן והיח הטיח דבריס חלילה כי הלח חולת חדם חשר נוחל וחשר חטח בבלי דעת תסלף דרכו והללחתו במעשיו כי יעניישהו הוח יתב' והוח על בלחי חסוב חשר בדבריו שגג כי בל לל הוח בעיניו על ה' יוקף לבו בחומרו מה וחח עשה חלהים לנו וזך חלי פשע כי הלב חשר לח הלך בעלת החטח פי שוגג היה יוקף על ה' בחו' מה פשעי ומה חטחתי ולח יפעה חל השוגג שחטח ולח חלבו במלח כי חשר לח יסיח לבו ל השוגג לפשפש במעשיו ולהתערער ולשוב להדבק נקוטו יבח עד הטיחו דבריס חלילה כחשר קרה כמעט לחחי יוסף על היות בל בעיניהם חשר עשו ליוסף : קי (ד) הנה ים בעל הון וחיטו נדיב ולמה שהוח בעל הון יחחנרו חלין הכל כי בקר מרי נכסי ליבי מכך וזה חמר הון יוסיף רעים רבים על הרעים חהובים חשר היו לו טרם הניעו לנדר הון לך הלך חין לריך לומר שלח יוסיף רעים כי חם מרעהו המיוחר לו יפרד כלומר חין לריך לומר שרעהו יפרד ממנו כי ירחה כי חזלה ידו ויבוהו כי מי לח ידע בזה כי חם שהלך נרחות עלמו כי לל הוח חו יכנע עד נדר שמעלמו מרעהו יפרד בחומרו הלח לח חשוה לו כי לל לחי וחין מהנה בשלחי טוים ונם בזה יבוה. לרחות פני חשר היה רעהו למוס בערכו ועקה נהפך למך מערכו וחף נם לבל ירחה לו

וְדַל מֵרֵעֵהוּ יִפָּרֵד׃ עֵד שְׁקָרִים לֹא יִנָּקֶה וְיָפִיחַ כְּזָבִים לֹא יִמָּלֵט׃ רַבִּים יְחַלּוּ פְנֵי נָדִיב וְכָל־הוֹלֵךְ לְאִישׁ מַתָּן׃ כָּל־אֲחֵי־רָשׁ שְׂנֵאוּהוּ אַף כִּי מֵרֵעֵהוּ רָחֲקוּ מֻמָּנוּ מְרַדֵּף אֲמָרִים לֹא־הֵמָּה׃ קֹנֶה־לֵב אֹהֵב נַפְשׁוֹ שֹׁמֵר תְּבוּנָה לְמֹצֵא־טוֹב׃ עֵד שְׁקָרִים לֹא יִנָּקֶה וְיָפִיחַ כְּזָבִים יֹאבֵד׃ לֹא־נָאוָה לִכְסִיל תַּעֲנוּג אַף כִּי־לְעֶבֶד מְשֹׁל בְּשָׂרִים׃ שֵׂכֶל אָדָם הֶאֱרִיךְ אַפּוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ עֲבֹר עַל־פָּשַׁע׃ נַהַם כַּכְּפִיר וַעֲף מֶלֶךְ וּכְטַל עַל־עֵשֶׂב רְצוֹנוֹ׃

לאבין

(ח) וחס יאמר הדל הלז מן הסתים הורידוני לשערים ובעל הון לא יחסון כי גם מרעי תפרד ומה לעשה על תרפת דעת ולא תמות לבסוף הלז תהיה נא להרויח עד שקרים הו מפיח כוזים להתעולל על חיים שהוא כוזה בי וכיוצא למלה נפשי כי תרעב על כן תמר לה וו הדרך חלילה כי הלז מבלעדי טעון עלמו לה יועיל לו לינקות מהדלות כי עד שקרים לא ינקה מהדלו' הנזכר ומפיח כוזים ועלילות נרשע לה ימלט כי נפול יפול נרשעו תבר טמן (ו) וחולי תחמר ומה לעשה וחין לי מכיר חין דורש לנפשי כרע כיח רחקו ממני פורש חין לי וחין דובר אי דבר לנדיבי העם מנשם נדבתם יניפו עלי כי הלז תרחה כי רבים יחלו פני נדיב כך לה נעד עניי העם כמוני להסניע נפש עוקק ונפש רעבה רק כל חיש דורש לעלמו וכל המרעות שיעשו לנדיב הוא למען חן וחולי יקן לכל חיש מתן ח' וזהו וכל הרע לחיש מתן סיתן לחיש וחיש מהרסים מתן כר"ח למיש תפישה לחתך כו' הוא כחומר לחיש וחיש חו גם שידעו שלח ירבה ליקן מתמות רק ח' לחיש ח' תבר יפלח חן במרעותו יותר הנה כל הרע יהיה לכלם עמו למען חיש אחד שיקבל מתן כי כל ח' יחשוב חולי נו יבחר לתתו לו מחמם להטעבל למען תת לעני לה יפיקו לב (ז) ולח נלבב הבלתי קרוביו כי חס גם חדלו קרוביו כי הלח כל לחי רם שלחותו ומה גם עתה רעיו שודתי רחקו ממנו וזהו לתף כי מרעהו סיעת מרחמיהו עד נדר שהוא מרדף לחמרים משלבל ומתשיך חמרים ליהנות לפחות בהתקרבות דברים לתקם והס לח המה כי לח יעמוהו כחילו לח המה תבר יבבר נם וזהו מרדף חמרים לח המה (ח) וחס כן חיפה לחכסיס כחלה תבר כתו ור נחשבו ויתחכמו עלי גם ה' חלהיש יעזר לי ויעשה לי כהיקר היו תהיה למו עד ב קרים ומפיח כוזים להפסיד עורם מעליהם וחולת נפשי כי תרעב וחנקמה מהוריכי ה' שוכחי עניי עמו על כן חמר קונה לב וכו' לומר תבר בהגיעו לשערים ורוחה תת כל לחיו שלחותו כו' הלח יקנה לב ויחמר הלח חבד תמוני וחבלו קרובי ומיודעי ולח נשתר חלי בלחי חס נפשי וחס כן למה לחבדכה גם היח וחטחטנה בלחם כוזים ועדות שקרים חלילה וחהיה שנוח גם מבקשי תבר בקרבי וזהו קונה לב חוהב נפשו ושם וולת תבבו נפשו בקרוחו לב גם ישמור תבונה כי יבין דבר מתוך דבר למלח טוב תולה' הנמקו מתוך דבר (ט) והוח כי מתוך רלוחו כי מטה ידו והוח רם חין כל מבלי היותו עד שקרי' ומפיח כוזים ומה יעשה חס יעשה כחלה חין ספק שחס יהיה עד שקרים לח ינקה מהעוני שעליו יבבר מה שחין כן עתה שחולי ינקה ומה גם חס יהיה מפיח כוזים להתעולל עלילות שיחבד גם נפשו וזהו שחור ותמר עד שקרי' וכו' ויפיח כוזים יחבד׃

ב (י) לא וכו' הנה ידענו כי הוח יתבך וחבינו מבדיהם למען הגיל חותנו מנהגם תבר לעתיד לבח למען נוכה ונחיה ונירם טובה וברכה ותעונג החמתי בלי עכוב על כן נורנו מכרנו וה' הסניענו תחת עבדים יעשלו נמו בנלוית החלו למדוך תחת ידם חלחת עונותינו תבר הסכלנו עשו הרע נעיני ה' למען נרחץ נטהר לקבל התעונג הנפשי הגדול ההוח והנה יחמוץ לבב חנוש ויקר מחקוחו בחוש' כי הלח תרפה היה לנו עבדים ימשלו בנו כי הלח שריס ובני מלכים חנכתנו ובנח חל הביחור החרי חות' בפסוקים הקודמים כי תבר הוח רם חין כל וירחה כי חין דורש לנפשנו וכל לחיי רם שבחותיו וחף גם מעבה לבין ימנענו ממנו בל יורה התר להעיד שקרים והפיח כוזים ועלילות להעשיר והנה חין ספק שימנח מר ממות חת התכבר חלינו חחיו ומרעיו ומה גם חס טוב הוח מהם חומר בלבו מה פשעי ומה חטחתי כי עניתני מחד וחהיה לבוז לעוים חו נרועים ממני על כן לדבר על לבו חמר לח כחוה וכו' לומר רחה והביטה מכה קשה מזו ישהרחוקתה תעלה לתרוכת מהלקך גם לחקה והוח כי הלח תרחה בני ישרחל כלם בנו נכורו יח' בני חל חי גדולים ושרים נקוניים נחיים נית עבדים משלו נהם כי הלח ידעת כי נורש מכרש וה' הסניעש וחין זה רק למען נרחץ נטהר מעון בסילתנו לחבר חטחתנו בהכנס בנו רוח שנות וכסילות לקבל תעונג העולם הבח בלי מעיק חטח ועון מה שחין כן חס לח היינו גולים והיינו הולכים בחלחת לשמותיהו שימנע תעונני הע"ה ממנו עד יומיק נהנים וחין קנה ועל זה חמר כן חמת כי לח נחוה לכסיל הוח החוטח שכסל בו רוח שנוי תעונג העולם הבח כסילותיהו פה למען יהיה נחוה חליהו תעונג העולם הבח חך לשומת זה חף כי חין רחוי לעבד המושל בישרחל משול בשרים ובדולה מזו היח מחד ומי יכולנה הלח ו קשה מחם' הניחך עוכך לשיולוך לחיך ומרעיך

בעניוכך כי הלח לחקה והס שוי הערך וגם לח יחשלו נך לך חלה שרים ניך עבדים יחשלו נס׃ (יא) חך מה יש למו להשיב כי הלח לח מחשבותיו יחבדך מחשנות בני חים והוח כי הלח שכל חדם וכו' לומר הנה שכל חדם החמתי היזו היח דרך ישרה חשר ירחה לו שיהיה טוב יעשה ה' לטהרנו מבלי מסור לותנו ניך עבדים הלח היח נלי ספק הלדיך לפו מעלימו וחס לח נשוב הלח תהיה הפלח׳ת לעומתו יתבדך עבור על פשע הנה וה הוח לפי שכל חדם לפי מבלו לחנם טוב מזה ומזה הוח דרך המי"ת לעד כי הלח זה הדרך דרך לח טוב כי גם מיתדיך הלח נסוף ינב' דילוי ונבח עם פקודה לח יעביר על פשעים רבים כי לח וזקרן הוח יתבדך כי תפלדתו יהיה כדבדך עבור על פשע ח' חך לח על רבים (יב) לחמס דדך ה' הוח כהם כבפיר כו' והוח כי הלח נבחינת תדיקות לפיס כה יעשה כי זעפו נייסורין הוח נהם כבפיר הלח הוח כי הנה הבפיר שתים יעשה ח' הרעשת קול נדול מנהיל כי הוח תריה בעת נחרותו כי הו בפיר יקרח וחתרי כן יללב טרף עד כלותו לוחמו לחמכ מב' מדות חלו חניס לה' כי נהם בבפיר זעף המלך הקדוש מלכו על עולם שיעשה הורחת זעף מהמלח לנבות בזעף והרעשה העון וזהו נהם בבפיר וכו' וזה הוח למשול עבד נשרים שהוח דבר מנהיל לך בעניו הטרף לדרכיה בטל על עשב רנונו כי יבבה ה' נודל הבעס נמסור בני מלבים ניך עבד וזה נחיכות הלעב בחנורתו ידפח לנו שתהיה לרחבו רפה ומטיבה בטל מחת ה' עלי עשב כתו"ל על כרביני' עלי עשב שמעדנו הוח יתבדך בטל כן יישורין הנחים מזחו יתבדך חליהו הן הס יחבושת ולרי ומרפח נחמת לעדן לוחמו בנן עדנו יתבדך ועל כן טוב לנו דדך וה מייסורים וולחס כחלחים ודומיהם פן יבבדונו וידכחונו כי חין נמה להטיל הבעס כחשר נתת לוחמו ניך עבדים סיוטל הבעס בחשור לוחמו ניהו ותקל יד המבה מעליהו ולהמתיק הדבר בעיס לב חל דרכו יתבדך בהיות העבד קטן הנקרח דבח בוחן החוזק יחשיר בוחף כר"ח בשעירים עלי דבח ובהיות העבד קבה ועשה קלח בטרם קניר לח יחשיר רק רבינים עלי עבד הוח טל הבח בוחת והוח כי הדבח לרפיונו לח יבבר בוחף לך העבד כי קשה הוח הלח יחבר לכן יד הטל עליו בוחת כן הוח יתבדך מתוכח עמהו בוחת פן נחבר בטל על עבד ומעבד מעליהו וחף חטר לכן מוטע קושי ייסורין ומבבה הקושי נתת לוחמו ניד עבד למען הקל בהיכוח הלרה בחקוש מות ונהיות חו יהיה חיעור חומרו וכטל על עבד לומר כי לח בבפיר יחטא ויוחף חין הכוונה להנקם חלילה רק רנונו וכוחמו הוח לחנוח לעדן בטל על עבד וזהו כהם בבפיר וכו' וחו וכטל על עבד הוח רלונו הפנימי ולח להשחית בלבבו חלילה כחמור׃ ב (יא) חו יחמר רחה נח מה בין דדך ב"ו למלכו של עולם כי הלח בכל חדם כל מה שיכריח בכל החדם חל החדם הוח להחדיך לפו כי היח מדה בכליה לך לח יבפיק למשול לנמרי וחף על פי כן לח יחים מהתפחר ולומר בפני הבעס הנה עבדתי על פשע ולח כן הוח רק שהחדיך ועודנו מעוכח למבני דיליה וזהו וקפלתיהו וכו' שעושה תעט ומתפחר שעשה הרבה (יב) חך הוח יתבדך שהוח מלך המשפט נדלו רחשון כי גם בעשיהו נהם בבפיר שחורה להשחית בלבבו וחו כטל על עשב רלונו וכוונתו על דדך כי רעע בחפו חייש בדלונו כן גם חתה הדל חס בעיניך תרחה שחוק לדעת תהיה חל תחמה על החפץ כי הן כל זה יפעל חל להחחך ולשוחתך כי הוח יופלא נכוי תשוחיך להרבות להיטיב לך׃ ד (יא) ואם ידבר על מלך ב"ו יחמר כי גם כי טוב לנבר להחדיך לפו ומה גם לעבור על פשע חך המלך לח יעשה כן למען יהלוהו הנשים כי מלך ממחל וכו' וכמעשה דם שלול וזה חמר שכל חדם הוח היחדיך לפו וקפלתיהו למעלה מהחמור הוח עבור על פשע (יב) חך נהם בבפיר לדיך תיהיה זעף מלך סיזרוק מרה ויקם ולח ירפה בבפיר על טרפו שלח יהן בפיר קולו בלתי הם לבד ושמל תחמר ונמה יהחב חל העם הם יהנהג נרונו לזה חמר וכטל וכו' כי כרונו על העובדים תנדל רחמנותו על המוכנים לקבל טוב וזהו כטל על עשב שהיותם הכנה ונדל העבד יהד הטל עליו כן תהיה רלונו לטוביס לפניו ומה גם לרבותינו ז"ל החומרים על כרביניס עלי עשב כי כשהעבד נדול גם שלימו לדיך מים להמיתו נח הטל לעדנו כן יוחר על כרכם יעדן בני חילו כפי יכלתו׃ קיא (יג) הנה ג' מיני פורעניות מתרגשות לחדם מדלתי ניתו ופניתה לחד כי יהיה לחיש נן כסיל בדעותיו ומקולקל בדרוע מדותיו שנים נחשת מדנים יומם ולילה לח תסנות נמדינים חמר כי הן

לְאָבִיו בֵּן כְּסִיל וְרֶלַח טֹרֵד מְרִינֵי אִשָּׁה׃ יג
וְהוֹן נַחֲלַת אָבוֹת וּמֵיְהוָה אִשָּׁה מַשְׂכֶּלֶת׃ יד
עֲצֵלָה תַּפִּיל תַּרְדֵּמָה וְנֶפֶשׁ רְמִיָּה תִּרְעָב׃ טו
שֹׁמֵר מִצְוָה שֹׁמֵר נַפְשׁוֹ בּוֹזֵה דְרָכָיו יָמוּת׃ טז
מַלְוֵה יְהוָה חוֹנֵן דָּל וּגְמֻלוֹ יְשַׁלֶּם־לוֹ׃ יז
יַסֵּר בִּנְךָ כִּי־יֵשׁ תִּקְוָה יח

חמת שהוא ומחתית לחבירו בן כסיל לך יתייחס להוות רעות פי יש הפסק בין שנר לשנר ובין קלקול לקלקול שיהוה בזה בחוכן יחשבו לרעות כי לא יהיו עיוותי תכופות גלי הפסק שיוחזו כלם בחתם לך מדייני חטא עם היותם מדיינים רבים הם כדלקמן טורד טיף טיף להדי טיף טיף שלח תחפיזו הסב ורהו כי כן דרך חטת מדיינים שלח תפסיק מדייניה בתופן ב הכל כדלקמן ובדה לחת מקומת ׃

ב או יתמר כי תקנת בן כסיל הוא ליסרה תוהו לחד בחיות חמן תסת מדיינים לת יעווד תת החב ליסרו בתופן שתין לו הוה לחת כי תם ג' ותו תין תקומה והו הוות וסנרונות לחבין בן כסיל בהטירף לוה ודלף טורד מדייני חטא שתמנע שנטו בלרך נסיס רתמנויות ש'נפשלו ילדיהן בהנוות נעליהן בעיניהן בהכות בניהם ׃ ג או יתמר מזתיס רעות הנוברים בן כסיל וחטת מדיינים לל תכבו לנבעל החטא ההיח כי תקנתה בנדה כתמר רבותינו ז"ל שמוה לנדה נכו נכה לחד הנן הכסיל וחסר דעת רע המדות כי תין לו תקנה והו הוות רבות לחבין בחתת בן כסיל הוא נשנתו בדיהו והוה בחפרך ממנו כי נכל עקום חסר יעזה הרע יחלל נכוד הנין ויגר לו לך ודלף טורד כו' כלומר כדלף שטורד תת נעל הנית ולת יתוך הנית להשקיט מהדלף בן הם מדייני חטא סיעיד תים מניהו ויניח הכל וילך ויהו יהוה לו (יד) ושמת מתמר הלח לכחובתה תורש ומטרך לתת לה תת ניהו והולילה לי לתת תת נחלת חבותי לה לוה תמר לל תחוש כי מטרך מהכל כי הלח ניח והון תינתו רק נחלת חבות ולל תקפיד כי טוב לך תנעל בנחלת חבות מבחתת ה' כי הלח כי תנרש לן יכין לך ה' חסה מסכלת וזהו ומה' חסה מסכלת וטוב לך מתנה טובה מיהו יתנרך מנחלת חבות של ניח והון ׃ ד או יתמר כי הנה מתת ה' לח תדמה למתנת בן חדם כמתמרם ו"ל על פסוק יבדכך ה' ויסמרך בתופן שתתקיים ניהך תמר הנה ניח והון מתיחס לנחלת חבות נמסנת מפחת ב"ו ולח תהיה בעוה בקיומם תך ומה' יחסנו ניח והון המוברים בתתת ה' הקיימת בהיות לך לחסה מסכלת כי בנללה וזכותה יתקיימו ניהך ׃

ה או יתמר מקושר לל פסוק (יג) הקודם בל יתמר לים הנה הכל תלוי במול ומי יתן ויהיה לי ניח והון ונחלת חבות ותנטח נרך עשרי לם זול מתת תבי הנערה הטובה במעשיה מכל בנות עשירי ולח תבוש כי תניח מהר יתברנה לי לחסה וידיו תניחנה ובמנחה פני יחלה ושתת בלבו למען ייטב לה לתכול לשנעה ולמכסה שני תם עדיים ותו יכות לי כי להיותה חסת חיל מבטיחה יורישני חלק בן חכם ישמח חב ומדיניס כבריח תרמון יסנרו ותין פותח כי בשלומה יהיה לי שלוש בתופן כי ע"י עושר וכבסים הנללה מבן כסיל ומדייני חטא כי תבחר בכשרה כי דע חיפה כי לח זו הדרך כי הכל בידי שמי' לפי מעשיו של חיש ותיש כי הנה לחסר הוות ועוותי עוונתי לתביו תו לו בן כסיל וגם חלף טורד מדייני חטא למרק הפשע ולחטת חטאות (יד) ולח ישיחך לנך לומר כי הכסף יענה תת הכל ולו יעשר ויקום חילך תקח לך לחסת חיל ותנעל מפחיס רעות החמורות כי הלח עם היות לך ניח והון נחלת חבות חף על פי כן ומה' חסה מסכלת ולח מהעושר ותם לח תה' תהיה רחוים לך לפי מעשיך לח תשליך נה חבל בגורל גם כי תתן תלח ניחך כחף וחב ׃ ו (יג) או יתמר הוות כי' ניח כו' הנה שתיס רעות מתרנשות לחדם וחשר עיניו ברחתו יתקן עד חשר לח יבחו והן היות לו בן כסיל והיות לו מדיני חטא המטילים מדרה וכלה בניהו והוא וזהו לחבירו בן כסיל הוא החסר דעת מקולקל במדותיו יש לו בו שברונות לך הן לחביו שיעטער בעצמו והב' היח חשר לו חסת מדיניס עוולת לעריו יכלה ניהו והוא כי כחשר השלוש מספיע ברכה כן המדיניס יביאו הפכה וזהו ולף טורד מדייני חטא (יד) ומה הוא טורד ללף מדיניס ניח והון נחלת חבות שיתם ניהו והוא ונפ כל חשר נחלו לחבותיו במחרת מדיניס לכן לתקון הכל טרס הוליד הבן ׃ והוא שלו בניהו יפחל מה' חטא מסכלת ויעלל מכלן שיוליד בן נריך ויבורך ניהו וזהו ומה' וכו' כלומר ומה' יפחל לים חטא מסכלת ולח יוחל מפחד הנוכר ׃ (יג) או יתמר כי דרך בן כסיל לנוזו ממון חביו והנה יוכפלו שברונו לייחסם לל הוות לעין רבים תם יהיה לו ללף טורד מדייני חטא (יד) והוא תם ניח והון שבזו מבזזו הם מהחטא חשר לקח תחרי מות תם הבן ומנזזום כי תו תחרך לריח תתו בחומרה חלין ניח והון חשר לך נחלת חבות כי תכבי מלחתי ניהך ותיה כל חשר הבחתי שבזו לך מנחלת חבותי לך ומה' הוא חשר לו חטא מסכלת להסכיל כי תין עליו לשמח דבר ודי לו בעריו ׃

ז (טו) עצלה הלח הודעתיך שהוות לחביו בן כסיל עתה בחתי להסכילך הל תקייחם מליסרה תוהו כי יתמר בלבבך שתעות הוא לח יכל לתקון ומה גם חם נפשי ולח שוה לך הל

מתמה על החפץ כי הלח נפשו לח טמחה תיח מרחשיחה רק שקו לקו כטרדה מקרוסתה עד הנדר חסר הוא נו כי הלח תין ספק שתין לך רשע בחילו לפשוע שלח יהח לנו טוקפו ויתן לב לפוב כי תם שמעשל חומר בלבו לכל ומן ותילם עד וקנה ושיבה וחו תכבע ותוחה העללה תפיל עליו חרדמה וירדם בשכרות הרמיה והרשע עד בלחי הרניזו רעקו ולח ישוב עוד לך עדיין נפשו ענוש' כי היח מהיכלי מלך הקדוש ותתחו למטעמותיו יתנרך הם לוף דבם מלוחיו כי בהן היח'דנקה נרוחניותה בטרס תנח חל העולם הלוה וכחשר בנוהה התומר יפריד ניהה וניהם היח רעבה מהן ולבן לח יבלר פעם בשנה חו נחדם מנבר התעוררותה ׃ נרחוקה חחת מתמה ה'תקפוץ לשמור מלוה כחשר נרחה בחוש לרשעי חרץ כמדובר מרבותינו ז"ל על פסוק לח יבוזו לנגב כו' כי נחות נפשו חוטף מלוה כי היח רעבה וחוטפה בחופן כי האבה לוחה בהחפוה לקרבה לח לחם תלהיה מחייב לח רחשו למלכו של עולם ווה לחמר עללה שמעשל מלבוד תפול תרדמה להשתקע בשנת חולת רשעו לח שנעקרה כרגע מקדושתה כי הלח קדושה היח כי תם שלוט לה העתיקו' מעללה לתרדמה שתהיה שקועה נרמיה ולבן עדיין נפש רמיה ההיח תרעב ללחם ניהה תם מלוחיו יתנרך (טז) ועל כן לח יבלר מרחוקך לוחו לפרקים קופץ לחטוף מלוה ויעשה ולח תייחסנו למרמה לוחך רק שמשבר רעבון מלוח שומר מלוה ובה הוא שומר לח נפשו לחרי חשר הוטמלה ויהיה לוחו ולחשר הוא בוזה דרכיו של שומר מלוה בחומרו רחו כח מחין ולחין פלוני מלמודי הרע שומר מלוה הוא ימוח בעוונו על נוזחו לוחו (יז) וכי תחמר בלבבך לוך לוכיחנו לוי לי תם לחכניד עולי ויתפקר יותר לוי לי תם לקל ויפרק עולי ויחבד על כן לחמר לח ולמר ממנו יתנרך כי הלח מלוה ה' וכו' ויהוח כי הנה לחמרו רבותינו ז"ל כי הוח יתנרך עם היותו לוהב עניים כי לח זה יניע לל עני כו' מלריכם לל העשירים למען וכות לוחם כמלמרם על יבב עושק וכו' שלחמר דוד שיהו הכל טוים והפיב לו הוח יתנרך תם כן חסד ולחת מן יגלרוא וכה ענה ר"ע לטורנוסרופוס על שלללו תם הקב"ה לוהב עניים למה לוינו מפרנסם והעניק לללי כי נם שבעונם לפם כספם לחסר בחר להם בעוני הוח יתנרך מניהר יישרין הוח למען יוכו על ידם עשירי עם הפך טרנוסרופים בדעתו בלומרו כי הלח מפרנסם יכעים לח ה' כי הוח החסיר לחתם וזה עובר על רלונו ומכעיסו בתה שמפרנסו וזה יחמר לל יעלה על רוחך כי בשבילה הדפו יתנרך לח העני כי לדרנם מלוה לח ה' חונן דל שהוא כמדיר הנלה מנגו ולומר כל הון לינו מפסיד כי הון לח נגו דרך מתנה חוור ומוטל מלניו כללו הלוהו כנודע מדין הגמ' כן הוח יח'עם נגו העני כי הון לוחו כמלוה לח לניו שבשמי' וזהו מלו'ה'חונן דל וש"ק למה נחר לו יה בעוני שיעטרך ע"י בן חדם חניר יעקוילוה לח ה' לו"ח וגמולו ישלם לו כי הלהי'עשה למען יוכה המלוה לוחו כדי'לשלם לו גמולו שלל"כ מה בלע לו יח'בהלוחת נשר ודם ולח יפרנם לח הדל ויוכה לשמוחיו בייסורין זולתם ׃ עוד יחמר כי הנה במשל שהנחנו שחונן דל ידמה לון דרך מתנה לח בן שהדירו לניו מהנחתו שנשלח כמלוה לח לניו והנה לין ספק שוולת ההלוחה לשר מלוה לח החב נם רלוי לבן לנמול לו חסדו לשר הטיב עמו דרך מתנה שלח על מנת לקבל ממנו והיינו זה יחמר הנה מלוה וכו' לו' שתים הנה טובותיו ח' שמלוה לח ה' שניח שחונן ונותנו במתנה לדל והנה נחמן הוא בעל ההלוחה יתבר' שישלם לו הלוחתו לך נמול לשר נמל לדל חנם לדל חנם היה הוא כי דל הוא לשלם לו גמולו לו"ח הנה מלוה ה' חונן דל מקרן הלוחתו קייש לו ניהו יתנרך וולת פרעון ההלוחה שמתנו לקוטו יתנרך נם ונמולו של דל המוכר שתכן ונתן לו ישלם לו הוא יתנרך בעד הדל ׃ ח לו יחמר בידוע מרו"ל שמוחר לתת לדקה כדי שייטיב לו ה' שיהיה נמו וכו' ולדקה תחשב לו וזה יחמר מי שהוא מלוה לה ה' שנותן כדי לקבל כמלוה הוה חונן דל יקרח ולל תחמר שהם כן שהוא כהלוחה שם יתן לו יותר על ההלוחה רבים יקרח ולח יוכן לוה חמר לין התוספת על מה שמלוה ה' רק ונמולו של הדל שנתן לו חנם שתנן דל ישלם לו יותר על ניחוח ההלוחה ׃ (יח) יסר וכו' לחרי הודיע חוקתו דרך ה' ליסרה לת נמו וייחסיר לחתו על חשר חטח על הנפש לח ימים תלטוות עליו יטריפוהו לחם חוקו די מחסורו ולח עוד כי תם כמלוה ה' יחשב חונן דל נח שלמה בחכמתו ללמדנו שממנו יתנרך נרחה וכן נעשה כל חד תת נן ירלה להוכיח בחיסור נל יחמר תים כי יהיה לו נן סורר תינהו שומע בקולו מה בלע כי תייסרנו וכ"ש דפקר חך לחבר דרכי בחחת מסתים הו לח תבע נו יד כי לחבדה תקיהו הו תכהו מכת חוח למען המיתו ויומת זכאי ולח יומת חייב כמעשהו יתנרך נבן סורר ומורה על כן חמר מחשר הורתיך דרך ה' המייסר לת נמו חשר חטח על הנפש ויחסיר לחתו ויתין מקרנת להחזיק טובה חת המשניע לחשר הרעיב כי

תִּקְוָה וְאֶל־הֲמִיתוֹ אַל־תֵּחָשׁ נַפְשֶׁךָ׃ יט נְדַל־
חֵמָה נֹשֵׂא עָנֶשׁ כִּי אִם־תַּצִּיל וְעוֹד תּוֹסִיף׃ כ שְׁמַע
עֵצָה וְקַבֵּל מוּסָר לְמַעַן תֶּחְכַּם בְּאַחֲרִיתֶךָ׃ כא רַבּוֹת
מַחְשָׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ וַעֲצַת יְהוָה הִיא תָקוּם׃
כב תַּאֲוַת אָדָם חַסְדּוֹ וְטוֹב רָשׁ מֵאִישׁ כָּזָב׃
כג יִרְאַת יְהוָה לְחַיִּים וְשָׂבֵעַ יָלִין בַּל־יִפָּקֵד רָע׃
כד טָמַן עָצֵל יָדוֹ בַּצַּלָּחַת גַּם־אֶל־פִּיהוּ לֹא יְשִׁיבֶנָּה׃
כה לֵץ תַּכֶּה וּפְתִי יַעְרִים וְהוֹכִיחַ לְנָבוֹן יָבִין דָּעַת׃
כו מְשַׁדֵּד־אָב יַבְרִיחַ אֵם בֵּן מֵבִישׁ וּמַחְפִּיר׃
כז חֲדַל־בְּנִי שְׁמַע מוּסָר לִשְׁגוֹת מֵאִמְרֵי דָעַת׃
כח עֵד בְּלִיַּעַל יָלִיץ מִשְׁפָּט וּפִי רְשָׁעִים יְבַלַּע־אָוֶן
נְבוֹנִו

(יט) ומאד תאמר ומה תפצה חס יתפקד יותר על ידי הייסורין ע"ש נד"ל חמה וכו' לומר חס המיסר הוא נ"ל חימה להכות בחמה ספוכה הלח נופח הוא עוסק יתפקד הבן לשבות הרע כי חס עשה ואח"כ תניל נעבר לח ייסורי ניקיון כיון דיסיק להניל תוחו ולהכריחו מחטת שנח לעשות"ח שהניל בו והוה כי חס חניל וכו' לומר לח תעשה כמפשה גדל חימה כי חס חניל בלבד (ד) ועוד תוסיף בדברים להבר חל נפך ולומר שמע עצה וקבל מוסר וכו' לומר חיענך בני וח"ח הדבר נכח חוח רק שמע עצה וקבל מוסר מחליך זלח ע"י הכ' וספוע ולח מלבך כיהוח כן לח יחכם בחחריתו ולחדרכה יכוחס על סכלותו כדב' שנ' ונהמת בחחריתך וכו' ולחה לח כן רק שמע עצה וכו' למען תמלח עלמך חכם בחחריתך ולח תכוחס על סכלותך: קיב (כא) ראמר דנוח מחשבות נשחרות בלב חים ולח יקומו חל הפועל חך חשר היח מעלמ"ה היח מעלמה חקו' וחהיה ולפעמים נס כלי עלות על לב: (כב) תאות וכו' דרך חקרם חים רש יחלוה עשוח חסד וחרשם שפחיו מי יחנני עשיר בחרן חחרפם חים רש יחלוה עשוח חסד וחרשם שפחיו מי יחנני עשיר בחרן חחרפם כרלי כסף מפחר ומחן לחביונים ולח יעשירנו ה' לנסותו כי ידע כי לח יעשה כן וזהו חלוח חדם חסדו שיחלוה עשוח חסד חמכס וטוב היוח רש חשר רם מהיותו חיש כוזב שיחבר ולח יקיחבה ולכן לח יעשירנו המלך והשחר רם מהיותו חיש כוזב שיחבר ולח יקיחבה ולכן לח יעשירנו המלך הקדוש: (כא) ומקושר חל הקידש יחמר דנוח מחשבות נלב חיש והחבר היח עלח ה' שמחבר עשוח מלוה היח חקו"ם (כב) ושמח חחמר הלח חלוח חדם עשוח חסד ולח חקוש ולח יעשיר להקיש מחשבתו ולמה יעשענו הוח יחבר מעשוח חסד כחשר חבב לוה לחמר כי לעושחו זה יודע יחלומות ידע כי יכזב ולח יעשה חסד על כן חומר טוב רש מאיכתו רם מעשיהו חיש כוזב חלו חחיה מבוקש השחלה המוכרת בדרך חחרית הנה חלוח חדם יחלוה עשוח נדקה וחסד היח חסדו ולח המעון שיקן כי מידו יחבדך יחנכו לו. לכן טוב רש לחבר שחלוחו לחת שחלה עליו הקב"ה כעושה כי חחלה הוח החסד מחיש כוזב חולי לפעמים לח יעשה מולח ספיחח לח יעשיר: קיג (כג) דרך העשיר שנולה שנחו נעשרו פן נבניס יחלו לו וגם נס בלילה שלח ישבב לבו ויקללכו חיין מפחד לבבו כי הירחה מקלרת ימיס חמר כי חשר יראחו ירחח ה' חלרכה היח לחייס ולח נלבר חס היו כסף חמורח לח יעלה על רחשו מעודדי לילה כי חס נס חס שבע ילין שנוח נעשיר מהון רב חשר חינכו מניח לו ליטין פן יבע יחבו ועוד נס בלילה שלח ישבב לבו ויקללכו חיין מפחד לבבו כי הירחה מקלרת ימיס חמר כי חשר יראחו ירחח ה' חלרכה היח לחייס יבע הישוד ועוד נס בלילה בחופן שחכפל מולדו ירחח ה' וירחח שודדים על כל זה כלחי היח ירחח ה' להגין נעוד חס שבע הון ילין על יפקד רע אלא נלבר יבעח נעוד חס יבע השוד וחחר בחבך בימו שלח יחלוה רע ולח יקרב בחהלו: יטליטהו הלחים לזכול ממנו כי חס נס חף לח יפקד רע ולח יקרב בחהלו:

ב או יחמר מחמרם ו"ל נבלחיות רבה כי כשהלריך נפטר מן העולם מרחין לו מה שחמוקין להם ועשם שבעה והם יבניס ושם ניחרמו נס"ב שהפשם שבעה מהטוב שמרחין לה שקנחה במעשיה הטובים ולח חדלח על מה שיבלר ממנה לחר סילוקה מעשה הלוות ונם הנופים יהמו חלילות החוכר הזה שיוחן לו כח לרחות בעודו בניף וכפ"ל כחחר ספר הזוהר שפחוסף כח בחרם בעת שהיח להביח ברחניות שנחחר חוסף רוחס יבועך ועל ידי הנלחת החוכר חשר ייטיבו לרחות ידבק נם כח קיום חעין הרחניות הנלחי הזה ויסיו כיבים בלחי נפסדים נקבר כנודע כי חין רחה ותולעה שולטת בהם כחחרם ו"ל וכעובדת דר' חלעזר בר' שמעון ודלחי בר יהחיה ודומיהן וזה לחר והם יבניס וזה יחמר פה ירחח ה' לחייס של ע"ה וזה לחר לחייס שחורה על מה שפחיד לחייס ונם נקבר שנע ילין שנפטו שנעה ולח חדלוב על נרע הנוף כענין ונפטו עליו חקבל כי חלח נל יפקד רע שיהיה כיסין נל יפקד מרחה ותולעה יהוח חוכר ה' ענין נעבדו ולח יקשה לומרו ושנע לשון וכר שהוח כחחרו ויחח לחברהם וקו ושנע שעליו חחרו רו"ל נפטם שנעה כו' כי להיות על ידי כן הם יבניס לחחר יחשבו ועל כן לח חלקס שכחוב לפניס לח נחברהם ולח הנה (בד) ופס כל החוכר המעוכד הלזה חין שם על לב לירח חח ה' ולעבדו יומס ולילה ושתן עלליהו הפועלח נלחחת הוח נשוכל המחכל מנל החחקע ידו נעסק מחכלוח והנלוח העולם הזה כחנומות מעשות מעשה המלוח על כן יקבבר כי נס על פיהו לח יבינה פוה וזה לח יקריס נידו כי נס הנלח פיהו ובימו לח יהנה ומה נס הנלח נפשו לחסר רפה ידי היחבה:

קיד (כה) כנגר ד' בניס דבר שלמה ה' לן מחלונן על החורה שוכח הלבו'חכלית שנחה כי הוח ענין הלן כמחמר רז"ל ב' סיוסבים וחין ניריהם ד"ח הרי זה מוסב לנני וח' פחי חפץ בה ולח ידע וח'נבון מבין בה דבריחוך דבר וח' רשע עו פני' פוסה רע בכל עת וחם יוכיחוהו יחרף ויגף מוכיחיו לח יחבוך רוק ועל חלה יהיה לח' ניון חוח' בלבו לח מי חוכיח בדבריו וחח מי חכה לח הלן לח יכבון לו וחח הפחי לח עליו חלון' העדיו כי פחי הוח וחח הנבולח יבטר' כי נבזהו'וחח הרש'הלח יבניעני מחרוב חרופיו כי הוח מניס ומחפיר ע"כ חמר לשלמהן יס חקוה חך לח לח הר' כי הנה לן חכה כי נכזו לנניס שפטים ולח הוכיח בדבריו כי נדבריו' לח יוסר וחח הפחי לח חכה כי חדרבה עור יוסיף להטפש בהחוסף נהמח לבו על פחיוחו ונס חלין לח יועיל בו חך חכוח על סכלוך: קיב (כא) ראמר דנוח מחשבות נשחרות בלב חים ולח יקומו חל הפועל חך חשר היח מעלמ"ה היח מעלמה חקו' וחהיה ולפעמים נס כלי עלות על לב: (כב) תאות וכו' דרך חקרם חים רש יחלוה עשוח חסד וחרשם שפחיו מי יחנני עשיר בחרן חחרפם חים רש יחלוה עשוח חסד וחרשם שפחיו מי יחנני עשיר בחרן חחרפם כרלי כסף מפחר ומחן לחביונים ולח יעשירנו ה' לנסותו כי ידע כי לח יעשה כן וזהו חלוח חדם חסדו שיחלוה עשוח חסד וחרשם שפחיו מי יחנני עשיר בחרן חחרפם חים רש יחלוה עשוח חסד וחרשם שפחיו מי יחנני עשיר בחרן חחרפם כרלי כסף מפחר ומחן לחביונים ולח יעשירנו ה' לנסותו כי ידע כי לח יעשה כן וזהו חלוח חדם חסדו שיחלוה עשוח חסד ולח חקוש ולח יעשיר להקיש מחשבתו ולמה יעשענו הוח יחבדך מעשוח חסד כחשר חבב לוה לחמר כי לעושחו זה יודע יחלומות ידע כי יכזב ולח יעשה חסד על כן חומר טוב רש מאיכתו רם מעשיהו חיש כוזב שיחבר ולח יקיחבה ולכן לח יעשירנו המלך הקדוש: (כא) ומקושר חל הקידש יחמר דנוח מחשבות נלב חיש והחבר היח עלח ה' שמחבר עשוח מלוה היח חקו"ם (כב) ושמח חחמר הלח חלוח חדם

כט נָכֹנוּ לַלֵּצִים שְׁפָטִים וּמַהֲלֻמוֹת לְגֵו כְּסִילִים :

ך

א לֵץ חֲמַת שֵׁכָר וְכָל־שֹׁגֶה בו לֹא יֶחְכָּם :

ב נַהֲם כְּכְפִיר אֵימַת מַלְכּוֹ מִתְעַבְּרוֹ חוֹטֵא נַפְשׁוֹ : ג כָּבוֹד לָאִישׁ שְׁבֹת מֵרִיב וְכָל־אֱוִיל יִתְגַּלָּע : ד מֵחֹרֶף עָצֵל לֹא יַחֲרֹשׁ יִשְׁאַל בַּקָּצִיר וְאֵין : ה מַיִם עֲמֻקִּים עֵצָה בְלֵב־אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יְדַלֶּנָּה : ו רַב־אָדָם יִקְרָא אִישׁ חַסְדּוֹ וְאִישׁ אֱמוּנִים מִי יִמְצָא : ז מִתְהַלֵּךְ בְּתֻמּוֹ צַדִּיק אַשְׁרֵי בָנָיו אַחֲרָיו : ח מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא דִּין מְזָרֶה בְעֵינָיו כָּל־רָע : ט מִי־יֹאמַר זִכִּיתִי לִבִּי טָהַרְתִּי מֵחַטָּאתִי : י אֶבֶן

ואבן

לבלתי מתגלע אלך סתי הדרגות יקידות אחין לריך לומר שטרס הריב ישמע כי אם גם שחחר היותו בריב יבאות ממנו הנה הוריחת כבוד הוא בחתם : ג (ד) מחרף וכו' מי לא ידע כי אם אין זרע אין קציר וגם תומרו לא יחרוש ולא אמר לא יזרע אלא לפי שהקרקעות נזרעות אך יחרוש בזמן שהוא מוכן לזריעה ולא קודם לכן ולא אחר כן ולפי שהוא מחתם חורף ובזה ושחל נקציר ואין כי הפרה בזה לא קלט הזרע והוא מחל חל אחר מחורף וקרירות לבם נחעצלו ולא שחו לב לתקן עוחתם ושוב מפשיעים וזורעים מלות ומעשי' טובים אל קונים שהוא על עוונותיהם אחר אחם כי לא השחרו מהם ואחרי כן בעת הקציר שיקצרו והספו לדקותיו בעת אסיפתו לפרנסת נפשו כנודע לו ושחל בעבד יעמדו לו ואין כי כאשר זרע אל קונים לא השריעו בעצם ויחמוטטו ויחוקו בעוני טובות העה"ז והנגלו מרעות המתרגשות : ד (ג) או יקונר אל הקודש והוא כי יש אחחת כבוד שובת ופורש מהריב ומוותר מאלו ואל כל חויל יחגלע בחוחו הריב כאסטרופוס אלו (ד) ולבל יחשיחוהו מתחסד ואומר הלא לפס אחים עושה כי הלא אחורף עאל לא יחרוש ואח"כ ושחל נקציר ואין כאחל הוא יקרנו לזה ספורש מריב ויוות' מאלו אהעאל אלריב ולבקש את אלו ואחרי כן יחסר לחחו כל כן לדקש ת אחסד לי כי אחי שכתי נעדו להחגלע בריבו לחת לו מאלו : קיח (ה) הנה בהתייעץ אים עצת דבר על הסוגע אלין ואלקין הדבר בלבו לבל יודע הנה כן אחת אכאים עמוקים עצה בלב אים בלתי מושגת לולא אמנם אים תבונ' בהתחברו עמו ילבנה מבור לבו בהמשיך דבריס עמו יקצר דבר נדבר עד ילאה פנימיות עצתו ויוצר לו בהבלוחה (ו) לכן מי שהוא רב חסד רב החיכות יקרא חלנו עמו אח מי שהוא אים חסדו שקבל ממנו חסד שיאמור לו חסדו ולא יגלא לבל יהיה לו כפוי טובה אך כל זה אינו שוה כי אים אמונים מי יאנא מסתיר דבר גם מגמולי חסדו : (ח) או יאמר כי לא טוב יתיעץ אים בעל אכל עם וולתו כן לא ייעץ אותו עצת אמת כלבבו או כן יגלא סודו לוולת אך טוב סוב להתייעץ עם אים בלבבו שם אכם לבו ולא יעלה על רוחו כי הין בלבו עצת דבר כי הלא אחר בעל שכל הוא לא אכנר ממנו מומת עצה והוא אים עמוקים עצה בלב אים כי הקרוי אים במקרא הוא אחוב וגדול דעה הנה לא אכנר ולא אעדר עצה אלבו בכח וולתי שהיה נעומקו של לב ולריך אבלי רעיונים ועיונים לקשור אלוקה בחלוקה עד אמציג עצה הנוכה והוא אים אכונה בחבונתו ועיונו ידלנה אחוק לב עצמו (ו) והנה יש רב החיכות שלא יבעח בלבו להתייעץ ומש יעשה יקרא אח אים אחסדו להתייעץ בו באומרו שאחרי שקבל אחסד ממנו יהיה לו כאמן רוח ולא זו אדרך כי הלא אים אמונים מי יאנא אז רב אחסד כלומר רוב מין אחסד זה דרכם שיקרא ויכריז אים אחסדו אשר יעשה ולא יסתיר מה שעושה אחסד ודקש בחופן שאים אמונים עושה אחסד של אחעת ולא להחייהר מי יאנא :

קיט (ז) יש מתנהג בחום כי יעדר מבעבו אריכות ויש אחרון מתנהג בחום מפחח לדקתו אמר אשר מאהלך בחומו מפחח היותו לדיק לא בלבד יאומר הוא כ"ח גם בניו ולא בלבד בימיו כי אם גם אחריו : (ח) מלך כו' הנה מלך יושב על כסא דין שופט לכל עם אחרץ מזרה בעיניו כל רע שאדמה בעיניו שאזרה כל פניה רעה וכל עיוות שהיו יוצא דבר בלבי מחוקן מתחת ידו (ט) ואיזו אלא טועה כי עי יאמר וכיצד לבי מהריהור יוהרח לו נאוה לו טהרתי מחטאתי אם שביתי בשפטו שפטתי ואטהר מאשר שביתי כי אין עושה כן כי הלא דרך המלך סינוור על אים בשבו' אשר לא כדת כי מפני הכבוד לא יאות מנוחתו יטהר מחטאתו כאשר הודע אלין שגגתו : ב (י) אבן וכו' אם תו'

שבת מחשת הריב בעצמו כי העדר כבוד הוא ולא מפני מורלה על מלכות וזה יעצתי לחסר יחזיק הכבוד לך לא לחת ההויל כי הלא כל חויל יתגלע ולא יסיח לב אסי' מפני מורלה של מלכות : (ב) או שיעור הענין הנה מורלה של מלכות אקון העולם כי נהם כו' שאלמלא היה אים אין אדם חיים בלעו כלומר לכן הוי מקפלל נשלומה שאלמלא מורלה וכו' (ג) ולא מפני השלמים הנקראים נשם אים כי הלא לא מפני הירחת' שבעתו מרי' כי אם מפני הכבוד כי כבוד לאים וכו' אך מה שראוי לבקש ולחבב שלומה של מלכות מפני מורלה הוא על דבר החויליס כי כל חויל יתגלע ע"כ צריך אימת מלך : ב או יאמ' אם קרלה לדעת אם כבוד לאים שהוא מכובד הוא שבת מריב שבעת אחר שהיחל נה ולא תאמר שאין זה לו רק הורחת העדר חולת לא אכוד כי הלא

ואבן איפה ואיפה תועבת יהוה גם־שניהם׃ יא גם
בְּמַעֲלָלָיו יִתְנַכֵּר־נַעַר אִם־זַךְ וְאִם יָשָׁר פָּעֳלוֹ׃ יב אָזֶן
שֹׁמַעַת וְעַיִן רֹאָה יְהוָה עֲשָׂה גַם־שְׁנֵיהֶם׃ יג אַל־
תֶּאֱהַב שֵׁנָה פֶּן־תִּוָּרֵשׁ פְּקַח עֵינֶיךָ שְׂבַע־לָחֶם׃
יד רַע רַע יֹאמַר הַקּוֹנֶה וְאָזַל לוֹ אָז יִתְהַלָּל׃ טו יֵשׁ
זָהָב וְרֹב־פְּנִינִים וְכְלִי יְקַר שִׂפְתֵי־דָעַת׃ טז לְקַח־
בִּגְדוֹ כִּי־עָרַב זָר וּבְעַד נָכְרִיּוֹת חַבְלֵהוּ׃ יז עָרֵב
לְאִישׁ

מוסר השכל אל יבטח איש בעצמו לחשוב כי כן הוא תמיד ואל יחסר לו גם עזרתו סרוח על ערמתו כי הלא תקנת ומשוב הוא דרך התקוע׳ ויורם ותפעל רעתו כי כתלמד בעלמא קפיל קדמה ובוכה ואל יעשה לביתו ויגדל שבר רעבון ביתו עוד מוסיף להוסיף חל תרגיל עצמך במותרי׳ והוא פקח עיניך לראות הוא המולד ושבע לחם ואל תשבע בשר ויין וכיוצא בהם רק לחם לבדו לשלחי הרעים לעד הללות כי יבא עדך והוא מוסר התורה בחומרא בשר להטול ולחם בצבור לשבוע שלח הוכיר שניהם כ״ח על הלחם לבדו׃ ב ודרך ריוח יחמ׳ בן יחמ׳ חסר סיגל קורא ומנו׳ לרוב חך עשרתי מלחתי חמאה ומנו׳ אתה הוח לי ואיבוא בתרדמת שטף קנייני הע״ב ו׳ כי הלח רע ומר המעשה והוא חל מחשב כו׳ לומר חל תחשב׳ שיחת תרדמ׳ שטופו של ממון בן תורם מכל חסר סיגלת ואל נלפד להנחת הסיג׳ תשבח כ״ח גם היוקר נוהם חל עסקי העב״ו בחופן שלח תיסן מעסקי העב״ב וזולתי סיהיו עיניך בלתי מקוחות על דרכי תורה ומנו׳ כי גם מוה תסמר והוא פקח עיניך וחם סיגלת כבר עוד תוסיף ושבע לחם חלהיך חלחמ׳ של תורה׃ ג או יחמ׳ חל כל חיש וחיש מתופפי התור׳ חל תחשב סיהיה כי גם בלילה לח יסבב לבך כי חין עקר רגה של תורה חלח בלילה בן תורם ותסבח תלמודך וחלח סניח תעשה הל תחשב מוקרות ומערכים המקטטים עיני שכלך מהסכיל על דבר רק פקח עיניך הם עיני שכלך ושבע לחם ולח מזמני׳ ומתקני׳ כמחמ׳ התנח פח במלח תחכל (יד) וחפסר להמשך בוה גם פ׳ שחריו בן יחמר חיש הבוחר בתור׳ ופח במלח יחכל תכי עניתי מהר כי קוסיח מקשח כחי וגם בשר ויין לח יבח חל פי כי חם לחם חסר תני לוכל ולח על לחם לבדו יחיה חחדם וכי חחם כל חיש לדיק תמי׳ רע בעיניו שיטטרך תמיד לנרפו כמנרף וכמטהר כסף לו״ח חל תחמה על החפץ כי הנה רע רע יחמר הקונ׳ יתברך כחלו תמיד לומר עדיין חלמה רע ורחץ ושהר חך וחוול לו כמו״ל במדרש חוית על דודי ירד לגנו כו׳ שהב״ה בח חל הע״ה ומריח בלדיק ונוטלו ומוליכו עמו למעלה וזהו וחוול לו שהקונ׳ לחזל לו מפה לח יתחלל במהלל לחיכות הלדיק כי טוב ולמענן וחת מבקש להסביחו ביותר ולח שיחמר לטוב רע חלילה׃ ד רע כו׳ וולת הקודש יחמר כי דרך ערוס כי יקנה חפץ לחת׳ רע וגרוע הוח פעם ופתי׳ וזהו רע רע למען קנות בוול וכשחוול והולך לו במקחו בוול חו יתהלל (טו) ויחמר יש זהב ורב פנינים ביד חיש וחם חין כלי להכילם הלח יחפדו בלי ספק והנה כלי יקר מחויק חותם ומכיל הוח ספתי דעת כי הלח בספתי דעתי בהנכלי לומר רע רע החפץ קניתי סוה מהחיים במנה כמלח שבספתי דעת החוקתי במנה וחיו לי בכלי יקר להכילו בל יחדר כלום׳ וטוב לנבר תחבולו יקנה להרבו׳ לו כמותי היוס ולח יעשה המדבר בדברי החלה כי לח יבוחס מעשהו כי לח טוב חמור לטוב רע למען הוסות חת עמיתו וחוס על ממון עלמו׃ אז יחמר חס יש והב סהות חסוד הלח נגד פניו למעלה היחו רב פנינים כי נוהב שחין למעלה היחו הוח ספתי דעת׃ ה או בל יחמר בעל מעלים טובים חל״ל חס הוח נדול בסנים שחין מעלליו הטובים הורחת יסר לבו כי מי יודע חם יך לבו מחחרי פניהם בלתי טהורות כי חס גם נער חסר חין דרכו להסתיר כנדול וחס טוב וחס רע קוכו כנרו והיה מקום לומר שמעלליו יסר יסר לבו חס יעשה הטוב ולח יסופק חלבו יסר לבו כי דע חיפה כי גם במעלליו יכנכר הנער כנדול חם יך כלומר בלי חמרי פניות בלתי טובות וחם יסר בלי עקשות לב פעלו כי חפסר לח כן לבו והוח מוכנר מחהותו החתי (יב) כי החדם רוחה לפניהם כי גם בפיהו תיכנו רוחה עלמית בזמת רק שהח כחרחה מלוטשת מקבל מהשור כמודע כי עין רוחה רחייה עלמית חף מלפוני לבב וחון סומעת בעלם מה שילחק בחדרי משכב חיש קדע מי הוח ה׳ והרחיה כי הלח עשה גם שניהם והוח מחמר החתח רע מה לחעלה ממך עין רוחה וחון סומעת ככתוב חלמו כם׳ חבללת חסרון שלח יהקו קוחרי׳ חו לוולתו יתברך למה עפרן החדם קוכה רוחה בטבע רק מהקבל מהשור׳ על ידי החסכמות והסיוק בהון ככתוב גם ורחיה מוכרחת כי הלח עשה גם שניהם שהוח יתברך נוטע חון ויוכר עין וחשר ברחם ודלי סירחה ויסמע בעלם והוח מחמר דוד חביו הניסע חון הלח ישמע הם יוכר עין הלח יביט וחכן לח לחיש להרחר ברחותו לדיק ורע לו כי הלח הוח ירחה לעיניהם וה׳ ירחה ללבב׃ ה או יחמ׳ עין רוחה וכו׳ מו״ל ע׳ חין לזר כשחיהו חין לייר כשחיהו חדם לר מרה וחיקוקותם נשחה נוטע חון ומון מוקן בה שחיעה עין וחין מוקן בה רחיה כו׳ וה יחמר עין ושתה׳ רו זה וכן חון ושהחיה שומעת ה׳ גם שניהם כחשר בוה לעו בתורה חזן חון יקן שמיעה עין ולח יקן רחיה׃ קכ (יג) דרך פעטו ילמדנו

לְאִישׁ לֶחֶם שֶׁקֶר וְאַחַר יִמָּלֵא־פִי־הוּ חָצָץ :
יח מַחֲשָׁבוֹת בְּעֵצָה תָכוֹן וּבְתַחְבֻּלוֹת עֲשֵׂה
מִלְחָמָה : יט גּוֹלֶה־סּוֹד הוֹלֵךְ רָכִיל וּלְפֹתֶה שְׂפָתָיו
לָא תִתְעָרָב : כ מְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ יִדְעֲךְ נֵרוֹ בְּאִישׁוֹן
חֹשֶׁךְ : כא נַחֲלָה מְבֻהֶלֶת בָּרִאשׁוֹנָה וְאַחֲרִיתָהּ
לָא תְבֹרָךְ : כב אַל־תֹּאמַר אֲשַׁלְּמָה־רָע קַוֵּה לַיהוָה
וְיוֹשַׁע לָךְ : כג תּוֹעֲבַת יְהוָה אֶבֶן וָאֶבֶן וּמֹאזְנֵי מִרְמָה
לֹא־טוֹב : כד מֵיְהוָה מִצְעֲדֵי־גָבֶר וְאָדָם מַה־יָּבִין
דַּרְכּוֹ : כה מוֹקֵשׁ אָדָם יְלַע קֹדֶשׁ וְאַחַר נְדָרִים
לְבַקֵּר : כו מְזָרֶה רְשָׁעִים מֶלֶךְ חָכָם וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם
אוֹפָן : כז נֵר יְהוָה נִשְׁמַת אָדָם חֹפֵשׂ כָּל־חַדְרֵי־
בָטֶן : כח חֶסֶד וֶאֱמֶת יִצְּרוּ־מֶלֶךְ וְסָעַד בַּחֶסֶד
כִּסְאוֹ

לענוט עניטו לו"ל גם לזה תיסרהו רעתו כ"ת ערב לזים לחם שקר כעת הלז ואחר כשירצ' לאכול ימלא פיהו חצץ ולא לחם כי נעול דלת בפני לוזין ויכבל בדי עוכו : או חס תענה הערב למה כתסימך כי ערבת לרעך והלא קייתם פ' ואפשת לרעך כמוך הכולל כל התורה דע תיפה כי נהפיך הוא כי תדרנה נרתת תכליה שנהה כי הלז זה דרך הלוה הנלקי חס על הערב ולא יכין לבל יפרע נעדו כזה תשר לא טרח לשלם כי ערב לו לחס שקר ואחר נעת השלו' לא יענה רכות כ"ת יפעור פיו לבלי חק נגד מלוה וערב ומדב' סרה כנודע מטנעם וזהו ואחר ימלא פיהו חצץ וריקות כי יענה עוזת והתהנה נשנאה ימיר כמאמר החכם ה' בלוזה רשעים' תהנה וסופה מריב' ותיכה :

או ייעץ לחם הלוה כי כמו שערב ל לחס שקר הוא לחם שחיטו שלו כן ואחר ימלא פיהו חצץ ויקמוץ מיתכלו ויגלם חם המוסגנו :

ב. (טו) או יהיה רמז על היותנו ערבים זה לזה ומה גם תשר נידו למעות ואמר כמדבר הוא יתכ' על מדת דינו ולומר לקח נגדו ממנו הוא חלוקי דרבנן הקדושה כי הלא ערב זר הוא החוטא החוא הנקרא זר בחמת כי חם דמו מיד הנלקי מוחה יבקש כהורגו נפש וילקח נגדו ממנו ם נפש החוטאת תשה היא חין על הנלקי מוחה כל כך תשמת דבר שחין לחים להפליג לערב רעתו עם תשר בחים לכן לח ילקח נגדו בנגדו בה רק יתמשכן עד תשר יקחן והו ובעד נכריה וכו' (יו) ולא שיפטר החוטא עצמו בהפרע מן הערב כי הלא חס ערב לחים לחס שקר של הנחת העבירה שהיא הנחה שקריית הנה לחר ימלא פיהו חצץ יזצע בחרפת רעת נפשו כי לא יפטר מהעונש :

קכב (יח) הנה המתייעץ לשתכון עצתו ומה גם למלחמה לריך שני דברים לחד להשוב כל מחשנות חלקי הסיתר ולחו יתרוך הלוזקה שניה להתנכל לחרי כן נתחבולות לנלקי הגלות העלה היעולה בל ישמר שכשנדו ולא ידעו שמה יכשלו והוא מחשבות כו' לומר נהיות מחשנות נעלה ולא עלה משוללת מחשנות כל חלקי הסיתר לו תכון העלה ' שנית ונתחבולות להרחות הפך כוונתך עשה מלחמה בל הגלה עלתך (יט) ולכן עשה ולח ועשו מי שהוא גולה סוד נטענו שלח יכילנו נקרבנו וגם תשר הוא הולך רכיל בכוונה וגם תשר הוא פותה שפתיו שלא נתכוין יגלה סוד לפתות שפתיו לחומו עם לחד משלם חלה לח תתערב בן נהתחברך עם לחד מכם תנטע בו ותגלה סודך ויוליענו והו גולה סוד וכו' : קכג (ך) אם תרחה בן מקלל לחביו וחמו ויחריך ימיו וגם יירשם ויכחל נחלתם לל תחמה על החפן היכן קלרות ימיו של זה לעימת חורך ימי מכבדם כי הנה ידעך נרו היא נאמתו כי נר ה' נשמת חדם והיכן בחישון חשך הוא נגפיהם כמחמרם ז"ל ורשעים נחשך ידמו כי נשכם יקרח חשך וכן נשמות רבה על חשך מלריס שהיקה מנפיהם יו רעה חולה מחילו ידעך בעולם הזה שחיהו חיסון חשך כנהנם כי תשר ידעך נרו נמקים חור ים תקוה יסוד להדליקה מה שחין כן תשר ידעך נרו נחשון חשך ולא חור כן המתייסר בעולם הזה יש תקוה יסוד עד ה' ויחיר נפשו לך לא כן תשר תיסרהו רעתו וידעך נרו נגהנם שלא יתוקן שם (כא) וגם נחלה מנוהלת שיבחלו הרוחים שחביו קלל חמו קלל וירחו שיכחל חיתם הנה לא יהיה רק נהתחוזה לך ותחריקה לא תבורך כי גם פה תהיה לרעתו : או יחמר נחלה כו' כי חין טוב לנבר כעוסר הנח חליו קו לקו נהדרנה כי הנחלה מנוהלת נרחשונה שרחשיקה נפתח חימות וזהו מנוהלת כד"ת ייבחל לח תחרוקיה חין בה סימן נרכה כי לחריקה לא תנורך : קכד (כב) הנה דרך תנשים כי תשר יגיע לו חויבו חו נבר עמיתו לדבר ולומר תשלמה רע ותשר הוא לדיק נעיניו כה יחמר ידי לא תיהיה נך לך תקרח לחלהים עליון יריב ריבי ויגלם לעושה הרעה כרעתו תשר שלמה נחכמתו לעיה נני כי שתי חלה כחתח רעות וזהו לל תחמר תשלמה רע היא החתח וגם לא תקוה לל ה' יקום נקמתך היא הנ' רק קוה לה' וישיע לך נלנר מתשר יגיע לך לוזיך ולא תעיח לך תם יגקם מתנו וחם יחדל (כג) וגם כי יחדל לנקום לל תהרהר חחר מדיניו יתנרך לחמר הלא תם כעשי והוח רעי נמחוכים יעזנו יחד הלא מחול יתים תכנד הוחו וחתח מה יחריך לו כי דע תיפה כי ק' הנריים תם תיענש ה' הוא חנן וחנן היות לחדם נכיסו חנן שלמה וזולתם נלנתי שלימה חולי יגנה וישקול נחסרה מה גם עתה שודתי מזוני מרמה לח טוב נעיניו יתנרך וחיך יעלה על רוחך יפקול ריניך לח רעך נמחוני מרמה (כד) חך וחח תסיג לל לנך כי עמתו מחשנותיו יתנרך וחין לחל יד שלנך להנין דרכו כי הלא חה' מלעדי נגר כי גם כל פסיעה פיפסע הים לח מלנו רק מה' וחם כן חיפה וחדם מה יבין דרכו יתנרך נהנהנותיו חם גם פסיעות עלמו לח ידע וחינם נידו (כה) והלא תרחה כמה פעמים מוקש חדם תשר חטח על הנפש ילע קדש ויפנום מקור קדושת נפשו ותנוחתו סופה לח ידע נרמת מוקו וחחר נדרים יסיח לב לנקר חיזה נדר ידור לה' וייטב לו ולח ידע כי לח על העדר מלוה ילקה רק על עון תשר חטח על הנפש כן גם עתה חולי התלהים מלח לח עוזך על פושע זה לו זולתו ומה' יגח תשר היגר לך רעיך (כו) וגם חם זך ויישר לחתה לל תקמה על החפן חם לח יחן ה' לחדם תחת רגלך על תשר הרע לך כי לח ידעת דרכו יתנרך שמחריך ומנלגל נלנוזים עד הניח לח תויבך הדום לרגלך לחט לו לעתות תשר ידע לל הלא תרחה תשר עשה ה' לנמרור וחחוות מרעהו כמחמרם ז"ל נפרקי רבי חלעזר כי נן מ"ח שנה היה תשרהם נעברו לפני המנדל תשר נגו נני החדם והיה לו נמרור הוא לחמרפל מלך על נוזיו נו וייקללם תשרהם נשם ה' ויבוהו נמרור וחז הפילם ה' וחחרי כן עוד הוסיף נמרור ויפל לח תשרהם לכבשן חחש ולא נפרע ה' מנמרור מיד לך נלנל ויסיבב ינך נמרפל הוא נמרור לכבות לח סדום ויבב מנגו שני לוט ורפיוזו ושילח תשרהם ויכהו וחת כל עמו והנה חין זה כי חם מתחלה על דבר שהיה לחדוק נידם לח הכם ה' רק הפילם לך לחרי כן סיבב דרך יבחו ויפלו ניד תשרהם ומי שרחה תשר החריך ה' לנמרור ולא נתן נקמתו מיד על תשר הרע לתשרהם הלא יתחמץ לנבן לחמר כי לח יפקוד ה' על עושי הרעה כרעתם חלילה ולח ידעו מחשנו ה' ולח הניזו עלמו כי יסיב עליהם חופן וזה לחמר מורה רשעים מלך חכם וכו' לומר כי למה שהוח יתנרך חכם הפיץ חופם תחלה כי הייחוד היה מנן למו ותחרי כן ויבב עליהם חופן ונלנל עד הניחם תחת רגלי תשרהם נחופן כי חין להרהר תחר מפעטיו ודיניו יתנרך כי לדיק ויבר הוא רק שחין יד שלנו מנעת ומשנת דרכיו וממנו תקח חל נדון שלך (כז) וחם תרחה יחריך ימים חויבך תשר יניק לך ולח ינלנל עליו יתנרך חופן לתקו ניריך כתשר נתשרהם חל יהיה דבר עם לנבך נלעיל למרות עיני כבודו יתנרך חלילה לומר כי חולי רוממות חל יעכב מנח חל פניחות חדרי נטן החמריים והעכורים מה שחין כן נמרור שתטח נדבור ונמעשה נגלה כי הלח נר ה' נשמת חדם כלומר תחד מחורות וכרות ה' כמשנות מחתו יתנרך היח נשמת חדם המגלחה תת כל הניף וחפילו חדרי נטן המלחים טמופת לח יעדרו ממנה כי נלעדה לח יהיו כי היח חיי נפרים וחס כן לח כמו ור יחסנ לך היות ה' חמו' חופש כל חדרי נטן כי ק"ו הדנריס חס נר ה' חור נמשך מחתו חלק חלוה ממעל מופנה נחדרי עכירות החומר מה גם עתה מליחות רחייתו יתנרך שתפלם מנפש ועד נשר היח וחוור חומרו חופש כו' חל הנפש הכו' : או יחמר נמה שידעינו מרנותינו ז"ל כי נכל לילה הנפש עולה ומנדת כל מעשה חיש ומחשנותיו והיכה חדע הכל חס לח מהיותה חלק מחתו יתנרך והוא נר ה' כו' לומר למה שנר ה' נחלנת מחתו יתנרך היח נשמת חדם על כן חופש הנר המוכר כל חדרי נטן שחם לח כן לח היה לה כח וחס כן מכל שכן שהוח יתנרך עלמו יחפש וינניח מלפוני לנבר חמוס ולח יעלרנו הנפש והחומר חשר לילוד תשה :

קכה (כח) הנח מכלל מה שיפול לנ חדם עליו להעיר נכתובים הלח הוח החילו נחסד וחמת ולחתו נחסד לנדו וגם היחל נגלירה וילח נסעד ונכסח ונכחוב השני מלנד קושי הקשר מהרחוי יחמר שיבחס כלומרו כחס : אמנם הנה ידענו כי הכסח יקייחס לל נמשפט כמה ד"ל שחה יבחו כם הוח למשפט ונכסח שלמה היו כתובים שתה פסוקי משפט נשתת מעלוזיה והנה שניס המה מיני חסדים טובים חשר יעשה חופש המלך וחי נחס וחכון מלכותו ס' לנמול חסד של חמת עם עניים מרודים וכן רגיל כיד המלך נ'להתנהג נמשפטיו נחסד לך נדרי החסד יחדו לל יהיו תמיס כי לעניים לריך היות רב חסד עד לון קלה ונגלל הדנר יהי המלך לך נדנר המשפט לח כן הוח רק מהדין והרוגו יעשה עיקר כי לון מרחמים נדין ומלך נמשפט יעמיד חרן לך נפ תפוס קלה הדין לח טוב רק יפטירנו נמעט חסד וזה מחמר שלמה נחכמתו חסד ותמת הן תמת סיעדו מלך וחי נהם והוח המין הרחשון לך

כסאו : יג תִּפְאֶרֶת בַּחוּרִים כֹּחָם וַהֲדַר זְקֵנִים שֵׂיבָה : טו חַבֻּרוֹת פֶּצַע תַּמְרִיק בְּרָע וּמַכּוֹת חַדְרֵי בָטֶן :

כא א פְּלֻגֵי־ מַיִם לֵב־מֶלֶךְ בְּיַד־יְהוָה עַל־כָּל־ אֲשֶׁר יַחְפֹּץ יַטֶּנּוּ : ב כָּל־דֶּרֶךְ אִישׁ יָשָׁר בְּעֵינָיו וְתֹכֵן לִבּוֹת יְהוָה : ג עֲשֹׂה צְדָקָה וּמִשְׁפָּט נִבְחָר לַיהוָה מִזָּבַח : ד רוּם עֵינַיִם וּרְחַב־ לֵב נִיר רְשָׁעִים חַטָּאת : ה מַחְשְׁבוֹת חָרוּץ אַךְ־ לְמוֹתָר

דרך כסא המשפט לא יטה בעצם לחד החסד רק יסעד בזה מה בחסד כסא משפטו וזה הכון כסא מלכותו מוסף על מליאות חיון על החסד הראשון ויחס המשפט אל הכסא כי בגללו יכון כסא כנ"ל והוכן בחסד כסא (כט) וכן תחתר בלבבך מה בצע חסד אל משפט המלך והלח טוב טוב יקוד הדין לחת הסר כי כן דרך המלכיסר בעיני ה' ומלך במשפט יעמיד ארץ ולח בחסר לוותר מהדין כי אסר יעשה חסר עם החד יעוות חת שכנגדו על כן אמר תפארת בחורים כחם כו' שעכ"פ בריבסעד חסר למתק הדין כי לח יגבר חם המלך חים בחור הלח יתפחר בכחו הגחל ובערם גבורות והלהורות כחו ונבורתו לח יהח מקום נדין ויחסר לשפוך דם נפשות רבות וחסרונן תהיה תפחרתו והוח תפחרת בחורים כחם ושם המלך יקן ומה גם חם מופלג יהי' תכונני הוח ולח ירחם כנודע כי על כן נפסל זקן מופלג מהמנות בכלל הסנהדרין כי לח יביט בעין היורד וחמלה רק חל בעלי שיבה כמוהו רק בער לח יחון והוח והדר וקנים שיבה כי לח יהודר לפני וקנים רק שיבה והוח שלח תמר שיבתם כחמרו כחם כי על שיבת הזולח יהדר ועל כן בריך סעד החסד להפסיר רוגו בחורים המולכים ורוגו וקנים להניחם חל המילוע הוח משפט החמת (ל) ושמח תחתר הלח משעד החסד לפעמים יבח משפט מעוקל וטוב ממנו מדת הרוגו והוח בח' משמי פנים ה' כי יעגו הנשים ויכה חים חת רעהו פלעים חנם וחבורות פלעיו גלויות ועכ"ו ייפה בעדי עריס ולעזן רמיה להעביר חשמחו ממנו כחו' שע"י הכה וסלוע מנעו והפריעו מכח נדמים חו עשות רעה גדולה חו יחפה במתק לשונו בהורחת טלפי חסידות בחופן שסומעין יחמינו בו חו לפעמים יהיו מכות טמונות חשר ירדו חדרי בטן ולח ירחה הרוחה לוחם בעיני בשר לו והנה על כל חלה המלך המתנהג ברוגו הלח יורוך מרה ולח ישמע למחגן קולו ובחימתו יתקור חדרוש עד לחור יוליח משפט הפך המתנהג בחמתו שיזכרו רחמיו לבלתי יתחכר נכח עוסה רשעה כי יחנן קולו וייחפה על רשעו וילח משפט מעוקל ולח כן לחיפה מה בצע למלך במשפט יתנהג בחסד על כן חמר חבורות פלע כו' לומר חל כח יומע המלך המתנהג בחסד למען זלת כי הלח בהיות חבורות פלע שם פלעים גלוים שיראו חברבורותם ויחפה לותם עוסה בחמרוק מתמרוקי ועדי מתק לבון וזהו תמרוק ברע שיהיה גם התרוק מיופה ברע לו שממרק ומחניל חבורות פלעיו ברע בכוזי מרמה וכן מכות חדרי בטן הבלתי גלויות ויסתיר' עוסם בחופן יהיה מלך חסד נדון בקרבנו ולח יתחכר בריחותיו יתירים להוליח לקור משפט :

כא (א) **לא יירא** מפחד משפט מעוקל כי ה' לח יעזבנו נרחם לחת דבר בלבי מים הבלבי נגריס חנה ורחה הוח לב מלך ביחיה נדון בקרבנו ולח תטה בחירתו חל לחד הנדדין כי ירחק לפניו דין מדותה חו הוח ביד ה' לכל חשר יחפוץ הוח יתברך יטנו עם שלחתר בני חרם החירה חפשית למלך הוכן יתכון זה מפני תיקון הכולל • חו על דרך זה כי בהיות בלב מלך שני פלגי מחשבות הפלב החד מלח תימי מחשבות לוכות לת ה' והפלב השני לוכות לת שכנגדו חו הוח יתברך חל חשר יחפוץ מהפלגים יטנו לת הלב • חו יחמר פלגי מים וכו' כי למה שבחירת החרם חפשית והן המלך יהיה כח' ממנו בעל בחירה והיון ולכן הלח כמו זר יחשב חשר ממכון שבתו יסניח על כל סדטי יהודין ודחמיו על כל מעשיו עד בילי כניס ולהכה יקרח ה' להמין יהודין לתת חותם חרם החדם די יהוי לבני יהוי קטיל על פי בחירתו והיה כלריך כרחש חין חומר השב בהסתיר השורר עלי הדם רב וחיה חלהי משפט חלילה לחל מהפקיר יהודיו חל כן בח ויחמר דע ליפה כי חין המלך עושה לת כל חותה בלבי לבותו יתב' כי לח יבלישנו הלבבים על מעשה ידיו לעשות בהם כרלונו כמו"ל דחלילו ליפרח בלח הורחת דשמיח לח חשיר ולח יבוור על חים מלך החרץ חשר לח יהיה נשפט חן הסמים כי לחד נגור עלח מלחעלה הוח העולה על שולחן לב מלכים כי לח על פי מלך לבדו יהיה החדם חו יומת כי על כל חוכח פי ה' וכמה פעמים נוזר חומר מלך בשר ודם ושב ומפסך גזרתו וחין זה כי חם חחן הסמים השתוחו ע"י מלחך מלין הלין עליו לפני מלכו של עולם וחז רחה ויחשר מעליו רחש המוסל כי גם שכל יופני תבל ושוכני חרץ כנגוח נם בחירתם יבלו ויעבו לת כחלה חלק המלך די מן רנוחה די תקייבב ליה חם לחשר יעלה במלב בחירתו יעשה מי יודע רוח המלך חם יוזר המוחה לחסירין יתברך חו יהיה רשע חו חם ורשע הוח יכלה והמכשלה הזחת לת לחחד ולח לשנים כי חם לעצם נדול ורב וזה מחמר שלמה בחכמתו הנה פלגי מים הוח לב מלך כי כחשר הפלגי מים טובתם ומקס ימשך לרנים כי רנים שתו רנים יפתו ויחיו בהם ורנים יטבעו בהם ויטוחו כן לב המלך רנים יחיו יהנו ממנו ורנים יתעקדו לטבוע בחימי כוס חמתו על כן הוח ביד ה' על דבר כורך הרנים ולח יפתו מכוס חמתו רק בני תמותה בב"ד העליון ולח יפריך רק המטעם בה' לפני בית דינו הנדול והקדוש והרחיה לזה כי הלח פרק כמה פעמים בהיות מלך החרץ על נורה לחת יתהפך ממנה וחין זה רק כי הוח יתברך הטה חת לבו וזהו על כל חשר יחפוץ יטנו כי על כל חשר יפעיל המלך המזכר כלומר בהיותו כשר על הדבר חפץ לעשות יטנו הוח יתברך ממנו ולח יעשה חשר דבר רק הטוב בעיני היוצר לעשות ומזה נקח חל כל משפטו ודיבו ובזה הטיב חסר דבר בחומרו על ולח חמר ל חשר וכו' קבו (ב) ככללות שלמה מהודיע מה בין המלך ובין העם כי לב מלך ביד ה' והן בחירתו החלטיים כלחד החדם רחה והנה הפסר ילח בעקר מפי חים לדבר ולימר שטנה נוד בחירת חזר החדם כי יחמר חחין ביד כל חדם להרע לו להיטיב נהחלט רק הכל בידי שמים כי לם לח היו העולמים יתן חל לב חים להטיב הוח ייטיב ועד ממהר מקרח שכתוב ולח נתן ה' לכם לב לדעת וכו' ומה נם לרז"ל המומרים כי בזו' יחברך מי יתן והיה לבבם וכו' למען יחמרו תן לחזה וכפויי טובה קרחם ה' על בלתי המרם כן וכן בדוד הוח חומר לב טהור ברח לי חלהים הט לבי חל עדותיך ב' ובכל חים לדבר כי נם שלח תן ה' הוח זה הלח הפסר כי טבע חים יטה בחירתו חל חיכותו כי חשר בטבעו להיות לו רוח עינים להטיב בדרך שלוח ומה נם לם נם יהיה רחב לב להרהר על כל דבר בלי מחב וזכון כי הלח לח ימים מעשות הרע בעיני ה' על כל דבר פשע כי עיניו יזוו ולבו יחמור בהרהורו והוח יעשה כי עינו ולבו סרסורי דעבירה עין רוחה והלב חומר וחיבריה נומרים וכן חשר נדרש חרוץ בטבעו יתעבר להטיב כי ירבה לחשוב מחשבות עד רדתו לעומק הליכות עולם הבח ולהסביל העולם הזה ולח יחטח לו יחמר לשוב חשר חטח על הנפש חך חים בער לח ידע ליהבר לעשות הטוב ומה נם בהפזו במעשיו בלי מתון כדרך נבער מדעת כי על כן נקרחו הפתיים מהרים נחופן שתחת זלת יחמר חים כי חין על המחשבים חשר תנבוך טבעם לעשות הרע לשמת דבר כי כך נולדו חן הבטן בטבע מרה התחזיקה • שליטים יתלונה הים להקל מעליו חשמח סודו מחברי ה' ותורתו מפחד שפתי חלקות חשר יתחברו חליו ויחמרו לו למה קודר תתהלך לפעול חומרו' למעלה ולמטן תהיה בעולם הבח תמיח עלמך בעולם הזה ולמה מרדוף לחברי מה שזיוך רוחה בעיניך וקבקב מות לעלמך פה ולח כמה שוחדים סמנו עשתו ויעשירו ומי נרס עשרם לולח רחקו מעשות המשפט ויסיפר ד' קרובה לזה חשר חוברה לו יחדיו בניתו ובחומותיו לחת מדיניס המרחקתו מחברי ה' חם טוב ויבר הוח ומה נם חם הוח עקש בעיני עזה תשיחנו בחופן בעל כל חלה החי יתן חל לבו לעשות הרע על כן בח שלמה בחכמתו לנחות ולנקוח מעמד לרבעתם ולהעמידנו על החמת על ה' חמר דע קיפה לחמוה לומן כי כל דרך חים להרע הוח להטיב הוח מה שיסר בעיניו ולח בעיניו היוצר יתברך כי הכל בידי שמים חון וכו' ומשר תרחיקה עיניך ככתוב למעלה כי הוח יתברך נותן לב טהור ומטה לב חנשים חל עדותיו חזנו שחבריה חלילה רק ויכוך לבניה ה' שחקנה הכנה יחירה בלב בלבד והוח על חשר היחל להטיב כנודע (ג) והרחיה לזה כי הלח מרחה כי עשה לדקה ומשפט נבחר לה' מזבח כדבר שנחמר כי ידעתיו וכו' ושמרו דרך ה' לעשות לדקה ומשפט ליון במשפט וכו' שמוע מזבח טוב וכו' וכחלה לון מספר וחילו היה נם המעשה בידי שמים למה יבחר במעשה הלדקה מנוחת הלח חשר ישים חלהים בלב חים חותו יעשה חך זה יורף כי הבחירה חפשית בכל חשר יפנה מפעולות הטוב ובהפכן (ד) ונם הב' ליחס הדבר חל הטבע כי יש טבעו להיות לו רוח עינים ויקשה ממנו להעביר מרחות נרע ומה נם לם רחב לבו להרהר ולחמוד והן הנה סרסורי דעבירה ותהיינה הכנה חל החיברים לעשות הרע כניר להכמיח החדמה ולתת פריה דע לך כי רוח עיני' ורחב לב חינם ניר רשעים בחטת להחטיחם כי הלח נם שלח יבחר מהיותם סרסורי דעבירה הנה לם יצוייר נשחר חלים ההוח מהטמח חיבריו נם מחטחת שונג לח יחוכה לו עון נם לם טבעו להיות עיניו משוטטות ולבו רחב להרהר כי לח יחוייב ישוטטו בדעה לו יהרהר בה וחולי עיניו ישוטטו על ספר ה' ורחב לבו יהרהר בתורה לך לחבר יהיה בחטת ניר רשעים בעצם הוח החטחת לחבר היחל לחטח שכתיבתו ליוצע ולהכמיח בו כמה עבירות כניר חל הפדה ולח יהיה הניר רוח עיניים ורחב לב ויהו ניר רשעים חטחת (ה) ונם

לְמִזְתָּר וְכֹל־אָוֶן אַךְ־לְמַחְסוֹר : י פֶּצַע אֲצֵרוֹת
בְּלִשּׁוֹן שֶׁקֶר הֶבֶל נִדָּף מְבַקְשֵׁי־מָוֶת : יא שֹׁד רְשָׁעִים
יְגוֹרָם כִּי מֵאֲנוּ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט : יב הַפְכְפַּךְ דֶּרֶךְ
אִישׁ וְזָר וְזַךְ יָשָׁר פָּעֳלוֹ : יג טוֹב לָשֶׁבֶת עַל־
פִּנַּת־גָּג מֵאֵשֶׁת מִדְיָנִים וּבֵית חָבֵר : יד נֶפֶשׁ רָשָׁע
אִוְּתָה רָע לֹא־יֻחַן בְּעֵינָיו רֵעֵהוּ : טו בְּעָנְשׁ לֵץ
יֶחְכַּם־פֶּתִי וּבְהַשְׂכִּיל לְחָכָם יִקַּח־דָּעַת : טז מַשְׂכִּיל
צַדִּיק לְבֵית רָשָׁע מְסַלֵּף רְשָׁעִים לָרָע : יז אָטֵם
אָזְנוֹ מִזַּעֲקַת דָּל גַּם־הוּא יִקְרָא וְלֹא יֵעָנֶה : יח מַתָּן
בַּסֵּתֶר יִכְפֶּה־אָף וְשֹׁחַד בַּחֵק חֵמָה עַזָּה : יט שִׂמְחָה
לַצַּדִּיק

לְמִזְתָּר וְכֹל־אָוֶן אַךְ־לְמַחְסוֹר : י פֶּצַע אֲצֵרוֹת
בְּלִשּׁוֹן שֶׁקֶר הֶבֶל נִדָּף מְבַקְשֵׁי־מָוֶת : יא שֹׁד רְשָׁעִים
יְגוֹרָם כִּי מֵאֲנוּ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט : יב הַפְכְפַּךְ דֶּרֶךְ
אִישׁ וְזָר וְזַךְ יָשָׁר פָּעֳלוֹ : יג טוֹב לָשֶׁבֶת עַל־
פִּנַּת־גָּג מֵאֵשֶׁת מִדְיָנִים וּבֵית חָבֵר : יד נֶפֶשׁ רָשָׁע
אִוְּתָה רָע לֹא־יֻחַן בְּעֵינָיו רֵעֵהוּ : טו בְּעָנְשׁ לֵץ
יֶחְכַּם־פֶּתִי וּבְהַשְׂכִּיל לְחָכָם יִקַּח־דָּעַת : טז מַשְׂכִּיל
צַדִּיק לְבֵית רָשָׁע מְסַלֵּף רְשָׁעִים לָרָע : יז אָטֵם
אָזְנוֹ מִזַּעֲקַת דָּל גַּם־הוּא יִקְרָא וְלֹא יֵעָנֶה : יח מַתָּן
בַּסֵּתֶר יִכְפֶּה־אָף וְשֹׁחַד בַּחֵק חֵמָה עַזָּה : יט שִׂמְחָה
לַצַּדִּיק

(יב) הֶבֶל נִדָּף וגו' כי הלך יסריס דרכי ה' ומדיקים כו' ופוסעים כו' כי דע לויף כי אחר הוא נדיף מלדקו לא ישוב מלדקו כי חולת ידו ונחת ס"ת לתן בית רשע מלך דמרכה ממנו יקח לעבוד את ה' כי זהת ישוב אל נכון אחס לעוסה רשעו כמוני יצר לי לעבדי רשעו כאוהבו על לחקח כמה וכמה ואין זה רק אחוכל וכוחו לרעתו לחי מוחו והוא מאכיל וכו' שאתבונן מעשה הנדיק את אחר יהיה לבית רשע לעתיד ולא אל אחר נו עשה אך ופוסעים יכשלו בדרך ה' הלוה בהטיבו את הרשע והוא מסלף רשעים לרע כי טוב הרשע מסלף את הרשעים יותר לעשות רע:

ג) ג) או יאמר עשה צדקה וכו' עם היות שמעשה הנדיקה סלוס ונס המשפט מעשה סלוס בל יבלע חיים את לחיו ונס זבח החוטא מעיס סלוס ביאו ובין קונו יתנרך על כל זה הנדיק ומשפט נעשה לה מוכח עם שסלוס הוכח הוא על פלמו (ד) והטעם כי לח יעלר חו האיש על שנגחו חטח" לו על הרהורו עולה יס נידו נס זבוחו" לו אין לו רק הרהור לו פעולה סל שונג בלבד אס יס לו רוס פיוסים לרחות נרע ורחב לב לחמוד אס סרסורי דעבירה שאחריהם נודון לחריס נומריס מה יסכון לו חטאתו לו עולתו ונרע זדונו ניהו כיר רשעים לקוץ קולי אשמתם כניר את הסדה לימו רק חטאת על שנגתו לבדה (ח) ואס חרוץ הוא ולא יעשׂ" מעשה הרעה אשר יחשוב לעשות כי חרישתו תעכב נידו בחופן שעולה קרבנו על מחשבתו לבדה הנה מחשבתו" חרוץ אך למותר כי הלח טוב היה העדר החולי מאשר יחלה להרפא ואס כל רשעו שונג שהוא אין באמשה בלי משים לב אס היתה אחיכת אלב לו סומן והניח את אטלתו לח אלמות האיש כי כל אך אך למחסור כי זאת רעתו תורה אחרון בנפשו כי לו בפשו מטוהרה היתה לח יאלת אקלה מאחת ידו כר"ח גם בלח דעת נפש לח טוב ולח יאלח ו אסרונו וזה קרבנו לבן אמור כי אין במשפט ונדקה (ו) וכי תאמר בלבבך הלח וזה טוב שמאחן אשר עותו ובלעדו יהיה פנוס ולח כן הנמנע מנדקה ומשפט אשם הנאת תועלת ולח תיקון ההיוק כי דע לויף אלח טועה כי דע לויפה כי המנע מאחד מאלה הוא רק רע ולח העדר תועלת לבד כי המונע עלמו מן הנדקה שופך דמים יהשב ומחייב את רלחנו וכעודהו דרך פפח דחשליף דרגת מחוזיה כו' והוא פועל תועלת למעלה שהוא מעשה הנדקה כמאמר מוכח בלשון שקר הוא קט כדף כי יהכיל ענייתה לבלתי את והס מנקשי מות בחמת כאמור (ז)

ונס המנע מעשות משפט רעתו רבה כי כל עון שור רשעים תלוי על לוחר אשר ספוק נידו לעשות משפט ולח יעשנו והוא שור רשעים יגורם כו' לומר מה יגרום להם שיאבדו הוא כי אלנו לעשות משפט הנה כי העדר נדקה ומשפט קשה מהעדר וזח: קכו (יג) נכנס נועקה אל נקריאה אפשר יאמר אתת לידי ולגזל על גדר שאין ניך לומר שלח יגילוהו מלרתו כי יועק על שבנו כי אס גס לח יחשיבוהו במענה לשון לעשות אותו: או יאמר מקושר אל הקושי ואל מה שאחר לומר הלח כתבתי לך כי השופט האמן ולח יעשה משפט קושי עלין והנה אחת שלם ימנע השופט או מפאת היות כל אחד מהבעלי דין פקח אשר מדרכו לועוק בקולי קולות במסירת דין על שכנגדו ועל המחייבו אשר לח כדת לדעתו שניח כי יאמר אולי יחחייב העשיר בעל דינו ובן יתלף ויקפוץ את ידו ויאמץ את לבבו מלהטיב לי ולח על עלמי אלי דואב כי על כמה נדקות שהייתי עושה בהטבתו ועקה תגרע מלוה רבה מאלי ומה גס אס הייתי זוכה לעתק בספר כי רבה היא ג' בן יתחייב העני בדין ונר לי עליו אהיה לו למחקה שיחת על ידי על כן גס ויאמר אל כח תמנע מאחד מאלה כי הלח טוטס חזקו מפאת זעקת דל גס הוא יקרא אל האמים מעל ולח יבנה לעומת אשר הדיין קן משוע ועקתו (יד) ועל הר' בל יאמץ העשיר מלהטיב לך ותמנע גס אתה מאחזן דלים אמ' דע לויפה כי לויך אלח טועה כי הלח הן לאמת כי אתן נסתר שסיח הגדולה שבנדקות אשר אוכל עשות אס ייטיב לך הוא אבל עלמו יכפה לף גס אחר שנוכר עליך לך הוא בהיו" האתן בהיקר לך אס הוא משוחד בניק לו אל" שלח יכפה האף העז אחיה" כאודע כי ע"כ בעון העבל סילק מרע"ה את האיש" והוא יתנרך את האף כי אס גס יעב" את האיסה שאהיה עוה יוקר מאיכות ע"ד מאמר ויקרח רבה על לוגל הגזול שנהפך למקטרג וקר' להטב" העשי" אחר זכותו בדין שיחד בניק למה שנע" המשפט עולתו בניק העשיר והוא שוחד מאוחר ואס יקוור אל ניק הדיין הוא שוחד שכנר הוא בניק תוקף" שהיה מטיב לו עד כה וירק כן לח יוסיף עוד (טו) ועל הנ' תאמר אל תחיש כן יותר הדל על ידך כי הלח

לַצַּדִּיק עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּמְחִתָּה לְפֹעֲלֵי אָוֶן: טז אָדָם
תּוֹעֶה מִדֶּרֶךְ הַשְׂכֵּל בִּקְהַל רְפָאִים יָנוּחַ: יז אִישׁ
מַחְסוֹר אֹהֵב שִׂמְחָה אֹהֵב יַיִן וָשֶׁמֶן לֹא יַעֲשִׁיר:
יח כֹּפֶר לַצַּדִּיק רָשָׁע וְתַחַת יְשָׁרִים בּוֹגֵד: יט טוֹב
שֶׁבֶת בְּאֶרֶץ מִדְבָּר מֵאֵשֶׁת מִדְיָנִים וָכָעַס: כ אוֹצָר נֶחְמָד וָשֶׁמֶן בִּנְוֵה חָכָם וּכְסִיל אָדָם בַּלְּעֶנּוּ: כא
רֹדֵף צְדָקָה וָחֶסֶד יִמְצָא חַיִּים צְדָקָה וְכָבוֹד: כב עִיר
גִּבֹּרִים עָלָה חָכָם וַיֹּרֶד עֹז מִבְטֶחָה: כג שֹׁמֵר פִּיו
וּלְשׁוֹנוֹ שֹׁמֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ: כד זְדִ יהִיר לֵץ שְׁמוֹ
עֹשֶׂה בְּעֶבְרַת זָדוֹן: כה תַּאֲוַת עָצֵל תְּמִיתֶנּוּ כִּי־
מָאֲנוּ יָדָיו לַעֲשׂוֹת: כו כָּל הַיּוֹם הִתְאַוֶּה תַּאֲוָה
וְצַדִּיק יִתֵּן וְלֹא יַחְשֹׂךְ: כז זֶבַח רְשָׁעִים תּוֹעֵבָה
אַף כִּי בְזִמָּה יְבִיאֶנּוּ: כח עֵד־כְּזָבִים יֹאבֵד וְאִישׁ
שׁוֹמֵעַ לָנֶצַח יְדַבֵּר: כט הֵעֵז אִישׁ רָשָׁע בְּפָנָיו וְיָשָׁר
הוּא יָכִין דַּרְכּוֹ: ל אֵין חָכְמָה וְאֵין תְּבוּנָה וְאֵין
עֵצָה

סם הלל לים נדיק הוא לא יחעצב כי אתה לנדיק עשות מספט כדאת'
מנשי מרן דמני דיתם שקל גלימת ומר ומויל בתרחץ ואם הוא מפועלי חון
ירע ויחת והל מקום חלין וזהו ותחת לפועלי חון: אר יהיה רעל השליסי
מהנו' שים יפרוס עלמו מן דין לפרוס ממנו חיכת חסר ירשיעון חלהים
סם דל ואם עשיר ועל זה תמר אתה
לחסר הוא לנדיק עשות נו מספט
כמדובר נקודם ואם מפועלי חון הוא
תהיה עליו חקת חלהים והו ואתה
וכו': (תמר התניה הקטן לנני הירם
מיחמוד פסוק ט"ו ו"ו נה נמלא להם
פירוש נדפוס הרחשון):

קכח (יח) הנה ישריס נדולים
מלדיקים כמו"ל
סהוא כח הרוצה לחת הפנים שנחמר
יסר יחזו פניתו ותומר יסנו
ישריס חת פניך תמר הנה כפר לנדיק
כחשתך וכחשם הוא הרשע כר"ח
ויש רשע תחתיו ורחה נח רשעת
הרשע כי עם החיתו נחשב כנחמה
לכפר נו על הנדיק לח יכנע ולח יכוש
ממנו נהכיר עדכו ולח עוד חלח
שנוב ולח נלנב נלדיק כי חם נם
ניסרים הנדולים מלדיק ולח נלנב
נחחר כי חם נם נרשים וזהו ותחת
ישרים נוגד וחין לדיק לומר נהיותך
נלקי משוערך תחשם כי חם נם
ונהיותו תחת ישרים ינגוד נם:

(יט) טוב וכו' נגמרת חקמתי שיל רב יהודה לרב יצחק נריה היכי
דמי חשה רעה כגון חמך היכי הוא טובה חמר ליה
כגון חמך ופירש רעה דהוה לה ליתחת וטובה דמיעברת נמלה שנוחה
לרנים וזה יחכן יחמר שלמה טוב שנת בחרץ מדבר לח ורועה ומשולל
חברת חנשים מהיות בחברת חשת מריבים בחיון חמרתי חוקת שחחרי
המריבים עוד לה כעס מחמיד דלח מעברת במלה וזהו חשת מריבים וכעס
(יח) ומקושר חל הקודם יחמר ריחה נח כמו קשה חשת מריבים כי
הלח יוחן כופר לנדיק הרשע חיהת רשע תחתיו וכן תחת הישרים יוחן
הנוגד המקניל לליהם וזהו כפר וכו' ימשך מזה כי טוב לנדיק להיות
בחברת הרשע כי יכפר הו עליו משנת בחרץ מדבר שחין שם חים לנח
חמורתו (יט) עם כל זה טוב שנת בחרץ מדבר מעם רשעה חשת
מריבים שהוצלת היוחה כפרה עליו ילח בהפסד הכעס חשר מכעיסנו
כי הכעס מביחו לידי חטח: קכט (ך) הנה הדיבה הקלה
כדיבה בני עוני חקלה נוה וזהו נ"ם של חכמים דיבקה קלה כנדיס
בחרץ וכמה יקרהו חצר על החכמה למען וחת ושכחו מעלת העושר ומה
גם נרחות טלפים לחמר מה טוב לנבר מהעושר כי הו יהושר בחרץ ועל
הסמים כי ירדוף נדקות וחסדים עושים ומהכתם חשר לח קשיב ידו
ינער על כן נח שלמה נמעם זית מצליו להורות כי רם על
העושר נדר החכמה ויחת מצלו ויחמר כחלו חים מסנן וחכם עם
כסיל חדם מסולל קמחה נעל עושר יהוכחו חכם מה הוח חומר
חולר נחמד שלח יחסר כל הו מכל טוב הפולם הנח כי הלמוד יניחנו
לידי מעשה כל מלחת ה' וגם שמן הוח משל חל הנדולה ורפוחת כעודע
כי על כן שמן המשחה נקרח משח רפוחת נחיכות הוח הקל של
חכם חך כסיל חדם מסולל החכמה לעומתו מסנח חת העוש ומנלע
ומהניל מעלת החכמ' והו וכסיל חדם יבלענו (בא) וישחית ויהניל ערך
החכם הנ' נחר רודף נדקה וחסד וכו' כלומר מי כהעשיר כי חיכה ירדוף
חכם נדקה וחסד כעשיר וימלח חיים בעה"ז ונעת כי נחרח נדקה חיים
וגם ימלח נדקה מן השמים שחלהים יזכהו ויברכהו נחורח נדקה בלי
נכוי שכר וכעוד גם בעה"ז כי יכבדוהו מפני עשרו כלומר ועל כן יפה
כח העשיר מהחכם לקנות חיי העולם הנח (כב) על כן מעיר רוח
הקדש ואומר סנח חני חת החכם כי הלח עיר נבורים עלה חכם וה מסס
נמקום נבורי כח עושי דברו ועם סניקוו לשרפו לח יכלו לו ומי וה עשיר
נדדפו נדקה וחסד עלה שמים ולח עוד חלח חיוריך עמו עוז מבטח העיר
ההיח היח חורה שלה חכם חת היח חקות שמים וחרץ לח הוסמו כמשה סע"י
היחוו חכם כמו"ל שלמה מעמרים הניו ובמרה ובסיני סרם עלוחו הסמימה
פרכל כללי התורה ופרטיה נחמרנו סם והוח לנדנו קנלה כלה מחו כמ"ח
מעה קיבל תורה מסיני ועל כן זכה חל כל הכבוד הזה חו עליכם לשנח
מעלת החכם כי שלם חלה היו לו נחוש נם נניף ונפש כי הלח מלח חיים
פעיר נבורי כח עלה חכם וחי נהם ולח מת נהבל פיהם ולח חלכלתו חסס

(כג) הנה חומרו היה דבק נחייס וגם לדקה וכבוד כי הוריד עו'
מנטחים של שמים היח העיר הנו' היח התורה כי היח מנטח קיומם וחל מי
מעשיריס נעשה לדקה וכבוד כוה מעה החיים עליו השלים חמור מעחה כי
מי כהחכם: קל (כג) הנה חומרו פיו ולשונו ירחה כפל עניני
לך יהויר על מוחרי מחכל פיו ומוכר
מענה לשון וילמדנו רפחת בל יחמר
חיס כי סומר פיו ממוכרי מחכלות
וחת לשונו מדברי מוכר חת נופו
ונפרו הוח סומר מתחלוחי המרנגלי'
מרנוי מחכל וגם חת עלמו ונפרו
הוח סומר נשמור לשונו מהניע רעות
מרנשת לנפשי ריבו וחבורות פלעי
שומע חרפתו לך חת פשטו לח היה
פוגע על כן חמר שלמה בחכמתו
דע חיפה נני כי סומר פיו ולשונו לח
מלרו נופו לנדם הוח נסמר כי חם
מלדות נפשו כי מחוכרי מחכלות
יפוחה חחר יתר תחות חשר שכח ה'
ומשחית נפשו וכן סומר לשונו כי לין
קלה לנרות התרנגות מלשון יקירה
(כד) ושמח תחמר הלח חין וה
רק המרגיל עלמו נלשון הרע ולינלות
ודומיהם לך חשר כל רשעו לינו
לם לחריך לשון להזיד על רעהו לח
ישחוית נפשו רק חת עלמו ונפרו חשר
יקיל לו שכנגדו, על כן הנני מודיעך
כי נם חת נפשו הוח משחית כי הלח
וד יהיר שיקרח לך שמו הוח חשר
עושה נעבר' ודון נם שלין נו חלח זדון נלנבד וידוע נדר הלך שלעולם לח
ירחה פני שכינה וגורם כליה לעולם כמחמר חנחוס בר חכילתי •
חן יחמר שלח נלנב יפטח הוד נדבור כי נם עושה מעשה בעבירת הודון
סינער נו והוח כעניין שיבור כלים נחמתו וכיולח וזהו עושה וכו'
סוולח עון דבור נם יפעתד למעשה:

קלא (כה) הנה נמחלוים לחת לדקה ג' סוגים יש שחין לו
ומחלוה ולומר מי יתן והיה לי וחחנה ויש מי שים
לו ומחלוה לחת רק סיליו כנדות לעשות שלין חגבורת המזון מקילה חת
ידיו והוח על כי לח הורגלו לחת חל' כי חלות העגל חמיתנו והוח כי הח
דמשכח נחרח דרך כפף השמיע דרגח מחוקיה ודעת למיפל הלם
דעתיה חמר השתח חחייב כמחלל שבחות ועובד ע"ח ח"ל דילמח העלמת
עיניך מן הלדקה הנה כי המקעגל מלחת חמיחנו עלנותו חך זה רק
כחשר מחנו ידיו לעשו' נפועל שהוח הסוח הנ' (כו) ומחה נמשך לו זה
שכל היו' החלוה חלוה שלח מילח חלות הנחיבה פעם חחת רק כל היו'
החלוה חלוה הרחשונה חך ונדיק יתן פעם חחת וגם יוכנל ולח יחסוך
מלחת סניח ושליסיס כמחמרנו על נתון תתן לו וכו' כלומר הרגיל עלמך
ונתון תתן פעם ושתים וע"י כן ולח ירע לנבך נחתך לו לחבריך כן (כז)
ולח שעיקר חפץ ה' נמליות הנחיבה רק נשוב הכווכה כי הלח וגם
רשעים כמניח חשם חלוי על ספק זדון וכיולח לח עודם רשעים שלח
סנו כרחוי נהניחם הזבח נחשב להועבה ומה נם נבח הזבח על עון ומה
הקשה לכפרום והוח לף כי נמיח וכו' וגם נהשבו שע"י העבח נלי חשובה
נחכפר לו כי יוסיף עשה לו כהיפך: קלב (כח) אמר ריחה נח
מה נדלה רעת לים שומע ומטה חוון לל הדובר ומעיד כוזים ומהחלוחו כי
יוסקעו ויוסרבו נשומע ממנו עד נדר סיקמידו כוזבו יותר מהעד כוזים
עלמו כי הלח לחר שעד כוזים יומת ויחבד מן העולם עדין כוזבו הוים
וקיימים כי לים שומע לוחש ממנו לנלח ידבר ויניד' וזו רעה חולה סיהיה
קיים למחי דלח הוה מחתי דהוה (כט) ושמח תחמר ומה יעשה החים
השומע חס העד כוזים מעיו כניים לדבר נפניו נשחוט נשפט ולח יבוש
מלחמת מה שלח רחה כחלו עיניו ריחו ולח זר כי על כן לים שומע לומר
נלנו כי חוכו כנרו וכל דנריו החמת והנילך על כן הנני מודיעך חל יפית
לב חים חל העוקרו כי חס העו חים רשע נפניו של חים שומע לח על כן
יטה חון לדנריו כי הלח ויסר הוח יצין דרכו של עד כוזים כי לח יבלע
מהרחות לך עקשות נלב מה מתוך דנריו וחסר הוח יסר יחות לו סיצין
דרכו כי הכוזן קל ליקנם ולח יפותה לשמוע חלין:

קלג (ל) הנה לנח חל הניקור כשומה לב חו זה דרך יעשיר חים
ויחוש כיולח ונם כי חל כוונת הכתובים קיצור נמרץ ועל פי דרכנו נפיסה לב
חל קלת מחמרי רז"ל המתלפים לח רחו זה כרחוי וה יש יחמר הין מוב
יסרחל וחם יסמר הסי מתן דמלך נדלק וכו' נמחדים כו' והכריסו הדבר מן

רב פנינים ביאור משלי בא כב

החיים דהיה צר חסדם תרוייהו דגנן חסידי הוו מר מצלי והתי מיתרח ומר מצלי והתי מיתרח נבני מר שתין תלולי ונבני מר שתין תכלי נבני מר סיתיד לכלבי ונבני מר נוסקרת לחזקני לח שביח חלת לחן נזכ ת ו תליח פילפת חלה בחולת ולעותת זה תמרו הכל בידי שמים כו' וגם תרו"ל שהמר הוח יתברך לעשה כל יתחנן לבבו על רשע וטוב לו לדיק ורע לו כי לדיק וטוב לו לדיק ורע לו לדיק בן רשע וטוב לו רשע בן לדיק רשע ורע לו רשע בן רשע ויחיך ידרך זה שם הכל תלוי בחול וגם דברי המאמר מניח ובים הלח כמו זה נחשבו שחנות יחללו נוסר ושני הבנים תקהינה והוח לדיק לח הלך בעצת הרשע חביו וגם רחוי שטוב לח יהיה לרשע בן לדיק כי הוח רשע ועוד יקשה כי לפי יקלה הכל בחול והלה לפן לכל יר החול לחייב על מים חיוב החלטי כי הלה. תמרו רו"ל שביד כל חדם להחלט מנורתו והזי דבמחדים דלהוי תשיד דמח יוכל לתקן חיעשה עלמו מיהל חו תקיו דם והחיקש בשחר כמו"ל בגמרת אמנם לפח הל חשר הורונו מן השמים נתעורר בדברי תליהות בן

דרכיהל חל חיוב בחשר חלין הן כל חלה יפעל חל פעמים שלם וכו' לחמר לו הל יקון בחוכחתו כי גם כי בפעם הזחת לדיק תתה עוונותיך שבפעם הרחשונה הטו ייסוריך חלה והלה כמו זה נחשב כי חמר חיוב יחבר יום חולד בו ויקלל חת יומו כי בגר כחיוב לח היה לו תורת כנשים לקלל חת יומו מגרתו בלי טעם חך רחה בחלטנגיומת שלו כי מולו גרתו בנוקח ולהורות כהן קללו חת יומו ותומר מי יתן יקבוהו תורתי יום בחופן יותם כתו תלבוזר עליו רעה ושם כן חיפה חיך תוקו תלה תליהות בסוד הגלגול כדעת הרשב"י הפך מרחה החלטנגיומת חך תומר כי חין ספק כי זה חה נורם וייהו לחחדים כי הלח ברלות ה' להשיב הנפש החוטחת חל העולם הזה לחקן חת חשר עותה הלח יקליף וירח חיוב הדרך יכון תור תיקוהו לעותת שבח לחקן הס השר חטח על הנפש היה מפחת תהבה בחעונים וישתן ובעט תרוב כל רפח ירפח בפעם הב' בחשר כל על כן יביחהו ויטעיהו הוח יתברך בחזל עוני לעונות נפש ובהפיך הוח שם היה ברחשונה שם וישר ירח חלהים ולח הסיגה ידו לחוזן דלים כלות נפשו כי נפעם הב' בח יבח ברלה בחזל עושר לפור ולחת לדקות תהב בפעם הרחשונה והחיקש בשמה מיתים ממיתים שונים שם חעפים בנחיותיהם על הדרך הזה קנני למלן כי על פי מעללי תים כי בפעם הרחשונה הדם יולד בחזל יוכל לחקון על פי גזרתו חשר עותו ברחשונה ולח זה היה ענין חיוב כי רחה ב' חלטנגיומת שלו שהיוב יולד בו בלגל רשעתו ולח הניח כי מה' יבח הדבר לחקן חת חשר עות בפעם הרחשון וזה מחמר תליהות בחמור חלין הן כל הלה יפעל חל פעמים שלם לומר כי על פי הקודמות כולד בחזל ייסוריס חלו גם כי זך וישר היה בפעם הזחת וזהו הן כל וכו' כלומר ולכן לח תקלל יומך ובזה נדקן יחדו כל המחמרים המוכרים שהן הם הדברים הנחמרים בחמת לחמר"ה כי נדיק ורע לו נדיק בן רשע וכו' כי נפש נדיק הלוה הנה בחה ונהיקה והשר לח טוב עשתה ועתה שבה לחקן חת חשר עותה להנדף בכור עוני וזהו נדיק בן רשע כי הנדיק הזה בן לרשע ההוא יקרח כי נפשו חלק מכל נפש הקודמת ולח כלה כמודע ולח תחשר שום לח תקלל יומך ובזה נדקן יחדו כל המחמרים המוכרים שהן הדברים הנחמרים בחמת לחמר"ה כי נדיק ורע לו נדיק בן רשע וכו' כי נפש נדיק הלוה הנה בחה ונהיקה והשר לח טוב עשתה ועתה שבה לחקן חת חשר עותה להנדף בכור עוני וזהו נדיק בן רשע כי הנדיק הזה בן לרשע ההוא יקרח כי נפשו חלק מכל נפש הקודמת ולח כלה כמודע ולח תחשר שום לח יקחקון הנוף הרחשון ומה יעשה כי יקום חל להחיות מתים שם לח מותרה בו נשמה ועל הדרך הזה בשלש החלוקות הנוכרות והוח יחמר לחו בזכותה תליח מילחת הלח בחולת חשר הולידו בו הוח יתברך על פי מעשיו הרחשונים ומחי חלן דומר במחדים לפי מעשיו הרחשונים הניחו החלהים בכף מזכים שם לשפוך דם חו למול חת הנשים למען נדרשי בפעם הזחת בהעייתת בחירתו לעותת חשר היקל לשפוך דם ברחשונה והחיקש בגולד בנדק כי ידע שם שהיה לבו מודבו לעשות נדקה לולח קנרה ידו ועתה הניחו בחול תעור בחירתו לטובתו עור מעט כלל הדברים כי גם כל מעשה החול פעל חל יתברך כי הוח יכיר מעבריהם הרחשונים לחובת מחשבות להניהם בחול יפטיר על חים ועל חדם דרך יכבון חור להשיב נפש בחובן שבחולה תליח מילחת והכל בידי שמים ובזוהה חל בילור הכתובים : חין חכמה וכו' הנה כנגד ד' בנים דבר שלמה זה יחמר החכמה תעוו לחכם למלח ספקו ולהעשיר כי בחכמתו ורוח מביטתו יבין יבחין חל מי מסחורות יפנה ובחכמה יבנה בית ויסתכר המסתכר וזה יחמר לח ו הדרך כי הלח לח לחכמים עושר ולח לנבונים לחם חך החריצים והסתחדלות הוח העיקר כי על כן יורדי הים בחניות שמנו עסקו ויעשידו מעשרה טבלים חשר היו נעיר וזה יחמר לח כדברי זה ולח כדברי זה כי לח לקלים המרוץ חך בזכותה תליח מילחת וחשר כרחה לדיק ורע לו לו הפכו ה' ירחה ללנב כי הוח. ידע חת הדיק וחת הרשע ולחטחנו לח כדע וזה יחמר לחו בזכותה תליח מילחת הלח בחולת

עֵצָה לְנֶגֶד יְהוָה : לא סוּס מְכוֹן לְיוֹם מִלְחָמָה
וְלַיהוָה הַתְּשׁוּעָה :

כב א נִבְחָר שֵׁם מֵעֹשֶׁר רָב מִכֶּסֶף וּמִזָּהָב
חֵן טוֹב : ב עָשִׁיר וְרָשׁ נִפְגָּשׁוּ
עֹשֵׂה כֻלָּם יְהוָה : ג עָרוּם | רָאָה רָעָה וְיִסְתָּר וּפְתָיִים
עברו

לפי הזה מב ות הולדתו ומוקו עמו כי ירחה שני קכ יס לחד עשיר וחחד רם קו רחיס ל ה' והוח יעשם ולמה לח שוה לזה וכוחו להעשיר וריקה נפשו' לכן על כל חנה בח שלמה בחכמתו לבחור תוכל מתוך פזולת סב רוסס ועל החחד חמר תין חכמה כו' לומר פקח עיניך ורחה כי לח בחכמה יעשיר חיש כי הלח בעיניך תביט ורחזה כחשר רלומו יתברך לנקום ולנתוק להחניד ולהרוס בית חיש לו עם חו ממלכ' וחריה והמה חכמי' מחוכמי' ונעלי עצה ועיניך יחזו כי ברגע קטן נסרחה תכמת' ולח ידעו עשוק כבוח' וכיונה פוקח תין לב יתקנהו ויפולו עד חשר תחמר זה העשר לח היה רק עם סכל ולח חכם חך תין זה כי חס חרב לה' סיכל עלמם והחניד חכמתם וזהו תין חכמה תולחת לחכם ותין הבון ותין עצה לקבל תהוולת כשהוח לנגד ה' כי הוח יתברך מחדש מהם וכחשר קרה להפלטים בעלת תחיקופל וחוסי ומחולת דבר יבין חיש לחסורו כי גם חשר חכמתו תעמוד לו הל יתבלל בחכמתו ויבטח למי שנתנה לו והדריכו להתנהג בה ולח תליה מגר עלמה וכמחמרנו על מחמר דניחל בחומרו די חכמתך' ובינותך דיליה הוח ולח ההבלל לחכם בחכמתו כי חס ה' חפץ דכחו יעיב חכמתו חחור ודעתו יפכל וזהו תין חכמה כו' כמדובר (לח) וגם הסנים הוח החריזות תיכנו כל מחומה כי הלח תרחה כמה פעמים רחובן מבחדל חחד וכבל חחד יודרו וחחר יעלח ומה שוה לו תריזתו לנלית וסוכו וכלי מלחמתו ולח בחרב ולח בחנית כי רק בחלקי חנשים נתנו ה' ביד דוד ועודנו כעד לח רחה ולח ידע תריזו' על זחת ומה שוה לחיש מגרי הכנת וחרוו כלי מלחמתו ובניהו בן יהוידע הרגו בחכמתו הנה לפנינו כי החריזות שקר וזהו שום תוכן ליום מלחמה מזורו ומוכן מבעוד יום ומחרי כן ולח' התשועה מתייחסת ולח לשום ורוכבו כי כמה פעמים רוכב הסוס לח יעלה נפשו כי חת שכננו יושיע ה' לח בחיל ולח בכח כי חס ברוחו יתברך :

כב (א) **ושמא** חמחר חס כן חיפה לחזו מוה וזהו הסבות הפלטיות שהוח יתברך המורים ומעשיר לחדם לפי מעשיו ובוכותה תליח מילחת ולח בחולה גם היה לח תהיה מפתי רחיות חחד כי הלח רחינו נבחר חס מעושר רב כי כמה פעמים נרחה בעינינו בחר ה' בנעל חס טוב מבעל חין כחשר בחר בחברון ולח בקרח בעל עושר רב ורבים כיולה והילו חקחר שחין עושר ניקן רק על ידי זכיות חס כן בעל עושר רב הוח בעל זכיות מרובים והחפך ברש ושם כן חיפה למה לח בחר ה' בנעל עושר רב שרבו זכיותיו מבנעל חס שת והוח רם סיורה שמחמעטו זכיותיו וכחמו לח כן הוח לך לחין ספק שחין העושר הורחת זכות דלמו בזכותה תליח מילחת : ועוד רחיה שניח והיח רחיה רבוחינו ז"ל שבחרה בעינינו תרי רבנן חסידי דליכח למימר דילמח חד מיניהו חין תוכו כבתו דהח מר מצלי והתי מיתרח ומר מצלי והתי מיתרח שבחיהם נוסרים חן בעיני ה' ובני מר שמיתח לכלבי ובני מר נוסקרת לחזקני לח שביח זה חתר מכסף ומוהב חן טוב וכו' לומר הנה חין ספק שחם חיש חחד ככסף וזהב ירבה לו ונגד פניו חיש מוסר חן בעיני היוצר בכל קרבו חלין קורת ל לוה ויעבנו שבחן הוח טוב לבעליו והורחת זכות מהכסף והזהב (ב) וחף על פי כן הלח נרחה שבחן הבו' עשיר ורש נפגשו דו ויהיו לחחדים בחן מר מצלי והתי מיתרח ומר מצלי וכו' וחף על פי כן חחד עשיר וחחד רש וחלו בזכותה תליח למה לח יעשיר ולח יקום חילו של רש כמדעתו הנה לפניך כי לחו בזכותה תליח מילחת וחס כן חיפה למה יעשה כה לעבדו העובד חוקו כי ינרע מנדיק טובו בעולם הזה ונחנו לדעתו בהיות כי שניהם כחחד טובים לכן חנוור חומר כי פוסה שניהם ה' והוח כי הוח יתברך מתקן שניהם וחומר עושה לעון תיקון כל"ח ויעש חלהים חת הרקיע מעשה מקשה ורנים כהמה והענין כי הוח יתברך יכיר מעבדיהם חשר קדמו בפעם הקודמת ועל פי מעשיהם כחשר נוסרה חכמתו יתברך לשוב להניהם פה שניח לנמור מקומם רחה והנה תיקון נפש הרחשונה הוח העושר ותיקון הב' הוח העוני והולידם בחזל הגזור שבע לעשיר ורים לרש בחופן שעושה ומתקן שניהם ה' דדנרים הפניים כחשר יקרה לרופח ירפח חת ב' חולניו מפולים ויולה להחניקל לזה להחויקו ולהרעיב לזה כי הנה לח מבחתו חולו עליו להרעיבו כי הלח גם הוח חסונו חך בחכמתו הנין בחלין כי קועלת החחד לפי חלין ומונו לחכול לבנעה ולפי חולי הבני יחוח יבמור לפיו מחסום כן הדבר הזה כמדובר וזה ת תמרם ז"ל לחו בזכותה תליח מילחת הלח בחולה ככתוב בהקדמה (ג) וחס יחמר חים מחרי שמהכרת הנזכר מלחנו רחינו דלמו בזכותה תליח מילחת נסנים ונחמר כי הכל תלוי בחזל לפי מקרה והזדמן עם לידתם חס טוב וחס רע ולח מה' יצח הדבר על כן בח ויחמר ערוס רחה

עֲקֹב עֲנָוָה יִרְאַת יְהוָה עֹשֶׁר וְכָבוֹד
וְחַיִּים : צִנִּים פַּחִים בְּדֶרֶךְ עִקֵּשׁ שׁוֹמֵר נַפְשׁוֹ
יִרְחַק מֵהֶם : חֲנֹךְ לַנַּעַר עַל־פִּי דַרְכּוֹ גַּם כִּי־יַזְקִין
לֹא־יָסוּר מִמֶּנָּה : עָשִׁיר בְּרָשִׁים יִמְשׁוֹל וְעֶבֶד לוֶה
לְאִישׁ מַלְוֶה : זֹרֵעַ עַוְלָה יִקְצֹר־אָוֶן וְשֵׁבֶט עֶבְרָתוֹ
יִכְלֶה

רעה וכו' והוא לומר פקח עיניך וראה כי לא נהחלט נתנו ה' ביד המוכ וזה לך האות והמופת כי הלא ניד כל לדעת להפכו ולהמלט ממנו כענין נפתח ישראל מצריים היה כוכב המורה רעה נגד פניהם והיה נוגר דם וראה יהושע והיפכו לדם נריק ואמר היום גלותי את חרפת מצריים מעליכם וכן נאמרה במלון דמולך נמולח להוהי תסיר דתך יכול להסתר מרעתו ולמהוי מוהלת או לומנת הנה כי נידו להפך פניהם האול מרעה לטובה וכן אמרתי רימה הרחמ"ן ו"ל ענין המול מל סום ירוץ לחודך הדרך ונדרך תנסים שטוחים מרכס על פני רחנה כי לא ינגר מהזיר למלט נפשו כי יקו' ויסתר טרם תסיגנו מרוצת הסוס כן הדבר הזה הגלגל יגלגל ונזרמו תרוץ על חיים כנגור ועד חסר לא יבואו ימי הרעה יוכל חיים להמלט ממנה כענין היום גלותי וכו' שסימו מדם הרינם לנריק מילה והסיקם נמולי נמחרים שיעשה עצמו מוהל קודם שתקדמנו מדת שפיכת דמים וכגלל הדבר הזה לא יקח סופך ד ס החדם מכל חסר ישים עליו הוא יקבוך בתורתו בחומרו למה חמות ומולדתי נמחדים וזה פריי להרוג ולאחר כי תסורתו נגדו שתין המול מעכב הנחירה מלהפך דם נפש לדם נריק או הקיא לו טבחת וזה יכבן הוא מאמר הכתוב ערום רואה רעה לום' בעיניך קניט כי תין מקר' לירת חיים נתנועת מול פלוני מחייב נזרתו כי הלא חסר הוא ערום רואה נשפיטת מולו וגסת' ממנה כענין ניולאי מצריים שנסתרו מרעת המול והיפכוה לדם מילה לו תם מולד נמול סחיה סופך דמים ובוחר להיות מוהל לו טבח לו מקיו דם והסיקם הוא ופקי' חסר לא נסתרו ערנו ונעשו כלומר תם נפתיותם שלח נאמרו ערנו ופכו דמים תם נולדו נמחדים וכיולח תין להם תוחנה להפטר מהעונש נחומרם מולי נרם כי הלא היה יכול להסתר ממולו ולהפך הנורה כמדובר על כן נעבדו על פי התורה והוא ערנו נעבדו תם כן חיפה תין ספק כי הכל מתחו ובידו יתברך כי גם כל מעשה המול ממנו הוא כמעשהו נפעם הרחסונה יניאהו ויטעהו נמול הנזור עליו הנחות על פי מעשיו הרחסונים כמדובר סחיה כוונת לום' ז"ל לתו נוכותך וכו' חלח נמולח (ר) והנה עדיין לח הטהרנו נשלמות משלה זו כי הלא ים קשוה לומר הנה טוב דנרך על נפש נחה ונהייתה פעם תו סחיים כי עקה קשוב תנח נמול מחייתם חל מעשיו הרחשונים חך תסר להם רוח חדשה למה יהיה לחד עשיר ולחד רש ומניהם כולחד טובים כי נהם תנדל השלה מנרשע כי גם כי ייטב לו הלא תשובתו בלדו כי לא יולחר לשובתו חל פניו ישלם לו על כן חמר עקב עמוה וכו' לומר עוד יש נחיכה סניח והוא כי הלדיק תסר נדל טוב נחירתו שחף לחרי קנותו מדת עמוה תסר היח סוף הכפרון עודנו ירח תמיד שמח יגרום החטח כמדת יעקב תניגו ע"ה והוכירה התנח נחומרו ומלנשתו עמוה וירחה שלחר העמוה עודנו נירחה שמח יגרום החטח שנגע והוא לח ידע לחיים כוה יעשירנו מלנו חל עולם נעולם הוה ופרי מעלליו יתכלכלו כי לח היה פחד פן יחמר ויגעט כי הלח ירחק תלהיו גדול נקרבו לח ימעד והוא עקב כו' לומר מי שלחר עקב וסוף עמוה תהיה לו ירחת ה' יהיה לו עושר כעה"ז וכבו' וחיי נעה"ב

(ה) ולח יירח מלילכד נפח העושר המחטיח חת נעליו כי לח עקב הוח להטיח חני חרח רק עם היסר הולך נירחת ה' כל היום וזהו לעיס כו' לומר היות העושר הנ' לעיס פחים הוח נדרך עקב. חך חומר נפשו כחים הנ' ירחק מהם כי קוכי יזכל קלפתו יורוק חך חסר לח ירחק כמוהו לח יעשירנו המלך הקדוש פן יעקב דרכיו ושוב לו לחלח נפשו בעלם הנח כי יהנב נעולם הזה.

ב (א) או יחמר נשחר כו' להורות כי תין העושר שלמות חיבור לו החדם להסתדל עליו הפך פניית ההמין וזה חמר נשחר כו' לומר נשחר להמון סם מעוש רק עם שהעושר טוב נעיניהם וחולי נעל הסם לח כן נדו חך מה שהוח טוב מהעושר נחמת הוח המציב תן נעיני חלהים כי הוא יבחן כשרותו ומה יקרה מעלת ר' חניניח נן דוסח חוכל תין נכל קורחו חליו יתנרך מכמה עשיריים נעלי שם טוב חסר לח ישמע נמרוח קולם כמוהו. (ב) ואל ישיחך לנך לומר סם חפץ נו ה' נעלם למה לח יעשירנו והלח הוא נעלי תן חך דליס המה כי הלח נגד עיניך שני טעמים שתקקיף ותרח כי תין העושר חוסר. ח' כי הנם מעיר ורש נפנשו נדרך כל החרץ הוח המות כלומר נפנשים נשווי ח' ערומים כלחסם מכטן חמם וחס כן מה יקרון לזה מוה ועוד טענה שניה כי הלח לח ע"י נחירה יסינהו כי עשה כלם ה' מלחו יתנרך מוריס לזה ומעשיר לזה וחס כן העוש' לח יקייחס שלמות חל החדם (ג) וכי תחמר נלנבך הלח טוב הוח העושר כי נו ימלט חיש מרעה כי נדקה תסר יהן מעשרו תניל ממות ומכמה מחורעו' שניחי חדם מה שתין כן תסר יחסר ממנו ועל כן לשלמות יקייחס וטוב לנבר יסתדל עליו חולי יוכל הועיל הנה חיוך חלח טוע' כי הלח תלוי

נעוש' כי כמה עשיריס לנלתי חסור מעשרם לח יגעו נו יד להמלט כי תחום עינו על ממונו ולח יכור יהן נעתו חך חסר הוח ערוס הוח לנדו יעשה נדעתו ולח רניס יחכמו לעשות כן כי חס ח' מני חלף וזהו ערוס רעה ויסתר ואחר קרחתיו חך ופתחים תין לריך לומר שלח נאמרו כי חס גם נעשרם עניו עשירות נעותם וגעכנו כמלח עשרם לרעתם ולח לטובתם (ר) וגם חל תחמה על הנעל תן חס חל הוח סהיה רעה חולה יהיו כל ימיו מכחובי עניו כי הלח לטובתו הוח כי נוה יקנה חוסר מופלג וזהו עקב עמוה כו' כי עקב העמוה הנמשכת נחיכותו נעניותו יקנה ירחת ה' מוסרתם נו וגם עושר וכנוד וחיים כי ע"י העמוה וירחה חס יעשרנו ה' לח יירח מהיות עושר וגעכנ כי ע"י מדת עמוה חסר קנה כשכנע נדלותו יקייס חת התורה מעושר ולח יגעט וזהו עושר וכו' והוח מחמר התנח כמנוחר חלנלנו כל המקיים חת התורה מעוני סופו לקיימה מעושר כי למה שכנע נעוני נס כי יעשיר לחרי כן לח יתנחה לנעוט רק יקיימנה חך חס מנטל חת התורה מעושר סופו שנחות העושר חנרוס נגם חס יעני לח יספיק העוני להכניעו לקיימה רק יבטלנה מחסר נדנך נו רוע נלוח נעשרו (ה) ונתן טעם על חום' שע"י עמוה הנמשכת מהדלות יקנה עושר חמתי ומתמיד וחמר שע"י עמוהתו חסר קנה לח יטנו עשרו חל עקשיות נחוות. ורעות הנמשכות לנלתי יסרים נלנותם ו"ל כניס כו' לום' למה עקב עמוה כו' עושר וכו' כי הלח נמים פחים שנדרך עקב הם הטיות רעות המתרנשות מהעושר הזה סומר נפשו ירחק מהם נחופן חלח נעושר יפסיד כנוד וחיים:

נ או יחמר כניס וכו' לומר הלח כתנתי לך שחסר לו נעקבות עמוה נס ירחת ה' ירח תמיד שמח יגרום החטח סיקנה עושר פירות מעשיו ולח יממנו ממנו הוא יתנרך לנל יסמן ויגעט ויחנר חיו כי חס יקנה נס כנוד וחיים. כמדובר נדרך הרחסון ושמח תחמר נלנבך מי ומי יגיע חל עקב עמוה וכו' והסטן עומד לפטנו תמיד ולהטותו חל דרך רעה ומי יוכל להמלט ממנו כי רע חיפה כי נניס כו' לומר הנני מודיעך נני שתין הלחות והעמל והטורח רק חל עזר עניותך ומעקת דרכיו שלח יהיה להסיג נשובה ונחת כי הלח תין לך עזר עניותך ומעקת דרכיו שלח יהיה חיי לעד ויקרוהו מקריס רעים ומכזולות תין מספר כחשר נרחה נענניס חו שחדני לילה שתידד סיחה מעיניהם וירוחו ויגעו ונחושון לילה וחפלה יעלו חומה וחס יורגשו יחחומו דעד נורחים וקופלים נמר נכסם מגן לנג ומחימת מחרב חנריס יפלו נטופלים מקיר החומה למטה לחרץ ויכרח נסנרון מתניס וחס יסובו עליו רניו יפלחו כליותיו וחס יהפזוהו חי נלעם יעבור ומורס מהם כיולח נהם מקנה להניס שומר נפש לומר לח תסורנו עין ותדר שכתו מעיניו לנו יהס כקנור ומנוחה לח ימלח וחס ימלחוהו השומרים יכוהו יפלעוהו הכה ונצוע וחס היח נעולם נעל יד לה הנעל חס החיים נניהו יכהו חרנה ולח יחמול ניום נקם חו חס יפנעו נו מלהניה הרחסונים נו' דרכים נחרב יגלו לקרקתו זולת נוחו עד כנר לחס והסיקם נהולך רכיל ונעל לחין הרע כי יפתח נני חדם ויד חיש ריב וחיש מדון לכל החרץ ויבזוהו מנוסה ידריכוהו קנני למלין כי העקשים ילחו וימלחו לניס פחים ומכזולות רניס נחופן סיקר וקשה הוח להסיג נהנס. חך נהתנבר חיש ונבס נניסו ונבס נניסו ונעל תעשה מקריחך מדרך רע ומלדבר סרה וממעשה הרעה הולך לחטו נדרך חמים ועמוה לדק הו הוח יתנרך מקרנו לירי זכות ומלות ויעשה נשלח קנף ולחות ועמל יורש נן עדן לכן חנשי לנב יודעי דעת חנה יעיזו ירוסק ע"ה נסופה ונחת נדרך יסר לפני חיש נעד דרך עקש חלח קיסים ודרדרים ומכזולות תין מספר לנח לדקק מכזולות נהיסם וזהו כניס פחים ומכזולות הלח המה נדרך עקש חמנס חסר הוח סומר נכסו מדיסה חל יעגל נעשם כי הלח מחליו ירחק מהם:

קלד (ו) אמר חל תחנוך חת הנער סיוסרם נדרך נערותו ועקבות רק עודנו על פי דרכו טרם יכנס ויחזיק נתנועות דרכו חך נהיות על פי דרכו יוסרם נחנוכך עד נדר גם כי יזקין לח יסור ממנה: ב או יחמר נמשך חל הקודם הנה עד כה למדתיך חל תעש עיקר מהעושר והעמדתיך נמוסר השכלתיך וחת נמועלות ודעת נדרנוסים נכוחים למנן כענין עשיר ורש ונפגשו כרנה ורש חסדל ודומיהם ונדרוש דרך שפיטת המערכות חך כל זה חינהו סוה לחנך נלמוד זה חיש חת נמו והוח נער. כי הנער נער מלהנין והסכיל נדרנוסים הלנה על כן חמר הלמוד חסר למדתיך להשיל העושר חנוך לנער נו וגם כי לח יהין נדרנוסים הנוכרי' תנכהו על פי דרכו דרך פשטיי וחוסיי מחקבל מסולל עימק וחל תחמר הלח טוב חלריך לו עד ינדל ויהין נדרנוסי תנונה ותו טוב לו כי הלח מוסר הנקיה נעערות הוח הנסרם נלנבו

יכלה: ס טוב־עין הוא יבֹרך כי־נתן מלחמו לדל:
י גרש־לץ ויצא מדון וישבת דין וקלון: יא אהב טהר־
לב חן שפתיו רעהו מלך: יב עיני יהוה נצרו דעת
ויסלף דברי בגד: יג אמר עצל ארי בחוץ בתוך
רחבות ארצח: יד שוחח עמקה פי זרות עום
יהוה יפל־שם: טו אולת קשורה בלב־נער שבט
מוסר ירחיקנה ממנו: ס טז עשק דל להרבות לו
נתן

עד כי גם כי יחקין כו' (ז) והוא כי דרך הנער לחשוב בדעתו לחכם ממון כי ירבה שחובני עשיר רבים והכל ישיגו כי ימלטו מן בעיניו ועל פיו יצלו ועל פיו יבאו עניי עמו כמוהו עליהם גם כי לחד הוא והמה רבים ומה גם הם כסף ילוה למו כי יהיו לו כעבדים על כן גם לחתה תכבהו ואמור לו כהלכתו על פי דרכו הן לחמך כי עשיר ח' נרבים רבים יתמול עם שלח יהנה להתם יסורו לחל מסמעתו ומה גם הם כסף ילוה (ח) לך בני פקח עיניך וראה כי לעומתך זה יקעתך העשיר בטבעי לרעה רבה כי יסתרר על הנפש ולח במשפט ויהיה מעול וחוזק ומהיותו ז רע עולה וירח' שהוא יתנרך מלרוך לו יצמיח ויקנר חון מחשבותיו ומעל מעל הכ'כחש כמלח בכתוב פן תסבע וכחבתי בחומרו כי חין דעה בעליון חלילה ועל כן לח יפקוד על העולה וזהו וורע עולה יקנר חון ועוד לו כי לח יחיל טובו כי גם סבע ענרקו שהוא העושר שבו רודה עניים בעברה הוא יכלה ועון עלמו לח יכלה (ט) ונמור החנוך ולחמור לו טוב עין כו' לומר הם לחמר יחמר הנער הלח טוב דרך על הנפקח מילרו בעברו לך לעומתו ים קונה עולמו בו מכבד ה' מהונו עושה לדקה בכל עת ועל ידי כן יתרכהו עושהו ויריך לו ברכה עד בלי די לך חשר חין לו כסף כי הם הלחם חשר הוא לוכל בחמ יובה להחנרך בו והוא רחוק מלדקה כי חין כל מחומה בידו לקח חתה חמור לו דע חיפה כי חין הברכה מלויה בנוחן לדקה לפי רוב ממון רק לפי טוב העין חשר יתקהו בעין יפה וגם שימלחון עשירים יתנו גם הם בעין יפה חין להחזיק לו בכל כך טובה שיבורך בחמת כחים הרש חשר לח נמלח לחתו כי הם הלחם חשר הוא לוכל ומחשר לו עין טובה ממנו יקח וחלק לקחו לדל וקלקו לעלמו כי לל וה יביט הוא יתנרך לנרכו בחמת מהעשיר חשר יש וים לו יוקר מלחתו ומה גם חם ירמוז מחמר חלילה חל הלרפיק שחעשה לו מחלה ולחרי כן לה ולבנה למען זכות חוסה בחקנה כן יחמר כי נתן מלחתו לדל שבעור לחתו שלם נתן ממנו ונשחר לו ולח שנתן חשר נותר לו לחרי לכלו בחופן שעל ידי למוד זה הנרגש ופשטיי שיערב לנער לחחוז בו יהות לחנכו: ג או יחמר מלחמר החנך רולה שיתנו לחרים והוא לח יקן עינו רעה בשלו והוא כי ממון לחרים הנותנים יבורך ושל עלמו לח כן והוא עינו רעה בשלו שמוצע נרכה מבלו וזה יחמר חוב עין להטיב לעני בעין יפה הוא עלמו יבורך כך בחוק שלם יהיה טוב עינו לעני מנכסי מחרים שיקנו והוא לח יקן כי לו יבורכו החרים ולח הוא כי עינו רעה בשלו והוא שחמר כי נתן מלחתו לדל ולח מלחם ולקו

קלח (י) חנה חומרו ויצח הוא בלחי נוקף בדבר שחין בו רוח חיים לחמת נר' מחיר שסם שלום בין שני שנים שהתמידה מריבה ביניהם ימים רבים וחח"כ שמעיה לקליה דשתן דהוה חמר ויי דשפקיה ר' מחיר מניניה דהוחו נגרש הנה כי במקום מריבה שם הרגיע שתן ומלח לו מרוח כי שם ניקו עוד שנית ידענו כי נס שהשתן הוא עיקר המדון והמחריב חוקו לך יבנר מלבקם לו חיש כלבבו לבער חת החש כי יקלבם בו כחשר עשה בחניני הלקוח שנחלבם בנחש כמו"ל רכב סמחל על נחש כרוכב על הסוס וכן בעגל נחלבם בערב רב כן כי יינקו הנשים שם ימלח בקוכם חיש לך בעלן משולל עסק קורה ועשל מלחכה בו יקלבם השתן ויהיה החיש הוחו המוליח והמניח לשון הרע ורכילות עד יחמו כקטור וחין מכבה עד דר שגם כי מדק הדין יפגע בם לח יסורו מלהקל חיש בכבוד חבריו ומה גם שם יחמר לו הלח מן השמים הוכיחוך וכן יסיג חמריס מי שנחמר לו בחוקן שעוד הקשיב מדק הדין עליהם והם יוסיפו בקלון חיש על רעהו שם כן חיפה מה שקנחת של חלו לחר שהשתן קנה לו שם בית דירה מבעיר חת החש ועולה ומקטרג עד יפעל הדין בהם ויחור ונורם קלון עוד כחמור על כן חמר שלמה נרם לך הוא המוליך ומניח ביניך ובין רעך ובבוחו ברכילות גרשהו מלפניך ומשכונתך שם הוא נר לקך ומעלחת מחריב משכן השתן חשר יבנון לחריבי הריב וזהו ויצח מדון הוא השתן שסוא עיקר המדון ומניקותו ויסבות דין עליון שהיחל לפגוע בכם וגם הקלון הגם חך בפני בני חדם כמדובר (יא) ושם תסיב לחריך הלח הודעתיני חת מי לנרש סודיעני חת מי לבחר וחקרב כי לפעמים חקרב חים בהרחוקו סימני טהרה בפיו ובשפתיו יכבדני ולבו רחק ממני על כן חמר שהם טהר לב וכו' לומר דע חיפה כי החוהב שהוא טהר לב ה' יתן חן בשפתיו שיכבסו בלב השומע ולח יחשדהו למחניף כי מעוהר לב יצחו דבריו ועד לב השומע יכנסו טהורים לחרי טופס ויהיו לחן גם כי מוללתו היו נרחים חטופה וזהו שהם טהר לב חן שפתיו הוא עד קרוב חת רעהו חטום כערכו מלך ויהיה לחן ולח

יחשבהו למחניף כי לבו יחמר לו כי יוסר לבו לחמרים כי גדול חן שפתיו בעיני הכל מפחת טוהר לבו (יב) וחם יחיחך לך לומר חולי הוא בוחר וחשר יחמירני למזוחה דע חיפה בני בריחת כרוחה לבוחר שלח יבנר להוליח בפיו הדברים חוכר בהם בנידתו וחנלה רעתו כי ה' יסכל דעתו המתחבל ויסלף דבריו' עד יוכן חשר בלבו וזהו עיני ה' לשר המה משפטות בלבות וכליות נלרו דעת בני חדם כל יתבוללו בדעתם להשמר כל חוזן כוונתם ויסלף דברי' בוגד שמוחת מפיו דברים שלח רלה לדבר כי ירלה לדבר דברים לחפות בניבתו ויסלפם הוא יתנרך ויגלה רעתו נפיו ונשפתיו: ב (יא) או יחמר מחמר החכם לחמה ממי שיקנה עבדים מהונו ולח יקנה בני חורין במתק לבוחו הוסיף שלמה בחכמתו כי חין זה רק לטהר לב כי חשר מתוקה לבוחו בויוף לח ישמעו לו וזה חמר חוהב חת הברירות שהוח טהר לב חן שפתיו ומתק לבוחו כל כך יועיל לו עד שרעהו יתיחסם מי שהוח מלך חשר הכל יהיו לו לעבדים כי חים זה כמוהו ישמעו חליו וישרתוהו על מתק לבוחו (יב) וחל תחמר פגם חם חיטו טהר לב יועיל מתק לבוחו כי חדרבה עיני ה' נלרו דעת ויסלף דברי בוגד בחופן תוכן כי חניפותו לח מלבו ולח ישמעו לו כמפורש בקודש:

קלו (יג) דרך עגל כי לבל יגל פתח כחם יכחש סבות זרוע לחמר חם יכחשו הסדה חרי בחוץ וחם לחומה חפלט לי לרחובות קריה גם חם חירא מחרב לחוש פן בחוך רחובות חרלח (יד) חמר מי יתן והיתה רעתו עלנותו לבדה לך גם ילמד לבוחו לדבר זרות עד בדר שחוי למופל בלשונו כי ידבר עליו ורוח עד ימלם חיין כי יהיה בודה מלבו על חים ריבו מהללות זרות דברים מריס ומחרדים מנפש ועד בשר וזהו שוחה עמוקה יהיה פי המדבר זרות כנוכר עד שוועם ה' יקרח חשר יבול שם כי חשר הוא טוב בעיני ה' לח ישלחנו סחלהים ליפול בשחת לפוחו (טו) והדבר הקשה פוח על חים ועל חדם כי בחכוחתו הרעה חחו ולח ירפה לך חם חולת המוכר קשורה בלב נער בשבט תכנו כי שבט מוסר ירחיקנה ממנו:

ב (טז) עושק וכו' שנים הם החוסבים להרבות לעלמם ומחסרים לך לחחד יקל לתת תוחלת דבר לפטעות ילרו מהשני ה' העושק לח הדל ג' המוחן לעשיר למען ירבה לו העשיר תמורת מחנחו חמר כי הנה עושק דל ימלח ילרו תוחלה שעושה להרבות לו לך נוחן לעשיר לך למחסור כי חין הדל נחשב בעיניו להרבו' לו על קדימת מתנחו לו כי ירחה לו שהכל חייבים בכבודו ורב טוב לדל שהעשיר לקח מידו: ג או יחמר עושק דל חוסב שמחסר לח הדל ומרבה לעלמו ולחדרפה הוא להרבות לו לדל המוכר לבדו שנן השנים ירחמוהו תמורת מה שניטל ממנו והוחר ומה גם לח מפל עושק ימלחו מחרוו נמלח מחרוו שנת רבוין ובלשר ים מחסר והיח שנת רבוין כן ים הפכו שנוח ומרבה והוא שנת חסרוו והוא נוחן לעשיר שנוחן בקורת מחנה ודקה ליה רבוין לך למחסור כנודע שמי שחינו לריך ובוטל חינו מת מהלקה עד יגדרך לבריות: (יג) עוד יחמר עפל וכו' ידבר על המתרחקי מלמוד חתורה ומקרא זה בלחי טהור יקרה לגדול ולקטן לגדול לעלוחו והנער מחולת קשורה בלבו ומה יענה העפל בחמור לו מה לך נרדם מעסוק בחורה יחלנה לחמר חרי בחוך כו' כלומר הלח טוב טוב חשך וחלון בחמונה מעסוק בחורה כי הלח לך יחמנע לו לעסוק נפסטה וחלוניותה לו לעמיק לחרחק בפניניותה לם בחלוניות חרי בחוך הוא הפסט החלוני וחולי יטרפני כי לרחה דברים לחשבנה היופן כפשוטן כעיני ה' רגלי ה' נעשה לדם לשון רגים לכיוצח' וחם חכנם בחוכיות הרחבתה וזהו בחוך רחובות לח חהיה טריפתי מסופקת כעיני חרי בחוך שחפשר יטרפני לו יניחני לך ודחי לרגע כי לחעמיק להעמיק לפי שכלי ומבע חורפי לפנים בעקריה וחחייב לח רחשי למלכו של עולם חלילה הנה חלק דברי העפל ((יד) לך לך כן בדין כי הנה שוחה עמוקה שפחי זרות הוא העפל המדבר זרות חלנו חתיירח מלנפול בשוחה עמוקה לחשר דבר לח יפול בה ההולך בתומו כי ה' יהיה עמו לך ועוד ה' הוא הרפע שם כי יפרים דרכי ה' ומדיקים יבינו כו' ופוסעים כו' ובכן מה יתהנה פעפל ילך בתומו ולח יירח לך עלנותו תניחנו לדבר כה (טו) וחשר חומרו תוחנת העפל ובטולה חמר תוחנת הנער והוא כי הנער נער ולח יבין לחפס תוחנות כנדול לך יחמר מה נעע כי לעסוק בתורה ומי יתן והיה חני סומר לעצמו לללחם שפורע למלמדי חו יתנגו לי כי נער ודל חנכני וחולי המלמד עסיר ממני כמניני חני והוח עושים שלח כהוגן המלמד עושק חותי להרבות לו וחני נוחן לעשיר וכל זה לך למחסור חמר כי חולת קשורה בלב נער שבט מוסר ירחיקנה ממנו כי בדברים לח יוסר (טז)

ומה היה הולכו שאומר רוצה לומי שתים דעות ח' למלאד שבוסק תוח הדל
ויטול שכר ממני לדעות לו ושמות נדולה מוו למי שנותן לו כי נותן לעשיר
כך למחסור והוה שחינו משער תועלת הסיורה כענד שכרו כי נשר ובשר
הוח ועל ידי המוסר יוסר ממנו • קלו (יו) טרם נח חל
הניאור נקדים הקדמות הרחוות
לנח נהן הל המכוון והן החשובה והיח
מפורשתם נמחשר רו"ל כי כולנו
תנחנו העולדים מהו ניחתה התורה עד

נָתַן לָעָשִׁר אַךְ לַמַּחְסוֹר: יא חַטָּאוֹנֵךְ וְשִׁמְעִדְבְרֵי חכמים

סוף כל הדורות שם נחלתו נפשותינו ושם היו ושמעו מפיו יתנרך תורה
שנכתב ושנעל פה כלליה ופרטיה עד תומה שמפורש נברחשית רנה
ונמדרש חוית נם מספר הזוהר ירחה שנרמז לחקנו לחויר העולם ילמדו
לחים ותים כל התורה כלה ושכחנה נלחקנו מנינו חמו • שנית הודיעונו
רו"ל נשמות רנה כי כל מה שמחדש פה כל תלמיד חכם מרוח מניחתו
לימו מדש מתם כי הכל קבלה מהו נפשו ושפילו מה שתלמיד ותיק עתיד
לומר לפני רבו קבלה מהו נפשו ועל כן לח יפלח מה שיחדש חים נתנועתו
נתורה קרוב לנבוחה כי מהו קבלה נפשו חיותו והוח נה נכח ויהי וה לו
מעיד לעשור להיפיע הוח יתנרך נו דעת קדושים ניעה נבוחיית ושם נם
על ידי כן מתת חלהים היה לו להפיע נו נגוף ונפש מה שרחקה נפשו
מעולם חומר כי על כן השוו רו"ל וה נשמות רנה חל כל מה שהתנחנו
הנניחים שהכל קבלו מהו נפשי ולדבר נדול יחשב לו הסנת נבוחה מחרי
כן להיותו מלוכש נחומר • שלישית כלמדת מספר הזוהר והיח כי
למה שמקורי הנשמות כולן ומחיותן מסורים ניחניות התורה המה לכן
כחשר חלקי התורה ומחיותיה רנים כן הנשמות השחוו' ויונקו' מהן
יכחיבו נם הם נמחיות התדנקותם • יש קדנק נפשו נפשו התורה ויש
נמדרש ויש נחנדק כל חחד לפי נחיצת נפשו כי נפשים נעלי חקרק עם
נעלי חסנה חו שנמדרש לח יתחדו נמדרון נחמת ונכלל הדנר הזה הוח כי
כל הדנרים לקר התעתדו להתחדש נכל דור ודור מהו ניתנה התורה
על ידי חכמיו לקר חלק להם הוח יתנרך הלח נרחה כי יש יחדש
מניחתו דנר לחדוש ויש שחיים ויש מלה ויש יחדש נגמרא והלכות ויש נחנדה
ויש נסודות התורה ולמה לח יפתחו הסוקדים נתורה מחכמי הדור נמספר
נמסקל הדומיהם לקר יחדשו לם יחדו יהיו תמיס נשכלם ועיונם לך חין
וה כי לם שכל נפש ונפש מחכמי כל דור ודור יש לה ייחס נמקורה הוח
לימות רוחניות התורה נלחי זוה לל ייחס נפש חניניו ולפי נחיצת כל נפש
ונפש יקנלה על ידה תמקורה לם מעט ומם הרנה לם פנימי ולם חלוני
לו ניעוני וכל חידוש וחידוש לקר ניתן להנלות על ידי כל נפש ונפש חלקה
הוח והנוולו מנעל הנפש ההוח לחר לימתו מפיו נעולם הוה ולחומרו שלח
מעמו נולן הוח יקרה נחמת ולח ילקה נגופו כי הלח נעפשו דנר כי נפש
הוח נוול והוח מלמד רמ"י על פסוק הסמוך לל פסוקים חלו כל שחינו
לומר דנר נפש חומרו עובר נלשו שנחמר לל תנזל דל כי לל הוח כחשר
נפלים נילוך הכתוב ושלחריו לפי דנריו ז"ל עם פסוקים חלו כי דרכיו
ז"ל נכתוב ההוח דרכיו נכתובים הללו וזה לחשוב כוונו רו"ל נלומרם
שהרחה הוח יתנרך למשה דור ודור וחכמיו דוד ודור ודורשיו כי מה נעע
להרחות כל זה כי ירחה הרחוה לכיורה טעם חספיק כחשר נמה
שהרחה למדם הרחשון כנודע לך למחי משה רע"ה קנל תורה מסיני
נפלחות והוח היה תלמיד לדיר דעה חוכלי המן חשר כיח פיש לקנלה
נעצם יש לומר שהרחיו נדורות המתלמדים עד סופם ינרע מהן יודע כל
המקובל נסיני כי רב הוח ויכר לו שניח על הכתוב כי הוח היה רועה נחמן
ומי יודעה לחזו יחריו על כן חל מי יוסף ומניע עד סוף הדורות הרחהו
שלח על החחד דור דור וחכמיו כלומר שלפי ייחס נפשות הדור רחה
ויחלק נם חכמים המתייחסים ננפשותם חל הסורחות והחדושים
המתייחסים חל הדור ההוח כחשר נרחה חדושים שנתחדשו נדור פלוני
שלח נתקדשו נדור הקודם וזולתם נמחוכר וכמה סודות נדורו של
רשב"י לפי הכתת הדור שהיו שנה מתכנסים נטליח לחד ועוסקים
נתורה והניחם ניכר הדורות נתוכן שלח יחסר לחמה של תורה נכל
דור לפי המצטרך חליו ועל הנניח דור דור ודורשיו כלל הדנרים כי
כל מה שיחדש חים נעולם הוה חלק נפשו הוח ועל כן חין לריך לומר
ניעוה של חמה כי חם נם ניעוה של מעלה חין הלכה חו סוד נפסק רק
משם לומרו לשעה נחרץ ומחדשו כממלח נספר הזוהר על כמה דנרים
שלח ניתן רשות ליחש' רשב"י פלוני עד שיחמר לוכוח חכם פלוני והוח נלי
נפק כי הוח חלקי מפלח נפשו ונכן הוה לומרם ז"ל שמעת משה מפיו
יקנרך לליעזר נני קו' וכו' ומחר יהי רלון שילח זה מחלני וכן הרו"ל נעשו
העניות שומר לליעזר לר' יהלח סהיה הוח יתנרך לומר הלכה משם כל
הנחים ולחורחים חוץ מר"מ שלמד תורה מחחר והשיב לו רמון מלח וכו'
ולחר לו השמיו קח חתר והלח כמו ור כחשר יצטרך יוכר הכל לומר הלכה
מפי לוריו לך לה יקנח חלק כל נפש וזה עניו רשה נר נחמני שנחנר
למר ע"ה חלי עילה ליעיה על מעלה ליה זה נחרו נו מנפל חכמי
הדור שהוח על כי פקוק הלכה ההיח מחלק נפשו היה ועדיו לריך טוב

טעם חל יעיה של מעלה חיך עדיפו חל לנכם להליך עם קונם יחנרך ולח
עוד חלח שהודו לחים נעל מומר מליעזר הכל ועוד רחוי לשיח לך חיך
יתכן שלחשמות עליונות שניעתו יתנרך מהן יפלח החמת ועוד מה לו
יחנרך ניעתו לנחת ולחת נפשו התורה נחמת וטהור ולח נדרך סודה
נלנד ולנה ל הענין נפיח לנ כי הלח
כמה נדולי עולם לח היתה הלכה
כמותן ומיתכן היה כל ניעיכן נפסק
חלילה ומה זמת יערכו למותי למי

גדול מרבי חליעזר הנדול והיה חמיתי ומין הלכה כמותו נשים מקום
וידוע כי רם ונשח מחד הוח לפניו יתנרך ומיך יהי לו כן וכל דנריו חלח
כהלכה נכל מה שפלפלו עליו ולח עוד חלח שחפילו נמה שהיו כל חכמי
ישרחל חולקין עליו יפחת נת קול ומרומתו לעיני הכל ועוד מ"מ רו"ל
שיפחת נת קול ומחרה חלח ומלו דנרי חלהים חיים והלכה כנ"ח כי זמת
יהיו דנריהם סותרים חלו חת חלו כי מיך יהיו דנרי חלהים חיים ושם
הם חלח כדין והלכה ונם מחמרם ז"ל שכל מה שחפילו תלמיד ותיק עתיד
לחדש הכל קבלה נפשו נפשי והלח כמו זה נחשב כי כל חחד מיחדשו נדולי
עולם ולח עלתה כך ההלכה יהיה מקובל משם והוח הפך החמת ושם
נחמר שלח חמרו חלח על מה שהוח כהלכה למה נמצא החמת מחסר לח
נפסקה הלכה כמותו חחר שנם נפשו שם היתה כנפש חנרו היתכן שנפש
חחת שמעה מה שנחמר שם וזולתה היתה כחרפת לה תשמע לו חשמע
נהפך וחם כלן שמעו החמת למה יערה על לחד רוח ממרום
ליכור ולחדש מה ששמעה נפשו ומחנרו חסיד כמותו ינרע • ולין לומר
שהתלבשם נחומר מנע מקלת נפשות לפי לימות חומרו מלשון לזכור
חמיתת שמיענו כי הלח משוללות חומר היו כל נפשות יחיכה על מעלה
ולחמרו הפך החמת עד עת בח דנר רבה נר נחמני ולחמר טהור:
והנה לנח הל הענין נפיח לנ כי הלח נרחה מהלוקת תנחים זה לוסר
על פי מדות התורה מקל וחומר חו נ"ם חו כלל ופרט וזה מתיר
מכח היקש חו נ"ם לחדת חו מיקור חות חו תיכה חו שהתיבות עלמן שזה
דורש נכלל ופרט זה דורש נרבוי ומיעוט כמודע מרבי ורבי עקיבח
והחוסר מונח כל דרשותיו נכתוב וכן המתיר והלח יקשה למה הוח יתנרך
שם נתורתו דרך ללמוד מה שלימו הלכה והכתיב ד' תיכות דומות זו לזו
שהדין היונח מנ"ם וו הוח הפך החמת וכן סמך דנר חל דנר שהדן על פי
ההיקש ההוח לח עלתה הלכה כמותו וכן ניתר מדות: חמנם נם
שרשים זה לריך ניחור רחב כחשר נעזר נם"ד נניחור התורה נחמר
קנני מילן נקיצור והוח נשוש לנ על פי דרכנו למה נתן הוח יתנרך נופי
הלכות נהיקשים ונוירות שוות ויתר מדות ולח פירש חותן לך שם
רבותינו ז"ל החילו עיננו נחומרם כי כל התורה כלה שמותיו של הקדוש
ברוך הוח נמלח לפי דנריהם כי המקייס מלוה לחת מעורר חיכות שמותיו
יתנרך הרמוזים נתיכות ופסוקים שנחותה מלוה ועושה רושם נרוח
קדושת רוחניותם להחיר ולהספיע שפע ממקום כבודה של השכינה חשר
שם שרשי נפשותינו ומשם יורק עלינו כי נם ההלרה שנחמלעותינו היח על
ידה כי היח תתפחר נקדושת מעשינו ותעלה ותתייחד ונקבל שפע
להריק עלינו והן זה זוהר הוח על מליזות המלוה שיתעוררו מקדושים
והנה יש עוד דקדוקים ודרכים נמלוה הוח כל מה שנתורה שנעל פה
על כל מלוה ומלוה שהם נקשוטים חלין ולפי רוב הקשוטים תרנה חך
קדושת המלוה נעלותה למעלה לפניו יתנרך ותתפחר השכינה נהרחותה
מעשינו כנודע והנה כחשר כלה נקה עיר העדי עדיים כן חולח יפי
חיבור שמותיו יתנרך שנכל פסוקי המלוה עוד יש קשוטין והם נרופי
שמותיו יתנרך נם הם והוח בי"ג מדות שהתורה נדרשת והוח כי יודע
חלהים כי נהלטרף תיכה חחת עם תיכה שכחותה נמקום חחר יחלח שם
קדוש שעל ידו יתעורר שפע חור עליון והוח ג"ם בין על ידי עסוק נה
בין על ידי קיים הדין היונח ממנה וכן נהקיש תיכה לחחרת על ידי נירוף
תיכות חלו יוכח שם על ידי דין היונח מהיקש ההוח נפני עלמו וכן
נהלטרף תיכות שממנו נלמד חומרת נטושח ר' חל תיכות שמהן נלמד
חומרת לחרת נטושח לחר יכח חל הנדרש נענין חך ההיקש ההוח מממו היונח קיימו חל
המלוה הפרטיות ההיח חו הנדרש נענין חך הוח שהתיכות ההן ניירופיהן
הן קיימו כולן חל כל מלוה ועל דרך זה נכל יתר מדות בין נכלמר מהן
היתר חו חיסור והנה נמלוה לחת יחלח נה נ"ם ללמוד ממנה היתר
נדנר מה ומחלח נם נה דרך משל היקש ללמוד ממנו חיסור ומהחד מהן
הוח ההלכה הענין הוח כי נדנרך הנ"ם יש נירוף להחיר ולהספיע חור
עלין לקיימו השכינה ונם על ידי נירוף ההיקש יש דרך להספיע נחופן
לחר וכ' הפרופים כלחד יש להחיר ולהספיע ולחלח נה כיח חת רוחה
ונשניהם השכינה מתקשטת חלח שנוה נחר ה' למעשה ולח נזה כי נירוף
זה נם שמספיע חור נשכינה לח יחשיכהו ויוליכהו עד העולם הלזה ועל
כן חדין היונח ממנו חינו הלכה על כי חינו מולין השפע עד לעשה כי על
כן נקראת הלכה וזה רמזו ז"ל נחומרם חל תקרי הליכות חלח הלכות לך
יש נירוף שחור השפע היונח ממנו יש נו כח נם לשלשל השפע חל העולם

רב פנינים ביאור משלי כב

חֲכָמִים וְלִבְּךָ תָּשִׁית לְדַעְתִּי׃ יח כִּי־נָעִים כִּי־
תִשְׁמָרֵם בְּבִטְנֶךָ יִכֹּנוּ יַחְדָּו עַל־שְׂפָתֶיךָ׃ יט לִהְיוֹת
בַּיהוָה מִבְטַחֶךָ הוֹדַעְתִּיךָ הַיּוֹם אַף־אָתָּה׃ כ הֲלֹא
כתבתי

הלוה והוא הלבה הדין היולא ממנו ולהיות כי חלו וחלו מעוררים ומריקים שפע עליון כלם כחדרו בסיני מהם למעשה ומהם שלא למעשה כי אף למה שנם מלינוסף לחתך כי נם בהיותם בחלוקת בתורה מהם יעירו ויעוררו תורות עליונים ווה מאמרם ז"ל חלו וחלו דברי אלהים חיים כי כל הלירופים כחתרו שם הלל שלא כלם וכו תדבק בנפשם מה שהוא הלבה כי אם קושט שים לבחינת נפשם יחס נדבר ההוא והוא ענין רבה בר נחמני כי כל הנפשות ההן לא זכו לדרשת מה שהוא הלבה כי אם דבקו בדרשה שכנגדה ומה שהיו חולקים עליו יח' הוא כי תמרו שכך הניחו בסיני על כן לחר הוא יתבדך מי מהשבר עמדו שם ככם מוכח רבה ב"ל כי הוא מחלקו הוא יחתך שכך הניחו והוא כי דרך הלרת לירוף היהוא דבק בנפשו ובזה לא יקשה חיה שבר כל חשבר הלבה כמותם כי כאלו שיבעו לריק חלילה כי הלא כל דבריהם דברי אלהים חיים כאמור ומחיים ומהירי למעלה ולמטה על רוחם ועל נפשם הלא שהיות שפע והלרה כוללת על כל ישראל והעולם שהוא ע"י הנלות משפע כולל להלבה לא היה על ידם רק במעט דברים המונעים הל נחיותם ויש חשבר הלבה כמותו נכל מקום כדוד המלך כמאמרם ז"ל על פסוק וה' עמו והוא כי נפשו היתה כוללת כל הנחיות כי הוא נפש חדם ועל כן הלליו למלוך על כל ישראל כוללי הנחיות כלם מלכות שלמה ועל כן דחק שחול נשומעי שנאמר עליו וה' עמו כמ"ש ז"ל שנכל דבר היה אומר חף בני כן אלא נחו"ה עימו שהלבה כמותו נכל מקום ומ"ש ז"ל שאמרה בת קול שמה שדין הלבה כנ"ש הוא מפני שלא שימשו כל נוכרן לו שלא היו מעבירין על מדותיהם הוא על כי שמחי והלל לא נחלקו רק על ג' דברים אלא שקלמידי שמחי לון עמדו על דעת רבן מפני שלא שימשו כל נוכרן ושכחו לו שלא עורוס מן השמים על שלא היו מעבירי' על מדתם ובס"ד הבעס היתה קנלתם משתכח' קלתה ועל פי הדברים הנאמרים בחמת יונן מאמרם ז"ל על נרת הבת שניתי שמחי מחירין וב"ה מוסרין שאמרו בת"ק שהללו מוסרין והלו מחירין לא נמנעו ב"ה ליקח לחה מב"ש מפני שהיו מודיעים להם שיראתם שב"ש היו עושין מעשה ומחירים שלא כהלבה ולמה זה לא התקיימו כל חכמי הדור על היקר זה וכן על פסוק לא מתנודדו לא מעשו קנודות לנודות חמרו שלא נאמר אלא שהיות ב' נתי דינין נעיר אחת ח' דנין כנ"ה וח' כנ"ש אבל נשתי עיירות מוסר ואם הלבה כנ"ה ודברי ב"ש הם הפך הדין והאמת למה יחנה ה' בלום לעומים תירת אמת נעיר ח' והפך האמת נזולתה וכן נמנ' כמה פעמים מה כי אמריה ומה כי אתריה ולמה לא יתוועדו כל נמי סדור להעמיד האמת ולנעל הספו חך נמה שבתבנו המשכיל יבין להשרו ספר דבר כי אלו ואלו דברי אלהים חיים עם שהלבה כת' מהם כמדובר: ד' והיה מפורסמת מן הנביאים ומאמרי רז"ל והוא כי לעתיד לבא ומה גם אחר התחיה מיבה ויהיה בנוף ונפש עומדים לפניו יתברך שומעים מפיו תורת אמתו שבחוב וכל בניך למודי ה' וכו' והיה נחוחה חין למעלה היאמה ונהקין ובה חל פה: ונבוחה חל ניחוח הכתובים:

והנה עיקר נדול שכל התורה תלוי' בו הלא הוא עשות עיקר להבין ולהורות לשמור ולעשות חם דת לנו על פי תורה שנעל פה כמאמרם ז"ל על כי על פי הדברים החלה כרתי ואין זה כי חס על פי חכמי הדורות אשר הכין הוא יתברך ולוה לנו לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ובכה על העיקר הנדול הזה הלא יקשקן לנבד לנוע נאמת נאמור מדוע ככה עשה הוא יתברך לשום חת כל מצה עבודת שמים וביאו' תורתו ומצותיה חלי קלים של הלכו' ודקדוקים אין מספר תלוים נלבוש נני חדם חומריים ובאמת פיהם ומי יודע הם מכוונים האמת והלדק חו יאמרו על ימין שמחל ועל שמחל ימין ונם כי הוא יתנו הלא רב ח' שיחנה בת' מהדורו' שנעתו עומדת לעד פה חל פה עד סוף כל הדורות: ד' קחת מה לא חם הוא יתברך חל השכחה כי רבה היה על החדם ולולא הופיע ה' בעקניחל נו קנו הלא נם יהושע ריש הקנלה מפי מרע"ה ועמד נם הוא על הר סיני שכח שלש מאות הלכו' שלמדו של משה ומה יעשו חוודי קיר החחרונים הרבה חם ישכח חו חם ירחק ממנו המקו' חשר נעלי הקנלה נו כי אתו חלין תשונתו ואין סוף: נ' כי לחרי הודיע חלהים לומנו זה פעמים כל כללות תורתו לחת נסיני ואפילו מה שתלמיד ותיק חומר נפני רבו ועוד הניף ידו טרם תלח מרחש כל נפש ונפש כמפורש נהקדמות הרחשונות למה השכיחנו הוא יתברך אלא נטוב העין נהיותנו כעיר פרא חדם יולד החכם עם הכסיל עד לחרי כן נזעת חפו שיבעט ימלא יבוא ירחש הוא יתברך את החים החכם להופיע ולהודיע נעמל עיונו דנרים עתיקים חשר קנלה נפיהו חומה חלמה זה נחלה לעזוב להקרפתה ונם כי יחמר לם כי החלהים עשה לוכותנו נעמל התורה הלא לעומת זה כמה וכמה טובה היתה לנו להסיר מחלוקת וכאה מיני ספקות ונדע מה נעבוד את ה' כי אין לנו הלבה פסוקה נשום מקום רק נהילי תלים מחלוקות וספקות אין מספר ונם לא היינו לריכים תמיד אל הרב ולא אל הספר כי תמלא הארץ דעת את ה': ד' והיה נמשכת מהקדמה הטליתית שהוכרנו כי הנה נכל דור ודור עומדים הכמים לחדש דברים נעולם מיוחדים אליהם לנפש כל אחד ואחד המתייחס אל אלף נפשו כעין רבה בר נחמני וזולתו ולא עוד כי אם נם הוא יתבר' המשלחו פה להניד הדבר ההוא נם הוא יתבדך לומר הדבר ההוא מפיו כעין אליעזר נני אומר כו' וכמאמר אליהו זכור לטוב שהיה הקב"ה אומר הלבה מפיהיהו דכולהו חון כו' והלא נם החים ההוא חשר נח להניד דבר מיוחד הלא לספר יצר מפיו פסק הדין ההוא ואמתתו כי ירחה נכל דבר ודבר מחלוקות אין מספר ויהיה נדון נקרבנו כחיוה מהם יפסוק ואיך יהיה אלו מה שאפילו ישיבה של מעלה מיחלים אליו לפסוק על פיו והוא לא ידע אלא פני הדבר מועדות וכמו זר נחשב שיבבת ורחוי לדעת אליה הדבר יעמוד על הדין אלא אמתי ולא יחטיח להשיב שולחו דבר על כן את שלמה ברוח קדשו כחלו הוא יתבדך המדבר כרוב עמייני הספר שהתורה הו פיו יתבר' המדבר כמאמרם ז"ל על זה הבה כתבתי לך שלשים תורה נניחים וכתובים שהם דברי יועי' ואמר הט בני חזיק ושמעדברי חכמי' היל תור' שנע"פ וחליהם הטה חוזן לשמוע ולעשות ואל תשית לנך על לדעת הדברים אשר יקשו בעיניך כי על אמרך מי יודע אם יאמרו לי על ימין שהוא שמחל אל תחוש כי לנך תשית לדעתי והוא כי הלא ידעת דעתי כי אני נופה ומביט ויודע כל אשר יהא מפי כל חים ואיש עד תומם כאמרם ז"ל נברחשית רבה על כי אין אלה נלעזוני הן ה' ידעת כלה ואם כן אשר חלקתי דור דור וחכמיו ידעתי כל אשר יורוך ועל אשר ידעתי אהיו עתידים לומר לך אמרתי לא אסור מן הדבר וכו' ואם כן אמוך אחידי שאמרתי אליהם ואמרתי לך לא אסור וכו' כי אילו לא היו דבריהם טובים וכוחים לא הייתי אמוך לשמוע להם (יח) ועל השניה למה הוקיקנו הוא יתבדך אל החכמים ולא אם אל בלתי המלחם תמיד לפני כל אים להקשיר ספקו או אל השכחה כי רבה היא ושכחת אשר לקבל מהם ושנתה תמיד ויכתוב לנו נם תורה שנע"פ על כן אומר לך כי דרך נעים ונלות הוא כדי שתאמר' כל דברי חכמי' אשר ילמדוך נפנתך הוא כי יכונו יחדו על שפתיך לנלתי יסתו מפיך ומפי זרעך' וכוחך ונם יהיה מעייניך נם ותזכור את' כ' אם יכתבו שהיית בוטח על הספר ונלתי אם על השכחה ותשנה נדון: עוד יכוין נל יאמר אים אם כן היפה מה נעע שלמוד יומם ולילה לא קמים מתוך החהל ודי לי לחוח לי פניתי ובחומותי ובהיות לי ספק אלכה לי אל הנדולים נעלי הקנלה ושאלה מהם ולא אסור מדבריהם ומה לי עוד להטות חוזי ולשמוע תמיד כי הלא דע כי נעים כי תשמרם נבטנך דברי חכמים המוכרי' כי תדעם ולא תניח שמורים נבטנם להורות לך כאשר תקטרך אל הורחוקה ולנל תאמר הלא נם עקה נלמדי כל משפטי לדקם לא יצר מהלטרך ב' הורחקה כי מי יעלור כח לזכור תמיד את כלם והלא נשנת התעסקי נמסכתא ר' לא תוכור וולתה ובמאמר רבי חייה לרב כשיהיה ר' נמסכתא ר' לא ישזל לו נחתרת הנני מודיעך תקנתך והיה יכונו יחדו על שפתיך שכל חלקי דברי חכמים יחד כלם יהיו נכונים ומזומנים על שפתיך וחין זה רק כדרך כמה תמורות היהו מסדרי תלמודייהו כל חלחין יומין ואומרו על שפתיך ולא נשפתיך ירמזו אל החורה נקול רם יוליח הקול מהספסים החולה ולא נודד נהם ונשוב אל המשך דרכנו והוא הנה כתבתי לך טעם על ג' הדברים (יט) ועל השלישית אשר תאמר למה יסכיחוני אשר למדתי נסיני וטרם לחתי מרחש לשוב לחרי כן להודיע ה' לוקי מה שכבר ידעתי אתו ולא יכיתי נידיעתי אשר ידעתי אתו דע היפה כי חלהים עשה להחזיקך נחמונתך ע"ד מאמרם ז"ל שלשל יפלח נעיניו חתיס המקים הרחתו על ידי חליהו וחליסע ויהושלל ע"ה זה לנל יהיה כמו זר נחשב יודיע חלהים לומנו נדולת תורתו ונהיה כלנו למודי ה' נגוף ונפש ולא יעלרנו הנפש על כן מעתה הרחתו שחרי שכוח מה שידענו יפוד יודיענו הוא יתבדך כמעט דרך נפוחיי תעלומו' חכמה כי נתבונן בה ניכה נטוב העין נהיותנו מלוכשים נאומר ומה נם עקה כי נודכך נתחי ו"ל להיות בה' מבטחך על העתיד הודעתיך היוסקף חקה מה שכבר ידעת טרם היותך נחבנת חומרך וזהו לף חקה כלומר חקה נהויהך נגוף ונפש (כ) ועל הר' אמר הלא כתבתי וכו' והוא כי נמדרש דעת רבי שמואל בר נחמני הוא

הוא כי שלישים הוא כמ"ש ושלישי' על כלו ועל פי דרכנו יתמ' לא יפלא בעיניך אחר כשלא פה להאיר עיני ישראל במה שמיוחד לחלק נפשו ולפיכך הוא יתברך המשלתו מיחל לעשות על פיו ביזיבה של מעלה מי יתיר לו קושט לומרי למת כי חולי תקבלבל דעתו ברחוקה מחלוקת רבות במה יתבטח שלח יאמיתו מנקודת התמת ונשר ודם הוא מצוחד לשניאות כי הלא דע כי הלא כתבתי לך שלישים הם שרים נדולים הוא כי כל התורה כלה שמוחזו של הקדוש ברוך הוא והם כתו' קדושה רבי החיבות חלק חלוה ממעל והן הם בעוברו שניה כיצד זה נוסף במועצות המייעצות לותנו בדרך זו כלך הם מדות שהתורה מדרשת שמסרתיים לך וגם ודעת הוא אחר תבונך לתמת בעבור למת ויכוח ופלפול (כא) וכל זה עשיתי למה שעל ידי כן תהי מודיעך מה שהוא קושט וכו' כלו' לל יקשה לך לומר כי נס ע"י מדות התורה אפשר לדון על טהור טמא כי נס אחר אין הלכה כמוהם דכן דיכם על פי מדות התורה לל תחוש כי נס מה שאינו הלכה נס הם דברי אלהים חיים הלא שהנני מנעיחך נמה שהוא קושט של דברי למת שלא יבצר ממך כי הלא למה מעיאך להשיב לומרים למת לשולחיך מן השמים שבלחוך פה להגידם נגם לו יתפשו לחוש לפסוק לוחש על פיך ביזיבה של מעלה לו לומרים למת שהם למת לפניו יתי אחר אין לפניו ספק והוא לשלחך ובזה תבטח שלח יאמוט ממך קושט של דברי למת הוא כיוון ההלכה והוא כל ת' לפי בחיבתו כלומר בהקדמה השלישית (כב) העולה מזה כי כשדה אחד נוללת מיומרת מאחר לומרה לשומרה שלח תשמו מנולת ממון כי זה נוול לת נופו וזה לת נפשו ומה מקרו בזה דברי רשב"י שאמר שהשומר דבר שלח בשם לומרו עושר בלשו שבאחר לל תנוול דל כי דל הוא וכו' שהוא סיוד בעשם לל ענין פסוקים הלו לפי דרכנו שבהתימו לומר להשיב לומרים למת לשולחך הוא חלק נפשך לומר לכן השמר לל תנוול דל והכריחו לומרו כי דל הוא כי הלא ירחה כי לבלתי דל מותר לנוול ונם כי מה ינולו מהדל וחין לו ועל פי דבריו נאחר סוף הכתוב ואחריו כי כנגד ג' נניס דבר שלמה והוא כי הלא חכם ערבו ונתפרשמו שמועותיו וחדושיו לת יערב חים לל לבו לנוול ממנו לך יש לחשר לת יקדש רק דבר לחד הו שחים בכל התורה וים מוכן לקבל ומקבל חכמה מרבותיו קך לת יקדש משכלו דבר כי חיבות נפשו קל ולת חלקו לה בניבה על האחד והוא יקרת דל כי מעט לו יותה חים היתר לנוול חדושו ממנו בשומרו הלא מקרא הוא היה לו ולת מלבו בעשם כי ניתר דבריס חינו מקדש דבר עליו לומר שלמה לל תנוול דל בשמורך כי דל הוא וחין לו משלו דבר ועל הב' לשר ולל תדבח עני בשער הוקיים ומדרש תלמודם לדבשו ולבייחס על כי לת יבין מלבו דבר כי עני הוא (כג) כי הלר הטוב שבשמיהם הוא כי ה' יריב ריבם והוא יהיה בעל דיבם ולת יטול מנולם ממון כי לת ממון נתחייב לומו רק נפשם כי חלק נפשו נמוד לחתו ולכן מדה כנגד מדה וקבע לת קובעיהם נפש ולפשר לת לשון קניע' ולת לשון נולה למה שחינה חסיר בעשם מהנוול רק זהה קינע החידוד ההוא נשמו נם ה' יקבע נפשו חלכו יתברך ולת יניחנה בנופו ונם השמור במלחכי יקפרם כך בשומרו במה קבעתך המעשר והתרומה כי לת ידלק לומר פנולים לת הקב"ה כי לת יחשר כל לו יתברך לך קובעים המעשר הלשם ושומר קובעיהם לשון רבים יתכן כי נם העני לולת בייסורו וידכאו בשער היה מחדש דבר מה שחין כן עכשיו שדכאוהו ושמעתת בעיני ליולתך ומעלה עליו הכתוב כחלו נולותו זה ירחה לפי דעת רש"ל נב' כתובים הלו נמשך הל ניתורנו בקודמים ועוד נכתרס לפי פשטם בסייעתת השמיה ונשוב כעת הל הקודמים *

ד (ח) והנה עד כה ניתרנו כחלו פיו יתברך המדבר ושומר הט חוזך ושמע וכו' * עוד יתכן כחלו שלמה הוא המדבר ושומר הט חוזך ושמע דברי חכמים ונזרותם ושיניחם משמרת לשורה פן תשנה בה ולת תפנת על רוחב שכלך שלת תכשל בעשם התורה בלי פיונים ובלי סור מבין דברי החכמים כי הלת ולכך תפיח לדעתי הרב כי יותר שהייתי חכם עשיתי פיונים והרכתי ללמוד תניד ותם תמנם בעשם התורה כנודע לכן הל תפנת לומר חכמתי תעמוד לי (יח) ושמת תחמר ומה תעשה ולת יכשלו ויעברו מבשלי החומרי כל דקדוקי וסייגי תור' שבע"פ לו"ח כי נפיס וכו' לומ' כי הדרך הנעים כי תשמרם בבטנך הוא שיכונו יחדו על שפתיך ולת תפנטל מלהסדירם בשפתיך תמיד (יט) וכי תחמ' מה מכלל ומתי תעשה לניתי שם יכונו יחדו על שפתי כי לילה ויום תבטרך להנות בה לו"ח להיו"ב מבטרך ולת מה שכתוב בתורה מתו שם בחקותי תלכו וכו' ונתתי נשמיכם בעתם כו' וכל יתר המצות בקלות בלי לחות ועמל הנה הודעתיך היום חף תחה (כ) כי הלת כתבתי לך שלישים מרחש הספר ועד כאן ת' בעת של ה' בכל לבבך' עושר וכבוד לחתי וכו' שהוא עם התורה ע"י עסקך בה ג'

כתבתיך שלשים במעצות ודעת: כא להודיעך קשט אמרי אמת להשיב אמרים אמת לשלחיך:
כב אל־תגזל דל כי דל־הוא ואל־תדכא עני בשער: כג כי־יהוה יריב ריבם וקבע את־קבעיהם נפש

נפש

נעשם עם שחלו ולחו דברי חלהים חיים והוה להודיעך קושט חמרי למת שעל ידי מה שתסקוד תדע הקשט של חמרי למת כנ"ה שהוא החמתת סהנשמם מתקשטת בו בעשם דעל כן תפקיה בהתי ליבבח ולת חמרי למת בלי קושט כנ"ם שהיו דברי חלהים חיים ולת העולה להלכה ועוד פנית והוא להשיב חמרים כו' והוא מחמר רש"ל חברי מי שנח לכחן ותלמודו בידו כי נס יניד כל תשר למד לפני קונו חשר שלחו בעולם הזה ללחוס בלחמו ושתות ניין מסך היה לחתה וייכה של תורה ומה טוב ומה נעים כי יסיב לשולחו תלמודו חשר כהלכה ולת סיולך תלמודו והוא חמרים בלחי למת בעשם חשר לת כהלכה והוא להשיב חמרים למת לשלחך: קלח (כב) אחר הזהירו לשום שם כל מבט ומתן חים לשמוע דברי חכמים ולשומרם בנשמו וסיכונו יחדו על שפתיו שהוא לעשות התורה קבע רמה כי חים שומע לנלח ידבר מתי נעשה לניתי כי חין בית הבליעה פתי ותשתרך לנוול חו לבקש לי חבר להתעשק בממוני וחולי לת כשר יהיה חו תהיה מסיג גבול עולם חו יגע להעשיר חו תוכל לחסם רע עין יפרנסכי ותלמוד ויתר מדות כחלה על כן בח שלמה להזהיר על כל מדה ומדה מפסוק זה והלאה ולבחרם משוללי ערבוב כחלקם פסקי כל מדה ומדה בפני עלמה על החחד חמר חל תנוול דל וכו' ורחוי לשים לב כי לת יתכן יתיר נולח העשיר וגם חומרו כי דל הוא מיותר ועל פי דרכנו נשים לב חל היות דג"ם נרל"ת החחד ולת כן בשני והוא כי הנה היה ויכוח בין ר"ע ע"ה עם טורנוסרופוס הרשע בחמור חלין חם הקדוש ברוך הוא תוהב ענייה למה תימו מפרנסם והסיב וכו' רלה לומר כי המיתר לת הדל עושה טוב בעיניו יתברך משל למלך שכעס על עבדו וגזר לחסרו ולהרעיבו מי שחכילו לת יכעום המלך עליו והסיב לו רבי עקיבח שחדרבה משל למלך שכעס על בנו וכו' פיסמת כי יפרנסו חותו כי בנו הוא ויתכן שלבל יורה חים היתר בנוול לת הדל בחומרו לת על תנם הרעיבו ה' חם לת כי רק הוא מוכיות לפניו יתברך ותם כן המחסרו ממון יעשה כמעשיו יתברך עמו חו לפחות לת יהיה קלף עליו מלחו יתברך בנוול לת זולתו העשיר על כן בח להוהיר ותמר חל תנוול דל וכו' כי לת מקלות חיבותו וזכותו חסר לחתו כי חדרבה הוא הקרוב חל ה' בחמת כי קרוב ה' לנשברי לב ותל זה יביט חל עני וככה רוח כי תם חלוניותו דל פניתיותו הוא עשיר בחמת בנפשו: וזהו חל תנוול דל בדג"ם כלומר שפניתיותו חלת בחמורך כי דל הוא בלי דג"ם שפניתיותו ונפשו רייקה מזכות ומלוה תחסד לי ובהמנעך מזה תמנע גם מעון זולתו והוא וחל תדכח עני בשער כי תם תנוללו תפול נם בזה כי בבוחו למשפט בשער הוקיים לחר שעשית חותו עני שהיה דל ונולתו וחין כל ויתבעך כי הלת תעשה דברי תרופים לחמר בדבים הלת לחה רם חין כל מה היה לך לנוול מתך לך לחה בח לנוללי למלך כריסך מערבי ולת על חנם העני חותך מן השמים כי תם רשע לחה (כג) ועל כן על מה שתדכחהו בשער ה' יריב ריבם ולת חמר ריבו שהוא יתברך יעמוד לימין חביון ודכחך חותו נם ה' הכומד בימינו לחה מכעים ומה נם בחמור חלין כי בחטחו העני חותו מן השמים וישלחם חלהיו והוא כי ה' יריב ריבם ולת ריב העני בלבד כי תם נם ריב ה' הנוכר נם הוא בכתוב והוא ריבם שחוור חל המוכרים ועל חשר נולתו וקבע לת קובעיהם של הדל ושל ה' נם הוא יתברך כי הנה הדל רם חין כל זולתי חשר חוזן דליס יתנו וידעתו כי מלוה ה' הוא מי שחוזן דל ממלח כי מה שתנולתו הוא שלו למה סניתן לו בתהנה ושלו יתברך סניתן לו בהלוחה וחייב לפרוע ממלח זה נוזל חל הדל וחל הבי"ת והוא לת קובעיהם לשון רבים ותומרו נפש הוא מדה כ"ת כי חל זה היה נוסח לת נפשו * חו יתשור תומרו נפש חל הדל לומר וקבע לת מי שקבע תוזק ומה קבע נפש היא נפש הדל כי חל מה שנולו ממנו היה נוסח לת נפשו והוה קבע נם לת ה' כי נפש הדל לה' היא:

(כב) חו ידבר הכתוב על הנולן ועל הדיין ותמר ל תנוול דל בתומרך כי דל וחלוש הוא להשיב נזלתו ממך כי דל ברש"ל יפורש לשון חולשה כמה ד"ל מדוע לתה ככה דל בן המלך ולתה הדיין חל תדכח עני בשער דיק לומר לחמר חולי מעליל לתה כי מחין לך שיוול ממך וכיוצח בזה (כג) כי הלת תם תלוש הוא בעל דיבו שהוא חזק כי ה' יריב ריבם

נֶפֶשׁ׃ כה אַל־תִּתְּרַע אֶת־בַּעַל אָף וְאֶת־אִישׁ
חֵמוֹת לֹא תָבוֹא׃ כו פֶּן תֶּאֱלַף אֹרְחֹתָו וְלָקַחְתָּ
מוֹקֵשׁ לְנַפְשֶׁךָ׃ כז אַל־תְּהִי בְתֹקְעֵי־כָף בְּעֹרְבִים
מַשָּׁאוֹת׃ כח אִם־אֵין־לְךָ לְשַׁל�ֵּם לָמָּה יִקַּח מִשְׁכָּבְךָ
מֵתַחְתֶּיךָ׃ כט אַל־תַּסֵּג גְּבוּל עוֹלָם אֲשֶׁר עָשׂוּ
אֲבוֹתֶיךָ׃ ל חָזִיתָ אִישׁ מָהִיר בְּמְלַאכְתּוֹ לִפְנֵי
מְלָכִים יִתְיַצָּב בַּל־יִתְיַצֵּב לִפְנֵי חֲשֻׁכִּים׃

כג א כִּי־תֵשֵׁב לִלְחֹם אֶת־מוֹשֵׁל בִּין תָּבִין
אֵת אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ׃ ב וְשַׁמְתָּ שָׁכִּין
בִּלְעֶךָ אִם־בַּעַל נֶפֶשׁ אָתָּה׃ ג אַל־תִּתְאַו
לְמַטְעַמּוֹתָיו וְהוּא לֶחֶם כְּזָבִים׃ ד אַל־תִּיגַע
לְהַעֲשִׁיר מִבִּינָתְךָ חֲדָל׃ ה הֲתָעוֹף עֵינֶיךָ בּוֹ
ואינו

קנא את קנאיהם שניהם הדיין והגולן נפש כי גם הדיין כגואל שמסיתים
מעמותיו ' קו ימתר תתה חושב לגואל תם ח' ושניהם תתה גואל כי הלה דל הוא
וחלל פרוטה זו מיוחד גם תת נפשו ועל כן ה' יריב ריבם של נוף ונפש וקנא
וכו' כי תליו היה נוסח תת נפשו ' הו יריב ריבם ידין דינם על שדכים
לתוכו נשבר כי שם היה נלא נעדת
הדיינים ועל הגואל וקנא וכו' :

קרט (כד) שנויי הכתוב
נכריס
ולח על חנם המה לחמם הנה תמרו
רבותינו ז"ל ' מדות נדעים נוח
לבעום ונח לרנות יתח שכרו נהפסדו
קשה לבעום וקשה לרנות יתח הפסדו
בשכרו קשה לבעום ומוחלרנות חסיד
נוח לבעום וקשה לרנות רשע והנה
להחזיק תנעל מדת נוח לבעום
וקשה לרנות מדת היח מדת
הדשע חון מורך להוהיר כי רע ומר
הוח ונם להוריות נדנן נעליונים והיח
מדת החסיד קשה לבעום ונוח לרנות
חון נריך להודיע כי טוב כי מודע
הוח תך מהעתים הרחוקות קשה
לבעום וקשה לרנות ונוח לבעום ונוח
לרנות עליהם נח להוהיר נרחק מהם
והוח חל תורע וכו' והוח כי נחומרו
נעל חף לח ן יחיד ולח לעון רבים כחומרו חים חימות יורה שעל הנלחי
כיעם רק פעם לימים רבים יהנר שהוח נעל חף יחד והיון זה רק להיותו
קשה לבעום ומחומרו נעל ולח תמר תת חים חף יורה שיתמיד נחף כי על
כן יתייחס לנעל החף והוח להיותו קשה לרנות ותמר חל תתרע להתחבר
תת נעל חרה וו ונם תת חים חימות שכועם פעמים רבות שהוח נוח
לבעום ונם נוח לרנות יבדק חימות רבות שכועם ומתרלה וחוזר
וכועם ומתרלה וכן פעמים רבות וכן יורה מענני התוכר מחף לחימות
כחבר הוכחני למעלה כי החף קשה מה חימה כי על כן חמר משה להקדים
דרך הוח ילמך הוח יתבדך החף כמו שחמרו ז"ל שחמר לו קומה ה' ונפך
ושהוח ילמך החימה כמ"ש לולח משה נחירו וכו' להשיב תמתו משחיתם
על כן להורות כי נוח לרנות ידבר היקל נתוכר הכעם מהתוכר הקודם
לומר שכעסו קל כי נוח לרנות הוח ועל שתי חלה חמר שיתרחק החרס
ונחתיון הכניד לומר חל תנ"ז למה שחימותיו רבות (בה) וחמר חלח
תרחק מחלה מחימת תנרת הכועם עליך פן תכעס לפניו כי הרבה
והעניינה שנרעות היח כי תם לנבל תתבר נפשך והוח פן תלמך תרחותיו
ולקחת תיקש לנפשך והוח פן הזכרון כליס נחמתך ותשוה לעניד פ"ח כי
מוה יבין לזה תו יהיה כי נח לכלל כעם נח לכלל טעות ולשכחת התורה
ורין לך מוקש לנפש נדול מזה שע"י כן יוקש נמכשולות דיניס חין מספר :

קכ (כו) אמר התרחק מג' מדות מלישנע על תסר וכו' והנ'
שניות חן הערבות והוח חומרו חל תהי וכו' והנ'
נעירניס תם זוח והנה על דנר השנועה תיני לריך להסכילך נרמת נוקה
כי רב הוח פן תכשל נה (כז) חך על הערבות דע לך כי הלה יגר לך
דעה כפולה ומכופלת והיח כי הלה שני דיניס נלוה הסר חין לו לנשם תחד
ס"ח התלוה ותפילו שליח נית דין רשחי לקחת המשכון מניחך רק הוח
יוליח חת הערבות החוזה ל' שחר שנתן הלוה הערבות חייב התלוה להשיב
לח הכר נלילה נזה יסכב חך תתה עשה שערבת לרעך למה תניח חת
עלמך לסיקת כלימה נעיניו ולח נלנד כליס שחיוך לריך להם כי תם נם
מסנבך נזה תסכב וחין לריך לומר שלח יקוירוהו לך לסכב עליו נלילה כי
תם חדרבה נהייתך סובב עליו יקחוה מתחתיך תם ערבת כמודע שחת
הערב נחים לניחו ומחשבניס נורוע וחין מסיניס כלי היום ניום וכלי
הלילה נלילה : **קכא** (כח) בא ללמד לחדם דעת שתם ירחה
סרחיקה ליה שערחת הסנת חל יסית לבו להשתדל נחריצותו להשיג טובות העולם
יותר מעחילת הסנת יד כי לח יסכון לו וזהו חל תסג וכו' לומר תם
העולם הנניל לך נבול הסנת יד ומעט נעיניך חל תסג נבול העולם כל
תחפוץ להרחיב נבולך ותכנס נגבול העולם ונעניניהו מן הנבול תסר
נגבל לך החולה לבח נגבלו תסר לח מנבולך הוח כי הלה דע תיפה כי
הלה הוח תסר נבלו מבוחיך ולכן לח יסכון לך השתדלותך והוח כי תם
השעה דחוקה לך תבוחיך נבלו לך הגבול הלר הלו והדוחק והניחו העולם
הזה וטובותיו לחומות כמו שחמרו כי חברהם בירך נמו תת הנליות ונרות
ולולח תפלת דוד היו כל ישרחל מוכרי רשב וכן ישחק והיה כחסר תריד
וכי ' ומחרי רבותינו ז"ל בפ"ר שניח ישחק לעשו שינוור על ישרח נורות ויבד
להם תם ילחו תשמירת תורת ה' וכן יעקב חילק העולמות עם עשו וח"כ
לח יועילך תרימוך כי העולם הלוה לחוביהו הוח ודי לנו תסר הנבילות

תבוחיהו ולח שכנכם נגבול העולם כי לח לנו הוח ולח יכתן לנו בחריצותם
(כט) וחם חויח תים תריץ ומהיר נמלחכתו ועל כן לפני מלכים
יתיצב שיתמדוהו להטפל נעוררי המלכות ויעמידוהו נעומדים לפניהם חו
לפחות גם שלח יעלה להיות לפני מלכים לח יצבר ממנו שבל יתיצב לפני
חשוכים ונרועים כי תם לפני עוור חו
מוסל :

כג (א) **ומזה** תמצך לך תולדות
לחמר כי החריצות וההשתדלות
הוח המועיל הפך דנריהו הקודמים
חל תחשוב לנך לחבר הזה כי הלה
חחד מחשבים לח תצבר ממך נעלות
על רוחך המחשבה הוחת חו תשתדל
לעלות על עולתן עוור ומוסל לחכול
לחם עולתם חו להעשיר לחכול
לשנעה ולמפסה עתיק נזיקך
ונחומותיך ולח תחד נהן טובה לך
כי הרחסונה שיקרנך סר חו מוסל
נרחוחו עוסק תריות השתדלותך
ויקנך נחוכלי שלחנו הלח דנר-רע
ומר הוח כי הלח כי תכב ללחום
חת מוסל כי תוכה ותהיה מהיושנים
נמשיבת עולתנו להכול נה תתה
והוח קללה תתשב לך תם נעל נפש
ולדיק לתה ותבחר מחנק נפשך יותר מהתנהל בלחם עולתנו כי מעוסק
וחמסים הוח מן הסתם כי הנה נין תנין תת תסר לפניך הוח מחכל
עולתנו תסר תעריך לפניך כי תין ותכבול כי מנגע מעשקות הוח כדרך
סוטר ומוסל (ב) וחו ושמת סכין נלועך תם נעל נפש ולדיק תתה כי
תחמר נלבנך טוב לי שיתי סומי מכין נלועי שלח תסחיתך לח נפשי כי תם
נופי מסחסים הני תת פת נה המוסל נלועי סחסחיתך תת נפשי (ג) ולח
יפתוך טוב המטעמים כי תם נעל נפש תתה תל תתתו למטעמותיו והוח
לחם כוניס שנח על ידי כוניס ומ התלות תו יהיה והוח לחם כוניס שחינו
לחם לחמתי כי תם תל כוניס כי טנע הלחם לסיחיה נו החדם לשוע נפשו
והלחם הוח תרדפה הוח ממית ומסחיתך הנפש כי רוחו מנגע מעשקות
ומה נם שלח יקרנהו המוסל תם לח סיחלתו מתחדל לטריף טרף ולהניח
לו מהמון עם ממעלתו כדרך מוסלים ותם הוח שלח תשתדל ויניע
להיות עולה על שלחן מלכים ורוחים רק להעשיר נם זה עלה נגעדה
נם שטוב הדבר להשתדל נצד מה ללחם ניתך תך לח שתיגע להעשיר כי
הלח התעיף עיניך נו ואינכו וכו' כחבר יחבחר נסעיפיתת דשתיק :

קכב (ד) שמעתי חומרי חל תיגע להעשיר תת וולתך כי לח לך
יסתר העושר לעולם ולכן תבלי עלמי וזתך כי
תס תניניתך רחוי תחדל כי למה תיגע ולח לך ולפ"ו לח יתקשר טעם
התעיף וכו' (ה) וחפשר לנו לחלחת תת דנריהם וזלות שסכול' שתז תתת'
הלח נם שחניעל לוולם לח ינע' שתחל' נחיי ל"ז התעיף וכו' נם לח לך
יהיה נחייך : **ב** (ד) חו יחמר לח חומר עלה שתחדל מלהעשיר כי תס
שלח תיגע עלמך נדנר רק השתדלותם קל וזהו חל תיגע וכו' לך תתה
מניניתך חוסיף מתוך עלמי להיות חדל מלהעשיר חפי' נלי השתדלותם קל
כי תס תסתפק נהכריחי נלנד וזהו מניניתך חדל (ה) כי הלח חל"ל
חפשר תיגע להעשיר ולח תסיג כי תס תם יהיה שתעיף עיניך
נעושר שיחורו עיניך זו יחמיד לך כי מיד יעשה לו כנפים
ותינו וזהו שלח חמר התניע וגם לח חל' נעיניך וחל חחמר תחויק זו ולח
תרפנו ומחי דלח הוה הוה מחי דהוה לח כ"ש וחדרב' נגל כנפיו תחסה
וחסמרם מתחת לחרץ וחיך יחוט עשרי ממני כי דע לך כי לח יעשה לך
כנפים תחסה נהם כי תס יעשה לו הכנפים לרחוק ממך כנשר כשניעף
השמים שעל כנפיו ישח נוזלי כן יסח עליהם עושרך ולח כנשר נעת יקנן
שיעשה לו כנפים לרחף נם עליהם והכנפים הם כי נם שיפור נדקר
ויכסה ממונו מתחת להרץ כמו רנע יעלה על רוחו חמרת ריוח לתת תוקס
ניד תים יתן לו ריוח נדול והוח קב רבו יפריע חנוחתו והשחר יחבל וחנד
העושר ההוח נעניין רע תו יסיחהו לבו ליקח כל הוכו ללכת תל עיר ונבב
יבח ולח יסחיר לו קוף נם לרוב הכסף וניום הקף יבח ניתו וחין כל
מחומה נידו והחיקם בזה : **ג** או יחמר התעיף ותחיר עיניך בו ולח ניעי
עיניך ועניי עיניך נעושרך הנה וחינכו שהוח כלה כרחת כי תלח ממון
חסר וחתרי לה חסר וגם תם לח ילך כלו כרחת רק מקלתו תל יעלה על
רוחך תתי נטוחר כי תסתרנו נכל עוו כי כחסר פרח פעם רחשונה יפרח
השניח וזהו כי עשה יעשה כי חפי' נשתי פעמים עשה יעשה לו כנפים
לרחוק ממך ולח יהיו הכנפים ככנפי עוף סמולך נוזלין נין רנליו שחפשר
יבח עוף תחר יחויק נם תו יפול ק' מהם תרלה כי תם כנשר יעוף השמים

ואינגנו כי עשה יעשה־לו כנפים כנשר יעוף השמים:
ו אל־תלחם את־לחם רע עין ואל־תתאו
למטעמותיו: ז כי כמו שער בנפשו כן הוא אכול
ושתה יאמר לך ולבו בל־עמך: ח פתך־אכלת
תקיאנה ושחת דבריך הנעימים: ט באזני כסיל
אל־תדבר כי יבוז לשכל מליך: י אל־תסג גבול
עולם ובשדי יתומים אל־תבא: יא כי־גואלם
חזק

מוכחי מתיס כמה דתת תמר כי כל שלמוח מלח קיל ושמל תמר הלח מין זה רק כשלח כחמר עליו דברי תורה לך תני תומר דברי תורה לח יסכון לך כי הלח ושיחת דבריך הנעימים הס דברי תורה שתדבר על השולחן כי יתחסו נעימין ולריך נהמתם דברי תורה לשומעם יהפכו ונהי מתיס לשולחן נבוה וחדרכה תכח עין השחחת דברי תורה והטעם כי חמרו רבוחינו ז"ל למה תלמיד חכם דומה לפני ע"ה תחלה דומה לקיחון של זהב סיפר עמו דומה לשל כסף תכל עמו דומה לחרם הנשבר אזין לו תקנה ושוב לח יהיו דבריך רק מחוסים לפניו מה אזין כן לח תכל עמו (ט) ושמל תמר הלח חדבר בחוניו דברים הנכנסים בחלים וחטעים נלבו ענין המזכיל ומטוחה כי בשל החכמה בשל הכסף ותו לח תרע עימו תל תבטח בזה כי הס חדרכה הטמר לך ובחוכי כסיל תל חדבר כי יבוז לשכל ושתה עמו דומה לחרם הנשבר כמדובר למעלה:

(ח) או יחמר פתך כו' כי שתי דברים חמר תחד תל תלחם תמלחם לנדו יהיה רע עין ונם תל חטחו למטעמותיו הס מחלליו המעונים לחר לח נסיח בהם ומתן טעם על חומרו תל תלחם וכו' חמר כי כחו טעל נפשו כן הוח הלחם ההוח מסנר חת נפשו ונם טעם חכלך לחם לנד יחמר לך כלך חלל יין נ"כ ווהו חכול ושתה וכו' לנדו בל עמך ועל תו' ותל תחטו למטעמותיו חסר לח נסיח בהם חמר פתך חכלת וכו' כי מחסר לח הורנלת רק נפתך נמלח כדרכה של תורה ועתה תחכל מטעמים רעים וטוחים והוח לך שנוי ונפך יערענו נפשך ויקלקלו תלטומכתך ימה נם בהיות של רע עין שלנדו בל עמך ולח יחנרך מחכלך במעיך ותקיאנה בלי ספק * ואין לריך לומר שתקיח מה שהחכילך הוח כי הס פתך חסר תכלת תקודם תלחם ניתך נם חותה תקיח תנב תקי"ך מה שהחכילך הוח נניהו כי יבח זה ויחנר לח וח ולח עוד כי הס ושחת דבריך הנעימים כי הלח אין לריך לומר שלח הטיב לך כי הס נם הזיק חותך והפסידך נם חסר תכלת פתך נניהך מלו כי הס נם נחמרך דבריך הנעימים שנתחייבת נדון נשרכת המזון לנרך לח נעל הבית על שיטב היטיב עמך כי לוך תנרכהו שהחכילך ותדרכה חיסרת פתך חסר תכלת תקודם ולח לרעת יצלו לפניו יתנרך כי הס לדברים ריקים ונשחתים וזהו ושחת דבריך הנעימים נתן חייבת נדון נשרכת המזון לנרך לח נעל הבית על שיטב היטיב עמך כי לוך תנרכהו שהחכילך ותדרכה חיסרת פתך חסר תכלת תקודם ולח לרעת יצלו לפניו יתנרך כי הס לדברים ריקים ונשחתים וזהו ושחת דבריך הנעימים ותן שפך כי נם ניתי שלמה היה מנהג לנרך החורת לח נעל הבית כי לח יעלרו ממנו ומה נם כי רוב תקנות וסיומים ונדרים עשתה שלמה נחכמתו כמו שחמרו ז"ל על תון ותקן כו' שהיתה התורה כפפיפה שתין לה חוסים והוח תיקון ועשה לה יהוח נתקניתיו כניהע מרנותינו ז"ל נערכי תנשילין ורנים כעוהו (ט) ומפני שדברים חלו יקהו שיני עם החרן חסר לתלמיד חכם הוח רע עין כהפלנת רניהינו ז"ל נשיחת עם החרן לתלמיד חכם ותולי ויחמר כי לח כל כך כמו זר נחשב הרע עין תחרי תומרו תכול ושקה שתענהו כל כך ותולי יפלה פין נגד התלמיד חכם חסר ידבר כזה ויבוה מחמריו על כן חמר שלמה דברי חלה חסר דברתי חלין בחוני כסיל שהוח עם החרן בחוני עם החרן מקניל תל החכם כחסר הוכחנו למעלה על תוחר כסיל תל תדבר דברי חלה ושם נם חסר הוח "עם החרן נחור לח נמשנה ולח נמקרח ולח נדרך חרן שהן הוח נעל רוע עין נעלם חנב שחר רוע מדותיו כי הלח יבוו לשכל מליך שיחשוב שהוח על שמחך תוחו ולח לשכל יחשנם:

קמד (י) אמר טעם שכל הפנח נגזל תל כל העולם הס דל והס עשיר קשה יותר ויותר הוח תל יתומים והוח תל חסנ נגזל עולם כלומר תל כל העולם דרך כלל תל כל חדם לך נשדה יתומים חין לריך לומר להסנ ותקח משדהו ותכניסהו לתוך נזולך לקחתו לך לנמרי כי הס תפילו נם תל תבח תפילו פעם חחת נשדה שלהם דרך שדותם תל שדך (יא) כי הלח נוחלם ותפוערופוסס הוח יתנרך תבי יתומים ולכן להיות

חזק

טעל כנפיו יעלס והוח פורח השמים שתין עיף פורח למעלה ממנו נחופן שתין מירו מניל כן תחר שהיחלו הסיבות למושלו מתך לח הוכל לעכבך כי חין לחל ירך לומר חיתה נומר חשמים וחמנים תל יכלה הכל כי הלח מיד ישיבך לנך להמליח המלחות וסחורות ומכווי מדיונת למלח חסחורך והן הס יהיו נעוכרך כי חין זה כי חם שתן השמים יכבלו דעתו להמליח המלחות לכלות מהר כל יקר הפלטה עד נלתי השחיר שריד וז"ח עשה יעשה כי נ' פעמים יעשה הכנפים ק' נרחשונה וח' חחרי רחוקו כי היחל להחמוטט כתחונר: או יחמר יעשה לו וכו' לומר כי תרחה סיבות קרובות תל חנדן מחוין כענין תחך נהקפה לחיס. שחוכלו חו שקנית סחורה והפסדת נה תל תחמר דין עשק נים שעשיתי חו נגנים שנחו לי חנדו עושרי כי נהפוך הוח כי העושר ללכת מעמך עושה חת הכנפי' הס הסיבות לעלו' נהן לח שהסיבות הקרובות מחנדות חותו וז"ח עשה יעשה לו כנפים כי הוח יעשה חת הסיבות כי חין סילוק העושר תחת הסיבות כי נהפוך הוח שהסיבות הן תחת הסילוק כתוחיה כי הוח כנשר סכנפיו תחת נוליו כך העושר העולה ממך הוח למעלה מהסיבות וז"ח הלס יש כח נעושר לעוף יותר מהסיבות הקרובות לעינינו לו"ח תל תחמס כי העושר המסתלק ועולה הוח כי ישוף השמים תל החלהים חשר נתנו ומחתו יתנרך הדנר וכו"ח השמים והוח מו"ל נמד' רנה למה נקרח שמן ווויס זעוס מזה והולכים לזה דקודשח ב"ה לח ענייך דנרין תלח שקיל תן דין ויהיב לדין וזהו יעוף השמים כלו' תליו יח' סיבות תל הטוב נעינינו: או יחמר לריך תלמר וחינכו הלס נער חנכי שלח חדע ליזהר ליפח ולינין נדרכים נטוחים מהפסד כיודע לך כי נרנות ה' לחנד מחוק יטמטם לנך ונכלך כי תרחה נעיניך דרכי החיבוד ולח תזהר כי חין לריך לומר כשיהיה הכל נפעם חחד כי הס חף נשני פעמים לח תזהר כי עשה יעשה לו כנפים דרכי חיבוד כי יהיה כנשר שחרס רוחה הכנפים וחינו רוחה נוחליו שעליהם כך תרחה הסיבות ולח העושר המסתלק והוח כי יעוף השמים כנקודם: או יחמר תל תינע וכו' כי דע לך שחין קנות העושר כחיבודו כי תקנהו ניניעה מעט מעט לך נלכתו לח תהיה היניחה כניחה לחט כי הס נגע חחת כי התעיף עיניך נו ואינגנו כהרף עין ותל תחתה על החפץ שיבח לחט ויחבד מהרה כי הלח יקרה כנשר יעוף השמים כי נעליה נדולה יותר מכל עוף מעלה מעלה הולכת ועולה לחט לך נרך תה ומה נם לעורוף יורדת כמו רנע כן היח עלייתך לחט ורידתך מהר: **קמג** (ו) אחרי תומרו הט חוזך ושמע דנרי חכמים וכו' ושיסרם נלנטו ויכוכו יחד על שפתיו שהוח תכזי תסר תודתו תומנותו ולבל יסנה חמר תל תקרע חת נעל תף וכו' כן תלמד מ' רחותיו ולקחת מוקש לנפשך על ידי השכחה המשפת מהכעס ולבל יטרד נעל כרחו מן התורה חמר תל תהי נחוקעי כף וכו' למה יקח משכנך ותטרד מלמודך ולבל תלמר חס השעה רחוקה לי לחנות ותפלגה נענייני קניני העולם יותר מלסר הנפילו לי נו תמרתי תל תכנ נגול יעולם וכו' ותל תתפתה לחסר חסר תרחה שעל ידי חריסתס נעניני העולם הוה יתילנו לפני מלכים כי חויב הים כו' ושמע סכין כו' כמפורש נקודס ונס תל תינע להעשיר כו' ושמל תלמר הס כן חיפה הס תפיה השעה דחוקה לי ותנחרה דרכך לעסוק נתורה תמיד לשומרם נפנטי ולכונס יחדו על שפתי למה לי לחיות חיי נער ותלכה לי תל לחד העשירים מפתו מוכל ויינו תשתה ותעש ק נתורה וונלך לפרנסני יפתח ויניל כי יסמעו דנרי תורה על פ"ו לחט למר הס כה תעשה תל תלחם חת לחם רע עין כי הס מנחר לך חסר יהיה טוב עין ותל תלמר הלח לח תוכל ממנו מטעימים רק לחם לנדו לסעוד לפי כי לח ירע לנבו על הלחם לנדו כי ותת עלמי כי תפילו תל תלחם חת לחם רע עין כי חסר הוח רע עין נס על הלחם לנדו קרע עימו ותל מטעמותיו חין לריך לומר לחכול כי הס תפילו תל תחתו (ז) ושמל תלמר הלח הס יקרבני והוח יקרחני תליו ועם שלח תרנה לחכול כי הס לחם לנדו יוסיף ויחמר חכול ושתה כלומר נס יין שתה חדומי ולמה תלחם לחם לנדו לח תחנה כי הלח כמו שער נפשו וכו' והוח כי שער ניחוחו כח זנים השוערות הו כשעירים עלי דשל מלמון סערה והענין כי כמו השער סיסוער חת נפשו כן הוח כי הוח נעלמו הוח שער נפשו סיסערנה כי הלח נפשו למה שהיח מנפש' בני ישרחל תחפוץ לעשות מלה חלח שעלמותו ברוע מדתו יכנדנה ויש לו שער התחולל נקרבו בין לבו ונפשו כמלמר הרמב"ם ז"ל פ"ב דנרוסין כי על כן נט מעופה ניסרחל כשר והוח כמו שער נפשו כן הוח כי הוח עלמו הוח כמו שער נפשו סיסערנ' הוח ולכן תכול ושתה יחמר לך שעם שלח תרלה רק ללחוס לחמו יוסיף ויחמ' ושתה חיין מכך כי נפשו תפלה כך לנו

חזק לא יריב ריבם להפסיד ממנוך כנגד מה שהפסידם כי לא תמך
בניך ובעלמך ככתוב בתורה לא תענה לרבו והרגתי תהכם וכו'
וזהו הוא יריב את ריבם להפסיד על עסקך נפשם ° ון יאמר
כי גוחלם וכו' לומר כי הוא יתבדך הדיין והנעבל דין
גוחל למה שגוחל עשוק מיד עשקו
תאמר כי גוחלם מעשקם חזק לדוכם
ולגחלם וגם הוא הנעבל דין שביהסבל
יקומים יריס ריבם שהוא יעריך
בריב והתביעה בניך דין של מעלה
תחך כי תין לך דבר ומה נס על לקיית'
נפש שלא יהיה בהמלכת ניך דין של
מעלה כמה ד"ח וה' לקח הוא וניך
דינו כמאחר רבותינו ז"ל מרובה מדה
טובה שבשהוא יתברך נותן חינו
נאלך בניך דינו וכשהוא לוקח נאלך וחסי וה' לקח ואתה עליהם הוא נושא
את נפשך מעליך ואומר יריב ריבם לא תאמר הוא יריב לחך וגם מלת
את שלא תאמר יריב ריבם כי הס לת ריב' ירלה מה שכתבנו בניחור התורה
על חו' הס ענה קטנה לעק יעקן שמע תשמע שעניינו כי עמוי היקו'
הוא כפל משל כל חדם כי הוא מעונה מלד עלמו על יתמותו נמלת הס
ענה תענה שיהיה עמוי כפל כי זוה תוכור לו יתמותו ולכן כי יעקן
תהיה נעקתו כפולה שיעק על עמוי שתענהו ויוסיף ויאמר חויה לי
על עניי כי סלקת לת תני כי לו היה תני חי ולת עיכני ולת היו
בניו יקומים כאנוי לת היה מלר לי ויעק על שברו במר נפשו כמטיח
ואומר מה פשעו מבני המענה לותו שתניו מת ותני בני המענה יעשר
חי להלר לו נאלתו לעקותיו ב' כאחד ואני שמוע תשמע ב' השמעותיו
נגד העמוי והרגתי לתכם לקבוע לת קובעיהם נפש ונגד תשר
הזכרת לותו יתמותו ונעק עליו ושיו כשיכם לשמוע ובניכם יקומים
שהוא כמו שאמרו ז"ל שלא יעידו על מיתתם ולא יורידו לת בניהם
לנכסיהם ויהיה להם יתמות וכור לעולם לא ישכח לעומת תשר
הזכירהו יתמותו תשר היה כשכח כמה ד"ח נשכחתי כמת מלב ווה יאמר
פה בתשר כפל מלת סריב ואומר לת לומר הנה לת שמת לנך לבח בשרה
יקומים רק על כי חלופים ומדוכחים המה ולת יריבו לתך ואם יריבו
לתך תזרשכמו דוה ותכניעם עד יעמדו ולת יעבו עוד ולת ידעת כי לם הם
חלופים ורפים לפוטרופוסם חוק וזהו כי גוחלם חוק ולת ריב ה' יריב
לתך כי הס שנים כתשר כתבנו וזהו יריב לת ריבם לתך ולתר לתך
כלומר גם שהריב החלד ירלה שהוא שניוי כללי שניוי מוח על הניהם קף
על פי כן יריב לתך כי לתה הזכרתו ועניתו לך נגד ה' תין לו כלוס כי
לוקח נפשות חכם והרג חוקו נדין * או יאמר כי שלא כל המוסר דין
על חביבו הוא נעגם תחלה שמנקרים פנקסו וגם כי יעקר כדין נעגם על
תשר לת שלך תתו בניך דין של מטה תמר כי ניקומים לת כן הוא שלא
יענשו על מוסרם דינם לשמים ולעקם שלין יתברך כי שלא גוחלם המיוחד
הוא החזק לעומת רשיונם כי לכן הוא שניהם ועל כן הוא יריב לת ריבם
תשר להם לתך ולת נתם כי לת יבקר פנקסם להענישם כי לת יחשבו כי
יעקבו של שניהם וזה מלתר הכתוב והיה כי יעקר שלי כלומר ולת שיב
דין של מטה שמוע לשמע לעקתו ולת לטפל לנקר פנקסם : או
יתמר כי גוחלם חזק ולת על היותו יתברך חזק יענישך יותר מהרלוי לך
רק יריב לת ריבם לתך שיהיה בעל דינם לריב ריבם תשר לתך לפני
בית דינו יתברך כנודע כי לת נפש כלקתת ולת פורעניות בת מבלי שימלך
בבית דינו להסיר פתחון פה חלילה מדיין התמת כשתמרס ז"ל על ה' נתן
וה' לקח כי וה' הוא ובית דינו ותמר כי על הנתינה שהוא הטוב לינו נמלך
בבית דינו רק ה' נתן לך על הלקיחה וה' לקח הוא ובית דינו כתתור
למעלה וזה תמר הוא יריב לת ריבם תשר להם בפורעניות לתך שיהיה
הוא עורך הריב נמלך לפני בית דינו להסיר פתחון פה בפורעניות תשר
יניח עליך : או יתמר לתן כת גוחלם הענין כי מדת הרחמים יהפך
לך לחויב ולרוגז וזהו כי גוחלם הוא מדת הרחמים הגוחל לותם מכל רע
הוא עם היותו מדת רחמים הוא חוק לנקום והוא יריב וכו' לתך כלומר
מי שהוא מטיב להם יהפך לחכור לתך בלבד עם שלהם יריחם :

קמה (יב) הנה תרו"ל הנדיקים לבם נרשותם והרשעים הם נרשות
לבם והענין חלנו נמ"ם ז"ל כי לעתיד לבח הקב"ה
מרלה לנדיקים ולרשעים היכר הרע ° לנדיקים נדמה להר נבוה ותלול
ולרשעים נדמה כחוט השערה והלנו נוכין והלנו נוכים הנדיקים נוכין
לתך היו בידי הבר הגדו' ההוא והרשעי' נוכים שלת יכלו לחוט השערה
והוא כי עם היות שהיה"ר לתה שלהתנבר על הנדיק צריך הרבה
להיותם מוסלים בידכם מתחזק היה"ר בכל עוו ותעלומות ומכניע עליו
כהר נבוה ותלול תך לת כן הרשעי' כי לם כמוך יקל יכלו לומר שהורגלו
בחטא ולבם ויכרם מוסל גם והוא להם כנבל הנים כמו"ל כי תחלה דומה
לתורה כן' ותח"כ לבעל הבית שמח' ויבא הלך לחים העשיר וכו' ותח"כ

כתמר לחים הבח חלך ביתו על כן תין הרשע צריך יתחזק יכרו עליו לנלחו
כי נרחו ותנועה קלה יעשה הפלו כי הוא כבר נרשות יכרו כל יכר
מחשבות לבו רק רע ע"כ נרחו ומשבל לחוט השערה כי בקלות יוכל לו וזה
עיון הרחות לנדיקי' פהר וכו' כי כן הוא להם ועכ"ז יוכלו לו כי לבם נרשות'
ויכר מחשבותם תחת ממלכתם
לחשוב מחשבות לעשו' בעבודת ה'
מה שתין כן הרשעי' שהם נרשות
לבם כי הרהורי עבירות לבם הרע
ימשלו גם לפעול רוע מומותם והו
הנדיקי' לבם נרשותם והרשעים וכו'
כמלת כי תם לב נדיק יהרהר הרהורי'
בלתי טובים יש לחל בידי הנדיק
למשול בו ולהפכו מרעה לטוב' וזה
תלמדנו עניין ופתי יתן חל לבו כי תשכר

חָזָק הוּא־יָרִיב אֶת־רִיבָם אִתָּךְ׃ יג הָבִיאָה לַמּוּסָר
לִבֶּךָ וְאָזְנֶיךָ לְאִמְרֵי־דָעַת׃ יד אַל־תִּמְנַע מִנַּעַר
מוּסָר כִּי־תַכֶּנּוּ בַשֵּׁבֶט לֹא יָמוּת׃ טו אַתָּה בַשֵּׁבֶט
תַּכֶּנּוּ וְנַפְשׁוֹ מִשְׁאוֹל תַּצִּיל׃ טז בְּנִי אִם־חָכַם לִבֶּךָ
יִשְׂמַח לִבִּי גַּם־אָנִי׃ יז וְתַעַלֹּזְנָה כִלְיוֹתָי בְּדַבֵּר שְׂפָתֶיךָ
מישרים

הוא לריך הנקדש חי הוא יתן חל לבו תם לבו יהרהר תשר לת טוב הוא יתן
חל לבו כנדתקו כי מושל הוא ז"ת הניחה למוסר לנך כלומ' תם לנך
כדרך כל הלבנות להרהר תשר לת טוב תוך מהמוסר ותרלה להניחו
למוסר חל"ת תמר מרפה ממנו כעת ותניחהו במומותיו עד תלכה לי חל
מקום של ת"ח המשמיעים תמרי דעת ותתם יקח לבי ויקבל מוסר על פי
הוללת כי לת זו הדרך כ"ח מרפה מלנך ותניחהו בשרירותו עד שקבל
מהמוריס לת יוכל תך תתה תן חל לנך והעבר רוע שרירותו ממנו ותחרי
כן תטה הזוך לתמרי דעת בניח המדרש לקיים המוסר בו (יג) וחל
תאמר כה תעשה לבני תניחהו בשרירותו תשר לת לבו במומו' נערות תשר
לת טובו' עד יגדל ויהיה קונה לנ וחזי הוא יניח למוסר לבו תחלה ואחרי
כן וחזו לתמרי דעת כי לת טובה העלה הזאת ולת תעשה כן רק חל תמנע
מנער מוסר עודנו נער ואם עדיין לת קנה לנ הכהו בשבט והוא כי תכנו
כו': ב (יב) או יאמר הניקה וכו' כי הנה תספר ממנו תים מלייסר
והכוח תת הנער בנו לת' מנ' ספות ת' חולי לת יקבל נ' מחמלתו עליו כי
יגר לו כי ירחה נער בוכה ויכאיבו ריחניו על כן בטנו תמר על ה' הניחה
וכו' והוא סורס כתוב תלמי כי תין דברי המוכיח מתקבלים תם לת נלחת
מלבו כי מהלב יולחים ותל הלב יבכו לומר עשה ותת תיפה וקשט עלמך
תחלה בתעשה וזהו הניחה למוסר לנך וגם נלמוד וזהו ותזוך לתמרי דעת
(יג) ותחרי כן תל תמנע מנער מוסר כי לו מתקבלים הדברים
היולחים מפי עניהם כתשר כתבנו בניחור התורה כי זה ענין והיו
הדברים החלה כו' על לבנך ותחר כך ושננתם לבניך כו' ומה נס בתמרי
דעת תשר שמעת תתה כי תדע להדריכו נדעת שפתיך ועל השנית הנני
לומר לך דבריס של טעם והם כי הלת טוב לך שיבכה הוא על ההכלות
משתבכה תתה על מיתתו כי תם לת תייסריהו יתעצב לתות בעון שלת
יסרתו וזהו כי תכנו בשבט לת יתות כלומ' תרויח שלת יתות קודם ומתו מה
שתין כן תם לת תכנו (יד) ושמת תלמר ומה תשיב תם תעשה כן ולת
יועיל שתייסרהו ויתות לתתי כן לזה לתר תתה בשבט תכנו וכו' לומר תם
יהיה שיתות גם כן יועילך מוסרו שיתות וכלי ולת חייב כי בשבטך תשר
תכנו נפשו משאול תציל וזהו לתה בשבט תכנו שהם יסורין לנוף ונפשו
משאול תציל : קמו (טו) בא להורות מה גדלה מעלת החכם תשר
מלדקת חכמתו מייסיר תת הזולת על תשר ישמור חכמתו בלבו לעלתו
והוא כי הכל הוא תלה כנגד תלה והוא בתשר ידעתו כי הלב חוסב והכלי'
יועלות להוציא המחשבה תל הפועל ולומר הוא יתברך תל כל תחד מעשו
ישראל בני תם חכם לנך שהחכמה בלבך ולת תוליכה בשפתיך להייסיר
לזולת הלת גם תני ישמח לבי והוא כי כתשר השמחה הוא דבר כולל
מהערבות כן שתחתו יתברך הוא כי תעריבות עושי רלונו ישמח ויתהווה
שפע כי היא שמחתו יתברך הסך הערך השפע שלמר עליו הכתוב לור
ילדך תקי על עיניותיהו ימינו השפע ויכר' תפו עד ייחסהו לתש' כח
וכן תו' ויעלנב תל לבו הוא שלת להמשיך שפע בעולם כי תם תדרכה
ויתמר לתתה תת החדם ולומר כי תם חכם לנך בלבך בלבך ישמח לבי גם
חני כמוך שיהיה התעוררות והוית שפע פנימה תך בלבך בלבך (טו)
ועדין תין הכלי' יועלות לפעול ולהוליך הטוב החוכה תך ותעלוב' כליותי
גם הם כתשר תדברכה שפתיך תיסרים להייסיר לת הוללת בשפתיך כי
כתשר כליות היועלות להיטיב יעלו בהוליך תולדת העריבות תל הפועל
כן תעלוכה כליותי המייעלים חותי להיטיב לך והוא מהה כנגד מדה כתשר
לתתה תייעץ לת הוללת ללכת בדרכי מיסרים לעומת זה תעלוכה כחוזק
הקדושה המתסיכים השפע להריק מהשניות החוכה תל הוללת ולהיות
כי שתה הוא נדר קטון מעלמן לכן תמר ותעלוכה והוא כי כתשר ייעלו
הכליות לעשות טוב מחשבת הלב ישמחו הכליות וכתשר יגל תל הפועל
תו יפלוו בעשם על כן לרמוז תל לתת שפע הטוב תל הפועל תמר ותעלוכה
כליותי כלל הדברים תשר הוא חכם לבו שתורתו בלבו ולת לתחרים לתתו
ונם הכוס' כי היא חכמה לעומת החוטא שכנגם בו רוח שטות יהווה שפע
פנימי למעלה תלמ ומשיכהו למטה לתרץ להטי' לת הכלל לך המייסיר לת
הוללת

מֵישָׁרִים : יא אַל־יָקֹנֵא לִבְּךָ בַּחַטָּאִים כִּי אִם־
בְּיִרְאַת יְהוָה כָּל־הַיּוֹם : יב כִּי אִם־יֵשׁ אַחֲרִית
וְתִקְוָתְךָ לֹא תִכָּרֵת : יג שְׁמַע־אַתָּה בְנִי וְחָכָם
וְאַשֶּׁר בַּדֶּרֶךְ לִבֶּךָ : ד אַל־תְּהִי בְסֹבְאֵי־יָיִן בְּזֹלְלֵי
בָשָׂר לָמוֹ : כא כִּי־סֹבֵא וְזוֹלֵל יִוָּרָשׁ וְקָרְעִים
תַּלְבִּישׁ נוּמָה : כב שְׁמַע לְאָבִיךָ זֶה יָלָדֶךָ וְאַל תָּבוּז
כִּי־זָקְנָה אִמֶּךָ : כג אֱמֶת קְנֵה וְאַל־תִּמְכֹּר חָכְמָה
וּמוּסָר וּבִינָה : כד גֵּיל יָגִיל אֲבִי צַדִּיק יוֹלִיד חָכָם
וְיִשְׂמַח

הוּלַךְ וּמְרִיבִים נוֹכוֹחוֹ גַּם ה' יִמְשׁךְ הַשָּׁפָע לָאָרֶץ וְלַאֲלָקֶיהָ :

קמן (יז) הלא כמו זר כחסד ילמדנו שלמה בחכמתו שלא יקנא לבו בחטאים כי אם יראת ה' ומי לא ידע בכל שלה
לך יאמר כי טוב לנגר יהיה תמיד עם ה' וגם שיראה הצלחת חטאים על
ישים לב לקנאת בלבו ולומר כי קנאת
ה' הוא מקנא ומכעיסין גם לו שיראע
בעיניו הצלחת חטאים ויקנא בלבו
תמיד כי המקנא על הצלחת החטאי'
יקצר להטה כחם כי גם אם נדיק
יהיה לא יגער מתנו יהיה לבו נוקפו
נגד מה כי יראה' רשע וטוב לו ומה גם
אם הוא נדיק ואשר לחם יחסר גם לא
יחטא כפועל יהרהר ואם לא יהרהר
היום יהרהר מחר לו מחרתו ומה גם
אם יראה שילכו ימיהם בטוב עד יום
מותם כי לו יחרץ יגרו עליו בהומרו
הלא זה ימות כמות כל חדש וגם לן
כבודו עמו והלדיק יאות בנפש מרה
ולא לכל בטובה תמנם יראת ואהב תמיד על דבר ה' בלי היסח הדעת היום
כאומרו יקום לו לקנא ולא יירא מן החטא לגודל והירהורו ביראת ה' כי הוא
גם שיראה לרשעים לחריש טוב לא ימים מליראת לחן ה' כי תמיד יפית
מבטחו בו יקנרך ולא יבצר מלבו תקוה טובה בעולם הבא ווה ענין
הכתובים לל יקנא לנדך ללבוש קנאה בהרהורי לבך בחטאים שהוא על
היוסח מולאחים כי אם יראת ה' כל היום כלומר כי אם בהיות לחך
יראת ה' כל היום בלי הפסק כי אז והייתם מולא ולא תירא כי תקנא
מלהרהר ולכשכל כי אין לך הפסק כי כל היום תמיד לחה דבק ביראת ה'

(יח) כי אם יראה שים לחריות לרעים ולחטאים וימותו אקטים
ובלויים לא תירא מפני כך שתקוחך מטוב העולם הבא תכרת מלבבך מה
שאין כן בהעדר תמך יראת ה' כל היום בהתמדה שאז אם יראה לחריות
לרע לולי תקוחך תכרת מלבך ח"ו כי תבא להרהר : (יט) או יאמר
לל יקנא לבך בחטאים המולאחים כי אם ביראת ה' תקנא כל היום גם
שהיא מדת יפה הרע היא לעובה (יח) ושמע מאמר אם הלאחם היתה
כפשוטה מהחטאים החרפתי לך אם להם לחריות עד מותם למה לא
תקנא גם אל תחום כי טובים הוא טוב לך כי אם יש להם
לחריות הנה נזה ותקיחך בחוסר העולם הבא לא תכרת כי תאמר אם
לעובדי רצונו כך לעוסי רצונו על לחת כמה וכמה כמאמר יוסי בן יועזר
לקדיבו שאמר דת ועלה במעלה כלאמרת בגמרא :

קמח (יט) הנה מלת לחת מיותרת ובפשוט הב' היל"ל מסבלי
יין לך הנה למעלה דבר על יראת ה' כל היום כי אם יש וכן'
כאומ' לל יקנא כו' כי אם ביראת ה' כל היום ובאן טעם דבר
אמר עתה התה שמע אמר אני דובר בך הירא את ה' כל היום כי על כן
הנני מייחס אותך לבני ואמר תיעלך תשמע לי הוא וחכם שלא תאמר די
לי ביראת ה' כל היום ומה לי עוד ללמוד חכמה כי אם גם וחכם ושמח
בחזור מה הוספתי בחכמתי על יראת ה' הלא הוא כי על פי דרכך
שתחויק בדרך חכמ' תהיה מאשר לבך מבריותו הרע והוא ואשר בדרך
לבך כי מומות התורה יסלקו כל מומה רעה ממנו מה שאין כן אם תחויק
במלות לבדן שלא יעלהו כח לאשר לבך בתורה ות"ח בדרך בפה"ק הפיות
שבדרך ההוא של חכמה שתחויק תאשר לבך (כ) ועם כל זאת של תבטח
בעצמך להתחב' עם בעלי מדות רעות לומ' תני לתחבר להם ולא תסור
מדרך הטובה כהמה כי הלא לל תהי בסובאי יין בזוללי בשר אשר הוא למו
כלומר להנאת עצמם ולא לנפשם לענג שבחות ומועדים (כא) כי גם
שחיוך סובא וזולל כהם ולא ישיאך לבך להיות וזולל וסובא הנה בהדרגה
הוא כי סובא וזולל יורש לאחרי ואשר תיעו וזולל וסובא רק שחוכל ושות'
עד ייעב לבו בעצם וירדם לא יבצר ממנו שקרעים מלבים נומה וזהו
וקרעים מלבים נומה כי הנומה אשר לבלתי מניע לנדרם לפחות ילבים
קרעים ולכן הזהר כי לא יבצר ממך ידבק ניידך מחבריקם נדר המביא
נומה לכן יאות לך הקרחק מהם בעצם . ב (ד) או יאמר גם
בלומדך החכמה הפר לויחיך בחאחרי וחכם לל תהי עם סובאי יין בעת
שיהיו הם חכמים לא תהי אתם ללמוד בחומרך תוכם לוכל קליפתם חזרוק
שלמוד חכמתם והגעל בזוללותם וסכרותם כי גם שהם לא יפחות לעשות
כעצמיהם רק שהם סובאי יין וזוללי בשר לאו כלומר ולא לך בזיעת אפך
שלא יאמרו לך העשה כן גם אתה לל תהי (כא) כי הלא גם
שלא תלמד לעשות כהם ולא תהיה סובא וזולל לפחות תבער ממך הלמוד
כראוי כי לא יוכן תהי חכמת' תקם בשלמות כי הלא סובא וזולל יורש
מחבתתו על ידי הפליך עלמו אחרי נוזה וגם מיעוט החכמה אשר בשאר
להם תהיה קדושים ולא שלמה והם כן תיפה היוך תוכל ללמוד כראוי מהם
שם מהם יבצר על דוע מדקם . (ד) או על דרך זה לל תהי ללמוד

חכמה עם סובאי יין שלא יסבו לפקח ולא יחכלו להבדיל רק להתבת
היין והבצר למו להנאתם כי לא יבצר להם מעשה כהם והייתי זלל וסובא
להם תמשך בגד מה לאחר יין ובצר (כא) והם תהיה זולל וסובא לא יתקיים
למוך כי סובא וזולל יורש מחכמה לגמרי והם תמשך מעט בלבד לא יבצר
מקנין נומה וקרעים תלבים שלא
קדע הדברים שלימים הן יחזור
הרשות ודלות הזה על החכמה
והירחק ה' ועל הכל האר כי סובא
וזולל יורש מחכמה ומעשים טובי' והם
תהיה נומה בלבד לא יבצר מהיות
שקרעי' תלבים בחלוקת דרבנן הנעשית
על ידי תורה ומצות :

קמט (כב) הנה כחבנו למעלה
על פסוק
שמע בני מוסר לחביך כו' כי תורה
שבכתב מתייחס לאחב ותורה שבעל
פה היא קבלת פה אל פה
לאחם . וחכמי הדורות הם
דדיה שירוונו בכל עת והנה הרב עלמו המלמדנו תורה והדרך'
גם הוא לאחב יתייחס לנו כי גם שאחב הנפשיי בחמת הוא חביבו
שבשמים הרב המלמדנו הוא כמוליד לתוכנו להיותנו בניס לו לעולם הבא
כאב החומרי המולידנו להיות בניס לעולם הזה עם זוה לה' הוא
כי הוא אדון הכל יתברך שמו לעד והוא מו"ל כל המלמד לת בן הבריו
תורה כאלו ילדו שבחוב' אלה תולדו' אהרן ומשה ומוכיר בני אהרן בלבד
והוא כי בן הרב בקדושת בשמתו והקבלה שקבל שמלמד לת התלמיד
נעשים כאב ואם ומקניס בו קדוש' ונעשה בריה חדשה וכבן נולד לעה"ב
והנה הוא יתלבינו שבשמים ע"י רוח קדשו הוסירנו לאמר בני אם חכם
לבך ישמח לבי כו' ותעלוזנה כו' לל יקנא כו' ולאחרי כן בא שלמה ויאמר'
לכל חיים שמע בני השומע אליו שמע לאקה בני וחכם כלומ' שמע בא דבר ה
האומ' לך אם חכם לבך ישמח כו' ועל כן וחכם לשמח לבבך שבשמים
ויסדר לנו דרך הלמוד ואם תאמר כא יש' הלא כמו זר יחשב יפוה שלמה
עלמו לקונו חלילה כי הוא יתברך האמר חלי בלי לאקה בחוש' בני אם חכם
לבך כו' ויבא הוא לאחרי המלך הקדוש לאמר לחיש ישראל גם הוא בני בחוש'
שמע לאקה בני וחכם על כן בא החלמיד ברוח קדשו ויאמ' לנו שמע
לאבך שבשמים הוא אבם האמתי . ודע לך כי זה הדובר בך החומ'
לך שמע לאקה בני וחכם זה ילדך והוא כמודע כי המלמד לת בן חביבו
תורה כאלו ילדו בל יעלה על רוחך לומר למה אתייחס לבן שלמה על
אשר למדני חכמה ומוסר והלא הכל מסיני מאתו יתברך ובלמדי תורה
שבכתב ושבע"פ הן הם לבי ואמי ולא הרב שלי כי גם שמלמדי הקבלתי
הלא עדותיך שיחה לי . ועדיין היה לך מקום לומר גם שאחרה שכן הוא הלא
יהיה כן בהיות הקבלה קדוש' כלמד ממשה או יהושע וזקני' וכיוצא שלא
בחריך ההשתלשלו' ולא נתמעט חיכות הויחה חללו מחיכו' כאיחה
ולו יהיה ספק בתלמידה שעל ידה יקנה בי הוייה חדשה וקדושה שיתייחס
למוליד לוחי בריה רוחנית לך לאחרי השתלשלות הרב בדורות רבים
ונתמעטה חיכותה מאשר היתה בקודמים מה קדושה יקנה בי שיערוך
למוליד לוחי בריה רוחנית על כן הוסיף רוח הקדש ואומר ולל תבוז
כי זקנה אמך הוא מציאות הקבלה לומר כי זקנה כבר ונתמעטו וקלם
חיכות' בגודל ההשתלשלות מאז ועד עתה כי לא כן הוא כי עדיין כח
קדושתה קיימת לעד להקנות קדושה ורוחניות בלומר מאחת המלמד
ולהתייחס המלמד למוליד בריה חדשה ורוחניות על ידה (כג) לכן
לאחרי שהרב ידמה למוליד לל לאמר שם לא לאחת מלמד בחכם שידמה
למוליד רק בכסף מלא שידמה למוכר לפרוש מללמוד כי הלא ולא עלתי
לאת קנה בדמים כי הוא המפסיד ולא לאחה לך הל תמכור ללמד בשכר
כאשר למוך שאם כן לא תדמה למוליד כ"א למוכר כי תהיה כמתפרד
מקדושת התורה כי תמכרנה בכסף והוא ידבק בה ויקנה קדושה ממנה
ולא תתייחס למוליד המקושר בגולד וזה לאשר לויחיך שאל תמכור הוא
חכמה ומוסר ובינה כלומ' לא על המקרח כי מוסר הוא ללמדה בשכר כ"ת
על החכמה ומוסר הם עיון ומעשה שהוא תורה שבע"פ חכמת עיונה
ומוסרי הדרכתה כי כל מעשה המלות תלוי בתורה שבע"פ ובין הבר
הבנת מבינתך מתוך דבריהם וזהו ובינה ולא מה שהוא קדוש מקבל בלבד
(כד) והביטה ורחה מה בין האב החומרי לרב המלמדנו כי הלא אשר לאחו
חכמה ומוסר ובינה שהוא לדיק שלם בעיון ומעשה הן אמת כי הבן החומרי
גיל יגיל כלומר גיל בא לם הוא שייעיד לו הוא יתברך בזכות בנו ועוד
יגיל בעולם הבא לאמם יולד חכם הוא המולידו בלמד תוכו חכמתו ושמח
בו כלומר האב גיל יגיל לך לא יגיל בי בעלמו רק בפרד ממנו כי לם האב
לא למדו חכמה כי לא ידע ואין לו תלנו רק בחיותם היותו תבין לא יאמר
בשמחת בו לשמוח בו בעלמו גם שיגיל למעטו לך יולד חכם אשר
הוא

וְיִשְׂמַח־אָבִיךָ וְאִמֶּךָ וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ׃ כו תְּנָה־בְנִי לִבְּךָ לִי וְעֵינֶיךָ דְּרָכַי תִּרְצֶנָה׃ כז כִּי־
שׁוּחָה עָמֹקָה זוֹנָה וּבְאֵר צָרָה נָכְרִיָּה׃ כח אַף־
הִיא כָּחֲתָף תֶּאֱרֹב וּבוֹגְדִים בָּאָדָם תּוֹסִיף׃ כט לְמִי
אוֹי לְמִי אֲבוֹי לְמִי מְדוֹנִים לְמִי שִׂיחַ לְמִי
חֲנָם לְמִי חַכְלִלוּת עֵינָיִם׃ ל לְמַאֲחֲרִים עַל־הַיָּיִן
לבאים

הוֹא הַמּוֹלִיד לֹא הַחָכָם בְּחָכְמָתוֹ לְמַר לְמִדְנוּ יִשְׂמַח בּוֹ מִמַּה כִּי נַפְשׁוֹ מִתְקַשֵּׁר בְּנַפְשׁוֹ עַל יְדֵי רוּחָנִיּוּת הַתּוֹרָה חֹסֶר לְתַדְנוּ וְיִשְׂמְחוּ יַעֲלֶנוּ יָחַד בְּהִתְעַלְּמוּת מִחְיָנִיּוּת בְּהִתְקַשְּׁרוּת וְיִתְכֵּן כּוֹחַ תּוֹמְרוּ וְיוֹלֵד חָכָם וְלֹא תֹּאמַר וְחָכָם שֶׁעַל מוֹלִיד חָכְמָתוֹ שֶׁל מוֹלֵד יְדֵעַ שֶׁהוֹלִידוֹ חָכָם כִּי הַאֵב הַחוֹמְרִי גַּם שֶׁיְּחָכֵם סִבָּן נִנְדְּלוּ בְּעֵת הוֹלְדוֹ לֹא הוֹלִידוֹ חָכָם וְלֹא הוֹלִיד חָכְמָתוֹ הִנֵּה לְךָ כִּי יוֹהִר הַחְקִרְבוּת מִמֶּרְץ יֵשׁ לְרַב לְכָל הַתַּלְמִיד מִלְּזֹד הַבֵּן וְלִהְיוֹת שֶׁפְּסִיק זֶה הוֹנֵחַ לְרַחְיָה תֹּאמַר גִּיל יָגִיל וְכוּ׳ שֶׁלֹּא לְנוֹכַח (כה) וְאוֹר תֹּאחַר כָּךְ לְדַבֵּר עַל הַנּוֹסַח שֶׁהוֹא בּוֹ וְדַבֵּר לְנוֹכַח וְתֹאמַר יִשְׂמַח תֵּדֵיךְ וְכוּ׳ וְהָעִנְיָן לְ מַר הִנֵּה כְּתִקְנוּ לְךָ תֹּאמַר קְרֵה וְאֶל תֹּאמַר מִלְּמַדְךָ רַק שֶׁכֵּר לֹא תֹּאמַר שֶׁהוֹא לְךָ תֹּאמַר מִלְּמַדְךָ רַק רוּחֲךָ תֹּאמַר כִּי אֲפִלּוּ תֹּאמַר מִמֶּנּוּ כִּי יוֹלֵד חָכָם גַּם מִלְּמַדְךָ יַעֲלֶה עַל חָכְמַת מוֹרֶךָ מִמֶּנּוּ דְּמִיּוֹת הַפְסֵדוֹ מְרוּבֶה כִּי הַנְּנִי מוֹדִיעֲךָ כִּי חֹסֶר מִכֹּר לְךָ הַקְּנֵה דְּמִיּוֹת הַפְסֵדוֹ מְרוּבֶה כִּי הַלֹּא הַחָכָם הַלְמֵד מֵהַרְבֵּה דַּ׳ יִשְׂמְחוּ עִמּוֹ׳ לְחַד הַמּוֹלִידוֹ הוּא רַבִּי כְּתוֹמְרוּ וְיוֹלֵד חָכָם יִשְׂמַח בּוֹ׳ שֶׁנִּית הָאֵב הַחוֹמְרִי׳ שֶׁלְּיוֹתִים הַחֹסֶר הַחוֹמְרִית דַּ׳ הַתּוֹרָה עַצְמָה שֶׁבְּעֵל פֶּה חֹסֶר הִיא הַיּוֹלֶדֶת בְּחָכְמַת לְוֹמְדֶיהָ כַּד״ת וְאֶל תְּשׁוּם תּוֹדִיעַ לְחַךְ כְּמוּפְרָס לְמַעְלָה וְהִנֵּה לְחַךְ חֹסֶר לְמִי דּוֹבֵר דַּךְ וְתוֹמֵר קְנֵה בְּדָמִים חֹסֶר לֹא תֹּאמַר בְּחָכָם דַּע כִּי לֹא יִשְׁמְעוּ דַּךְ מֵהַרְבֵּה רַק שֶׁלֹּא וְלֹא יִשְׂמַח לְחַךְ וְאֶל תֹּאמַר הֵם הַחוֹמְרִים שֶׁהוֹלִידוֹ נוֹסֵף שֶׁלְּיוֹתִים וְנֶגֶל יוֹלְדֶךָ הוּא הַתּוֹרָה עַצְמָה כִּי סִיּוּם יוֹלְדֶךָ בְּחָכְמַת כִּי הִיא חֹסֶר וְלֹא הַתְּיַחְסוּת נִפְשָׁךְ כִּי הִיא הַיּוֹלֶדֶת נִפְסָדוֹת נִנְיֵי יִשְׂרָאֵל כְּנוֹדַע גַּם יוֹלְדֶךָ לְחַר כַּךְ כִּי הִיא עַצְמָה הַחֲכִימָתְךָ וְיוֹלְדֶךָ כְּמוֹ״ל מְחֻכְמַת פְּקִי כִּי הַסִּפְעַ שֶׁלֹּא מְחֻכִּים לַעֲסֹק בָּהּ בְּחָכְמַת כְּחִלּוּ יוֹלְדֶךָ וְהוֹלִיכְתֶּךָ לְחוֹיֵר הָעוֹלָם הַבָּא וְהוּא וְקִבֵּל יוֹלְדֶךָ כִּי סִ מְסִים תִּיכּוּת הַתּוֹרָה עִם נִפְצֵךְ גִּילָה עַצְמִים דַּךְ מִלְּמַדְךָ הַמּוֹלִיד חָכְמָתְךָ לֹא יִשְׂמַח דַּךְ כִּי לְכַרְיָה נִחְשְׁבָה לוֹ תּוֹרָתְךָ כִּי מְכֹרָה׃ (כג) אֱמֶת קְנֵה וְאַל תִּמְכֹּר חָכְמָה וּמוּסָר וּבִינָה׃

הַכְּתוּבִים וְעִנְיָנָם תֹּאמַר קְנֵה וְכוּ׳ חֹסֶר לְחַיִּים רַב שֶׁבְּלְכוּתִי מְכוּוָנוֹת לְהֵיכָל דְּהַלְכְתָּא הַלֹּךְ לְחַרְיוֹן גַּם שֶׁלֹּא יִלְמְדֶךָ בְּחָכְמַת קְנֵה וְהוּא תֹּאמַר קְנֵה וְלֹא תֹּאמַר מֵה מוֹרֵי נִשְׂכָּר לְוֹה חַף תֹּאמַר נִשְׂכָּר וְלֹא תֹּאמַר כִּי חֹסֶר לְמַר בְּחָכְמַת

(כד) וְהִטְעַם כִּי טוֹב לְךָ הַתַּלְמִיד מִבֵּן כִּי גִּיל יָגִיל לְחַי צַדִּיק לְךָ וְיוֹלֵד חָכָם כְּמוֹךָ שֶׁהוֹלִיד חֹסֶר הַתַּלְמִיד חָכְמָה יִשְׂמַח בּוֹ בְּעַצְמוֹ בְּחִיּוּתוֹ

(כה) מֵה שֶׁאֵין כֵּן חֹסֶר תַּלְמִיד חָכְמָה יִשְׂמַח בּוֹ בְּעַצְמוֹ שֶׁלֹּא תֹּאמַר לְמוֹלִיד רַק לְמוֹכֵר וְחֹסֶר לְיַלְדֵךְ נִשְׂכָּר יִפְסִיד כִּי הִנֵּה יִשְׂמַח בְּךָ מוֹכֵל וְנֶגֶל יוֹלְדֶךָ הוּא רַבְּךָ מֵה יִלְדֶךָ הוּא הַמּוֹרֶה וְהוּא וְקִבֵּל יוֹלְדֶךָ לֹא יִשְׂמַח בְּךָ כִּי מְכֹר לְךָ וְלֹא הוֹלִידְךָ

(כב) אֱמֶת שְׁמַע לְאָבִיךָ חֹסֶר מוֹכֵל לוֹמֵר עָלָיו זֶה יַלְדֵךְ הוּא רַבֵּךְ מֵה סֵאֵין כֵּן בְּהַב הַחוֹמְרִי שֶׁאֵין לוֹמֵר עָלָיו כִּי הוּא זֶה וְדִקְי חֹסֶר הוֹלִידְךָ וְאֶל תְּבוּז כִּי זְקֵנָה תֹּאמַר בְּהִסְתַּלְּמוּת קִנְלַת הַתּוֹרָה מֵאִי לֹא תֹּאמַר הֵימֵלֵט מוֹרֵי מִסְגִּיקוּת מֵל הַחֹמֶת פְּנִית הֵילֵל בְּמִקּוֹם יִדְעַת רַב שֶׁהַלְכוּתֵי מְכוּוָנוֹת מֵל הַחֹמֶת פְּנִית הֵילֵל בְּמִקּוֹם בֵּית שֶׁמַּקִּי הֹלֵךְ לְחַרְיוֹן לֹא תְּפִילוּ לֹא יַלְמֵדְךָ חֹלֵל בְּשֵׁכֶר חֹמֶת קְנֵה וְלֹא תֹּאמַר מֵה רַבִּי בְּשֵׁכֶר נַם תֹּאמַר תַּלְמֵד בְּשֵׁכֶר רַק וְהֹל תִּמְכֹּר וְהוּא בֵּין נַחְכְּמֵה הַסֵּר קִבֵּל הוּא בֵּין בְּמוּסָר בְּטִיב הַמַּעֲשֶׂה בֵּין בְּבִינָה שֶׁבֵּין הָרַב מִבִּינָתוֹ קְנֵה וְהֹל תִּמְכֹּר כִּי חֹסֶר תַּלְמֵד בְּחָכְמָה (כו) וְזֶה שֶׁאֹמַרְתִּי לְךָ תַּלְמֵד חָכְמָה וּמוּסָר וּבִינָה שֶׁיִּכְלְלוּ עִיּוּן וּמַעֲשֶׂה הֵל תֹּאמַר דִּיי בַּת׳ מֵהֵנָה כִּי הִנֵּה הֵן חֹמֶת שֶׁגִּיל יָגִיל לְחַי צַדִּיק לְךָ הוּא חֹסֶר לְמַדּוֹ לְדִקּוּת וְכִשָּׁרוֹן יָגִיל בְּעֵה״ן וּבְע״ה בְּזוּכוּת הֵילוּלוֹ יִקַּר מְוֹלֵל וְחֹסֶר לְמַדּוֹ חָכְמָה בְּלַבַּד גַּם כֵּן יִשְׂמַח בּוֹ וְהוּא וְיוֹלֵד חָכָם יִשְׂמַח בּוֹ (כה) לְךָ לְחֵה חֹסֶר תַּעֲשֶׂה לְוַוּי לְלַמֵּד עִיּוּן וּמַעֲשֶׂה שֶׁהֵם חָכְמָה וּמוּסָר וּבִינָה שֶׁהוֹלִיד לְדִיק וְחֵל׳ לִין לְרִיךְ לוֹמַר שֶׁהִסְתַּמֵּת לְחֵה בְּזוּכוּת הֵילוּלוֹ יִקַּר מְוֹלֵל וְחֹסֶר לְמַדּוֹ חָכְמָה בְּלַבַּד גַּם כֵּן וְהוּא וְיוֹלֵד חָכָם יִשְׂמַח בּוֹ וְדַבֵּר לְנוֹכַח וְתֹאמַר יִשְׂמַח תֵּדֵיךְ וְכוּ׳ וְהָעִנְיָן לְ מַר הִנֵּה כְּתִקְנוּ לְךָ תֹּאמַר קְרֵה וְאֶל תֹּאמַר מִלְּמַדְךָ רַק שֶׁכֵּר לֹא תֹּאמַר שֶׁהוֹא לְךָ תֹּאמַר מִלְּמַדְךָ רַק רוּחֲךָ תֹּאמַר כִּי אֲפִלּוּ תֹּאמַר מִמֶּנּוּ כִּי יוֹלֵד חָכָם גַּם מִלְּמַדְךָ יַעֲלֶה עַל חָכְמַת מוֹרֶךָ מִמֶּנּוּ דְּמִיּוֹת הַפְסֵדוֹ מְרוּבֶה כִּי הַלֹּא הַחָכָם הַלְמֵד מֵהַרְבֵּה דַּ׳ יִשְׁמְחוּ עִמּוֹ׳ לְחַד הַמּוֹלִידוֹ הוּא רַבִּי כְּתוֹמְרוּ וְיוֹלֵד חָכָם יִשְׂמַח בּוֹ׳ שֶׁנִּית הָאֵב הַחוֹמְרִי׳ שֶׁלְּיוֹתִים הַחֹסֶר הַחוֹמְרִית דַּ׳ הַתּוֹרָה עַצְמָה שֶׁבְּעֵל פֶּה חֹסֶר הִיא הַיּוֹלֶדֶת בְּחָכְמַת לְוֹמְדֶיהָ כַּד״ת וְאֶל תְּשׁוּם תּוֹדִיעַ לְחַךְ כְּמוּפְרָס לְמַעְלָה וְהִנֵּה לְחַךְ חֹסֶר לְמִי דּוֹבֵר דַּךְ וְתוֹמֵר קְנֵה בְּדָמִים חֹסֶר לֹא תֹּאמַר בְּחָכָם דַּע כִּי לֹא יִשְׁמְעוּ דַּךְ מֵהַרְבֵּה רַק שֶׁלֹּא וְלֹא יִשְׂמַח לְחַךְ וְאֶל תֹּאמַר הֵם הַחוֹמְרִים שֶׁהוֹלִידוֹ נוֹסֵף שֶׁלְּיוֹתִים וְנֶגֶל יוֹלְדֶךָ הוּא הַתּוֹרָה עַצְמָה כִּי סִיּוּם יוֹלְדֶךָ בְּחָכְמַת כִּי הִיא חֹסֶר וְלֹא הַתְּיַחְסוּת נִפְשָׁךְ כִּי הִיא הַיּוֹלֶדֶת נִפְסָדוֹת נִנְיֵי יִשְׂרָאֵל כְּנוֹדַע גַּם יוֹלְדֶךָ לְחַר כַּךְ כִּי הִיא עַצְמָה הַחֲכִימָתְךָ וְיוֹלְדֶךָ כְּמוֹ״ל מְחֻכְמַת פְּקִי כִּי הַסִּפְעַ שֶׁלֹּא מְחֻכִּים לַעֲסֹק בָּהּ בְּחָכְמַת כְּחִלּוּ יוֹלְדֶךָ וְהוֹלִיכְתֶּךָ לְחוֹיֵר הָעוֹלָם הַבָּא וְהוּא וְקִבֵּל יוֹלְדֶךָ כִּי סִ מְסִים תִּיכּוּת הַתּוֹרָה עִם נִפְצֵךְ גִּילָה עַצְמִים דַּךְ מִלְּמַדְךָ הַמּוֹלִיד חָכְמָתְךָ לֹא יִשְׂמַח דַּךְ כִּי לְכַרְיָה נִחְשְׁבָה לוֹ תּוֹרָתְךָ כִּי מְכֹרָה׃ (כג) אֱמֶת קְנֵה וְאַל תִּמְכֹּר חָכְמָה וּמוּסָר וּבִינָה׃

(כו) הִנֵּה תְּנָה־בְנִי לִבְּךָ לִי וְעֵינֶיךָ דְּרָכַי תִּרְצֶנָה׃ (כז) כִּי־שׁוּחָה עָמֹקָה זוֹנָה וּבְאֵר צָרָה נָכְרִיָּה׃ (כח) אַף־הִיא כָּחֲתָף תֶּאֱרֹב וּבוֹגְדִים בָּאָדָם תּוֹסִיף׃ (כט) לְמִי אוֹי לְמִי אֲבוֹי לְמִי מְדוֹנִים לְמִי שִׂיחַ לְמִי חֲנָם לְמִי חַכְלִלוּת עֵינָיִם׃ (ל) לְמַאֲחֲרִים עַל־הַיָּיִן

(כו) הִנֵּה תְּנָה־בְנִי לִבְּךָ לִי וְעֵינֶיךָ דְּרָכַי תִּרְצֶנָה׃ (כז) כִּי־שׁוּחָה עָמֹקָה זוֹנָה וּבְאֵר צָרָה נָכְרִיָּה׃ (כח) אַף־הִיא כָּחֲתָף תֶּאֱרֹב וּבוֹגְדִים בָּאָדָם תּוֹסִיף׃ (כט) לְמִי אוֹי לְמִי אֲבוֹי לְמִי מְדוֹנִים לְמִי שִׂיחַ לְמִי חֲנָם לְמִי חַכְלִלוּת עֵינָיִם׃ (ל) לְמַאֲחֲרִים עַל־הַיָּיִן

(כו) הִנֵּה תְּנָה־בְנִי לִבְּךָ לִי וְעֵינֶיךָ דְּרָכַי תִּרְצֶנָה׃ (כז) כִּי־שׁוּחָה עָמֹקָה זוֹנָה וּבְאֵר צָרָה נָכְרִיָּה׃ (כח) אַף־הִיא כָּחֲתָף תֶּאֱרֹב וּבוֹגְדִים בָּאָדָם תּוֹסִיף׃ (כט) לְמִי אוֹי לְמִי אֲבוֹי לְמִי מְדוֹנִים לְמִי שִׂיחַ לְמִי חֲנָם לְמִי חַכְלִלוּת עֵינָיִם׃ (ל) לְמַאֲחֲרִים עַל־הַיָּיִן

(כו) הִנֵּה תְּנָה־בְנִי לִבְּךָ לִי וְעֵינֶיךָ דְּרָכַי תִּרְצֶנָה׃ (כז) כִּי־שׁוּחָה עָמֹקָה זוֹנָה וּבְאֵר צָרָה נָכְרִיָּה׃ (כח) אַף־הִיא כָּחֲתָף תֶּאֱרֹב וּבוֹגְדִים בָּאָדָם תּוֹסִיף׃ (כט) לְמִי אוֹי לְמִי אֲבוֹי לְמִי מְדוֹנִים לְמִי שִׂיחַ לְמִי חֲנָם לְמִי חַכְלִלוּת עֵינָיִם׃ (ל) לְמַאֲחֲרִים עַל־הַיָּיִן

(כו) הִנֵּה תְּנָה־בְנִי לִבְּךָ לִי וְעֵינֶיךָ דְּרָכַי תִּרְצֶנָה׃ (כז) כִּי־שׁוּחָה עָמֹקָה זוֹנָה וּבְאֵר צָרָה נָכְרִיָּה׃ (כח) אַף־הִיא כָּחֲתָף תֶּאֱרֹב וּבוֹגְדִים בָּאָדָם תּוֹסִיף׃ (כט) לְמִי אוֹי לְמִי אֲבוֹי לְמִי מְדוֹנִים לְמִי שִׂיחַ לְמִי חֲנָם לְמִי חַכְלִלוּת עֵינָיִם׃ (ל) לְמַאֲחֲרִים עַל־הַיָּיִן

(כו) הִנֵּה תְּנָה־בְנִי לִבְּךָ לִי וְעֵינֶיךָ דְּרָכַי תִּרְצֶנָה׃ (כז) כִּי־שׁוּחָה עָמֹקָה זוֹנָה וּבְאֵר צָרָה נָכְרִיָּה׃ (כח) אַף־הִיא כָּחֲתָף תֶּאֱרֹב וּבוֹגְדִים בָּאָדָם תּוֹסִיף׃ (כט) לְמִי אוֹי לְמִי אֲבוֹי לְמִי מְדוֹנִים לְמִי שִׂיחַ לְמִי חֲנָם לְמִי חַכְלִלוּת עֵינָיִם׃ (ל) לְמַאֲחֲרִים עַל־הַיָּיִן

(כו) הִנֵּה תְּנָה־בְנִי לִבְּךָ לִי וְעֵינֶיךָ דְּרָכַי תִּרְצֶנָה׃ (כז) כִּי־שׁוּחָה עָמֹקָה זוֹנָה וּבְאֵר צָרָה נָכְרִיָּה׃ (כח) אַף־הִיא כָּחֲתָף תֶּאֱרֹב וּבוֹגְדִים בָּאָדָם תּוֹסִיף׃ (כט) לְמִי אוֹי לְמִי אֲבוֹי לְמִי מְדוֹנִים לְמִי שִׂיחַ לְמִי חֲנָם לְמִי חַכְלִלוּת עֵינָיִם׃ (ל) לְמַאֲחֲרִים עַל־הַיָּיִן

(כו) הִנֵּה תְּנָה־בְנִי לִבְּךָ לִי וְעֵינֶיךָ דְּרָכַי תִּרְצֶנָה׃ (כז) כִּי־שׁוּחָה עָמֹקָה זוֹנָה וּבְאֵר צָרָה נָכְרִיָּה׃ (כח) אַף־הִיא כָּחֲתָף תֶּאֱרֹב וּבוֹגְדִים בָּאָדָם תּוֹסִיף׃ (כט) לְמִי אוֹי לְמִי אֲבוֹי לְמִי מְדוֹנִים לְמִי שִׂיחַ לְמִי חֲנָם לְמִי חַכְלִלוּת עֵינָיִם׃ (ל) לְמַאֲחֲרִים עַל־הַיָּיִן

לַבָּאִים לַחְקֹר מְמַסָּךְ׃ לו אַל־תֵּרֶא יַיִן כִּי יִתְאַדָּם
כִּי־יִתֵּן בַּכּוֹס עֵינוֹ יִתְהַלַּךְ בְּמֵישָׁרִים׃ לג אַחֲרִיתוֹ
כְּנָחָשׁ יִשָּׁךְ וְכִצְפְעֹנִי יַפְרִשׁ׃ לד עֵינֶיךָ יִרְאוּ זָרוֹת
וְלִבְּךָ יְדַבֵּר תַּהְפֻּכוֹת׃ לה וְהָיִיתָ כְּשֹׁכֵב בְּלֵב־יָם
וְכִשְׁכַב בְּרֹאשׁ חָבֶל׃ לו הֻכּוּנִי בַל־חָלִיתִי הָלָמוּנִי
בַּל־יָדָעְתִּי מָתַי אָקִיץ אוֹסִיף אֲבַקְשֶׁנּוּ עוֹד׃

כד א אַל־תְּקַנֵּא בְּאַנְשֵׁי רָעָה וְאַל־תַּתְאֵו
לִהְיוֹת אִתָּם׃ ב כִּי־שֹׁד יֶהְגֶּה
לִבָּם וְעָמָל שִׂפְתֵיהֶם תְּדַבֵּרְנָה׃ ג בְּחָכְמָה יִבָּנֶה
בָּיִת וּבִתְבוּנָה יִתְכּוֹנָן׃ ד וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמָּלְאוּ
כָּל־הוֹן יָקָר וְנָעִים׃ ה גֶּבֶר־חָכָם בָּעֹז וְאִישׁ דַּעַת

מאמץ

והקודש על כן אמר נגר וכו' זה כיעז ודעת כאשר יתן נס"ד ורוח כ
שתים הנה בחינות המדע האחד לאדוני ויתחלק לשתים ח' החכמה שלמיל
חיים מחיים ג' אשר יצין מקוך כשלמה והם חכמה ובינה והבחינה
הנמשכים הוא מדע טבעי ותחנולות הנהגה שכליים אשר לבעלי שכל טוב
להתנהג בהם במעלליו' והחוש יקרא
דעת והחכמי' אשר מעמד שלשתם
יכוללו בהם הנפש מוציאים כי יש בעל
חכמה ולא חלק לו בבינה ויש יהיה
גם בעל תבונה לך דעת תחבולה
והנהגה שכלי' לזין בהם ויש בבדי רחש
בשכל טוב בכל מעלליהם נוסף על
החכמה והתבונה חסר לחם והנה
היה מקום לשים לדגר ולומר חלכה
לי לכל הנדולים ללמוד חכמה ומדות
מביניתי לבינה בתבונה להוציא
דברים מתוך דבריהם ומה לי עוד
לקנות קנין דעת בחריפו' ותחבולות
הנהגה שכליים כי שם חמי בחומי חלך
בחכמה ובינה ומה יבחוני וימלטוני
מכל רעות המתרגשות לנפש על ידי
בני חדם וע"י יצר הרע ולהניח עליו
כל טוב כי החכמה תעוז לחכם מכל

חריצותו תשר יחרץ * לכן להורות כי לח בדעת יבדר המדבר כדבר הזה
הוא כעין המשל ולומר בחכמה יבנה וכו' לומר תמשול לך משל למה"ד לבונה
בית בחכמת מעשה סנגון תשר לאדם לחוקמו ליסד הבית ולישב בדר לבניו
כסדרן ולהלכתן לכן תם לח יהיה לו חלק בבינה להבין בתבונה מתוך
דברי המלמדו לח ידע להבין לותו ולפתרו לבוחנו בחוקן ניחות לפי מקומו
לדעת לזיה מקום מוכן לקבוע חלון ולזיה לטשות חדר לו יניע כי יש
חדם לפי מה שהוא לו לפי מלחכתו יחות לו לפתוח חלונו מוכיח ולעומתו
מי שיתהפך וטוב לו יפתחנו ימה והמיקם הוא בחדריו חילון ולולמיו ולשר
לח ידע רק בחכמת הבנין לח יכוננהו בחוקן לודק רק יבנה מליחות בית
לך בעל התבונה המבין מתוך דברי לומנו בעשקי חדרים וחלונות
קופים לטומים לבנו יבין לכונן הבית בכל מכוחיו לפי המקום ולפי
צורך מלחכתו ו"ל בחכמה יבנה בית כלומר מליחות בית לך לח יהכונן
חמנם ובתבונה יתכונן (ד) ועדיין כל זה לימנו שוה לו להשלחתו כי כל
חשר עשה הוא הכנה וחס דעה יחשר לשחת ולתת ולהרויח ולהתרחק
מהפשר ישחר ביתו ריקן מכל טוב ונם לח יבא בכל יחעתר לשפסיד
ובעניותו יתכור לח ביתו לך חס דעת קנה בעיב תחבולות קניני עושר
ונכסים לו טוב לו שיכור בעפר נגר וימלח ביתו וחדריו חשר הכין מכל
הון יקר ונעים ויתקיים הכל וזהו ובדעת חדרים ימלחו כל הון כו' כמלח
כי עקר וקיום הכל תלוי בדעת וחריפות טוב הנהגה ובה יתקיים הכל
הן הלה דברי המשל (ג) והמשל הוא על בני חדם החומרים בלבבם
הלח חכמה מקרקע ומכל מלמדי תסביל ותבינה מתוך דבריהם תמרי בינה
ומה לי עוד לזרו לח עלמי בקנין דעת תחבולות הנהגה להתנהג
בעבודת קוני ולהלחס עם יצרי המעבב בידי כי הלח ה' והתורה חשר
תלמד יהיו נכספי להכילני מן החטח ולהדריכני בחעשים טובים כחמר
רבי מחיר ומרחקתו מן החטח ומקרבתו לידי זכות כי לח פוזה העלה כי
זה הוה צריך כי הלח בחכמה תשר תלמוד ממוריך הן חמת סיבנה לך בית
בעולם הבח מדור לפי כבודך ולח חוסיף בה תבונה עוד יוסיפו לך
התכוננות חופות וחדרים רחבים הוא בחשר הרחיב הוא בחשר לחד (ד)
חמנם עדיין לחשר יהיה הבית וחדריו ריקנים מחורות ותפוקים
להתקשטם בהם כל ימי חייך הנלחיים במדור ההוא לח תקנה דעת
להודרו בתחבולות הנהגה לכנוס לתך יצרך ולהשתקע בחלות ועסק
התורה יומם ולילה כי הנה החורות ומלחכים תשר נעשים על ידי המלות
הן הם העטרות והחורות שיתענגו הלדיקים וישבעו בזלחותיהם
כחומרם ז"ל לדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם שהם מלוחיהם
שיטפלו בהם כי על כן לח חמר ועטרות בראשיהם ואמר ודעת שהוא
דעת ויהיו ההנהגה חדרים חשר כבין לך התבונה והחכמה ימלחו כל הון
יקר ונעים מלוטר תפיקיו עדן מה שאין כן לח דעה זו תחשר ממך
שחפשר יפחך יצרך ותפסיד הכל (ה) ושמח תלמר ולח
התורה לנדה תספיק להקריק מן החטח ולכבש היצר הרע
ולקרבו לידי זכות ומה לומך חל כל זה לזה חמר נגר חכם בעוז
וכו' כלומר הן חמת שגבר על יצרו ושטחון הוא החכם בעוז חשר לו
נתורתו חשר למד והבין הך חשר הוא חים דעת והנהגה טובה אינו בוטח
בעצמו כי חולי יתגבר יצרו הרע עליו ויחטח על כן יתפלח בה בדעה חשר
לו שיתכלל על יצרו כחשר עשה בועז שנשבע ליצרו להמן כח נגדו
ויהיה בעוז יוקר וזהו מ"ל נגר חכם בעוז וכו' והוח על יעלה

המתרגשים כמדובר (לא) לך לחקה בני המובדל מן הטובים הלה ולח נסית
לעשות כמעשיהם הל תחמר בלבבך הלח חמי לח להיה מהמתחרים על
היין כחלה כי לח תבחר דרכם לך תשקה טיעור ביטוי להבריח לח נוסי
כי הלח היין יתחד ס בנוף ויתהפך לדם נכחר ויפה מרפח ומבריח לח
הנוף כדבר רב' נר נר חכח ריש לסוין
מכח חמר חמר הל תרח יין בעין
חמורך כי יתחדם בניסך יותר על
חדמימותו ויהפך לדם כי הלח נפיק
מינה תורבח כי הלח כי יתן חדם בכוס
עינו כלומר שלח יתן רק בכוס
לחד בלבד חו טוב לו כי חו יתהלך
היין במיסרים דרך יסרה מן הפה חל
החלטותם והבטן חשר תשלחנו לליהם
ולח יזיק לרחשך ולנך ועיניך והוח
מחמר החכם שנחשל למה שנחת
לח היין חת מפני שנגר בשליחותו לכי
שלחתיו לבטן והוח עלה לריח ולין זה
רק למרבה לשחות ולח לשותה כוס
לחד וזהו כי יתן בכוס עינו שלח יתן
עינו חל כוסות רגיש חו יתהלך היין
במיסרים מן הפה חל הבטן ולח יעקש
דרכיו לעלות ולהיות בח עד הרחש

(לב) חך חחריתו למחר על היין ומרבה לשחות יהיה לו כנחש יפך
שיוקף עקב ויעלה הרגש מלמטה למעלה עד יבלבל הלב והרחש ויחית
כן יעשה היין שיעלה למעלה בראש ונחש במקום שהיה לו לדרך וכלפעוני
יפריש ויתפשט בגוף (לג) ומזה יחסך שעיניך ירחו זרות לומר עיניך
שלך חשר תיכך מהמתחרים על היין שהם מורגלים בעצם
כי עיניהם לח ירחו זרות חך עיניך שלך חשר חתה לח נפיק כהם ירחו
זרות שיחדמה לפניך דברים ורים ולבך בתחלה יחבר לך תהפוכות כי
בראשונה לח תתבלבל לנמרי ויחבר לך לבך כי חשר יחדמה שלך למראה
עיניך הוח הפך החמת שהוח תהפוכות כי עדיין ידע לבך להבחין כי
הורות שירחו עיניך הן הפך מניותם וזהו ולבך יחבר תהפוכות (לד)
לך חסתך מזה שלח"כ והייתי כשוכב בלב ים כלומר והייתי כל עצמך שנם
בלבך חדמה כך שנם לבך יהיה מבולבל שיחדמה לך כחלו חתה בלב ים
בהתגיל הבלבול ללב ירחה לך שחתה שוכב ובלתי נטבע
וחחר כך יהוסף לך מזה רחש כי חחוך חימת' ופחד שחדמה כשוכב בראש
הבל ויחחוך רעד ופחד מליהול כמרחש חבל עד למטה (לה) ושמח
תחמר הלח כחשר חכחי לזה הרעים חשר ימלח חותי בין מעצמי
לחבל ומה לי עצרך זחת לו"ל כשוכי כי כלומר הלח מדעתך לח תפרוש
כי תחמר בעבור מכות רשתך ותיסן יהיו שפתיך דובבות על המשכב הלח
זין דבר מחויק חת החבל כיון כי הלח כשוכי בל חלימי המומי חז יותר
חחר ההכחות בל ידעתי והלח חס בלי יין היו מכים חותי כחלה החלתי
וחשוב עד דכח ולביע עד שחרי מות ועתה הנני בריח חוסס חך זין זה רק
שהיין מבריח ומחזיק לכן מתי חקיץ חוסיף חבקשנו עוד כי יבריחני
ויחלימני *

כד קנב (א) **אם** תרחה לכבי רעה שהשעה משחקת
לחם מלליחים בעוכר ובכסים בל
תקנח בהם ובהיותך בלבי מקנח ימשך שנם בל תחמר מי יתנני חהיה
עמהם וחרחה חיכה יעשו לקנות נכסיהם חולי לח נרחש יקנו הנכסים כי
חס בהיקר וחעשה כן נם חני והוח וחל תתחו להיות חתם (ב) ושמח
תחמר ומי יודע חס כן הוח ומה מני יהלוך חס נכסה להיות חתם חולי
יעשו עוכר בחשפט וחעשה כמעשיהם וירחו לי הזהר מעשות כדבר הזה
כי יכזבו לך ולבם לח נכון ולח תוכל לעמוד על לחיתן בל הדברים כי
יעיניך כי הנה שד יבנה לבם בקרבם לשדוד לקנץ ממון ועשל שפתיהם
תדברנה כי ידברו ויחמרו כי עשל הם עשלים ומרוחם יקנו הנכסים
בחופן חשל ידי כן יטעיך מעמוד על כוונתם : קנג (ג) בכחוב
הלילי חמרו רז"ל נבר חכם בעוז זה בועז ולים דעת מחמץ כח שנשבע
ל' ירו חי ה' שכבי עד הבקר ורקוי לשום לב מה רחו לזייחם פסוק זה חלין
כ' לח יקבן שחמרו על שחותיות בזיבו כחותיות בועז כי חין מקרח יוצח
מידי פשוטו ועוד שבעז הוח חשר ו"ו ובועז הוח מלח ועוד כי חם חומרו
נבר חכם בועז הוח בועז ירחה שחומרו ולים דעת וכו' לזינו על בועז
ולי ירחה לחת כך ולים דעת על בועז עלמו שבשבע ליצרו וחם חומרם
זה כ"ש יחזור על כל הכתוב לח יקבן לו לזון חומרו ולים דעת יורה כי
ל"ז נבר על נבר חכם המ' כי חם היה חליקה לחרת על בעל קומר
וז"ל בקודש לך לחמה וזלת שהכתוב ירחה משולל ההנחה הוקשה להם
חומרו ולים דעת וכו' שחורה שבר כה לח דבר בנין דעת וחם כן חיך הוח
נבר חכם וכן החילו בנבר ונחתו בזיב וגם הקשר חשר לו עם המשורר

מאמין־כח׃ י כִּי בַּתַּחְבֻּלוֹת תַּעֲשֶׂה־לְּךָ מִלְחָמָה
וּתְשׁוּעָה בְּרֹב יוֹעֵץ׃ יא רָאמוֹת לֶאֱוִיל חָכְמוֹת
בַּשַּׁעַר לֹא יִפְתַּח פִּיהוּ׃ יב מְחַשֵּׁב לְהָרֵעַ לוֹ בַּעַל
מְזִמּוֹת יִקָּרֵאוּ׃ יג זְמַת אִוֶּלֶת חַטָּאת וְתוֹעֲבַת
לָאָדָם לֵץ׃ יד הַתְּרָפֵית בְּיוֹם צָרָה צַר כֹּחֶכָה׃
טו הַצֵּל לְקֻחִים לַמָּוֶת וּמָטִים לַהֲרֹג אִם תַּחְשׂוֹךְ׃

כי

קנד (י) בא להודיע גדלת נוקי עון ניעול תורה והנה חס נמצאך עם כתונים חלו גם פסוק התרפי׳ וכו׳ יתמר נסוס שכל חל דנרו נג׳ כתוני׳ אה שלח למוכח ובד׳ למוכח התרפית וכו׳ והוא כי הנה שניס הם המתנטלים ממנה חלוקים זה מזה ים מתנטל ומנע מעסוק בה כלל והוא יקרא לץ כמאמר״ התנח שניס שיוסנין וחין ניניהם ד״ח הרי זה מוסב

לניס והיים הזה להיותו חפץ נבטלה ולינמות וכל ימיו נין ניניו נין עם וולתו עוסק נדנרים נטלים לץ שמו נחמת ויש שעשם היותו מתופסי התורה מתנטל ולח יעסוק בה כראתי כי הוא עצל וכפה ירים תמר רחמות וכו׳ לומר חסר ימנע מהתורה מהסוג הרחמון חין לריך לומר חס נמנע להכעיס כי חין קנה לרעתו כי רנה היח כי חס לפילו הנמנע מפחת עלות על רוחו כי רחמות חכמות ומי יעלה לו הסמימה ויקחם לו שלהיותם חסונות כמרנליות יקרות מלהסיג כד״ח רחמות וניניס ירחק מהם נלומרו כי מי ומי המסיג לותם כי הנה היים סהוא מלנד שמרוחק הוא להיותו לץ כנודע כי כת לניס קיל׳ רוחים פני שכינה ועל כן הדנר נו שלח לנכח כמו שכתנתו על פסוק עד מתי פתיים תחהנו פתי שיהב׳ לנכח ולניס לנין חמדו להם שלח לנכח כי חס וולת זה הפסדו מרובה כי הנה ילקה נממון ונכבוד ונגופו על הממון חמר נשער לח יפתח פיו נהיות נשער על חיזה דין לח ידע הטענה שיוכה נה ולפעמים הוא זכאי נדינו וירח מלהניח טענתו מירחתו פן יקחייב נה ולכן לח יפתח פיו (ח) וחס יש׳ים לנו להיות מחסד מה שיכשר לו לוכות נו מחמת העדרו יקרה שהוא להרע לחנר ממון שלח לטובתו לסכלותו כי סכל ונער הוא ונם כנוד כי לו נעל מוסרות יקללו שיחמרו נרחוקה לותו שהוא מחסד יחמרו חין זה כי חס ריוע לך שהוא נעל מומות להתנטל נתחנולות רמחות ונקר (ט) ונם הסליסית והיח חנדן הנפש נעלם יותר מוולתו כי הנה ותת חולת חטחת וכו׳ והוא כי לפילו זימה שהיח עין פלילי ושל הנחה חס ותת חולת היח כלומר שלח מדעת רק חולת ננגה כחוסד להטיח נחסקתו והטיח נחחותו וכיוצה חין לו רק חטחת שהוא שונג חך לח לחטחת ושונג יחסד לחדם שלח למד ומהעדרו סיכל הדין ושנג רק לתועבה כי שנגת תלמוד עולה זדון ויקרח לך למתנטל מדנרי תורה כמחמר התנח שניס שיוסנין וחין ניניהם דנרי תורה הרי זה מוסב לניס וזהו ותועבה לחדם לך כי החלולת והשונג יקייחם לתועבה לחדם לך (י) ועד כה דנרתי שלח לנכח נדנרי על עוונדי התורה הוא לחדם לך ולחויל הרחוקים ממני חמנס חתה חסר מהסוג הסני הקרוב חלי רק שתרפה ותתנטל מחמת רפיון חני חומר לך לעשך כי התרפית מהחכמות הנ׳ סיח התורה לר כחכה והוא מ״ש ז״ל נפשם ולח מלה יקלה נניטול תורה וזהו התרפית מהתורה נעת יום לרה דע לך כי לר המיצר ונורם לך לרה הוא כחכה חסר היה לך כח להתעסק נתורה וניטלת עחמת רפיון הוא לר לך ועוסה לך חסר׳ כי נהפך לך לחויב (ט) ולו׳ ותועבת נתי׳ הסמיכות כתנו המפרשים שמוך נמקום מוכרת וחפשר לנו לומר כי כל תיכה שים לה תי״ו סמיכות נשחרת על פה תיכה הסמוכה לה כמה ד״ח חסת יפת מוחר שחמרו רו״ל לפילו פעח חים וכן רחיה מלת שחמר המפר׳ שהוח חסר שנה כחומרו מלת שנה ולו׳ שנת לעיני שהוא חללי כחוש׳ שנת קנע כי לח יכבן שלח היה יפן דוד כלל לקיים שנועתו כי שנועת שוח היכה לך הוא שנת קנע וכן תי״ו הסמיכות פה הוא כחו׳ תועבת ה׳ לך כשחר על פה לנלתי יסמך שנו ה׳ לך לחדם לך כי הוא מהנלתי רוחים פני שכינה כנודע

קנה (י) זולת הקידם נח ללמד דעת לל חסר ספק נידו לעשור ולרלות נל ירפו ידיו ניום נרה נחום׳ הלח חין עקבי חפלה רק להקדימה לנרה לך לחברי נוחה מה תועיל כי חפנע נו יקנרך להעניבה לחר חסר נזה ונהיקה ומה נם לחסר כנר הס לקוחים למות נכתנים וכחתמים לו היחל ננף נהם חם ושלום ועדיין לח חתו הנה הנם כנמסרים לסרדיוט לו יעלו לנימה לידון ולמה לחקק להם זכות להפטר לכן חמר המתר פן ולל תעשה כדנר הרע הזה רק לוף ניום נרש שכנר נזה לל תקרפה כי התרפית ניום נרה מלהיות נקון לחק דע כי נר כחכה כי יהפך לך לנר נורר חוסך כחכה הסר לך לעסוק ולרלות ולח תטפל להניל ומסתכן (יא) ושתח תחמר ומה תשכון כי לפנע נעך לקוחים למות ניום הנרה ׳ כי ללח חין זה עכוב כי נם חוסף תניל וחוכל וכעובדיה דמקח מחסיל שנמדרש הנעלם המוסדם נספר הזוהר פ׳ וירח והוא הלל לקוחים למות כי הנה לל תסיקם מן הרחמים כי ללח דע לך כי

ומניס

ומטים לתוך להרג מן האמת לם תחשוך מלהציל כי תתחייב בנפשם *

(יב) וכי תאמר והנעלם הן לא ידענו זה שתעשה רצון קוני בהתפלל בעדם אחרי היותם לקוחים למות מן האמת ואין מיקה בלא חטא וזה בא' אמרי פיהם הו שהם וכחים כעת אך יתעקדו לעשות הרע ועל כן הסוף יתפסם ה' על חטאו ואל יהי אחרו ימי הרע' וימותו וכחים כי יודע בעל התחנה כו' וחם חלה מסוג זה הם הלא כמקר' משה רבינו ע"ה בחטאי העגל לפניו יתב' על הילדים הבגני' בכוללי אמרים אמר לו הקב"ה חל תחוס עוד עליהם כי רעים וחטטים המה ויסוג להתחנן אמר לו הקב"ה לחוח בשחר מהם ויוציאו ויהי הלחים החוח מיקה תחר עשה הפסל להתעות את ישראל וכן בירבעם טרם יחטא בקב החוח יתנרך לפלגו ויתכנו מלאכי השרת באומרים שהיו נהנים מזיו תורתו עד שהניחוהו וחטא בעגל ותקר זכה תוקי כשה הייטב בעיני ה' וחם מה שנאמרה עליהם מיקה והם לקוחים למות החוח על עוכם שבבר עשו חיך חטא בעדם רבה ותפלה ותלילם וכחשר קרה לרבי לחא כמדובר בגמרא הנעלם גם תני יקרני שהניל לקוחים למות תשר חוכו בתנפה בחטא מחטיח ואמרו מן האמים כי מה עשה ותשמותם לרוחות על שבמם עד שהוכרך לטרוח עד השיבם בתשובה ויקניעם בלימוד התורה וחם כן חיפה מיכה תאמר שתתחייב בנפשי חם לח תניל תדרבה לח לזכות יחשב לי לחר שתשרות לשמותם לרוחות בשמלותם על שבמם ומי יודע חם זכותה להשיבם לחרי כן כר' לחא לזה אמר הל תקחה על החפץ לאמר הן לח ידענו זה ותהיה נכוך כי חין ספק כי הלח תוכן לנות החוח יבין לומר חם מסוג העשידים לחטוח המה בוחן לנות החוח נבין ולח יהיה לותם כי מרע"ה ומלאכי השרת לח השיבר הקדוש ברוך הוח למענם חת מיכה וירבעם רק למען יכירו שנדק החוח יתנרך בחמרו בחות' שעתיד להרשיע ונם לבל יהרהרו שהוח בלחי מרחם חליהם ובכלל הדבר הוח שבוחן לנות החוח יבין כי לנך לטובה יכוין להחיות נפשות ישרחל ועל כן יחייך גם שהם לח יחיו בתפלתך וחם הם מסוג החטים נחטחם שקדם חל תחוס כן לח יהיה לך חיותם לזכות על שהעון עלמו לחיו נאחק כי הלח נוכר ושומר נפשך על ידי התפללך בעדם החוח ידע לחרי כן יהיה להפלגה והבלחי שב ילבד בפח *

ב (יא) או יחמר הלל ומ' כי הנה נלטוינו על פקוח נפש חפילו חסר כדע שהם נפקח עליו לח יהיה רק סיתרין יום חו יומים חו חיי שעה לחת וחפילו בשבת כנודע והלח כמו זר נחשב למה נחלל שבת על מי שלח יתעתד לשומרו ולח לקיים מנוה זולתה כי חין לח יהיה רק שעה לחת חתם חשר חשבתי לתשפט ונכון הדבר מתת החלהים כי החלהים עשה למען ילרך כדרכו יתנרך תמיד להמליח המלוות לזכות חת בריותיו וללמדם דעת תיכה יעשו שיתותו וכחים ולח חייבים ומי יודע שם הלים החוח הלקוח למות בתפולת החוח וכיולח זו כי חין ספק שמיתתו כפרתו וחם חת תחשר תשובה לח תכפר מיתתו נמלח חת מיתה משובה וסתו יורש גהינם על כן חם חנינו שבשמים שהוח החב הרחמן ויצוונו לפקח על עסקי חיי שעה עם היותו נוסס למען יכיר לרת נפשו ונם שלח יוכל להתוודות לח ינבר מלהרהר תשובה בלבו ויחות וכזו נמלח מניל מקיים נפש חחד לחיי העולם הבח כעין חשר לוה לנו בתורתנו שבשעל פה שכל המומחין מתודין בקודש וחל תחמה מה יסכין לרשע הרהור תשובה בלי ויוי ומעשה טוב כי הלח משיבה שניתו המקדש חת החשה על מנת שהוח נדיק נמור שחפילו הוח רשע נמור חיפשין שמא הרהר תשובה בלבו ונדיק יקרח חפילו בהיותו מיחוק לרשע נמור ומה נם עתה על ידי מיקתו שתכפר עליו בתופן שתין שהפך שיהיה בכלל המקיים נפש חת מיש' שהוח כחלו קיים עולם מלח וזה יתכן כיוון שלמה בחכמתו הלל מי שכבר הם לקוחים למות שלח יוכלו להיות לגמרי שהרי מניש שהרג תוסך חם תחשוך כי הבלחי מפקח הוח כשיפך דמים כמ"ש ר"ל שחפיל' להילך לשחול ולישוח רשו'הוח שופך דמי'(יב)וכי תאמ'הן לח ידענו זה מה יועילו בחיי שעה שחרי שלח תנבר מהם המות בקרוב ומה זכות יהיה לי לחרי שלח זוכל להניל חמות כפשם לגמרי ומה נם שלכשה להשתדל בכל תחמלי כח וחפילו בשבת וחם לחו שתעבם כי חל תתמה כי על הנוגע חליהם הלח הוכן לנות הוח יבין וחולי בחותו השנות שתחבר מיקתם תוכן לנות הוח יבין שמת יהרהרו תשובה בלבם וימותו נדיקים ולח רצעי' והוח וכות נמרץ וחם לח יהרהר חל תדאג שחילחה שמת לבלחי הועיל כי הלח ומיכר נפשך הוח ידע לבנך שהיה שלם להלילם לגמרי לם יכולת ונם שלם נשולו לגמרי הלח פעולתך בלמה היתה והוח יתנרך יסיר לחדם כפעלו ולח כמשך ממנו ולכן חחר שפעלך היה שלם ודעתך להניל לגמרי

חם יכולת הוח יתנרך יכיר נפשך לגמרי כי יסיר לך כפעלך ולח כמשך בלנד חו חם ימות בלי הרהור תשובה וימות חייב הלח וכוכר נפשך הוח ידע כוכחך כדי למנרה בזכות זה ועליו שמת חייב והסיר לחדם כפעלו שהוח נפעולת עונו ימות :

ג (יא) או יחמר הלל כו' עניין ונקי ולדיק הל תהרוג בחר היטב שעניינו כנודע שהם יצח מניח דין חייב מיתה וים לחחר כך דבר ללמד עלי זכות ולנקותה ממנה החוירהו וחל תהרגהו כי נקי הוח וחסר יבח מניח דין וכחי וגמלו עליו דבר ללמד עליו חובה חל תחזירהו לזורנו שחחרי לחתו לדיק נדיקו והזו יבקי לדיק חל תהרוג חסר

יג כִּי־תֹאמַר הֵן לֹא־יָדַעְנוּ זֶה הֲלֹא־תֹכֵן לִבּוֹת הוּא־יָבִין וְנֹצֵר נַפְשְׁךָ הוּא יֵדָע וְהֵשִׁיב לְאָדָם כְּפָעֳלוֹ: יד אֱכָל־בְּנִי דְבַשׁ כִּי־טוֹב וְנֹפֶת מָתוֹק עַל־חִכֶּךָ: טו כֵּן דְּעֵה חָכְמָה לְנַפְשֶׁךָ אִם־מָצָאתָ וְיֵשׁ אחרית

יחסר שבת לחדי כן יהיה לפלגה והבלחי שב ילבד בפח *

ב (יא) או יחמר הלל ומ' כי הנה נלטוינו על פקוח נפש חפילו חסר כדע שהם נפקח עליו לח יהיה רק סיתרין יום חו יומים חו חיי שעה לחת וחפילו בשבת כנודע והלח כמו זר נחשב למה נחלל שבת על מי שלח יתעתד לשומרו ולח לקיים מנוה זולתה כי חין לח יהיה רק שעה לחת-תחם חשר חשבתי לתשפט ונכון הדבר מתת החלהים כי החלהים עשה למען ילרך כדרכו יתנרך תמיד להמליח המלוות לזכות חת בריותיו וללמדם דעת תיכה יעשו שיתותו וכחים ולח חייבים ומי יודע חם הלים החוח הלקוח למות בתפולת החוח וכיולח זו כי חין ספק שמיתתו כפרתו וחם חת תחשר תשובה לח תכפר מיתתו נמלח חת מיתה משובה וסתו יורש גהינם על כן חם חנינו שבשמים שהוח החב הרחמן ויצוונו לפקח על עסקי חיי שעה עם היותו נוסס למען יכיר לרת נפשו ונם שלח יוכל להתוודות לח ינבר מלהרהר תשובה בלבו ויחות וכזו נמלח מניל מקיים נפש חחד לחיי העולם הבח כעין חשר לוה לנו בתורתנו שבשעל פה שכל המומחין מתודין בקודש וחל תחמה מה יסכין לרשע הרהור תשובה בלי ויוי ומעשה טוב כי הלח משיבה שניתו המקדש חת החשה על מנת שהוח נדיק נמור שחפילו הוח רשע נמור חיפשין שמא הרהר תשובה בלבו ונדיק יקרח חפילו בהיותו מיחוק לרשע נמור ומה נם עתה על ידי מיקתו שתכפר עליו בתופן שתין שהפך שיהיה בכלל המקיים נפש חת מיש' שהוח כחלו קיים עולם מלח וזה יתכן כיוון שלמה בחכמתו הלל מי שכבר הם לקוחים למות שלח יוכלו להיות לגמרי שהרי מניש שהרג תוסך חם תחשוך כי הבלחי מפקח הוח כשיפך דמים כמ"ש ר"ל שחפיל' להילך לשחול ולישוח רשו'הוח שופך דמי'(יב)וכי תאמ'הן לח ידענו זה מה יועילו בחיי שעה שחרי שלח תנבר מהם המות בקרוב ומה זכות יהיה לי לחרי שלח זוכל להניל חמות כפשם לגמרי ומה נם עתה שהניל להשתדל בכל תחמלי כח וחפילו בשבת וחם לחו שתעבם כי חל תתמה כי על הנוגע חליהם הלח הוכן לנות הוח יבין וחולי בחותו השנות שתחבר מיקתם תוכן לנות הוח יבין שמת יהרהרו תשובה בלבם וימותו נדיקים ולח רצעי' והוח וכות נמרץ וחם לח יהרהר חל תדאג שחילחה שמת לבלחי הועיל כי הלח ומיכר נפשך הוח ידע לבנך שהיה שלם להלילם לגמרי לם יכולת ונם שלם נשולו לגמרי הלח פעולתך בלמה היתה והוח יתנרך יסיר לחדם כפעלו ולח כמשך ממנו ולכן חחר שפעלך היה שלם ודעתך להניל לגמרי

חם יכולת הוח יתנרך יכיר נפשך לגמרי כי יסיר לך כפעלך ולח כמשך בלנד חו חם ימות בלי הרהור תשובה וימות חייב הלח וכוכר נפשך הוח ידע כוכחך כדי למנרה בזכות זה ועליו שמת חייב והסיר לחדם כפעלו שהוח נפעולת עונו ימות :

ג (יא) או יחמר הלל כו' עניין ונקי ולדיק הל תהרוג בחר היטב שעניינו כנודע שהם יצח מניח דין חייב מיתה וים לחחר כך דבר ללמד עלי זכות ולנקותה ממנה החוירהו וחל תהרגהו כי נקי הוח וחסר יבח מניח דין וכחי וגמלו עליו דבר ללמד עליו חובה חל תחזירהו לזורנו שחחרי לחתו לדיק נדיקו והזו יבקי לדיק חל תהרוג חסר

יג כִּי־תֹאמַר הֵן לֹא־יָדַעְנוּ זֶה הֲלֹא־תֹכֵן לִבּוֹת הוּא־יָבִין וְנֹצֵר נַפְשְׁךָ הוּא יֵדָע וְהֵשִׁיב לְאָדָם כְּפָעֳלוֹ: יד אֱכָל־בְּנִי דְבַשׁ כִּי־טוֹב וְנֹפֶת מָתוֹק עַל־חִכֶּךָ: טו כֵּן דְּעֵה חָכְמָה לְנַפְשֶׁךָ אִם־מָצָאתָ וְיֵשׁ אחרית

יחסר שבת לחדי כן יהיה לפלגה והבלחי שב ילבד בפח *

ב (יא) או יחמר הלל ומ' כי הנה נלטוינו על פקוח נפש חפילו חסר כדע שהם נפקח עליו לח יהיה רק סיתרין יום חו יומים חו חיי שעה לחת וחפילו בשבת כנודע והלח כמו זר נחשב למה נחלל שבת על מי שלח יתעתד לשומרו ולח לקיים מנוה זולתה כי חין לח יהיה רק שעה לחת-תחם חשר חשבתי לתשפט ונכון הדבר מתת החלהים כי החלהים עשה למען ילרך כדרכו יתנרך תמיד להמליח המלוות לזכות חת בריותיו וללמדם דעת תיכה יעשו שיתותו וכחים ולח חייבים ומי יודע חם הלים החוח הלקוח למות בתפולת החוח וכיולח זו כי חין ספק שמיתתו כפרתו וחם חת תחשר תשובה לח תכפר מיתתו נמלח חת מיתה משובה וסתו יורש גהינם על כן חם חנינו שבשמים שהוח החב הרחמן ויצוונו לפקח על עסקי חיי שעה עם היותו נוסס למען יכיר לרת נפשו ונם שלח יוכל להתוודות לח ינבר מלהרהר תשובה בלבו ויחות וכזו נמלח מניל מקיים נפש חחד לחיי העולם הבח כעין חשר לוה לנו בתורתנו שבשעל פה שכל המומחין מתודין בקודש וחל תחמה מה יסכין לרשע הרהור תשובה בלי ויוי ומעשה טוב כי הלח משיבה שניתו המקדש חת החשה על מנת שהוח נדיק נמור שחפילו הוח רשע נמור חיפשין שמא הרהר תשובה בלבו ונדיק יקרח חפילו בהיותו מיחוק לרשע נמור ומה נם עתה על ידי מיקתו שתכפר עליו בתופן שתין שהפך שיהיה בכלל המקיים נפש חת מיש' שהוח כחלו קיים עולם מלח וזה יתכן כיוון שלמה בחכמתו הלל מי שכבר הם לקוחים למות שלח יוכלו להיות לגמרי שהרי מניש שהרג תוסך חם תחשוך כי הבלחי מפקח הוח כשיפך דמים כמ"ש ר"ל שחפיל' להילך לשחול ולישוח רשו'הוח שופך דמי'(יב)וכי תאמ'הן לח ידענו זה מה יועילו בחיי שעה שחרי שלח תנבר מהם המות בקרוב ומה זכות יהיה לי לחרי שלח זוכל להניל חמות כפשם לגמרי ומה נם עתה שהניל להשתדל בכל תחמלי כח וחפילו בשבת וחם לחו שתעבם כי חל תתמה כי על הנוגע חליהם הלח הוכן לנות הוח יבין וחולי בחותו השנות שתחבר מיקתם תוכן לנות הוח יבין שמת יהרהרו תשובה בלבם וימותו נדיקים ולח רצעי' והוח וכות נמרץ וחם לח יהרהר חל תדאג שחילחה שמת לבלחי הועיל כי הלח ומיכר נפשך הוח ידע לבנך שהיה שלם להלילם לגמרי לם יכולת ונם שלם נשולו לגמרי הלח פעולתך בלמה היתה והוח יתנרך יסיר לחדם כפעלו ולח כמשך ממנו ולכן חחר שפעלך היה שלם ודעתך להניל לגמרי

חם יכולת הוח יתנרך יכיר נפשך לגמרי כי יסיר לך כפעלך ולח כמשך בלנד חו חם ימות בלי הרהור תשובה וימות חייב הלח וכוכר נפשך הוח ידע כוכחך כדי למנרה בזכות זה ועליו שמת חייב והסיר לחדם כפעלו שהוח נפעולת עונו ימות :

ג (יא) או יחמר הלל כו' עניין ונקי ולדיק הל תהרוג בחר היטב שעניינו כנודע שהם יצח מניח דין חייב מיתה וים לחחר כך דבר ללמד עלי זכות ולנקותה ממנה החוירהו וחל תהרגהו כי נקי הוח וחסר יבח מניח דין וכחי וגמלו עליו דבר ללמד עליו חובה חל תחזירהו לזורנו שחחרי לחתו לדיק נדיקו והזו יבקי לדיק חל תהרוג חסר

דרך פסיטותה חסר לח יבנר מחוך הפסטיות חלח דרך סודיי המלוגד נפשטו והנה לחוך כל חדם יעשם יוסר הפשט המונשם שיתפשטו ניד שבלו וידמה זה לדבש וזה לנופת כי הדבש הוח הבלחי נקשם ניד והנופת הוח מתמיי ויערב ויתקה יוסר לחוך על כן נשל משלו ויחמר לכל בני נשל כי טוב דבש הוח הפניחי מכולל מעשה חם היות כי ונפת הוח השעיה בדבש הנפשטת בחוך יחתך לחכך יותר מהדבש הנבלע מיד וחף על פי שחין כלו דבש חל הנה יוד חתנו כי נם מהנופת יצח דבש כי תדחקנו בחוך כי המוץ מתנו וזהו לכל בני כו' (יד) כן במשל הזה חכמה הפנימית הסר הוח לנפשך מתייחסת חליה חך חם מלחת ויש לחריך כל' חם מל זת מה שים החריש שהוח הפשט כמשל הנופת ולח הפנימיות הסר חין לך לחריש יסוף חל תחשוב שלח יהיה לך הטוב המקווה לנפשך בעולם הבח למה שעכשיו נבלבי מתייחס חליה כי הלח נם זה הקדושה לחתיק חיי בעולם הבח לח תברת כי נם זו הקדושת נמרץ חל הפנימיות כי נבלע הוח תוך הפשט כדבש תוך הנשיה חלח שעם כל זה טוב טוב הוח תעשה עיקר מהסוכיות : ג (יג) או יחמר לכל בני דבש שתכלפו

אַחֲרִית וְתִקְוָתְךָ לֹא תִכָּרֵת׃ טו אַל־תֶּאֱרֹב רָשָׁע לְנְוֵה צַדִּיק אַל־תְּשַׁדֵּד רִבְצוֹ׃ טז כִּי שֶׁבַע יִפּוֹל צַדִּיק וָקָם וּרְשָׁעִים יִכָּשְׁלוּ בְרָעָה׃ יז בִּנְפֹל אוֹיִבְךָ אַל־תִּשְׂמָח וּבִכָּשְׁלוֹ אַל־יָגֵל לִבֶּךָ׃ יח פֶּן־יִרְאֶה יְהוָה וְרַע בְּעֵינָיו וְהֵשִׁיב מֵעָלָיו אַפּוֹ׃ יט אַל־תִּתְחַר בַּמְרֵעִים אַל־תְּקַנֵּא בָּרְשָׁעִים׃ כ כִּי לֹא־תִהְיֶה אַחֲרִית לָרָע נֵר רְשָׁעִים יִדְעָךְ׃ כא יְרָא אֶת־יְהוָה בְּנִי וּמֶלֶךְ עִם־שׁוֹנִים אַל־תִּתְעָרָב׃ כב כִּי־

פתאום

סלח יהיה לחריב וסוף לרע לסר יעשי נרחוק לדיק וכסר מחרה לחסס לח יג׳ נהרשיעס כי תהיה לסו כסוח עיניס וגס סיעבו חסלך נרשעים לח יהיה לחריב וסוף לרע לסר יעבו לזולתס נרחוקס עזר כעגדס ועל לסר תקנח נרשעים חל מחוש כי הנה נר רשעים ידעך מלה שלח מנכיס לוסס מהם נעה"ו והוח נר כי נר מלוה וידעך פה כי יחכלוה נהללחסס ולעה"ב לח יחיר להס: נחופן כי טובס קללה תחסר להס: חן יחמר נר רשעים על נסמס כי נר ה׳ נסמת חדס ובטובס נעה"ו ידעך כרס ונסמס מלחור בחור החיי כי יבוכה פה כל זבוחס:

קנט (כא) ארז"ל ומלך מן המלך יכול חס יחמר לך לך עבוד ע"ח שחמעו לו ס"ל ירח חת ה׳ וכן נבוכד נחלר חמר לחנניה מישח ועוריה לעבוד ע"ח ולח חמעו כו׳ ועס סויס חל תחערב עס חוסס שחומרים שחי חלוחות חל תחערב שסופן לילחב חן העולם כו׳ והנה לבחר המחמר יחרכו הדברי׳ חך ניקוט מיהח שחומר ומלך הוח על מלך בשר ודס מעין ענין נבוכד נחלר וחפשר לפחר כל הפסוק ושחרין על דרך זה מפלי נחמר עס סויס שהם על שחי רשויות שהוח בלחי לודק עס הקודס חס לח שנחמר שהוח על הירח מהמלך נגדר חלוה ועוסהו כשני לו חלילו גס נשים לב ל חומר׳ ופיד שניהם שחס יחוור ל הסויס למה יחמר שנים׳ כי הלח חיהו בריח כרוחה שיהיו שניס ולח יותר ומהרחוי יחמ׳ ופידס מי יודע שהם * חך יחמר ירח חת ה׳ נני חחלה ומוה חעשה עיקר ונקיוס ירחקוך חת ה׳ ירח גס חת המלך חבל לח שחבטל מירחת ה׳ למען ירחת מלך ועס סויס שעויים חת המלך כמשנה לה׳ חל תחערב (כב) כי הנה פחחוס יקוס לחידס של סויס בוחלי ומי יודע חס גס המלך יחבד עמהם חס לח ימחס בידס וזהו ופיד שניהם כלומר המלך עלמו והסוכה מי יודע: נא או יחמר ירח וכו׳ כעניו שכחנחו בניחור וידברו העס נחלהים ובמשה ויחמר למה העליחנו ממלריס כי ג׳ הדרגות הן ח׳ ירח חת ה׳ ובמדרגה שפלה יירח גס חת המלך ב׳ לנדור נדר המלך קרובה חל ירחת ה׳ ג׳ להסוות׳ ממש ושבר יבור לו ההדס הוח הדרך הרחשון חך החחרונו׳ הס שתי רעות עס שהחרונ׳ הכניד ויבחנו נ׳ בחינות חלה בלשון המדבר כי חס נהוכיר חיש חת ה׳ וחת המלך לח יסקוף חס שניס עס דבר חחר רק יפסיק בחינה נחיש כלומר בכחוב הוה ירח חת ה׳ בני ומלך ולח חמר ירח חת ה׳ ומלך בני חו ירח בני חת ה׳ ומלך יורה ההדרגה הרחשונה הך החומר ה׳ ומלך יורה הנניס ומהוכיר חת ה׳ והמלך בחינה חחת בחומר׳ שניהם היח הסלישיות הקשה מכולם ובשניס החחרונות חטחו מיסרחל בהדרגה חחלה וידבר העס בהלהים ובמשה שסיקפו חס שניס עמו בהדרגה סמוכה יו"ח ובמשה וחחרי כן הוסיפו לחטח ולחמרו למה העליקונו שהשווס בחינה חחת כחחדים ושויס חלילה כי חחרי החילס בחטח יחבטו חל נדול הימנו וזה לחמר פה ירח חת ה׳ בני ומלך כלומר ירח חת ה׳ בני וחחרי התחזק בירחת ה׳ ירח גס המלך בחופן לח קנע יד בירחת ה׳ והנה חמרתי לך בלשון נפרד המלך ממנו יחבדך שלח המרתי ה׳ ומלך רק נהפסק חינה בניתי למען תבין לבלתי קרב ירחתם חלילה ועס סויס שחירח חת ה׳ ומהמלך נגדר ושוני סחיכות זה לזה כמשנה לה׳ כחומרך ירח חת ה׳ ומלך חל תחערב (כב) כי פחחוס יקוס הידס למען יניעו יד ה׳ נפחחומיות היוחה מחחתו שחינו כיד מלך חלילה חך ופיד המשויס חת ה׳ וחת המלך יחד נחינה ה׳ לומר שניהם · על ה׳ ועל המלך שהיח המדרגה הבלישית מי יודע פידס לרוב נודל הפיר חין יודע ומשיג נדרו כי עלוס הוח מחד: ב (כא) או יחמר ירח וכו׳ להדריכנו נירח חת ה׳ עס היוחו נעל הרחמים בל נחבל מבחינת ירחה בחומרנו כי נעל הרחמים הוח וזהו ירח חת ה׳ שהוח נעל הרחמים והניעס כי נס הוח מלך כלומר עושה המשפט והדין כי זה תומר מלך כי על כן נתקרהו נימים הנוראים למלך הקדוס ולמלך המשפט וזהו ומלך כלומר והוח עלמו יחבדך הנו׳ נעס הרחמים הוח נ"כ נעל הדין בלי פירוד חלילה ועס סויס החומריס כי שניס הס חלילה ח׳ פועל הרחמים וח׳ פועל הדין חל תחערב כלומר חין לריך לומר שלח תהיה מהם כי לח תחבדך תהיה כהם חך תיעלך ס"ח לח תחערב עמהם להדריכ׳ נקרב יחיס שתהיה חחס נס שלבעלי עבירה וילחה חין רע שחלי חבורים כחלה כי לח חוכל להם (כב) כי הלח פחחוס יקוס חידס סיורה מהפחחומיו׳ שחין שניות חלילה כי הלח חס שניס הס עובדי׳ לפי דעתס והס היו שניס למה לח ריחס נעל הרחמים ויעכב ניד פועל החיר לפחוח להחריך חחת חשר עבדוהו רק בח פחחוס כי הוה יורה כי ב׳ המדות מחדות ח׳ נמרן הנה בשופן כי מוה

והבלעני חל חוכך ולח חשחטו נפיך כי נמחס כי מפקה הוח לך נפס מחוק המחטיי חסר דנס ושעוה מעורנים יחד ההוח חניח על חכך כי תהיה מוכן תמיד לחט לך (יד) חמר כן כמשל הזה דעה לך מיכך ונך מה שהוק חכמה המתייסרת לנפשך הוח דרך הסוד הנלחי מלונש ומעורב עס הפס כרנס הבלחי מעורב נשעוה שחהבלנו ותבלעני חל תהי קיס קיס קרי להשמיעו תמיד פן יקנוה ערכו לך מה שיהיה על חכך להשמיע לזולת ולדבר בו תמיד הוח הדומה לנופת שהוח סוד מעורב עס הפשט לך לח הסוד הס פשט שחינו לפי כבודו לך וס מלחת וכו׳ שפר מלחת ללמוד הוח מה שים חחריח הוח הפשט לף על פי כן ושק לך לח תכרוך על דרך החמור: (יג) חו קרוב חל המכר מה שלנטרך להודיעך הוח הכל נני דנס כי טוב כי הנופת הלח הוח מתוק חל חכך וידוע שהבלנו (יד) כן דע־ לך נני החכמה שהיח לנפשך הוח הסוד המתייסר לנפשך כי נמעורב ידוע הוח כי הוח מתוק על חכך והס מלחת הפנימי יש לך חחריח המקווה בעלם והס חין לפחות תקוחך לח תכרח כי נם נמלובש נפיס יש חוסר עס סלח ידמה חל החחר:

קנו (טו) הנה דרך רשעים לחרוב וליחל מתי יורס הלדיק ויקנה נחלתו וביתו ודרך הלדיק לחסר כך לשחות נפילת הרשע לוויתו חסר הרב לו ביתו לכן נח להוכיח חת כל חחד מהם והיחל נרשע ולחמר כמדבר חלין על תרב חתה הרשע למוה הלדיק לחמר מתי ימכרנו כי ימוך ותקחנו חתה ולף נם הס הין לו הוה כי הס מקוס נמקוס הפקר שסס ירבץ חל תחתידהו ותפדד רבנו ותחרוש חותו המקוס בכלל סחר הקרקע לור׳ ורעך (טז) כי סלח שבע יפול לדיק ולכן חדל לך כי יקוס ותתה הרשע לפילחך קרוכה כי ח"ל נו׳ רשעים כי הס נרעה חחד יכשלו חפילו רשעים רבים וחכי רשעים יכשלו נרעה ולח הס׳ יפלו כלומר סחפי נכשלון לנר לח יקומו הפך הלדיק שבשבע שיפול ממש יקוס ולכן הזהר כי נם רשעים רבים הין לחל ידס להשמ׳ ויכשלו נרעה ומה נס עתה חתה כי יחיד חתה כי מכשל נרעה ח׳ ובוה חסר תעשה לנדיק מכשל ותפול הפך הלדיק כי נס שהוח יחיל שבע יפול וקס לחחרי נפלו ממש ולח חמר וקס נשן"ק הוי"ו כי הס נפת"ק לומר כי טרס יפול כבר קס כי קימתו מוכנת מלפניו יחנרך וכי יפול לח יוטל (יז) ובהתימו להוכיח חת הרשע שס פניו חל הנדיק חסר הרשע יחרוב ביתו חו יפרר רבנו ותמר לס תרחה סהרשע חויבך יפול חל תשמח שתחה הנפלית בחוך ובכשלו שהוח פחות מנפילה חל יעל לפחי׳ לנך נפניס (יח) פן ירחה כו׳ ותמר פן ירחה ה׳ עס שהכל נלוי לפניו יתנרך ומהרחוי יחמ׳ פן יראע בעיניו ה׳ העניו כי סלח בלוי רשעים רבה ולח יחסס השמח בחידס חס לח כשתתק הלדיק על חבנוד רשעים הוח על חסר הרע לו ולח נמה שהוח רשע ונן תמוחה על עוברו רנון קומו יתנרך והנה מי וה החיש יבחין כוונת הלדיק חס יסמח נפיר מכחבו על שנחתו חותו חו על היותו רע בעיניו ה׳ כי חין מבחין וולתו יתנרך ביחן לנוח וכליות על כן חמר פן תהיה סמחתך בחופן ירחה ה׳ מה שירע בעיניו לנבב ויבניח בכוונתך כי היח רעה בעיניו שעיניו יחוו לנבב עס שלח ירחה רע בעיניו הבריות מש"כ בהיות סמחת הלדיק לנוס שניס כי חו חין הוח יתנרך חס פניו חל סמחת הלדיקים כי בחנוד רשעים רבה: חו יהיה פן יבניח וירחה מדת הרחמים ורע בעיניו כלומר חולי לח נרחניח מדת הדין ירע כי חס נם נרחניח מדת רחמים וז"ח פן ירחה כו׳ ולח חמר כי ירחה חו פן ירע כו׳ שהוח כלומר פן תהיה הרחייה נם בעיניו ה׳ רע ולח נלבב בבחינת הדין וחזי והסיר מעליו חפו חל מקומו הרחמין כלומר החף שהיה עליך כשהיגר לך הרשע שחלח כן לח היה יכיל לך וחחרי כן הוסב על הרשע עתה והסיר חותו מעליו למקומו הרחמין שהוח כי תשוב והנח החף ממנו עליך:

קנז (יט) אמר הנה יש שני מיני רעי׳ וחטחי׳ יש מרעים חת הבריות ומנריס חותס ויש שכל רשעתם הוח בניס למקום ולח בניס לבריות והמין הס׳ יקרלו מרעים והב׳ יקרלו רשעים וחמר חס יקנח לנך בחטחים רשעים נגד ה׳ בניס לבורח וחפוץ להנר להם יכן יפתה לנבך להתחבר למרעים ומנריס חת הבריות למען חתה והס תרעו חת הרשעים לשמים ומלינים׳ לעשה כחמור למען תחבר במרעים ולשמח החמר הלח מקנח הרשע׳ לחי עושה כחמור למען ירעו חת הרשעים נס זה היענך חל מקנח נרשעים (ך) כי הלח חסר מחבר במרעים וכוונך לטובה נפיך מיכה חורנה רנה כי עתה לח יהיה ח ריח לרשע שנתתנך חתה הכשר חתס יחרנו להרנות לחרע עך

פתאם יקום אידם ופיד שניהם מי יודע : גם־ אלה לחכמים הכר־פנים במשפט בל־טוב : כד אמר לרשע צדיק אתה יקבהו עמים יזעמוהו לאמים : כה ולמוכיחים ינעם ועליהם תבוא ברכת־טוב : כו שפתים ישק משיב דברים נכחים : כז הכן בחוץ מלאכתך ועתדה בשדה לך אחר ובנית ביתך : כח אל־תהי עד־חנם ברעך והפתית בשפתיך : כט אל־תאמר כאשר עשה־לי כן אעשה

היה רחוי להם ישתעו לך לקול החות הזה כי יוכפל המופת כי וולת שקיבלו רעתם הפתחומיו' הורחק החסדות לך לת ישתעו כי מי מהם יודע ומשיג דבר זה שיזה לך וו"ת לל תקערב שהות החות' לולי תדריכם כי פתחום יקום חירם והיות פיד שניהם כלות' כמשך משתי המדות יחד כי ת' התה נחתת מי יודע זה וחנין מהם לחילו מהחות הנו' כדי שיקבלו מתך לכן לל תקערב עתהם: ג (כא) או יחת' ירח ת' ואמה שנירח ה' תומר ש"ך נני תתה תהי' מלך תוכל על העול' כי נדיק תוכל נירחת חלהים ויהיו כל הנלבלים וכסיליהם נידך וזהו נני ומלך ש תומר רוח הקודש כחלו פיו יקבר המדבר ירח ת ת' והנך נני ומלך כי מי מנצח המלך ימתה ניד נני וכמעשה דיהוצע ננעניו ונעשוחך פלח על ידי שתמלוך כחמור לל תקערב עם שונים והות נמה שתמרו ו"ל נגרחשים רנה פרשת ויחי כי דניחל בעשותו פלח על הנדת החלוס מניחה ניחוחין תמר לנסכת ליה כי חצנו־לחלוה מסנה למלכו של עולם והות לת קבל שתמר כתם שנפרעין מן העוברים כך נפרעין מן הנעבדין וזה יחמר פה ועם שונים שנעשותך מרחות יחשיבוך שני לה' חלילה לל תקערב תין נדיך לומר להודות תו שלח למחות כ"ח תפילו שלך התקרבות דעתך מנעלי שנרח ו (כב) כי הלח מה שהות ודתי הות כי פתחו' יקוש חירם של שונים וחם יקוש נם פיד שניהם של נעבד נם כן עם פיעבד מי יודע כי חולי יקבל הנעבד ליעבד וישתברו שניהם עובר ונעבד וחם כן חולי תתפקה וחתנה ינעדוך ותעבר נם חקה כתם שחולי לת תתכתם יומר לנלחי קבל כתשר עשה דניחל ונמלט על נפשו וחפש' רמזו רבותינו ז"ל זה שתנחומא שחומרם כל מי שהות ירח תן הקנ"ה סופו ליעשות מלך ממי חקה למד מחברים שנחתר חל עמק שוה הות עמק המלך שהושו וכו' וכן יוסף שנחמר נו חת החלהים מני ירח וכן מעה ירח מהניט וכו' ויהי ניעורון מלך • שקשה על דנריהם שתם כן חיפה כל ירחי ה' היה להם למלוך ויתכן הות על הדרך שניחרנו והות כי מלכות מנרהם מסוג זה שנרחותם שעבד שרי מעלה של ד' מלכים כי על כן הות ועבדו הפילוס כעודע כי יפקוד ה' על נבא המרום ותחר כך ועל מלכי וכו' ותומר ויגרש מפניך חויב וכו' וזה יהיה מחמר מלכי נדק נרוך תנרש לחל עליון קונה וכו' שנירחת חלהים שנחדרהם קנה תחלה שמים תחר שם נבא המרום נתרום ותחר כך ותרץ • ושיעור הכתוב נרוך תנרש ונשפע מתחו יתנרך שעל ידי כן היה קונה שמים ותרץ וזהו מה שהמליכו לתנרהם שהשוו כלם ותמרו נשיח תקה עליהו תלוה תקה עלינו כמתמרם ז"ל שהות מהיותך מושל על פשרים והשרים עלינו תלוה תת עלינו הנה כי חין מלכותו רק הורחת היותו מושל נירחת חלהים וכן יוסף מלכותו שמלך הורחת היותו מושל נמלות נירחת חלהים כי מול מנרים מהייב שעבד לת ימלוך ונמלכו יורה שהות מושל ומלך נירחת חלהים ותשה מנל נמלות ושנרים ולת יכלו לו מלחכי מרום כעודע להיותו שלם מכל ישרחל ועל כן היה ניעורון מלך מפחת היותו מושל נעליונים יותר מכלם והות מלכותו ולת שנהג שרחת מלכות והסיקם נשתר ירחי ה' שלח תעדר מהם כח על המול ועל שנות הטנעים כרני חניוח נן דוסח ודומה לו :

(כא) או יחמר קיוב לל הקודש ירח ת ת' נני ויקרך הפך נני חדם כי נירח הות העבר והירחוי הות המלך שמנם מקה נני ירח ת' וע"י הירחה תהיה מלך רע מושל על המערכ' והנרי' להמשיך שלח נטבע וכיוצח נזה עם שונים וחושנים היות מנצח לה' חלילה והות הנוחנים כח לשרים ח מערכות נחוקן שעל ידי שנרח ו יהי כחו זר כחשב נעיניך שעל ידי ירחת ה' תמליך עליהם לל התערב (כב) כי הלח פתחום יקום חירם לשר מהפתחומיות יומר כי מה' היח ולת תשר חו מול שפעולתם נהדרנה לחט על פי תנועתם וחם נם השר שנמשרה לו נהפנה קרובה לל הטבע יגוור הות יקנרך חף נם על ידי מלחך ולפעמים מי יודע חם השר גם הות יסנר עם השונים חו המול עתהם כחשר קרה למלריים נמלרים כעודע וזהו ופיד שניהם מי יודע שהות השר והשונה חו המול עם הקיוב כמות זה כן מות זה חלילה ונמלט שם שמים מתחלל ח"ו • קס (כג) הנה מהכתובים הנחים ירחה יהוה נהם דנרי' ידעם כל היח חכם מעצמו מנלי עלתו שלח לומר לרשע נדיק תתה ושיכין נתוך מלחכתו ושלח יהיה עד חנם נרעתו וכו' לכן תמר דעו חיפה כי נם שה לחכמים כי נשלם יש חיכות ועניין כחשר יבח ניחורו נסייעת דשמיח והיחל ותמר הכר פנים נרעשט נל טוב כלומר הכר פנים נם נעשותך משפט נל עוב (כר) וכ"ם חשר יטה משפט ומלדיק רשע שתומר לרשע נדיק חתה יקבהו עמים כו' שיקבוהו עמים כו' ולעניין שמיכות הכתובים תומר לרשע כו' ולמוכיחים וכו' שתעתי נשם קדמונים שתמר תומר לרשע נדיק חתה יקבוהו עמים וכו' שיקנחה הרשע ויקפקר לעשות רע נם חת הכלל נסיבת המחויק נידו (כה) חך למוכיחים חת הרשעים להניחם למוטב יגעם להם לחמר לרשע נדיק חתה לומר הלח נדיק חתה ונן טובים ולח נחמין למעניירי הקול

עליך לכן לחוו נדיק דרך הטובה נלוי לכל למען ירחו וימהו ויסכרו פי דוברי שקר ונעשותם כדנר הזה נמקום שלנלתי מוכיחים יקבוהו עתים וכו' על חלה תבח נרכת טוב וחין ספק כי זה הות פשט הכתוב נחמת (כו) והנני מוסיף נוסף מעלי לכי דרכם. ניחור פסוק שהחריו שפתים ישק וכו' והות כי טעם מה שלמוכיחים יגעם הות כי חם המוכיחים יחמרו חלין רשע חתה יעיו פניו ויפעור פיו לנלי חוק ויענה עיות נגדם ולח יקבל מהם לעשות נכוחה

לך נחמור לו נדיק חתה יבוש ויסכרו שפתיו מעניות רע וחדרנה מעיב דנריה טובים וכוחיחים ויודה לגיב ולתקן חת חסר עיוהו וזה יחמר שפתים ישק וכו' לומר חדע מה טעם למוכיחים יגעם וכו' הות כי עתה הרשע ההות שפתים ישק שפה עליונה נתחתונה מלעגות עיות וחדרנה מעיב להם דנריה נכוחים וטונים כחמור תו שפתים של מוכיחים ישק כי יערבו לו דנריהם ויסקם כמעט מכשיקים פיהו לחמר מדוע מלחתי תן נעיניך להכיריכי ולח הבטח חל הדוברים רע ומנדילים עלי וגם מעיב דנריה נכוחים לעשות נכוחה כהוכחתם נאקום עוות ע"י התכללותם כמדובר :

קסא (כז) לפי פשוטו שהומר תחר ונניח ניחך על נית מידור נו החדם נעולם הזה יבח ליעץ חת החדם ירחיק משלו ומחמו מנכי חדם לנלתי בח לירי חנופה וגול ושנחה וקנחה וחקרות ונקימה ונטירה ומורם מהם כיולח נהם וזהו הכן נחוץ מלחכתך לורוע פרות וכרמים ניתקוס שתין תכנים ליטפל עמהם הרבה ושמח תחמר ומה תעשה לנמות לי נית לשנתי ותצטרך ללוות תם מעט תשר תחי ותצטרך ליטפל נהכנתי העיר עשה זלח חיפה ועתדה נשדה לך תחלה שתוכיח חת החדמה תשר.תתעתד לחסיף חת תנוחתך כמ"ש ז"ל שעל כן נקרח סדר זרעים תמונה שתחמין נה' יקעתך לחסיף תנוחתו ולח תחנך זריעתו ותחר שיהיו לך מעות מחשר תוליח החדמה ונניח ניתיך כלומר שתהיה ניתך הפנית לך ולח לזרי' לתך (כח) וע"י זה תשר תמרתי לך שתמעט נעסק עם תכנים והכזותיהם תנטוח שזל תהי עד חנם וכו' ושזל תחמר כחשר עשה לי כו' והות כי לו היתה מלחכתך ועסקך עם כללות התכנים לח יתמך לך רק חיזה חטוח שתנח לירך כי לח יכנר לו תקבל טובה מרעך חו רעה הם תקבל טובה יפתה לנתך להיות לו עד חנם כלומר נתקום שזין שם הפסד ממין רק על דנר כעודו כי לח תנח להיות לו עד להעיד נו על מה שים נו דנרי' דממונא לעקר וזהו עד חנם שהות על חנם נלי נרמת הפסד ממון והיח חנופ' ומה תנח נם לירי שוהפנית נשפתיך על יותר מוה שתפת' נשפתיך להיות עד חנם כי שפתיך יפקוך חחר שהורנלו לעשות עיוד נם נמה שלנו חנם (כט) וחם יעשה לך רעך רעה נהדבוקך עסק עם נני חדם תקנה שנחה ונקימה ונטירה לומר כ שחר עשה לי כן לעשה לו כו' לך עתה נחשר לחדתיך תהיה מוכיח שתל תהי עד וכו' ושל תחמר כחשר וכו' ולהיקש נידך החטחים המתרנגים מעשות עסק עם חכמים • (כח) או יחמר לל תהי עד וכו' נמה שחמרו קנח מפר' על שלח כחמר ופיקים לו ונתפתית שהיח מלה מורכנת מפקה ונפקה ופירשו על העד שתפקה חת הדיין והדיין נפ זה ושחשוב יהיה עניו ה"ח של והפתית כה"ח השלה כמו שלקרח לך נתו החכמים לחדרוש לומי חתם נחים לומר לל תהי עד כו' והפתית כלומר וחם פתית נשפתיך חת רעך יעיד לשקר נשנילך (כט) ושל תחמר כחשר עשה לי שהעיד לשקר להרוייחני כן תעשה לו כלומר לח לחוש חם להטיח למעיד לי חפציד חת שכשנדו כי תשיב לחיש כפעלו וכחשר לח חב הות על שכשנדי לח לחוש על שכשנדו נם הכי כי עניירה נורכת עניירה • ב (כח) או יחמר לל תהי עד חנם נשניל רעך להשיחו מה שלח רחית קף חם פתית לומו נשפתיך להוליח מלבו החתח ולח יחטיח כי נחמן הות חלוך לל תחמר לשלח עד חמת לחי (כט) וכן תתה תשר העיד נשנילך לל תחמר כחשר וכו' ותסמוך על נחמנותו להעיד נשנילו: (כו) ושם נחמר שחום' ונניח ניתך הות על נית ומדור שכוחה החדם נעסק התורה נעולם הנח כחשר כתבנו על נחכמה יננה נית ומר כי החפץ לעסוק נתורה ומעט תשר לתו להתפרנס ויצטרך לעשות לחר מן המלחכות לריך שתהיה מלחכתו נלתי מעורנת עם חכמים ל תהיה המלחכה נחופן תהיה נלתי לריך

אַשְׁרֵה־לּוֹ אִשָּׁה לְאִישׁ כְּפָעֳלוֹ׃ ל עַל־שְׂרֵה אִישׁ־
עָצֵל עָבַרְתִּי וְעַל־כֶּרֶם אָדָם חֲסַר־לֵב׃ לא וְהִנֵּה
עָלָיו כֻּלּוֹ קָמְשׁוֹנִים כָּסּוּ פְנֵי חַרְלֻים וְגֶדֶר אַבְנָיו
נֶהֱרָסָה׃ לב וְאֶחֱזֶה אֲנִי אָשִׁית לִבִּי רָאִיתִי לָקַחְתִּי
מוּסָר׃ לג מְעַט שְׁנוֹת מְעַט תְּנוּמוֹת מְעַט חִבֻּק
יָדַיִם לִשְׁכָּב׃ לד וּבָא כְמְהַלֵּךְ רִישֵׁךְ וּמַחְסֹרֶיךָ כְּאִישׁ
מָגֵן׃ כה נם

להתקיים והתפרנס בה להחמיד בה כל הצנה כ"ח שיסחר לו רוב הצנה פנייה ממלאכה לעסוק בתורה וטעם כל הוא' כי התור' צריכה פתבודדו' לכן רבן בחוץ מלאכתך חוץ לעיר והוא כענין אחד חלקיה וחביריו סרים שכירי' חוץ לעיר וזה לא תחמיד כי תתבטל מהלמוד רק תעשה הצנה וזהו הכן עד קנוך שדה מחסר תקומעשיסתך ומלאכתך וזו ועשדה בשדה לך לקיים התכתי הצני והוא כי תעתד מחוץ בשדה לך כי תוצרעו שיתעתד להוציא לך תבואתו וזה אחר שתעש' בשדה לך ותזרעו אחר ובנית ביתך בעסק התורה כי בחכמה יבנה בית של העה"ב כי הלא יהיו לך מזונותיך בטוחי' מחסר וזרעת ומורע עד קציר תצנות מתלאכה כי אחר הוא סמוך ובטוח לך זה מעשותך מלאכה תמידית שתבטרך שלא להתבטל ממנה ולא תחמד תמתין עד שיהיה לי שיעור רב וזו תצנה כי אם בהתעתדך בשדה לך כלומר המספיק לך בלמנוס מיד ובנית ביתך החמתי כי הוא יתברך לא ימנע טוב ולא תמר ובנית בית רק ובנית ביתך הוא לבל תחמר הלא אם תבקש לבלתי התבטל טוב טוב לי כי תסמיך על שולחן זולתי זו תקבל פרס מרדיני עם תלבי תבריהם ולא תצטרך להכין בחוץ מלאכתי כלל וחלמוד כל ימי לזה תמר ובנית ביתך כלומר בעצתי ותת כמלאכת בונה ביתך כלומר לך לבדך ולא לזרים אחר מה שזין כן בנקנך מוולתך כי תחלק עמם כי בלל החכמה בלל הכסף וטוב לך יהיה כל הסבר לך לבדך כי זבות מפרנסך תקבל גם תת בפרנסך תת עצמך (כח) ועוד תרויח בעצתי ותת וזלת כל הכתוב כי בזה תהיה בטוח מהיות עד חנם ומלומר כחסר עשה לי כו' והוא כי בהיות מלאכתך מעורבת עם תכסים זו תפפרנס מהם תולי יתרנם היותך עד חנם בעבור רעך ולהחבתו וזהו נרעך זו תם תקחתו בתפקיד להעיד לך הל תבת לומר כחסר עשה לי כן תעשה לו כו':

ג (כז) ובגמרא תס"ו רבותינו ז"ל הכן בחוץ מלאכתך וו מקרא ועתדה בשדה לך זו מצנה תחר ובנית ביתך זה גמרא והוא כי האה בזו ללמד לתדם דעת בב' דברים אחד יעשה תלה יסוד מוסד מן המקרא ולא ערזו בלבד ומתנו של המצנה ותק"ב של הגמרא ב' בל יאמר ללמודו די בתחת מפלפתן עד עלותו של הסליחים כי מבלעדי מעשה אלפתן לא ידע עשות נכוחה להבין בין דם לדם ובין דין לדין והוא כי המקרא הוא כחורש תת השדה וזרה לו כיר והמצנה הוא כזורע בו על פי מדות שבתורה כדרפת בהן מקל וחומר ומגזירה שוה ומדרפת סמוכים וייקורין וההיקש בכל יתר דרפות שבתורה והמצנה כלה יולחה מן המקרא כלפת פחדמה היולת ממנה על כן על המקרא לאמר הכן בחוץ מלאכתך שהוא הכנה בחרישה לשדה שלא יוכל לים ללמוד דין מתוכה כמו שלא ילקט היא מעדה כיר שעדין לא מורע והמצנה אחר כך היא כשדה מזורע אך עדין לריך נים לחסוף תת התבואה בו לאחרי זרר חוכל מתוך תבן וקש והוא כי לאחר זרר שדרי מצנה בלבד ידמה פסולת תבן וקש והוא כי הלא תשר לה ידע רק שדרי מצנה בלבד ידמה למי שזרע ועדין אין לו מה יאכל כי עדין יהיה מצולח ונעוב לה ידע להתנהג כי התנאים אבלי עולם ואין פוסקין הלכה מפי מצנה עד בא הגמרא שאליו יאספ הים מלהיות מצולח ובו יתבצע כי יבורר בו פפק ההלכה על ידי קושיות והוויות ופירוקים כליקט שבלים ודש לוחם ווורה ובורר לוכל מתוך תבן וקש ומביא החטה אל הבית כן ילקט מצניות ובריתות ותוספתות ומימרות ומקשה ומתרץ כדם הזה עד יבורר השוכל וילא הדין לאמתו והוא כי דקדקו ז"ל כי אלת אחר מיותרת שהל"ל ועתדה וכו' ובנית ביתך לו אתר בנה ביתך אך יאמר נמה שתעשה אחר המצנה שהוא לקבץ בריתות ותוספתות ומימרות ותקושיות ופירוקים בזה ובנית ביתך שבמצנה לבדה תדרבה יתרב כי תבתים אבלי עולם כמדובר:

אן כאו שבריך לבבור כל מיני התוכל תסולק מזון ותק אל הבית כן תסלק כל מה שתזכו הלכה והבטת התוכל אל תוך ביתך הוא לבך

(כח) אך לפני זה כאו זר ויסבב קשר אל תהי עד חנם אל הקודם ויתכן יאמר הלא לויתך להיות מתופסי התורה בכל תלקיה ללמוד עוד תוסיפך להזהיר גם ללמד לרעך ואל תהי עד חנם כי הלא אחר בנוף ונפש ואחר בטמות העתידות בלא נופים יחד כלם קבלו עליהם ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה והוא לטון רבים נמלא כל אחד מעיד על רעהו שיעשה גם הוא כמוהו ואם לא יסתדל יעסוק בתורה ומלוף גם הוא נמלא היה עדותו עליו חנם ואם פחית אותו בשפתיך עד שהודה לעסוק בתורה ולא יעשה (כט) אל תאמר כאחר עשה לי שלא אחזיבני ולא עשה כאשר דבר לי כן אעשה לו שלא אחזיבהו להועילו ולהוהירו שיית אשיב לאיש כו' כי אם שוב תשוב פעמים רבות עד תביאהו למוטב:

ד (ל) על כו' הלח לויתיך ללמוד וללמד כאבותר בדרך האחרון

(לא) ואחרי תו' אשר ראה תנשים קרא להם כדבר הוה אמר הנה אלכי טרם אראה בעיני דברים אלה התבודדתי ואחז' אלכי בחוץ ואתם' חוציא לשיח לבי בלבד שהרהורי לבי הם הפעלו להאמ' מהעלות אמנם אח"כ ראיתי בחוש תנשים שבעלותם תבדו שליותם כאומרו על שדה איש עלל עברתי בדרכים שבתבנו ואז לא לבד לבי הלך בעומות הוהירו' כי אם לקחתי כל עלמי מוסר שלקח ובפפס בהשרשה יקירה והיה המוסר מעצו שנות וכו' (לב) ועתה בני שת קל ואומר אם אלי אשר אמרתי יותר לקחתי מוסר עם היות שגם שאתעלל אדע יותר מכל שהשמתי יותר לקחתי מוסר עם היות שגם שאתעלל אדע יותר מכל השחר מה תעשה אלה כי יבא מתהלך ריסך שקל מהרה יבא דלות ידיעתך אשר תחבר ממך כמהלך הזה הנהפו לדרכו ולהגדיל הדבר לא אמר כמהלך בב"ף רק מתהלך בלא כ"ף הדעיון ומתמיך אשר תחסר יהיה כאיש מגן שגרגש אחסרונו מאשר כפרד מעצו כן יהיה מה שיחסר ממך בעצלותך כאילו כהלך ממך איש מגן אשר היה מגן לך: ה (ל) או יהיה הרמז כי הנה במערכי ה' יש ג' סוגים יש בעלי תורה שיעבד תמת שומרו בעסק התורה ויורע בעצמו מקרא משנה גמרא ולימוד מעשה מלחור שנה שנה לו אחד בחדש שדרי משנתו ולמודו אין לריך לומר שיתכח כי אם גם יאמר בלא שיבושים ויתחלף לו בין טמא לטהור ומפטור לחייב ומחסור למותר וטוב ממנו הכפל והסוב השני יאמר לכרם שנפניו עושים פירות תמיד מבלי יורעו שנה שנה כן ר"ת חיברי האים ההוא הם כנפנים שלא יאשו מהולים עבדים וחירות כן לא יאמרו חיברי השתקעם במעשה כך עדין לריך יניף ידו לומר גפנים תמותרים והנחות תשר לא כתורת ה' כן יאמר הפשמת תלהים וחכמים ועבירת קריקע חומרו שהיטפל בתחוותיו וכנגד שניהם דבר שלמה נרעת המקעלל מדרכו הטובה תשר פחויק בה ועל התחד תאמר על

שדה

וייחסנו הנעלי מצנה בלי לימוד הגמרא לתשר לו שדה ורועה וחם יקעקל מהגמרא הוא כמקעקל מקלירה ודישה וזרייה ובירור תוכל מתוך פסולת כן גמרא קוצר ולוקט ומקשה ומתרץ מבדר ומלבן ההלכה והדין לתמתו ועדין תשר לא ירד לעומקו לערך הגמרא תפשר יקעקל ויתמר מה לי עוד לתרי היוח לי שדה שדרי מצנה שהן הם כל עיקר תורה שנע"פ ובנקל תדע התמת והדין וכן תשר ליח' לוולת והעמיד תלמידים הרבה שלח ידמה לתח'לו שדה שבריך לוורע' שנה שנה ויתר עבודות עד יגבור בר ובמשל שבריך תדם לתזו' תלמודו תמיד שנה בשנ' כן יבכח הכל תדידמה המעמיד תלמידי' לנוטע כרם שנפניו קייצים ועושים פירות תמיד שבעלים נהנים מפירותיה כן התלמידים תשר העמיד הנה שנים כנפנים העושים פירות מעלמ' אבלי יורעו שנה שנה בשדה והין לריך רק לתקן בלד מה כוות' תת כרמו ועודרו בלבד כן לא יפטר' הרב רק לבית מעייניו בם מעט בתזור' נאות להם ומחליפין יוליחו פירות ויתכל גם הוא והנה גם תשר העמיד תלמידים הרבה היה לו מקום לומר הרי העמדתיו ולמדתים שנתים שלם עתה הם מעצמ' יבינו וישבילו די יתר ספוקם ומה לי עוד עמל וטורח עליהם ע"כ על בני מאני העצלים תלה תניח ידו בניח ותמר על התחד המתעצל תחרי זורעו הסר' וידע שדרי מצנה ויתעצל מהגמרא תמר על שדה תיח עצל עבדתי ועל הצני המתעצל לעמול עם תלמידיו הנמצלים לנפני הכרם ותמר ועל כרם תדם תשר לב וקרח לו תשר לב כי תשרין דעתו מרובה מהקודם כי על טורח ותיקון מעט מתבד טוב'הרב כי תחרי תלמדו בעסק מעט יתנסמו(לא)והנה בעל השדה עלה שדהו כלו קמטושים שהנעדר ידיעת הגמרא טועה על כל דבר ודבר כמדובר למעלה שהנתנים אבלי עולם סיתבשו בכל להעדר גמרא וכרם תדם תשר לב גם כי הגפנים נתקושם עושו' פרי ולא נפחתו כי התלמידי' לח יפנותו מהחוי' בתור' תשר למדו לפי יכלת' תך כשו פני הכר' תרולי' העולי' על הנפנים עד שלח יהיו הזמרות מהשר גדלו על פניה' תריולים והוא כי התלמידים שלח שמשו כל לרכן יעלו על כל תשכלו'דיניה'שבשני'ע"ר מו"ל שלח נפסק'אלב כפ"ם על שלח שמשו כל לרכן ועל ידי רפיון הרב הזה יתנע'מלשמש כל לרכם ויעלו פני הלבותיהן תרולי פניות עם שערין הכר'קיים בתשבלותיו' ודיני הלבותיהן וגם הנדרים והסייגים נוספים על ההלבו' שיגדור הרב עליהן לבמור פירו' הכרם הם ההלבו' תשר הסייגים כשומרים לכרם סביבותיו שלו בלי ספק יהרסו לגמרי והוו וגדר תבניו נהרס' תשר תבניו יתברך ולבן רב פסעו בעצלותו מלהטפל בם והעון בקול' על לותרו והוו וגדר תבניו נהרס'

(לב) ותחרי תו' תשר רתה תנשים קרא להם כדבר הוה אמר הנה אלכי טרם אראה בעיני דברים אלה התבודדתי ואחז' אלכי בחוץ ואתם' חוציא לשיח לבי בלבד שהרהורי לבי הם הפעלו להאמ' מהעלות אמנם אח"כ ראיתי בחוש תנשים שבעלותם תבדו שליותם כאומרו על שדה איש עלל עברתי בדרכים שבתבנו ואז לא לבד לבי הלך בעומות הוהירו' כי אם לקחתי כל עלמי מוסר שלקח ובפפס בהשרשה יקירה והיה המוסר מעצו שנות וכו' (לג) ועתה בני שת קל ואומר אם אלי אשר אמרתי יותר לקחתי מוסר עם היות שגם שאתעלל אדע יותר מכל שהשמתי יותר לקחתי מוסר עם היות שגם שאתעלל אדע יותר מכל השחר מה תעשה אלה כי יבא מתהלך ריסך שקל מהרה יבא דלות ידיעתך אשר תחבר ממך כמהלך הזה הנהפו לדרכו ולהגדיל הדבר לא אמר כמהלך בב"ף רק מתהלך בלא כ"ף הדעיון ומתמיך אשר תחסר יהיה כאיש מגן שגרגש אחסרונו מאשר כפרד מעצו כן יהיה מה שיחסר ממך בעצלותך כאילו כהלך ממך איש מגן אשר היה מגן לך: ה (ל) או יהיה הרמז כי הנה במערכי ה' יש ג' סוגים יש בעלי תורה שיעבד תמת שומרו בעסק התורה ויורע בעצמו מקרא משנה גמרא ולימוד מעשה מלחור שנה שנה לו אחד בחדש שדרי משנתו ולמודו אין לריך לומר שיתכח כי אם גם יאמר בלא שיבושים ויתחלף לו בין טמא לטהור ומפטור לחייב ומחסור למותר וטוב ממנו הכפל והסוב השני יאמר לכרם שנפניו עושים פירות תמיד מבלי יורעו שנה שנה כן ר"ת חיברי האים ההוא הם כנפנים שלא יאשו מהולים עבדים וחירות כן לא יאמרו חיברי השתקעם במעשה כך עדין לריך יניף ידו לומר גפנים תמותרים והנחות תשר לא כתורת ה' כן יאמר הפשמת תלהים וחכמים ועבירת קריקע חומרו שהיטפל בתחוותיו וכנגד שניהם דבר שלמה נרעת המקעלל מדרכו הטובה תשר פחויק בה ועל התחד תאמר על

שדה

כה א גַּם־ אֵלֶּה מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר הֶעְתִּיקוּ
אַנְשֵׁי חִזְקִיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה׃ ב
כְּבוֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דָּבָר וּכְבוֹד מְלָכִים חֲקֹר דָּבָר׃
ג שָׁמַיִם לָרוּם וָאָרֶץ לָעֹמֶק וְלֵב מְלָכִים
אֵין חֵקֶר׃ ד הָגוֹ סִינִים מִכֶּסֶף וְיֹצֵא לָצֹרֵף כֶּלִי׃
ה הָגוֹ רָשָׁע לִפְנֵי־מֶלֶךְ וְיִכּוֹן בְּצֶדֶק כִּסְאוֹ׃ ו אַל־

תתהדר

יעלרמו הגסס והחומר חסר לנו מלובשים בו מכל עד תכונת הדברים וזה אמר כנוך וכו' לומר כן תמת שלעומת היות כבוד אלהים הסתר דבר הוא גם כבוד מלכים מחן מלכי רבנן חקור דבר לעמוד על המיקן על דברים על פי החקירה (ג) הך מה דעבדה בן אדמה חסר מהומר קרקע וקנר מצע שכלך מהסתרע ותבנה תמיד כי הלא דן מלכי קוצר הסנק חכמים בחכמתם מק"ו ומה לס החרץ הלוו חסר עומדות הון רגליהם בה מיום היוסה לא ירעו ולא יבינו לחקור ולדרוש לס היוד בחמצע חלל שכדור למה לא תרד למטה מבקודת החמצע שחפילו החכמים בעומיהם על דעת אחד לא יעמכו זה יאמר סעלם הסמים דומה חופה בעבע ועל כן בהוות שכל הכדור יעמה מדחה תעמוד בחמצע וזה יאמר בהפוך הוא כי עלם הסמים סניב יחפו בה ועל כן תעמוד בחמצע הנה אדון יד החקירה מגעת עד תחתת הדבר רק הנך השוה שבהם שלהיות שכדור הסמים בין החלק שלמעלה בין החלק שלמטה מן החרץ הכל יחייחם לל הרוס שכל הכדור קרוב לל הספה יותר מהחרץ על כן החרץ שבחמצע תחייחם לל העומק אך לא ידעו ולא יבינו לעמוד על תחתת הדבר על ידי החקירה תיכה תעמוד לס יחחווה זו ידחוה וזה אמר הנה מהיות סמים לרוס סיחייחסו לל הרוס יאמך שהחרץ תחייחם לל העומק אך ולב מלכים מהן מלכי רבנן חין ללכם חקר סחין בו חקירה לעמוד על תחתת הדבר וזה ק"ו סחין עליו תסובה לס החרץ אמר לחתה עומד עליה לא תדע תיכה תעמוד מה תעשה נגהון הסוחרת הרמים והנסחים מפלחות תמיס דעים על כן טוב לנבר יסמוך על התורה ועל הקבלה שהוא יתברך קולה חרץ על בלימה והוא יתברך בחכמה יסד חרץ בל תמוט עולם ועד והחיקם ביחר הדברים

(ד) ומה מיבער בלב החכמים מומה לחקור דבר לח מקוטן ערך נפשם כי חלח רבה היא מחד אך הוא מפלח עבירות החומר עד יופעט חים מעבירותו והוא הנו סינים מכסף הוא החומר והחלקה כי חז ויצח לצרף הוא היוצר יתברך כלי שתעלה הנפש חלילו יתברך חז תהיה כלי מוכן לקבל ולהכיל כל הסודות כמודע מענין יסיבה על מעלה כי גם הנשמות יביאו ויסכילו בפלחות חל (ה) ואחת תמיר הלח לז תהיה תפלרתו יתברך בחדם חסר ברח לם לח בתת בו רוח דעת להשכיל בנוף ונפש על כן תמר גם חת הטוב הזה לח מצע ה' מהחדם חסר יוצר כי הלח טרם יחטוא חדם היה בחחד ממלחכי הפרת עודנו בחומר עד חסר חטוא על הנפש והשליט בעצמו חת השטן הוא יוצר הרע הוא מלוך החות וחי תפסיר לתקן זה עד יבולע המות להוא מן העולם כי חז על בני החדם נגוף ונפש יכין כשחו הוא יתברך נצדקתם ובדבקיתם בו יתברך לא יפלח מהם כל דבר וזה תמר הנו רשע הוא שטן הוא יוצר הרע לפני מלך העולם יתברך ויתעלה פתו ונקרח רשע כמו שחמרו ז"ל על נוסח רשע וכו' וחז ויכון בצדק הוא כסרון בני החדם כשחו שיהיו מרכבה חליו יתברך ויבח על כסון חומרו לפני מלך ולח מלפני מלך בחחד מב' דרכים חו הנו חותו רשע שהוא עתה לפני מלך להשטין תמיד וחז ויכון וכו' חו כי הלח לא יעטל הוא יתברך חת סחחל לנמרי כי הלח לחד ממלחכיו הוא חך יסיר חלחת טומחתו חו ממנו ויעשר כח' מיתר מלחכי קדם נחופן שים הנו רשע

ועודנו לפני מלך והו לפי דרך הו"ל :

ב (ב) ועל דרך הפסוק יחמר כענין מו"ל על דבר עלם שחל שהוא חת פי ה' לחמר מי יעבר על החרס

והשיב הוא יתברך וכי דילטור חני שחלך רכיל חקור חתה והטל נורלות והמה על דבר כוה ועל כל מספס שים לפני כל מלך רב ושליט יקרה לפיתים יהיה שים בן חות ויכיל עלמו בתחבולותיו ובהיקש זה בהפך והלח כמו זר נחשב למה יעשה כה הוא יתברך ובהפנחתו הגדולה לח יניד חו יגלה הדבר כי שין מעשור לה' לגלות כי הרבה פתיים למקום ולח יסתיר ויניח הדבר חל חקירתינו כי חולי לב מלך חו חר ושופט יטעה ויכח מספט מעוקל לוה חמר כעוד חלהים הסתר דבר וכבוד מלכים הוא חקור דבר כדבר ה' חל יהושע שכעודו יתברך הוא שלח לגלות חל ירחה רכיל ויהושע כמלך יחקור בנורלותיו (ג) והנה יפלח כי הלח מי נתן

כיהושע

נכבוד עליון חלילה חך מספס והלחה כעוד למלכים מתן מלכי רבנן חקור ודרוש ויחכן לפי זה רמז לדבר היוס כעוד חלהים מלח וכבד חכמים הסתר לרמוז סיחוור כעוד חלהים על פנת ימי נרחשים כמספר הוס"ן ולעינן הכתובים על דרך ו יתכן גם ללמדנו דעת חל כי חמר גם שכעוד חלהים הספתר דבר כבפתי דרחשתת לנלחי פרכס לוולת דבריס שהס כבשונו חל עולם חך לח ינבר כי טוב בעיני החלהים חקור דבר לעמוד על המתת עיקרי תורה על פי חקיר' חכמים חסר נתן ה' הכמה ותבינה בהמה על כן גם שלמה ברוח קדשו להודיענו נפתר כן וחל נעשה כדבר הוה רק נפחוך של קנלת התורה כי היח חיינו ולח על הקיר הגו כי הלח

כה קסב (א) יראה שמחלת הספר ועד כתוניה מועתק ניד הכל רך מכתן עד

סוף הספר לח היה רק ניד חכמי חזקיה מלך יהודה שהם העתיקום מספר שלמה שנודמן להם על כן גם הכתוב לחמר גם חלה כו' להוסיף על הרחשונים ולומר מה הרחשונים מפלי שלמה כמפורסם לכל גם חלה כהם הסר העתיקו לנמי חזקיה ונבדי רבדבי מסהדי עלייהו שמפלי שלמה הם : (ב) כבוד וכו' חמרו רבותינו ז"ל מתלחת התורה עד ויכלו כעוד חלהים הספר דבר מפס וחילך כעוד מלכים חקור דבר ודעתם על יסרחל ועל רבנן שלח יחקרו כמעשה שפתי נרחשית כי לח יפינו ויגעו

רב פנינים ביאור משלי כה

תִּתְהַדַּר לִפְנֵי־מֶלֶךְ וּבִמְקוֹם גְּדֹלִים אַל־תַּעֲמֹד׃
כִּי טוֹב אֲמָר־לְךָ עֲלֵה הֵנָּה מֵהַשְׁפִּיל לִפְנֵי
נָדִיב אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ׃ אַל־תֵּצֵא לָרִיב מַהֵר פֶּן־
מה

כיהושפט שיעלה גורלו תמתי על ידי זכותו כי רב הוא לך שאר מלכים מה יעשו והולי יגלח משפט מעוקל מנלי הגלות תלוי מעשה בני חדם וחתנולותיהם והו שמים לרוח וכו' לומר הכה בהיות המלך חו הסופט שלם ומוכן יגלי שמים עון הכהן שיוכרו בכל כחות העליונים וחו וחרץ מהקומתה לו שיקומתו למטה בחרץ רחיות ועדויות ולב מלך ושרים יתקומתו ויתעוררו להמיקו כמאמרם ז"ל בב"ר שמים וחרץ מגלים עון כל חדם כאשר ניתכרו שם שעל ידי עליונים יתעוררו כחות תחו ונים ומתברר החמת לך מה נעשה בהערב הכנה מהמלך הסופט להתברר על ידו ושמים המגלים עונו הם לרוח כי חו וחרץ נם היח לעומק כלומר בלתי מוגב לבני חדם כי עניו השמים הם לרוח ועניו החרץ הם לעומק ולב מלכים הין חקר זו להקיר לעמוד על לתיקון של דברים בנקלה וחס כן חיפה ילקה מדת הדין (ד) על כן לחר הגו סיגים וכו' פלומר המשול לך משל למה הדבר דומה לסיגים המעורנים בכסף שעד הסיר חותם מהכסף לח יצליח לעשות כלי נאות והגון כן הדבר הזה והוא נשים לב חומרו הגו רשע לפני מלך ולח לחר מלפני מלך לך העניו לומר כי חין ספק שהוא יתברך מנלגל נסבוניו שיגלו שמים עונו וחרץ מתקומתה לו לך הוא בהיות המלך רלוי והגון שעל ידו יספיע הוא יתברך נלוי החמת והוא כאשר נטהר לב המלך ההוא מסיגי תלחת פניות נוטות מהחמת כמה שהוא חמה לעשו' רצון קונו בעשותו מספט לדק כי חו הוא יתברך יגלה החמת על ידו בל יגלח דבר בלתי מתוקן מתחת ידו גם שלח יכבר בעלם כיהושפט והו הגו סיגי' מכסף והו יגלח לצורף כלי (ה) כן הגו רשע והחיות רשע חמרתי לאשר הוא תמיד לפני מלך והלבו הוא יגר הרע בל יפנה לל פניות בלתי טובות ונקרח רשע כאשר קיימו ונקבלו ר"ל על פסוק נופה רשע לנדיק שהוא היגר הרע והו ויכון בנדק כסאו שלח יעשה זולת נדק נאשר ה' אחו שהסיר מלבו שלחת היגר הרע כאשר יוסרו הסיגים מהכסף ומה מתקו דבריו בהומרו ויגח לצורף כלי לומר בל יחמר חים הלח בהסיר פניות רעות מלב מלך ידמה לבו לכסף ממוקה מהסיגים חך כאשר בהיות חים כסף לרוף ולח ידע עשות ממנו כלי יהיה כספו נוחם בלי צורה כן בהסר המלך מלבו פניות רעות הלח יהיה היולי בל ידע לחיות הדרך יפנה לדעת החמת ואיך תחמר ביכוין החמת והנדק על כן חמר כמשל ויגח לצורף כלי כלומר גם שאתה לח תדע עשות הכלי הלח הצורף יעשנו לך והנלך עליו יהנך והוא יעשנו כן הגו רשע לפני מלך ואז בהטהרך ויכון מחליו נדנדק כסאו כי ה' יהיה בכסלו ויניח עליו והוא יעשה בחופן שלח יגלח מתחת ידו רק נדק ויוכן כסאו כאלו הוא יתברך כמשל לצורף שמוציח כלי לפועל כן יוציח הוא יתברך כסאו נכון נדנדק ע"י טהרו לח לבו כאמור:

(ג) או ביעור הכתובים לח תרחה שמים לרוח וחרץ לעומק שלח ינלו שמים לעומק ביטורות החרץ להגלות על ידי נאלחיה דבר ולב מלכים חין חקר כי לח ידע לנפש לחקור (ד) הנה תקנתו נדדו והוא הגו סיגים וסניות מכסף לב המלכים המכריח והו ויגח הלב הוא לצורף יתברך כלי מוכן לקבל החמת (ה) ונם יסיר חיוה רשע חשר הוא לפני מלך תולי בשער המלך חיש יועץ בליעל ונם הוא יעבוד הספע להגלות סם לחמת הדבריס לבל יגלח משפט מעוקל והוא תועלת למלך סיוכן בנדק כסאו והוא הגו וכו': ג (ב) או יאמר כל דבר הנוגע חל כבוד חלהים הסתר דבר כי לח תשיגנו בחקירתך חך הטהר חל כבוד מלכים כענין משפטיו ודיניו חקור דבר (ג) וטעם חל הסתר דבר הנוגע חל כבוד חלהים הוא כי שמים חשר הם שמים לה' הם לרוח וחרץ חשר נתן לבני חדם הוא העומק ואיך ישיג חדם מסוכני חרץ ענין עליון חשר מעל השמים כבודו ועל זאת חמרו וכבוד מלכים חקור דבר נתן טעם ואמר ולב מלכים חין חקר כלומר כי נם סיהיה נעלם דבר משפט ומה נם דין מרומה ואין עדים לנלות החמת לח יבצר מהמלך על ידי חקירה כי לב מלכים חין חקר להתרחבותו להשיג נאשר ה' עם לב מלך שלבל חשר יחקור יטהו (ד ה) ואם תרחה שלח יתנלה בחקירתו הוא בהיות חיוה רשע נאשר המלך סהמלך טוטה חל פניניו ומטיל מחרה בהנלחת עניניו כי כאשר הגו סיגים מכסף ויגח וכו' כן הגו רשע חשר לפני מלך והסירהו מלחתו ואז ויכון נדנדק כסאו * (ג) או יהיה פיר' שמים לרוח וחרץ לעומק שים להם נבול לך לב מלכים חין חקר לנבהו ורוחו כי יעלה וירד ויקפצט כאשר ה' חתו עד יסיג החמת והשקר כמדובר *

ד (ב) או יאמר כי הכה הסכימו נגמרת שעונות שנין חדם למקום יהיה הדם כפוי חטח שלח יגלה הפך מה שנין חדם לחבירו שמכסה פשעיו לח יצליח לאמר עם שהנוגע חל כבוד חלהים חשר חטח לו טוב הסתר דבר חך וכבוד הוא למלכים חקור הדבר ההוא ולפקח עון שנין חדם למקום (ג) ושמח תאמר חיך יתגלה למלך מצפיוני לבבות לדעת מעשה חיש ופקודתו כי לח יסיג החמת הענין כי לפעמים הגלות

הדבר שוא מסור לשמים ואין יודע בחרץ ולפעמים יהיה הדבר טמון בחרץ בין יוסניה ואין נולה לח חזקו בכל חקירותיו לזה חמר נם שמים לרוח וחחמר מי יעלה לו השמימה ויגיד למלך ונם וחרץ לעומק ומי יכנסהו בעמקי החרץ ומסתוריה כי הלח דע נח חיפה כי לב מלכים חין חקר לעומקו ורומו והנה יסיג מעל לשמים ומעומק החרץ נחשר לב מלך ניד ה' כחמור למעלה חך נוחת סיטה' כענין הכיתובי' הנחים כמפרש למעלה * קסנ (ו) בא ללמד להדם דעת יקנהג בענוה נדק וגם סיהיה שלם בעיניו יעמוד בחדרנה שפלה מערכו וזה בשים שכל על לחת הפסוק הנ' נגדיך חשר לח נוכר נרחמון והוא כי הנה יש יכבד חים מפני הירחה כמלך ויש מפני הכבוד כחכם ונדול בחיכות ויש מפני התועלת כנדיב שיכבדהו להחנת המועיל חמר לפני מלך חיני ניד ניך להמר לך חל תכבד במקומו כי מעלמך יחדל מפני הירחה רק חל תתהדר שלח תרחה עלמך לפניו נענין ההדור והחשיבות חך על הסוג הפני גם שתתהדר בפני נדולים חל תעמוד במקומם רק למטה מהם (ז) ומתה תחמר נשלמת הסוג הנ' שהוא הנדיב חין נריך לומר שלח תעמוד במקומו כי חם נם תשפיל עלמי ותשמידנו למעלה הימני כי תרחנו עושה טוב ולח שלחי חפץ שייטיב לי חו שהטיב לי כבר רק על מדתו הטובה שרחיתי בו שמטיב חת הזולת חך הנדולים החלה למה לח לחעמוד במקומם ומי יודע חם חני והם שוים בערך לפניו יתברך כי כל לנבוח דומים ה' ומה נם עתה כי החרם מכבד חת המקום וחולי מקום שחני בו מכובד ממקומם כי תיכותי נדול מחיכותם חל תחיים כי הלח חם נם שלם חתה ומקומך למה שחתה בו מכובד ומעולה ממקומם טוב הוא חמור הם לך עלה הנה עם היות נגד כבודך שיורה שחתה עולה בהנשך חלנלם כחילו במקומך ירוד היית טוב לך זה ומדה זו לענווה תחשב מחשר תנשר להשפיל עלמך לפני נדיב חל"ל חם נאנים מנדיבותו כי חם נם בהיות חשר רחו עיניך היותו נדיב לזולת ולח בהניח כי הלח לח יחשיבך לבעל עמה בכבודך חותו כי יחשבוך לחפץ בהנפתו והוא חשר רחו עיניך:

ב (ו) או ידבר על חים תכס ההולך למקום שחין מכירין חותו ואין לו מעלו למלח נפשו כי ירעב כי הוא במבוכה נדולה חומר נלבו חוי לי חם חומר כי לח יקנו לי * על כן תנשר דרכי להקטין ערכי ולומר לפני תחד מנדיבי העם כי אין בי תכמה ודעת ויפרנסני כעורב וכלב לבל תשתמם בחנת כר' יונתן לפני ר' ותעשה כן ניכי לבניו ולח לחבושה * חמר כי לח זו הדרך והוא כי הנה רו"ל חמרו סריליה לחיים לחודעי נפשה בחתרת דלח ידעי ליה ותחשבה שלח כוונו תלילה לחמר תכס לחי רק סיפולו מעייני' תכמתו לפניהם וידעו כי תכמת חדם תחים בקרבו והנה נם טוב הדבר להרחו היחוד וחזיונו' תכמתו חם שם תדיר מלך בתכמה ורוח הקבלה והיסיבה כי מחן מלכי דנען לח מוב הדבר ילך לו להרחות תכמה לפניו סיורה שנם הוא נדול כמוהו והו לל תתהדר לפני מלך כלומר חך לפני נדולים וחסוני היסיבה תתהדר להורות הדור תכמתך חך במקום גדולים לל תעמוד רק למטה מהם ניסיבה כחשר תתהדר בפניהם בל תרחה כמתנלה (ז) ושמח תחמר תדחדר זה יורה נזוה יותר כי תעמוד במקום ספל ותרחה תכמה כי על תכמתי יעלוני מתקום הספל וירחה שתשתי למען יעלוני וחכבדה נם ולכן טוב טוב היה להשפיל עלמי לפני נדיב כחשר היה עם לבבי לל תחוש כי הלח טוב חמר לך עלה הנה מחילו לח הרחית תכמתך והייתי נריך להשפיל עלמך לפני נדיב להטיב לך כעורב וכלב נם שלח יהיה בפני מרובי' רק חשר רחו עיניך ניכו לבינו כי עתה יפרנסוך בכבוד מבלי תשפיל עלמך מ"כ נסכלם תכמתך: ג (ו) או יחמר כי יש יתביים משחול די מחסורו מהמלך חו מהנדולים כי יתביים מהם סיכירו דלותו ותדרנה מתהדר ומרחה עלמו עשיר ועל ידי כן עומד נפני מלך ושרי' ויעמידהו במקום נדולי המלכות העומדים לפניו כי בהתהדרו לעשיר יחשבהו ומלחת ספקה ישפיל עלמו לפני היות נדיב ממנו וחליו עד יתן לו ויחמר בלבו טוב לי תחניים בפני ה' ותכבד בפני המלך ונדוליו חמר כי לח טוב הדבר כי תדרנה המשפיל עלמו בפני מלך חיטו שפלות בערך המלך ולח תחוש חם בהנלות לדוחך למלך לח יעמידך במקום נדולים חל תחמוד מעלה זו כי חם במקום נדולים חל תעמוד (ז) וחל תחמר טוב לי הנדיב סיתן לי ביתי ובינו ולח תכנס חך המלך חולי לח יצוה לתת לי נחשתי רק יחמר חלי עלה הנה למקום מושבו עם נדילין לתת לי ונכוסה לעיניהם חל תחוש כי טוב סיחמר לך עלה הנה נחמ־ המלך להטיב לך שנאלחת מהניים לפני המלך והעומדים לפניו כי לח יבוש הטוב מהמלך וחו טוב לך נם שתחנוה נפני נדולים שלפניו מהשפיל מהשפיל עלמך לפני נדיב חשר רחו עיניך ולח יד כי עם שלח רחוהו זרים בהשפילך לפני נדיב טוב לך זה תוה: ד (ו) או יחמר חל תתהדר לפני מלך הוא מלכו של עולם ע"ד מחמרם ז"ל של מלך העולם

יתברך

יח נרך ידבר ויאמר כי הנה דרך נכי אדם כאשר יאסר לו הלוך ילך אל הגדולים ומדיבי העם נדמעות שלים וירבה תחניניים עד שפוך חק נפשו ולפע מים לא יתנגו ולא דעת ולא תבונה לאמר הלא הביאו מלכנו שבשמים לו הכסף ולו הזהב ולמה לא תשחל ולא תתפלל לאל שהממנו שלו ולא תשחל ממי שהוא שלו ומה גם אם נכונה שגדולה והדמעות ותחנה תשר לחני הולך אל הנדיב הייתי הולך לפני קוני ברוך הוא שירבה לשלוח חלי תנשם נדבותיו ולא שתחנתה ותתהדר לפניו כחילו חיבי נרוך מחתו דבר וחרתה עלמי עני ושפל לפני גדולים תשר כחרן האח ומדיבי העם ועל זה הוסיר ואמר אל תתהדר לפני מלך הוא מלכו של עולם אל תרתה עלמך בהתפללך לפניו בעין ההידור כחילו לא יאסר לך ואתה תחנ לכל דבר ובמקום גדולים מדיבי העם אל תעמוד שירחו נגולך ויעלחו תשרוך גם שלא תצטרך לשחול נפיך כי טוב לנבר ישחל מלניו שבשמים תשר לו הכסף ולו הזהב והוא כבוד ולא יקנה בפני נבר ודם ומה גם כי הם מלכו של עולם הין רוחתו ולא יבוש השחל מפניו כאשר בשלו מדיב פנים בפנים כי יבחל ויבוש מפניו כנודע (ז) והנה היה מקום לשניב ולומר חולי לא תולדתי במול עשר וגם שיחסון הוא חולי יעבני כמעניהו לרבי אלעזר בן פרם חי נעים לחרניה ליה לעלמת דילמא חיתי במול ממון שהוא שיעות ויסוד של העולם בגלגול כדעת רשב"י חולי יולד במול עשר בחופן שטוב לו לנקש מלא מכרי יכלכל דלחולי על כן אמר דע נא חיפה כי טוב אמר לך עלה הנה לוא' הין לריך לומר כי טוב לנטות נה' מנדיבים כי הוא הנותן בלמת כי אם חפי 'חפ ידעת שיאמר לך הוא ית' כי חפץ הוא להעשיריך חך שיסלקך מן העולם כעת כמאמרו לר' אלעזר בן פרם הנה טוב אמו' לך מן השמים עלה הנה השמימה שיסלקוך מן העולם השפל שהוא לבת חת"כ בגלגול כדעת רשב"י ולא שתשפיל עלמך לפני נדיב כי טוב מוקך ניד ה' מחייים ניד נ"ו שתשפיל עלמך נפני נדיב תשר רחו עיניך ונתכייסת נפניו כי רחים הוחו פנים נפנים וטוב לך להתנים לפני קונך יקנרך ברוחך ואתה לא תרחקו מהתבייסך פנים נפנים נפני נ"ו והוא מהשפילך לפני נדיב תשר רחו עיניך חפי יחייך ומה נם כי הנדיב לא יחייך כחניהו שבשמי' אך רחמן לכל ברוחיו ומחי' לא כלם:

קסד (ח) אמר אל תצא ממחיכתך לריב מהר טרם תחקור על מעשה שהיה היך היה חולי הין על רעך חשמח

דבר פן תהיה נבוך ולא תדע מה תעשה בחחריתה בהכליס חוכך רעך כחשר יודיעך כי לא ידעת חמתק הדבר ויכליסך בחומרו כי השבת דבר טרם תשמע ודבק טרם תחקור ואז גם בעיניך תהיה כחשם * ב או יחמר בשום שכל ג' הכנסו בלשון זכר ונלא בלשון נקבה בחומרו' בחחריתה והוא ע"ד מה שכתבנו בם"ד על פסוק אל נא תהי מריבה ביני ובינין כי ריב יקרת בתחלה ואחרי השבבה ותרב נטיעותיה תקרת מריבה כי בעשית בנקבה היולדת ובעשית רבת בנים כי הלי תינרת דמיון לבידקת דמיון כיון דרווח רווח כי על כן אמר תברהם בלוט אל נא תהי מריבה כו' כלומר עד כה היה ריב זכר כאומרו ויהי ריב בין רועי וכו' ועל כן אל נא תעשה שתהיה מריבה שקלד ותופלג והוא אל נא תהי מריבה וגם עד כה הוא בין רועיך ובין רועיך ותם יהיה העיקר ביני ובינין ומוסף על העיקר יהיה גם נדר מריבה בין רועי ובין רועיך והוא ובין רועי וכו' וזה אמר פה אל תצא ממחיכתך לריב המתייחס לזכר בחחלתו כי חף תם תהיה מעט מועד כי על כן נכתב ריב חסר יו"ד תמשך מריבה ותעשה נקבה וזהו פן מה תעשה בחחריתה ופי' מלת מה כאו מה רב טובך מה יקר חסדך מה טובו לוהליך מה מתוק מדבש מה טובו דודיך מיין וכתם הין מספר כן יאמר פן כמה תעשה בחחריתה כלומר כמה וכמה תעשה ותפליג בחחריתה כי תחרפה עד תעשה נקבה וזה רמז בהומרו בחחריתה ולא אמר בחחריתו כהכנסו בלשון ריב שהוא וכר והשר תתעשר לעשות כמה וכמה בחחריתה הוא בהכליס חוכך רעך כי כן דרך הנשים כי תם רחוק יפעור מים נגר מה תם שכנגדו ישתוק יסקיט ריב לך תם יגיח ידבר גם הוא כחיהו חו יללג כחיל הרחסון נריהו לחמר לו מי שה העצב נבוה וחדל חיסים הדמיה היו תהיה כמוך וכשתע שכנגדו שכה דבר הלין החים ויכליחמו חו יבוה בעיניו לדבר הלין קשות ולעשות עוחת ולא תהיה תפארתו רק שתהיה תוספתו מרובה על העות רעהו על כחת כמה וכמה נפולה ויבוה בעיניו לעשות עוחת בלבר כי יחם לנבו ויבקש לשורפו עלמל פיו והוא כן מה תעשה ותפליג בחחריתה בהכליס חוכך רעך חחי' לחוקך לריב ומיהרת לעשות חוחו לפי שיטתו בחרי רחוקך שיכליס חוכך החרץ להפליג בריב עד בלי די כי נח לכלל כעס נדול לכן עוב לך להיות מחון לבלחי נחת לריב מהר חולי יפקוט הריב מלליו (ט) ושם עברת על מנוחי זחת ונלחת לריב לפחות ריבך ריב חת רעך וסוד לחר חל תגל כי בהתגלע הריב וקלפה חלין מחד חם ידעת דבה חשר הונד לך מפי לחר על בעל ריבך וה שלשר לח טוב עשה חין לריך לומר שלח תיחר פלו' עם שלח תוכיר עם חומרו כי חם הסוד לבדו חל תגל (י) דבר פלו' עם שלח תוכיר עם חומרו כי חם הסוד לבדו חל תגל פן יחסרך שומע ויחער כי על דבר הריב חקה בודה מלכך דבריך רעיס ודבקך חשר הונדה חין לריך לומר שלח תיחר ושם נחת לחזור לח תוכל כי כבר הדבר יצה מפיך ומלחת בלחי מניח מקום חל השנוס לוחר השקיט הריב כי יהיה על מלחו תמיד נקרבו לח תשכח לרבת הדבה והמכה ולח תוסיפו עוד להיות רעיס חהובים כאשר נחחלה בחופן יחות

מה־תַּעֲשֶׂה בְאַחֲרִיתָהּ בְּהַכְלִים אֶת־רֵעֶךָ: ט רִיבְךָ
רִיב אֶת־רֵעֶךָ וְסוֹד אַחֵר אַל־תְּגַל: י פֶּן־יֶחֱסָרֶךָ
שֹׁמֵעַ וְדִבָּתְךָ לֹא תָשׁוּב: יא תַּפּוּחֵי זָהָב בְּמַשְׂכִּיּוֹת
כֶּסֶף דָּבָר דָּבוּר עַל־אָפְנָיו: יב נֶזֶם זָהָב וַחֲלִי כָתֶם
מוכיח

לך לעבב דבורך כי לחרי נחתו לח קוכל להסיבו לחחור ותחרבו ולח תוכל לתקן: (ט) או יחמר ריבך כלומר נדין ודברים חשר לך עמו הנוגע לל פדין הוח הריב ריב חת רעך כלומר חריבי נחבבה ורעות כשני רעים חהובים המריבים נטעמות וויכוח לעמוד על לחיקן של דברים מי הוח הוכלי ומי החייב על פיכם לו על פי דיניכם לך סוד ולח תחר הנוגע לל הריב והדין כעניין דבה רעה מלשר יחרה לחפך עליו לח יסלקו ולח תגל סם ידעת על רעך רעה (י) כי הלח תפגום לך וברעך עמך וסם שחיס רעות הפגום לך שיחסדך שומע שלחה בודה מלכך והלוחי לח יקמיטו לך ולח יחסדוהו בלשר הוכלת עליו דבה כי סם מדרבה ודבקך לח תשוב חשר דברת לח תשוב מעליו ויחרפוהו לחנשים נדבה ההיה בחופן שלחסדך לח יקמיטו ולחוסדו יקמיטו: ג (יא) תפוחי וכו' חמר שלמה בחכמתו סם תחסדני שומע מה זה הקלחי בעוכם המריבים ובהולחת דבה לומר שהדבר קשה פן יפליג ויחסדהו לנשים נדבה ההיה בחופן שלחסדך שהוח יקמיטו ולח יוכל לשוב כחילו חין בקלקת המדה המגונה הרעה הזחת הלח מה שנשרט הוה ולח זו הדרך רק פתח פיך והקהה חת שיניו והמור לו סם תחויק במלוקת מחריב עולם תקרת כי חין העולם עומד רק על השלום וסם נפיק סוד רכיל תקרת ומה נם בהולחת דבה ורעתך רבה מע"ו וב"ע וש"ד כנודע וחין קלה לעוכך והלוחי שיכפבה שלייחך על פניך ולח נוכרת והן הלה הדברים הרלויים לנעל מדה זו ולח דברי חן וייפוי כחילו חין נם רק זו מיפוח דרך הרע על כן נח יחמר לל יתחמץ לנבך לל דבר יכו בלשון רכה והמלחות דרך הרע ועוכבי חומ' עוכשים המלחים חמת ה'כי הלח לתפוחי זהב במכשיות כסף מנחוץ ידמה דבר דבור על חפניו חשר דברתי דברים מחייבים בהמלחת דרך הרע והוח כי לח להיות הכסף חשוב מהוהב מרלה הכסף מנחוץ ומסחיר הוהב לך הוח שהמכשיות מוכנים לב הלדם לחומדם וללוקחם ושם הם והב כלם יריחקו מהם ליקרותם בחומרם מי יעלר כח לקנותם לך כרחות המכשיות והם כסף לח יהיה יקר בעיניהם ויחלו ליחסך לחריהם וחחרי שלוח בהם יד נם כי יקרים הם על והנם לח יחוכו מלהטריח עלמם עד יקנו לותם בכל מחמלי כח כן הדבר הוה כי הנה מה שהקלחי בה ולח הוכרתי חושר העוכם ונם בדרתי לופנים והמלחות דרך הרע הנה מנחוץ שהלופנים הם כמכשיות ואשר לח הקמרתי רק כחילו חין זו כי לם מיצוע דרך הרע הוח ככסף לך לח יעלר שלכנים מהכשיות הכסף שלחה ים והב יקר וחשוב מהנחלה ומה נם שם נדעה הוהב חל הדין והרוצו כמודע לך לם למכשים במדה הרעה הזחת ומה נם הקלים להחריס לחמיע נרוחו קולי ותחלה עוכשם כי דע ומר הוח עד חין קן הלח יבעטו ויוסיפו לעשות הרע ושם לשוכם מהלך בחרץ עתה ישיקו נם נשחים פיהם לך עתה במכשיות דבר דבור על חפניו בדברים המייחסים חל הלב חמכשיכם קו לקו (יב) וז"ם חנשר דרכי בלופן לחר והוח שלח לחחיל בלשון רכה כחשר עשיתי רק לו לנו לחמיע תחלה רוחו מעט עד יקל ליכנס מעט בחוחו כי רוחו מעט לח יקין ויבעוט ולחר כך עוד חוסיף להשמיע לחוחו עוכשים המריבים מחלה ויכנסו נם לם לחר שיחיל מעט ודמה זה למי שלוליס בחוחו חחלה נוס והב יקר ולחר כך חלי כחם שהוח והב טוב יוחר חל חדמיות כן טוב להלות ולימע בחוחו עוכש קל הדומה למוס והב יתקרק ולחר כך חשוב והטע עוכש חמור המוטה חל החודם דע לופה נמי כי נוס והב החלה ולחר כך חלי כחם חשר יעלה עלרוכך כי טוב הוח לחויק בדרך החוח דע כי זה יגדל בחוכיח חכם על מי שכב' יש לו חון שומעת קך חשר דברתי עד כה הוח בנעלי מריבה מעדין ערלה חוכש קך לחרי הטוחם חון נם לחי לעשה זולת להם וזהו שכתוב נדבור ויבח נחוכחת * ד (יא) או יחמר כי ברולה להטעים דבריו בעיני שומעיו שיחקבלו מקדים הקדמות ולופנים כחכוחות חל המכוון ולח יבין העיקר על נכון ויערבו לשומעיו בלופן שגם שהקדמו' טפלות המה חל העיקר טוחות הכה להניח מת הלדם לללוח בעיקר ולין ספק כי הדובר דבר על לופניו והקדמות ייחודו לין מלללו בחלה רק העיקר כ"ח חלהמשיך לב השומע מקדים הטפל ודמה לצורף העיר' תפוחי זהב חשר הוח עיקר ותחלה הללו הוח הזהב כי לם חלי מחיך לב הקונה שם מנחוץ מכשית

כסף למה שהרשעים מרבים הרוחה הוא שכיות הזמרה המשכיחים לב הרוחה והוא על ידי חסרת השכיות ימשך לשיח לב על הוא הוסב תסר תחסירון כן המשחיע תכמה ומוסר עם שעיקר הדבר הוא הרשעים תלבו כעורף שהרשעים ועיקר תללו הוא הוסב תעפ"כ יסדר לופנים והקדמות נעדי עדיים שילתה הרוחה הוסם החלה והסם יהיה לב לחדרי כן על העיקר הבא מיוסד על הלופנים הסדר הקדים ויערבו לו וילמדנו דעת על יפלינ קדם בלופנים והקדמות רבות מלך לבודיע דבר שעבד על היבות ועיקריי בהופן יהיה הטפל מהיה על העיקר רק כלפוחים רבים על והב המשכיות על כסף כי הו ודחי המשכיות על כסף הוא המעט והוסב הוא המרוחה בתכליתו כן יהיה דבר דבור על תפניו שתפניו יפעטו בערך הדבר העקריי: ה או יתמר כי שני מיני לפודים סם תקר תכמה שני תוכחת בשוט לשון ולבל תחד יש לד יתרחק חיש ממקבלי החכמה לבל הטריח עלמו על החכמה כי יקרה ותמורה היא ופן יקוץ הלומד ויהיה טורח המלמד לבטלה והתוכחת לקוצי הדברים כי לשוט לשון יחבאו תכסיס על כן תמר על התחד תפוחי והב כו' לומר כי כחשר העושה תפוחי והב וירא פן יתחמץ לב הרוחה לקנות על שדמיון יקריס על כן יעשה משכיות כסף מכוון שעל ידי משכיות התמדה וגם הם מכסף יחמדם בלומרו שהם כחמדים למרחה והכסף בלתי יקר ותחרי שחמדן גם שירחה כי תתקיימן הבל והב ודמיו יקריש לא ימיש מלקוחתם תחרי הכנם התמדה בלבו ממשכיות הכסף כן יקרה למודיע תכמה יקרה כוהב שלהיות קנייתה חמודה שיטרך ימיש עלמו עליה לשתקייש בידו על כן מה יעשה יקדים דברים ממשכיים לת הלב מעין העיקר תשר בת ללמד והם דברים קלים ליתפש ככסף ותחר כך יעמיק יהיה בעיקר שתתת כבוד התקדמות ההן הרומה לוהב ותחרי תשר היחל הלומד בנפלה הרומה לכסף לת ימיש מלקוחת הפנימיות גם שיטרח בו כי טעם מהקודם וקשה עליו לתבד הכל תם יקרפה: (יב) ועל הפנים והוא התוכחת לומר כוס וכו' והוא לומר הנה על החכמה לת ייחדתי שיהיה המלמד תכם וגם לת הסומע תקב לשמוע שיהיה לו מעלתו לוון סומעת רק שיהיה הדבר דבור על לפניו תמכם להוכיח לריך שני דברים שבלעדם יקון הסומע ויחיח המשמיע דברין הנעימים והם לחד שיהיה המוכיח תכם ורחוי להוכיח שלינו כמליחות תכמה שתכל מלמדיו יכביל לים שנית יהיה הסומע בעל לוון סומע מוכן ותחב לשמוע שתם לת כן יקון ודמה הדבר למי שבחוכו נוס והב מעלתו שתחר שליתר עלתו להתהדר בנוס והב יהיה קחב גם לשים בחוכו חלי כתם פרחלי תכסיפ יפה מהנוס והכתם משוכה מסתם והב מה שלין כן תשר לת נכתה חוכו בנוס שלת תקחו לקנות גם לחוכו חלי כתם כן הוא היות המוכיח תכם והיות על לון סומעת שתחר שנתתה לחוכו לשמוע תוכחת כי נכתה חוכו בנוס והב הוא שמיעת תוכחת יתחב לתוכחת מהודר מתשר בו עד כה כהפרש ויתרון החלי על הנוס שהוא כלה מנוס לך בוחת שיהיה מכתם חשוב מוהב שהוא שילת התוכחת מפי חכם שהו יחרך לקבל בחשק נחות כי כתוספת חלי כתם על נוס והב ידמה המוכיח תכם על לון סומעת: קסח (יג) יאמר כי הניר כלמן מכנה לשולחיו לקנות גופו ונפשו והוא בחשר נשיע לב חל חומרו לנת שלב ולת לתר כשלב והוא כי היגע ביום קניר והוא עיף מעבד ושמם המכה בו בשדה משולל מחכה ומסתור תם יניחו לו שלב והוא ממחה ושותה עד יכנה תור תם יום קניר והוא עיף ויגע ובהכנעת קומתו לקנות נוסף על הסום הרב ויוק לו כעודע מטענו ויקרב מיקתו בשלשול דם וכיולת תמכם תם יתן כלי מלח מים על השלב שיקבל הכלי נקתו וישתה מימיו לו טוב לו כי יערב לו ולת יוקנו נמלח כי טוב לנבר מה שקבל הכלי מהשלב משתותו השלב עלמו כן הוא ניר תשר הוא כלמן לשולחיו והנשתל שכתת על לים רתיחת הכתת חמת מלך ודרים שבערה נס עליו וכיולת נפש וקריך הליך ילך מלחך מלין לקרר רתיחת הרוגז מעליו תם הניר בלתי כלמן יקרה למשלחו כשותה שלב ביום קניר שחדרנה יקרב מיקתו' כן תפשר יבת להפניר ולקרר הרוגז וחדרנה יוק ממקום לחר כי יבבר בהתנגלות מר ממות ומה נס כחשר יקריה לפעמים שהמשלח נלעגרו נתפס בלשונו ויפיס בפי השליח מה שלח יועיל וחדרנה יוק והניר הנלמן יקנה כל תיבה בלתי מועילה לשולחיו כשלח השלב המנוקה מיוק הנמשך מהשלב עלמו וזהו כשלח שלב כו' כי כמי שמוטל לנת השלב ומניח עלמותו פן יוקנו ביום קניר כן רלוי יהיה מי שהוא ניר נלמן לשולחיו שמדברי משלחו יבדור מה שילנן הריקתת מתוך שלב מחמריו וזה לומר נלמן לשולחיו כלומר שלין נלמנותו לדברי שולחיו לבלתי שניח רק נלמן לשולחיו עלמם נלמן להבתם ניעל הרוחו ומבנה נבד מה ומיפה לקועלתם הנה שהועיל לנוף תדוניו המשלח על ישלחנו בו מלך ושריש כמודע כי תין הבר שולט בנוף הנפש רק בהוף הגוף כמפורש תללנו בספר תנללת הפרון על ויהבו גשמתן כו' וגם יועיל

כוכיח חכם על־אזן שמעת: יג כצנת שלג ביום קציר ציר נאמן לשלחיו ונפש אדניו ישיב: יד נשיאים ורוח וגשם אין איש מתהלל במתת־שקר: טו בארך אפים יפתה קצין ולשון רכה תשבר

לנפשו כי תחר כך ילמדהו דעת ומוסר השכל נלמול לו כי על ידי שנותו לת טעתו תלילו כי לו ידרך חדוניו בהדרכה ישרה ויכיר נכוכו ויודה לת ה' לחשר שת מעשה לשון לשלוחו להחיותו כי מת היה על פי שליחות עלמו לולת שנותו שלוחו לת טעתו נמלת מתקן נם נפשו ומשיבה על ידו. זו ונפש תדוניו יסיג לפילו בהיות שכלתה הרעה וכחילו כשר נפשו חוץ ממנו יוכל להשיבה (יד) והנני מוסר לך שני כללים למלת תן בעיני מלך ושריש לחד שלת תלך נידים ריקניות כי תם תקח תן הנח ביתך והלכת תליו ולת תחמ' הלת טוב הדבר לתחר לו הנני מוכן לשלח הרבה מוסר ומתן שעל ידי כן יחשוב שחרבה לשלוח יותר מחשר ירלה בעיניו תם תניחנו עתה כי דע לפיה כי תין לריך לומר תם הכנותיו לרעתך כי תם תפילו תם יהיו להטיבך ממנו טובו תם לת תמלת עינו כי כשניתים ורוח שתם הכנות המטר ונשם תין כן הוא היש מתהלל לחמר שירבה לשלוח כיד המלך והיא מתת שקר כי תיננה מתת בעצם לחר שעל ידי כן עושה תפלו נמלת כנוטל שכרו ולת מתנת חנם לו שבעת היא שקר כי הו ימנע מנשם טובו (טו) עוד שניח לוריך לוכן הפיוס והוא כי בלחר מכני דרכיש יניע המשיג מנוקשו לפני מוסל לו על ידי הפלינ פעם ושתיים ושלש לו על ידי לשון רכה בפעם לחת ועל שניהם לומר על הלחד בחרך לפיש וכו' ועל הב' לומר ולשון רכה ועל הסוג הרלשון לומר תין ההפלר לקנין כהפלר לפני לחד העם כי החפץ לפקות לת דעתו תנוש כעדכו יעשה חפלו הלת בהחילו לפקות יוכל להתפקות וישפקה הנה מה טוב ומה עודנו מחויך בהפלרתו ולת יתהפך לל רלון המחלה פנין ימשיך פיוונו עוד שעה לו שתיש לו יותר עד יפקה ונם יכול לך החפץ לפקות לת קנין להסיבו מדעתו לל רלונו תם בהחילו לפקותו לת יחפיץ לת טובה העלה לנוב לפקותו עוד שעה לו שתיש ולת לת יחנה להמשיך הפקוי יותר כי הלת תים כמוהו הוא להפליג יותר מדתי לך העלה הטובה לפקות הקנין הוא בחיקון שתם בהחילו לת ישמע חלין ישפע מאנו וילך לו והחרי יום לו יומים לעתות ברלון יסוב להזכיר הדבר לתט לו ותם יחתן גם בפעם הזחת ישמור לפיו מחסום עד שלשה לו ד' ימיש לו עשור והחרי כן בעת רלון יסוב כפעם בפעם ובדרך הזה לפשר יכשרו רחמיו ויודה לו והוא בחרך לפיש יפוקה קנין כלומר בחיקון והרך לפיש יפוקה ולת בהתשך פתוי פן יתקשה כנגדו ועל הדרך הסני תמר ולשון רכה כו' לומר דוה לין לריך חיקון כי הלת גם כי קשה כעצם יהיה הקנין חיד תשברנו תם בנבכי תבת ובתחנונים והוא ולשון רכה תשבר גרש: ב (יג) או יחמר כלנת וכו' על דבר הלדקה כחשר יורה פסוק שלחריו והוא כי השעיר לינו רק כליד שלוח מלתו יתבדך לפרנם לת העניי על ידו כמודע וכמלמרם ז"ל על פסוק יבד עולם לפני חלהיש שתמר דוד המלך עליו השלום למה לת היו כל בני חדם טוים ולת יהיו עניים והשיב הוא יתברך תם כן תשר ולתת מן יעלרוהו שלת יהיה מי שיקבל תשר בחופן שלתועלת העשיר יחוך לחיו כי תפץ הוא יתברך לנטות עוותת העניו ולוכות לת העשיר שיתפרנם על ידו כחד שכעם על חחד מבניו ומלכילו על ידי לחד מלחיו והנה תין ספק כי העשיר תשר הוא תכם לבב הלת יתקיף וידת כי מכל תשר יתן לינו תשר מתמונו והוא מטיב נפש המתקבל והוא יתברך מעלה עליו כחלו קיים והטיב נפש ת' מיש'אין קץ למתן שכרו והן כל הנפשות לו יתברך הנה והמחיה נפש ומקיימה והיא חלק חלוה ממעל תין ספק כי תין קלה לחשרו וייטיב לו הוא יתברך עם שלת יחשר לו ממתונו תשר יתן לו והוא כלנת שלב כי' כן העיר שהוא נחמן הוא העשיר שמלת לעני"ו לתת מלחתו לדל ולפור ולתת להביונים והוא נחמן לשולחיו מן השמים ועושה כן הלת הוא כלנת שלב ביום קניר כי כחשר היגע ביום קניר והוא עיף ומבקש מים קריש וידמן לו שלב ולת יחשה לותו רק מקבל לנתו בלבד שמם כלי מים תוך השלב לקבל לנתו ושותהו בתוכן שהשלב תינו חשר ממנו דבר ומלכתו בלבד מועיל כן הוא ניר נחמן המוכן לדקה שלת יחשר לו כחשר לת יחשר משלב ומהנמשך ממנו נהנה העני המוכה משרש ושמש הלרות כחשר יהנה הקונר והוא עיף ויגע ביום קניר ושם שלת יחשר למוכן כחמור מטיב לעלמו הטבה עלומה שנפש תדוניו שכל מוכן הוא חלהי עולם יטיב כי יטיב נפש העני חשר היא מחדוניו יתברך כי לכן הוא יתברך יחויק לו טיבה שהטיב נפש חנוכה מתחת כפה כנוהו וחין קלה למתן שכרו ומתמונו תינו מכסיד (יד) ושמת תמר ח"כ היפה שחין העשיר חשר ממתונו מה שנוכן נם הנמנע מליתן לת יתשה כל כך ולת יתיחם רק למחבד שכרו הטוב ותפי' תם נדר ולת קיים לו"ח כי לת כן הוא כ"ה תדרבה הוא כמנית נפשות רבות נרעב והנו נפיחים ירוח כו' והוא כי כחשר תין הנפיחים ורוח המורים מטר נרחים בעולם נט חדם עלנים נגד מה שדוחקם נפיחים

תִּשְׁבָּר־נֶרֶם׃ טו רַבִּ֣ים פִּתָּ֣ה סַ֑בְלָנוּת וְלָשׁוֹן־רַכָּה תִּשְׁבֹּ֣ר גֶּֽרֶם׃
וַהֲקֵאתֻ֑ו׃ טז הֲקָר־רַגְלְךָ֥ מִבֵּ֣ית רֵעֶ֑ךָ פֶּן־יִשְׂבָּֽעֲךָ֥
וּשְׂנֵאֶֽךָ׃ יז מַפִּ֣יץ וְחֶ֣רֶב וְחֵ֣ץ שָׁנ֑וּן אִ֥ישׁ־עָ֝נֶ֗ה בְּרֵעֵ֥הוּ
עֵ֣ד שָֽׁקֶר׃ יח שֵׁ֣ן רָ֭עָה וְרֶ֣גֶל מוּעֶ֑דֶת מִבְטָ֖ח בּ֣וֹגֵ֣ד
בְּי֣וֹם צָרָֽה׃ יט כַּ֭עֲדַת־בֶּ֣גֶד בְּי֣וֹם צָרָ֑ה שֵׁ֥ן חָ֝מֵ֗ץ עַל־

נתר

סחדם והדבם אין בו רק עריכות ומחיקות לחיך כן תוכה ומלות הן הם המחיים ומקיימים לת החדם בחיי עולם וטובות העולם הוה ובעונין וברכותיו אין בהם וולתי עדנות והנאת התומר ולכן תסר חנגו ס' דעה והשכל לת ירדוף לחר הבלי העולם הלזו כי הבל המה גם כי ימתקו לו כדבם לימוק לך לם ימלח ותודמן לו טונה מהליה בעה"ו כע בר וכפים תו סרבה שהות כמוהו לת טרח עליו לת יגעל בהם בהלט לך במבטט לפי מה שדי לו לפי מה שהות עניו ולת ישתקע בהן ניותר כי דבם מלות לכול דייך כן יסבע הלדם העולם הוה ויקיש לת הכל גם מה שהיה די לו לת הם הכל יהנד וממקום שבח כן ילך כמקיש הוה שמוליל לת בלעו מפיו וזה בעה"ו ובעה"ב כי גם פה הסר די לו עסק ללף דיבר ומכנים עלמו בחלף הלפים יהנד זה וזה ויסזרו עליו חובות והסיקה נכל יסר תעמונים בסרות הו מבגל ובחבדו הכל ימר לו יותר מהלו לת טעם כלום מכל הטוב כדרך המקיש שיומר לו פיו וחכו סהקיזו מה שלת היה לו טרם יסבע ויסלר ריק וכל הטוב תסר בלע ויקיזכו ואין לריך לומר בעה"ב כי הו הוה הקיש בעסק תסר יקיש כל חיל בלע ומטובות העה"ו יוסר מדתי שלת לשום שתים כמוהו (יז) ושמת תחמר הלת תכני חנדת מהנתת המותרות והסתפק במלוע ושקו ומסגל ותעטוני בני חדם לך הסקיש עלמי ליכנם תמיד בעיניי העולם לנבור כעפר בנר יוס ולילה לת הסבות הנה בחמת העוסה כן ידמה לעיסה עיקר מניח דעהו תמיד ובניהו לת יסכנו רגליו כן הדבר הוה כי הטעולם הוה הסקיש רגליו לבת בנבולו יוסר מדתי הוה בחסקיש רגליו בעולם שחינו שלו כי לו יתבדך הכסף והזהב והלדץ ומלואה ולפילו הלחם תסר בהכל לת הוסר לנו רק על ידי ברכה ובלעדה הנהנה יקיש מועל על כן הסקיש רגליו לבת בנבול העולם יוסר מדתי יסכלהו בעליו הוה דבוקו של עולם יקוץ בו וישכלהו בחומר לו למה תסמיד לעשות עיקר מניח שחינו שלך שהיום לו מחר יסלקוך ממנו לנמרי ומתי תעשה לניהך תסר לך בעסק בעולם הבת ותכין לחמך מעתה כי מי שטרח בערב שבת יהכל בשבת כו' ומי בער יעמול בעולם הוה במה שיעזוב פה ולת יעמול במה שילוך עמו כי העולם הוה הוא הכסניח שהלדם בו כגר וכחורח נעה ללון הכנה לבת הלדם לל ניהו החמתי ומכין לת חסר תחנו והוא הוקר רגלך מניח רעך הוא העולם הוה כי ניח יקריח כל"ח בחכמה יבנה בית והוא ניח רעכו יח כ"ב"ח ורע לניהך לל תעזוב פן ישבעך הוא יח' כי לת נתן לך העולם הזה לנחלה רק להכנה ולת להשהקיע ולכן ישבע ממך ויקון בך בהכנסך בניהו תמיד

ושמלך מתכיח ניהך החמתי ותדבק במה שחינו שלך׃

קסו (יח) הנה חומרו הים הוא מיוסר לך יחמר כי כחשר יקבל חים רעה מחלותו הם פועל הרעה הוא בונד רע

מעללים ובלתי חוהבו לת יבנים מקבל הרעה לרה נמורה כי יחמר הלת כל חים יפעול הרחוי הלין וכחלו הוא דבר טבעי הלין עשות רע לממש הם הלים הוא בלתי בונד כי הם חים חסוב בוחם יסתר ממקבל הרעה מחתו בהומרו הלת הם רע ובונד היה החרחתי כי טבעו הוא לך מלים חסוב תסר לת הוחוק בזה יבנים לער מקבל והם ההים הוא לו רע לחוב תכבל הדלקה ויומר לו עד בלי די ויגדל הכחב מחד בהומרו כי קשה עליו עקיבת הלוב מיך שנין של טויב לכן בבז חים חסוב ויעיד על מי שהוא רעיהו וחהובו ערות סקר שלם הנה נרוחיו חסר עשות רע חים מוחוק בכבדות ג' היות רעיהו וחהובו ג' הפסד הממון בעבדותו והנה לחר מג' מיני הכחות לפסר יוכה חים ויעות בה חו על ידי הכחת מפיץ הוא פטים יפוצץ ויסבר סלעים כן יסבר כל עלמותיו ויוכח במכחובות עד יתות נפ' כ' מכת חרב שלת יהנים כל כך לער בחוכה בפטים ג' שלת יהנים חפילו בחכת חיש הוא המיכה בחץ שנון שלחידוד החץ ברגע קטן יתות בו ולת יורגש כמעט חמר לל יצלה על דוחך שהבדן הממון על פי עדות רעהו החסוב כי לחד היה לבדה נרחו כי שלש הנה ומעמד שלמחן יחדו לת יהיו חמיש כי מניח שהוא הכחת פטים ממפיץ ומסבר עלמותיו ומגדיל הכאב מהד ונם מכת חרב הנלחתי נרגשת כוו ונם חץ שנון לחר לת יורגש חפילו כחרב ג' שלה הן פה ומוכיחין כסדרן בחות' חים עונה כו' שחומרו חים בלות' חסיד כי כל חנשים שנמקרת חסוב' הסוכסרים כי על כן הולרכו לומ' על פ' כלם חנשי כסרי היו בחוקה שעה וזה יסבר חים כמוכה בפטים כי כן יסבר כל עלמותיו סיגר ל הכחב מהד בחות' לת חסב חנוש יעשה פלוני כדבר הרע הזה ולמטה מגדר זה שהוא כמכת חרב יהנים היות עונה בדעהו שהוא רעו ולהובו והחרי כן נהוליהו הממון נם שיומר לו הוא למטה מגדר זה שהוא כחץ שנון ולמר שמעיד שלשתן נם ימלחו כחחר כולן הוכה בשלשתן בזו חחר זו ולת למר עדות כי חם עד לומר שלת יקרה לן כל כך על מליקות העדות סיחיד בו ממון כמו שהר לו על העד

ורוח סיהיה להם שלחתם לנפשם כנר הוא לעיניהם ולח"כ נרחותם נפשם חין מוחס יסתר והלח נפשם מעונם דשנפשם כן הדבר הזה כי לחרי חסר רחו חים מתהלל לחמר לחן כך וכך ועושה הנרע כרוח יקלו עיניהם חלין כלולו פח נפלם ולחרי כן נרחותם כי הוא מתת שקר כי יחלל דבריו לת יריחה להם רק כנוהל לחמס משולחנם וכחילו נפשם הוא גוול מהם (טו) ולחרי ספרו נענות המתהלל נמתת שקר הוא הפוסק נרקה נרנים ולימו נוחן נח לסייסיר חת הנוזרים יתנהנו נחוכן יפתחו לב הפוסק נרקה לתת ולת יעצור ונם לת יקחל נרוע הנהנת הנוזל והוא כי לת יכנר לו הפוסק נרקה ההוא הוא חים חסוך מחר ויכעום נהפנרת הנוזר הו הוא חים קפה מנר רוע מדתו לם הוא חים חסוך חל תקניטהו להפציר נהמשך פן יקיז כ"ת נחרך לפיס נמיתון יסחלו ממנו פעם ח' ולם לת יתן הרפה ממנו יום חו יומים לו יותר ותסוד סניח ע"ד זה פעמים שלם עד יפוקה ותוכל לו כי נחרך חפיס יפיח קלין הוא העפיר ולם הוא לרוע מדתו כי קשה הוא דבר חלין לכות והודיעהו לנער העניים והחביוני כי נם יהיה קשה כעסק לשון רכה תסבר נרס : נ (יג) חו ידבר על שליח לנור סיסלחהו לבקש נעת נרס מחתו יקבדך והמ' כי כחשר ניום קיר סחדם עיף מסרב ושמש והין מחסה ומסקור סחרו לו נפש חלש תרוכה למחלתו בודחי כן הניר נחתן הוח הם"ל הנחתן נשליחותו להחפלל נכוונה הרחויה ולת יפסל נפסיעת רוע מעללים חו הערד כוזה כי חם יהיו נהכחת נרות נרורו' כשמש נקיר יהיה הניר נחתן תרוכ' לנרת' בודחי כחשר הנפת חלש ניום קיר ולת נלבד נשולחיו רניש על כי רב הוא וכיוחת דרכי' כי חפי' ליחיד חם יבקש רחמי' חים נדיק והוא ניר נחתן לשולחו יסכון לו להסיב נפשו כמעשה דר' חניוח נן דוסח וכיוצח סהיו מבקשים ממנו יבקש רחמים על החולה והיה מסיב נפשו נתפלחו והו ונפש תרוניו ישיב סעש היוח הנפש לחדוניו של ניר נחתן הוח הקב"ה שבבר היתה המיתה נגורת היה מסיב תוכה חלין נתפלחו (יד) ושמת תחמר הלת כמה פעמים ניר נחתן מתפלל ויש כשיחים ורוח וגשם חין שלח תכסון תפלתו להריך על הלרץ ומה נם נעת העדר חפי' סיתן טונה שלת נבטח בו סיענה לו"ח חים מתהלל כו' לומר שמת יש שם חים מתהלל נמתת שקר וכמעשה דוד ע"ה (טו) ושמת תחמר הלת וה יהיה בעדה הבלתי תלויה נבעל בחיבה חך חם סר לו קלין יגר לו מה יסכון לו ס"ג והוח יקנרך לת יבטל בחיבת חים כמבואר תלמוד' חנשלם הסרון על ומן יקר מלכח ישויב הנה בתחבול' תעשה לך ההנלה ממנו והוח נל תחת' חלין תחלת דברי פיך יבטל רנוע מפני רנוע כי תקשה לשחול ויקנוף על קולך ורבל רק תנקש ממנו כי נם שחפנו יעשה לת עתה כי חם יתריך חפו יתים לו עשור ובדבר הזה יפותה קלין כי לת יתקשה לחבר שיחמרו לו שלת יבטל רנוע וזהו נחרך לפיס יפותה קלין כי נדבר הזה יפותם חך לת נחמור לו לנפך רנוע ולחרי כן ולשון רכה תסבר נרס לבטל הנזרה לנמרי חפי' יהיה הקלין קשה נעסק : קסו (טז) אפשר שעיך המכוון הוא להודיע עלת הוקר רנלך וכו' כי חם שהיה חפשר יחמר חים הלת חם לרחה שבוחי בניהו ערב לו מדנש לפיו למש זה לת שדהו שיכחתי ומדרכה חם המכע יקשה עליו לזה הקדי' ושמ משלו ולחמר דנש מלחת כי שעש היוסה תחוקה ועריכה לחכך חתה תדע לך כי טוב הדבר שתוכל דייך כי הלת חם תבנעו והקיזהו (יז) כן נם זה הוקר רנלך כו' שהוא הכחבל כי נם שתהיה ניחך רעך כדנש לחתוך יקיז והכה לחבוך וישכלך ומבערך תחוזק לת רעך : (טז) או יחמר נדנש חומר לך תוכל דייך לך נבוחך ניח דייך לת חומר לך תרניל מה שהוא דייך כי נדנש תוכל לנעור מ"כ נדעת דייך (יז) לכן הוקר כו' כן נמעט ישבעך ושנחך כלו' הלותי היה כדנש שפשנעהו ותפלוט חוהו מפיך כי הקיזהו לך רעך לת יפלוט להוציח מפיו שלת תבח לניהו רק ושכחך נלבו : (טז) או יחמר מבל נחות חל הטפל להדם נעסייני העולם והעטונין וסכרוניו והוא כי הנה הדנש הוא נלתי ון ומכלכל ומחיה

החדם רק דבר מתוק וערב לחיך והוא בכלל המותרות ולכן לת טוב ירדוף חדם לחסיני כלתי נר ולחם ומזון ודומיהם לך חם יודמן דנש לפני חים לת יחשוך ידו ממנו כי יעשם לחכו לך לת ירבה לו יותר מהציעור שהוא די לו כי חם ירבה לת נלבד יקיש מה שיחכל יותר על מה שהוא די לו כי חם נם לת כל עד נלתי הסחיר דנש נגופו ומתקום שבח כן יגל דרך כיו כי כבולעו כך פולטו והו דנש מלחת כלומר חם מלחת לת שתהת נודד לדנש חיה כי תינהו עיקריי למחיכך ונם כי תמלחנו נמקרתי תכול דייך כן תנצעהו ולת תקיש נלבד מה שהותרת כי חם נם לת תקיש והקיזהו כלו' לת כלו כמלת שמתקום שבח הו יגל כן יקרה לפתחים נעה"ו נבלתי חמים לנ תל שלומת נפשם והוא כי כחשר הלחם תצניע ותקיים

נָתֹר וְשֹׁר בַּשְּׁרִים עַל־לֵב רָע׃ כא אִם־רָעֵב שׂנַאֲךָ
הַאֲכִילֵהוּ לָחֶם וְאִם־צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מָיִם׃ כב כִּי
גֶחָלִים אַתָּה חֹתֶה עַל־רֹאשׁוֹ וַיהוָה יְשַׁלֶּם־לָךְ׃
כג רֽוּחַ צָפוֹן תָּחוֹלֵל גֶּשֶׁם וּפָנִים נִזְעָמִים לְשׁוֹן סָתֶר׃
כד טוֹב שֶׁבֶת עַל־פִּנַּת־גָּג מֵאֵשֶׁת מִדְיָנִים וּבֵית
חבר

שהיה עד שקר מי שרצוי להיות עד למת מפחת החזיונות ומדעות כי כשר ותוכב הוא (יט) למנוע מה שעיפה הרעה לו מעיד עליו שק־הוא נבר בוגד לת ירגיש המפסיד על ידו לשר כי טבעו הוא פועל ומק־יבטח בו לת יצער ממנו שיבגוד בו והוא שן רועה וכן׳ לומר הנה ד׳ לבוש מזיקין הן קרן ושן ורגל וכו׳ לומר כי לת תהיה רעת הבוגד בעיניו כקרן שכוונתו להזיק בדרך בחיריי כי שם כשן ורגל המועדין מתחלמן והוא שן רועה שדרכו כן מקחלמו ורגל גם היא מועדת מתחלמו לכך כי זה טבעו כן הוא מבטח שיבטח לים בבוגד בין׳ לרה שכדבר טבעי תלוי יהיה שיהו רועה ורוכלת ורגלו מועדת לשבר ולהכשיע בדרך הלוכו כן הבוגד תמיד ודרכו וסלוכו הוא להזיק כלומר בין יהיה לו הנאה בזולו שקבל מתון להעיד בין לת יהיה לו כי שם כרגל מועדת ולכן לת ירגיש הזיוק על ידו כאשר הוא על ידי חלופו ומרעהו כזכור * הו יאמר תפי׳ יהיה שן רועה שהבוגד ההוא מזיקלי לחמו שהוא שן רועה תמיד לת יבטח בו מכיולו ביום לרתו כי ידמה לשני הבוא מזיקן שן ורגל מועדין מתחלמן והוא שן בהמה תוכלת פירות בעל הבית ורגל מועדת ומשברת כלים בדרך הלוכה כי זה דרכן כן הוא מבטח בוגד בטבעו שכמו ירעה בלחמו ורגליו לרשעו יהיו כי לזה שהוא בוגד בטבעו עם היות לו שן רועה יהיה לו רגל מועדת * קסח (ד) אמר פי מעדת בגד כ׳ ואר בשירים כי׳ הם ג׳ דברים שויס זה לזה כי הקשר לבו רע ומר שם יסיר שים לפניו לת יהם לב משומע לשיפ לבו הל השיר שך יהיה בהחלמו כמעדה בגד ביום קרה שהוא בגד ערים שלת יהם לבו כלו׳ וחקרי כן שם יפליג לפניו בשירים ביותר עד ירהם לת עלמו כמשחק ומשמח עלמו הו לת ידמה רק לחומץ על נקר כחשר שם יסליך חים חומץ על נקר ירתיחנו מקד לרפיון הנקר וירחו מלמעלה נעקר כמו שדקים ופקוחים ונקוכו השם יהם כן הוא הפלגת השירים על לב רע שגם שמבחוץ ירהה עלמו כמשחק ופוקח פיו כמקבל שמחה נלד מה שקרבו ונלבו השם יהם ויהר לו יוקר עד חין קן והוא מעדה בגד וכו׳ חומץ על נקר יהיו שתי חלה בשר בשירים על לב רע כי הקשר שר על לב רע שירה בעלמת יהיה כמעדה בגד ביום קרה וחשר יפליג בשירים רבים הוא כחומץ על נקר כזמור והוא שר בשירים שר על קומתו מעדה בגד ומומרו בשירים הוא כנגד חומרו חומץ על נקר וחם נמשיכהו הל הכתובים שחזירו שידברו על היין הרע שהוא החומץ בלי ספק יקשר משל זה על הקשר לבנו למרע מועדם בשבירות שלת יסבון להבינהו למונעד דברים טובים והדרכות וידמה לשר בשירים על לב רע שהחילו לשיר יהיה כמעדה בגד והרגוע בשירים כחומץ על נקר כן החיל לים לדבר על הלב הרע שהוא לת יחם לו רק כמעדה בגד ביום קרה וחם יפליגו לפניו בדברים טובים רבים חין צריך לומר שלת יחם לבבו וירך לשוב כי חם תדרבה יקוץ ויחתם לבבו גם כי ירחה עלמו כשוחק ומקבל יהיה כחומץ על נקר שמבחוץ יפקח פקוחים ומחוכו יקתמם מרוע לבבו * או יחמר הנה לך ג׳ יגרים והם ג׳ לבנות חמר חם נתת לתקון הלב רע הוא היין הרע ת תנת חלין דרך פיום כי כמעדה בגד שלת יחם ללובשו כן הוא הקשר בשירים ופיוסים חל הלב רע כי לת יחם לו כהחילך ויהיה מקחמץ ומיין

חֶבֶר׃ כה מַיִם קָרִים עַל־נֶפֶשׁ עֲיֵפָה וְשְׁמוּעָה טוֹבָה
מֵאֶרֶץ מֶרְחָק׃ כו מַעְיָן נִרְפָּשׁ וּמָקוֹר מָשְׁחָת צַדִּיק
מֵט לִפְנֵי רָשָׁע׃ כז אָכֹל דְּבַשׁ הַרְבּוֹת לֹא־טוֹב וְחֵקֶר
כְּבוֹדָם כָּבוֹד׃ כח עִיר פְּרוּצָה אֵין חוֹמָה אִישׁ אֲשֶׁר
אֵין־מַעְצָר לְרוּחוֹ׃

כו א כַּשֶּׁלֶג בַּקָּיִץ וְכַמָּטָר בַּקָּצִיר כֵּן לֹא־ נָאוֶה לַכְּסִיל כָּבוֹד׃ ב כַּצִּפּוֹר לָנוּד

והלוים ולא ספק כלשכר נשכחך על פנת נג וכל זה משל להורות כי אין לדרה כלרך חסף מדיניס ושומר נפשו ירחק ממנה׃

קע (כח) יאמר כמו מיס קריס על נפש עיפה וינעה שלריך לנוח שעה לו ג׳ טרס יפתה כן הקרירות הרב שנח נפשו והוא עיף וינע יזיקנו כן שמוע טובה מארץ מרחק שהוא עיף לשמוע טובה וגבושה פתחס הספר יסתכן מקבלה וכמעשה שהיה בגמרא לכן לריך מיחון תחלה׃ או יאמר כמיס קריס על נפש עיפה שיפתה מיס והוא עיף וינע כך היא שמועה טובה מארץ מרחק והוא שלא תשמח לב נעלם והוא כי כמיס קרי׳ על עיף וינע שיערבו לו ויוחו דעתו בשתוקו ולפסר קרירותס תזיק לו לאחר כך כן שמועה טובה מארץ מרחק לפסר כי אלו עד נח הבשורה פה בסתם הדבר ולא לטובה כמלא ערירות הבשורה כיוב כמה פיקבלה לחדי כן וידאג יותר מאלו לא נתבשר בטובה כמלאת בשורתו מוקמו׃ ב (כו) מעין וכו׳ אס תרחה לדיק מט לפני רשע על מתמה על ההפוחה כי גס כי לדיק הוא חולי מלר קבוע שהוא מעין שממנו יצא היה רפא ולכלוך עון בהולדה אלא אלו מלר אלו שהוא מקורו היה מקור משחת ועל כן היה לדיק זה מט לפני רשע׃ (כז) אכל דבש כו׳ אס ברחות לדיק מט לפני רשע לא תסמוך לדידי ופעשה ס׳ מב׳ דברים הן כי בכניס עלמך בחקירות למלא דברי חכן כרשע וטוב לו לדיק ורע לו הו שלדבר חשר לא טוב גנד ההפוחה על הס׳ תני חומר לך כי כחשר לאכול דבש הרבות לא טוב כי יערע לנך ותקיא גס טוב מאכלך שקדם כן הוא חקר כבודם שתחקור בכבוד חשר לרשע פה והכבוד חשר יהיה לדיק אס כי הוא כדבש שנהעדר רבויו יהיה לך לכבוד רק לומר כי זה יכבל פה וכותו וזה יפרע פה חובו ושעיור הכתוב כמו שאכל דבש הרבות לא טוב כן חקור על כבוד לדיק ור״ל לרשע וט״ל העדר הדבוי הוא כבוד לך ברבויו ובלון יומר כי תקיא גס שנרות׳ך הטובות שקדמו לך כי יתבלבל שלכך (כז) ועל הב׳ דע כי עיר פרוצה וכו׳ הוא משר חין מעלר לרוחו והוא כי יש עיר מוקפת חומה סניב וים שחין לה לך סוגרות חומה כותלי הלרייה סניב ובכל רחם דרך לתות נשלות בלילה וים עיר סוגרת ומסוגרת בחומה ובקירות חלרייה כמדובר וים שחין לה לא זה ולא זה והיחל תקרח עיר פרוצה חין חומה וכדברים הללה יהיו בחדם כי יש בעל סוד שחין לבו מסיחו כלל להוליח מחשבתו החולה ויש שלפעמים נח להוליח לך טרס יוליחנו נותן חל לבו כי לא על חכס נתן ה׳ לח לשום תוך חומת עלם וחומת בשר חס לח להתעצב מלדבר מהרה כי לח ימלח טוב משחיקה וכמ״ש על פסוק מה יתן לך וכו׳ ותמר כי גס שלפי חיס מחסוס החומה שלפני לשונו שהיח חשל חל חומת העיר וגס כנגד סנור חשר לעיר מינה ובה בחלריה מלד עלמה הוא סיניר לב החדם בחדם לבלתי הוליח מחשבותיו חוגם עכ״ו לפעמים גס חס העיר תהיה פרוצה מלד עלמה תועיל לה חומתה לך בחדם חס לבו בו פרוץ בתוכו למהר להוליח מחשבותיו החולה לח יועיל לו כלום חומת סניב וספתיו והוא עיר פרוצה בפנים וגס חין חומה בחוץ הוא חיס חשר חין מעלר לרוחו חומת לשונו שלפני לשונו חומה היח והוא כי חין רחי נותן חל לבו חומת פיו לבלתי הוליח דבר חס לח כשלבו ורוחו בלתי תחנים להוליח החולה מה שבקרבם לך חס חין מעלר לרוחו מיד יוליח דבר ולח יעלרוהו חומת לשונו והענין ללמד דעת חת רחי יקן חל לבו חס יהרהר תלילה על לדיק ורע לו וכיוצה לבלתי הוליח דבר מפיו כי חס יקוה דעת עד יכוון לבו לו יסיב חל לבו כי חל דעות ה׳ ותיו יבין דרכו יקנרך לו יהרהר תחריו תלילה לך חס ח״ו יוליח דבר מפיו על ההפוחה גס שלחרי כן יתן חל לבו ויושוב מדבריו חוי לו כי נגע בכתר החמוכה וקללה תחשב לו ובתה יכופר עונו ולח עוד כי חס לעת מלוח היתה ר״ל שחיים הוה פתח פיו עד דבר רעה יחויק נו ולח ירפנו עד יתפקר לדברים רעים כיולח בדבר הרע עד יתבדנו מן העולם ו״ל עיר פרוצה חין חומה שעל כן תמעתך יבושו שודדיס עד תחרב כן הוא חיס לחשר חין מעלר לרוחו כי יתעדד לשודדים הס עושות ופשעים חין מספר עדי הובר׃ (כה) חו יחמר מעין זה מפסוק מיס קרים וכו׳ והוא כי הנה רחוק עיני בשר חיס לדיק מט לפני רשע הלח ירפה ידיו חלילה מעבוד חת ה׳ כעיני דוקו של מלחכי בחומרס פוח עבוד חלהיס ומס בלע כי סמרנו מפשרתו כו׳ גס נבנו עושי רשעה כו׳ ונבנה לפניהס וחת יסיב לב החדם בחדם נרחה מה לחריהס חולי טוב הרשע לח יתמיד לו בחלי ימיו יעזבנו והלדיק ירחה ויסמח לוח לס ירחה בהפך והוא כי לדיק מט קודם לרשע ורשע ירחה ויסמח נוחס יסתר וזה מעין חומרו לדיק מט לפני רשע כלומר קודם ולח לחמר ביד רשע והנה יקרה לדיק בעולם הזה כמי שנחמר לו יגע וטרח יום ולילה עד תלכור כעפר נלד וה עשרים שנה ללכת חל עיר רחוקה ושס מתענג נדמן עד יבלו שפתותיך מלומר די ויהי החיס ההוח עיף ויגע עד עיפה נפשו ובדוק עיסותו כי רב היה מפתחה ותומר בלבו מי יתן והיה חיס נח מהעיר ההיל ויסמיעני שמועת טובתה להשקיט יגיעת נפשי כמיס קרים על נפש עיפה ולח תרגיש בשמחת השמועה טובה כן הדבר סזה כי כל לדיק הולך קדורניית עיף ויגע בעבודתו יתברך וכמו שלמרו ו״ל ושס ימוחו יגיעי כח חלו הלדיקים והכל לתקות הכין מה שיחכלו בשבת בחרץ הטלוסה שלעולם יירבו קרץ לך סוף יתברך הניח הדבר מסור חל החומה ועל כן רחוק לדיק רשע וטוב לו והוא עיף לח יבער מהרהר בלבו מי יתנני השמע שמועה טובה מחרץ מרחק היח חרץ הטלוסה להשקיטה והניחה חליה ושרגישה מהמתח לבי והן המת בי בימים רחוקים היו רוחים עולמים בחייהם כמפורסס בס׳ הזוהר ונגמרת ולפילו כהבר נעדרה נבואה היו עדיין מסתמתין בבת קול וכמה תמוהים היה חליהו מדבר חליהס ומשמיעם מה למעלה ומה שיהיו בחייהם מקבלים שלמת מרקיעת כעניו לבני ורבח ולבת חומתו לך בדורותיו מבעו הטוב ממנו על כן בח שלמה ויחמר הנה מיס קרים על נפש עיפה ושמועה טובה מחרץ מרחק יחדו יהיו תמים לומר כי כחבר המים קרים מסקיטים פייפות נפש עיפה בעריפותם כן שמועה טובה מחרץ מרחק היח חרץ העליונה (כו) לך חס זה יחבר לדיקים שלח יחמח להם חל יחוסו כי חי זה הוח הדבר המלריכם לבך חס לח רחוסם לדיק מט לפני רשע חל כן הכני עודיעך סוד הדבר והוח כי מעין נרפש כו׳ והוח מחמרס ז״ל שחמר לו הוח יקבך למקס לדיק ורע לו לדיק בן רשע רשע וטוב לו רשע בן לדיק והנה כל חלקי המח מר מנוחרים חללו לבד מכוון מחמרנו בב׳ חלוקות חלו בקובר הוח כי לח על חב החומרי ידבר רק על הנפש והוח מחמר חליהוח חל חיוב כי נוה הסקיט חלוסו כי חמר חלין חס לדיק חתה הבך ליקה בחסמת נפשך חשר חטחה בגלגול הרחשון כדעת רשב״י כי פעמים שלם עם נבר וזה מחמרנו על חיוב חרם לפו על לדקו נפשו לומר שהוח לדיק נפשו בלתי לדקת מלד עלמה ובשלמת רעיו חרם וכו׳ כי וירחיעו חת חיוב שחמרו כי חיוב היה רשע כלומר ולח בן היה כי חס נפשו עד לח היתה בחיוב ו״ח לדיק ור״ל לדיק בן רשע שהוח כי הוח מפתח הנפש הוח בן לבעל נפשו שקדם לו כי לח כל הנפש הקידמת בגלגלה רק חלק ממנה כמודע ועל כן בן לקודם יקרח וכן רשע וט״ל רשע בן לדיק שהיתה נפשו מטוהרה בקודם לזה וכן רשע בן לדיק וזה יחמר חס חרחה לדיק מט וכו׳ דע כי הוח מעין כו׳ והוח כי מקור יקרח סורס שנפש החדם בחד׳ היח חלק מחותו הסורס ומעין יקרח הנפש שבחדם שהוח המתגלה מהמקור והוח כדרך כל מעין כי המים היולחים מקום שמתגלים יקרחו מעין לך המקור הוח הנסתר מפתח לחרץ למעלה רחוק מהמעין והמר חס חרחה לדיק מט ומת קודם לרשע חל תקמה על החפץ לב׳ מעיוות ס׳ המעין הוח מקום יליחת ונלוי המים נרפש שערבבו המים עם העפר שתחתיהס לך המקור שמשס מימי המעין בחיס הוח שלם ויש מעין חחר שמימיו זכים לך נחתו ומשבר מקורו מלמעלה חו זה מהם יפסק תחלה הוי לומ׳ לומתו שמשתת המקור סילכו המים חל מקום חחר לך החחר יתמיד שמקורו שלם ובהתמדתו יעבירו כל עפר וטרורות מהמים ולח יהיה מעין נרפש כן הדבר הזה כי הלדיק המט הוא מקורו נשת׳ הוא עיקר נפשו בהיותה בקודם הלין ועל כן מט ונפסק מהרה כי חס לח יספיקו יסורין פה ישוב מהרה להתגלגל ליתקן כמי מקור כשתת ההולכים חל מקום חחר לך הרשע קדמה נפשו חל מעין שע״י העפר נרפש וטיט כן ע״י חומרו נרפשה ובהקלקלה לחר תהוותיו לך בגלגול הרחשון כדעת רשב״י לדיק היה ע״כ מתריכין לו עד יעני חלוקת חומרו ותזדכך נפשו בו בקטנו׳ בעוד טהרה שרשו ושת הנקרח רשע בן לדיק הפך החחר שהוח לדיק בן רשע וזהו מעין כו׳ לדיק כו׳ ונזה יתבחו ב׳ הכתובים הבחים לחריו כתפורס בקודם׃

כו קעא (א) הנה כמה פעמים הוכחנו למעלה שכל כסיל החמו׳ בחפלי שלמ׳ לח על חסר דעת

חסר בטבעו ידבר רק על מהולל חכמה כד״ח בן חכם ישמח לב וכן כסיל וכו׳ וזה בשתי בחינות חו שלח למד חכמה וע״כ מופרש בחמתת רעות לו שקר׳ וכמה לך נפרדה חכמתו כי חסתו לה׳ ולין חדם חוטח חלח לס כן נכנס בו רוח טעות והחים הזה השני חכס בעיניו כי לח יבין כי חכמתו מתגלע בהעזותו ולח יכיר ערכו על כן חמר שלמה בחכמתו הנה נחמת כי קשה מחד מרוסת הכסיל כי הלח גס כי חכם לבך לח

רב פנינים ביאור משלי בן

לָנוּר כַּהֲרוֹר עָרִיץ בֶּן קַלַּת חָנָם לְאַ תֶּחְבָּא : ג שׁוֹט
לַסּוּס מֶתֶג לַחֲמוֹר וְשֵׁבֶט לְגֵו כְּסִילִים : ד אַל־תַּעַן
כְּסִיל כְּאִוַּלְתּוֹ פֶּן־תִּשְׁוֶה־לּוֹ גַּם אָתָּה : ה עֲנֵה
כְסִיל כְּאִוַּלְתּוֹ פֶּן־יִהְיֶה חָכָם בְּעֵינָיו : ו מְקַצֵּה
רַגְלַיִם חָמָס שֹׁתֶה שֹׁלְחַ דְּבָרִים בְּיַד־כְּסִיל : ז דַּלְיוּ
שָׁקַיִם מִפִּי־פִסֵּחַ וּמָשָׁל בְּפִי כְסִילִים : ח כִּצְרוֹר אֶבֶן
בְּמַרְגֵּמָה כֵּן־נוֹתֵן לִכְסִיל כָּבוֹד : ט חוֹחַ עָלָה בְיַד־
שִׁכּוֹר וּמָשָׁל בְּפִי כְסִילִים : י רַב מְחוֹלֵל־כֹּל וְשׂוֹכֵר
כסיל

מדע לתקן רעתו להעביר סכלות מדותיו ממנו נפו' תוכן כי רבה היא בחכמת ועכ"ז מדעתי כי קשה מהכסיל העיקרי מסוללי החכמה הוא הסר קשי חכמה וחטף כי לחר שפתה ופירש לחטף ומחויק עלמו לחכם מסכל סכלותו וגלה . יכיר חלין ולא יקרפף והיחל במבוכת החכם השלם למצוא קרוב לכסיל המסולל חכמה ומוסרם נדוע מוסר ואמר לחיה הדרך ישכון תקונו וב"ת מה שחכח דרכי הוא לכבדו ולזוי בהתוקו כי כבר הכבדהו מכבדיו יכבד גם הוא ויפיס מעבר להרוחו לח זו הדרך שחל יעלה על רוחך כי כחשר הלרן נקור וחורף לעומ"שר תקבל הנשם והשלג תוכיח לחחה . כן החיש הזה לעומת חשר יקבל כבוד חמך יכבדך גם הוא כי לח ידמה רק לשלג ומטר נקיץ וקליר שיהי' השלג ומטר קבודי' וחין נש מועיל שחין הלרן מוליכה כנגד חשר יריקו עליה וכשום שכל והבין לל כפל ענין ומכות סוכות שלג ומטר קליר וקיץ יחמר בחשר ידעתו כי קיץ הוא נתמם וחב וקליר סוף ניסן וחייר ותחלת סיון ואמר לח יבלר לו יבלר הכבדהו כבוד נקנע כחשר ירד השלג ויוחח על הלרן לו כמטר סוחף דרך העברה דע חיפה כי הלח יעלה על רוחו שהוח מעלמו רקוי לל הכבוד הוחח וחס הוח קנוע כשלג קשה יותר כי הלח לפי גודל וקנע הכבוד יחשב שהו' ערך החיוב שחתה חייב בכבודו כי חין לריך לומ' שלח יהיה כשלג בחוכף שחהוס החחתון עולה כענדו כמו"ל על חהוס לל חהוס כו' . חחין הנשם והשלג יורדין מלמעלה טפח חחין החהוס עולה כענדו טפחיים ומלחלח מלמטה שחם היה דומה לזה בטפח שהיית מכבדו היה מכבדך שפחיים חלח לפילו לח ידמה לשלג בקליר שלהיותו בסוף ניסן שערין החרן בלחי יפיחה כרגה והשלג קונע עליה שהלח גם מדי עברו הלח יחשר רוחם לחוחו על החרן לך ידמה לשלג נקיץ כי חו לעולם יובש החרן ומה גם בהכחת הזחים תבלעמו החרן עד בלחי השחיר רוחם כן החיש הוא יהיה מה שתקנע לו כבוד שיבלעמו ויקבלמו ולח תרחה בו רוחם כחלו לח כבדתו כלל כן לח יעריב לל לבו להחויק לך כבוד וחס הוא דרך העברה כמטר לח יחסוך שהוח כמתוייב חליו כל לך לשוחבו בלמח כחשר בקיץ רק כבקליר לך ערין לח יעלה כנגדך לכבודך גם הוא כמטר בחוכף שמים תחחונים עוליס כנגד עליונים רק כמטר בקליר שמדי עברו יעבור והנה חיכנו חו על דרך זה ומה שידעתו מרו"ל שנק' סוף סיון ותמוז ותחלת חב קיץ על דבר שפוטחין קליעות ליבש הנקרחים קיץ כמה דלת חמר כלוב קיץ והנה חפילו שטף מטר עובר חס ירד עליהם בודחי יפסדו ומה גם כי ירד השלג הקבוע עליהם שיתפחו ויתבעבעו ויהבדו וכן בקליר חפילו בדדת מטר עובר תתפח בלד מה התבוחה הקלובה ותתקלקל לך לח לגמרי בקליעות בקיץ ובזה יתי' השמר פן ולל תכבד לח הכסיל המובר כי לם דרך קבע תכבדהו תפסידהו לגמרי שיתפח וישמן ויתגלה כ"כ ויחבד כי מהוללות גלוח תכבל רעתו שיקרעו כשלג בקיץ שבח על נבי הקליעות ויתפחו ויפסדו ולחפילו לם יכבדהו דרך שטף העברה גם לו יתפח ויתגלה בלד מה וזהו וכמטר בקליר שתתפח התבוחה בלד מה ותתחיל להפסד כן כמשלים הללה כדמותן לח נחוה לכסיל כבוד (ב) ושתל חומר הלח מבחינה לחרת טוב לכבדו כי לם לח תכבדהו למען יכבדני יהיה לבל יקללני כי יבוש לל תחוש לקללתו כי הלח כשפור כו' כי לם יקללך לח תבח לך ותדרכנה הליו תשוב לו מיד לו לחר זמן לפי מה שהוא חומר הענין והוח כי הלפור חין דרכה לעוף ולשוטט הרבה בחויר רק בעת הלורך לחכול לו לשחות תמוד ותלח מהקן ומיד תבח לך הדרור תעוף ותשוטט הרבה ותשוב לחר שעה לו שחים וע"כ קן לפור יקרח ניח כד"ח מלאה ניח ודרור קן לה ועל כן בלפור חמר לנוד ובדרור לעוף וחמר כחשר הלפור לנוד מקנה ותשוב מיד וכדרור לעוף שבלב השוב שבחם הוח שיכובו לל הקן שחשם ילחו חלח שוב שוחה לשוב יותר מוב כן קללת חכם בחופן זה שים קללה שתנוד בלבך מניד שפתיו ושוב מיד לל מקום שילחת משם ויבדק בחומרם ויש לחר זמן והלד השוב שבהן הוא שלח תבח לל מי שבחמר : וזהו כן וכו' לח תבח • (ג) וש"ת ח"ל חיפה חכמנו בשבע חולי חוכל קוטיל חולי יערוק גם זה לח יהיה כי הבה שוט לסוס כו' • והוא בהעיר למה היפך כי מהרקוי יחמ'שוט לחמו' שחין מתג מספיק לו להיסירו עד יכוהו בשוטים ומתג לסים כר"ת ל תהיו כסום כפרד כו' בחתג וגם חומרו כסילי' לשון רבי' ולח כסיל בכתוב הקודם והמלוחר לך יחמר נם כי בשבט תכנו לח יועיל כי הלח כחקר'שוט לסוס ומתג לחמו' גם חתה יקרך והוא כי דרך הסוס קל התנועה שלח בשוט יכה בו רוכבו לו ידלג ויחוזק בחרוג' עד בדר שיחפון רוכבו לעבבו ולח יוכל והפך בחתג לבדו לחמו' שלח בחתג יחחזו למהר הליכתו לו להטותו הדרך חשר יהיה שמה רוח הרוכב

לנכח ילח מלבו לין מתג ורכן בלי שוט ובשט יוכלו להיות מתקיתו כן בחלים החלו יהיה שבט לנו כסלים כי יש בע"י ההכות יהיה כשוט לסוס שלו יולג וירוץ מרלון סכלותו יותר מתכהבו עד שנתקרט על ההכחה ולח כוכל לה'סיבו ויש ולתו יהיה שבט לנו כתתג'לחמור שלח לח מלבו לעשו'מעשה הטוב לו מלבעם ההלוות יכבד לח לבו ויקבה לח ערפו וכל רוחות שנעול'חוי לח יזיוהו מטפטוחו וזהו כשוט לסוס וכמתג לחמור כן הוא שבט לנו כסלים כי יש בקרב לחמור לחיסירו בחופן שלבה עלה(ד)וחס כה חומר וקיעלד"ל חיפה חסיר מעליו שנלך לך לל הדרך טובה לך להיסירו ולח כסיל בלוחו ומטר קבודו והשלג תוליך לעומ"שר תקבל הנשם והשלג תוליך לעומת . כן החיש הזה לעומת חשר יקבל כבוד מתך יכבדך גם הוא כי לח ידמה רק לשלג ומטר נקיץ וקליר שיהי' השלג ומטר קבודי' וחין נש מועיל שחין הלרן מוליכה כנגד חשר יריקו עליה וכשום שכל והבין לל כפל ענין ומכות סוכות שלג ומטר קליר וקיץ יחמר בחשר ידעתו כי קיץ הוא נתמם וחב וקליר סוף ניסן וחייר ותחלת סיון ואמר לח יבלר לו יבלר הכבדהו כבוד נקנע כחשר ירד השלג ויוחח על הלרן לו כמטר סוחף דרך העברה דע חיפה כי הלח יעלה על רוחו שהוח מעלמו רקוי לל הכבוד הוחח וחס הוח קנוע כשלג קשה יותר כי הלח לפי גודל וקנע הכבוד יחשב שהו' ערך החיוב שחתה חייב בכבודו כי חין לריך לומ' שלח יהיה כשלג בחוכף שחהוס החחתון עולה כענדו טפח חחין החהוס עולה כענדו טפחיים ומלחלח מלמטה שחם היה דומה לזה בטפח שהיית מכבדו היה מכבדך שפחיים חלח לפילו לח ידמה לשלג בקליר שלהיותו בסוף ניסן שערין החרן בלחי יפיחה כרגה והשלג קונע עליה שהלח גם מדי עברו הלח יחשר רוחם לחוחו על החרן לך ידמה לשלג נקיץ כי חו לעולם יובש החרן ומה גם בהכחת הזחים תבלעמו החרן עד בלחי השחיר רוחם כן החיש הוא יהיה מה שתקנע לו כבוד שיבלעמו ויקבלמו ולח תרחה בו רוחם כחלו לח כבדתו כלל כן לח יעריב לל לבו להחויק לך כבוד וחס הוח דרך העברה כמטר לח יחסוך שהוח כמתוייב חליו כל לך לשוחבו בלמח כחשר בקיץ רק כבקליר לך ערין לח יעלה כנגדך לכבודך גם הוא כמטר בחוכף שמים תחחונים עוליס כנגד עליונים רק כמטר בקליר שמדי עברו יעבור והנה חיכנו חו על דרך זה ומה שידעתו מרו"ל שנק' סוף סיון ותמוז ותחלת חב קיץ על דבר שפוטחין קליעות ליבש הנקרחים קיץ כמה דלת חמר כלוב קיץ והנה חפילו שטף מטר עובר חס ירד עליהם בודחי יפסדו ומה גם כי ירד השלג הקבוע עליהם שיתפחו ויתבעבעו ויהבדו וכן בקליר חפילו בדדת מטר עובר תתפח בלד מה התבוחה הקלובה ותתקלקל לך לח לגמרי בקליעות בקיץ ובזה יתי' השמר פן ולל תכבד לח הכסיל המובר כי לם דרך קבע תכבדהו תפסידהו לגמרי שיתפח וישמן ויתגלה כ"כ ויחבד כי מהוללות גלוח תכבל רעתו שיקרעו כשלג בקיץ שבח על נבי הקליעות ויתפחו ויפסדו ולחפילו לם יכבדהו דרך שטף העברה גם לו יתפח ויתגלה בלד מה וזהו וכמטר בקליר שתתפח התבוחה בלד מה ותתחיל להפסד כן כמשלים הללה כדמותן לח נחוה לכסיל כבוד (ב) ושתל חומר הלח מבחינה לחרת טוב לכבדו כי לם לח תכבדהו למען יכבדני יהיה לבל יקללני כי יבוש לל תחוש לקללתו כי הלח כשפור כו' כי לם יקללך לח תבח לך ותדרכנה הליו תשוב לו מיד לו לחר זמן לפי מה שהוא חומר הענין והוא כי הלפור חין דרכה לעוף ולשוטט הרבה בחויר רק בעת הלורך לחכול לו לשחות תמוד ותלח מהקן ומיד תבח לך הדרור תעוף ותשוטט הרבה ותשוב לחר שעה לו שחים וע"כ קן לפור יקרח ניח כד"ח מלאה ניח ודרור קן לה ועל כן בלפור חמר לנוד ובדרור לעוף וחמר כחשר הלפור לנוד מקנה ותשוב מיד וכדרור לעוף שבלב השוב שבחם הוח שיכובו לל הקן שחשם ילחו חלח שוב שוחה לשוב יותר מוב כן קללת חכם בחופן זה שים קללה שתנוד בלבך מניד שפתיו ושוב מיד לל מקום שילחת משם ויבדק בחומרם ויש לחר זמן והלד השוב שבהן הוא שלח תבח לל מי שבחמר : וזהו כן וכו' לח תבח • (ג) וש"ת ח"ל חיפה חכמנו בשבע חולי חוכל קוטיל חולי יערוק גם זה לח יהיה כי הבה שוט לסוס כו' • והוא בהעיר למה היפך כי מהרקוי יחמ'שוט לחמו' שחין מתג מספיק לו להיסירו עד יכוהו בשוטים ומתג לסים כר"ת ל תהיו כסום כפרד כו' בחתג וגם חומרו כסילי' לשון רבי' ולח כסיל בכתוב הקודם והמלוחר לך יחמר נם כי בשבט תכנו לח יועיל כי הלח כחקר'שוט לסוס ומתג לחמו' גם חתה יקרך והוא כי דרך הסוס קל התנועה שלח בשוט יכה בו רוכבו לו ידלג ויחוזק בחרוג' עד בדר שיחפון רוכבו לעבבו ולח יוכל והפך בחתג לבדו לחמו' שלח בחתג יחחזו למהר הליכתו לו להטותו הדרך חשר יהיה שמה רוח הרוכב

כְּסִיל וְשֹׁכֵר עֹבְרִים : יא כְּכֶלֶב שָׁב עַל־קֵאוֹ כְּסִיל
שֹׁנֶה בְּאִוַּלְתּוֹ : יב רָאִיתָ אִישׁ חָכָם בְּעֵינָיו תִּקְוָה
לִכְסִיל מִמֶּנּוּ : יג אָמַר עָצֵל שַׁחַל בַּדֶּרֶךְ אֲרִי בֵּין
הָרְחֹבוֹת : יד הַדֶּלֶת תִּסּוֹב עַל־צִירָהּ וְעָצֵל עַל־
מִטָּתוֹ : טו טָמַן עָצֵל יָדוֹ בַּצַּלָּחַת נִלְאָה לְהָשִׁיבָהּ
אֶל פִּיו : טז חָכָם עָצֵל בְּעֵינָיו מִשִּׁבְעָה מְשִׁיבֵי
טָעַם : יז מַחֲזִיק בְּאָזְנֵי כֶלֶב עֹבֵר מִתְעַבֵּר עַל־רִיב
לֹא

לכולנו ולכן לית יעבל נפשו בכסילים כי נרוחיו המה ונחלה לו יקנ' שכאשר נרח כל היה גם נשבר כסיל קיפה ושוכר תוכי לחבר חבורו ויהיה שוכר לשון קנייה וריוח כמה ד"ם והשוכר משכיר על נרוב נקוד ובלשון חכמים נשכר לית הוא ריוח * הניקן לחתנים שכר חוטף נשכר ולא נלבד לית הכסיל חשר שנגף למודו החטיאתו כי גם ושוכר עוברים הם עוברי רצונו בחוית גם חוטם יקון הנורף יקנרך מה גם עקה הכסיל *

(יא) והנה על ידי כן לית יבצר יעבל נלד מה בחולתו לחשר נחר עד כה גם שכרחה שניד יסוד לכסלה כנוחר שניח בחשר נעבל לית יבצר שלח יעריב לו עשיח הרע כחשר נתחלה טרם יעבל נה כי פניה ידמה לכל' שב על קיאו שלח יבצר שלח יעריב לו כחשר נתחלה כי גם נעיניו יחלם כי על כן לית יחכל קיא של וולתו לוך למה שהיה כבר נגופו לית לור יחשבוהו כן הדבר הוה כחשר יסוד הכסיל למה שכבר היחל ונעבל בו לית מבלתי היות הדבר מלום בעיניו רק למה שכבר היחל בו ולכן לית יבצר מלשוב ולגעול כי יש תקוה ויהו ככלב שב על קא וכו' הנה כי גם שקשה מאד תיקון הכסיל משולל החכמה ככל הכתוב למעלה אין להתייחש מתקונו כי ערים הם לו תקוה למה שלח יסבל כי כסיל הוא ולח חכם ומכיר ערכו (יב) לוך הסוג הב' שהוא חשר קרח ושנה חלח שבכנם בו רוח שטות והחוזק בחטחו' זה עדי לוזד ועליו לחמר רחית חים חכם בעיניו גם שהוא חים בעיניהם חשוב כענין כל חנשים שבמקרא והוא החכם שחטח על הנפש ועדין הוא חכם בעיניו ולח ידע כי כסיל יקרח גם הוא כי הלח נכנם בו רוח שטות ותיכנו מכיר חסרונו וזה לית יפיר : ב (ג) עוד לכסיל ממנו כאמרנר כי זה מכיר חסרונו וזה לית יפיר : ב (ג) עוד לחפשר בפסוק שוט לסוס כו' ומני כתובים הנחים לחריו וידוקדק לומ' לגו כסילים ולח לחמר לכסילים והוא מלחמר הרמנם ו"ל פ"נ דנירושין על נט מעושה שמכין חותו עד שיחמר רוצה חני כי הלח פחו זר נחשב נחשת שלום' רוצה חני לחנר ההכחו' יקרח רצון ולח חוכם שבכתב ז"ל שלין זה חכום כי כל חים ישרחל רוצה לעשות רצון קונו חלח שיצרו ומוטרו מטעהו על כן יכו בחומרו וגו' עד יסוד של רצון נפשו ועל כן בחום' רוצה חני רצון מחתי הוא ולח חכום יקרח וזה יחמר שלמה בחכמתו הנה כתבתי לך שלין דרך תרופת הכסיל לכבדו כי לח כלוה לו כבוד ושמח חחמר הלח חס חנחר בהפכו והוא לבוחתו ולהכוחתו קשה יותר כי גם כי יסוב ויחמר רוצה חני לעשות הטוב והישר לח טובה הסיפרה בדרך השחוק כי לח מלבו וחכום הוא ומחמת מכות ולח מחלבה ומה נלע בכפרון ההוא וטוב טוב היה כנר כנבדהו וחס יסוד עד ה' יהיה נרצונו הפשוט על כן חמר דע כי כשוט לסום כו' והוא כי ידמה נפש הכסיל על גוו כרוכב על סום לו על חמור ודימה לפני חלה כי ים יחלן לעשות הדת לבל יכנע מוחת זולתו ידמה לסום שטבעו להתנהו' לפעמים חף על בעליו כן יתנשח החומר על הנפש ויש שכסילותו תניחהו להמשך חחר טיפשות כחמור המיטפש לבלתי הטות ל דרך חפץ בעליו חמר כי כחשר בשוט יכו חת הסום להסניל נחותו ולהכניעו לעשות רצון רוכבו וכמתנ לחמו' להמשיכו בדברי טעם ולהטותו חל הדרך חשר רוח הרוכב לנכת בו כי הנר הסוס שבטבי חלה כי נחות הו טפשות היה מטע' חותם כי לח דעת ולח תבונה בהמה לדעת כי כל טובם עשות רצון רוכבם כי הוח הנותן להם כח לעשות חיל כי בו שמן חלקם ומלכלם בריחה ועל כן להניחם חל תועלתם הוח שוט לסום וכו' כן הוח שבט לגו כסילים הם ד' סוגי כסילים הדומה לסום והדומה לחמור כי יכו חת הגו הדומה לחלה למען יעשה רצון הרוכב בו הוח נפשו כי רצונו רצון קונו בחמת והוח חפלו בלי ספק לולח שהגו הוח החומר סוגה ופתי על כן יכו בו להשיבו חל רצון נפשו כי הוח רצונו בחמת של עצמו (ד) ועל ד' הסוגים הנו' הדומה לסום ומתנהח על הכל ולח יחסיב לסום חמר חל הטן כסיל כשולתו שהם יתנהח נגדך כסום חל תעניהו על פי חולתו להתנהות גם חתה עליו ולדבר בו סרה פן תשוה לו גם חתה כי ילח חומר מנוע הנחוה ליחשוב כי כמוהו כמוך חך חל תחשיבהו לעצות חולתו כ"ל הכמו בשבט בלבד ולח תעניהו למען יחמר נלבו כי נחשב כנחמה בעיניך סיכו בה ולח יעצוה והו יכנע (ה) לוך הסוג השני הדומה לחמור חשר לח מנחוה הוח עושה גם חשריך בשבט תכנו בגד מה לח תשים מענות חולתו כחולתו להשיבו לפי דעתו בדברי טעם כמתנ לחמור לחמר לו הלח חשבת כי בתחוות החומר ים ממש ועל כן תמשך לחריהם ותתעצל ברצון קונך הנה על פידרכך לישנך כי דעה חסרת כי מלבד שלח זו דרך לחומר להעתי גם העילה על רוחך שטוב הוח לחומר גם זה לית יהיה כי הלח לין לך תחוה חומרים שלח תזיק לחמר כייתורי מחכל ומשנל ודומיהם כי גם שלח יועיל זה בלבד עד בשבט קבה חת גוו גם עבה קומו כחולתו על פי

דרכו פן יהיה חכם בעיניו לפשפוקי בחשבו כי טוב ללכת חחר הפטוני בני החדם כי על כן נרח הוח לית' כל מעדני ע"ם ומה גם חס יבית רחיה מהמעבה עלמו מו ליין שמביח קרנן והיזיקם בוה על כן זולח השבט גם ענה וכו' * קעב (יג) הלא כתבתי לך רחיה היש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו כי לח יסוב להייסיר מדוקיו מחר שבהולתו חשר ימשך בעיניו והנני מניח לך רחיה מוחסת והיח מהעלל כי יון לך חכם בעיניו כחוהו להחזיק בעלוחתו ועל כן לח חסיר מעליו רוע מדתו כי יון לך על שלח יבקש טעמים ולפעמי כמתנ לבל יקנועע מחקומו ולח ישיבו לו דברים של טעם לסחור תולמוקיו יחמר כי מכלים המה והוח החכם וע"י כן רעהו רבה שנכל יוס מתרבה עלוחתו עד ימות נרעב ולח יפקוט עד יעקור נ' עמידי עולם תורה ועבודה וגמילות חסדים עם עס נפשו ולח דעת ולח חבונה לשוב מדרכו ולבח חל העניו כפיח לב ל' חל' שחל בדרך כי לח מניחו עלל ידבר כהולמו' הוח ולמה שלמה בחכמתו יוליח מלבו על העלל פתיות חשר לח יעלה על רוחו חמנם יחמר דרך על דרכה של תורה שהוח דרך עץ החיים ורחובות הן כמו"ל על ברחובות תתן קולה מקום שמרחיבים ד"ח ובבח חל העניו הנה יש מהעלל מדרך עץ החיים ו תורה מעללותו ונותן טעם לפגמו בחוח' יראת חני כי כך היח דרכה של תורה שהוח דרך עץ החיים ורחובות הן כמו"ל על ברחובות תתן קולה מקום שמרחיבים ד"ח ובבח חל העניו הנה יש מהעלל מדרך עץ החיים ו תורה מעללותו ונותן טעם לפגמו בחוח' יראת חני כי כך היח דרכה של תורה פח במלח וכו' ועל החרץ קיימן והנה שחל המדכחני בדרך זו כן לחלה ולפול למכשב לו שחל בדרך הוח המקרח שסיח דרך לבח חל החכמה כי לממלח שם עיני ה' רגלי ה' נעשה חדש בלשון רבים והיקש זה ולמה חשנה ושחל יגודיני ולהיה מפשיח נפשי ושם חכנם ברחובות התורה תרי דין ברחובות ולהיה טורף נפשי כי לפעה בין דם לדם בין דין לדין והומר על טמח טהור כו' ומי הכניסני זה טוב לי לפסכי' ולפעריך לב"ה לעבוד לית ה' ולפעשוק שחר היוס במלחכה ולהיה נומל נפשי כי טוב להודות לה' הפכם והערב ולנמול נפשי מלב' לידי סכנה כמדובר (יד) והנה זה חכם בעיניו בחמת רוחה לית הנולד ולתן זה כי לים רוע לב ויצר עלוחתו תדיחנו כי הלח עוד מעט ונם לית הכל יגעל בעלוחתו כי רוע מדתו תדיחנו והלוך ילך לחחור במקום שהיה רחוי לתקן עוחתו והוח כי הוח היחל לנעול בעסק התורה הך עדין יעבוד לית ה' ויעשוק במלחכה ללחם ניתו ולחר כך יחפך בחפילו לקום להתפלל שהיח עבודה לח תניחנו עלוחתו כי הדלת תסוב על צירה ולבח חל העניו נעיר כי תין סיבוב הדלת על צירה הורחת לתיחור על המטה כי גם לחפשר תסוב בטרם בקר והילל השמש יגח על החרץ ועוד שהיל"ל ועצל שוכב וידוע שהוח על מטתו לך יתן דופי בעצל כי לחר לחשר יעור מבטנו לית יתן חל לבו לעבוד לית ה' לקום בטרם בקר כי עצלה תעכבנו ומתהפך לכל לד להעביר עצלתו ולח יכול לה ולחמר שלמה הנה כמקרה הדלת מתסוב תסוב וקמיד הוח על צירה כן עצל יסוב ויסוב לנדדין ותמיד על מטתו לך לח זה הדרך רק כי במקום התפכנו על המטה יהפוך בדרנליו על החרץ ומיד יקום ולח יסוב על מטתו מח שהך לנדדין לחרבעת רבעיו הנה נגם בתפלה בבקר גבלה בפשו חשר בעלה בוה טענתו שחל בדרך כו' (טו) ועיד מעט נגם לעשות במלחכה ללחם ניתו ולחר כך יחפכו על המטה יהפוך בדרנליו על החרץ ומיד יקום ולח יסוב על מטתו מח שהך לנדדין לחרבעת רבעיו הנה נגם בתפלה בבקר גבלה בפשו חשר בעלה בוה טענתו שחל בדרך כו' (טו) ועיד מעט נגם לעשות במלחכה ללחם ניתו ולחר כך יחפכו על המטה ולקח בידו ולקח לתוך פיו ולקח לתוך פיו יטמון ידיו בחוכחת הנה ולח יעשנה בחופן שעללותו תדיחנו מחלה מן התורה ולחר כך מן העבודה היח תפלה ולחר כך מנמילות חסדים שלח יגמול חסד לחפילו על עלמו ונפשו לקח לתוך פיו לקיים נפשו בגופו והוח גמילות חסדים כמחמר הלל הזקן בלכתו לסעוד שהיה הולך לגמול חסד עם נפשו ולחמר כי זה גם חל נפשו לח יגמול חסד חך יגמול לזולח נמלח לקח לו עוקר שלמה עמודים שהעולם עומד גם תורה ועבודה שסיח תפלה נמקום תמידין וגמילות חסדים (טז) והן כל חלה פעלה לו עללותו מפיחת היוצו חכם בעיניו כי הלח חס יחמרו לו דברים של טעם בחילו לחמר שחל בדרך כו' יחמר כי נסרחה חכמתם והוח חכם מהם כי לית ידברו נכונה כמוהו והו חכם עלל בעיניו מנבעה מסיבי טעם הם המסיבים לו דברים של טעם הנה הבלתי רחיה כי חס רחיה חים חכם בעיניו ולימד נפשו ונשרו שלפילו לקח לתוך פיו לית יסקלל ויוחת נרעב ונחומר כל :

קעג (יז) כי יהיה ריב בין הנפשים יש עובר בריב לית לו ולח כל לחבר יד רק מהעבר ובוטח בעצם וים כמהלכה כללחה הבלתי חפץ להחקומם רק מדבר דברים כלחחר יד הבלתי כדחון לבחינה לבוונה רעה והם כחנים יחוח חמר שהרשון חיטו כל קשה שהדבקה לעלמו הוח מיצר יותר מלבעלי הריב ולח יחמר להם כל כך נחומרים הרי

רב פנינים ביאור משלי כו

לֹא־לוֹ׃ יח כְּמִתְלַהֵלָה הַיֹּרֶה זִקִּים חִצִּים וָמָוֶת׃
יט כֵּן־אִישׁ רִמָּה אֶת־רֵעֵהוּ וְאָמַר הֲלֹא מְשַׂחֵק
אָנִי׃ כ בְּאֶפֶס עֵצִים תִּכְבֶּה־אֵשׁ וּבְאֵין נִרְגָּן יִשְׁתֹּק
מָדוֹן׃ כא פֶּחָם לְגֶחָלִים וְעֵצִים לְאֵשׁ וְאִישׁ מְדוֹנִים
לַחֲרַחַר־רִיב׃ כב דִּבְרֵי נִרְגָּן כְּמִתְלַהֲמִים וְהֵם יְרְדוּ
חַדְרֵי־בָטֶן׃ כג כֶּסֶף סִיגִים מְצֻפֶּה עַל־חָרֶשׂ
שִׂפָתַיִם דֹּלְקִים וְלֵב רָע׃ כד בְּשִׂפְתָו יְנַכֵּר שׂוֹנֵא
וּבְקִרְבּוֹ יָשִׁית מִרְמָה׃ כה כִּי־יְחַנֵּן קוֹלוֹ אַל־
תַּאֲמֵן־בּוֹ כִּי שֶׁבַע תּוֹעֵבוֹת בְּלִבּוֹ׃ כו תְּכַסֶּה
שִׂנְאָה בְּמַשָּׂא תְּנֻבָה רָעָתוֹ בַּקָּהָל׃ כז כֹּרֶה
שחת

מגלה דעתו שמתעצר על הריב ובנפשו יודע כי הוא כמחזיק בפתי ידיו בפני הזולג אחד מכה ואחד מפה שיתעצר ליכנס בכל אחד מפתי ידיו שבכלב הזה יתקרע ויפיל רחשו ימין ושמאל ויסכימו כי קדושה הוא שרחשו אדם ליסמוך בחופן הוא מעורב לקבל רעה מכל גד לו לפחות מגד אחד כן המתעצר בריב קרוב להיות נשוך מכל אחד מבעלי הריב לו לפחות אחד ממכה כי הם שהוא לא יתייחס רק למבקש רעת עצמו כי לא יוכל להסמט מבעלי הריב לומר לא לרעה כוונתי וזה היטו קשה כל כך בעיני בעלי הריב (יח) לך תשר היטו מתעצר בעצם בריב רק כמתלהלה כלל זה ובלבי מתחוק לריב כי אם מורה שגר לו וכלאחר יד מדבר דבריס דעים תפילו יהיה יורה ויקיס בריבים המתכנים ובלבי מויקיס הס למריבים חנים ומות בחומרם מי יתן והיה ככם ומתעצר מגלה שרעה בלבבו ולא יעשה כמתלהלה כלהטר יד והוא מורה חנים ומות (יט) וכן ים לאחר דומה לזה שגם שלא יצא לפועל רעתו היא כחנים ומות והוא המרמה את חבירו בחופן בלבבי נרגש ובשהורגש עושה עצמו כמשחק ואומר לו הלא משחק אני ולא בקשתי רק לעברך בדרך שחוק גם זה רע ומר שירגיש רעהו כולו חנים ומות יהיה עליו עם שהרמתות לא יצא לפועל בחומרו כי המרמה בחוש לא יאמר לו כמחפה הלוה ומתרחקה כחונה ועל שהורגש כעשה כמשחק כו׳ והוא כן הים רמה כו׳ כן חנים ומות כנוכר הוא לאחר רמה וכו׳ ב או יאמר כי אין לאדם לבטוח בשאר רמה לומרו ואחר כך אמר לו הלא משחק אני ובטל דמהומרו קל יאמר הנה אם היה חפץ להרע לי למה חזר ואמר הלא משחק אני ולבטלו אך הוא כי טוב לבו עמי ולוכל לבטוח בו תמיד אמר כי אין זה דומה אלא למתלהלה היורה וכו׳ והוא כי החפץ לירות חנים ומות וכדי שיבטחו בו לא יאמרו עליהם ממנו עושה עצמו כמתלהלה ובלבי חפץ להרע רק יורה ויקיס המתכנים מיד ובלבי מויקיס כמשחק עמו והנבון חנים ומות כשיבטחו מלהשמר בחומרם ויקיס האמת ומשחק הוא כן כמעל הזה הוא הים רמה את רעהו וכו׳ כי אין כוונתו רק להנטיות את רעהו בקלות כדי להרמותו בחמורות ביפול בשחת רשתו ולא יוכל קום׃ קעד (ד) בא לספר בנפוק הנרגן המוליך ומביא מוה לזה דבריס קשים והנה יש מדון ויש ריב ויש חיס מדיניס מחרחר ריב ויש נרגן והוא כי ריב יקרא בהתחלה ומדון לאחר התעצמם בריב וחיס מדיניס הוא המחרחר את הריב הקטון ועושה חומו גדול בעצם ובגלוי ונרגן הוא המוליך ומביא כלאחד יד כאשר יפרש ואמר הנה כאשר בחפש עניס מכבה אם מלילה כן באין נרגן יפסוק מדון מלא לאחר התעצמם שמקרא מדון (כא) לך תגיד לך מה נדלה רעת הנרגן על חיס מדיניס והיא כי הנה כאשטיל פחם לגחלים ועצים ויעשה חם גדולה מאליהות גחלים וכאשטיל עניס לחם גדולה כן הוא חיס מדיניס לחרחר ריב כי הלא יתכסם לעשות רע והוא כי כאשר הגחלים שאינן חם דולקת רק גחלים בעלמא אם יפליטו אם עניס לא יבעירו כי קשים הס לחזור בהם לאור הגחלי׳ וגם הגחלים עצמם לבדם לא יבעירו אך כשיבואו אל מה יעשה החפץ להבעיר את הבערה בעצם יניח מחלה לפסר על הגחלים פחם עד יעשה חם גדולה ואחר כך יניח עניס על החם כנעשה מהפחם על הגחלים ויבעירו עד בלי די ויקמיד מדיניס בהיות הריב קטן כגחלים בעלמא לא יניח לשון הרע עלות כעניס כי יאמר הלא לא יקבלו כי יאמרו שעדין לא הגיע הריב אל בדר זה שיבער רעהו דבריס קשים כחלה ולא יאמרו דברין וחולי תדרבה יבירו כי לבבו להרע ויקבל הריב לכן מה יעשה יטיל פחם הקל לחפוס הגחלים בו הוא לשון הרע קל מעט ויאמינו לו ותעשה חם מהגחלים ואחר הבעירו הגחלים וחם ונדל הריב בין האנשים אשר להם הריב הו יניח עניס על החם הס דבריס קשים להגדיל המדורה כי הן גם שהם עניניס ארים ולשון הרע עלות לא יחדלו מהאמין כי נערה נם חם המחלוקת ויבער ויקמיד כחם עניס העושה שלהבת ומקמיד (כב) ואמר כי על כל זה הנרגן העושה הרעה בהנעצ וכמתלהלה קשה היטו הלא חיס מדיניס מנלה לבו ומטיל פחם לשונו הרע לעיני הכל ונרגש כמטיל פחם לגחלים ועניס לחם ולא יחלק חיס על השונא שמנלה שנאתו לו עושה רעה שמנלה רעתו כאשר על הנרגן שעושה הרעה ומרע׳ עצמו כמתעצר על הדבר ובלבי מכוין להרע קשה מהכל והוא דברי נרגן כמתלהמים וכו׳ כלומר מי יתן והיה הנרגן כחיס מדיניס שמחרחר הריב בחופן נגלה כמשליך פחם לגחלים ועניס לחם אך דבריו הס כמתלהמים שהם כמתלהמים ומתעצרים כמקבל מהלומות מדחק׳ מהדבר

שחיניס הרכילות כמתעצר לומר לו כמה לחי מתעצר על מסתכם וריבכם והלוחי לח הייתי שומע מה שנדבר עליך כי לר לי מאד וכן יסוב על שכנגדו ולומר לר לי עליך כי שמעתי עליך דבה רעה והנני מתלהם ומתעצר על הדבר והלוחי לח נמלחתי בדברי׳ החלה כי רע עלי סמעשה וע״י לומ׳ הדבר כן מסתקע הלשון הרע עד חדרי בטן שהוא׳ בלבו כל ח׳ מיס הנה היס לדיק החיס הזה כי הלח מתעצ׳הוא על הדבר וחילו לח שמע לח הגיד ומי יודע לחבר הוא מעלי׳ מפני הבלוס מדקתו וחין ספק שמנלה טפח ומכסה טפחיים ומפוך הוא והוא דברי נרגן כמתלהמי׳ והס ירדו חדרי בטן ובחזקה ו׳׳ שעושה כמתעצר ומדבר כחול׳ לפי׳ בחפס גחלי׳ והתחלת ריב יגדיל המדורה מה בזין כן חיס מדניס שלח יבעיר רק בהדרגה ובהיות כבר נחליס (כג) ומה בין זה לחיס מדניס המחרחר ריב בנלוי הוא כי החיס מדניס חינו עושה בפוי לרוש לבו וחפסר לח יקבלו ממנו כי רע עליהם כמעשה לך זה מרמה כסף מבחוץ עם שהוא סיגים לך הלב הוא חרס חשר הלב רע מלופה בו על כן יחשוב הרוח׳ כי גם לבבו הפנימי כסף וחין רעתו רק היות בו סיגים ובלותו לשוי יבוד הלבבות וידליך ודלי לב הסומע והס קשים מרוע הלב הפנימי כי החדם יראה הנפוי ולח הפנימי כמלח כי שפתים המפיס הס הדולקים נעשה והלב חינו רק רע לך חינו דולק כשפתי׳ והוא שפתים דולקים ולב רע׳ ב (ד) או יאמר בחפס עני׳ וכו׳ ובחין נרגן יסתוק מדון שהנרגן עלמו כבנים לחם (כא) והניטה ורחה רעתו כי עם שירחה הנרגן שהוא פחם לנחליס ועניס לחם כי כאשר הפחם הניחן על הגחלי׳ להבעיר החם חת עלמו הוא מכלה גם הוא לנחלי׳ וכן העניס חשר על החם כן הנרגן בחרחרו הריב מבעיר ומכלה חת עלמו גם הוא לגודל העון בכלל המריבים כשודע מעבמו וחף על פי כן הס הוסרם הנרגן להיות חיס מדניס לח יחדל מעשות מלחכתו וחף והוא פחם כו׳ לומר גם שהנרגן המכר הוא פחם לנחליס ועניס לחם הס הוסרם בדבר עד נדר יקרח חיס מדניס עם כל זה עודנו מחזיק ומיטפל לחרחר ריב ולח ימים והוא חיס מדיניס לחרחר ריב׃ נ או גם שירחה פחם לנחליס ועניס לחם הס הכמות להבעיר החם בין המריבים שירחה ביניהם דברים קשים ומעים שמחליהם יריבו על ידי פחם ועניס שניהם לח יחמר הנרגן מה לי עוד לחרחר ריב הס מעלמם ים להם חם ועניס הרבה חך עם כל זה חיס מדניס עודנו עומד לחרחר ריב והוא פחם כו׳ וחף על פי כן חיס מדניס לחרחר ריב והוא שמעת כל כך בחלחמו ובח רחקו ריב (כב) כי הנה דברי נרגן יהיו כמתלהמים שידבר כמתעצר על מריבות׳ וחדרך׳ והס דברי׳ הינומו יערבו לו וישמח בהם כל כך עד כי ירדו עד חדרי בטנו כי עד שם יקבל הנחת עריבותו שחין לבו כבר וחוסך להסתיר מהמריבים שמרחה תומה ובקוכו יטמא למען יחזיקהו לחוהב (כג) והעולה על רוחו להסתיר דבר היו לח יהיה כי הלח נרים כרוחה לבפתו לנלות רעתו כי לח יבבר מניד שפתיו מדבר דבר חנלה רעת לבבו כי הלח ידמה לכסף סיגים מצופה על חרס כי למה שהכסף בלחי מתדבק ומתערב בחרס וגם הוח כסף סיגים בלחי מתקשר בעצם מניה ובזה על כן לח יבבר ממנו סדקים ונקיעים ובהם יראה החרס שנפסים כן שפתי נרגן לחבר הם ככסף סיגים שמרחים כסף והוח סיגים בזין שפך יבקעו מקוכן דברים שבהן יראה לבבו הרע כהנלות החרס בבקיעי הכסף סיגים והוא כסף וכו׳ שפתים דולקים בדברו בחופן יהליק כמתלהם חותם השפתים ידמו לסיגים מצפים הלב רע שלח יבבר מרחות נרעת הלב מתוך הסיגים כחמור (כד) וזה דרכו של חיש שחחר הנלות לבו מתוך דבריו וכחלת כנכב במחקרת מה יעשה יסוב לחפות ולבוש טלחי על נפי טלחי על הסדקים ונקעים שנהם נגלקה שבתו לבל יראה כשוכח כי הס שמחבבה ידבר והוא בשפתיו יככר סופו שחור ומתנכר בשפתיו מהיות שוכח ולהרחות כי לח שוכח הוח ולח כן לבו כ״ם ונקרבו יסיח מרמה ואחר ייטיב חמריו לין זה כי הס מן השפה ולחוץ (כה) לכן חים כזה כי יחנן קולו ויהיו דבריו כמתלהמים חל תחמן בו כו׳ (כו) לך תכסה שנחה מלחך שלח תנלה לו שחשנחתו בחמחך ומחנך עמו והוא בחשחון למען יחסוך מבין רעתו ומחותו תחבר חת נקרבו והוה לח יחסך ממך ויהיה הולך ומנלה רעתו יום יום חו לחט לך תדרוש ותחקור נדבותיו עד תנלה רעתו נרחיות ומופקים שלח יוכל להכחים ויתפש בנוב בחחרת כי מלוה לפרסם הרשעים כחלה׳

(כו) ושמח תחמר חולי לח תנלה רעתו ומה בנע בכסותו שנחה לבל

לבל יאמר עד יפול ויתגלה לכל תירוש מוסר כי הלא נרים כרוחם מאתו יקנאו כי כורה אחת הם יפול ולא יעבור מהתדבר ומהשתלבל הדברי עצמו לו על ידי וולתו יפול וילחו במצודת רעתו וחס תאמר היה הדבר חסר היה מוליך ומביא מוה לזה ולפ היה כורה אחת חסר לו היפה רק גולל הבן כנור המתגלגל נרגל תרס שמציאות החבן נגף היה בעיולם הלא שהיה הוא גולל לזוקה מוה לזה גם היה הלין תצוד דכל מכן שהוא חוקפן וליפצח ניפח • ד (כב) או יאמר דברי נרגן וכו' רמה כי דברי נרגן לבל יסתוק מדון מיכה יעשה ידבר תחלה דבריו כמתהלמים ומצטערים על נרע האחר למען לא יחסרוהו ויאמנו דבריו והוא מכוין להפילו בדקם המריב מרחיה שמצטער ודבריו ירדו עד חדרי בטן על ידי החילו כמצטער (כג) ונרחוקו כי כוזיו הם ככסף סיגי מלופה על חרס מנעשה נקיעים וסדקים ובלתי מתדבק לל החרס כן יוכר מתוך דבריו כי לית לסקרו רגלי כי יתגלה כדלעיל והו כסף כו' כן יתגלה חרס רוע לבו לפי מהות דבריו ע"כ יירח כן יצח מי שעליו הוי' הדבה ויכוונו וירח' בפניו כי שקר כיוב על כן בכלל מה שבשפתיו דולקי' מעתה (כד) הוא שהוא בשפתיו יכבר וכו' לומר הלא ידעתי שהם תחמר חליו מה שחמרתי שדבר שרה הלא יכויב וכיוצא בך שלא יצא מפיו דבר רע ובשפתיו יכבר מהיות שוגג ויאמר דבריו מרחיים שחדבה הוא בכפשו לך דע לויפה כי ובקרבו יסיות מרמה (כה) לכן כי יצח וידבר לחיך רכות וירבה חלוק תחנונים הוא מן הספה ולחוץ הקול לבדו הוא טוב והוא כי יחנן קולו לל תאמן בו וכו' (כו) כי דעתו הוא שתתכסה שבחתו ממך במשקון תשר יסיתך ויפתך ונסוף לא יבצר מירע לך גם בגלוי שתגלה רעתו בקהל (כו) לכן מה שעתיד לעשות לך לחר כך עשה לו תחה מעתה כי כורה שחת הם יפול וגולל לחן כוח שהיה גולל ועושה גרמת לרמוקך חלין תשוב מעתה וקוס בקהל ותדע לו ותחרפהו כחשר עתיד לעשות לך וזה יורה כמתלהם על רעתך ומיעלך לטובתך והוא תכלית הרשע והסכסוך לחרחר ריב ולבל יפתוק מדון ולשיחתו דבריו עושה בחחלה עלמו כמצטער ודבריו כמתלהמים (כח) ושמע תאמר חס כן חיפה בבח לפני לשון שקר לחרחר ריב לחרכותו בשוט לשון בל ירחה עוד פני לל תעשה כן כי הלא לשון שקר ישנא למדכאיו לך חס מי שחמר לו יש פה חלק טוב הוא יעשה מדחה שידחה חותו לומר שחינו מחמין ולא ידכאהו • או קרוב לזה כי לשון שקר ישנא דכיו וחס כרחה שתרחה שחינו שוגא רק מקבל מה שתדכאהו ותומר זה כרחה לי ותחפה רע לך וכיוצא בזה והולך לו הוא שפה חלק תשר לו יעשה מדחה בחלקלקות ובקרבו יסיס תרבו ושבחתו לכן יחות לבל דכוא חותו רק יחמר שלא יחמין לדבר הזה וגם הוא לא יחשוב תועה על סיס בר ישרחל לחשר חשדו והוא שמתך שלמה ותחמר לשון שקר וכו' : קעה (כז) הנה דברתי דופי על המריבות ועל עוסיהן והנה הן נהות בחתת מחתת גפ' על כן לויעלך תתבע שכחה בכל מלחמי כח וחס יבח לפניך לחים וסק' נפיו שחכח ומשבח עלמו סיפלית לעשות וידעת כי שקר מליו חל תדכאהו לחמר מי מחה הר הגדול ומי ניתך ביסרחל ומה יכולת עשות כי הלא בדברי חתת תקנה שוגא פ' כי לשון שקר ישנא דכיו וגם לא תחניף חותו חך ופה חלק חס השומע יש לו פה חלק להסיג לו בחלקות בחוזן לא יכעים עליו יעשה מדחה יעשה לו דחייה :

כז (א) **לאמר** לן לל תתהלל כו' והוא כי יש מתהלל על העתיד שחומר כי יעשה מחר חו מחרתו גדולות ויש מתהלל על עבר חו הווה יחמר לו על העתיד לל תתהלל בעד יום מחר כי גם שכדברך כן הוא שים שפק בידך לעשות הנה לא תדע מה ילד יום חולי יתחדש דבר ולא תוכל עשותו (ב) וחס הוא על העבר חו הווה לחמר לו טוב לך יהללך זר ולא פיך שחינו כבודך תתהלל חתה חו נכרי הרהוק מהזר ולא שפתיך ודחיה זו לא ישכחהו המשקר גם שהומר זה חליו חוסרו למשקר ותומר מה ילד יום ולא תמר יהיה היום לפשר כיכחשר היום שנעשה בו מלוה חו מנוח קול קדוש' ויהיו כמ"ש גם הוזהר על ויקרבו ימי ישרחל למות ותקדושת היום כמשך וגולד לו שפע בוקה כן ביום הנעשה עבירות נקנה בו טומחה ויולד היום רעה וזהו מה ילד יום מחשבר מטומחת העבירה • חו יחמר יהללך זר כלומ' חס תרחה יהללך זר גם שלא יהללך הקרוב חליך כי חס זר חשר לא יחבד עשה כן למען קירבתך לל תחמר חחר שים עד זר חלחי שתעיד עלי גם חני לא חחסוך פי מלהגיד עלמ' כי לא יחשדוני כי הלא גם זר מהללני חמר גם יהללך זר עם כל זה ולא פיך תעניה גם היח ותפילו יהיה נכרי המהלך המתנכ' לך תמיד יוקר מהו' ועתה מהללך גם הוא לא יענו לחזיון גם שפתיך בחומרך כי חחר שחפילו הנכרי מהללני עתה יענו שפתי גם הם ולא לחסיר מכבודי כי הם נכרי וחל שפתיך :

קעו (ג) אמר הנה שתי דבריס קשים לחדם מכל רבנות נרוח רעות הלח הם לחד כי יכעוס על חיש שלם חויל חסר דעת ויחרפהו כי נוחס יסתר ממנו בחומרו בלמני נדיק וחני לחריס לך כעס חויל מר ממות ג' הקנחה כמלמרס ז"ל הלף מיקות ולא קנחה לחת לחמר שלמה הנה שתי חלה יחדו לא יהיו תמיס כי הן לחת שיש ג' סוגי נרות לחד רבת החיכות שניית נרות רבות קטנות תכופות ווה לחמר כובד לחן הוא משל לל הנרה הגדולה הבחה עליו בבת לחת כבובד לחן הנעמסת על חיש בבת לחת וגם ניטל החול הם נרות רבות כניטל החול שהם נרות דקות תכופות עד לין מספר כלשר לח יוכל לספור נרגיני ניטל החול ויש יקון נדקות ותכופות מהגדולה כלחת כי זה קשה מכובד לחן כי לחת היח בלבד גם כי רבה היח לך חלה רבו מספור ויש יסגול ניטל החול יותר מכובד לחן כי למה שיעמיסוה עליו בבת לחת לא יסבלה ויסליכנה מעליו לך החול לשר דקה היח ולשבר לקחה עליו מעט מעט יסגול יותר שיוכל היש להעמיס על רעהו כחלי ככר בחמתחת לחד והולך ומוסיף בחמתחתו לשר עליו מעט מעט עד יותר מכובד לחן לך ג' סוגי נרות חלה בבך מחנונים וכעס חויל בכף שניה מכריע לת כלס וזהו כבד כו' וכעס חויל כבד מכניסה (ד) לחנם קנחה לין נרוך לומר כעס חויל הכבד משתי חלה כי חס גם יסגול היש חכוריות היתה ושטף לף כמרע"ה שעמד מכני חכוריות היתה כמה דלת לחמר לולח משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו וכן עמד בפני שטף לף שלא ישטוף מיד עד לחמר לפני הקדוש ברוך הוא קומה ה' נחפך כמ"ש ז"ל שלחמר משה רבינו עליו השלום רבון העולמים עמוד לתה בח' וחני בח' ולחמר להקב"ה יסלק הוא יתברך הלף והוא יעמוד לפני החיתה נמצא כי לפני הלף לא עמד לפני חכוריותי כי הקדוש ברוך הוא סילקו לך עמד בפני השטף שלא ישטוף טרם יסלקנו הוא יתברך על ידי תפלת משה לחמנם על החיתה עמד בעצם כנגד חכוריותה שהוא בוכותו עתה כנגדה עד השיבה ולף על פי כן לא עמד כנגד קנחה לשר קנת ניהושע כשניתן חלין הרבנית כמ"ש ז"ל על קשה כשחול קנחה שלחמר ללף מיקות ולא קנחה לחת וחס כן מי יעמוד לפני קנחה • (ג) או יהיה הכל על משה שסבל כבד חבן ישרחל שלחמר חיכה לשא לבדי וכו' חו כובד חבן של עוג שלחמרו רבותינו ז"ל שהיה סובל בידיו ונס נטל החול הקשה מוה שנשתטל על דבר המלרי שעמן בחול ונלחו דתן וסבל ולא הרע לו מחר כך כתוב' ולא הרפותי לת ח' מהם וסבל ומה היה שהרע לקרח לא שעשע חויל הוא קרח היה כובד משניה' (ד) וכן בכל תלה סבל ולא שחל מוח וחפילו בענל שלחמר מחני נא היה לשון נקשה ונקלח יהושע החליטו לשחול מוח ל"ח חכוריות חיתה ושטף לף הקשה מהכל כמפורש בקידוש כל זה סבל ולא קנחה ח' וניהושע ושחל לת נפשו למוח והקדוש החבן לשחול לומר הכבד כבד בחחרונה בהדרגה כמדובר :

קעז (ה) הנה תשר יוכיחהו בנלוי הלח יתגייש ויקפיד ולח יקבל וחדרבה יתפקר יוסר תמר כי לין זה רק כשחינה מתיך לחבה פנימית לך כשניח מהבה מסוקר' טובה היח כי הלבבות כמראות וכחשר חלב המוכיח יגלו לחריו בלב המקבל יכנסו וירבה להיטיב כי הכל הולך לחר כוונת לב המוכיח (ו) תדע שבן הוא שהלף נדולה חוו כרחה בעיניו ס"ח תשר הוא מוהב נחבן יכה ופצוע לית בן חו מלעיד חו ולמען לחעין ילך בדרך תמיס הלח יהיו נחמנים פנעיו הלה ויעבו שליחותם שיתקבלו וייעילו ונהיוך הוא בחים שוגא שהם ירבה נשיקות ופיוסים לת יכבדו בלב חי שכ' לו וחדרבה יהיו בעיניו לנעתרות ולכבדות כמשל עליו ולוך יהיו לנעתרו' הנשיקות ויקבל ברצון הפנעים לך הוי חומר שהכל הולך לחר כוונת לב החומר חו עושה כן לפי כוונת המוכיח יעשה רוסס נאקבל • חו יחמר נמה חדע חם המוכיח חוהב חו שונא זה לך הלו' הם מרחים שהם נחמנים שנעשים רוסס נאקבל שנעשי' שליחות נוזר חומר שהם נחמני' פנעני חוהב וחם הם נעתרות וכבדות חל' פנעים כ"ח לפי כשיק חחמיר מעתה שהם נשיקות שונא שהכל הולך לחר לב המוכיח כמדובר : ב (ה) או יחמר מקושר חל הכתובים הבחים כי הלח לין לומרים חלח דורשנו כי מי לח ידע שנעם שנעשה תכוס נפת כו' ומה ענין תמיין לפור נודף לחים נודף והומרו שמתן וקטור' ישמח לב יין ישמח ולח שמן ומה ייחס הקטורת חל השמן וחומ' ומתק רעהו מעיל הנפה מה זו עלה נפש יעיין רעך ורע לחיך וכו' ועל הכל שירחו בלחי

שחת בה יפל ונלל חבן אליו תשוב : כח לשון שקר ישנא דכיו ופה חלק יעשה מדחה :

כז א אל תתהלל ביום מחר כי לא תדע מה יולד יום : ב יהללך זר ולא פיך נכרי ואל שפתיך : ג כבד אבן ונטל החול וכעס אויל כבד משניהם : ד אכזריות חמה ושטף אף ומי יעמד לפני קנאה : ה טובה תוכחת מנלה מאהבה מסתרת : ו נאמנים פצעי אוהב ונעתרות

רב פנינים ביאור משלי כז

וְנַעֲתָרוֹת נְשִׁיקוֹת שׂוֹנֵא׃ נֶפֶשׁ שְׂבֵעָה תָּבוּס
נֹפֶת וְנֶפֶשׁ רְעֵבָה כָּל־מַר מָתוֹק׃ כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת
מִן־קִנָּהּ כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ׃ שֶׁמֶן וְקְטֹרֶת
יְשַׂמַּח־לֵב וּמֶתֶק רֵעֵהוּ מֵעֲצַת־נָפֶשׁ׃ רֵעֲךָ
וְרֵעַ־אָבִיךָ אַל־תַּעֲזֹב וּבֵית אָחִיךָ אַל־תָּבוֹא בְּיוֹם
אֵידֶךָ טוֹב־שָׁכֵן קָרוֹב מֵאָח רָחוֹק׃ הֲכֹם בְּנִי
ושמח

מקשרים לה נלמד פסוק עם פסוק כי הס לכי' קנתו ע קנאתו כמעט תין גם תחד מתקשר וכן הכתובים שלחר הנ' קשים מלמה׃ והנה נבח חל הניתור נוכיר' מו"ל נב"ר התומרי' כי בהסתלק הלדיקי' מן העולם מרחין להם מתן שכרם טרם ימותו ויסמתו לרחות ותו נכסם שבעה והס ישנים וזהו ותשחק ליוס תחרון והרחיה לוה הניתו מה שהרחו לר' תנהו ו"נ נהרי דתפרסמון ותמר כל הני להניתו כו' ועפ שלהנתם הקיצור שכנר מבואר תללו יפה נעתו ומקומו לנד התינות ה"לה מה ענין תומרו נפסם שבע והס ישנ' מעט מוניר מהמפור' תללו חלח הוח נתינת טיעה על מה זה מרחין לנדיק מתן שכרו פרט ס' ליקו והוח כי חלח קנין העולם הנח על ידי יגיעת שניהם הנ"ף והפס נקיה והנה נלקח הנפש חלח ידלנו זה וזה הנפש תדקת בחומרה חלח זוהרין קלילין לחורתה רחיקה הכיוותי ומי יתן ותהיה יותר להכין לדה רבה מתד והנ"ף יתמר לר לי עלי כי חלח יחד שניהו יגיעו בעבודת קונהו ועתה הרוח תסיב חל החלהים ותו יהוה לה ותני לתומה הפעם וגם כי לח יבלר ויחייני הוח יתנרך מעריותת העפר חלח נין כך ונין כך הנשמה היח העולה ותני כעניה ס' ערה נולה וסורה תחתי יולא רמה ופכסני תולעה על כן רחה והתקין הוח יתנרך תקנת שניהם והוח בהרחות נעת לקח הנפש מתן שכרן כי הו שניהם נעולם כי עודנו בחיים תערב לנפש הטוב ההוח על הסמת ללכת ולח תקון על לסר תמנע מהרנות יותר כי תהיה שבעה מרוב כל וכמתמר רבי תכהו ברחותו הטוב שהרחו לו כל הני לתנהו וזה תל' נפשם שבעה וגם החומר מחשר יעסנו נו כח לסנול רחיית הרוחניות הרב ההוח בחברת הנפש מה שלי חפסר לו לרחות טרם עת למות תס לח בחלוס בהתפרד הנפש מהגוף כי תין זה חלח כמתמר ספר הזוהר שבעת למות נתוסף בחדש שפע לרחות דברים עליונים בגוף ונפש וזה מתמר הכתוב תוסף רוחם יגוענון על כן מפלח השפע המופע לנופי הלדיקים בעת סילוקן יחזר בנופן חיונית רוחני עד נדר שנם לחר לקח נפשו כי מת לח יהיה הגוף רק כיתן סעוד חיונית נו ועל כן הלדיקים נקרחים יהיו עפר ולח יסודו לעפרן עד שעה קחת קודם תחיית המתים כמתמר רני תחתי בר יקסיה וזה ענין התלמיד חכם שחומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה משפחותיו דוכנות נקבר כמבוחר תללנו יפה וזה לתר והס ישנים כלומר ולח מתים בעצם וזה ענין הלדיק שמת מתוך שחוק שיתת לרחות כמתמרם ז"ל בב"ר על וקשחק ליוס תחרון לוך לח כן הרשעים רק יתותו מתוך בכיה תו עלמות שיהיו רעקם ויבכו בחומרם מי יתן ונסקר פה ונתקן מעשינו ונקבל ייסורין על חטחותינו ותינו שוה למו ונבוח תל הענין והוח כי הלח זה הסער לבנן לבח נו לפקות לח הלדם בחמר תלין כל היום מה נלע כי תקם דרכיך ושונה לח תרחה כי כל טוב הלדיק בהקפה וכחשר יענה עלמו לעבוד חת ה' כן ירבה וכן יפרוץ כל חלי וכל מכה כי תין לך לדיק סחין לו ייסורין ונהפוך ברשעים כי בעמל חמוס תינמו ולח יעשה עולה שלח ימלח שכרה בלדה כי מי עשק חת עמיתו שלח כהנה מהעושק חסר עשק ומי טיימל חת נפשו נומה שלח כהנה והחיקש נשחר כי הלח הבטן פורש לחלתר ובגלוי מה שהין כן נו יתנרך כי תוכחתו מגולה ומכסו בל ירחה ובל ימלח בעולם הזה תמר שלמה תל יסיתך יגרך בדבר הזה כי הלח טובה תוכחת מגולה היח תוכחת הלדיק שהיח מתכנה מסותרת נחמת כי חת חשר יחבב ה' יוכיח (ו) ותל תקיות לב תל כשיקות היער הרע המרחה לך תהבה מגולה נחומרו כי נחמן הוח ופורע לחלתר כי הלח פקח טיניך ורחה כי נחמים פלטי תוהב והוח כי חשר הוח תוהב חת ה' ופלטי ייסורין מתהבה הלח נרחה בעינינו כי נחמים האה נשליחותם שנלחם ה' על הלדיק להנן על הדור ולהרבות להיטיב והוח כחשר מלחתו רחינו ברבינו הקדוש ע"ה שבחשר נתבשר רבי חייח עליו השלום שנתרפח רבו מחליו נכה ויתמר ווי לכו עובדות של חרץ ישרחל שכל ימי חליו לח הפילה תפה ולח היתה עליית נשמים והסיקם ביקר לדיקים סובלי ייסורי תהבה שהנלה ותרחה תועלת הדור כי הלח חוליים הוח ישח ומכחובם הוח שנלח זוה תמר הנה נחמים פלטי תוהב שהלח נרחה כי נחמים למולקם הם פלטים של תוהב כי יקנלה הנלחת שליחותם ותועלתם כי נחמים האה להשכיל להיטיב וחם כן חיפה מוח תדע כי ועתרות ונכבוד נלי תועלת הם נשיקות שונח הוח היער הרע האחבה לך דבקות ותהבה נחומרו כי יפרע לחלתר כי מפלטי תוהב תנלח ותרחה לך מתן שכרן של לדיקים ונהפוך ברשעים (ז) עור תניח לך רחיה מעת למות כי הלח הלדיקים מתים מתוך שחוק ושמחה כמתמרם ז"ל נב"ר על ויתת תברהם זקן ושבע שהלדיקים מתים מתוך שמחה שמרחים להם מתן שכרם חפיו ושלמה חכמים שחמר כל תחר שני פסוקים כד דתכין וי"ם הכתוב ותשחק ליוס תחרון ונהפוך ברשעים

וְשִׁמְחַ לִבִּי וְאֶשְׁיבָה חֹרְפִי דָּבָר : יג עָרֹם בִּגְדוֹ כִּי
רָעָה נְסַתָּר פִּתָּאִים עָבְרוּ נֶעֱנָשׁוּ : יד קַח־בִּגְדוֹ כִּי
עָרַב זָר וּבְעַד נָכְרִיָּה חַבְלֻהוּ : טו מְבָרֵךְ רֵעֵהוּ
בְּקוֹל גָּדוֹל בַּבֹּקֶר הַשְׁכִּים קְלָלָה תֵּחָשֵׁב לוֹ :
טז דֶּלֶף טוֹרֵד בְּיוֹם סַגְרִיר וְאֵשֶׁת מִדְיָנִים נְשָׁתָוָה :
יז צָפִנֶיהָ צָפַן־רוּחַ וְשֶׁמֶן יְמִינוֹ יִקְרָא : יח בּוֹרֵךְ
תְּאֵנָה יֹאכַל פִּרְיָהּ וְשֹׁמֵר אֲדֹנָיו יְכֻבָּד : יט כַּמַּיִם הַפָּנִים
לפנים

דלף טורד וכו' ואשת מדינים וכו' היא אשה זדה המכתה נפתוה לדלף
ההוא כלומר ומי פתי יגיה אליה (טז) ושאת קומר ומשא מדע כי היא
מדיינת היא ורעה בלבבה ולפי שלום פניה תחדר הלה בעיניך קביעה כי
כופניה לפן רוח והוא כי הגם הנח עיה בתקום נפון וכשתר לעבור
מעירה נשקר שהוא כעת תקח עמה הלה יקשיב הפני שהוא כי להתבתה
תקנו תפקיר דעתו והלה ידמה לעופן רוח והוא כי כחשר נוסב הרוח
וכהכם במקום לפון מזיקלו מוצא לנתת בו כחשר נא הלה יעשה הנרה
והרעשה שהחרשים ישמעו כן לופניה לפי טומתה היכר הרע לעבוד
עבירה במקום לפון הוא כלופן רוח שהיה בעלמה תעשה הנרה ותפרסם
הדבר כי הלה לו עולה ומקטרגת ומשיוע נמרים ומפרסמת שם מעשיה
נשחר ועל ידי כן גם נחרן יפרסם על ידי כחוש עליונים כנודע מרע"ל

על פסוק יגלו שמים עונו וחרץ מתקוממ'לו ויפרסם נחרץ ולח תדע לוץ
נתגלה וכן המרו רו"ל במדרש חזיק שהשטן עלמו הוא מפרסם העון ושמח
תזמר ומה יעשה לוץ ומין מי שיגלה מזנו בפוחה לפחות כי לח טוב הדבק
בעלמה * כי הלה ושמן ימינו הוא היכר הטוב לך חכם לימינו הלה יקרח
בנרונו (יז) ויחמר לבח לידבק חל הטומחה ברזל בברזל וכו' לומר
לו לך בן תדם לר לי מלוך כי דעה תסרים בחשר בחרת כי לחברי מי ילחה
להתחבר בו ומי שברזל בברזל נוח להתקשר ולהתחבר יחד מחשר חוכל
לחה להתחבר בו כי הלה תחיכת ברזל הקשה עד מחד בחחיכת ברזל
כחוהו הנה תפשר יהיו לחברים חיבור עלמיי על ידי הלוטש הפס שייהפ
בחוק ומכה גם עד יעשו נוף לחד בעלם וחים הבלבב חשר חנגו ה' דעה
בלבו היקבן יהיה כל עלמות החים יחד עם פני רעהו ולח עם רעהו
בעלם שהוא חשר לחה קחבתהו בלבך מניח ומחון והוא לפניס בלבד
ובקרבו יסים חרבו הלה לון זה חבור וברוח יברח חים מחיבור כוה גם
דעה לח תשר * כלומר וכן הוא ממש חשר תתחבר חל היכר הרע כי הוא
יפקיר בעפק חלקות ולחה תתפקה כי תחשיבהו כרע בלח בעלם והוא
לפניס בלבד ובקרבו יסים חרבו כי יורד ומטטין ועולה ומקטרג (יח)
ושמח תחמר כי הוא פורע לחלחר והמלחו קרובה והוא יתברך היפ
לעשותם ומחר לקבל שכרם היה לחה מול החלהים מוכר מחבתו כשומר
הוה שלח ימים מהיות תמיד מוכר התחבה כן גם לחה לח קמים מתוך
לוהל תורתו יתברך ויקבילך פירות בעולם הוה כי היה הגדולה מהדברים
שחדם חוכל פירותיהן בעולם הוה ויהו מוכר תחנה יקבל פריה ושמח
תחמר הרבה עשו כן ולח הלליחו בעולם הוה והוח חללנו מ"ם ו"ל שחמרה
תורה לפני הקדוש ברוך הוא כשחר כחבתו למעלה כחיב בשמלה עוכר
וכבוד לחה בני עניים בעולם הוה והשיב הקב"ה להנחיל לוהבי יש ונילרנו
ספירוטו שחומר הוא יתברך שחלהבתו לח תופסי התורה ההוא עושה
לו מהפירות קרן קיים לעולם הבח וזהו להנחיל לוהבי מה שהוא יש ולח
להחפילו פה מה שחינו יש כי כל טובות העולם הוה לחין והבל דומי'
וחם כן תקרי המחכה הלל כל הכבוד ההוא ולח יקוץ וזה יחמר פה הנה
מוכר תחנה יחכל פריה בעולם הוה וחם לח יחכילוהו יחכה לחדונו כי
ושומר חדוניו יש' ומקו' לו כד"ח שמר לח הדבר יכובד בע"ה כי יעשו לו
מהפירות קרן קיים (יט) ולחשר לחמרתי לך ויש יחד פני רעהו הכני
מפרש לך המשל הוה כמים הפנים כו' והוח כי ל' לנבוח יש לחדם יכה"ע
והוח מקייפס לל החלהים חשר נחנו ויכה"ר והוח מקייפס לל החדם
וחומרו ויקרח לב החדם בייחוד וחמר כמים פנים שחרחה נם נורת
פניך והיח נורה כוונת שלין בפנימיותם דבר רק הרחוק כווב ובהעדיר
פניך מכנגדן לפני הנורה היננית חלח תבחר ליכנס נמים המרחים קיבוב
כחילו נורתך תקוקה בקרבם הלה תחנק נם כן כמשל הזה הוא לב החדם
הוח היכה"ר כלחמר לחדם שכווב ועובר ומחניק לוחך חם חעבור'נו :
ז או יחמר כמים כו' שחל תלמר כי מה העשה ועינה עלינו סדסורי
דעבירה ומי יוכל להמלט מהם נם זה לח יהיה כי על הלב לחה
הוח העושה ולח הוח כי הלה כמים הפני' כו' והוח כי כחשר נהיות כלי
מלח מים לפני חים חס לח יהחיל בפניו ויסחבל על פני המים לח ירחה
נורך פניו בהם כנרחה בחוח שהעומד בנר המים ורוחה חוסם לח ירחה
נה פניו רק כחשר יהחיל על פני המים ירחה חס נורך פניו בחלק המים
שהוח לעומת פניו ממש כן הוח לב החדם לחדם שחם החדם לח יהסיבנו
לפנים פניו לעמוד ולהסחבל לעומתו בעלם לח יעמוד גם הוח נגדו
לעמוד ולהמשיכו חחריו והנו כמים הפנים הם חלק העומדים נגד הפנים
לפנים שלח יבטיחוהו הפנים רק בחלק שבנגד הפנים כן לב החדם לחדם
שלח יחשוד ולח יקפעל כי חם בעים פניו החדם בעלם לעומתו להרשך

בעקבי ותתעור' עלי מדק הדין על כן חמר שלמה נרוח קדשו כחלו הוח
יתנרך חומ' חכם בני כלומר לחר חשר פעלם בי ונפרחה חכמתך כי כין
לדם חוסף תלח ה"כ נכנם בו רוח שטות חזור והתחכם ושיב לבי יעלה
על רוחך שתתעלג חל לבני נרחותך נהזכיר מעשיך הרחשונים כי חדרבה
ושמח לבי וגם כי יקוס חשר ענר
בעבירות עמך ויתרף חלילה בחמור
לבי מטות פנים יש בדבר בחשר חמרו
חנשי רשב"ל לה' הנה הטיבה חורפי
דבר (יב) וחומ' חלין ערום רעה
המתרנשת לו בעוונותיו ונשחר ממנה
בשונו חל ה' כך פתחים יהין לב לעשות
ככם עכרו ונעשבו והיח תשובתו
יתנרך ממש לחנשי רשב"ל (יג)
והם עונשו של זה לימו חלמ על חלמ
מיחה חו חומר הוח יתנרך לנעל
תשובה הוה קח נגדו חל חורפי הלוה
הוח חלקו נגן עדן הוח נגד חלוקיו
חלוקה דרנכן כי חתה תשוב תקקן
חשר עוחו ותכנים במקומו כי הלח הוח ערב זר כי כל יסרחל עבדים זה
לזה ולח הסיב חת הוח ולח כח טומחתו חלנשה מתייחסת לנכריה נקבה
ולח לוך וכר נחופן חיבו מפסיד לנחרי נגדו לך הוח כחמר כן ניד
הנכריה עד יסוב לפ חוח חחר הקנלגלו הנה בעד הנכריה היה חבלהו
חתה ויהח ממוסבן נידך כחשר חתה תתקון חשר עוחו ולח יש לך לתקן
הוח לח תפסיד חתה * ד (יב) חו טעור הכחובים ערים וכו'
לח נלבד תשוב חתה נחשובה כי לח גם תפסיד חת רעך עדיך כי גם לח
רחים ערום ולכם רחה רעה הטעתים נחרץ ונסתר ולח מיחה ועל ידי כן
פחחים עברו ונעשבו להעדר מוחה מי שבידו לתחות (יג) חל תפרוס
גם חתה נחומרך חיני כדחי כערום הוח נדול הדור ורקוי לתחות ומה גם
לח גם חני הייתי רשע כחניני חלם ושפתי ולח יחקיאו דנרי חל תחוס
כי לח קח נגדו חל ערום הוח חלוקו דרכנ חשר לו כי הלח הוח ערב
זר ועליו היה מועל לתחות כי הלח תכנים במקומו ותקון חתה ובעד
נכריה היח כח הטומחה שהיה לה לחבול נגדו על שלח מיחה עד יתקן
חבלהו חתה ובכה נו מה שאין כן לח היה נתקן הדבר גם על ידך שלח
תחוס מהחויק נו הנכריה כי חשר רשע לח נפשו יבקשו ממנו
ותתשבון נגדו עד תקנו כנודע (יד) ולח תחוס כי תוכיח לח רעך שהיו
כועלי לון לחמך ושנח עד ה' ועונתם נרשעתם כי חולי יעיזו פנים נגדך
לומר לך הסכלת עשו כי נפרדת מחברתינו ולחבדת טובה הרבה בעולם
הוה וזה חסרך לח רעך למה עזנתנו ולנח יבורך פלו' שהיה מחברינו ולח
נפרד מחתנו ועודנו רענן בלופן שמקום שובו חלי נהפך להשיבני חליו
ולמה לחמרת להיות חני מהמוכיחים במקום שחין חכמים כי חתה תדע לך
כי חתה כי הוסרת רשע ובמקום שהיה לו להחזיק לך טובה ולשוב על
ידך לדרכה מריש קול ומנרך רעהו רשע כמותו בקול נדול כלומר לחתה
לומר חלי חקשיב כחשר שנת חתה ולנח יבורך פלו' חשר לח נפרד ממני
כמוך כי טוב הוח ממך ואין זה מנרך חלח מבקש לח ה'חלילה ולומר לרשע
כי טוב מהנדיק הלו ושפוהו נפניו חיעלך לל תעשהו ולח תעשה לו מלומה
רק הכעס עליהם לפ"ה והוח יתנרך יפילם והיח עלת רב הנוח לחמר
עקבתך על נפיניך וחבריו והוח נבקר הכעס חתה לפני קוסך וקללה תחשב
לו הברכה ההיח כי הוח יתנרך יפילהו לפניך כחומר רב הוכח הכעס
והערב עליהם לפ"ה והוח יפילם חללים : ה (טו) דלף וכו' הלח
כתבתי לך שם תרחה שהלדיקים יגר להם בעולם הוה והשפך ברעבים לל
תמנע מעוד עד ה' כי כלמנים פלעני חוהב וכו' וערב ורע קניך קנך לל
תעזוב רק חכם מי ושוב עד ה' ושמח לבי ונם תשיב חת הוולת כחומרו
קח נגדו וכו' וחולי תחמר מה חודיעני ולח ידע מרעתם ומעלמי הפרוס
כי הלח הביטה ורחה כמה סמיות עיני עוברי עבירה חיכה נסתמו
עיניהם ולכם כי הלח יללו לחר עלות הנכריה היח טומחת כח היכר הרע
הנשבל לחשת ונוים המסיחה חת החדם כמפורש למעלה נרחש הספר
על והנה חשה לקרחתו וכו' והנה שלום בפיה תדבר ונקרבה קשים תרבה
כחבוהר שם ושחת מדיניס תקרח בחשת והנה היח לחדם כדלף טורד ניום
כנריר ושעיק ומטר קושה והענין כי כחשר נהיות הדלף חכה נחים
טיף טיף להרי טיף טיף עד שטורד חת החים מניהו ויכח לחוץ ויכוח
מהדלף ולח נחקום מנוחה ימלח חסך ענן ומטר נשם מטרות עוז קושה
עליו בכל עוז נבורות נשמים מי נרש לו רעה זו הניחו חת ניחו מפני
הדלף כן חשת מדיניס היח חשה זרה להסיח ולפחות שתיתיר על חים
הטוף מלחה כדלף עד שטורד לוחו מניחו שטוניחו מניח עולמו החמתי
הנקרח ניח כחה דחק חמר חכחות נחקה ניחה שהוח עלין על נן ענין לו ע"ה
חים לכל לחדם שם ניח ומדור לפי כבודו ודלף היכר הרע מולילו ומנרשו
מחהה ונלחלו מהניח ימלח חסך סנריר ומטר נשם מטרות נהכם עליו וזהו

ולהמשך לחבריו נמצא שהחרס עצמו נראית נקוה (כ) וגם העין לא יוכל לך לומר כל מצח עויך עליו כי הלא מדרגה בעיניו יראה דברים מסויקים להסכיל להטיב ולא תמצך רק לחברי רחוקו דבר המחטיא והוא כי הלא שחול והבדון לא תשבענה מלקבל מפשיט ואע"פ כן ועיני האדם הרוחות ימותו מעטי רגיש וילכו לשחול והבדון

לא תשבענה מחמדותיהם ולא יתמרו ללבנם הלא נגד עיננו כמה וכמה ירדו שחול והבדון ומירח כח מנחנו על יקרנו כהם הנה שנם העין רוחה מה שהחי יקן חל לבו להכסיר מעשיו ולא יעשה כן וסם כן עליך קללתך ולא עליהם כי תנחר ותקרב תשר יראתו נרע ולא בטוב (כא) ומצח תאמר ומה ידעו עיני החדם מי ומי ההולכים שחול והבדון שירחה ויקח מוסר וחולי יחשוב שהכל ילכו לחרפות החיים הזה לא תנחר מהם ידיעה זו כי הלא מלרף לריך לכסף וכור לוהב להבחין חך להבחין בחים ההולך לנים עולמו קין לריך דבר כי הלא הכל הוא לפי מהללו והוא מחמר ד' חשר חמר לחלמידיו לאו ורחו חס החם ההולך בחטה החיה הולך נכוחו לנן ה' לו לנהנם וחמרו לו המה נדע כי יירש ג"ע לו ניהנם ויען ויחמר שימו לבבכם לל חשר מספרים כבודו לחר מטתו חס טוב וחס רע נמלח שהכל הוא לפי מהללו שיהללוהו בחופן שקל מהרה יבחן ההולך לחור בחור החיים והיורד שחול והבדון וחף על פי כן לח ירחה חים ויקח מוסר על כן לריך ייסורין למרק חלחת טומחתו בו ועל כן חים לל ירד בגלל הייסורין כי הלא מסנרת לח ישוב עד יחוכה (כב) ואולי תחמר הלא מכל הייסורין האריכתי חך לח על מנרו לי מטה לחם כי זו קשה מכולם דע לפיכה כי בוה בחר ה' ליסרלל כי יהי עניותך ליסרלל וכו' כי הלא הם תכחוש חת החויל בחכחש הוא החוטח סנכנס בו רוח סטוח בחכחש הם הוא בחוך הריפות בעלי המכה בו כלומ' ייסורין ומכוחיו חיסבול הוא בחוך הריפות תנוחה כלומר חיהיו ייסורין מחוך חטים ושובע לח חשור מעליו חולחו רק בחוסר לחם חיהיו מדה עוה כמוח כי חז יכנע ויסוד ועל כן לל חשריהר חחר מדוקין יחברך נם כי יחסר לחמך שהוא חכלית הייסורין כי על כן בעט לויב בוה כחמר חניהו כי על זה בחרת מעוני כי הלא בוה חנוחלך טובה להטיבך בחחריתך: ז או יחמר הם חכחוב כו' לספר בנמוח רוע מדת חסר הוסרם בהבלי העולם סעם רחוח שסחול והבדון לח חסבענה עכ"ו ועיני החדם לח חסבענה מחמדותיהם עם הכירם הטוב והרע כי מלרף לכסף כו' כמדובר וחין לריך לומר בהיותו בסלוה כ"ח לפילו הם חכחוב חת החויל שסניב יבעחוהו בלהוח כדבר הנדוך בחכחש סמוקף מחילות המכחש סניב ולח בלבד בהיות הנרות עוקנו' ומכחיבות חת עלמו וחת בחרו בהבדון ממין לו נניס לו חלי קדחות מרדימות ומשולבי עקילו כ"ח לפילו בהיות בחוך הריפות בעלי כי כחשר הדבר הנדוך בעלי הוח הבוכנת בחוך נרעיני החט הלא שלם הן רעותיו ר' סהוח כלוח ולח יגח מחוך החסיקת נ' הכחת הבוכנת עליו ג' עקילות הנרעיניס שבכנסים בו בהכחת העלי ומנרים לנריך בן החים המועל על ערש דוי הוח כלוח ולח יגח נ' מה שכוחבו ומדכחו החסחק וקדחת וכיולח ג' היום לו כחניס עוקנים חת עלמו וחת בחרו והוח משל לל דבר הניתן בחכחש מוקף מחילות ומכה בו העלי וגם בחוך הריפות סהוח מעחר שלבחן ולח קנה חכמה עם כל הלה לח יסיר מעליו חולת הבלי העולם ולעשות עיקר מעבודת קונו ולהשליך קנייני העו' לחר גוו כי הם לדרכה כל רעיוניו על משכבו במכחובותיו על מטחו ומקחו ומקנו:

ח או יחמר כי פתי מיני ייסורין הם על הלל' וה חחר וה ריחסוך' לדבחו עד יסיח לב להתעורר ולהבין כי חוטח הוח חון הסמים יוכיחוהו להסיר מדרמתו ממנו בהניח עליו ייסורין מקייחסים לל עוונו בחופן לח ישמע מהשיב כי עוונו הטה הלה ולחר הכירו כי על כי חין חלהיו בקרבנו חן ייסריהו הוח יחברך ב' להסיר מעליו חלחת טומחת רוע מעלליו חשר חטח על הנפש ועל המין הח' חמר הם תכחוש חת החויל בחכחש מסובב מכל לד בל יוכל להשמע מהכיר שכלוח הוח בנורת מלך ולח מקרה היה לו ויתעורר לשוב והוח כמשל הנדוך בחכחש מוקף סניב ועל הב' חת' בחוך הריפות בעלי סיכו בו להסיר קליפת חלחת עוונו מעליו בהריפות סיכו בם בעלי להסיר קליפתם ועכ"ו לח חסנר וכו': ט (ה) או יחמר טובה כו' כי למה שכל הייסורין נבח מחוני וחסרון כיס נבח סניה מכריע חת כלם על כן חחרי נורת לומר רוח הקדש טובה תכחת מנולה כי הוח יחברך מייסר לוחנו בנגלה מחמת להבה מסומר' להטיב להו בע"ה (ו) סידר סלמה כחילו מסניב לים יסר' לת רוח הקדש ולומר טוב דבר ה' וגם לחני חורה כי נחמנים פנעני לוחנו הוח לחינו שבחתי' בפנעני ייסורין כי יהיו נחמנים למפלחם יחברך לנכות עון ולבל יגח מחמתן דבר שלח כרצונו יחברך עם היות סנעתרות נשיקות שוחת הוח היה"ר העושה כחובה וכמנחק להעוותינו עכ"ו לת ירסיע הלריך מחמת הייסורין כי ה' לריך יבחן (ו) חך הרפה ה' יך חייסורי עוני כי הלא

לַפָּנִים כְּיֹלֵב־הָאָדָם לְאָדָם: ו שְׁאוֹל וַאֲבַדּוֹן לֹא
תִשְׂבַּעְנָה וְעֵינֵי הָאָדָם לֹא תִשְׂבַּעְנָה:
ז מַצְרֵף לַכֶּסֶף וְכוּר לַזָּהָב וְאִישׁ לְפִי מְהֻלָּלוֹ: כּ
אִם

נפש שבעה אים לו פתי נפשו לפחות להשיב נפש הלא לת תחשוד נופת לנלות יד נבולות לחכזב מחחקים חמתק ונפש רעבה כל מר לפי החמת כנול ותחם הוח תתיק למלח נפשו כי ירעב (ח) ותה נם כי יעטרך להיות כודד נלחם חיה טלטולת הנברת קשה וזהו כלפור כודדת שקשה לה לנזוח מחיית עופו' הדורסי' לת תנוח רק למלח נפשה ולח תנוח עד שובה חל קנה כי על כן לחמר נם נפור מלהה ניח ולח חמר קן כנדרוך כי היח קובעת דירה יותר כן חים שהוח נברת כודד ממקומו וחין זה רק בחוסר לחם (ט) ושמח תחמר כי הלח לעומת עניי הלח תעשיר בחתריתי כעניין כהרי חפרסמונת דר' חלבהו וריבות בשמי נ"ע נם מעת לעת ירחוס לנדיק ולכן למה תנוסב לם תורם הנה כל זה חינכו סוה כי כן לחת סנמון הוח חפרסמון וקטורת הכולל בשמים רגיס רמו חל כללות בשמי נ"ע ישמח לב כך לעומת זה מתק רעבהו הוח היער הרע כי נ' הלבנות רעים יקרלו בהנחת העבירות וגולות שיתתק ויערב לחלתר ולח בהקפה יערב יותר מעלת נפש המיעלת חת ה' חדם בל יבעוט בעוני (י) בחומרה חלין רעך ורע חניך הוח הקב"ה חל תעזוב ובית חחיך הוח היער הרע חח לחומר חל תנח ביום חיבך הוח חך חסרון לחם חל תחמוד נול סהוח כבוחך חל בית היער הרע כי הלח טוב לך השכן קרוב הוח היער הטוב סהן מעט חנר הוח שכן לך מעבת נ"ב טוב הוח מחח רחוק הוח היער הרע שחיכוחו ורלוחו רחוק ממך לפי החמת (יא) מביכה רוח הקדש ותומרת חכם בני בקנין דעת בל תהיה בכלל חנר בכנם בהם רוח סטוח ושמח לבי הוח היה"ט המתייחס חלין ית' כי הוח המותנו לך ועד כה דברתי בך למוכח שם תקח עלמי וחם לחו רק שתחמר לי סעל שהחסרתי מוזך ילחת לחרבות רעה לגוול ולחמוס הנה חורפי תקרב חרף עוסך סתייחס רשעתך חלי וחדבר בך שלח למוכח וזהו ותשיבה חורפי דבר (יב) ומה היח התשובה לחנר חשיב הוח כי חלח הם תכחוש חת החויל בחכחש הוח סטוח בהם רק העיני מחשיח רק לרשע כי הלא יסרים דרכי ה' ונדריקים כו' ופושעים כו' וזהו ערום המקבל מוסר רחה רעה ונסתר מלהרהר חחריו ית' כחיים הוה שחמרתי אין חכם בני כו' לל פתחיים חסרי דעת כמוך עבדו לנזול ולחמוס ונעבשו לפני בורח כל זולת לער דלוקם כי רב: ' (יד) עוד חפנר בכחוביס הקודמים על דרך פשוטן מבדך רעהו כו' והוא כי הנה חמרו רבותינו ז"ל סהוח על המנחת חת מי שהטיב עמו פן ילמדו הסומעים ויתקנלו להתחכסן חלין וחפנר לנו לדקדק חומרו בנקר הסכם כי על דרך רבותינו ז"ל חין ההכנ' מעלה ומורדת לל חפנר הוח מ"ש ז"ל על חדלו לכם מן החדם וכו' כי המכעים לפתחו של חבירו לבבכו ולשחול בפלומו עשתו נמה וחטח הוח בידו חמר המבדך רעהו כו' והוא מקדיש לו שלוס בקול נדול בנקר הסכם עם סיורה שהוח לקנר להנה עמו קללה תחנב לו למבדך הזה כי חטח הוח בידו: יא או יחמר מי שמבדך רעהו כלומר הסזה לו כי רעה הוח בערך ושווי ועם כל זה מבדכו בקול נדול בנקר הסכם חין ספק כי לל לטובת רעהו עושה כן רק חמופה היח לרמות חוקו ובכן קללה תחנב לו למתבדך כי רעה הוח מבקש לו המבדכו כי לל על חכם יכבדהו יותר ממהנהו למי שהוח חמוס כערכו חם לל לנטוב דעתו ולרמותו:

יב (טו) דלף וכו' לספר יחמר הנה דלף טורד חימו חלח ביום סנריר לל לחסת מדינים חין זמן מיוחד למדיניה כי חם נפקוה נכל זמן חו יהיה כי סיפר רעת חסת מדינים סהמדינים נעשו לה כטבע עד תקריל חסת מדינים והוח כי רעתו רבה מניע ומחוץ כחיש לחסר לו בניח דלף טורד והוח ביום סנריר קודר בעניים ומטר נשם מטרות עוו יתבדך בחופן לל ימלח מנוח בעל הניח ההוח שחם בח חל הניח והנה דלף טורד וחם יגח לחוץ יגופו מים על רחשו וקודר יתהלך בלח חמה חמר כי לוה נפשוה חסת מדינים כי חם החים בניתו היה תהיה לו כדלף טורד במדיניה וחם יגח החוכה נם היח תגח לחוץ תדבר דברי' קשים כנידים חו תגח פתח ומפח תשמיע קולה לכל עובר ושב בחופן לל ימלח מנוח בניח ובחוץ (טז) וחם יחמר הפים טוב לי כי חלפין לוחה תוך הניח וחסנור בעדה לבלתי תשמיע לוולת קולה ולל תחניים לעיני כל עובר * לל יסכון לו וקשה יותר כי הלח נוסניה נפן רוח ויהוה כי דרך הרוח בהכנסו במקום לפון מוקף מחילות להדעים בקול נדול כנודע כן תעשה החשה הוחת שחם יגפימה חוטף יותר בקולי קלות עד החדעים ישמעו והעורים יניטו לרחות חקנחו חליה כל עוברי דרך הקרובים והרחוקים ותהיה לו לחרפה בתוך קהל רב וח"ל מה תקנתו לו"ת ושמן ימינו יקרל והוא כי ר"ל ייחסו במקום לחר השמן למה שבחשלי והיין לבשמע בקול והנה דרך החים בהיות יפון מקרבת חת החשה כד"ת יבר תיסוך וחשה וכו' הוח לקרב בימינו בפיוסים בחשלי בינו לביחה חמר כי עתה לריך לל יעשה כן כי חם שמן ימינו המקרבת חסר דרכו להיות בחשלי לוחו השמן עתה יקרל בנדין וישמיע לוולת כחסר היח מבחת חלוזה עליו בחדיניה וחם שמן יהיה מבליחל הכושר כד"ת ושמן על רחשך

אִם־תָּכְתֹּשׁ אֶת־הָאֱוִיל ׀ בַּמַּכְתֵּשׁ בְּתוֹךְ הָרִפֻּיוֹת
בְּעֵרִי לֹא־תָסוּר מֶנּוּ אִוַּלְתּוֹ׃ כג

יָדֹעַ תֵּדַע פְּנֵי צֹאנֶךָ שִׁית לִבְּךָ לַעֲדָרִים׃ כד כִּי לֹא
לְעוֹלָם חֹסֶן וְאִם־נֵזֶר לְדוֹר דּוֹר׃ כה נִגְלָה חָצִיר
וְנִרְאָה דֶשֶׁא וְנֶאֶסְפוּ עִשְׂבוֹת הָרִים׃ כו כְּבָשִׂים
לִלְבוּשֶׁךָ וּמְחִיר שָׂדֶה עַתּוּדִים׃ כז וְדֵי חֲלֵב עִזִּים
לַלַחְמֶךָ

אם תכתוש את האויל במכתש בתוך הריפות בעלי לא תסור ממנו אולתו: (כג) ידע תדע פני צאנך שית לבך לעדרים: (כד) כי לא לעולם חסן ואם נזר לדור דור: (כה) נגלה חציר ונראה דשא ונאספו עשבות הרים: (כו) כבשים ללבושך ומחיר שדה עתודים: (כז) ודי חלב עזים ללחמיך

אם תכתוש את האויל במכתש בתוך הריפות. אם תכתוש את האויל במכתש בתוך הריפות כמו שהוא עושה בעת שהוא טוחן את הדגן בתוך הריפות שהוא מכתש גדול שיש בו חריצים ובתוכו הוא נותן את הדגן ומכתשו בעלי לא תסור ממנו אולתו. אף על פי כן לא יסור ממנו שטותו ואולתו:

(כד) ידע תדע פני צאנך. אם אתה רוצה לדעת ולהכיר פני צאנך שית לבך לעדרים. שים לבך לעדרים ולא לצאן עצמן כי הצאן אין להם קיום אלא על ידי העדרים שהם הרועים שמנהיגים אותם ומשגיחים עליהם:

(כה) כי לא לעולם חסן. כי לא לעולם חוסן הצאן אלא הרועים הם הנותנים להם חוסן ואם נזר לדור דור. ואם הנזר והכתר שהוא נותן לצאן הוא לדור ודור:

(כו) כבשים ללבושך. הכבשים הם נותנים לך צמר ללבוש ומחיר שדה עתודים. ואם תרצה למכור את השדה שיש לך בעד עתודים שהם מין בהמה דקה שהם יקרים מאד אתה יכול למכור:

(כז) ודי חלב עזים ללחמיך. ודי לך בחלב העזים שיהיה לך לאכול ולשתות ולמכור ולא תצטרך לשום דבר אחר:

ואם תכתוש את האויל במכתש בתוך הריפות בעלי לא תסור ממנו אולתו.

לְלַחְמֶךָ לֶחֶם בֵּיתֶךָ וְחַיִּים לְנַעֲרוֹתֶיךָ׃

כח א נָסוּ וְאֵין־רֹדֵף רָשָׁע וְצַדִּיקִים כַּכְּפִיר
יִבְטָח׃ ב בְּפֶשַׁע אֶרֶץ רַבִּים
שָׂרֶיהָ וּבְאָדָם מֵבִין יֹדֵעַ כֵּן יַאֲרִיךְ׃ ג גֶּבֶר רָשׁ
וְעֹשֵׁק דַּלִּים מָטָר סָחֵף וְאֵין לָחֶם׃ ד עֹזְבֵי תּוֹרָה
יְהַלְלוּ רָשָׁע וְשֹׁמְרֵי תּוֹרָה יִתְגָּרוּ בָם׃ ה אַנְשֵׁי־
רָע לֹא־יָבִינוּ מִשְׁפָּט וּמְבַקְשֵׁי יְהוָה יָבִינוּ כֹל׃
ו טוֹב־רָשׁ הוֹלֵךְ בְּתֻמּוֹ מֻעָקָשׁ דְּרָכַיִם וְהוּא עָשִׁיר׃

נוצר

כח (א) **והלא** מימי יעקב ועדו נרמז הדבר שבחר שנכנע יעקב תלין ויבלח לו עדרי מכוה יעבו לח"כ הוא והלופיו נסו מלפניו כד"ק וילך הרן מפני יעקב פחיו וזהו נכו והין רודף רשע וחרו"ל זה עשו ולדיקים ככפיר יבטח יעקב רמז שלדיקים יקרה להם כך שיהיו ככפיר יבטח ולרמת' יומשו מכניו (ב) ומה תאמר הלח הנכי לחזוף ליסעתל כתה חלופים וכן כתה שרים ומלכיות נעולם חין מספר לל תתמה כי הלח בפשע הרץ שהוח בעונות הנתלשים בבני חרץ"ם הנקרחת נמקדש חרץ שתם כד"ק הנותן מטר על פני הרץ על כן רבים שריה המושלים ד"י מן החומות ולל תתמה תם רעת הגוים והשרים השם לח יגרשם גם הם כי הלח ובחדם מבין כן' והנה מחמר הכתוב תם לח כי לרוב תשרים מכרכו לה' כי לתה שלוב חוכנכו הוח חברהם מכרכו להם למען נטהר מעונינו בעה"ז ונזכה ונחיה לע"ב בקש מבורחנו יסנרך יחריך נליותנו עד תום התכת חלחת טוחתתם וזהו ובחדם מבין תת העתיד הוח חברה' הנקר' בחדם הנדול בעבקי המבין לת המולד ויודע בן כלומר יודע כי כן הוח שיודע כי פשע הרץ לה יעסר על כן יחריך נשנילו לחרון העולם עד חום טהרתינו: ורו"ל פירשו הכתובים (כג) על ישרחל שחומרים להקנ"ה ידוע תדע פני לחלך הם ישרחל שים לנך לעדרים הם המחנות שעתידים להיות משפחות וקדש מי נתן נם נ'הוה הפלוח ישרחל להקנ"ה ומת נם נמקום הזה ונם חיך ימכזו הכתובים שחחרי כן על פי הדבר הזה: ויתכן שהוח מקושר חל הקודם (יח) שחומר רוח הקדש משמו יתנרך נוכר תחנה היח התורה יחלל פריה לעתיד לנח ולח יקוץ תמוח הם יתחמה תכה לו כי ושומר וממתין לדוניו יכובד ול' יתכנה לחמר יגרי רע כי הלח כמים כו' כמפורש למעלה (כב) משניים ישרחל חלין יחנרך הנה תם תתה ה' מיחל נתחיל תמו לנוד ולחקן מעשינו לחכול הפרי הטוב לעתיד וכחשר נכח ליטהר תסייענו תה נעשה ולח תסר הוח חול' שניחל הוח שנות לפעמו וילמד לחטוח קשה לעזוב לח נלבד נרנרים כי תם נם תם תכתוב חוקו נמכתם נמו הריפות נעלי לח תסור מעליו חוקו ומם כן תם תקוה כנח ליטהר יקסייענו יחרכו היפות (כג) לכן נרחיק הרנים קרב נרך מקלך ידוע תדע פני לחלך כמה נחק תמר וידע חלהים שים לנך לעדרים שעתידים להיות ורחם נח (כר) כי לח לעולם חוסן שנחת לעמלק ומם נוד מלכותם תחם הוח לדור ודור ולח נפרות רשעים הוח כמו עשב הלח הוח להסמדם עדי עד (כה) והנה מלכים חלה החריכו הרנה כי נלה חניר ונרקה דשח ונלספו עשבות הרים מסל חל הנלחות ספדורות ועופד קיימים (כו) ונם זכור כבשים ללבושך הוח מ"ם ו"ל על ידיו נגוים מלח נוחות כי כל נוחות נדיקים שהרנו שולישו מלויירים נפורפירות די ליה וזהו כבשים כלו' וכור חסר נפחטו כבשים חסר הם ללבושך ומחיר שדה שנעשה ליון שדה תקח נמחיר זה עקודיהם ונדוליהם ומחרב' (כז) ודי חלב עזים הוח חלב ומיטב טוב פריני הנוי' העזי פני' יהיה ללחמך שתם שחיק לריך חלילה נחמר לחמך על להם ניתך הם נית ישרחל כי היח ניותם ונם תמהר חיים לנערותיך: (א) חו חיים נדקיים המקוים לנחלות ישרחל חסר יחנלו לנערותיך: יחמר על דרך הפשט נסו ומין רודף וכו' כי נח להורות לית רשעתם של רשעים תפיל תחת חלהים עליהם ולדקת לדיקים תחויק עוז מנטהם כי נמוהג שנעולם שיום ח' מלפני רודפים רנים חך לח רנים מלפני רודף לחד לחמר כי יכופל נרשעים שנסו רנים ומין רודף לפילו רודף לחד מפני שיקרה לפעמים ישרוף הרודף לחד לחד ויוסו רנים כי מין יודע לחרי מי ילל הרודף לחמר סיוסו רנים ומיקוסו רודף לפילו תת רשע ח' מהם ולף על פי כן נסו כלם ומין זה תם לח חחת חלהים לך לדיקים מין לריך לומר כשרודף מין כי תם ככפיר שנם כי ישרפוהו לח יירח ולח יחת כל"ח לחסר יקרח עליו חלח רועים מקולם לח יחת ומהמונם וכו' כן יהיו לדיקים ככפיר שיבטח ומין זה רק לחסר ה' לחסם והוח מעוזם ומעריכם חו יחמר שחחרי נוסם הרשעים לח יחם לב הלדיקים הנוחרים כלנבם כי תם ככפיר יבטח חו יחמר נהיות חחת הרשעים ומין רודף חו לדיקים ירחו ושמחו ויבטחו בה' ככפיר יבטח כי כשוה טופל זה קס: (ב) **בפשע** וכו' מחמת פשע כללות החרץ מרעת יושבי בה ירבה הוח יתנרך שריה למהר הפקידה כי לח שלו' יהיה להם ובזה יוכנו ליפקד ועם שפשע כולל נרמת מוקש עכ"ן חבונת חדם מבין שנח ריבוי השרים ונם הוח יודע לתקן מין לריך לומר תם יספיק בידיעתו להקים

עליהם רחם ה' ולהשיגם מפשעם כי תם לף בהיות הדבר כן כחשר היה הפשע והנוי השריס הטפ"ס יועיל השתלחותו להחריך הפשע מליפקד מהרה על ידי קיוך שלום בין השריס וזהו בן יחריך נסם בהיות הענין כן כחשר היה יחריך לו מבין שבח הרבוי ושהוח ליחנד מהר ויודע לתקן הפשע לף יבטל רבוי השריס כי תם יחריך נרבוי כחשר הוח כי לין הרבוי מויק רק על ידי הפשע הקודם וכחשר חיכבו חים על מקומו יבח בשלום:

קעט (ג) **הנה** חרו"ל כי קשה יומח דשעבד שהוח נשר רע ולמלמל כיומח דדיבח שהוח נשר רע ולמלמל שהוח נרין להבריות לפח להם לחם היו מבקשים למוטעה נמלח שתם יבויר ח"ו מפר סוחף וחין להם שלח הרע נקבל ולח הטוב לח נקבל וזוח יחמר כי נבר רש שהוח נבר על חטלינו והוח רש שלין לך ייסורין נדולים מהעוני הנה קונה ע"ה נוח לך תם הוח מחמת ענינו עושק דלים ומטר סוחף וחין לחם כי כמקרה זה נם הוח יקרנו שתם הרע ונשר ייסורי העוני יקבל ומלומה חין לו שכר ייסורין כי חת הטוב לח יקבל תחת היותו עושק דלים נמלח יורש תרתי נהנם: חו טעור הענין כי הנה העוני וייסורין מביחין לת החדם לחיי העולם הבח כמחמרם ו"ל על ודרך חיים תוכחות מוסר על כי הכנעתו תנש עד לבו ונפשו ותביה לו רוח נשברה ועל ידי זה תטהר ותזוד עד ה' ותוכה לחיי העולם הבח הוח לחם חלהיו חך העושק דלים מורה שלח נכנסו ייסורין והכנעת עוניו נפנימיותו כי על כן מנשרו לח יהות לשר הדלים כמוהו על כן יחסר ממנו הטוב המניע לעני בענין על כי ייסורין לח עברו עד פנימיותו והנה זה יקרנו כמטר סוחף שהשניף סוחף כל הנמלח ולח יוות נחרץ רק כמים הנשרים נמורד שלח תשחף סוחף החרץ ליכנס נפנימיותה על כן תין לקם כי לח ילמיח כן ייסורין שהיו נחמת כמטר להלמיח לו טובה נעולם הבח עקה יהיה לו המטר סוחף פה ותין לקם לעולם הבח הוח לחם חלהיו כי לה נכנסו נפנימיותו כלומר לכן יסיח היים לבו להכנע ולישהר נייסורין וחז טוב לו כי נכן חיו יחיה: חו יחמר נשר רע וכו' שהוח חים לדיק נשר על חטלינו והוח רע ועל כן חילו דעה קשה היה לו לחזוק דלים מהוחו המעט ויעשיר כי וכלי הוח כי הנה ידענו חרו"ל תם רוחה קדם שמוכרתיו מלומלמים יעשה לדקה וכו' וקפילו יהיה עני המפרנס מן הלדקה כמחמר רו"ל מס' ניטין שנחמר ועניתיך לה תעניך עוד הנה שלהעשיר היה לו לחזוק דלים לכן זה שחדרבה הוח עושקם ומעכב שכרם מהם בחמרו כי רש הוח וחין לו לשלם במקום שכדי שיעשיר היה לו לחזוק דלים נם ה' יעשה וחת לן שעם היוק מטר סוחף נעולם ויהיו הכל שעשים הרע הלו יבח עד יחסר לחמו לנמרי מה שחין כן מתחלה שהיה רש לנד שהדל עני היחנו כנודע: (ד) על כן נרחוק עווני קורה הם חשר שמו ופירשו הקשים מהכל כי יחסר לחמו של הרש הלו ומה נם כי לדיק הוח וזולת חטח עושק דלים ההוח הלח למלח מוחנה למה שפירשו מפקורה להתעסק נהבלי קניני העולם יהללו רשע בחומרם הנה חיש רשע שכבלוע מלח עוף כן נבו וידיו מלקים רעוף ונזולות וחז טוב לו ולח יחסר לחמו והרש הזה עם היוקו לדיק לו היות שעשק דלים הלח רשוע נרמה לו ולמה יחסר לחמו לנמרי לכן יהללו לת הרשע לחמר פי חין כמוהו וזה כמתנגלים על עונש לת קורת ה' לומר כי לכך פירשו לכן מלמה שלמה נרות קדשו לת שומרי תורה חשר לח פירשו כחלה יתנרו נם (ה) ויחמרו למו לחכלי רע לח יניעו מעשיו וכו' לומר מה שרחיקת והללחם לת הרשע כי על כל רשעו יעשר ויקום חילו הוח כי חכלי רע לח יניעו מעשיו ח' כי מה' הוח נמעשיו למען יסוד לחונן דלים תחת חשר עשקם: וזה למרחה עיניך הדבר קשה שיך לנך לנקש טעם חל הדבר להחנת ה' ונמלח כי ומנקשי ה' נמים לב לנקש השנחתו יניעו כל כי על עושקו דלים נח עד כשר לחם ויסוד חל ה' ויכחמו (ו) ושמח תחמר הלח זה יהיה על דלי דלות הבח לו נחתרוכה שיריד מנדר רש עד נדר חין לחם כלל חך מה תשיב על רשעו הקודם לעשקו דלים כי הלח ידע הוח יחנרך כי לח לטובתו היה רשעו כי חדרבה נמשך ממנו סיוטו עושק דלים לזה חודיעך כי טוב רש וכו' והוח נזוח שכל והבין שהיה ריצוי יחמר מעשיר עקש דרכיו ולח והוח עשיר וגם חומרו דרכיו נפח"ח הכ"ף ולח נחיר"ק חך יחמר חל תתמה על רשוח הרש והוח נבר על חטלינו ונלוי היה לפניו יתנרך יפשם נעניו כחשר עשה כי ריצך עשק דלים ולח לטובתו היה ענינו כי יהיה נעלוי היה לפניו יתנרך שהילו היה עשיר תם היה חושח נחחד היה לו חושח נשחים וזהו טוב רש הולך נתומו וכו' והוח כי ש תוס מיוחד לרש הוח לנלחי חהנר על רשעו וזה הלח תם חטח בין לנריוח

נֹצֵר תּוֹרָה בֵּן מֵבִין וְרֹעֶה זוֹלְלִים יַכְלִים אָבִיו :
מַרְבֶּה הוֹנוֹ בְּנֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית לְחוֹנֵן דַּלִּים יְקַבְּצֶנּוּ :
מֵסִיר אָזְנוֹ מִשְּׁמֹעַ תּוֹרָה גַּם תְּפִלָּתוֹ תּוֹעֵבָה :
מַשְׁגִּיאֵי יְשָׁרִים בְּדֶרֶךְ רָעָה בְּשַׁחַתּוֹ הוּא יִפּוֹל
וּתְמִימִים יְנַחֲלוּ טוֹב : חֲכָם בְּעֵינָיו אִישׁ עָשִׁיר
וְדַל מֵבִין יַחְקְרֶנּוּ : בְּרֹעַ צַדִּיקִים רַבָּה תִּפְאָרֶת
וּבְקוּם רְשָׁעִים יֵחָפֵשׂ אָדָם : מְכַסֶּה פְשָׁעָיו לֹא
יַצְלִיחַ וּמוֹדֶה וְעֹזֵב יְרֻחָם : אַשְׁרֵי אָדָם מְפַחֵד
תמיד

נוצר תורה בן מבין ורועה זוללים יכלים אביו. מרבה הונו בנשך ותרבית לחונן דלים יקבצנו. מסיר אזנו משמע תורה גם תפלתו תועבה. משגיאי ישרים בדרך רעה בשחתו הוא יפול ותמימים ינחלו טוב. חכם בעיניו איש עשיר ודל מבין יחקרנו. ברוע צדיקים רבה תפארת ובקום רשעים יחפש אדם. מכסה פשעיו לא יצליח ומודה ועוזב ירחם. אשרי אדם מפחד תמיד

מהכה אחר שלמה על החוד מסיר חזנו משמוע תורה גם שלח יסיר לנו מלעיין בה כי אם שלח יספיל עלמו לשמוע מוולתו שחינו מסיס לב חל מליחות התורה כיולו היה מדברת לתו כענין מכל מלמדי השכלתי כו' גם תפלתו של חים כזה תועבה כי לפי סברתו גם תפלתו לח יסמע של מק"ו אם הוחלת יסמע ממי שהוח ילוד חסה כמוהו ואיך יסמע ה' הסר לנדולתו אין חקר תפלת ילוד חסה חרס חק חרבי חדמה ומה גם תפלתו של זה החסוד בעיניו כי לחפס וקוהו כחשב הוח לפניו יתברך (י) ועל הב' אמר שלמה יעשה כרבי מחיר שחוכו לכל קליפתו זרק וזהו משנה וכו' לומר אם משמיע התורה הוח משנה יסרים בדרך רע אם דרך בו וירחו כן יבני בדרכו לח יחוסו כי הלח בשחוחו הוח יפול ויהיה הוח נהנם על דרכו הרעה וחתימים ינחלו טוב ויהיו הס בנ"ע כי חוכו יחכלו וקליפתו יזרוקו :

(ט) או יחמר בשום לב חל ריבוי הגם והוח כי הנה בברכת התורה חסר לח נעדרה מיתי שלמה ים ברכה ותפלה הנרכה חצר בחר בנו כו' ונתן לנו חת תורתו והתפלה והעדב נח ה' חלהינו חת דברי תורתך וכו' חמר שהמסיר חוזו משמוע תורה שלח תערב לו שחחר החילו לעשוק בה קן ופירש ומסיר עלמו מחנה בחוחו הפעם שהוח לומד ומנהך חין לריך לומר שחומרו בנרכה חצר בחר בנו הוח תועבה כי הלח לח בחר בו כי הבלחי עוסק בתורה נקבל מוף כי חם נם תפלתו בחומרו והערב וכו' היח תועבה כי חיך יערב לו הוח יתנרך תורתו והוח מוחם בה שהוח הקנה החחר (י) ועוד לו שיתעצד להיות מחנה יסרים בדרך רע שבהסירו חוזו משמוע כל נרכו מחמיריו לח ידע חמיתות הדבריס ויהיה שונג ומשנה תלמידיו בהוריחותיו וזהו מחנה יסרים נחיטת חת הרבים ולח נמויד שחינו חלח טועה בהוריחה ומעבירם מהחמת חך יגלה הוח יתנרך חת עיניהם כי לדיקים ותמימים הם וחשר שנו קולר חטחתם על נוחרו חמר שלמה כי להיות שכל חחד מישרחל יש לו חלק בנן עדן וחלק בנהנם וכה טוב חלקו וכו' לח זכה טוב חלקו וכו' וחם היה זה מוד היה מחליף שהם יירשו חלק נן עדן והוח יירש חלקם בנהנם על שהחטיחם חמר כי המחנה יסרים בשוגג נם שלח יספיק לשירש חלק חבירו בנהנם רק שבשחוחו הוח חלקו בנהנם הוח יפיל בלבב ולח בשחת חבירו קף על פי כן יספיק לשחמיחים יבחלו חלקו בנן עדן וזהו יבחלו טוב כי רע ומר הוח החטיחו חת הרבים ומה גם חת יסרים :

קפא (יא) יאשר כי להיות כי לח בחכמה יעשיר חים ועל זה ויכוח עשיר ורש נבון להכויד חת העשיר בחוסד בחכמתו העשירתו וזהו חכם בעיניו היש עשיר חומר בלבו כי חכמתו העשירתו כי ידע בחורות ושמח ומתן ושבח בשח לפניו דל מבין יחקרנו והוח כי הנבון נדול מחכם לכן בנוח הדל והוח מבין חים נבון נדול מחכם הוח בעיניו עלמו כי הוח חכם בעיניו ולח עד נדר נבון הלח יענה לו הדל חם חכמתך נרמה עשרך למה לח העשרתני חני יותר כי נבוכותי כי חני נבון נדול מחכם והנני דל וחבירו בחוסן יחקרנו ודרישה ויכוח ויודה כי ה' נתן ולח חכמתו העשירתני (יב) ולבל יעלה על רוחו שנדקתו העשירתו מה שחין כן לרש הוח על כן מוסיף וחומר לו דע לישה כי בשלח לדיקים שעשרך הוח נומן עליך לדיקים יהיו שלחתם יהיה כי רבה קפחרתך שחפשר כי נם חתם כחחד מהם כך הם הוח נומן קוס רשעים כי להם לנדם הקימה והנלחה רחוי יהופם חדם כמיך סיחך מעשיו חילי כהם הוח ועל כן העשיר (יג) ומנוחת העשיר נעשרו מניד וחומר לדל הוח חדרבה חוח חרחה כי טוב לחי ממך כי הנה מכסה פשעיו לח יצליח כלומר ועל כן הסה דל כך לחי מודה ועוזב ועל כן העשירהו ה' כי מודה ועוזב ירוחם (יד) מניד הדל הנה חשנח כי בחכמתך נתעשרת ועל פי רחייתי שהוח בהשנחה לח נכשעת כי הם חמרת נם כן שלחה לדיק ועל כן ריחם ה' עליך מה שחין כן עלי לוה חלי חומר כי טוב לי כי עיתני לבלתי חתנחה וחכנע מפחד תמיד מעבירות שנידי כי חסרי חדם מפחד קמיד מה שחין כן עשיר כמוך שפקשה לנך כי מקשה לבו לח יפלר מליפול ברעה : (יא) או מיעור הויכוח כי קוחר חכם יחמר על הלדיק הפך החוטח שנכנס בו רוח שטות ונזה יחמר חכם בעיניו שהוח לדיק חוסד כי בלדקתו העשירהו ושהדל בעוכו מכעני הטוב ממנו ודל מבין יחקרנו ככסם עמו בחקירה (יב) בחמר לו בשלח לדיקים עניים בעשרך רבה תפלרת שיהיה תפלרת לעושה ותפלרת לך מן החדם לחת החוסד שהדל הוח בעוכו חיוך מנמתו וחדרבה בעושרך בהיותך בלבי מטיב יקוים רבעים בעולם בחמר כי לח בלדקה התכוננת על כן חין זה כי חם סיחפץ חדם ומנסה ה' לחוכך (יג) מניד העשיר ואומר

לנריות ועסק דלים הלח הלך נחוכו בינו למקים לזה טוב לו מזילו היה עשיר כי עתה נעקר נחחד מהיות עקר דרכים שהם סנים חם היה עשיר וזה חמר והוח הרע הנוכר כי חם היה עשיר היה חיוחד יותר ככחוב חללנו כי נסיון העושר נדול מכל עוני כי חם העוני הכשירו לחטוח בה' בלבד חם היה עשיר היה נעקש נם מחמו לה' וזהו סנים ועד מחחר מה שהעוני לח הפיק להכשירו לנחמי יורה שהכחתו לח טובה נעשם סודתי נעושר היה חיוחד יותר (ז) ושמח חומר חם לח יעשה הוח יתנרך בניגו להעשירו יעשה בנין כן כשר חו בנים רבים חם יש לו שנים הנחילו חת בניו ויש לחם לחחריו נרכה לל מחום כי הלח טובה חמרת רבי מחיר נחוח' למה חינע להעשיר כי הלח חניחהו לבני וחם בני יהיו לדיקים לח יחסר לחמם וחם יהיו רשעים חניח מחוני לחויני ה' וקרוב לזה יחחר שלמה בחכמתו מה בלע בהעשיר הלדיק רק בלחלוס מחללו והלח מוכר תורה בן מבין לומר חם בן הרש נוכר תור' שיהיה לדיק נם כי יחסר לחחו ולח יבחל מחון מחזיו לח יבעוט כי יהיה בן מבין וזה לחמר בן ולח לחמר חים שעל בנו ידבר וחם הוח שיהיו בניו בלחי כשרים נם שיהיו רבים לח עליהם כחמר זכותו דבקים כי ורועה זוללים בינע להעשירם יכלים חביו שבחמים חלילה בינע ומטריח כלפי מעלה יפפיע עליו הוח יתנרך טוב לחיביו יתנרך (ח) הנה הודעתך כי הרש בעוסק דלים יבח עד עד ככר לחם עד יקחן חשר עותו ויחיון דלים חל יעלה על רוחך שבחוכו דלים לח ייטב לו רק שיקחן עוחו בלבב ויחזר רש כשהיה כי הנמ מודיעך שכרו והוח כי הנה הקב"ה נוטל הון של מרבה הוכו בריבית ונותנו לו כי חלח מרבה הוכו בנשך ובחרבית לחונן דלים יקבלנו כי קודשת בריך הוח לח עביד דיבריס חלח סקיל חן דין ויהיב לדין כחחמרם ז"ל ברבה והוח ענין ועניחיך לח תעשך עוד כמדובר :

(ד) או שעור הכחובים עוסקי תורה להקשל שכחו ופירשו יהללו רשע המולח על כן פירשים כמוהו להללים וזומרי תורה יקנרו נם נחמר להם חכמי רע וכו' כחפורש (ו) מניחים עוסקי תורה וחומרים הנה טוב רש טרם יעשוק דלים שהיה הולך בתומו בלי עון ועם כל זה היה רש מעשק דרכיס בין בחה שבינו למקום בין בינו לנבירו ועם כל זה והוח עדין עשיר ולמה לח ישירו עשרו ממנו (ז) מניחים שומרי תורה וחומרים מה שהעשק הוח עשיר הוח כי יכין רשע ולדיק בגו ילבש כי יבח כוכר תורה בן חבין ויחכלנו ומה שהולך בתומו הוח רש חולי בניו יהיו זוללים וחין הב"ה חפץ יהיה רועה זוללים (ח) מניחים עוסקי תורה וחומרים מה שבינו חם העשיר מרבה הוכו בנשך שלריכות העושר בעבירה חיך מתהנים שומרי תורה לחוכן דלים יקבלנו כי חולי בני יהיה חוכן דלים ויהיו רבים תחת מה שחניו עשק רבים :

קפ (ט) פירשו ז"ל חם יסיר חים חוזו משמוע תורה על שכבר שמע ענין זה פעם שחרת חומר לו הב"ה נם חני חעשה כן עמך כי חתה סרחת מתפלל לפני שחריך היה חשר התפללת ערביך ומנחה ולמה היני קן בשומעי מה שכבר שמעתי : עוד חפשר יהן דוסי בחי שבנה ופירש שהוח מעוסקי תורה שהוכיר למעלה ושהוח נם נם חם חכם הוח ומכניע חת הנבור יבח עד נדר שיניחם מיחה לעלמו בתפללו על נרחם ולח ירחה בעיחתם כי הנה כתוב בתורה והיה חם שמוע תשמעו חל מלוחי וכו' ולעבדו בכל לבבכם וק"ל לחזו היח עבודה שבלב זו תפלה בחלח בשיעור הכתוב חם שמוע תשמעו וכו' חו בתפללכם חת ה' שהוח ולעבדו בכל לבבכם זו תפלה תעני ותעבדו ונתתי מטר חרלכם על ידי התפלה חמר שלמה כי בהשמע חיש משמוע תורה ומה נם בהיוחו לתועבה חזנו משמוע תורה שהוח חם שבנה ופירש שחין נרוך לומר שיתפלל לח ישמע חל חתן חטר התרון חו על נרחה ולחה כי חם חדרבה יתעבנה הוח יתנרך ויתעלנה מלפניו (י) ולח עוד חלח פנירה חיתה לעלמו כי הלח בחלח זה מבנה יסרים כו' כי ירחו שיהיה תפלה בעת נרחם ולח ישמע ה' ונרעו שיהה לפני חל חלילה על כן מה יעשה ה' יסלקנו מן העולם ובפחיתו הוח יפול ובהעדרו ותמימים ינחלו טוב ויעלו ויעקרו מן העולם מנרחם ולח ירחה הוח בנחתם :

ב (ט) או יחמר כי יש מסיר חוזו משמוע לחחד מב' סבות חו מנחוש בחומרו למה חשמע מוולתי וטוב לי חעמול וחבין חעלמי ומה נם שם השמוע קטון מערכי ב' שם המשמיע הוח בעל דרך רע וקורחו מפיחרה בבלי בלחי טהור כחורת חליעת לחכר ועל כן יחמר חים גם כי חין מלמד וולתו ירח חני חבנה בלמדי מחנו חחר רוע מדתו לחבר לדרכם נו דרך רע לחבר לח כחורתו שחשמיע על כן על כל לחחד

רב פנינים ביאור משלי כח

תָּמִיד וּמַקְשֶׁה לִבּוֹ יִפּוֹל בְּרָעָה׃ טו אֲרִי נוֹהֵם וְדֹב
שׁוֹקֵק מוֹשֵׁל רָשָׁע עַל עַם־דָּל׃ טז נָגִיד חָסַר
תְּבוּנוֹת וְרַב מַעֲשַׁקּוֹת שׂנֵא בֶּצַע יַאֲרִיכֻ יָמִים׃
יז אָדָם עָשֻׁק בְּדַם־נֶפֶשׁ עַד־בּוֹר יָנוּס אַל־יִתְמְכוּ־
בּוֹ׃ יח הוֹלֵךְ תָּמִים יִוָּשֵׁעַ וְנֶעְקַשׁ דְּרָכַיִם יִפֹּל
בְּאַחַת׃ יט עֹבֵד אַדְמָתוֹ יִשְׂבַּע לָחֶם וּמְרַדֵּף רֵיקִים
יִשְׂבַּע־רִישׁ׃ כ אִישׁ אֱמוּנוֹת רַב־בְּרָכוֹת וְאָץ
לְהַעֲשִׁיר לֹא יִנָּקֶה׃ כא הַכֵּר פָּנִים לֹא־טוֹב וְעַל־
פַּת

כטורטוסריפוס חס לא פסעק לה' היה מעיב לך וחס לון פסעיך טודעים הוא שתה מכסה חוחם ומכסה וכו' לא יצליח לך לחי חס חיני לדיק לחי נעל תקופה ומודה ועוזב על כן ירחמוני והעשרתי (יד) מגיד הדל לחי חסנתי תפחד מדברי כן קורים כי השרי הדם מפחד תמיד והדרכה לתקה מקשה לבך יפול ברעה: ב (יב) או יחמר בעלץ לדיקים וכו' כי הנה בהיות הדור מולת טוב לנבר שלח יוכיר עלמו לבדו כן יבוקר פנקסו קך יהי' נכלל בתודעתו והנלח בכללם כתחמר חסה גדולה חל חליצע נפוך עמי לחכי יוסנח כלומר למה תוכירני חל המלך מלכו של עולם חו חל שר הנדח על מעלה כדעת רבותינו ז"ל טוב לי שלח תוכר בפני עלמי ותוך עמי חכני יוסנח ונקוכם חללים בכללם ולח תוכירני לנדי פן יבוקר פנקסי ולעגם בתקים הנלחה והנה היה תפשר יחמר חים כי בהיות הנלחה בעיר בין תהיה עיקרה נלדיקים בין תהיה עיקרה ברשעים יהיה נכלל העם ולח יבוקר פנקסו וטוב לו בל יוכר בפני עלמו לחמר כי לח כן הדבר כי חס נעלץ לדיקים כי יוספעו ויעלנו בעופר ובנוד חו רנה תפחרת לכל כלל עם החרץ שבשלומם יהיה להם שלום ולח יבוקר פנקסם קך נקום רשעים וחליהם לבדם תהיה הקימה והנלחה הו יבוקר חדם למעלה ויבוקר פנקסו (יג) ומכסה כשעיו מלהתודות עליהם בתשובה לח יצליח בכלל הרשעים המולחים מעשם שבתוך עיו הוח יוסב גם חס יהיו רוב העיר שהדרה בעין העיר יצליחו המה והדרכה טוב לו להתודות וירחמהו עושהו והו ומודה ועוזב ירוחם לומר כי גם לח יצלח בעשם כרשעים לח יבלר מעמו שירוחם נלד מה (יד) ושמח תחמר הנה זה שרחוי לפחד הוח היודע שים עבירות בידו ויירח פן יבוקר פנקסו קך היודע בעלמו כי לדיק ויסר הוח מתה יירח כי הלח גם כי יבוקר פנקסו לח ימלחו לו עון חשר חטח לזה לחמר לשרי חדם תפחד תמיד כלומר גם בעת שיודע סוך הוח בלי פשע ומי לנו גדול מיעקב בחיר שבחנות ועל כל לדקותיו והבטוחיו ויירח יעקב מחד כו' כן יכול לומר כל חים מי יודע חס חטח לח על ידי ולח חלבי חו חס חכלתי קלת מוכיותי כמחמר יעקב קטנתי וכו' וכיולח קך המקשה לבו בחומר זך חנכי ולח עון לי ולח לירח מפוד כי יבח קין לריך לומר שלח יוללח ברשעים כי חס פיפול ברעה המעוקלת לרשעים: חו יחמר יפול ברעה שבטחו על לדקתו יקייפ מלהשמר מן החטח עד יפול בעבירה ורעה נדולה ° חו יחמר לחר שחדם מודה ועוזב חל יחמר בלבו הלח עקה שבתי ונטהרתי ומה לי עוד להיות דואג על עוני חו מפחד מן השוב לחטח כי הנה בטוח חני כי מחשר חטחתי נטהרתי כ"ם שלח תשוב לחטח לזה חמר השרי חדם מפחד תמיד ובלתי בוטח בעלמו עד יום מוקי ומקשה לבו לומר כי בטוח הוח יפול ברעה שלח יבלר מעמו שיקרבו עון על ידי לך ° ג או יחמר לשרי חדם מפחד תמיד נם בשרש תנח הקימה כי חו קל ליקקן כמ"ש ז"ל על היערוך שיעוך לח בלר לחמים המקשה לבו ד"ח שלח קבח עליו רעה חין לריך לומר שבבח הרעה חת ל עליו כי חס נם שהוח לך ויפול בה כחשר קרה לפרעה

שקשה לבו והוח הלך ליכשות בים והו יפיל ברעה כחמור:

קפב (טו) אמר חס תרחה רשע מושל על עם דל חל תחמה על החפץ לחמר מה זה ועל מה זה מי שחל זה יניע לל עני וכבה רוח יקנם ביד רשע כי דע חיפה כי לח יעשה ה' חלהים דבר רק עד יכונו ויעודו עדיו יקב' ולח ישליטהו ה' לחכול מהן שלח כדין חו לשפיך דם נקיים כי לח יעוזנם בידו כי חס עד נדר נהיתה וחיום ומשטמה בידו וחברין מהטעם החמור חך לטרוף טרף חדם יקבל יחייב חת רחשו למלכו של עולם וים שלקו והו' חדני נוהם וכו' והוח כי שתים הנה פעולות החרי והדוב החרי נוהם בפיו וחחר כך טורף והדוב שוקק בחיברין וחחר כך יטרוף לחמר כי הפעולות הרחשונו' לחדני ולדוב הנהיתה והשוקק עד חלה יהיה רשע מושל על עם דל חיבוחם עליהם ותם יהיה שוקק במשטמה בנופו וחיבריו כי חמן וומלטו כיולח גו חך לא לטרוף טרף להמס נחשר ה' לחמס כי לח יעוזנם בידו ולח יחריך על ממלכתו (כז) וחם הרחה מושל רע מעשקות בפיעל ויחריך ימים חל תחמה כי לח חחריכו רק ברשע הניפע בלא מעשקות ברשע ובדעת חך נגיד חסר כו' כי למה שהוח חסר תבונות הוח רב מעשקות נחסרון תבונתו שעל היותו עליהם נגיד יסתעבדו לו עד שגם כי יעשקם לח יחמס לכל עבודתו ומשחו חך לענין הדין בין חיש לרעהו יפעטם בלדק כי הוח שוכח בלע חים כוה לח יכרת כמושל רשע הנוכר למעלה חך יחריך ימים על ממלכתו והו שוחם בלע יחריך ימים (יז) חך בוחם שלח יהיה בכלל עשוקין

חדם עשוק בדם נפש שעשק והרג דם נפש כי חם נכלל לחבר עשק ממון יש נם מי שהוח עשוק בדם נפש דעו כיפה חת מעשה ה' יניחהו בחלוך ובמלוק שירדפיהו בלהות והוח כם מתוך הפחד עד ילכד בפחת משולל סמיכה מנני חדם והו עד בור יוסם חל יתמכו בו כלומר שיניעהו עד נרה מעולת תמיכה מנני חדם כנפש על פי הבור שהל יוכלו נני חדם לתמוך בו להצילו כי חין לחיל שסולטו יחנרך למען יוכר לעיני הכל חס עשקו נרשע לו נחוסר תבונה חו שיעור הכתוב שיניחוהו הוח יחנרך בנפשין עד שעד בור יוסם והו העם חל יתמכו בו ויניחוהו לרחות חס יקעם ז' החלהים לו (יח) וכוה יבחן שחם הוח הולך תמים ולח נרשע עשה יוצע על ירו יתנרך וחם הוח נעקש דרכי נעקשות ממון ודם נפש נרשע לו יפול בחחד מהחיין סיהיה עקש נה לו בעושק ממון לו עושק דם נפש ביתום שעל לח תקלה מפתח ידו בהכפל עשקו עד דם נפש יבח לידי נסיון שעד בור יוסם והם בתמיהות עשה יוכיה מה שבחה תקלה מחץ ידו בנעריו ' קפג (יט) חמר כי טוב לנבר להיות עובד חדמתו על ידי עלמו מלות' הלח חים ככבד תכבד ולח יהות לעבוד חת החדמה כי חם תכסים רקים והדדוף עד תנקם ריקים יענבו חדמתי בתחיר תחמר כי לח טובה העלה כי הלח עובד חדמתו בידו יטבל בכל נדכיה מלב ומכפם לעבדה ולשמרה בתוכן חמנה יולח לחם רב לך המדף ומבקם חת הרקים מלבד שבעור שידדוף חחריהם עד ימלחם יעבור ומן מה מעבודת החדמה ולח תהיה העבודה רלויה נם לח מלב ומכפם יעבדו חותה בהוכן סודע חומר יעשה קיפה וזהו עובד חדמתו יסבע לחם חך חס מדדף ריקים יעבדוה יסבע ריש (ד) וחם עובד חדמתו הוח חים חמוכות סזיני בוטח שבעבודת החדמה חשר יעשה כרחוי קולית למחה כרחוי נרבוי על ידי החחדלותו רק חס כל בעיחותו בקומו יתנרך חומר בלבו שכל חדיכותו כחין רק חמחמין בם' יחלח נרכה במעשה ידיו סוהו ענין חמוכות על דרך מה שקרחו רו"ל לסדר ורעים חמוכות מטעם זה ההוח לח בלבד יסבע לחם כי חם נם יהיה רב נרכות ותחר חים חמוכות ולח חים חמוכה לומר כי שתים הנה החמוכות הלריכות להיות רב נרכות חחד להחמין בם' יבדך חדמתו ולח יעלה על רוחו סרב תבואות בכח ידו עשה שניח לחסוך בלבו לקח מעשרות ותרומות ומתנות עניים בעין יפה מחד ולהחמין בם' שלח יחסר לו והדדנה כן ירבה וכן יפרוץ וכוה הוח רב נרכות כמה דקח חמר הניחו חת המעשר כו' חם לח הריקותי לכם נרכה עד בלי די לך הוח חם בעל חמוכה חחת בלבד שיברכהו ה' ולח יכון להרבות מתנותיו רק להעשיר חת עלמו ועל כן הוח חך ומחסר לעבוד חדמתו בידו הנה חים כיום לח יקח מהיות סבע ריש כמדף ריקים נם שהוח חך לעשות על ידי עלמו ולח ידדף ריקים כי רוע כוכחו יגר לו כי הכל מלקו יחנרך ' ב (כא) הכר וכו' יחמר מו"ל על המוקן כל מעשרותיו לחם וזה יחמר הלח דברתי דופי על ההן להעשיר ולח לחת לכהנים ללויס ועניים לח יקח חמר עקה נם הכר פנים לחת כל המקנו' לחחד לח טוב כי תמנע טוב מהשחר ונם טעם שני כי על פח לחם שיקבל החים ההוח ממך יפבע בוולת למעך להחניפך חו נם יפבע בה' כי בעית לבו כי נריך לל לחם כוכי חבירו יבח לעשות לרעהו ח' מהדברי' חשר שנח ה' למען יחויק לו טובה ' או יחמ' בהדרנה הנה הכר פנים חים חת רעהו לח טוב שיחמך חניחיק חו טובה ודברים רעים מסתעפים ממנה וזה לחפי' תהיה הכרת הפנים בעשם וחם הוח על פח לחם חשר יקבל ממנו ועל כן יכיר פניו חו לל חומר לח טוב כי חם שיחמך שיפבע למענו שהחכיר לו פנים הוח נבר כלומר חים לריך נבר על חטחיו חו על דרך זה והמכיר פנים על פח לחם יפבע לה' שיורם כי הוח המפרנסו ולח קונו חלילה

וחין לך פבע נדול מזה:

ג (יט) או יחמר כי יש יניע כפיו יחכל עובד חדמתו ממנו וחליו מסתפק במעט חשר לפניו חמר כי עובד חדמתו לח יבלר ממנו שיסבע לחם נם שלח יחכל למעבדים חך יש יבחר להעשיר ולהסחיר ומה יעשה חנשים ריקים ממחון יבקש לו כי ריקה נפשם ויקחו ממנו סחורות בהקפ' מנה בחחרי' והוח דרך נכון להעשיר בפרוע פרעו' בזולם ולח יעבור לך טועה בחלטניניו' שלו שחדרנה יסבע ריש שיכבד עליהם מסחם וננוש לוחם פקע יבבו ויולך החבל חחר הדלי (כ) וחן לחת שלח המוקן בחמנה יחריך לקוניס קן לקו יפרעו ויעשיר וזהו חים חמינים שחחר תקו סחורותיו בחמונה ויבח הומן יסוד ויחמין לו ויחריך ומן סנים שהוח חמונה על חמונה שהוח רב נרכות שיכוך מפיהם ומפי עליון ויעשיר לך לחטו חמנם חם הוח לך ודוחק להעשיר בומנו חיך לחת

יקה

פַּת־לֶחֶם יַפְשִׁיעַ־גָּבֶר׃ כב נִבְהָל לְהָהוֹן אִישׁ רָע עַיִן
וְלֹא יֵדַע כִּי־חֶסֶר יְבֹאֶנּוּ׃ כג מוֹכִיחַ אָדָם אַחֲרֵי
חֵן יִמְצָא מַמַּחֲלִיק לָשׁוֹן׃ כד גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וְאֹמֵר
אֵין־פָּשַׁע חָבֵר הוּא לְאִישׁ מַשְׁחִית׃ כה רְחַב־
נֶפֶשׁ יָגֶרֶה מָדוֹן וּבֹטֵחַ עַל־יְהוָה יְדֻשָּׁן׃ כו בּוֹטֵחַ
בְּלִבּוֹ הוּא כְסִיל וְהֹלֵךְ בְּחָכְמָה הוּא יְמָלֵט׃ כז נוֹתֵן
לָרָשׁ אֵין מַחְסוֹר וּמַעְלִים עֵינָיו רַב מְאֵרוֹת׃ כח בְּקוּם
רְשָׁעִים יִסָּתֵר אָדָם וּבְאָבְדָם יִרְבּוּ צַדִּיקִים׃

כט א אִישׁ תּוֹכָחוֹת מַקְשֶׁה־עֹרֶף פֶּתַע
יִשָּׁבֵר וְאֵין מַרְפֵּא׃ ב בְּרִבּוֹת
צַדִּיקִים יִשְׂמַח־עָם וּבְמֹשֹׁל רָשָׁע יֵאָנַח עָם׃
ג אִישׁ־אֹהֵב חָכְמָה יְשַׂמַּח אָבִיו וְרֹעֶה זוֹנוֹת יְאַבֵּד־
הון

יקח מסבוע רים שהוכרתי (כא) כי לומר שיקבלו להם הדיקים לנפשם
מחרים יקנו להם בהקפה לפרוע לזה בזמנו וכן על זה הדרך עד שהחזרון
יסגור הדלת לח יעשו כן כי לח וו הדרך וזהו הכר פנים שהוח להכיר
פנים חדשות תמיד ולזה הוח שחייבים לו לח טוב כי כתיב כבד יבבדו עליהם
ויחבדו מכר על כן נהיות הדיק
הוה דוחק יעטרך למכור סוה מלחתי
במכה וחס יפרע לח יפקיך ויחסר
לחמו ועל פח לחם שיחסר לו יפצע
נבר שלם יעטרך ליפצע שחון לו יפצע
ויפצע פן יחסר לו פח לחם כמלח
המרדף דיקים מקרושם וגורם
שבועת שוח לריק ההוח :

קפר (כב) מי שהוח נבהל
לעשות הון
ולח לפור ופח לחביונים חושב להרבות
לו ומדרבה הוח חיש רע עין לעשרו
כי הרובה שיקנו מחרים והוח לח
יהן עינו רעה בשלו כי מלח ממון חסר
ולח ידע הפתי ההוח כי הוח לח זכר
עשוק חסר לוולתו וחסר יבואנו חל
עלמו חו לבנו חו בניהו כמחמר ר'חייח
לחשתו ניהן כדי שיהנו לבנו חו לבניהו
שיבח להעטרך שיעשו חסד עמו
כי נגלל הוח שחוור בעולם וחס
חסר הוח בדי"ם הוח יוסר כפשוטו •
חו יחמר כי יש לו ממון ונבהל
לעשות הון ועד שניע לגדר הון מלמץ לח לבו וקופץ לח ידו ולח ידע כי
הן לריך לומר שלח יהיה לו הון חו שם יהיה לו שלח יוסר מה שהרבה על
מחונו כי שם גם חסד והסרון יבואנו על הכל • (כג) מוכיח וכו'
חמר שלמה בחכמתו הנה חמרתי לך נבהל להון כו' והן ידעת כי ביתי כל
שומעי דברי יטו חון ולח ישימו לחל מלתי כנודע שבחפרדסמה חכמתו
בעולם וטוב מדותיו והוכיחו ביוסר לבו והיה מקהיל קהילות ומחרבע
כנפות סחרץ היו בחים לשמוע לח חכמתו ושופים נשמח לח דבריו ויהי
בפיהם כדבש למחוק לך מי יודע לחרי מותי חס יחמר בלבו המוכיח
בשער תוכחת וה משתי לריך לוחפים לחדם בתוכחת שלמה החומר בנבהל
להון וכו' וחולי נגד פני יקום חיש מחליק לשון בפני יענה ויחמר חיכה
כשחיב וה משלמה והוח עשהו כי מי לנו נבהל להון יותר ממנו ומי יודע
חס יהיו לחן בעיני השומעים דברי המחליק לשון מדברי בחופן תניח
שחיקותי בזה יפה מדבורי על כן חמר שלמה מוכיח לחדם לחרי יחוס
פחח לח ימלח חן מחמת מחליק לשון כי הנני מודיע מעשה כי חן ימלח
יותר מהמחליק לשון • או יחמר חין לריך לומר שימלח חן בעיני
זולת המחליק לשון כי שם גם חן ימלח מהמחליק לשון עלמו שנם הוח
יחוור להודות ויבוח מרעתו ויהיו דברי המוכיח לחן בעיניו כי בכל לבי
ובפשי חכי מורה ומלמד כי ממני רחיתי ולמדתי וליומדתי : או שיעור הענין
הן בעודני חי שלח יחסרו קנוות מוולתי לפשר נשמוע חיש דברי זה לח
יקשר מחליק לשון לחמר מה ידבר נבהל להון כו' והוח עשה על כן לפשר
ימלח חן מחליק לשון יותר מלחדם המוכיח לך לחרי מותי יקנדו קנוות
ויודע החמת ובהיות מוכיח לחדם חוכחת וה לחרי חן ימלח בעיני כל
השומעים יותר מהיש שירבוע להחליק לשון שבכל יקנו דופי בחחליק
עלי לשון כי הוח זמן שהקנלה כנר חבדה : **קפח** (כר) הנה חשר
יחסר לו נוזל לח חביו חו לח לחמו ומורה היתר ושומר הנה לח עלמי חני
נוזל כי הכל שלי ומשי יחסר לחרי מותם ולחי מיגר לוולתי שיקרני
עין בדבר כי לין זה פשע ולח יניח כי הוח חוטח נפשו וגם לח חביו
וחמו הוח מחסר והוח עון פלילי והנה זה יקרנו כמקרה כל עושה רשעה
שלומר למוכיחיו מלכם שם קטלתי ויסר העויתי הלח לח נפשי הפסדתי
ומשחית נפשי חכי ולח ידע כי משחית הכל הוח וחוטח לחד יחבד טובה
הרבה כי כל ישרחל ערבים זה לזה ומשלו משל רו"ל לנחת בספינה ולקח
מקדח והחיל קודח קרקע הספינה במקום מושבו לחמרו לו מה לקח
כשה הלח נפשע כלנו והשיב מה לכם הלח במקומי לחי קודח חמר לו הלח
מקומך יבואו המים וילטפו הכל כן עושר עבירה חומר לנפשי חכי
חוטח ולח ידע כי ממקומו לפתח הרעה ולקו הסחר כן יקרה לכסיל
נוזל לחביו וחמו שחומר חין פשע כי הכל שלי וחח עלמי חכי מיגר לנדי
וזה חמר נוזל חביו וחמו וחומר חין פשע הנה חבר הוח דומה לחיש משחית
לח הכלל החומר לעלמי חכי עושה ובמקומי חכי קודח (כה) ושמח
בחמר ומי יעשה שם הוח רחב נפש מעניע לרעניים שחדרבה מוסה חביו
וחמו בנוזל מהם כי הם לרי עין והוח חפץ לתת מלחמם לרל לח על פי
כן לח טוב הדבר כי זה היה שם מפייסם ועושה ברלונם לח מדרבה
יגרה מדון לחס והוח עון פלילי והוביגרם מדון • וחס הרחב נפש להיות

מרבה להטיב יעשה מזל עלמו ולח יהוה שם יורש כי הוח ובוטח בה' יהושן
ב או יחמר בלחי מקושר לל הק דם מי שהוח רחב נפש פירן וחין
לו יגרה מדון כי יעטרך לקנת מוה ומוה וחס חין לו לשלם המה
למלחמה והיכן היח הנקנו הסר יהנה וטוב לו יסמע עלה ולימלם עלמו
ויסתם בחלקו ובפריסה הסר יחכל תהיה בבטחו בה' ירבה לו מטובו
ובשמחת בטחונו יהיה לו עריבו' ודבן בשעה הסר יהיה לפניו מכל
מעדני מלך בריב ומרון ווהו רחב נפש יגרה מדון לך ובוטח בה' יהושן :
קו יחמר מי שהוח רחב נפש עתה ללוות ולפור תקנר נפשו לחרי כן
בזמנו לך שם מה שהוח רחב נפש הוח על ה' כענין לעבע שנת ו"ט ומלוה עליו שיהוה הוח פורע יהושן ו"ח על ה' ולח חמר בה' :
קפו (כו) הנה ים מתנהג על
פי חכמת התורה
בכל ענייניו מבלי שים לב חל בחיניה וולתה וים מתנהג לפי שכלו ודרך המתנהג לפי שכלו לדבר נגד המתנהג על פי התורה שהוח כסיל ובחשך הולך כי לפעמים יבח דבר שלריך חדם להתנהג על פי

הטבע והשכל פן תדבקנו רעת מקורות היוין לך הוח המתנהג בהנהגה
למוסים ומדיניים הוח יחלט מכל לרה לחמר כי ובהכיך הוח כי הנוטח בלבו
ושכלו הוח הכסיל ולח השחר כי בחשך ילך שלין המלורעות טבעיות כי
הכל מלחנו יקנרך לך ההולך בחכמה היח חכמת התור' הוח חשר יחלט
מהרעו' המתרגשו' כי הוח יקנרך יישר דרכו ויסי' המעקשים למיסור
(כז) והדחיה כי נותן לרש חסר זה יעשה ההולך בחכמה התורה היח
מחסור כי חדרבה יעדיף על ממונו והוח נרלה בחוש ומעלים עיניו חשר
יחשך זה מבטוח החדם בלבו והמשך לחרי הטבע לקיון פן יחסר לו
וחדרבה ע"י זה יחסר ולח עוד שלח שהוח רב מזרות ומוה ילמוד החדם
לכל יתר הדברים לבטוח בחכמת התורה על פי עלמה ולח לחחר לבו
ושכלו : **קפן** (כח) אם תרלה שיקומו רשעים כי שעה משתקת
להם ושתרדו דע כי עת רעה היח כי קלף ה' על העם על כן הקי'
עליהם הרשעים שיסתרדו גם והיח התחלה וסימן שיתעוררו לבלי לרות
לכן העלה היח שיסתר חדם פן תדבקנו הרעה ויתחבח כמעט רגע מן
המקום ההוח עד יעבור ועם כי"ם יתן רש"י לתשחית לינו מבחין ולו
בהיותם משוללי לדיק יחבדו כי תדון העיר לחר הרוב והרוב עושים ולו
ב'חבדם יבנו לדיקים בעיר בחוחם שפלת הרשעים יוכנו לשוב עד ה' :

כט (א) **אך** בזה שהיה חיש מתעורר לדרוש להם יש יובן בל
יקרם כחלה שבחוקו בעומם לכן הם בעת ההיח
חיש תוכחות מקשה עורף מלהיכיח פתע יסבר כו' : (כח) או יחמר
בקום והסתרר רשעי' רבי' בעיר יסתר הנקרח חדם הוח הלדיק כי תוחר
חדם הוח החשוב שבחומרי כחומרם גם ה' הזוהר לח יראה ולח ימלח שם
בחום' חולי ישיגם נתשובה כי הלח בשברתם לח ישמעו לו והנה קל
מהרה יפלו בחופלים כי וולת היותם רשעים הם רחשים רבים ותזכלם
חם קנחות ושנחות כי בפשע חדון וכו' לך בחבדם ירבו לדיקים כמפורש
בקידם (א) וחז לח יסתר המוכיח כי חין לריך לומר הנקרח חדם כי
חם לפי הנגרע מערכו ונקרח חיש לחה שהוח תוכחות הם מקשה
עורף מהוכיח פתע כו' כי הוח עת לעשות לדיקים רבים (ב) ומה
שהרבי נורם לחבוד הוח בהיו' השרי רשעים לך ברבות לדיקים שלהיותם
הם הרבים יסתרו לח יגר לעם כי חדרבה יסתם הפך הרשעים שלפי
בחשול רשע עם שם' הוח יחבח עם : או יחמר על חשר חמר ירבו
לדיקים בשום לב חל חומ' רשעה העם וחחרי כן עם והוח להוסיר חם
העם המלח במקום שהרוב לדיקים בל ירפו ידיהם מלשוב עד ה' בחום'
בשלום הלדיקים יהיה לנו שלום ולח יחסר כל טוב נפ לנו בוכותם כי הלח
הן חתם שברבות ל-יקי' יסתם העם הכולל רעים וטובים לך דע חיפה
חת חשעשה ה' כי הן חתת שלח יחסיר טוב המרן בעיותם הבלתי כשרים
פן ילקו הלדיקים והמה הרוב לך יחשול על העיר מושל רשע לחשן עליהם
חת הבלתי כשרים שיושים עולם עליהם כי על הלדיקים לח יבליטנו
החלהים ומה נם כי רוב העיר הם על כן בחשול רשע יחיה יחבח עם הוח
הפרטי חלק הבלתי כשרים ועל כן לח חמר העם כשחחלה ועל כן טוב
להם ישימו עיניהם על דרכיהם טרם תבח לרחם : **קפח** (ג) יחמר
עניו בעת שחכנסין פור וכו' והוח בחה שידענו כי הרב לנבי התלמוד
חב יקרח וחמר בהיות חיש חוהב חכמה שלפחות חיש ח' מהחלמידי' חוסק

הון: ד מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אָרֶץ וְאִישׁ תְּרוּמוֹת יַהֲרְסֶנָּה: ה גֶּבֶר מַחֲלִיק עַל רֵעֵהוּ רֶשֶׁת פּוֹרֵשׂ עַל־פְּעָמָיו: ו בְּפֶשַׁע אִישׁ רָע מוֹקֵשׁ וְצַדִּיק יָרֹן וְשָׂמֵחַ: ז יָדַע צַדִּיק דִּין דַּלִּים רָשָׁע לֹא־יָבִין דָּעַת: אַנְשֵׁי לָצוֹן יָפִיחוּ קִרְיָה וַחֲכָמִים יָשִׁיבוּ אָף: ט אִישׁ־חָכָם נִשְׁפָּט אֶת־אִישׁ אֱוִיל וְרָגַז וְשָׂחַק וְאֵין נָחַת: י אַנְשֵׁי דָמִים יִשְׂנְאוּ־תָם וְיְשָׁרִים יְבַקְשׁוּ נַפְשׁוֹ: יא כָּל־רוּחוֹ יוֹצִיא כְסִיל וְחָכָם בְּאָחוֹר יְשַׁבְּחֶנָּה: יב מוֹשֵׁל מַקְשִׁיב עַל־דְּבַר־שֶׁקֶר כָּל־מְשָׁרְתָיו רְשָׁעִים: יג רָשׁ וְאִישׁ תְּכָכִים נְפָגְשׁוּ מֵאִיר עֵינֵי שְׁנֵיהֶם יהוה

לשון החכמה ישמח לבינו כי יותר ממה שהעגל רוצה לייסר הממנו חפר הוא כרועה זוכות שהעגל הרועה חופס חפץ לירבץ בהן והן כל מגמתן לוולתו כן החכם הרועה את תלמידיו וחפץ להריק נס מחכמתו ולנס לא כן רק בדברים חלוייים כי לא יחלבו החכמה רק מלוח תכשיט מלומדה הנה הרועה ההוא למאכל הון יחייחם בלמדו חופס כי בימים ההם ובומן ההוא היה עוסק לעצמו ומשמיק להשיג הון רב מחכמת התורה והוא ורועה וכו' לומר שם אחד הוא רועה זוכות יחבר הון והתעתק שקו עמשם גם ברבים תלמידים הם כי אין לומר זכ ת הרבים עדיף מלהרבות לו כי הדעת מחסו לכן טוב לו ירפה ידו מהם ויכבד ויצב בניתו כי הלא מחבר תורה כי רק בחשפט שיעב' בהם להניחם בחסורת הברית יעמיד ארץ ואם הוא חלוים תרומות והפרשות שפורש בעניני הלהנות ומעלים עיניו יהרסנה שקל בעיניהם ומרוח לא יעלה על רחשם ויבוזוהו ואיש מה רעהו חייב יבלע: הפט (ה) הנה שבים אים מחליק על רעהו בשפת חלקו' להחניפו לרמו' חותו והוא חו שמרמ' ולר שם רעהו ולחבירה רשת פורש על פעמיו של עלמו כי הוא עון גדול ולוכר שת עלמו (ו) ושמח תחמר חבירה רעהו נרחה נלכד ברשתו ל"ח בפשע וכו' לומר של יעלה על רוחך שהמחליק מספיק ללכדו ברשתו רק חס פשע יש לו לחבר פשע לה' הוא הלוכד חותו נחמת כי חין ערוך ממית חלא חטח ממית וחין המחליק הרע הזה רק מוקש ונרמה לילכד בעלמו והוא נפשע חים יהיה רע מוקש לך חס רעהו חים נדיק הוא לא יהיה לו לחיים הרע מוקש כ"ח חבירה ירון בכבוד לחבר יכבדהו מחליק לשון בחניפותו ושמח כי ה' לא יעזבנו בידו לרמותו והוא ונדיק ירון ושמח (ז) ושמח תחמר וחולי עם היותו נדיק ילכד בחוקש כי כשה נדיקים ילכדו בפח מחליקי לשון כתוב מכמר ולשה ה' יעזבנו בידו וחולי יקון ויבעיטו חלילה ל"ח יודע נדיק כי' והוא שיודע הנדיק דין הנעש' מן השמי' נרלי' כי לא מהבנר מקומ לחת להם די מחסורם חלילה הם דלים חך הוא דין שנעש' בהם שרלולם לכפרת עוונות לטובת' ומידיעת הנדיק דבר זה גם הוא לבב לא ידלג על מוקש דלותו חו נרחו כי יחת' חולי נרם לחטוח כי וסביניו נשברה מאד וחל תחת' ותחת' הנה נם לרשע המחליק על רעהו לבב כמוהו לדעת זה ואיך תחמ' שהנדיק יחן חל לבו דין דלים וה"ו כמו שלח ישים לב הרשע לחבר חבונתו על פורסו רשת ליד מעגל נם הנדיק כמקריהו נם הוא יקרהו ל"ח ורשע לח ינין דעת כלומר כי לח ישים לב למה שיחס' ממנו לפי' להבין מהות דעת סמס היה מבין דעת לח היה רשע כי חין חדם חוטח חלח ח"כ נכנס בו רוח שטות והוא ורשע לח יבין דעת (ח) ושמח תחמ' ולמה לח ילבר מיד ברשת שפורש על פעמי עלמו ויסחרו לנפשם מלהבר לנדיקים ויעש' כח למען הנדיקים על כן חמר חין זה כ"ח מנדקת הנדיקים כי הלא רחה מה בין תבשי לבון המחליק לבין הלוה לנדיקים כי הלא המה ברשע' יפיחו קריה ויביחוה בפח יוקשי ויללו נם הנדיקים חבר בקרבה ובנח הרעה לח יעלמו להם נאול הנדיקי לעתור ולרצו' לקונם ישיב לפו מהטובי ויכלה הרשעים הנורמי' רק ישיבו חף לנמרי נם מחנשי הלבון וע"כ נם ה' יקים דבר עבדיו ועלת מלחכיו ישלי' ולח יבר לעושי רשעה ובכן לח תחמה על החפץ מדוע לח יבער הרשע למען לח יוח שבע הרשע על לחיי הנדיקים כי הלא נם הם חפלי' בשלו' הרשעי' ועל פי דרכו ליחד שכל הנרו' בחוח בעבור הרשעי' חף על הנדיקים והנדיקים מסלקין חוחם נם מהרשעים חך מחריך חפיה ונבי דלים: או יחמר חבשי לבון מבר נם הרשעים חך מחריך חפיה ונבי דלים: או יחמר חבשי לבון מבר חין ניניהם ד"ת יפיחו קריה בעומד לניכוחם שרבו חל כל חמתי חדבים ויפיחו מוקש בפח לבוד' הרע לדבר דע על כלם ואעפ"כ בן חח עלמי שוכחמי' לח יבקשו מחת ה' ילכדו חבשי לבון לבדם בלרה שנרמו על העיר רק פיחיהו חף דרך כלל מהכל: קצ (ט) הנה חין ספק כי לח תמוח דעת החכם רק עם חכם שכחותו חמנם חס יפגוש להתווכח ומה גם בהיות לו דין ודברי' עם מקבל חלין והפכיי הלח יבטער והנה שלשה המה הנדיים חלין ח' חוזל מסוגם בדעותיו בעל מדות רעות טיפש וח' חס וח' כסיל ע"ה נמור נבדיי חל החכ' כר"ח בן חכם כי' ובן כסיל כו' והנה היה הדע' נוטה שעם כל ח' חג' חלה' יבטער החכם חמר כי כל בעבור חיוחו לח עם החוזל כי הלא בהיו' חים חכם נשפט בפני דיין עם חים חוזל הנה החכם יבחר מחנק נפשו בטפשותו של חוזל ועל כן יכעום החכם וחחר חשר יכעום ורנז ישיב חל לבו ויחמר לח זו הדרך להתנהג עם זה ננס הוח כועם ומיטפש יוקר וחילי נס יגע בכבודי על כן טוב טוב לבעות עלמי כמשחק עמו ולו שב ומרחה לו פנים שוחקות ומרחה ההבה ופיום לומר חל לח חקי מריבה ביני ובינך כי לחים לנחנו חומר בלבו חולי יסוב מעקשותיו ומרוגזו וכל זה לינבו פנה מנה סחרבנה יגבה לבו חו יוקר וכלה רעה בחופן שלח ימלח החכם מנוח לו עמו והוא חים חכם נשפט חת חים חויל ורנז ושחק חכם וגם ושחק ואין נחת חין נחת לח זה ולח זה נחופן שנוב לחכם להפסיד משלו מלהשוות עלמו עמו שחינו לפי כבודו (י)

חך עם החם לח יגר לחכם כי גם שהו' בלתי חכם כמוהו לח ימלח חם חכם בזמורו מי נתנני עם חם משולל חידוד והבלוחי הייתי עם חים מחודד וטועם מדבש חכמתו ולח עם חם הוה עם היותו בר לבב כי הלח נבחי דמים הרעים וחטחים הן הם חשר יבחו חם כי לחמותו נטוהר לבו כל חשר יחלה מרעותיהם יניד ותגלה רעתם חך חשר הם יסרים כחים החכם חדרבה כל כך יחתו בו שיבקשו נפשו ויחמרו תמיד מי יתן והיה לבו כפב טהורה מם ללת ערמות ותחנולות כנפש החם הזה (יא)

וכן בפנות החכם עם הכסיל בחבירה חו ויכוח חו דין הן חמת שכל רוחו יוליח כסיל ויגלה שנחתו עם החכמים כחומרו מי יתן לי חכם ותשכנו כחחוד וכיולח בדברים חלה וחף על פי כן יגר לח לחכם כי הלח בחחור יסבחנה ויסקיטנה חת רוחו הקדה כר"ח מבניח בחון ימים והוח בחחור למה תחמר כדבר הרע הזה ושוב לחחור והבט מי היו חבותיך הרחשונים כי הלח מנוע חכמים חלו כחוני כחוך והיה חיפה דור דעה חנשים חכמים כלם בחחד וכיולח בהמה חו יסקיטו בחופן שעם כל הנדייים על החכם ימלח מנוח ולח עם החוזל כי חין כחת כמדובר: או יחמר כל רוחו כו' רחה מה בין מדת החכם למדת הכסיל כי הלח כל רוחו יוליח כסיל בחופן יחקרט לפעמים כי ישמע השומע ויסיג נבולו ברחתו וחסתיתו יוסף עליו לך החכם כי חיזה הוח חכם הרוחה לח הכולל ומקן מעכר לרוחו הנה בחחור ישבחנה ויהללנה לח רוחו בהומרו משבחת רוחי שלח חמרתי דבר וחורתי לחחורי כמלח שבעינן חחור ישבחנה שרוחו לח הסיחה לח פיו לדבר מה שיחקרט בו: קצא (יב) הנה לח נוסף היות מושל חו מסרטין נדיקים נבח דין מרומה חפסר יוליחוהו לחמתו לך בהיות המושל מקשיב על שפת שקר לנבור כעפר נדר וחמר על כלומר על יודעו שהיה שפת שקר נם מסרטין רשעים כי המה יקרנו חל חרוגם לח נהסעולל עליות ברשע ולהשניעו מחמסי נזילות והניעות שקר (יג) וחיך יוכיח ה' לח נעלי תניעות שקר הנחים תמיד נדיקים מרוממים לוה חמר רש כו' והוח כי הנה שניס הם הנחים בחחנולות שקר ודין מרומה לחד לחים חכניס נעל תוך ומרמה נמשתו ומקנו מלוה מנס ותוגע מחתים ומוכר נהקפה מנה נחתים ותוגע שלם מחות וההיקש זה נ' הרש כי לרש חין כל ועל כן חס חין לו לשלם יעשה מרמה וכיקש בעמיתו וחס היה התוגל חו מסרטין לדיקים היו מוניחים הרמחות לחור ועושים מספט לעשוקים לך נהיות מושל מקשיב כו' חדרבה הן הם חפנים נרמחות על כן מה יעשה הוח יקבוך לתקן הכל נוחן נלב רש וחין תכניס סיופנו והוח שהחים תכניס דרכו לרמות חת בני חדם למכור להם סוה מנה נמחתים נמרמות ותוך והנה להלניח לח יבקש כי חם חים רש יקנה ממנו ניותר על סויו כי דל הוח ודעתו לחכול הכל כי לרש חין כל וחיו תכניס ישחח נפנעו זו כי ינדל הריוח ימשך מפניהם זו היוח ה' מחיר עיני שניהם כי הדל יחכל הכל וחים תכניס יחבר ממנו ועל ידי זה חפקחנה עיני שניהם הרש ידלג ממחת החוב חשר עליו ויחמר חוי לי כי נדמיתי כי לח שמתי לבי מה יהיה מחריך דבר ולקחתי שוב מנה בחלף ועתה חהיה עבד לחים מלוה תחת רשעי חשר חשבתי לחכול ממנו חכם ולומר כי חין לי לשלם והחים חשר לחי נופה נו חים הכניס הוח ולח יקנינו לנון חת חשתי וחת בני כי חם חת עלמי ויקח רחשון רחשון ונם חים תכניס יפפקחו עיניו נחומרו הלח יסרתני רעתי כי חים תכניס הייתי ועתה הנני נקי מנכסי על דבר חמדת רמחוקי כי זה נבור ממני כי לרש חין כל ומחין יפרעני המן הנורן לו מן היקר ומה' יגל הדבר לפנות בחים רש יחכל חת חשר לי ועתה מה לי פה כי לרש חין כל חו יפן חל לבו כי רע ומר היוחו חים תכניס חס נן דעת הוח נמלח כי נפניה

יהוה׃ יד מֶלֶךְ שׁוֹפֵט בֶּאֱמֶת דַּלִּים כִּסְאוֹ לָעַד
יכון׃ טו שֵׁבֶט וְתוֹכַחַת יִתֵּן חָכְמָה וְנַעַר מְשֻׁלַּח
מֵבִישׁ אִמּוֹ׃ טז בְּרִבּוֹת רְשָׁעִים יִרְבֶּה־פָּשַׁע
וְצַדִּיקִים בְּמַפַּלְתָּם יִרְאוּ׃ יז יַסֵּר בִּנְךָ וְיָנִיחֲךָ
מַעֲדַנִּים לְנַפְשֶׁךָ׃ יח בְּאֵין חָזוֹן יִפָּרַע עָם וְשֹׁמֵר
תּוֹרָה אַשְׁרֵהוּ׃ יט בְּדְבָרִים לֹא־יִוָּסֵר עָבֶד כִּי־יָבִין
וְאֵין מַעֲנֶה׃ כ חָזִיתָ אִישׁ אָץ בִּדְבָרָיו תִּקְוֶה־
לְכְסִיל מִמֶּנּוּ׃ כא מְפַנֵּק מִנֹּעַר עַבְדּוֹ וְאַחֲרִיתוֹ
יִהְיֶה מָנוֹן׃ כב אִישׁ אַפַּיִם מְרוֹן וּבַעַל חֵמָה רַב פָּשַׁע׃
כג גַּאֲוַת אָדָם תַּשְׁפִּילֶנּוּ וּשְׁפַל־רוּחַ יִתְמָךְ כָּבוֹד׃
כד חוֹלֵק עִם־גַּנָּב שׂוֹנֵא נַפְשׁוֹ אָלָה יִשְׁמַע וְלֹא
יגיד

ו מאיר עיני שניהם ה׳ ומה׳ יצא יודעין לישם כך שניהם יבינו ויקנו לב לשוב ער ה׳ (יד) ושמח תאמר הלא הרש לא ידאג כי הפילו בהגיע משפטו של המלך עושה משפט לדל ולא של המושל מקשיב על שפת שקר יובנו כי הלא בהגיע הדבר אל המלך הוא אל הסופט הלא לפי שכלו יפסוט ואמר כי החיים תכניס הב והיגר לעשרו כי מה יעני הרש אם ימלא חיים סוגה ופתי ויקן לו ואח רעב ללחם לא ינים על היוקר בחבר הוא רש והמוכר הפסיד על עשרו ויפטור אח הרש נמלח הרש שאכל ושתה ויבוה אח החיים תשבר הוא כיוצא בו ואיך יחזרו עיני הרש לזה לאמר מלך סופט בחמת דלים ולא יהד׳ דל בריבו ויחייב אח הרש כדין התורה לנלחין חוץ חשתו ובניו כשהו כו׳ ומלח הרש מחחייב בדין ושב מרשעו ואולי על ידי זה לח הרש יחשתו עושהו כי אז יכנע ונם חיים תכניס יסיב מרשעו כי ירחה כי תולח ידו׃ קצב ((טו)) הנח׳ תפשר ימנע חיים מחוכיח שם נמו בחומרו לם לחכמו בשבט הלא יחלמד חל ההכחות כשור לעול וכחתור לדרכן ויעשה חלמו כשבע ולא יעשה דבר בלחי לם על ידי מכות והוא רע ומר כי הלא חחת קנין דעת יטפש יותר ובהעדר מכותיו כי יגדל ועשה רעה ולם חוכיח בדברים חולי לא יקבל וסיחקי דברי הנעימים על כן טוב טוב לחניחהו בחחירתו לם להיותו נער הוא חסר לב וכעת חשר לא טוב יעשה הלא הוא יגדל ויהיה קונה לב ויסוד חל ה׳ ולם סרחסיתו והוא נער הוא בעל שכל הלא יבין לחשרו ומה בצע כי תוכיחנו בדברים וקיסרנו בשיטים כי שכל וכי שיג לו וחציג ידו להשקלם מעצמו ולמה לקטער לני ולחערבנו בהבוחי תוכחו ולחינהו לריך וכן נעב׳ חיש מקנת כסף חפשר יחמר חיש לם מעצמו משרת כרחוי מכשרון טבעו מה טוב ולם לין כדרך כמה עבדים שיקרלחו חדוניו בהחפוז על דבר לורך ועוסק עלמו כחרש לח ישמע ובהחלוננו חלין חדוע ככה עשית ולח נחת כי קרחחיך יכחם בו לח שמעתיך על כן יחמר חדוניו למה חקטער לקרח לו ולח יעניה חו חוכיחנו ותעלה חמתי והוח לעד חקלי ולח יסכון וטוב עודנו נער חו נחור לם לח יעניה מהפעם החחד לח לרקיד עלמותי לשוח לו רק לעשה סרוחי מיד על ידי עלמי ולו טוב לי מהיותי רודף רוח לחריו על כן נח שלמה בחכמתו ויחמר חיוך חלח טועה על הנער ופל עגדך כי חסר חשנק למשפט כי בשבט ייטפס ולח יקנה חכמה ותוכחת דבריס לח קועיל בו כי הלא זה היה חילו חפשת ח׳ מהפה לבדה חך עשה זחת חיפה ולחוז מוה ונם מוה בהמונה כי שניהם כלחד טונים כי מעט שבט ומעט תוכחת דבריס יחד יקן חכמה ותעלה לתרוכת טפשות ממנו חך עגמ לנך להניחו מסולח ונעוב יקנהב לפי שכלו ובחירתו לח טוב כי הלא ונער מסולח מניס לתו כי כל כך יחפקר ויעיז עד נדר שח ל״ל חת חביו כי חס לפילו חת לתו בדרך הנער לכבד יותר מחת חניו כתו״ל כי על כן נכבוד הקדיש הכתוב חת החס לחנ נם חוקה לח נלבד לח יכבד כי חס נם מניס ומה נס חת החנ חו חת הוולת (טו) והעולה על רוחך שחס בחחירתו והוח נער יהניעך הלא נמלוך יסוד לח וו הדרך כי הלא חפשר כי טרס הגיע לידי כך מי יודע חס יפול ויעות בלח עתו ויהר לך מחד והוח כי הלא ברנות רשעים בעולם בהיות סופף בנך וה על הרשעים שבדור לח תחמר הנ ככל החון רשעים כי הלא רבה פשע כי בהגיעו יחנהך לפקול במחוני מפטו זכיות הדור והשמוחים בכף שניה הנה לח יגער מבירבה לפחות פשע חחד על כף הרשעים והעולם כדון מחר רוגו כמלחת בהמנעך מהוכיח חת בנך מכריע חת כל העולם לכף חובה ולח עוד חלח שדמוע שדמע עליו כי מת יהיה ולח יחיה כי הלא בהכריע כף העונות יעשה הוח יקנהך מפטו כענין וירח ה׳ כי רבה רעת החדם בחרן חז פקך עליה והנחיר חך נח כי לדיק היה כן נם עקה ולדיקים נמפלקם של רשעים ירחו כי הוכריעה כף עיונות׳ ובנך מכללם הוח ויחות נם הוח כחניו רשעים שבעולם׳ (יז) ויסר חשנק פשם הוח מחליו בעל שכל לפחות לדיק דרכו מה בלע בחסר חעמול להוכיחו נפ בדברים לח כן הוח כי הלא יסר בנך ויניחך נעה״נ יותר על מה שיעשה מעלמו סיעשה לך נחת רוח פשם יכסר פ״פ חכפירהו מפשים ויניחך לעשות רלונך ונע״ה ויקן מערכים לנפשך׃

כ אז יחמר חס רשע בנך יסר חותו למען יניחך פשם רשע יהיה לח יהיה לך נחת רוח׳ חקרי מוחך וכעובדת דרכי עקיבת שנקם חת בן חיש שמח ולח היה לו מנוח שמח על רשעת בנו וכשלמדו ר׳ עקיבת חורה והיסירה ויחמר נרמו חת חניו בחלום של החכם וחמר לו קנוח דעתך שהנחת דעתי וזהו יסר בנך ויניחך ולח יהיה לך נחת רוח׳ חקרי מוחך וכעובדת דרכי עקיבת שנקם חת בן חיש שמח ולח היה לו מנוח שמח על רשעת בנו וכשלמדו ר׳ עקיבת חורה והיסירה ויחמר נרמו חת ה׳ המנורך בח חניו בחלום של החכם וחמר לו קנוח דעתך שהנחת דעתי וזהו יסר בנך ויניחך ולח יהיה לך נחת רוח׳ חקרי מוחך וכעובדת דרכי עקיבת שנקם חת בן חיש שמח ולח היה לו מנוח שמח על רשעת בנו וכשלמדו ר׳ עקיבת חורה והיסירה ויחמר נרמו חת ה׳ המנורך בח חניו בחלום של החכם וחמר לו קנוח דעתך שהנחת דעתי וזהו יסר בנך ויניחך ולח

יחסר לך מנוח עשה למען יקן מעדניס לנפשך מתיקתו ורוב זכיותיו׃

(יח) ושמח תחמר מה חייסר ומה נם חס בלחי רשע הוח ויעמוד על ספר ה׳ ויקרח כמת מוכיחות והייסרוה כי חל תקומה כי יותר יקפעל חיים על חסר יוכיחנו נבר הכס נשוו מוכיחתיו פניס נפניס מכל הסר ימלח

כחוב בספר התורה והדקיה בחוש כי הלח נחן חיון הנביחים הנפלחים נפש ה׳ ופה חל פי יחנדו חל העם דברי תוכיחותיו הלח יפרע עם ויקנט׳ מענותם שמי׳ חו יקנלם עם ממכסהו יחנרך החופה עליו מלבד עליהם רעה וחס כדברך למה יצרך חיון והלח נגד פניהם ספר התורה ויקנלו מוסר ויבינו ויסכילו מעשות הטוב ולבוד מרעהם מתוך דברי התורה ומה בצע בחיון שנלעדו יפרע חס לך הוח כי הלח נחון חיש חחד מני חלף הוח המקבל מוסר מתוך התורה בלי חיון מניח וזהו ושומר תורה חשרהו כלומר לחד הוח ומשומר חחד לך לח עם שלם כחמור ג (יט) ועל דבר העבד לח תומר לך שבט ותוכחות כחשר בבן כי הלח בדברים לח יוסר עבד כלומר והכמו בשבט בלעדו לח יוסר והוח לבדו יעשה לו ומה נם כי יבין כוונתך בחיון שירות לו כי יבין שתקבלהו ולין מענה שניהם עלמו כחרש לח ישמע וכחלם (ד) וחס חוית חיש לבלתי הרקיע עלמותיו לרודפו על כי לח יענה ולהיות תמיד כשוטר בשבט מכה ויבחר לו למהר לקום ולעשות שירותו על ידי עלמו לח זו הדרך כי הלח חס חוית חיש חך בדברין ועניינו לעשותם ניחוך על ידי עלמו הנה הקוה לכסיל המתנהג בסכלות שררה ולבלתי עשות דבר על ידי עלמו ממנו ליקקן מרוע מוסר עבדו מהלים העושה על ידי עלמו (כא) ושמח תחמר הלח זה יהיה לחיים זקן וכבד חך חס חדוני העבד עודנו בימי נערות לו בחרות והוח קל בדבריו וכח ולבל לו לעשות על ידי עלמו חו טוב לו יעשה בעלמו לח כן הדבר כי חין הענין על טורח הסירות רק על הנמשך ממנו שהם שניס רעות כי הלח חשר הוח מפנק מנער ובחרות שיש למפנק עלמו חת עבדו הלח נכו נכה להדוניו לעשק וקנה כי ואחריתו כשיזקין יהיה מנון ולח יקבה לשרת נם זו ואו לח יוכל הדב לשרת עלמו ׃ שניה שלח בלבד יעכב העבד מלשרת כי חס נם יהיה מנון וחדון שיגבה רוחו ויהיה כחדון לכל בית חדוניו ויבוש והן כל הלה יפעל הוא בחיוך שבטו פוגח עלמו כמדובר׃ ד (יח) או יחמר בחין חזון כו׳ נגד המחמר ההמוני בזמן הזה החומרים מי יקן והיה לנו חיש כניח יוכיחנו כחשר בדורות רחשונים כי הלח כלבי וכחיל מדלנים ומקפדים היינו מחריט ומוסיפים בלמת חת דבריו לך מה נעשה ויחבר חזון מניניו ולך חתנו יודע עד מה ע״כ רפו ידיהו ונתבטל מעבוד חת ה׳ ומוב הלין כרחוי על כן נח שלמה מלו ויחמר הנה יחיש בחיש כי מחין חזון מניניו יפרע עם מעבוד חת ה׳ ולח עם בינות הוא כי הלח לפניה׳ תורת ה׳ שנם דבריה מפי עליון יתנרך ובקדושה רבה ממחמרי הנביחים ומה נם שנם שם שמעו מפיו יתנרך תורה ועל כן ומומר תורה הפרהו ולמח יבקש לו נניח לתקן חת חשר עושו׃ קצב (כב) הנה כחוב חלללו כי חף קשה מחימה כי על כן בעון הענל וכוח משה סילקה החימה והוח יתנרך ברוב חסדיו סילק החף למען זר יקשו ייחסו הרב פשע חל החימה ונירוי מדון חל החף למען זה דרכן של נני חדם כי יהיה להם דבר דין ודבריה כי מי שהוח חים חף קשה מחניניו ונוח לכעים ממנו לח יחמר חל כח תהי מריבה ביני וביניך ולם יש בינינו דין ודברים יקדו למשפט נקדשה דברי שלום ואמת והוכחי בדיני יוכה והקייב יקבל עליו דמבי דיוק בקלי גלימת ומר וחזיל בחרחת לך יגרה מדון כי יקחיל לדבר קשות ובניב לשון יכה על לחיו בחמור לו מי זה נגוה להבל דמה הלם דיניה היות חיים כמוך וחיים חלני ומי כמוני ואקה חדל חיים ומורם מחלה כיוצח בהם וחו הבני נם שחינו בעל חף כרחשון כי על כן לח הקדים כחיו כי חם בעל חימה לבד שהוח רפה מהלף עם כל זה חחר שהחחר היחל לנדפו יבוה בעיניו לעשות חותו דברים רעים כנדר הרחשון כי לח תהיה מפחדתו חם לח בהוסיף על חטחת החחד פשע ויקשה לדבר ולומר על חחד שנדבר בו כמה וכמה דעה כפולה וזהו חיש חף יגרה מדון וחחר כך ובעל חימה יסנה לו רב פשע נעשם כי השפל יפילנו עד חרץ בחיוניים וגידופים על חין קץ (כג) ומי נרם זה נחות הרחשון שנחה נפלה על רעהו והתחיל לדבר בו כרעה וזהו בחות חדם תשפילנו ולח דעת תבונה לחמר חם יהיה שפל רוח לח חת חבלי חני׳ מבבד ומויעל כי חם חת עלמו שנשפלותי תמוך כבודי נגם שבעבודי נרחוחו שלח חגע בכבודו

גם הוא יאמר לי חסרי ולא ינע בכבודי והוא ושפל רוח יתמוך בכנף שהוא תומך בכנף עצמו גל יהרוס מצד כבודו כי השפל רוח שומר ותומך בכבודו בירו בשלחי החילו לדבר על נבר עמיתו תמר לא לפי כבודו :

קצר (כר) הנה חולק עם גנב מ"ר היקר ואומר הלא הוא החוטא ילא לחי ובמלחמי

כהנה בנופי ולא משחית נפשי כי הוא חסר חטא ולא פשעי ולא הטלתי ולא כן הוא כי הלא הוא חוטא שהנה גופו ולא יחשית נפשו וטועם בתענוגיות שלו כי חיננו רק שיכח נפשו בלמת כי הלא זולת כייעי לת עובר עבירה הלא יתעצר לעבור שנועת הלבים כי הלא יפתע שיפציע בשנועת החלה כל היודע מי נגד דבר פלוני ולא יניד על פחלק עמו ונפש עיוו (כה) ולא עוד הלא שהחשיב לת הנגב הסר הוא הדם מלת קונו חלילה כי לבלתי יחרידהו הנגב הם ינלהו לא יניד ועובר על שבועת פס קונו יתברך והוא חרדת לדם הוא הנגב שהרויח על ידו שיקריב לת זה יתן מוקש ושתו תלמר חולי דלוקו גרמה לו והיו לדם נתפס על לעדו למלת נפשו כי יחעב לו"ח נפ וה :

עין פלילי כי הסיר בטחונו מקונו כי הלא ובוטח בה' יסוגב :

קצה (בו) הנה מלבד שהרבים נשתעת בקשתם לפניו יתברך תמיד בכל קרחם חלינו כי הן לא כביר לת יתרם

עם כל זה לחוזה תומן כי גם כל מספט יחיד הוא מלתו יתברך ימשך מזה כי הין מלך שר ישיב הו ידע ליחיד הו רבים מבלעדי ה' וכפי מעשיו של קדם הו כל רבים והשר הוא רצונו יתברך להעשות ביחיד הו ברבים הוא הדבר השר יעשה עליהם המלך הו המושל למטה וכמלמר השבטים מה נלמר לחדוני וכו' החלהים מצח וכו' וחם כן בקרוב הים לפני מושל ליהון הלא לכסיל ובער יחשב חם יעשה עיקר מבקשת פני מושל ולא מבקשת פני קונו יתברך כי חם יהיה לרצון לפניו יתברך על כרחו של מושל יעשה מה שהוא רצון הברוך ית' וחם על מספט הים פרטי הוא כן ק"ו על דבר חבשים רבים שהכפל חשמקם חם יבקשו פני מושל ולא יקדמו לבקש פני ה' חפילו על דבר רבים יבקשו הרבים מהמושל ולא מחתו יתברך ומתלונן על זה תמר רבים יבקשו פני מושל שחפילו בהיותם רבים יבקשו פני מושל ולא יניחו כי הין לריך לומר מספט רבים כי הם חפילו מספט הים מה' הוא וכל שכן מספט רבים והיו ומה' מספט הים ולא ניד המושל כי לא יעשה המושל זולת הסר הוא מספט הים הזה לפניו יתברך וכל שכן בהיותם רבים ואף שכל מספט המושל מה' הוא הם ייטיב לו ירע לפי מעשיו של נדין לפניו יתברך (כז) ועוד כי הין רחוי לעשות כן כי הם הוא הים עול בבחירתו לפעמים יוכה לת החייב בשיבת חנופה והועבת לדיקים הים עול גם בשיבה הע"ל לקועלתם והם המושל הוא יסר דרך ועל ידי בקשך פניו יעוף מספט תקנה דרך רשע לקעבר יסר דרך כי תעשה יעוף דרך והלו ותועבת וכו' : או יחמר תועבת וכו' רחה כח היקרון ניכר ומפורסם הסר ליסר דרך על הים עול כי הים עול לדיקים יקעבוהו וזהו ותועבת לדיקים הים עול לך היסר דרך חף הרשעים לח יקעבוהו כלם כי הם חיוה פרטי מהם וזהו ותועבת רשע יסר דרך ולא חמר ותועבת רשעים בחופן שמהרשעים עלמם יעידו על טוב היסר דרך :

ל קצו (א) **הנה** מקרחות חלו הין חומרים חלא דורשנו

הם הוא הם חכם שהיה בימי שלמה

ושמו חנור ושם חבין יקה ושהיה מצח שהיה נבוחה היל"ל דברי מצח חנור בן יקה ונם מה ענין חומרו בן בחיר"ק הבי"ת ולא נשנו"ל שחף ביהושע בן פירשו הרמב"ן מלשון בינה ועוד בחומרו הם הגבר וכו' שהם הוא שנחם הגבר המכר חל שני חכמים שנחלו חכמה ממנו שהם חיקיחל וחכל היה כי נער חכני כו' כלומר ולא ידע מה לעשות הלא כמו זר כחשב ח' כי מה שנחלו חסר מן רשפ' וחם מה שנחלו היה מה דבר לו ה' נמצח חסר בינת מה שכונתו לומר כי נער כו' חיון חכמה היה נריך להניד מה שהונד לו ולא יקבן שניצח ולא ידע מה ניצח וישפר לנו הכתוב חסרון זה ועוד חומרו לחיקיחל פעם שנית מיוסר וכן בחומרו כי נער מלת כי מיוסרת ועוד שהם דרך עמוה השיב תחלה כי נער חכני מחים וחחרי כן החזיר להם תשובה על כי ה' למה יניד עמוקניתו בחומרו שלא ידע מה להשיב ולא תשובתו על דבריהם חחרי הספיל עלמו כי לא יקבן שיספר שחמר שלא ידע ולא השיב דבר והם מה שהשיב הוא מי עלה שמים וירד כו' וו שחלה היה ולא קשובה והם חומרו מי עלה היה השחלה היכן היה התשובה ועוד שהי"ל להקדים הומר מי עלה כו' לחומ' כי נער כו' ועוד היכן היה נבוחתו שהמר עליה המצח שהם נחמר שהיה מי עלה כו' חידה היה ולא מצח ועוד כי הרחי חומרו מי עלה כו' מי חסף כו' היה לו להודיענו מי הוא ולא להניח הדבר בקוקו ועוד מה שמיבות הוא לזה

יָנִיד : כו חֶרְדַּת אָדָם יִתֵּן מוֹקֵשׁ וּבוֹטֵחַ בַּיהוָה
יְשֻׂגָּב : כה רַבִּים מְבַקְשִׁים פְּנֵי־מוֹשֵׁל וּמֵיְהוָה מִשְׁפַּט־
אִישׁ : כי תּוֹעֲבַת צַדִּיקִים אִישׁ עָוֶל וְתוֹעֲבַת רָשָׁע
יִשַׁר־דָּרֶךְ :

ל א דִּבְרֵי ׀ אָגוּר בִּן־יָקֶה הַמַּשָּׂא נְאֻם הַגֶּבֶר
לְאִיתִיאֵל לְאִיתִיאֵל וְאֻכָל : כִּי בַעַר
אנכי

כל המרם וכו' ועוד שהוא"ל לחמרות חלוה כי מלת כל קורה על ריבוי וסיף הכתוב גם הוא בלתי מקוסר חל רחשו וגם ענין חל תוסף כו' נעדר הבנה ובלתי מקוסר ועוד בחו' פן יוכיח בך הרחוי יחמר פן יוכיחך :

והנה חמרו רו"ל בתחומת ו"ל דברי הגור בן יקה המשל מ"ר חייל בר חבח למה נקרח שמו הגור שהגר חת התורה בן יקה שהקיחה לחיקיחל שכתוב בתו' לח ירבה לו כשים ולח יסור לבבו ותוכל לחמר שלמה חמי חרבה ולח חסור ע"כ • ולדבריהם רחוי לשים לב מה ענין שלמה להודיענו זה שהקיח חת התורה חשר חגר ועוד שהתורה היתה נכתוב ועוד שלח הקיח כל התורה שיחשר והקיחה ועוד שמלת המשל מה ידרוש

בה כי לפי זה תרחה מיותרת ועוד בחומרו לחיקיחל שכתוב וכו' חיך נחלת חיקיחל נרחו זה וכן חיך בחומרו לחיקיחל ותוכל נרחו לחיקיחל חמי חרבה ולח חסור ותפשר לפי דעתם שרלה שלמה ללמד דעת חת העם יוהרו על יקרם כתוהו שהגר חת התורה כל פרטיה ודקדוקיה ותחר כך הקיחה על ידי הנדילו ניהו ועין שחר העם לומר תחר שטעם המלוה כן יסור לבבו חמי ניחכמתי חרבה ולח לחמור שלח יוכלו לי ועל ידי כן כחלו הקיחה כלה שבשביל שכשיו הטו חת לבבו שעבדו ע"י ולח מיחה והעלה עליו הכתוב כחלו הודה בה והוח כמקיח כל התורה לכן לח יסור חים מדברי התורה לחלק לעלמו וזהו דברי הגור בן כלומר שהגר הניחה היח התורה וזהו הגור בן ותחר כך יקה המשל הוח התורה שהקיחה כמקיח ופורק משל מעליו לחיקיחל שכתוב בתורה לח ירבה כו' היה לחפשר לומר שדעת ר' חייל לדרוש חותיות התיבה כי לומר דורשני כי לין חדש שמשו כך והוח כי למ"ר וה"ל שבתם התיבה הם מלת לה והיו"ד מחחריהן רחם תיבת ירבה והקי"ו בנוף עולה כמנין נשים שעולה קי"ו והיו"ד והל"ף והמ"ד החל"ף והמ"ד היח לח והיו"ד יסור כמלת במלה זו לח ירבה נשים ולח יסור ועם כל זה לחמר הוח עם שכתוב בתורה לחיקיחל שהוח לח ירבה ולח יסור חני חוכל להרבות ולח חסור וזהו וחוכל כלומר חוכל ולח חסור חו יפרשו לחיקיחל מעין מדרש חחר שבילקוט שדורש לחיקיחל כחומר חותיות וחמר לחיקיחל שכתוב וכו' לומר בשביל חותיות הל שנמשכני חחר פשט טעם החותיות לומר לחיקיחל וחוכל כלומר שלמה שכר' מהחותיות שהם חותיות הל שהוח כן יסור לבבו לכן וחוכל כי הני חכמתי יותר ולח יסורו לבבי • וייתכן לבחר הכתובים והכתב התיבות מנין מ"ל והוח נשוס לב הל מלמר הכתוב הל הרבותו נשים ויתלוף ה' בשלמה כי נטה לבבו מעם ה' חלהי ישרחל הנרחה חלין פעמים שחחשוב בכוונת פשט המקרח ששלם נחמל רע חלין יתברך שנרחה חלין פעמים כלומר והוח עשה שחסתלק הנבואה ממנו ולח ישלם בה ועל כן נחלת בו עוד נבואה רק רוח הקדש בלבד שבו עשה ספריו • ובזה נבח חל הענין והוח כי חחר שחיקון מבלים הרבה ככל הכתוב למעלה בח בשלחי ספרו להשכיל בינה לחכמים בל יחחכמו יותר ויחבדו בחכמתם כרופח חומן חשר חלה חת חלין ולח ידע לרפח לו וילו חת בניו יספרו לנפשותם בל יקרם כמקרהו כי לח יוכלו להרפח ויהי חלין כי נח להתחכם יותר ולהתבונן בדבר ה' בינה מתוך דבריה וילבד נמלודה רעה כי חמר תחת מה עבר ה' חת המלך מהרבות נשים פן יסור לבבו הבה מתוך דבריו יתבר' בנין כי חשר נכון לבו בטוח בחכמתו שנשים לח יסירו לבו ויוכל להרבות לו והיה בינה שהתחלף ה' בו בניתיו זחת ולח פחנבח חו יותר על הפעמים שהיחל ה' לפעמו נרוח נבואתי על כן נח להוכיח נרוח נסברה כי נפשו מרה לו על חבידתו כמתחזק על עלמו ומדחנתו בוח מהוכיר שמו כי חם חומר שמעו נח דברי חגור בן שחבר בינה בלבו שחותה הבינה היתה שנה שהקיח חיל בלע הוח המשל והנבואה שהיחל להנחה פעמים והקיח כח זה ולח ניבח עוד והזו יקה המשל וכי נחשב הנבר חשר חמר נטח הנבר ההוח להתחכם חו יותר הלח הוח כי נחש הנבר חשר חמר בלבו לעשות זר מעשהו הנה היה לחיקיחל כו' לומר הלח חתי הוח יתן יותר יותר מיתר חכמים כי ה' נתן בי חכמה ותבונה רבה וגם נבואה ונדנקות הזה לח חרפה ולח חסור לבני ממנו יתברך וזהו לחיקיחל לחיקיחל כי להיו' חתי הל זה פעמים ח' נחכמת חלהים בקרבי שניח בהתנבחי על כן ואוכל לעותקם וגשים לח יעשלו בי להפות לבבי כי קשר חמין לי לתו יתברך ומ"ד לחיקיחל שחוסה בעבור היות חתי הל וכל חפץ שלמה בדבריו חלה ליגע על חשר לח טוב עשה ולפקוח עיני חכמים יפלסו מעגל רגלם בל יפעמו על שבלם כי רב ועל חכמתם כי רבה מחד להסתרע יותר ממנע חשר הניעה קורת ה' לפניו ולנחת מתחומה כמלת ניחח כי מי לנו נדול נחכמה כמוהו כעדוקו יתברך ויחכם שלמה מכל החדם וכו' ודעי כל יפרחל כי חכמת חלהים בקרבו ומה יפעו חזוני קיר (ב) ומה הנה דברי חגור המוכר פירש וחמר כי נער כו' לומר

חל

אָנֹכִי מֵאִישׁ וְלֹא־בִינַת אָדָם לִי׃ ג וְלֹא־לִמַּדְתִּי חָכְמָה וְדַעַת קְדֹשִׁים אֵדָע׃ ד מִי עָלָה־שָּׁמַיִם וְיָרַד מִי אָסַף־רוּחַ בְּחָפְנָיו מִי צָרַר־מַיִם בְּשַׂלְמָה מִי הֵקִים כָּל אַפְסֵי־אָרֶץ מַה־שְּׁמוֹ וּמַה־שֵּׁם־בְּנוֹ כִּי תֵדָע

חל יתהלל חכם בחכמתו אשר לכי בח ללמדו כל יכסל כמוכי לחמר כי לח יקרבי כאזנו בחמת בחמור נפ כי לתחכם יותר לח יקרבי כמקרהו כי הלח חסר קרה לו הלח היה בחהבת נפשים כי נעשר כל חדם מדעת להסתר מהן למה זכן חיש הוח ומטבע הולדתו יכרך לחברי וכל יגר לב החדם יומדהן תך בנוסח וזלח זה גם כי לתחכם יותר לח לחמוט כי חכמתי תעמוד לי וכוה יהיה מיקל בחעור לחמתי וחק ועוד כי גם בנוסח כזה יחמר לחני לח לחמוט דבה כי הלח חסר קרה לו הלח לח היה חס לח מבטנת למוד שלח למד ממוריו שכוונת הכתוב גם על חכם כמוהו היה וכמקרה קלמידי שמתי שחמרו רו"ל שלח נשלו כל מרכס גם הוח קרה לו כי על כן נקבעה הלכה כמותם חך לחני חרבה ניסיונה לח חמים מרבני החכמים והחיה ויהי בסנגח למוד וגם כוה לד קלות בחסמתו כי סנגח למוד נרחה לו ולח היה יודע ומקובר ובוסח : עוד טענה שליסים כי יחמר חיש הלח לח יפלח חסר נטח שלחה בחכמתו לעשות זד מעשהו כי חיכבה יוכל ויעלה על רוחו יספיקו נשים בהשליהן להטות לב דחד מפחתו של חולם כי חכמת חלהים בו ועל כן לח יחבד בעלם כחסם חך מי חכם מהבחיט חחרון יערב חל לבו לעשות כדבר ההוח ולנטות בחכמתו הקלה בערבו וחם כן מה נלע בחוכחתו על כן הקדיש שלמה וחמר בחשיב על שקי חלה כי בשר חנכי מחיש לומר לח על חלה הקל לחמתי וגם לח יעלה על לב חיש לח יצטרך לחוכחתי כי חניח הנחה זו לומר כי על כל חכמתי בשר חנכי על כי מחיש חני בן חדם חומרי ועל כן טבעי רק לחר חשה ובשר חנכי מהשמר מחבה שהיח טענה הרחשונה חך נמוסח לחר בניחוך תשען ולח תחוט חינה טענה כי הלח לח בינת חדם לי כתחמיה וחומר חשיס הח לח חיריח כי החש לח בינת חדם הוח חדש הרחשון לי להבין מענינו ליחבר כי הלח לח מחיש לוקח כחוני רק יניר כפיו יחבדך וחף על פי כן חשתה החש חת לבו ויחכילהו מחלב חטח ועוז וחיך תחמר חלי כי להיותי מחיש נטיתי לבי לחר חשה ויטו חת לבבי חך לח יהיה כן בחשת ממנות ה' וולחה חשר בן חיש לח יחשדש כמוה כי הלח נגד עיניהן תביהו הרחשון חשר לח מחיש לוקח ויהי בעיניו טרם יחטח תלות חשה כיח' דבריש חשר לח יכדך יער לב החדם לחריהם כנודע כי לח ידע טוב ורע ויהי החשמים בעיניהם כיקר האעשים ועם כל זה לחשתו העשה לבבו וחם כן חיפה בטלה לה הטענה הרחשונה (ג) ועל השנית כי לח למדתי חכמה די ספוקי ממורי ולח בשלחי כל מרכי כלח זה היה חס שכלי היה ככל שכל חנושי חך ידיעתי עלתה על כל בני חדם ומה ידעו ולח חדע וזה חמר ולח למדתי תכמה כמקדמיה וחומר פחם הוח שלח למדתי חכמה ונשגבתי על מסענת שכלי כי רב הלח הביטה ורחה כי ודעת קדושים חדע והוח כעדות הכתוב כי חכמת חלהים בקרבנו וחם כן חיפה חס דעת קדישי עליונים ידעתי מה חסרתי חכמה חו מי ממורי ילמדני חו יותר מהשנתי וחם כן חף גם וחף הטענה תינה : (ד) ועל הנ' חמר מי עלה כו' לומר חל תקל תשתי בחמורך כי לח עלה על לב שכל רוחוק סנכשים יוחו לח שכלי ולבבי מתקומו כי הלח הן חמת פחוק פליח לחשוב כדבר היה יוכלו להטות חכמת חלהים חשר בי חך לפחות היה לי לחוש ולפרוש בשיתי שומי לבי ועיני וכל מעייני להוליד בן יהיה שמו כשם הגדולים כמוני היום ומחוקם הנשים חשר הטו לבבי חשר לח מבנות ישרחל המה לח יחל כן כמוני והיה לי חמי ללמוד מגדול העולם הוח משה רבינו עליו השלום כי מי עלה שמים בתוך החש הגדולה ולח סורף בהבל פיו של מלחכי השרת כמוהו ושמע תקמר הלח חנוך וקליהו עלו שמים לזה חמר וירד והוח כי חנוך וקליהו לח עלו לרקיע לגור בחרץ בהוייתם הרחשונה על כן לח יפלח כי הלח בעלותם נהפכה נוייתם מחיכוחם טרם יעלו חל הרוחניות העלמי כמתמר חנוך חל רבני ישמעחל כחשר שלל מלחו חוקן עליהו וחמר ליה חיברי נעשו לפידי חש ושערותי וכו' הנה הודיע ד' דבריס לנבל יפלח לחד כי חומרו כתפך חיכוחו שניח שנופו ונפשו לח יהיו יחד כמפ ח' כחשר נעודו פה כי הלח חיברו הנה גם נמקום ממנוח לפידים בשמים החתחונים חך נשחתו עלתה מעלה מעלה וחן קליהו הסערה שעלה נה היפכתו מחומריותו חל לנוח דק ויחשר שם להתלבש בו בדרתו כנודע לך לח כחלה עליית משה חדוניהו עליו השלום כי חש מבלי תשתנה חיכוחו עלה למעלה מן השמים כד"ח ומשה עלה חל החלהים וזו תלונת המלחכים מה לילוד חשה בינינו ובחיכוחי ויריד לנור בחרץ וחין זה כי חש כשם חומרו מחחלה היה וך בלי שחרי חלות עכירות בני חדם וחין דומה לו וזהו מי עלה שמים וירד : או יחמר וירד לומר גם כי תחמר חלי כי בעלותו השמים חל החלהים נפשטו מחומרו ויחשר בגלגלים הגשמים ונפשו עלתה מעלה מעלה הלח נדל כזה בחמה שיירד כי הלח נשובו למטה שב ויקלפם בגלגלי כהוייתו בחרץ הלח שלט בכל ד' יסודות יורה כי גם חיכות נופו למעלה מהם ונדחצון היכל הוח יסוד החש וזהו וירד כי לוך ירד ולח נכוה בישוד החש חשר למטה מהשמים ויותר קפלח הירידה מהעליה כי הלה העליה היה בדבקות ורצון מלחנו חבחרך ועל ידי כן לח יפלח חך בחמור לו יחבחרך לך רד ומה גם לדבותינו ו"ל החומרים שהיה הוח יחבחרך בנשם וחמר לו רד מגדולתך ועשׂ כל זה וירד ולח הוזק חומרו בישוד החש לח יורה כי זולת גדולתו בשמים גם בנוף וכפם שלט בישוד החש כחמור : וגם שלט בישוד הרוח וזהו מי חסף רוח בחפניו וזה בחכמת חנוך יחבר נטח שלחה בחכמתו לעשות זד מעשהו כי חיכבה יוכל ויעלה על רוחו יספיקו נשים בהבליהן להטות לב דחד מפחתו של חולם כי חכמת חלהים בו ועל כן לח יחבד בעלם כחסם חך מי חכם מהבחיט חחרון יערב חל לבו לעשות כדבר ההוח ולנטות בחכמתו הקלה בערבו וחם כן מה נלע בחוכחתו על כן הקדיש שלמה וחמר בחשיב על שקי חלה כי בשר חנכי מחיש לומר לח על חלה הקל לחמתי וגם לח יעלה על לב חיש לח יצטרך לחוכחתי כי חניח הנחה זו לומר כי על כל חכמתי בשר חנכי על כי מחיש חני בן חדם חומרי ועל כן טבעי רק לחר חשה ובשר חנכי מהשמר מחבה שהיח טענה הרחשונה חך נמוסח לחר בניחוך תשען ולח תחוט חינה טענה כי הלח לח בינת חדם לי כתחמיה וחומר חשיס הח לח חיריח כי החש לח בינת חדם הוח חדש הרחשון לי להבין מענינו ליחבר כי הלח לח מחיש לוקח כחוני רק יניר כפיו יחבדך וחף על פי כן חשתה החש חת לבו ויחכילהו מחלב חטח ועוז וחיך תחמר חלי כי להיותי מחיש נטיתי לבי לחר חשה ויטו חת לבבי חך לח יהיה כן בחשת ממנות ה' וולחה חשר בן חיש לח יחשדש כמוה כי הלח נגד עיניהן תביהו הרחשון חשר לח מחיש לוקח ויהי בעיניו טרם יחטח תלות חשה כיח' דבריש חשר לח יכדך יער לב החדם לחריהם כנודע כי לח ידע טוב ורע ויהי החשמים בעיניהם כיקר האעשים ועם כל זה לחשתו העשה לבבו וחם כן חיפה בטלה לה הטענה הרחשונה (ג) ועל השנית כי לח למדתי חכמה די ספוקי ממורי ולח בשלחי כל מרכי כלח זה היה חס שכלי היה ככל שכל חנושי חך ידיעתי עלתה על כל בני חדם ומה ידעו ולח חדע וזה חמר ולח למדתי תכמה כמקדמיה וחומר פחם הוח שלח למדתי חכמה ונשגבתי על מסענת שכלי כי רב הלח הביטה ורחה כי ודעת קדושים חדע והוח כעדות הכתוב כי חכמת חלהים בקרבנו וחם כן חיפה חס דעת קדישי עליונים ידעתי מה חסרתי חכמה חו מי ממורי ילמדני חו יותר מהשנתי וחם כן חף גם וחף הטענה תינה : (ד) ועל הנ' חמר מי עלה כו' לומר חל תקל תשתי בחמורך כי לח עלה על לב שכל רוחוק סנכשים יוחו לח שכלי ולבבי מתקומו כי הלח הן חמת פחוק פליח לחשוב כדבר היה יוכלו להטות חכמת חלהים חשר בי חך לפחות היה לי לחוש ולפרוש בשיתי שומי לבי ועיני וכל מעייני להוליד בן יהיה שמו כשם הגדולים כמוני היום ומחוקם הנשים חשר הטו לבבי חשר לח מבנות ישרחל המה לח יחל כן כמוני והיה לי חמי ללמוד מגדול העולם הוח משה רבינו עליו השלום כי מי עלה שמים בתוך החש הגדולה ולח סורף בהבל פיו של מלחכי השרת כמוהו ושמע תקמר הלח חנוך וקליהו עלו שמים לזה חמר וירד והוח כי חנוך וקליהו לח עלו לרקיע לגור בחרץ בהוייתם הרחשונה על כן לח יפלח כי הלח בעלותם נהפכה נוייתם מחיכוחם טרם יעלו חל הרוחניות העלמי כמתמר חנוך חל רבני ישמעחל כחשר שלל מלחו חוקן עליהו וחמר ליה חיברי נעשו לפידי חש ושערותי וכו' הנה הודיע ד' דבריס לנבל יפלח לחד כי חומרו כתפך חיכוחו שניח שנופו ונפשו לח יהיו יחד כמפ ח' כחשר נעודו פה כי הלח חיברו הנה גם נמקום ממנוח לפידים בשמים החתחונים חך נשחתו עלתה מעלה מעלה וחן קליהו הסערה שעלה נה היפכתו מחומריותו חל לנוח דק ויחשר שם להתלבש בו בדרתו כנודע לך לח כחלה עליית משה חדוניהו עליו השלום כי חש מבלי תשתנה חיכוחו עלה למעלה מן השמים כד"ח ומשה עלה חל החלהים וזו תלונת המלחכים מה לילוד חשה בינינו ובחיכוחי ויריד לנור בחרץ וחין זה כי חש כשם חומרו מחחלה היה וך בלי שחרי חלות עכירות בני חדם וחין דומה לו וזהו מי עלה שמים וירד : או יחמר וירד לומר גם כי תחמר חלי כי בעלותו השמים חל החלהים נפשטו מחומרו ויחשר בגלגלים הגשמים ונפשו עלתה מעלה מעלה הלח נדל כזה בחמה שיירד כי הלח נשובו למטה שב ויקלפם בגלגלי כהוייתו בחרץ הלח שלט בכל ד' יסודות יורה כי גם חיכות נופו למעלה מהם

כי אני רב שכלי היה לי לילון גדול ליקלות גו' מש"כ ניקר אכזי' כי הלא גם שלא אתגע מירחק הטיים הלב הלא מהרלוי הייתי פורש לפחו' למען תוליד בן מאלף מקומי כמוני כל יקרני כנדול העולם שמילא מקומו תלמידו יהושע ולא נמו לך אמיר מעתה כי אין חכמה ואין תבונה לנגד ה' (ה) המחכם יותר על מלכו יתברך(ה) וחל יעלה על רוחך והל תעמוד בדבר רע להרהר ולומר הלא וחל מדקו"ת ותורתו המתימה להרחיק מן החטא אלא העוסקים בה לשמה ומי לנו נדול בתורה רחם הקבלה ועוסק בתורה לשמה כשלמה ומה זה היה שלא הרחיקתו מן החטא לאמר ר"ת כל העוסק בתורה כו' ומרחקתו מהחטא ולמה לא עשתה כן לשלמה והדרשה נראה חלילה שאלא בה מקום לטעות כי מלומדו יתברך ולא יסור יורה כי אשר נכון לבו בטוח יהיה ויוכל להרבות לו על כן אמר שלמה האמר פן ולא תפשה לבבך אל הדבר הרע הזה כי אלהי הסיבותי ולא היה חלילה כי הלא כל אמרת אלוה צרופה ומנוקה מכל סיג ומכשול כי לא ניתנה מקום לטעות חלילה ואמת תאמר אלא כן חיפה מה היה שהוא יתברך לא הניח עלי שלא תבוא תקלה אצנה ו על ידי כי הלא כאו ור יחבב מה שלא הניח הוא יתברך לו תורתו כי דע כי זה חיננו כי הלא הן אמת שמנו הוא יתברך למען לא ישלחו הצדיקים בעולתה ידיהם כי אפילו בהמתן של צדיקים אין הב"ה מניח תקלה על ידן אך הוא לחוסים בו בחמת בהחלט ואזו מנן הוא לחוסים בו כלומר אך לא לחוסים בחכמתם ובעצמן בניחם כי הו ירפה מהם (ו) והלא תאמר חלי אין אמרתי שאמרת חלוה צרופה ולא היה לי בפסוק מקום לטעות והלא הדיוק נרור בכתוב טעמת מקום שלא יסור קך היש כאיך חכם מכל החדש שלא יסור ירבה אין אלא תועה כי אין זה דיוק מדבריו כי אם מוסיף ואין רחוי להוסיף חלילה וזהו אל תוסף על דבריו יתברך כלום כאשר עשיתי אני כי לא דיוק היה רק תוספת כי הלא לא נאמר פן יסור רק ולא יסור כי אזומרו ולא יסור ולא תאמר פן יסור יורה שאין הדבר חלוי ומסופק אם יסור או לא יסור שימלא בזה תיחלה לאמר אני אחבה ולא אסור רק החליט ואמר ולא יסור לומר שאם ירבה יסור בלי ספק וזהו אל תוסף וכו' כי מוסיף תקרת ולא מפרש ואם ישיאך לנך כי מפרש האמה ולומר ויל בתך טעמת ואני לא אסור האם מלא כן יוכיח נך כי נדאי אמה שאם כדברך כן יסור מיבעי ליה וזהו כן יוכיח נך כי מלא כן יוכיח נך וזה וכוכוב בעילה על דיוק כי מפרש היש: ב (א) או יאמר כי בח שלמה להסיר קועה מלב תועי רוח החוטאים לה' ומשליכים דברי תורה תרלה ויאמרו לאמר כן כל זה יפעל כי אין עוד נביא פה אל פה ידבר נמו נשם הש"ך לעד כי אז עין בעין יראה יוכיחנו אלוה והלא נתפעל יותר מאשר נקרא נשפר תורת ה' כי נביא וכלם וכשוב עדיו יתברך ונאדל מעשות הרע הזה מאמר שלמה דברי אגור כו' ולא על עלמו ידבר שלא קרא לא עלמו אגור כי אם לומר הנה דברי מי שאגר ביניה והקיאה והשליכה אחרי גוו וענר על התורה אשר אגר ולמד הנה דבריו הם המשל נאם הגבר כו' לומר הנבואה שהיה נאם הגבר אלי פה אל פה מוכיח נשם ה' הלא לאיתיאל לאם שארואה ההשנחה עין בעין שאתי אל מצניח על כל פרטי מעשי ועוד שניח למה שאתי אל שלא נעל בי על רשעי שעודנו מדבר בי על פי נביא תשובה עדיו יתברך ויש"ב אלי אז ומוכל לעומת יצרי (ב) ולא תאמר כי על פי התורה אשיב כי הלא דבר נדול היה הנביא ידבר כי אין אם בער אנכי מאיש כלומר מטבע אשיותי נלאי מוכן ללמוד אתורה דרך תשובה ולאת אל נבי אז שאהיה מוכן ללמוד אך לא ניתת אדם לי להבין ניכה מתוך התורה כראוי כי אולי חשנה נרוח מניאתי כאשר קרה לשלמה עלמו בפסוק ולא יסור שהבין מאוכו שלאחם נדול כמותו מוכר להרבות מתוך טעם הכתוב (ג) או שלא יאמר הנבה מאני אך לא למדתי אכמה ותורה חור להאיר עיני בדרך ה' עם כל העדר זה ודעת קדושים אדע על פי הנביא כי יודיעני דעת אלהים קדושים אשר ידע בכל פרטי מעשי ותשובה עד ה' מה שאין כן בהעדרו כי נם שיאבון לאחם לא ליסור האחרה הלא לא יועיל אל סוגים המשולים אכמה (ד) על כן נח שלמה להכויב טענתו ולומר אין זו רק תואנת הרע כי הלא מי לך בכל נביאי עולם תתפעל מדבריו נם שיהיו פה אל פה מאשר תתפעל מדברי משה רבינו עליו השלום אדון הנביאים הכתובים בתורה שנאמר ונפעל פה כי הלא מי כמוהו עלה שאים נמקום להבת שלהבת שרפים עומדים ואין לריך לומר שלא שרפוהו בהבל פיהם כי אם שאחדבה וירד משם שלט ונלאם ונטל מה שהיו עיניהם בו כמ"ל בשמות רבה שזהו שניח שני משנה מה שהיה שני כמעט ניד המלאכים וזהו וירד כאשר דאתי אמר לי נבורים כי אין זה רק מנודל נדר נשמתו על חיכוקם נם מפאת חומרו לח קם ולא יקים כמוהו כי מי אסף רוחניות כמוך נאחניו אחומריים כמשה כי הלא הלוחות נטל מאתו יתברך מיד ליל ואיך היו נידו יתברך אם לא רוחניות כי נרם ירידתם לארץ אין קצה לרוחניותם כי על כן נאמרים חוית למדו עניו מקיקת הדברות בלוחות מפסוק קול ה' חוצב להבות אש הנה כי קרוב אם ובהוייתם נידו יתברך היה לחיות נידי משה נם למאמרם ז"ל שהיה הוא יתברך חוזו בקלה האחד ומשה בקלה הב' נאמר ח' והיו נ' טפחים מיד ליל הנה כי אפף רוח קדום בחכלית נחפניו ומי נכל נרוחי עולם יהי' וכוף ודקות נחומרו לעשות כדבר הזה ולא אחמר כי לא אפשר חיכוחו בעשב היה זה לו רק להיותו בשמים כי נעלותו קנה חומרו החיות והכוח

תֵּדַע: ח כָּל־אִמְרַת אֱלוֹהַּ צְרוּפָה מָגֵן הוּא לַחֹסִים
בּוֹ: ט אַל־תּוֹסֵף עַל־דְּבָרָיו פֶּן־יוֹכַיחַ בְּךָ וְנִכְזָבְתָּ:

שתים

ההוא כי הלא רלה והניטה מי נדר מיס בשמלה הלא הוא כמאמרם ז"ל על הרס לא מניך ונטא לא יהי' סיפרים המטה ויטה ידו החומריים כי נם תנקע היס ואפילו לחומרים מרנומיו ז"ל שהקב"ה מחשת סרנוסת שר היס נתן ימינו נימינו של משה הלא כאנינו שם מהכרח המאמר שלא היה סדבר רק להניס לא הסר כמה רחת אמר היס רחה ויום אך אחר כך על יד נטייית יד משה לנדה נקנעו המיס כמפורש אללו שם נמאמר שאות רבה יפה יפה הנה כי אין לריך לומר שהיה ספק בנשבו הרמתה להנקיע היס כי אם נם נחומרו הוא לנוס שהרוח והנפש הן יעטוף כשמלה הן נדר המי' והן מי נדר מיס בשמלה כי הלא אינו"ה היה לו טרס השמיס יעלה ולא עוד כ"ש שהספיקו ידיו לקיים ולהקיס כל כללות אחדיך כל תאות וזהו מי הקי' כל אפסי ארץ והוא מ"ש שלא היה המשכן קס ועומד אם לא ע"י משה שהקימו בידיו וכן יש מרו"ל שלא פירשו כן על פשוט זה מי הקיס כל אפסי ארץ ואיך לאת טוב טעם אין ע"י הקמתו המשכן הוקמו כל אפסי ארץ ומי הפילא שהוצרך הוא להקימס אך אחשבה יותן נאו"ל החומרים בשמרם רמה כי על נ' עמודי העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל נמילו' חסדים ועד שלא ניתנה תורה היה מתקיים בנ"ח משניתנה תורה היו כנר נ' העמודים ואו היה העולם רותת שהיה כטרופוס של נ' רנלים ולא היה יכול לעמוד עד שהוקס המשכן והלא כמו אר נאמר נמאמר ההוא אם נעמדו על רנל א' לא היה נופל על העדר הכתי' ונהיות נס שניהם היה נופל על העדר הא' אך מאשר ניחרנו נאקומו נניאורנו למסכת חגוגה יבא על נכון כי הלא עמוד העבודה הלא היה לתקן אשר יוקן נאחשת החדש אשר לא תעשינה על כן היתה העבודה לאתען עם בני ישראל נשוא עון ועל כן טרס הנתן התורה עמוד נ"ח לנדו היה מקייס העולם כי לא יתלה עון אשר אילטרך עבודה לכפר כי לא היו מלוויס אך לאחרי אתו יתברך התורה היה העולם רותת אשר נאבר היה עיל מנוח על ישראל ולדיק אין נאשר לא יחטא נא' מכל מלות ונמה יכופר על כן רחה והתקין הוא יתברך עבודת הקרנו' נמשכן שלאלמלא כן לא היתה הארץ מתקיימת וזכות הקמתו היה נמשה כמלא שנהקימו המשכן הלא יקייסם למקיס כל אפסי ארץ כי כלעדי עבודת המשכן היה העולם רותת ומופל וזהו מי הקיס כל אפסי ארץ כלומר כמשה מה אמו ומה שם נמו של עושה כמעשיו אלא כי אדע ולקו ואס כן אפה ואת תשיב אל לנך לאמר המשלת כזה נכל נניאי עולם אשר נאמר יתפעל אים נניב ספקיו יותר מאשר יתפעל מדברי נביאת משה ותוכוחותיו נס שהס כנר נאכתב ולכן מה יתלונן הדם לאמר יהיה נבר על אחזיו על ידי נביא אין זה כי אס רוע לב ותוחלת היא"ר כאדוני (ה) ושמח אמר הלא נאנואת מרע"ה מלא נדול החכמה מקום לטעות כאמר התורה לא ירבה לו כשים ולא יסור לבבו ואולי אס היה לו חיוס נביא ידבר בו היה מעמידו על האמת ואתחר לו הכופה בחר הטב כי לא להתיר לת נדול בחכמה בת החלהים ואיכה תאמר שלא יתחזק חדש חי על העדר בימיו נביא להורות הטחי' בדרך על כן הנני מעיר לך חזון בל יעלה על רוחך כדבר הרע הזה שנתנה תורה מקום לטעו' חלילה כי הנה כל אמרת אלוה צרופה ונקיה מכל סיג וחלאה ומקום לטעות והוא כי לא נאמר פן יסור רק ולא יסור כמפורש למעלה ואשר שניתי אני לא היה רק על כי חסיתי בכל חכמתי וע"כ לא הניחו עלי מן השמים בל תלא תקלה מתחת ידי כי מנן הוא החלוה יתברך המו' לחוסים בו ולא לחוסים בחכמתם כמפו' בדרך הקודם פסוק זה ואחריו: ג (א) עוד אשר הוא ויכוח עיון ומעשה היוה מצ' חלה טוב לפני החלהים אם הלמוד נדול או מעשה נדול להשנת החוכר ויש מאלו כחילו בעל העיון מהלל עיונו ונגד פניו בעל מעשים מסולל חכמה ומשיב אתרין לו לאמר כי טוב טוב המעשה שמבלי יגיעת הלמוד יגיע כוכח הנורל מבעל העיון ובלתי מעיקר לנטות כמוהו והוא דברי הנור נן הוא שלמה בעל העיון שאחר בינה ויהיו דבריו יקה המשל כלו' למוד גדול כי הלא נין שהוא הנינה יקה ויגעל במדרנת המשל בערך מדרנת החכמה כי חכם עדיף מנביא כמ"ש על ונביא לבב חכמה מי נתלה נמי הקטן נתלה בגדול הנה כי למוד גדול כי הלא לא נאמר כן על בעל מעשה שעדיף מנביא והנה לעומתו נבר על חטחיו בעל מעשים מסולל למוד ויש אתריו חלין וזהו שאם הנבר לאיתיאל הוא המלך שלמה הנקרא לאיתיאל לאיתיאל והוכל לרמוז לו

ענין מ"ל לומר נקרא להיותיהל ואוכל להיותיהל שבאוזב נאורה לא ירבה
לו נשים ולא יסור לבבו ואוכל לכי תרבה ולא תסור והנה כאן הנשר נעל
מעשים הוא נשר על חטאיו לחיים אשר שמות הלה לו הרומזים שנשתו נרות
מנינתו (ב) הלא הוא כי נשר תכבי מחים נלתי מוכן לעיון ולא נינת
הדם לי שלח למדני הדם דרך לחנין

(ג) וגם תפילו לא למדתי חכמה וכ"ם ניעה ונכל העשר וה
הנה לא ינשר מחני כי ודעת קדושים הוא הלהים קדושים תדע נחמת נלי שניחה כלומר ואתה נרוך עיוך לא
ידעת דעת קדושים ועלה על רוחך היה דעת קדושים ג' זוא' ולא יסור
כו' להתיר לנעל חכמה רבה להרבנו' נשים כי נכון לבו נטוח מלסור וטעית
נכונתו יקנרך וחני נחומי דעת קדושים ידעתי ולא נטיתי ואה נצע
נעיוך המניחך לשנות מחמרי דעת וטוב טוב המעשה נשלילת מעמקי
ניעה ולמוד ומס כן לחמור מעתה כי מעשה נדול מהלמוד (ד) על
כן מניד שלמה ומומר מי עלה שמים וכו' הם כל הנדולות שהשיג משה
ככל הכתוב נדרך הקודש ומחמור מעתה מי מקדושים תשר נחדרך נמעשה
עשה כלחת מהנה מה שמו ומה שם נמו כלומר חם לא מודע לך שם עושה
כלה מולי ידעת שם נמו והוא"ו תשתע נמקום זו כדרכה פעמים אין
מספר כי קדע כלומר כי דבר זה נם כי נשר תקה מחים תוכל לדעת
מה שמו אך נהשרר מתך ידיעה זו כי לא ידעת ולא שמעת הוי מומר
כי ודאי לא היה חים יעשה כמעשיו ומס כן לחמור מעתה כי למוד נדול
כי מס השנחו כל זה היה על נחינת המעשה הלא רצו נעלי מעשה ונם
שיהיו מעשיו נדולים מכל כלם הלא נפי ערכם יוכל עשות נדול מהולת
אחד מכל אלה אך הלא תאמרתי לך מי על כל אחד מהם לומר שנם אחד
מכל אלה לא עשה וולתו לכן הוי לומר שלח השינה ידו לעשות כל אלה
אם לא מפאת זכות תורתו כי לא היה חים כמוהו שלם נם כי הוא למד
אפי הנבורה ואיש דומה ללמד אלוה אבל ועל כן לא היה חים יעשה
כאחד ממעשיו ועל נחינה זו אין ערוך אליו לפילו נפחות ויקר לעשות
כלכל מעשיו כי נם טרם הנתן התורה וכה וייטיב לו נעבורה ומה נם
לרבותינו ז"ל האומרים שעמדם היה רחם ישראל נמלרים ודבק משה נה
ונם אמרו שכל היותו מעוסק לתורה נאלף הניח תורה נהולדו כי תורה
אור ואם כן לאור מעתה כי למוד נדול מעשה (ה) ואתה הקשיבני
שלמה דעת קדושים ידעת ואני שניתי לך תמן הדופי נמליצות הלמוד
חלילה כי דע תיפה כי כל אמרת אלוה לרופה נלתי נותנת מקום לטענות
חלילה לבעל נמרח הלא שהוא יתברך מנן מלהניח שניחה לאוסים נו
יתברך אך אני עדה לאמרת היתה לי שהטעיתני ולא מניחות הנמרח כי
שמתי שכלי כפלי (ו) אך לאמה נם שהרבה ניעה אל תירח מלטענות
והוא נמה שאל תוסף על דבריו כלומר שאם תשבונן להבין פירוש הדבר
לא תטעה כי אין נו פירוש וולתי שנזה לכל נפש החכם יהיה מכל האדם
או שכל יגו עליו לא יסור כו' שאם לא כן איל"ל כן יסור שהיה כדבר
הפנריו ובתיריו אך נאומרו ולא יסור החליט הגזרה לומר אם לא ירבה
לא יסור הא אם ירבה ודאי יסור כל אים שיהיה נאוכן שאם נאת לומר
אני קרינה ולא אסור מוסיף על דבריו תקרא ולא מפרש כוונתה כן
יוכיח נך כו' כלומר מי יוכיח שהוא מוסיף ולא פירוש אלא כן מדלא
קאמר כן יסור ואמר ולא יסור כמשמר וזהו כן יוכיח נך ונזה תמלא
נדתי ונכוזנ כאמור נדרך הרשעים ן ד (א) או יבא ללמד דעת
את כל אים חכם נל יכניס עלמו לעמוד על אמיתת מניאותו יתברך ויקר
עיוריים התסתעפים על פי תקירותיו לפי שכלו ותכמתו אשר לאד אז
כעינן המעמיקים ליכנס לפרדם נאת אחת אז ליכנס נהיכלות החנוכים
להבין אתוכן היכלי מלך הקדוש יתברך כי נם זה לעומת זה עשה האלהים
רק יחזו נדיק דרך ה' ואמונתו על פי התורה אשר שם משה לפני בני
ישראל אשר עין נעין ניחנה אחזתו אחד יתברך ונה נוכה ונחיה
לפניו יתברך ולא יקנא חנשונות רגיש ויחבר כאשר קרא לנדולי עולם
כי הנה חפילו נחכמים אשר נכנסו לפרדם לא יצא נשלום רק ר"ע לבדו
ולפי האמלה מספר האזהר ומשפטי תורה נמקומות מוחלקים כי קריוב
למקרא החתרונים קרא לרשעונים והם אחרים נא נדא ואחיהו מנרשם
ויקחק כי חדם שהיה חיכוחו עד השמים ונטח נשכלו לעמוד על מניאותו
יתברך לפי השנחו שנכנם לפרדם וקלן נטטיעות והפריד חלוף ח"ו
ועל כן הורידוהו מגדולתו כמשמים חרץ ונח רצה לעלות מתוך היכלי
התנוכים ויאחר שם ונחתו נחם וזהו ויסח מן היין ויאחר כו' שחתו נין
המאחר ההוא ועל כן נפנע ונדא ואחיהו הלילו ואחו וכמעט הנשימו ח"ו
וזהו ויחזו אח האלהים ויאכלו ויאחו ועל כן אחו אחות ים אתרין למס
ליקרא נם נהקמת המשכן אך נאמרם שנכנם נשלום נחקירותיו
ויצא נשלום כמ"ל נספרי קורח פ' ויצא דכתיב וירד אחרים אלריאה
ויצא נשלום דכתי' ויעל אחרים אחלרי' וכן ניצחק אמרו שנכנם נשלום דכתי'
ויצא יצחק אל אניטלך כי' ויצא נשלום דכתיב ויעל אחם יצחק ועל כן מי
זה אחים יגעת נעלמו יכנס נשלו' ויצא נשלו' כאחרה ויצא' ולא יקרנו כוולת'

על כן כרחות שלמה אשר קרא לו נחקירה קלה והיא על פי התורה
נאומרו אחת אם אסר הוא יאחרך ריבוי הנשים לנבל יסור אים לנבנו
אני אחרנה ולא אסור כי נחכמתי אחנשה זו נתן אל לבו לדון ק"ו על
הנוטחים נחכמת אחם לעמוד על עיקרי הדת והאמונה לומר נלבנו אם על

שְׁתַּיִם שְׁאֵלְתִּי מֵאִתָּךְ אַל־תִּמְנַע מִמֶּנִּי בְּטֶרֶם אמות

נטחי נחכמתי הנדולה על דבר
נלתי עמוק היכר לי מה יעשו
זולתי המעמיקים לחקור לפי
חכמתם הקלרה נכנסתי דרחמנא

על כן נפש משלו ויאמר דברי לנור שאנר ניעה על כל נני אדם
חכמתו לא עמדה לו והקיא המשל כאפורש נדרך הרמז ן כלומר ומה
יעשו המתחכמים נמעמקים זולתי כי הלא נאם הנשר זולתי אסר נשרה
חכמתו נעיניה ליכנס נחקירות הנה מנלא נפומיה הוא להיתיהל וכו'
לומר לאה שאחי אל וכח נשכלי ולאתי כח ואל נחכמה ותבונה אשר למדתי
על כן ואוכל מעלמי לסמוך על רוח מניאתי (ב) כי לו הוכח כי נשר
חכמי נטנע שכלי מנח שנכנם נחקירות כי חכם היה ומה נם לאומר שלמה
כל הכוכח השמים וכסיליהם כאשר נפקחו השמים נמבול ועל פיו נתיסדה
חכמת התכונה כי זה היה לו מבוא ליכנס נחקירות וזהו מאיש כאומרם
ז"ל נמדרש כי נשר תכבי מחים זה נח כר"ת נח חיים לדיק כו' ולא ניעת
חדם לי זה חדם וכו' אלא שדורשים אותו נענין אחר ולפי דרכנו יאמר נם
לו הוכח שלא ניעת חדם הרחשון לי לחקור ולדרוש כי שכל רואה היה לו כי
יניר כפיו יתברך היה (ג) האם ולא למדתי חכמה כאחרים ועל פי
חכמתי אחקור כאחרים אחקר על פי חכמתו שלמד משם ועבר כאומרם
ז"ל ולא אחירא לאחוז נמה שאוז לקדושה כי הלא ודעת קדושים כבר הדע
שמלאתי כרסי אחלה מהטורה קדושה ולא אחנה בין קדושים לוולתם

(ד) על כן נאו דברי אנור לאמר מי עלה כו' לומר השמר פן ואל
אחשה כדבר הזה כי הלא הרבה עשו כן ולא הצליחו רק אים לעברו פנו
וטעו מי עלה שמים הוא אחד השמים שבר השמים היה כבודו ואיכותו ואחר כך
הורד נאומו ויהו וירד נפש"ח הרי"ם שאורה שהורידוהו מנדולתו ונטרד
כי קנן אלילה כאומרם ז"ל והוכרך להפליג נחטובה לאחקן עוותתו ומי
שלח הספיד כמוהו לפחות אסף רוח נאפיו הוא נח שלח וכה לעלות
לאחוז נים ואיכות קדושה רק נרוח הוא נאצותיו ויסח מן היין המשכר
ההוא ולא בין המשמח ועל כן ויישכר וכו' ונפנע ואי קרא לו שכאשר
הנשים ונרר מים נשלה אחר לא אכיל המים כנדר ואניאות שהצילו
והלניאו מים הזכים ודקים נהתלבשות המשל לשמלה ועל כן אחו
לכפרת עון וגם שאחרים מי הקים כל אחפסי ארץ נאקירותיו הוא אחרים
שאלמלא הוא האחרן היתה תוהו ובהו כי על הי' דורות שקדמוהו היתה
האחרן נופלת ונאבדת ונא הוא והקימה וכן יאחז כאשר כתבנו מרבותינו
ז"ל נספרי תורה שגם הוא נכנס וילא נשלום הל הנטח גם אתה כאוהו
תעלה כי לא כל אדם זוכה לכך כי הלא רואה אה שמו וטבעו נעולם ואה
שם נמו האבר כי אדע זה ודאי כי אפורסם הוא כי שניהם נשמין נדול
עמדו כאחד ואי אתה אר הנדול הנטח נזכותך יהי אלהים עמך ויכלת
עמך אהם רב וכותך כאחרהם ויאחז (ה) לכן נני שמע נקולי אל
אחנח נאקירות לנרף נם אמרות טהורות קורתנו כי הלא כל אמרת אלוה
לרופה אלא אמה ואה לך אופת ואקירת חוכחת אשר אריכה נהם
והוא כי הלא אמן הוא לאחוים זו יאחרך כי אי הניל את יעקב אעזו לולי
ה' אשר אחה נו ואי הניל את משה אחרב פרעה נל אחריך לומרו אם לא
ה' יאחרך לעד והאיקש זוולתם כי אין אספר ואה לך אופת על אאחתו
יאחרך ודנרותיו יותר אוה כי אריכה שומרי אלוחיו האוסים נו יאחרך
שהוא להם למאן על דרך אחשר הכאוב שיאמרו כל הגויש על ישראל רק
עם חכם כו' ואי נוי נדול אשר לו חוקים ואשפטים וכו' אאה אירחו אשר לו
אלהים קרובים נכל קריאנו אליו הנה נאחי לפניך אופת נדול אשר נעיניך
אאניט כי האמרות ה' אהורות (ו) עוד לך היתה למען אדע כי כל אמרת
אלוה לרופה עליה אין להוסיף ולא לנרוע אפילו כאלה ניאת נלי אעמקי
אקירות והוא אשר אחר אחכי אאוך אל אוסף על דבריו להאחכם יותר כאשר
עשיתי אני כן יוכיח נך כאשר היכיח ני ונכוזנ נעולה על דוחך כי זה
הורלה על היות אמרת אלוה לרופה והין להטות אאזנה הנה והנה כאוב
הסערה : הו יאמר אחר אשר העמדתיך על האמת והורגלת אל
קעשיית נאקירות לסמוך נהן כו' הלא כל אמרת אלוה לרופה אעלמה
הנני מוסיף להוריך שאפילו אל אוסף כו' כאשר עשיתי נאומרו אני
אחרנה כו' רק סמוך על מאמריו נלי האקפה אל נאיות טענים :

קצו (ז) ראוי לשים לב נאומרו נטרם אמות אה נצע אם אהנהן
שהלאו נטרם ימות סמוך למיתתו אם עשה רעה
נרוב ימיו שקדמו ועוד האילי נשוב ודבר כוב ונלאתו נרים ועושר ועוד אה
ענין השוב ודבר כוב : אמנם הנה נאחד מאני דנרים מעשה הוא
יאחרך אח האדם הו נעושר אם יצעט לו נעושי אם יקוץ ועל אניהם
חילה פני אל יגילנו ואמר כי נרה האחרנשת נעושר נדולה מאשר נעוש

רב פנינים ביאור משלי ל

אמות: ח שָׁוְא וּדְבַר־כָּזָב הַרְחֵק מִמֶּנִּי רֵאשׁ וְעֹשֶׁר
אַל־תִּתֶּן־לִי הַטְרִיפֵנִי לֶחֶם חֻקִּי: ט פֶּן אֶשְׂבַּע וְכִחַשְׁתִּיו וְאָמַרְתִּי מִי יְיָ וּפֶן־אִוָּרֵשׁ וְגָנַבְתִּי
וְתָפַשְׂתִּי שֵׁם אֱלֹהָי: י אַל־תַּלְשֵׁן עֶבֶד אֶל־אֲדֹנָיו
פֶּן־יְקַלֶּלְךָ וְאָשַׁמְתָּ: יא דּוֹר אָבִיו יְקַלֵּל וְאֶת־אִמּוֹ
לֹא יְבָרֵךְ: יב דּוֹר טָהוֹר בְּעֵינָיו וְלֹא־רָחַץ
מְצֹאָתָם: יג דּוֹר מָה־רָמוּ עֵינָיו וְעַפְעַפָּיו יִנָּשָׂאוּ: יד דּוֹר
חַרָבוֹת שִׁנָּיו וּמַאֲכָלוֹת מְתַלְּעֹתָיו לֶאֱכֹל עֲנִיִּים
מֵאֶרֶץ וְאֶבְיוֹנִים מֵאָדָם: טו לַעֲלוּקָה שְׁתֵּי בָנוֹת
הַב הַב שָׁלוֹשׁ הֵנָּה לֹא תִשְׂבַּעְנָה אַרְבַּע לֹא אָמְרוּ
הוֹן: טז שְׁאוֹל וַעֲצֶר רָחֶם אֶרֶץ לֹא־שָׂבְעָה מַיִם
וְאֵשׁ לֹא אָמְרָה הוֹן: יז עַיִן לָעַג לְאָב וָתָבֶז
ליקהת

(ח) שוא ודבר כזב הרחק ממני ראש ועשר אל תתן לי הטרפני לחם חקי. ט פן אשבע וכחשתיו ואמרתי מי יי' ופן אוורש וגנבתי ותפשתי שם אלהי. י אל תלשן עבד אל אדניו פן יקללך ואשמת. יא דור אביו יקלל ואת אמו לא יברך. יב דור טהור בעיניו ולא רחץ מצואתו. יג דור מה רמו עיניו ועפעפיו ינשאו. יד דור חרבות שניו ומאכלות מתלעתיו לאכל עניים מארץ ואביונים מאדם. טו לעלוקה שתי בנות הב הב שלושה הנה לא תשבענה ארבע לא אמרו הון. טז שאול ועצר רחם ארץ לא שבעה מים ואש לא אמרה הון. יז עין לועג לאב ובוז ליקהת

(ח) שוא ודבר כזב הרחק ממני. מניח עד יכפור בעיקר ועבר על עניו נשבע ל' וין והמר אתיס שחלתי מלחך וטרס נלוח שחלתי יחסתי כל אחד לפי החירבה היולית ממנה והוא שוח וכו' כחסר יפרסם ואמר לפי תמצא ממני בטרס תמות למה שהרשע בחייו קרוי מת אמר הכני על ידי הרגות כסים קרוב לפי המות כי היכל בי דבר שנאמר עלי ויעש הרע כו' ואקרב לפי הקרוב מת בחיי חלילה (ח) על כן הסר מעלי ד' הדברים החלה בטרס תמות לנמרי על ידי הטורף ר'משה לפי הקודמת ואמות בחיי הוא פן על ידי אחד מחלה עצמו לאמות בחיי בעין המשך מלחת מהנה ופירש ואמר נמה יתרחקו שוא ודבר כוזב אמני נמה סרים ועושר כו'

(ט) ואגדולה! מהן היה נרחת העושר יהוה כי אשבע וכחשתי ואמרתי מי ה' כי זה אמור דבר כוזב חלילה להכחיש ולומר מי ה' כי היינו ח"ו כאמרו פרעה וחין נעילם כוזב מלאתי כוזה ורש חורש ונגנתי ותפשתי סם חלחי ליסנע נשמו לשוא והיה עון פלילי ועל המשך מהעושר קרח דבר כוזב ועל המשך מהרים קרח שוא על דבר הנשבעת שוא ולהיות שמן התורה כופר בכל פעור משבועה וחין ספק כי לח על מורה מקלת ידבר מה שחומר כן תורם וחודה במקלת והתחייב שבועה ותעבורה כי מי יכריחך להודות שחינו חייב לומר בכוליה בעי דכפרים חלה שחין הדם מעיו בעיני נפני בעל חובי חך הנגד מעיו ומעיו כי לח קבל מידו וחיך יחמר ותפשתי סם חלחי חך יחמר נשים שכל והבין לשון חומרו ותפשתי ולח חמר ותשבע לשקר והוח כי דרך הנבדים להסתלק מהשובע המביחו קל מהרה קופץ ונשבע מעלמו ולח ייחל עד יקייבוהו דרין וזה חמר ותפשתי סם חלחי כי מעלמי תפשתו טרס יורה הדיין לחיוב חו לפטור והורה כי נדול נסיון העושר מכסיון העוני כי לח יתעתד עני בעניו לעקור חת הכל חלילה כעשיר בעשרו:

קצח (ז) הנה כתובים חלה חומרים דורשי שלח על עבד חים מקנת כסף יהוה שלח יבינוהו כי הם חסר לח טוב עשה טוב להלשיט ומה לנו מקללתו וגם מה ענין התמ' חחר הקללה וכן מה ענין הדורו' הכתובים ונמות העלוקה והבלתי שבעי' ועין תלעג כו': אמנם נח שלחה ללמד דעתם חת רחם הדור ומנהיגו והוח כי לחרי הודיע הלהים כי השמית הדור נרחם המנהיג חסר לח ידריך ולח יחמת והלח יקרם יסיס רחם הדור חת עלמו תחת משח המנב' הדור נכל מחמלי כח לך שומע היו לו ויקולו בתוכחתו ובכה נרחוקו כי כן הלח ייעלהו כלילותיו ר' משתי' ועשה לו חו יחסור דינו להלשין חת דורו לחדונם שנחמי' להמר עדרו נריחך ד"ת יח' וחין בי כח להניל ולחתות כי לח יסיעו לקולי ושחתי דברי הניומים חו יפנה לדרך לחרם לפרום ולהכנד ושנח נניחו ונלנלתי היעפל נהם והניד לל מעוריהם חמ' שלמה כי חין ר' משתי הדרכי החלה דרך ישרה חיבור לו המנהיג על הת' היכל ואמר לל חלשן עבד הוח החים היסרלני עבד לה' כד"ח כי לי בני ישרלל עבדים. הו חת הדור לל חדוניו יקנרך לחמר כי רע הוח. כן יקללך כי יכעים עליך ויקל נכבודך מכעס מכירת הדין ותפתח תמה כי הנחת עליו חטחה נדולה לקלל מוכיחו נמה שמסרת עליו דין כי הוח עון פלילי (יא) ולח עוד חלח שחחרי שהתפקרו לקלל חת חבי הדור המיסר תוהם כחב חת נן יתמך שיקולו נם על החכמי' המלמדי' להם תור' המקייחסי' להם כד"ח שמע בני מוסר חביך ולל תטוש תורת תמך הנה כי קרח למייסר חב ולמלמד תירה הם למה שהוח מניח לותם מדרי ניחו ובזה יקשם מחמר הרמב"ם ז"ל נהלכות תשובה נתקו טעם על המלעיג על דברי חכמים חו מבזה רבותיו למה נעלי' ממנו דרכי התשובה מפני שלח ילך חלילה ללמוד החסור וסהיתר ותשוב כל דבר רע ותיקונו ועלה על רוחו כי לריך ויפר הוח ולח יסיר חלחתו ממנו ויסחר בדרכי עוונותיו תמיד נידו וזה מחמר שלמה חל תלמן כו' פן יקללך ותשמת כאפור' עוד תהיה סנה כי דור חניו יקלל כחסר הסיבו' שיקללך ולח יחבד כי חת"כ חל"ל שימחם חת המוכיח שהוח כנדר חב כי הם נם חת המלמד תורה לחט לו שהוח כחמו מניק דדי ניחו לח יבדך (יב) וזה יהיה דור טהור בעיניו שלחר שהל חכמים לח ילך לל ידע דברי עיוות ויחשוב כי כשר הוח כעיניו שכתב הרמב"ם ז"ל ועל ידי כן ומלוחתו וחלחת רשעתו לח רוחץ (יג) ונם הדרך הנמי שהוח לפרום מלהוכיח ולהריס עלמך מתוך העדה לח טובה העלה כי הלח יהיו כמסולחים ונעובים ותם חת רעהו חיים יבלעו ווהו דור מה רמו עיניו שהרמו מעליהם עיניהם הם רלחי הדור ומנהיניהם הנקרחים עיני הדור כד"ח וחם מעיני העדה וכו' שהם הרחוים לחיות הדרך היסרה והבלתי יסרה לנחור להם נטובה כעיני החדם להדם פהם הפופטים ומיסיריס חותם לו ועפעפיו הם המדויים שיחת לחבר פני סופטיה יכסו כעפעפים שהתכשלם סיחריכו ויכסו העיניס הנה הרשעים ההם נרחוקם ספירתם הדיינים והוקר הרשן הו יכשלו הם ויקפקרו (יד) וחיה חת רעהו חיים יבלעו ויהיה הדור דור חרבות שיניו וכו' הנדולים שנהם המחלים לעיניס בערך המלחעות הקטנים מהם והקטנים הנחלים למלחעותלו יהיו כחרבות וחלה כמחכלות לחכול עניים מחרן והביונים מחדם כי חין חומר הנה כי הרומו סופטיה מהם (טו) וחם יחמר רחם הדור הנידה לי שהנה נפשי חיכה חרעה כי הלח מנעך חיכה נפשי מלהנין הדור לחדונ' שנשמים ולמסור דין על הנלחי והם חעשה הם לח וגם מלפרוש ומה חעשה הם לח לעל קה שחי נחות כו' והוח כי ר"ל למדונו כי עלוקה חת היח כח נהנם הנולע כעלוקה חת הדם וח"כ לחסוב יחמר שחי נחות על שחול ועל הנדון כי לפחי הלה יחחלק זה למשה מוה וחמיד קובעים מחתו יחב' הב הב חת המעקשים תורחוקם כלומר וח"כ חיפה לל קנח יד מהוכיח במסור ומסר לח יועיל מוסרך למו הנה לעלוק' שתי נחות והם יחחו חלקם וחם רע בעיניך יהיה הכל כהקפה עד חחרי מוסם וטוב היה יהיו להם יסורין מעתה למען יהיו לך מעיר לעוור למען ילמדו דברי מוסרך למו נחמור להם שמעו נם דברי נרהותם כי נם מנשים יוכיחו דע חיפה כי נם פה שלח יחלח הוח יחנרך עליהם חת שלשת ספטיו הרעים על עיניהי חומרו כי שלם המה לח חשבענה (טו) והם ח' שחול שהוח החמור כדעתם כל המפרשים על הקבר שלח ישבע מפנרים ועינן הכתוב כי שלשה ספטיה הם הנויס חמיד לח יעדרו בחלי הוח חמיד נמין החנוסי ח' המוח וכמה וכמה יחותו חכשים נבחרוקם הו ח"ו לחלחיהם לעיניהם שניח ועלר רחם כי כמה יהיו חשוכי נניס שלשת חרך לח שנעה מים להח יבולה כי כמה עלירות נשמים יבחו בעולם לייסר חת יושביה כמו"ל למח המים הם מלמעלה חלח כדי סיהיו עיני החדם תלויים למרום וישובו עדיו יקנרך הנה ע"י שלש חלה יעורך ה' מלמעלה ויהיו הכנה סיסמעו לקולך בהוכיחך חותם ושם לח יסמעו על שלש חלה הו נשחתם מן העולם הנח עליהם העליונה הנו' היח הרניעית חשר לח הסרה הוץ והוח שהוח חם נהנם לה חסרה הוץ לי ולין לי ויפך דיוק' מהשר חתי (יז) ושמת חתם' הלח השפטי' החלה יסכונו לרוב העם וישמעו לקולי ניסרי חותם חך מה חעשה על קלת הנחלים שילעינו לי כי לח יעדרו פריעים המפרפרים לקרוק בעיניהם על המוכיח בשער חל חסיק לנך על הדבר הזה כי הנה עין חלעג לחב הוח חבי הדור המוכיח נשער כחב חת נן ושחר חנוו ליקהם שם היח התורה הנקראת חמנו כד"ח תורת חמך והנוחה מותה ח"ו נחמור הלח פרוטוטומח יהנה היח והוח לקהת שם הכני מנשרך שהיחים ההוח לח יוכה לקבורה כי לם יהיה חלל נחדמה ויקרו עינו עורבי נחל חשר דרכה למחוק חת נניהם קטנים כי קחת הלעינו חת הנה. יעשה מספטו ע"י חשר מלם נו החב וקחת חשר נוה לקהת שם נחומרו כי זקנה חמו יחכלוה נני נשר חשר נהזקינם יחדשו נעיריהם קחת חשר נוה מה שנהזקינה היח חדשה נחמת: (י) חל חפשר שכנגד ד' דורות דבר שלמה חשר יעלו נחוכחת כל ח' מנחינה מוחלפת מוולתו יש דור שחת חניו הוח הרחם המוכיח ומייסר תותם יקלל וחת רבותיו המלמדים תותם לח יכרכו דור קל נחוכחת ויבו מלמדי פחורה ב' סיקוק נמוכיח להיותי טהיר בעיניו ושרץ חטחתם נידיהם וחשר טהור בעיניו לוך ישמע לחומר חלין עוד טומחתך נך ג' סיקנאו ומה נס נדולים לחמר מי יעדב חל נבו להוכיח ולישרה תותנו והלח נדולי הערך לכחנו ד' על שהתפקדו לעשות הרע לנזול ולחתום נפרהסיח ומי יוכל להם כי יעיזו פניס כדרכם ועליותם ועל כל ח' מחלה נח הכתוב ליעץ חת חבי הדור המוכיח ולחמר לו חל תלמן עבד הוח כללות הדור שהוח נאמת עבד ה' חל תלמיניהו חל תדוניו הוח ההלהיס יעקם ממנו פן יקללך ונאמת כי תהיה סנה יחטלו נם לך וחעגם על הכסילך תותם סיקלי נכבוד רבם ונדולים (יא) וח"ת מה לעשה תם לח יחפלו לקבל תוכחתי שהם חייסר תותם ותוכיחם נדברים קשים כאב חת נן

לִקְהַת־אִם יִקְרֵהוּ עֲרֵבִי נָחָל וְיֶאֱכְלוּהוּ בְּנֵי־נָשֶׁר׃
יח שְׁלֹשָׁה הֵמָּה נִפְלָאוּ מִמֶּנִּי וְאַרְבָּעָה לֹא יְדַעְתִּים׃
דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר׀ בַּשָּׁמָיִם דֶּרֶךְ נָחָשׁ עֲלֵי־צוּר דֶּרֶךְ־אֳנִיָּה
בלב

חין נרוך לומר שלח יקללו כי אם גם יקללו וזהו דור תכיו יקללו ואם תדריכם לחט לי כאם הילר לל נכה הלח הוח דור שלח תמו לח יברך (יב) חו יהיה דור שלח יקבל לתה שהוח דור טהור בעיניו ויקנחו לחתר כי טהורים ונדיקים המה כי לח חטלו ולח יטהרו לחוכחו עם פיו׳ שכלכלך בחטח ומלוחתו לח רוחץ חו שהם טובלים ושרץ בידם (יג) חו יהיה דור שלח יקבל מנחוה וגודל נבב בחומרם מי זה הקים יוכל להוכיחנו שהוח דור מה רמו עיניו הם הרחצים עיני העדה רמים ונשחים מלקבל וגם עפעפי הדור הם כל הנטפלים וסמוכים סביבות הפיהם שהם הגדולים כלם יבחלו גם המה לבלתי קבל תוכחת (יד) חו יהיה דור שלח יקללו על כי התפקרו לעשות הרע בפרהסיח לף גם לעניי חרן לחכול חומם ול הביונים מחדש וחם כן חיפה למה תחמר שלח חלטיהם חלין יתברך ותומר חלין ירח ה׳ ויספוט ויוקם מהם (טו) כי הלח דע לך כי לעלוקה שתי בנות הב הב כו׳ והוח כי הנה תרו״ל ירחה שעל נחיהם ידבר ויהיה העניין כי שתי כחות טומחה יהיו שם כתשבים תנוע קל עלוקה והמה כבנות חליה והן סומרות תמיד הב הב לח הלחי כשרים ונדוני׳ בנהנם ומלמדים קטיגורי׳ על בני חדם וחם כן דיי לבני דורך יהיו שתי בנות תובעים חומם לידון ולח שתהיה גם חחד מהן מלטין לל חדוקם ינקם מהם ולח עוד כי הנה שלום הנה לח תשבעה כו׳ לומר הנה הוח יתברך דן לח עולמו בהווה בחחד משלשה שפטים וחף על פי כן הרביעית והיח בהם לח תנוח מלחנוע ולומר הב הב כי שלש הנה לח תשבענה בעולם (טז) חחד שחול והוח שבכל דור לח יעבר יחומו חכמים בשפרוקם ח״ו כי יהיה וזה לח יחסר בעולם לייסרם והזו חומר שחול וכו׳ כמדובר בקודם שלח תשבענה מלדון בהם כי חם חדרבה לח חמרה הון ותמיד השתי בנות תובעות הב הב כלומר ולכן חתה רחם הדור לל תתבע מלהוכיח ולח תחסור דין לעשות כמעשה הב׳ בנות מהעלוקה הומרות הב הב ולח חמרה הון על שלשה שפטים רעים חשר בדור ולח תהיה גם חתה כהן׳ וחזר ואמר לח תשבע מים ולח חמיר על לח תשבענה החמור ויחמר חרץ ממים חך הוח שהיה נרחה שגם שימטיר הרבה לח תשבע מים והוח הפך המכוין שהוח שלח יבביעה מים כי חם תהיה למחה לבלתי תת יבולה ומנין לח תשבענה הוח שלח תשבענה שלשה הספטי׳ הלה מלהיות בעולם וחעפ״כ וחם נהיים לח תמרה הון(יז)ומחת תחמר ומה תעשה ולמה לח תחסור דין כן יקללוני והלח הם עוברים פסוקמתא בני מוסר לבין הוח תורת חביו שבשמים ולל תטוש תורת חמך היח תורה שבע״פ סיוענו׳לומה מדבי רחצי הדור מה שקללו כה לל כה ממרע״ה לו״ח לל תקום כי עין תקלענ לחב ותבוו לקבת חם המדריכו ולמדתו תורה שהדור הוח יונק שדיו כילד מחמו והוח בווה כי זקנה חמו לח ימלט מלקבל עונשו ויקרוה כתפורש בקודש׃

(טז) עוד לפשר שכנגד מקי דשלוק מניה הוח דור תרבות שיהיו הם הגדולים ומחכלות מקלעותיו שהם הקטני׳ לכן יהיה להם שחול לגדולים שימותו קבשים ועוזר לחם לבל יולידו מקלעות כרחשונים שלח יוכיחום ויהיו כהם וכנגד דור מה רמו עיניו ונחנחו לחבל׳ גם חבנוה לח תדד להם מעך וחרץ לח שבעה מים וכנגד דור שחנוחתו לח רוחץ יעבירוהו בחם נשים עד ירחץ שם ויטהר והזו חם לח חמרה הון (יז) וכנגד דור חביו יקלל חמר כי חוקריך לומר לפשר יעבה כן נפה כי חם גם לף עין תלעג וכו׳ יקרוה׃ ב (י) חו לפשר ניבח מיוח שלמה נרחו קדשו עניין הד׳ גליות הפשר מיוח התעקדו לנפה על ישרחל ולימדנו דעת ובבינה כי הן המלך המושר לישרחל בכל חחד מהגליות הוח הפועל הנרה בחמת כי הן בעיונינו נאמרנו לו והם הפועלים ולח הוח כי הן המלך לו הגוי הזה רק בכלי ונרון והעיונים הם החוקבים בו ועל כן נעבר קדשו הוח יתברך לנבוכד נחלר כי עבודתו יתברך פעל ועבה כתלרו תוקמו ועל כן נבנה על חחד חת׳ דורות חחד מהגליות הד׳ חם לל על יקדחוהו ויעקדו לל ה׳ לחמר ישיקך ה׳ תדעך חויב כי נח ונלר חת נביך הלח יקללוך על קולם בחמור המבלעדי ה׳ נח עליכם הלח בעונותיכם מיבדו׳ ובפשעיכם והניטו לל חסר העמקתם לרה ולח שבחתם עדי ולח הטפרתם ומה לכם לנעוק לל המלך הקדוש ולח עם נינות חתם כי עוניותיכם הטו חלה וזהו לל תלמן עבד כנבוכד נחלר הו חחד מיקר ד׳ מלכים הנרים חת ישרחל הד׳ הגליות לל חדוניו יתברך המשלחו לזחמר תהי נח יד נרשע המכתיר חת הנדיק כן יקללך לחדוניו יתברך בחמור הלח הרשעת ולח שבח חלי עד כה ויהיר מלח היה לך לנעוק לל המלך הקדוש חשר חטחת לו מחמת הכלם ועל כן יקלוף על קילך ויקללך ח״ו וגם וחשמח כי חשבח כוחח על ה׳ שמבלעדיו הרים חת ידו וחת רגלו קים נר וחיוב (יח) כי הלח חת לך דור בכל ד׳ הגליות שלח יהיה לו עון מסויים הרחשון הוח דור שבח נבוכד נחלר על ישרחל הנה הוח חבני יקלל הוח חבני הדור יהיה ע״ה שהיו מקללים ומחרפים חותו בהתבבח בשם ה׳ ועם כל זה ויתר להם הוח יתברך עד מלחם חת תורתו יתברך והמבטלם מתנה כמודע כי ויתר הקב״ה על ג״ע ועל ס״ד ועל ע״ו ולח ויתר על נימול תורה וזהו וחת תמו היח התורה לח יתברך כי בטבעו למודה ונרכתה (יב) ועל דור גלות הב׳ הוח בימי המן וחתרו״ם חמר דור טהור בעיניו שהיו חושבים כי טהורים המה מעוונות רחשונים כי עון הכלם לפניהם היה חך עדיין לח הטהרו׳ בעשם והיו רחויים לעבור והסתר פניט כמחמר רשב״י הם לח עשו חלח לפניט כך הקב״ה וכו׳ שניהם כי הלח ומלוחתו היח סיעודת לחשורום שהיתה ובחי מתיט הנקרחת קיל נוחה לח רוחץ כמחמר מדרש חוזיח שעל שבחזו מהסעודה נחתמה חגרת כליה ת״ו לח רוחץ (יג) ועל דור של גלות יון חמר דור מה רמי עיניו כי לח נתלחת לדור ההוח רק גסות הרוח שהיה להם ומה גם לנדוליה לחשר הם עיני העדה וע״כ הכניעם ה׳ תחת יון ועפעפיו הם כל חשר סביבות הגדולים הנקרחים עיניו יפחלו ויחנחו גם הם ע״כ נת עליהם הנרה להיות חו על ברמו עיניו של הדור מהביט לל מעוריהם ולמעות על כן ועפעפיו הם הנוים לחשר סביבותיהם של העיניט הם יון חשר היו חו סביבותיהם כי נתפשטו עדיהם ינחלו וכסו לת העיניט תחת חש״ר רמו מהביט לל עמל (יד) ועל דור הגלות הד׳ בחרבן הב׳ חמר דור תרבות שניו הם נבורי המלחמה הנקרחים שיטים כמחמר המדרש על שיוך כעדר העושה שהם נבורי המלחמה חשר לבתו על מרן והיו חרבות כי היו חו בריונים פריצים החורגים בכחני ה׳ וחסידיו ונם קטניהם כיוצח בהם וזה ומחלוקת מחלעותיו לחכול מחלעותיו מחרן שהיו גוזלים עורם מעל עם בני ישרחל כמפורש היטב בספר יוסף בן נוריון ובכרוזה ממכתת נטין וחם כן חיפה עשית (טו) ולל תקון נחמר מי יתן מוקנו חו ייסוריהו ביד ה׳ ולח ביד המלכיות׳ כי הלח לשונקך היה כי הלח לעלוקה היח נהיים שתי בנות כעלוקה הזחת שים לה שתי פיות בשתי קלניות כן ים שחול עתה וים נהנם לעתיד הוח לחבדון שחזו לח תכבה והעניין כי חברהם חביהו מכרמו ביד הגליות הם לומה חשיכה גדולה נופלת עליו כדי להלילנו מנהנם הוח תנור עשן ולפיד חש והנה לין ספק כי לח מנהנם ההווה כעת הלילנו כי לין נקי לך הוח מלשר לעתיד וזה מו״ל בפרהסית רבה פרסם וירח לעתיד לבח לחברהם יוסב בפתח נהנם וכו׳ וזה תהיה כוונת הכתוב בלומרו והנם תנור עשן ולפיד חש חשר עבר בין הגזרים מה ענין התנור והחש ובתנור לח הוזכר חש לך הקדוש ברוך הוח הרחה לו ד׳ גליות והם לומה חשיכה גדולה נופלת עליו ולעומתם תנור עשן הוח הנהנם כהווה וזהו והנה תנור כלומר מוכן מעתה וההווה לך הוח עשן וחיזו חוק בעצם כעתיד לחמנם יש שבי והוח העתיד שהוח לפיד חש שעליו נחמר וחש לח תכבה ועתה על ידי ד׳ גליות לוקו הלפיד חש לח יעבור בו הלפור שלח נגזר בלומרו לח בחר רק הנבחרים הם החומות כמ״ש ז״ל שחמר הקב״ה לחברהם לל לחיות לומר חולי יקמו בניך בגליות כי הלח הענלה משולשת ועד כו׳ שהם המלכיות יונזרו ויובתרו לך הלפיר שהם ישרחל לח בחר ובזה יחמר והנה תנור עשן בהווה וזה כולל יהיה לך ולפיד חש הוח העתיד חשר עבר חש הוח בין הגזרים החלה ולח בלפור כי על ידי הגליות יפללו ישרחל ממנו וזה חמר לעלוקה וכו׳ לומר מה שמסרו ביד המלכות הוח כי הנה לעלוקה שתי בנות תובע וכל לחת חומרת הב והזו הב נגד שתיהן ושתי תחמר המבלי תין שפטים ולחם מכרמו ביד לדוניט קבה על כן חמר רחה והביטה כי זה וזה לריך כי הלח שלש הנה לח תשבענה (טו) והן שחול הוח הנהנם ההווה כעת הנקרח תנור עשן ונם עוכר רחם כי כמה יפלו מעולמם חשוכי בנים וכמה עקרות נשחים שחרך לח שבעה מים ועם כל זה וחש שחזה לח תכבה היח הבת הבנית של העלוקה היח הקילונה חשר לעתיד הנקרח לפיד חש לח תחרה הן כי הן קנה על כן ברחמים נדולים מכרמו ביד המלכיות להעלוקתו מבור הסירה הנדול ההוח (יז) ולל תקון על המלכיות החם ונוייהם בחמור כי הן לו עשו לנקום נקמת ה׳ על חשר חטלמו החרפתך לך נרלת בעלמותי בהטייתם דבריט וחומרם לני כל היום חיה חלילך ומה נם למה שחמרו ז״ל על פסוק ישמו עם לחד וכו׳ שהיו חומרים לפניהם של הלו שעשה נבורות בחמריט כנר הוח זקן ומה נם בנלות הפרסיים כי יבוו של חשר כניכול וקנה חמנו ונשחתתה שביעה עמנו עד חורך הדביני בנלותנו ולח נוסעתו כי הנה המחמין לח יחים כי דע לופה כי עין תלענ להב בשלשת הרחשונים ותבוו ליקרתם חש בחחרון הנה הם יקחו חלקם שיקרוה עורבי נחל שפנריהם יושלכו מחכל לעוף השמים ובחשר קרה לבשרים והמן ויין ועל העשלקים ויחלבותה בני נשר׳ הם נקם בלבו יקנרך׃ (יח) שלשה הו׳ הלח כתנתי לך לל תהרהרי על מדותיו יתברך כי תרחה ד׳ מלכיות כי נוחרים הם לכם בחוקה כי עוונותיכם הטו חלה ורו הם שלוחיו יתברך למרק חלחתכם כ

בלב־ים ודרך גבר בעלמה : יט כן דרך אשה מנאפת אכלה ומחתה פיה ואמרה לא־אי פעלתי און : כ תחת שלש רגזה ארץ ותחת ארבע לא־תוכל שאת : כא תחת עבד כי ימלוך ונבל כי ישבע־לחם : כב תחת שנואה כי תבעל ושפחה כי־תירש גברתה : כג ארבעה הם קטני־ארץ והמה חכמים מחכמים : כד הנמלים עם לא־עז ויכינו

בן דרך נבר בעלמה (יט) ובין הלוך דרך הנשר הגדול הלמור ביחזקאל כי הלך בעיני יפלא מה עלה ברוחו קשה לאמר השמים לעלה כו' וזהו דרך הנשר בשמים וכן הנחש בצור כו'

וַיָּבִינוּ בְּקַיִץ לַחְמָם : כו שֶׁפַנִּים עָם לֹא־עָצּוּם
וַיָּשִׂמוּ בַּסֶּלַע בֵּיתָם : כו מֶלֶךְ אֵין לָאַרְבֶּה וַיֵּצֵא
חֹצֵץ כַּפָּו : כח שְׁמָמִית בַּיָדַיִם תִּתְאַחֵז וְהִיא
בְּהֵיכְלֵי מֶלֶךְ : כט שְׁלֹשָׁה הֵמָּה מֵיטִיבֵי צָעַד
וְאַרְבָּעָה מֵטִיבֵי לָכֶת : ל לַיִשׁ גִּבּוֹר בַּבְּהֵמָה וְלֹא־
יָשׁוּב מִפְּנֵי כֹל : לא זַרְזִיר מָתְנַיִם אוֹ־תָיִשׁ וּמֶלֶךְ
אַלְקוֹם עַמּוֹ : לב אִם־נָבַלְתָּ בְּהִתְנַשֵּׂא וְאִם־זַמּוֹתָ

יד

קטני ארץ נלקחי נעלי חיכות והם חכמים ולח מחכמה סים נהם מרוח מניקים כי חכמת מה להם לך הם מחוכמים מחתו יתברך חסר סם נטנעם עניני מוסר השכל ולח למען עמסם כי קטני ארץ המה לך הוח למען ילמדו מהם נני החדם כי הוח יתברך מלפנו מנהמות ארץ והוח לנרף נהם לח הנריות (כה) שחם יחמר חיש סימת קנריס להסיג נהם ולהכין נירה לדרך הרב ההוח הלח יבחה לעומתו הכמלים עם לח עז מחוסר עצם כי על כן לח ימלח שכחו לחיות גם נחורף וחעב"כ יכין נקיץ לחמו נעד החורף עם שלח יחיה חו נסכיתו ומה גם למו"ל שחומרת חולי יחדיכו ימים ולח יחסר לחמה על כן חכין מעחה מספק וחתה בן חדם חסר חסה ידעת כי לחר קיץ העב"ו היח עיקר חייך ושם יגוח לך נעולם שכלו תרוך למה זה לח תבין כי כחסר הכמלה הקלה מומנת נמיעוט ימיה סיגור זמן רב כמ"ש ו"ל שחכלה לה כמה קנין ומחכלה חטה וחני נס חחה לח תחסר ממך ומן להכין מחיקך לחחרי מותך (כו) ועל התוכחה הנ' על תסוח הכח לחמר הנסניים עם לח עלום ונחולסקם לח יגנר מהם מסום נסלע ניתם כי יחפרו נין הסלעים הקשים כפי יכלתם כן גם חתה עם שנעודת שמים קשה מסלע נעיניך גול על ה' דרכך כי תעשה וגם מכולן חו חם ילדך חנן נגף קשה כסלע חפור נו נכל תוקף ניתך החמתי של ע"ה כי תעשה שנעל כרחו יענה למן כי העבוד תקח ה' נפני יצריך (כו) ועל התוכחה הנ' מחסרון מדריך רחה לעומתך כי מלך חין לחרנה להנהינם ותעב"כ ויצח חוכן כלו נהנהגת מחדות ח' (כח) ועל הד' חמר שממית כו' כי הנה העכנים עם היותם היכלי מלך ניניתו ומנרי' תרחינ לח ותהיה היכל מלך לה לנדה לניח כי חם גם סם נידים מתפש לה נית עכנים כי נחרה הסתוף נניח עכנים הקל חסר קעשה מחרמון המלך חסר תרחינה עיניה כן גם מתה נני עם רחוקך מחמדי עין ומכיות החמדה הל קניט גם לעשות מהם עיקר רק עשה לך נעיניך נית עכנים לעשות מהעולם הזה ערחי ואל יפתוך טובות העולם הזה ועוסרו הנחמד למרחה :

ה (כר) או יחמר כי הנה יחמ'חים נוח לו לחדם שלח ינרח כי מי זה החים יספיק להכלים נפסו נעולם הזה פחורה ומנות והלח יטרידוהו וימנעוהו סנות רנות ח' ייסורין הנחין עליו נניח חולפתו שלח יעלר כח להתחנן לעשותם . נלימית פירוד חלקי תכונתו חסר כונן מהם ומי יוכל עשות יהיו לחחדים הנשמ' וחומר היל"ד והיל"ט והמה נגדים נעלי הקנוות ומלכו של עולם יתנרך לחפדותם מידנו ינקם ומי יעלר כח לחנרח לכן טוב מוה ומוה לחדם שלח ינרח ומה נלע נלנם חסר היתה למעלה נהיכלי מלכו של עולם נהניח מזיו השכינה לנח לקחת לה נוף ונוף וחולי לח תקליח לו מעט מוער לח כניר לכן על כל חלה חמר כי הקנ"ה נרח קטני חרץ חכמים מחוכמים מחתו יתברך חסר החכימם נטנעם למען ירח חדם ויסנוט מסנטו ודיכו (כה) והוח כי עוין היות החדם מוכה מעמת הנרות חסר יכו נו לח יעלרנו מלהזמין לחס מלחיו לעולם הנח כי הלח הכמלים עם לח עז לסנול סרב ושמם רב המכה נם וקעב"כ יכינו נקץ לחחם ולח יעלרם שמם היקץ העלום המכה עליהם עם סם נירחים מסמם וכעונדת דחוקיה נעמלח ולכן חתה נן חדם חל יעלרך הכחת סמם הנרות מהכין לחס נית העולם הנח (כו) וגם לח חולפתך לעומת עול המנות הקשה נעיניך כי הנסניים עם לח עלום ויסימו נסלע ניתם ולח יסיקו לנ חל הקושי כי מעט מעט יחפרו למו נתים נין נחית סלע (כו) ועל חמורך כי חלקי חיבור תכונתך נגדיים ונעלי פירוד וחיך תייחדם רחה נעיניך כי הכל נידך ונח ולמד מחחד מקטני חרץ כי מלך חין לחרנה יקנה להם לחחדות וחף על פי כן ויחח חוכן כלו נחחדות לחד ומה גם חתה החים הנלנב סיעזרך רוח מניכחך (כח) ושמח חמר כי גם שתקנו הכל הלח מנער הוח חסר חיטיב לך והלח טוב היה לנפני עודנה עומדת לפני ה' מחרי זוחה פה כי סם היתה נהיכל מלך מלכי המלכים הקנ"ה ומוח לו לחדם שלח ינרח הלח גם חלמד מקטנים חרץ וולח חלה והיח כי הנה שמחית נידים מתפש לעשות לה נית עכנים מעשה ידיה כם שהיל נהיכלי מלך ולח תחנה להיות נח' מחוני ההיכל ותהיה לה ההיכל לנית ועיניה חל קירות ההיכל יניטו וטוב לה חו מהניט והסתוף נניח עכנים חך יורה כי טוב לנבר נית עכנים מעשה ידיו מהסתוף נהיכל מלך נחכם ומוה תדע ותסכיל נפ על הנפש כי טוב לה חלח כף נחת נעולם הנח על ידי מעשה ידיה נעולם הזה מכל הטוב חסר היה לה נהיכלי מלך נחכם . ו (כר) חו יחמר תרנעה המה וכו' מקיסר חל הכתובים הקדמים סניחרנום על הגליות ונח כמדנר חל כל עם נני ישרחל חסר נגלות החל הזה המר והחרוך חחר דנר על

לנפס נכתובים הקדמים נחומרו כחת שלפ רנוה חרץ הם נ' מלכיות ונחת ד' היח הרניעית לח תוכל שחת ונני כפף כי לח לעולם חוסן וגנחל גם ממנו כחפורם למעלה חמר עקה כי יסיחו לנ חל ד' קטני חרץ ומהם ירחו וכן יעשו להחים נחולקם והוח כי נניח רחסון חטיחו נפתים ופתיהן ניכם למקום והם חחד עפרם מל"ח ע"ו וג"ע וש"ד נ' ניטול תורה כי עד וחת הנ' החריך להם הקדוש נרוך הוח כמ"ש ז"ל ויחר הקנ"ה על וכו' ולח ויקר על ניטול תורה ונניח שני חטיחו נפתים ופתיהן נין חדם לחנירו ח' פנית חנם נ' נמסכת מהחינה והיל נול וכמ"ל סהיו עושים נני ירושלם לחנסי ניקר כי על כן הלילו נרות כפנירנ וכן ירחה מעניין הפרישים לכן לפירחתנו יוסרנו נרין לחקן חרפעתם והנה על הח' היה מקום יתחנה חים ויחמר חיכנה חוכל לחקן כל תוקף סיג הרע ההוח העלים ולפנל מנות ומעשים טובים ושמם הנלות והלרות מכה נמו ועל ניטול התורה הלח יתחנם לחמר הלח נרין נרין כח עשום ורב כי היח תוסיף מתפש כחו על חדם וחנחנו הורקנו מכלי הל כלי מנלות הל נלות ותפש כחינו ועל הפנחת חנם יחמר הלח מלך חין נישרחל ולח מנהיג ייחד פרודנו נהיה לעם חחד לו רק חים לעפרו פנו כלפן חסר חין להם רועה ועל הנול המפך מוה הנה קקה לפרום כי הוח דנר ניעדו של חדם חומדו על כן על מתים שהן חרנע חלה חמר שלמה כי הלח הוח יתנרך מלפנו מנהמות ארץ קטני הערך למען מהם נקח לעפוד חת ה' ולקחן עוקתינו חחד לחחד (כה) על החחד חמר המלים וכו' לומר לך הל כמלה עכל מלפנל מלוחומעשים טובים לעומת מעשה הרעם חסר עשית נניח רחסון ולח יעלרך יסורי הגלו' המכה נך כשם נלפרי' כי הלח הכמלים עם לח עז לסנול חוס שמם הקין הרב והמה רדופים כל הקין חנה וחנה להכין לחמם ולח יעלרם הכחת השמם המכה נם כן גם נני ישרחל לח יחוח יעלרם הכחת שמם הלנות והנלות מהכין להם לחס חלהיהם הוח לחמם לנפשם נעולם הנח (כו) וכן לח ימנעם החולפה לעומת עול קקה של תורה כי הספנים עם לח עלום ויתעלמו וישמו נסלע ניתם (כו) ועל דנר הפירוד חסר הנלנו נגלות החל הוה הל יקחנו לחמר כי חין מלך להיות לחחדים לחר ההנחתו כי הלח מלך חין לחרנה חסר יוניתם וחסר יניח חוכן כלו ולח יפריד חחד מהם מהכלל (כח) ועל הגול וחסר חנרה החמונה ע"י הפירוד חמר לח ולמד מהשממית שנידים מתפש לה נית עכנים העבור וקל עם שהיח נהיכלי מלך יותר תחפון להסתוף נניח עכנים מפעשה ידיה מנהיכלי מלך חסר היח נה חסר לח עמלה נהם ולח תרנה להסתוף נכללות ההיכל והדני' מלח כנוד מכניות החמדה שיהיו לה לניח כן גם החדם ימלם נכל מחמדי עין ונתים טובים מלחים כל טוב חסר לח מלח ויחמוד נניח עכנים ונחסר יעשו קלנתותיו ולח על נל וולתו וחיהו עשיר הטמח נחלקו :

ז (כט) שלשה וכו' הנה היות הסלמה והד' לים ונרוור וחים ומלך חלקום יקנה כי חומרו וחים ירחה כנלתי מונה חת שחיהם יחד רק זה חו וזה ויוך יעלו למנין ד' וחפסר יתנר על הד' שמנה ויחמר חרנעה הם קטני חרץ חסר הזכיר ויחמר כי טוב מדת כל חחד ללמוד מהם כחסר כחנינו למעלה נח עקה לסייע מ'חמרו ויחמר שלמה החה מהד' המוכרים מטיבים לעד שייטיבו חת הלומד מהם לעד לעשות ללכת לנטח דרכו נעולם הזה עד הגיע חל מחוז חפץ העולם הנח ולח יקרנו מכשול ועון חך חם גם יהיו ללמוד גם מהרניעי שיהיו לו חרנעה לח לנד יעשוד לחטו כי חם גם ייטיבו הד' יחד לחדם לכת נעמם להמשך נחוץ נדרכו עד הגיעו חל הנמנ הע"ה נלי מנגר (ל) ושמח חחמר ומי יעלר כח לחקן ד' מנדים נהולים חסר לפניו לנדלתי עסוק נתורה ומנות והתרחק מן עניות הנדולות חיבה וגול חסר לחקן גם נתן לנו הסקכל נד' דנרים נמלים ושפנים חרנה ושממית ומי זה החים יספיק הסתכלו נחלה להכשירו על כן חמר הנה היעד הטוב מלחך ריחני הוח וקדוש כחמר ספר הזוהר פרשת ויחלח ויתן החומר לפניו וחפילו היעד הרע רק כבהמה על כן חין לנריך רק שעל ידי ד' קטני חרץ חלה יחחיל ליטהר כי חחרי כן הניחו לו ליעד הטוב כי לים הוח נפור נבהמה ולח יסוב מפני כל חסר יעבדוהו (לא) ומפני שחפסר לומר הלח זה יהיה לנל יכנדו טענות עול הנלות וקשות הכח הך להעניר מדת נזל מחסר לומר לטרוף טרף חו להעניר שנחה וחינה חחר שהיעד הרע הומלך נו ויסרים נמדות חלו מי יוכל להעניסם על כן חמר נם מחלה לל חירח כי נם שיהיה החדם זרזיר מתנים מלומד לטרוף טרף ולנזול ככלב הניידים הנקרח 'זרזיר מתנים חו יהיה חים נעל עזות נחים הזה המלומד להתקוטט עם רעיו כחיתים שתמיד מעוחים זה חת זה ומכים נמלחם לעומת מלח זולתו כן החים הלו מלומד נשנחה עם כל זה

לח יסוד הלים הנוכר הוח היכר הטוב מלבעבר הבהמה הוח החומר מחת
עבודת הבורח יקב' ומלך כלומר ומלך הידוע הוח היכה"ר הוח מלך וכן
וכסיל הל יקום המלך ההוח עם הלים כ"ח יכנע מחת הלים ויעבה חמן
נעל כרחו לעבוד מחת ה' : ח (כט) או יחמר מקושר הל הדרך
החירון חסר כתבנו נפסוקים מקודמים ד' הס קטני חרץ כו' שכתבנו
שהוח כמדבר הל עם בני ישראל הרוחים בתוך גלות בחל הוה חמר
והנחכר חסר לח ידע החדם חת עתו כי על כן חמרנו שלדבר על לבבנו
חמר מחת נ' מלכיות רגוה חרץ ומחת ד' דע שלח תוכל שחת וחס
יתת המה חכה לו כי יום נקם בלבו יקדרך ופירש חוחס מחת ענר כי
ימלוך הוח נגוכר כיהיר שהיה ענר לסכחריב ומלך לרעקבו נשכר שלם
פסיעות כמפורש למעלה ומחת גלות מדי ע"י המן ועליו חמר ונבל כי
ישנע לחס שע"י כן נתן עשרת חלפים ככר כסף על היהודים לחבדם שחס
לח השניעו לחס מרדכי להסיג נפשו היה מת ולח יעשה עמנו רעה
כנודע מרז"ל שע"י נבלותו עם בני חילו חסר לחמו ומשכר למרדכי על
ככר לחס ועל כן רגוה חרץ על הין הרע שנשע לחס לרעתנו ומחת
חומת יון כי תנעל ויהיה עליהם מלך שנשף למו מלוי ומלוט כדברי
הרמב"ם ז"ל נהלכות תנוכה כשמלכו יון וכו' היכרו לישראל שמורה
שמקודם לח היה עליהם מלך ועל כן מחת שמוחה כי תנעל למלך רגוה
חרץ שעל ידי כן הרע למו ולכן נם מחת חרנע חין ספק שלח תוכל שחת
והוח מחת שפחה כי תירש ירושלם כו' : לכן חכו לה' כי נקם יקח
ויסוף ויוסיעמו והרפוחה קרובה מלך נידינו לעשוקה וחס תקלר דעתנו
נלכה נח חל ד' הס קטני חרץ הנמלים כו' ומהס נלמוד דרך לעבור
נחולים כמפורש נדרך החחר ן שנפסוקים ההם שעל ידי לימוד הלמד
מנהמות חרץ יקוקני דרכי נחולקיהו ויוסרו מנשולת מתחת רנלי משיחנו
להיות לנחלנו כמפורש למעלה וחס חחמר נח ישראל חס להכין עקבות
משיחנו מחלפנו מנהמות חרץ הנוכרים המנלי חין נדולים מחלה וחכה
עוסת חליה הכניח חסר יקרים והסיג לב חבות ויעסיך לבנו מחר חלהיהו
וחס לח יפסיק זה הנה הקדוש נרוך הוח משלה עליהו חת נוג כחמור
ניחוקחל לנושי מכלול מנן ונכה תופסי חרג כו' לנגח חותנו עד נשוב
מתוך נרתו חסר יעיק למו נוסף על זה הנה משיח נן חפריס הוח סובל
נדות נדולות עד חין חקר שנוע לחד כמו שחמרו ז"ל נוכחה נשלהי ילקוט
יעניה שסובל עניויים כנלים ונדות עד תכפף קומתו ולח יוכל קום עד
הוס השנוע שנן דוד נח והכל לנשוח עליו עוסות בני ישראל וחס כן חולי
יחמר לומר הלח חס לח נלמוד מד' קטני חרץ לשוב מעלמנו הלח לח יבלר
תיקון מעשינו ונחולתינו על ידי שלם חלה חליהו לסר יפדרנו וישיב לבנו
וגוב חסר ימרק עוסותינו ומשיח נן יוסף המושח עליו חת פשעינו על כן
נח ויחמר דע תיפה מה נין השנ מעתה על ידי לימוד הד' המוכר למיחל
ליתקן על ידי השלשה העתידים כי הלח שלשה המה מטיבי כו' לעד רנלי
מביחנו שעל ידם יטיב לעתו לנח חך הוח לחטו כמשעות לעד והוח לח
וכו נעקבה חך ול' לסר הוכרתים הס קטני חרץ ייטיבו יותר שייטיבו לכת
שחס ישראל נניס מעשמס שילמדו מד' הלה כלוך ילך נחיכות על עב
קל כי וכו תחיכה ולח יעבר לחטו עני ורוכב על חמור שהוח חלני עני
מוביות ישראל ועל כן יבח נהרחות ההוח לרמוז כי נח לחטו על כי חין נכו
מעשים רק זכות קלת תופסי הסורה מסולים ליעסכר חמור (ל) ולח
על כי נבוחו על חמור לחטו יש נגוד לנלתי הנמר ניחתו כי הלח לים הוח
נן דוד שהוח חריב יהודה נגור נבהמה כלומר נגור הוח לעשות ולהלליה
נם נניהו נבהמה שהוח רוכב על חמור ולח יסוב מפני כל מנדיס
כחסות ישראל חו על רבוי הגוים המקנים חו עליהם (לא) כי הלח
שלשה המה עם הלים לתקן ולהסיג חת ישראל עד ה' חלהיהו לחד וריר
מקנים הוח חליהו זכור לטוב שזכור עור חזור במקניו והוח וריר מקנים
וחס לח יפסיק הוח להסיג לנם עד ה' חו חים יסיגם הוח נוג שיננח נהם
נשכח חסר יקיר חוחס כמפורש ניחוקחל עוד שליהו הוח מלך חלקוס
שעם היותו מלך הוח משולל הקומה שנוע חחר כפוף ז' שנים לנשוח על
שכמו חלחת חשיותיו שחלייהו הוח נשח ועוסותינו הוח יסנלם ועל כן לח
יסוב הלים מפני כל רכים לוחמים עליהו נם נניהו נבהמה שהוח על חמור
נעניות זכיותנו כי הלח וריר כו' ומלך כו' כל שלם חלה עמו הוח עם
הלים הנוכר לחקן לנבנו לשוב עד ה' ונזה לח יסוב מפני כל חך עם כל
זה טוב נלמוד מד' קטני חרץ לשוב מעתה מעלמנו שעל ידי כן יסהר יחיסה
נוחלנו לנח מחסר על ידי שלם חלה שנהס יעבד ולח יסהר יחיס (כט)
וסיעור הכתובים שלשה המה חסר חוכיר לך הס מטיבי נעד לנד סיעבד
נוחלנו ולח יסוב מפני כל חך לח יחיס על עב קל חמנם ול' חסר הוכרתי
לך עם היותם קטני חרץ ייטיבו לכת מהרה שעל ידי שנלמוד מהס מעתה
נוכה סייטב לכת נוחלנו נניחותם על עב קל (ל) ומה שחמרתי שסנ'
מטיבי נעד שלם יסוב מנעדו עם היות לחטו ולח יקעקד לשוב מדרכו על
העדר התכונה מעלמס הוח כי לים הוח נגור נם נניהו נבהמה על חמור
מפיק העדר וכיוחנו חך על כן לח יסוב מפני כל (לא) כי שלשה
עמו סייטיבו נעדו והס זריר כו' ומלך חלקוס חסר שלשתם עמו שמוכיס
וקרובים להנבירו על ידי היחס נורמים קשובת ישראל כי בוה ינבירו חת
ה לים נל יסוב מפני כל : ט (כט) או יחמר הנה כתבתי לך
ד' סוני למודים מד' קטני חרץ להנחל על ידי כן מן הנליות המוכריס
למעלה חמר הנה שלשה הס השלשה רחשונים נמלים שפנים חרבה הס
מטיבי נעד חת הלומדים מהס שעל ידי מה שיקנלו מהס ההדרכות המ'
למעלה יבינו חל עת קן לך נחט כמשעות נעד חמנם שנהנתך כל
הד' שילמד ג"כ מהשמיים שהוח למוד חסידות נדול להתנדל כל ענייני
העולם כמפורש למעלה הלח יטיבו לכת נחיכות (ל) שע"י כן יהיה
הלים הוח מביח כן דוד הנקרח חריה נצור לעומת המוסלים נגלות החל
הוה כמו"ל נויקרח רבה וזהו לים נצור בבהמה כי עושם כשרותנו
יבינהו עליה ולח יסוב מפני כל (לא) שהס זריר מקנים הוח נוג
מזורז במקניו כמחמר יחוקחל הנביח עליו לנושי מכלול לבה ומנן חופפי
חרבות שהס חזורות במקניהס חו חים שהוח פרס ע"ד מז"ל על ועו
מפולם וה כורש פרס הוח הנח לעתיד כמו"ל שהוח פרסי כי חין לך קבר
נח"י שלח יהיה סוס פרסי קשור נוסנח' והיה וה שלוס לשור כי יבח
נחרנו ולח נלבר שלם חלה חרס וגוג ופרס כי חס נם ומלך ולחס מכל
מלכי חרץ חל קוס עמו לח תהיה לו תקומה עם פלים המ' ע"י זכות
ישראל והוח מה שחמרו ז"ל שיתקבלו מלכים חחרים לנב חלה להלחס
כמו נפסיקתה וכן ירחה מפסוק יתילנו מלכי חרץ וכו' :

י ובמדרש ויקרח רבה חסר כל לותה החכמה שכתוב נשלמה החכמה
והמדע נתון לך ותרב חכמת שלמה ויחכם מכל החדם
יסב לו תמיה על ד' מיינין הללו שנחמר (יח) שלשה המה נפלחו ממיני
נ' המה פסח מלה ומרור וחרנעה לח ידעתים חלו חרנע מיינין שבלובב
שנקט לעמוד עליהם פרי עץ הדר מי יחמר שהוח חסרון כל החילנו'
עושין סירות כפוף תמרים הפורה תמרה טול ד' כפוף תמרים והוח
חינו מוטל חלח לובב לינה של תמלה ועוף עץ עבות מי יחמר שהוח הדס
הרי הוח חומר במקום חסר עלו הדר והניחו עלי ויח וערבי נחל כל
החילנות נדלים נחל' וד' לח ידעתים חור ומוכירין פעם חסרק שנחמ'
נ' המה מטיבי נעד וכו' חלו ד' מינים שכל ת' מישראל הולך ורץ ולוקח לו
מהן להלל להס"ה והן נרחים קטנים נעיני חדם ונדולים הם נעיני הס"ה
מי פירש להם ליישראל על ד' מינים החלו שהם חסרון לובב הדם וערבה
חכמים שנחמ' והמה חכמים מחוכמי עכ"ל : וראוי להעיר שהוח
שנקט לעמוד על ד' מינים כו' נרחה שכל חמיתתו לפ היתה רק על הד'
מינים וח"כ למה יכויר פסח מלה ומרור וחוח' עליהם נפלחו ממיני ועוד
חומרו מי יחמר כו' הנה נמנ' דקדקו הדר שהוח דר כל הפנה נחילן כפוף
כפת כתיב עבות עץ שעליו חופין חת עלו זה הדס ונס חוח' הסורה
חמרה טול ג' כפוף תמרי להלל נהן חת הס"ה שהוח ייסור לפון לנלי
נורך ועוד חוח' הרי הוח חוח' נמקום חסר עלו ההר וכו' היסכן היה תמה
שלמה על מה שהיה עתיד לנזות עורק ועוד שלח נמקום הדס נזה לקחת
חותם ועוד שיריחה דעת נעל המחמר לעקור הכתובי' כי הוח חוח' דרך
הנסר כו' שמונה הד' שלח ידע ולח יהיה על ד' מינים שנלובב ולח עיד
חלח שחומר כן דרך חסה מכפיף כו' מה ענין מינים שנלובב לחסה
המכפיף ועוד חומרו ד' לח ידעתים חוור ומוכירין פעם חסרק שלשה
המה מטיבי נעד כו' מי הניד לו שחוח' נ' מטיבי נעד וכו' הס ד'
מינים שנלובב והלח הכתוב מפרשם זריר מתנים וכו' ועוד
מיך יחוור להוכירן חסר שהפסיק נענין דרך הנסר וכו'
ונענין תחת שלם רגוה חרץ תחת עבד וכו' תחת וכו' שלשה המה
קטני וכו' הנמלים וכו' השפנים וכו' מלך וכו' שממית וכו' מיך יחוור חסר
כך לומ' ענין לובב חסר כל שהפסקה הוחת ועוד חומרו והס נרחין
קטנים נעיני בני חדם כו' ומי פירש להם כו' חכמים שנחמר והמה חכמים
וכו' והלח פסוק זה נחמר למעלה על הנמלים ושפנים וחרנה וסמנית ולח
נחמרו נפעם רחשונה שהוכרו מיני לובב ולח נשניה כשחור ומוכירין
ועוד למה לח דרש נעל המחמר הכתובים כסדרן ידרוש רחשונה פסוק
והמה חכמים וחסר כך יחמר וחזר להוכירן נפסוק ג' המה מטיבי נעד
שהוח חסרון ' אמנם נעל המחמר הוקשה לו נכתובים חסר חומרו
וד' לח ידעתים שהס פיר' והרביעי לח ידעתיו הי"ל נלשון יחיד ולח לח
ידעתים כחלו חוור חל כל הד' וחס הוח נפסוק ושנע קושנת נפשו שהוח
כחוח' והשניעי יחמר וחרנע לח ידעתיו חו לח ידעתי כמו שנפסוק הנו'
חומר תועפת נפשו ולח קועפות חף ידעתים מורה על דנרים רנים
וחס הוח שחוור חל כל הד' הס כן השלשה חינם נמקרח וכן נחומרו למטה
וד' מטיבי לכת הי"ל והרביעי מטיב לכת ועוד כי הלח חין נפסוק ההוח
ד' שהרי חומר זריר מתנים חו חים שמורה נחומרו מלח חו שחין הוריר
והחים נמנים כחסר שחינו חומר חלח זה חו זה וחס כן שלשה הס לנד
ועוד שחס חומרו דרך הנסר הוח שחין עושה רושם נהלוכו נם כל עוף
הוח כן ולח על ספורח נגוה מוללתו ה"ל לעשות רושם ועוד נחומרו דרך
נחש וכו' כי כמה וכמה דורסים ומהלכים על הנור ולח יעשו רושם וכן
נחניה נלב יש שנם נכל ענר מהים לח תעשה רושם ולמה חפש נלב יש

ועוד מה צורך למשל משלים לומר שדרך נשר בשמים לא יעשה רושם וסכן דרך חטה מנחפת ויוכל לחזקו נלי משלים ולא עוד אלא שאומר כמה משלים על דבר זה ועוד שאומר כן דרך ידידה שמדמה דרך חטה מנחפת על המוכרי' נאומרו כן דרך ולא שהוא פירש הת' ועוד כי אין צריך פירש כי יובן מהקודמים ואם כן הוא כפל ענין ועוד נאומרו ד' אם קטני תרץ כי כמה וכמה יש קטנים מהספנים ועוד תיך יתקדם לחכמים מחכמים ולא מחכמה יעשו דבר רק טבע הטבוע בם עושם יתנרך לעשות מעשיהם ועוד שהיל"ל שלשה הם קטני תרץ חכמים כו' ולא יאמר ומה שנקרא שידבר על לחריס שלא דבר בם עדיף ועוד מה ענין הר' דבריס ההם נמלים ושפנים קרנה ושממית ואשר ייחס לכל אחד מהם " אך ביון שלמה להודיענו תיך נתחייב ללמוד מדברי רבותינו ז"ל ולא נמים מכל מה שפירשו בתורה יפין ושמאל כי נלעדם תהיה לנו תורה שבכתב כדברי הספר החסוס ולא יעלה כח חכם בחכמתו להבין מתורה פירוש מוכיח לולא תורה שבעל פה על פי החכמים ולא ולמד כי הלא שלשה הם נפלאו ממני מה ענין פסח מצה ומרור מה הוא סוד התחדד יחד נכסה ממני תלי ידעתי מציאותם " לחמנם ור' מיטים שנלולב לפיכלו לא ידעתי מציאותם מלבי לולא קבלת ופירוש חכמים שקדמוני על ידי קבלת תורה שבעל פה כי על פי שפיטת שבלי הם לחקש בכל חכמתו לעמוד עליהם מי יאמר לי שפרי עץ הדר הוא האתרוג ולפר' הדר מלשון דירה שדר בחילן מצנה לבנה שלא כמשמעו וחילו לשון הדור ויהיה תפוח נאה וכילוח נו וזהו כל החילמת עוזי' פירות וכן כפות תמרים למה תקח ליבה של תמרה ולא כפות הרבה נלשון הכתוב כי נם שבפת כתיב חסר ו"ן למה תניח המקרא נעד המסורת בהיות שיותר יקדם המקרא וכ"ש שהם הוא יתנרך מנוה להללו נמה"נ על פי המקרא למה תמעט בהילולו ותקח ת' ותסמוך על המסורת ו"ת המקרא למה תמרה טול נ' כפות תמרי' להלל נהן הת הנ"ה והוא חילו כוטל תלת לולב שנאום' התורה תמרה רומו אל התמירה היא המקרא ונאום' להלל רמז אל המעיטו במיטים שנאמו להללו נהם ואתר ואמר ליבה של תמרה כלומר שנם היה תפשר לייבש הכל ויהיה תחר מהתריות שעליו נפרדות ויהיה המסורת על היות כף אחד ולא נ' והמקרא על ריבוי העלין ולא לפרש המסורת מלשון כפיקה אלא מלשון כף ת' ולא יהיה ליבה של תמרה וכן ענף ענף עבות מי יאמר שהוא הדם שהם על היותו מציבה נעלין נם היות הוא כיולא בו ושמא תאמר שחיו דרך להלל בזית לזה הניח סתם ממה שכתוב הניחו עלי זית וכו' שהם לא היתה רק לסבך בעלמא למה בזיתים ולא בענפי חילן סרך תך הוא שעל פי דרכו יש נד הלול לעשות המצוה על ידי זית שהתורה יונקת ממנו על דרך מוליכי נכורים שהיו עושים שתי עטרות זית וכן בערבה מי יאמר וכו' ולרמיה שהומר ד' לא ידעתי אז שנע"ם ולא דרך הכתר וכו' הניח משלשה המה מיטיבי לעד והוא כי מתשר הקשיהו נכתוב ההוא אי תפשר שחוור חל ורויר מתנים כו' ועוד מזי מטיבי לעד ומטיבי לכת תך הוא לומר רחה תיך מלתו יתנרך הוא שהר' מיטים שנלולב הם חלה שהרי הנ' פסח מצה ומרור המפורשים נכתוב תין כל אחד רק כ"כ בוריות לחריסם כתשר על תרנעה תלר שאם נת' הם מטיבי לעד שיעצרו לחט לקיימם וכר' חלה הם מטיבי לכת כל אחד רק בוריות נפלא יותר מעל השלשה והפוך הוא כי השלשה מפורשים ולא חלו תך תין זה כי אם שחלה הם כמפורשי' עם שלא ניתרם הכתוב וזה תמר חלו ר' מיטי' שנלולב שכל ת' רק ולוקח לו מהן להלל כו' שמורה כי מלתו יתי' הוא להללו נחלה כי אם נלבם לרוץ לחריסם להורות לת נניו ישרחל כי חלה הם תשר כיון נתורה שנכתב למען חוק ידינו לנלתי סור מכל תשר יורונו מקבלי תורה שבעל פה ועל כן חור ואמר ור' לא ידעתים ואמר חור ומוכירן כו' כלומר לרחיה סר' שלא ידעתים הם חלו רחה שחור ומוכירן כו' כלומר והוקשה לו שהרי יש כמה פסוקים נתים שידברו על דבריס לחריס ותדרשה מתשר מוכירן לחר כך יורה שנומרו ר' לא ידעתים הוא שענין לחר לזה אמר והם נרחים קטנים וכו' מי פירש להם וכו' והוא שהרי נפסוק ד' הם קטני תרץ הוקשה לו כנומר לעיל שתי תפשר לחזור חל הנמלים וכו' שיקרחם חכמים ונם מחוכמים כי חכמת מה להם וכל עניינם הוא טבע הטבוע נם הוא יתנרך ונם ייקור תומרו והמה ולא אמר ר' הם קטני תרץ חכמים מחוכמים תך הוא לומר עם ר' דבריס תרחם קטנים נתרץ נעיני נני תדם והמה תשר פירשו להם ליסרחל שהם חלו היו חכמים ושמא תאמר כי נם קהלת היה חכם מכל האדם ולא ידעם ותיך פירשום חכמים לזה תאר מחוכמים כלומר שלא מחכמת שלמה פירשו רק מהיותם מחופפים מחתו יתנרך נתורה שבעל פה למשה מסיני כי על זה וכיולא בו נלטוינו לא תסור מן הדבר תשר יגידו לך כו' וחם כן חל תחמה על ההפסק שבין פסוק ור' מיטיבי לכת לפסוק ור' לא ידעתים כי נם מה שנאמרים שהוא שלשה הם קטני תרץ כו' נם הוא ידבר על זה ומזה נדע כי תומרו למעלה ור' לא ידעתים הוא נם כן על דבר זה כי מה לנו שיודיענו שמפרשי הר' מינים הם חכמים מחוכמים תך הוא כי הנה למעלה תמר כי מעצמי על פי שכלי לא ידעתים תך דע

רב פנינים ביאור משלי ל לא

יָד־לֶפָה׃ לג כִּי מֵיץ חָלָב יוֹצִיא חֶמְאָה וּמֵיץ־אַף
יוֹצִיא דָּם וּמֵיץ אַפַּיִם יוֹצִיא רִיב׃

לא

א דִּבְרֵי לְמוּאֵל מֶלֶךְ מַשָּׂא אֲשֶׁר־
יִסְּרַתּוּ אִמּוֹ׃ ב מַה־בְּרִי וּמַה־
בַּר־בִּטְנִי וּמַה בַּר־נְדָרָי׃ ג אַל־תִּתֵּן לַנָּשִׁים חֵילֶךָ
וְדַרְכֶיךָ לְמַחוֹת מְלָכִין׃ ד אַל לַמְּלָכִים ׀ לְמוּאֵל אַל
למלכים

הארץ ומחנדין קיומה כי חרבנות שהחריבו נ"ה הלח גם לכללות הארץ הרגיון כמאמרם ז"ל חלו ידעו החומות כמה חסרו בחורבן בית המקדש לח היו מחריבין לוחו והוח כי מתמלית הסבע היה גם רב להם מעשה ולכן לח יחוייב הנין בעולם על דבר מגות מיכים חלו ותחת ד' שנטרף עמהם הרביעים לח יוכל שחת •

(כב) כי רחה מניחותם החחד תחת עבד כי ימלוך הוח כ"ג עבד לסנחריב בלתי רחוי למלוך לפי מולו לולח נזרקו יק' על שלש פסיעיתיו ככתוב למעלה ומחו נעתר למלוך רגוה הרץ על היותו עתיד להחריב בית המקדש המקיים העולם וכן בנכל הוח האן הרע שהיה רעב ללחם בהיותו במלחמ' עם מרדכי כמאמר המתרגם בחגילת חסתר ויבטע לחם ועל ידי כן נתעתר לקנות חת ישרחל לחבדם ועל ידי כן רגוה הרץ כי חם חין ישרחל חין הרץ כי כשרבע רוחות כו' כשם שחי חפסר לעולם בלח ישרחל (כג) ותחת יון השנחה חסר לח שיה מלך ותבטל למלכים גדולים כמפורש למעלה על ביחור פ' זה שעל ידי כן בחו לבטל התורה המקיימת הארץ כי המה בחו על ישרחל לבטחם תורת ה' ולהעבירם מחוקיו יקבדך וכן על הרביעית היח שפחה כי תירש גבירתה כי לח נתמלחה לור חלח מחרבנה על ירושלם כי תבח כח טומחת סמחל ברו של עשלך לרשת חת הקדושה ולהחריב חת המקדש המעון פעם שנית כי גם על זה תרנו הארץ בחרבן הבית והיות מוסף על פעם הרחשונה ולכן לחר שד' חלה מחחלתן עליהן רגוה הרץ ולח היה להם תקומה לח היה הכרת הדמות ד' מיכים לעניכם שעל ידי כן יהיו חלה מוולחם שבלעדם יתבטלו מן העולם (כד) חך עיקר הדבר הוח שעם היות שד' חלה הם קטני הרץ קטנים בעיני בני חדם גדולי' המה לפי חיכותם כי חסר פירסום להם לישרחל המה חכמים מחוכמים מחכמתו יתברך הוח דעת עליון בתורה שבעל פה ועליהם יחות לסמוך כי הם קבלו החמת והלדק •

(כה) ושמח תחמר חף כן חיפה שתחת גליות חלו רגוה הרץ מה דבה וכותם שעמדה להם לנבובד כינר שלפה דורות הוח וכנו וכן בנו ובגלות מדי לח לקה חחשורוש עם היותו עיקר כמו"ל כי יותר היה חפץ לחבור חת ישרחל להמן מהמן עלמו לקבוהן כמשל בעל הבל ובעל החריץ שבעל כן עם היות המלך מוכר נתן לת טבעתו להמן הפך הרחוי כי הקינה הוח הגיהן וכן יון מה זכו שלח הפילם מיד עד הפלינו לעשות רע וגם לחר כך כמשך מלכותן ימים רבים ועל הכל יתבדל קושי גלות זה כי החחרון הכניד ויחריך לו הוח יתברך במלך מלך ועוד ידו נטויה יגל כן חמר על החחד לל תחמה כי הן חמת שהכשדים זה העם לח היה כמו"ל כי הוח מעפוחת קדמם חיוב וערב לל לבו להלחם גם ולהפילם ווה חמר הגמלים מסולני עוז וחשובות הנה גם עם לח עז להחריך מלכות' ולהתנדל לך ויכינו בקיץ לחמם והוח כי ימי קרח שעבודינו לפחיו וגשם נמשל כמו"ל על הנה הפחיו עבר ולכן ימים הקודמים לנרה קיץ יקרלו וגוה יחמר ויכינו הכשדים הנמשלים לנמלים בקיץ טרם הפחיו והגלות לחמם לנפשם לחיות בו כמה שמחו בימי חזקיה פסע נ' פסיעות לפני בלחדן בעבודתו יתברך על הקדים המלך כבוד חזקיה לכבודו יתברך כי על כן זכה ממשך מלפוחת ג' דורות (כו) ועל מדי הגמלים לפשיט גרם מעלה גרה נפה לך פרסה לח יפרים כמדי שדבר טוב נפה לבנות ירושלים ולחר כך ניטל העבודה המתייחסת לפרסה כי לח נתן רשות יניחו הבעלי פרסה להקריב קרבנות וזהו פרסה חינגו מפרים חו על דרך רז"ל במדרש רבה שמדי יקרח נמל על כי לו סימן טהור וסימן טמח כן היה בו שהמלכה היח לפחתר טהורה וחיבה טמח והחזיקם נחמר בספן כי כסומני הגמל לו ויחמר הנה הספנים הם המדיים עם לח עלום לעמוד בפני חלהי ישרחל ולח לקה רק המן לבדו והגלויס חלין לך ויסיתו בשלש בחיקם למחבה ומסקור כמה דחק חמר שלעים מחבה לשפנים כי שם ניחו בשלש חוק מנח עליו רעה כי לקח חת חמתר לחבה כי היח ניחו כי חין בית חלח חבה ווכותם עמדה למדיים כולם (כז) ועל היוכים חמר כי חין ברירך לומר חחר מלוך מלך ניון כי חם גם בומן שחין מלך לחרבה ההוח ויבל חוכך כלו כי לחדות היה לו לעם כלו כדרכם עוד היום (כח) ועל הד' חמר שמחית וכו' והוח מ"ל שהוח בוכות ידיה כי ויעש גם הוח מטעמים וכה והיח בהיכלי מלך והוח ענין משך דרכנו ממש וקרחו' שמחית על שנשמעה בית חלהינו כי בית רחבון חלכחי עליון שרפוהו כמודע מרו"ל ועם היות רמז הד' מיכים בגלויות לולח קבלת רו"ל חין מבין כמדובר (כט) והרחיה שהם חלו בלי ספק כי הלח עם היות פסח מלה ומרור מפורשים בכתוב לח ירלנו בני חדם רק מטיבי נעד לחמם חך ול' מיכים שבלולב הם מטיבי לכת כדברי המחמר שכל ח' רק כן' חך חין

וה כי הם חסק חלוה חסר נתן בלבם לקיים תורתו שבע"פ ולהעמידם על החמת לטוב להם • וזהו הדרך הנרחה בכתובים כלם לפי דעת רו"ל במחמר המוכר לעיל וביחר המחמרים חסר הוכרנו חנגדי שם ד' :

קצט (לב) חחרי הוהירו חת החדם על יקון בחרבנה הגליות כי תחת שלש רגוה הרץ וכו' ועקידים לפרוק משחם מעליך חך למהר לח הקץ לח ולמד מדות טובות מד' קנטי הרץ ותסוד חל ה' וירחמך כי לים נגזר הוח חריה יהודה מפיח בן דוד יבח לך כו' כמדובר למעלה חמר עקה הם יפנה לבנך בגלות החיל הזה ברחות עלמך שפל ונכזה להרהר חחר מדותיו יקנרך שעודיו בגבול ושפלות חל תפיח לבך כי הלח הוח לטובתך בהחפשך בשביל התפשך בעולם הבח וחם יעשך מהגבול סומות והרהרת שלחה בגוה ושפל בעבוד חת ה' כי חהלך קדורנית בעבודתו ותבח לו לומר ממולח דבר חלילה סות עבוד הלהים סיס יד לפה וחל קוליח דברי ההרהור מפיך וזהו וחם זמות והרהרת סיס יד לפה מלדברו ולחה תכניע חת לבבך ויגרך יוסף יום עד תסיר מתוכך מחוות ההרהור רע ההוח כי החי יקן חל לבבו (לג) ולח יעלה על רוחך לומר כי טוב הוח להחליפו מפיך ותשיחה להסקיטה ויהיה לך זה כעניו החדם שמוליח דרך חוטחו לחוץ כיחו ומילוסו ויסחר הנוף נקי כן הטשה להוליח מפי מילוס ההרהור הרע ותשקוט לוחו ותשחר נקי ממנו כי לח טובה העלה הסיח רק סיס יד לפה ותקים בו בתוכך עד תטהרנו פי הלח מיץ חלב יוליח חמחה והוח כי דרך מוליח חמחה ממיץ חלב כחשר רחיתו בעיניכו הוח לסיס יד על פי הכד חו המוד ולסותמו חו בלמיד פתיל וחו יקיפו היטב פעמים רבות והוח בתוך הכלי ושם מתפשך ומתמלה החלב לחמחה הטובה כן גם חתה סיס יד לפה והקיש בתוכך יום יום על לבבך עד תטה רעיונך ולח תחשוב כי טוב לך להוליח מיחוש רעיון הרע מפיך ותשיחהו ויודק וישקוט כמשל החוטם הוח החף כן תריק חרון חפך על הדבר ותבוח כי מי יתן והיה מתרוקן לבבך ממנו בהוליחו מפיך הסוגה כמריק הניקך מתוך חלל החוטם לך חדרבה ידמה למוליח החוגה מיץ עלמיות בשר החוטם עלמו שיוליח דם חיותה ולח הפסולת כן גם הרהור הלב חינו דבר שמיפקך פקיד דרך הוגלה בכיחו של חוטם שניקך ושחר מקומו נקי לך רעיון רוע ההדם חבורי מחבר בעגם בחיכות החדם ועגם לבו ולחך יקרוקן וישחר החדם נקי ממנו וחדרבה יוליח מתפליחו דמו וחיותו ויומות בעומו כי בנפשו ידבר כי כ"ם דפקר כי יערב חל לבו להוליחו מפיו כי יטמח גם פיו ולשונו כחשר נטמח רעיונו ומה גם כי תהיה חחיוה לחרי כן לטמחו בעגם לבחות הטומחה כי עד כה היה רעיון ולה יודע למו כחשר בהוליח הדבר מפיו בחופן שטוב לו למתק מרירותו בתוכו ושמח תחמר הלח שם יפיחנה לחים חחר בנפשו יהיה לו מעיר לעוור להטהר וכל ת' יריק מעט בחתק לשונו מהרהור הרע ויהיו כשני חפים לו חוטמי מריקים ונועלים נבלתי טוב ויבחרו בטוב ויטהר המהרהר לוה חמר ומיץ חפים יוליח ריב שהדבנה מה שיחמלה מצ' חפים הוח לריב שלחר שהעיו פנים לדבר דברי הרשורין הרעים נגד ה' לל פני רעהו ימשך להתפקר חחר כך ממנו וחלין יתברך ויטיח דבריס ויריב חלילה

נגד קונו לכן עלתי תקוס כמדובר :

לא

(א) ר מה שכיוה חת שמו פה למוקל וענין הכתוב יהיה כי מין מלכי ישרחל חסר יבחר ה' בהם כמלכי הארץ שמלכותם שרחה ונחוה רק לה' המה לעבוד עבודתו יתברך ולהיטיב חת העם נדרך ה' ועל כן נלטו' יקח ספר התורה והיה עמו וקרח בו כו' ונבח חל הענין והוח כי דרך מלכי הארץ שלש שיסרס חמס ויוכיחס נדבריס קשים ומה גם לחרי מולכם כי יבושו מהניד הדבר בפרסום לולח כחשר דברי המוסר הם מבח דבר ה' כי כבוד הוח להם ע"ד מעשה נבוכר נחלר שכתב לכל עממיית הסר יסרו ה' • חמנם מלכי ישרחל ומה גם של בית דוד חסר מלכות' לה' הוח לח יבושו מלספ' דברי תוכחו' חסר תייסרנו המו בהיות' חמרות טהורות לעבוד חת ה' ונהכיר זה שלמה המלך ספר נפיו ונספקיו חמרי תוכחות מוסר חסר ייסרנו חמו ביום חתוכתו חת בת פרעה והיה יום חמוכת היושב ויישן עד ד' שעות ביום ולח בוש כלנו דברי המוסר מבח דבר ה' לחר שהמכוון לעבודתו יתברך עם היות גדולת מלכותו עולה על גבי כל מלכי הארץ לפניו יתברך היה נחשב למלך על כל הארץ ולח לפני בני החדם בלבד כד"ח ויסב שלמה על כסח ה' וז"ח דברי למואל מלך כלו' מי שלמו ג הוח מלך שחיבו כשחר מלכי שלח יתייחס למלך רק לעשם ולח לפני הם חך זה גם לפני הם ית' היה נחשב מלך וזהו למואל מלך כי למו חל היה נחשב למלך על כל כבודו זה לח גנה לבו מלספר חסר יסרתו חמו כי הן דבריו לחמר מבח

חסר

דרך שני

למלכים שתו־יין ולרוזנים אֵי שֵׁכָר׃ פֶּן־יִשְׁתֶּה
וישכח מחקק וישנה דין כל־בני־עני׃ תנו־שכר
לאובד ויין למרי־נפש׃ ישתה וישכח רישו
ועמלו לא יזכר עוד׃ פתח־פיך לאלם אל־
דין כל־בני חלוף׃ פתח־פיך שפט־צדק
ודין עני ואביון׃ אשת חיל מי ימצא ורחק

מפנינים

למלכים שתו־יין ולרוזנים אי שכר׃ פן־ישתה
וישכח מחוקק וישנה דין כל־בני־עני׃ תנו־שכר
לאובד ויין למרי־נפש׃ ישתה וישכח רישו
ועמלו לא יזכר עוד׃ פתח־פיך לאלם אל־
דין כל־בני חלוף׃ פתח־פיך שפט־צדק
ודין עני ואביון׃ אשת חיל מי ימצא ורחק

יא (י) דרך

שני יתבונן משל זה בנפש כי היא נמשלת חיל בשמה כי היא בשובה חיל אלוק ומעשים טובים ובסיגופים בנפשו׳ כל ימיה ויאמר נפשה קדושה מי ימצא זה ח״ש לין ספק שבנשמות הכולל לא יקלקלו בגדרן כנודע ובמ״ל שבשבילה נברא ב״ה את העולם בשמחות של צדיקים במלך הם בשחות קדושות מאד מעולם המלוכות שבודע בשמת שבעליהן לא יטו מדרך הטובה ולם יסה יחוק זכרי ואמר נפשת חיל היא העושה חיל אלוק ומעשים טובים בשמחת בלי ידעת ההפך למה שהיא מעולם המלוכות מי ימצא וזה לומרה כי גם שהיתים נעל בחירה לם יחטא תשיבנו עד ה׳ ולא תהיה מכור׳ לעם נכרי הם בחוק הטומאה כמאמרם בספר הזוהר ס׳ משפטים שהוא כי קדושת

שהוא הוא׃ רב (י) הנה ידוע כי עיקר פרשה זו הוא על הנפש או על התורה ועניין החפץ הוא משל ומליצה וחפץ על פי כן נמשיך

רב פנינים ביאור משלי לא

מְפַנִּינִים מִכְרָה׃ יא בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ וְשָׁלָל לֹא
יֶחְסָר׃ יב גְּמָלַתְהוּ טוֹב וְלֹא־רָע כֹּל יְמֵי חַיֶּיהָ׃
דרשה

(יא) בטח בה לב בעלה. ואם נאמר שהוא מדרך הנשים שהן מתביישות לבקש מבעליהן ומתירא שמא יכעוס עליה ויאמר לה למה את מבקשת ממני כל כך ולכן אינה מבקשת ממנו כל צרכיה אלא מוכרת מנכסיה בסתר ומשתמשת בהם ואין בעלה יודע מזה לכן אמר שבעלה בוטח בה שאינה מבקשת ממנו כלום ואינה מוכרת מנכסיה בסתר אלא הכל בגלוי ובידיעתו ושלל לא יחסר שאינה מוכרת מנכסיה בזול אלא בדמים יקרים ומשתמשת בהם בסתר ואין בעלה יודע מזה לכן אמר שלל לא יחסר:

(יב) גמלתהו וכו' יספר שבח גדול שעשה שהמשיך טוב את הבעל ומנעה רעה תמיד בהתנהגו' אחר תקוותיו לא כן אותה שאינה מתנהגת כן אלא מרדנית ומקנטרת לבעלה תמיד ומכעסתו ומנעה ממנו טוב ומשיכה אותו לרעה ולכן אמר גמלתהו טוב ולא רע:

(יא) בטח בה לב בעלה. ואם נאמר שהוא מדרך הנשים שהן מתביישות לבקש ממנו כל צרכיה אלא מוכרת מנכסיה בסתר ואין בעלה יודע מזה לכן אמר שבעלה בוטח בה שאינה מבקשת ממנו כלום ואינה מוכרת מנכסיה בסתר אלא הכל בגלוי ובידיעתו ושלל לא יחסר שאינה מוכרת מנכסיה בזול אלא בדמים יקרים ומשתמשת בהם בסתר ואין בעלה יודע מזה לכן אמר שלל לא יחסר:

(יב) גמלתהו וכו' יספר שבח גדול שעשה שהמשיך טוב את הבעל ומנעה רעה תמיד בהתנהגו' אחר תקוותיו לא כן אותה שאינה מתנהגת כן אלא מרדנית ומקנטרת לבעלה תמיד ומכעסתו ומנעה ממנו טוב ומשיכה אותו לרעה ולכן אמר גמלתהו טוב ולא רע:

מפנינים מכרה: יא בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר: יב גמלתהו טוב ולא־רע כל ימי חייה:
דרשה

מעשיו וכמה וכמה יקבל הדבר מהגרלה נחום ומה גם כי לפעמים אין לדעת נתן לוקח גם זונו בפעם הראשונה ועוד כי אחר שאין דבר שלא בהשגחה למה יגרע הזוג הראשון מהיות גם הוא לפי מעשיו היקבן תהיה נזרק הלוח ממעל דבר נלקי מקוקן ומה גם דבר גדול כזה שיהיה לפי ההזדמן ולא לפי מעשיו והלא הין זיווגי של אדם חלק מהש"י וידוע כי לא יעשה ה' חלקים דבר אך בפשטו כך הענין הוא כי טרם יצירת הולד מכריזין את פלוני לפלוני והוא לפי ייחס נפש הפלוני ההוא מזווגין לו קשה שתקרייהם נפשה עם נפשו כהלכה גם היא תהא נחלה נפשו מתחת כנפי הכבוד כי אין לך דבר שאין לו בן זוג שיהיה זה לעושה זה טופל ונפשע ועל כן מי שאין לו חפץ אינו שלם מיחסר מנפשו הבת שלה מעין מקורו ועל ידי כן כשנוסע לדם לקח בת זונו בהזדווג חומרו עם חומרה לבשר לבשר נפשותיהם שלו ושלה הסר הם כחזדים ניקם מקורם יזדווגו ויתלחדו גם המה ומה גם ע"י טוב הכוונה ויקהו' מהם כח נפשני בנער הילד כי בהספיע בשר בשר יספיע נפש בנפש כנודע ל ודעיש הן ועל ידי כן לה יגיע דבר נלקי מקוקן כי הם הן רקוי והגון מורם מהם כיוצא בהם לפי ערך שמותיהם כי ח' המה מייחם ומקום ח"ת הם היקה נפש החיים מגוע בחינה ח' מבחינו' ייחוסיה' ונפש החסה מסוג אחר שלא יתלחדו הנפשות בעצם על הפרש החייקסות' ופרי בל יעמוד מקוקן כרחוי לכן יזדווגו מלמעלה קודם לת בת זונו בהזדווג חומרו עם חומרה לבשר לחד נפ ייחס נפשה הניתן לפלוני יזווגו וייחדו לחסה בנפשה מקבלת חל נפשו בסוג ומקור ח' וזהו הנקרא זווג רחמון חך להיות שהבחיל' הפניות ביד הקדם יקרה סיקפרדו במעשיהם כחסר יגדלו הטעריס הוא והיה כי לפסיר זה יפנה דרך לת טוב ויעקם דרכיו והיה חסת חיל והנה חלחי מפנט ה' להיטהרכה לו כי לת יכוח שבט הרשע על המדקת במעשיה לכן יקנכה לרעו המיוד ממנו והחיים חסר מיבדה לחרפ יקח לו לפי מעשיו וזהו הזווג הב' הוא הסר הוא לפי מעשיו שהוא בהגיע עת נזמיים החרי נדלם שלה יזווגם רק לפי מעשיו וע"י כן יקרה שלח בת זונו יסירו ממנו כחמור ועל כן יקבן כיוצי רז"ל זה כמתק למוצם בחומרם דרך חיים לחוד אחד הבדלתו והוא כי לת תקרת חנדה רק דבר אחיה לו להדם והבדלו דך זה ילדק כי זווג הרשעים ניקבה לו והסר הולדתו היה כחבודה ממנו עד יוכה על פי מעשיו • והכא להיות שלא יצר מהיות קשר מה לחשת חיל עם החיים חסר הוא זונה והסירוה ממנו לפי מעשיו לכן יקעקר הקיים ההוא שלם יסוד ויתקן מעשיו גם ה' יסיר לו מבדלתו חסר נתנה לתרעהו וימות החיים וסר לקחה ויקהנה בן זונה הסר חבד חוטה מחלה ולת סיעשה עול חלילה להמית חיים ביסר' למען הסיר בשת החיים חל חיטה הרשעים כי גם זחלהי עולם ה' לת יצלר ממנו להיות לוטה ומניט כל מעשה היים וחיים טרם יעשון כי עם שהבחירה חפשית הוא יקנרך לוטף ויודע חסר יבחר כל היום ובחכמתו יקנרך הבלתי בעלת חקליט ידע לחדם ההוא חת עתו חסר יסוד יכסר מעשיו בחופן שהיה רחויה להסיב לו החשה חסר יסוד יסירוהו ממנו ומהור יתהרכה הוא יקנרך לחיים חתר המעוהד לפי מעשיו קו לפי קלנת ימיו מחתו יקנרך למות נימים הסה בזמן ההוא חסר יסוד ירחץ בעלה הרשעים בן זונה ותהיה רחויה חלין ויסחלק החחרון ויסיד לרשעים הוא יקנרך חת נדחו על דרך מאמרם ז"ל שנעון החד נניס מהים בשהם קטני • והלח הסב"י וחכמי החמת לתרוטו ענין הגלגולים כי הקטני' הכתרים בשו להכרית קטנים מעת לידתם לפיהות ובחיות שוטות כמודע מדבריהם יהם כן קיך יתוהו בעון החד הוה שם מהיים על דבר נפש הילד על מעשיו הרשעים נגלגול הרשעים הך הוא כי הוא יקנרך ידע הסד יבחר החיים הזה נמעשיו ומהו נולד לו הבן זרק בו בשמה העתידה ליכרת בעת יעות מעשיו וידחק עליו ויכופר עונו בחופן סיעשות ד' המיוחת הל הסועל בשפטו ולדק ולת סהידיעה מכרחת חלילה רק שנלוי לפניו יקנרך הסר יבחר החדם בחפשיות בחירתו כמודע • כללי הדברי' כיהיים הסר החשה הכשרה היה בת זונו לרוך זכות רב לשמהרב' לו הוא ית' כי בהעוותו יסירוהו ממנו והיקה לחיים לחר הטוב ממנו סיקנה חותה כעת בעשיו הטוביסות יחבן הוא ענין הכתוב חשת חיל בחידתו של בן זונה מהזווג הרחמון מי יתלת חנידתו שלח יגרום בחטת ונקנן לולתו ז"ת יתלת הלודק בחבירה והוא כענין רז"ל דרך היים לחוד לחוד חחר חנידתו חשבידה תקרת מלד עלמה כמפורש מטרם תקבן לוולתו זוהו מיעלת סיזכה נם הוא להיות בן חיל ותקבן לו מיד ונם לת יחמר היים לחי תחכסר נמעשי ונחבדנה בן זונה ותקנה חוטה בחעשי הטוביס ותהיה ו לעולם כמכורה חלי בדמי מעשי כי הלח ורחוק מהרחק מלילות הפניניס הוא מכרה שחשחר מכורה ניד הקונה חוטה בדמי מעשיו ק שהולה חלין עד סוב בן זונה להקן מעשיו חו בדרכיס תחריס חסר יעשה הוא יקנרך לבלתי ידח מבן זונו בדם בחופן ס חשת חיל קשה למולדה חנס מפחת הזווג הוא ונם רקוק להיות מכורה בדמי הם מעשים טוביס למולך בן זונה : ב (יא) בטח כי' נאלתהו וכו' לכולרה חמר בעוח בה לב בעלה בכל ענייני היסור והקר מעניייני הבית בוטח בה שלח יגלה דבר בלתי מקוקן מפתח ידה ואמר שהל"ל שלח יפציר שלח יקבתו לה יהבה בעוחו בה מדבר חסר לה כדת כי הם נם מטוב מעשיה שלל לת יחסר לו מסלול נם הוא לו מסלל זכויותיה ועוד לה מדה טובה זולו המוגע הל ענין הנפש והדת ובענייני ההנהגה והוא שחם עשה לה בעלה היוה טוב נומלה היה לו כענדו חך ולת רע שחם עושה לה הוא קיום רע ר"ל נומלה לו כענדו וזהו ולת רע כי חפני רע ח' כל ימי חייה לת תגמול לו עם היות שלח יבער יקיימה כל ימי חייה ייתר מפעם ח' : חו יחמר בוחר מוכיר מו"ל נעם הני נפי בחלי וכיון וכו' ובחתנויי נבדייהו כי רבנן ונטרן להו עד דחתו והנה לפי הדין לדעת נדולי הפוסקים יכול ללכת לעמר ג' ימים בלי רשות ויעשה בה שלח תקפיד חך המכיר תסידות חשתו יבעת בה יוחר ויוחר עד ישלול כל שלל רבו לדעת כל פרטי התורה ודיניה וכעשה דר' עקיבח עם בת כלבח שבוע : והנה לבח הל הבינור מוכיר מו"ל בחכילתה פרחם ויסתע יהרו על ונות בית חחלק שלל שבעון מתן תורה בית שהם יסרחל חלקה שלל התורה ורחוי לבית לב לחמה וה קרח שם ליסרחל נות בית ולקבלת התורה חלוק שלל חמנם יתכוונתה שבחבנו לחעלה על פסוק הט חוזק ושמע דברי חכמים כו' כי חין לך בל כל נפש ונפש מיסרחל שלח קבלה בהר סיני חלק המתייהם חלית ותה נם כל המחדשים חדושים והורחות הכל קבלה נפש המחדש חלו והוא מחמרם ז"ל חפילו מה שהלמיד ותיק היה עתיד לומר לפני רבו הכל מפיו ונשמות רבה לחמרו בפירש כל מה שהיו עתידים החכמים לחדש הכל קבלו מסיני והוא כי כל העקרים ליולד מהיום ההוא והלחה עד סוף כל הדורות נפשותיהם שם נחלקו ושם היו וכל הנפשות יש להם ייחס בתורה כל לחת בת' מבחינותיה וכל לחת החלק שהוא מתייחס חליה מלו ניתן ו החלק ההוא לחדשו פה כל נפש ונפש בדור חסר יבח בו לעולם הוה והוא מחמרם ז"ל על ונית בית כו' כי רחם הפסוק מלכי לבושת יהודון יהודון פירשו על חסר היו בחתן תורה בגוף ונפש שהיו נרחעים לחחוריהם בשמעם הקול ומלחכי לבושת היו מדדין לוחם חחר כך חמר כי כל נפש מסוללת נוף הנקרחת בות בית ה' כי שם בוחה עדין מלו חלק שלל שכל לחת נטלה חלק בחתת המתייהם לה כי הוא שלחה ולת יקחדם בעולם כי חם על פיה כי כן לה נפסקה הלכה שחלקו בה הוא יקנרך ויסיבה שלל מעלה ניתני רבה בר נחתני כי חם על פיו כי מלקו היוה וכן בהומרו יקנרך חליעזר בני חומר כו' והלח התורה שלו יקנרך היה ולמה יוכיר שם יהוה חבה וכן בנמרח שחתר חליהו שהיה הוא יקנרך חומר הלבה בשם כל חחר מהנחים ומחורחים חוץ מר"ת ומה לו יקנרך לומר בשם בני היים חדש נם בני היים חך הוא לקח לכל חחד חלק בחינת נפשו והנה כתבנו למעלה על פסוק חם תנקשנה ככסף כי הסר לו חלק נדול בתורה שקיבלה נפשו מהו לת יעלה על רוחו שבלי עמל ויניעה חבת לו חחר הולדו כי חדרבה מסבחים חותה ממנו בהולדו ולת קשוב חליו עד יפקוד על הלקוח בית המדרש יום יום ויבע וימלח כי יגעת ומלחת החמן וכך היה דרכה של תורה כו' חמנם חסר לפי חלקו כי רב לנרוך יגיעת עשר נחים ויגיע נחנים לת ישוג כל חלקו ונבת חל הניחור חמר כי חסר היה בחמת חסת חיל חין ל"ל חם שנה לו שחים ירחק ממנה להיות יוסב תהלים ללחות תורה שיגעת בה לב בעלה שלח תקפיד כי חם נם עד ושלל לת יחסר שהוא עד סוב נפשי לקנות כל השלל חסר שלה לחלקה מהו נסיני שהוא בלתי מוסג עד סוס כל היגיעה מחפסרים כמפורש על חם תנקשנה ככסף והו ושלל לת יחסר הוא השלל החמור על ונות בית חלק שלל כחפוכר והוא כעיבדה דרכי עקיבח עם בת כלבח שבוע

(יב) ורחה לת מה רב טוב מדת סחסת חיל כי יקר על מה שנטה בה לב בעלה תקפיה לעשות כי הנה נמלתהו טוב ולת רע חין לרוך לומר שלח הקפידה

יג דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ כַּפֶּיהָ׃
יד הָיְתָה כָּאֳנִיּוֹת סוֹחֵר מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ׃
טו וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ׃ טז זָמְמָה שָׂדֶה וַתִּקָּחֵהוּ מִפְּרִי כַפֶּיהָ

נטעה

יג דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה : יד היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה : טו ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערתיה : טז זממה שדה ותקחהו מפרי כפיה

(יג) דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה. וכן תומרו חפץ בפיה כי אין החפץ מתייחס רק אל הלב וכן בתומרו היתה כאניות סוחר ירחה שהיתה כאניות הולכת בשוקי' וברחובות לבקש לחם מן מלחבה להרויח ולשבוע לחם ואיך יבאנהו בדבר שאין לחשב מדה רעה היתה והיה היה לחפצי לומר כי היתה הולכת מבית לבית ומחצר לחצר אך הרחק לא תרחיק ללכת אך מלומרו ממרחק תביא לחמה שהולכת דרך מרחק : אמנם יאמר רחה נא טוב מדתה כי לא דרך נפיש הצוזנות כרכי ניקס לדרום ולתור בדברי הבאי כמוזרות בלבנה חוקרות ודורשות במופתי וולחם וכיוצא כי היו לא כן רק כל מה שדרשה וחקר' חיפו רק לאמר ופשתי ללחם ניקס כי רחתה כי תחי לדיק לדרך הרבה ולחם לחן היו לה מי לה לכלכל ניקס בעוויתה ורחה כל מה גדלה לדקדק כי תעשה כחליה הכניה ז"ל האומר אל הלחם תלחמם תעשה לו לאכול ולה ולבנה תעשה בחרזונה כי הלא לאכילה היה נרחה חלילה מיעוט דרך ארץ כדורם לעצמו והלא הוא הפך מתמר כ"ע ויחי לחיך עמך חייך קודמין ולחיך הקדים חיין לחיי נעלם כך הקמה לך רבה לזכותה תעשה וכוח שע"י כן תצרה נרכה וכך הקמה לא תחסר כן הלחם הזה מלו היחלה לעשות במלחבה שתה לבה לחם לדקה והיו ובניה יחכלו בשחרונה וזהו וקעש בחפץ כפיה לומ' בעבור חפץ כפיה הלא הוא מחמ' הכתו' לפנים כפה פרשה לעני נמלח שחפץ כפיה הוא להחקדש בעלות הלדקה כענין כל עלמותי תזמרנה וכו' שחרו"ל שאין לחבר לו מלוה להחקדש בה כן רלתה החשח חיל הזחת יקדשו ידיה לעושיהן וזהו מה שוקעש הוא בעצם ולחשוב' בעבור חפץ כפיה היו הלדקה שכפה פרשה לעני ולפשר עוד לדקדק לפי זה למה דרשה גם פשתים יהיה די לה בלמר שהיו בעצם ולחשוב' בעבור חפץ כפיה היו הלדקה שכפה פרשה לעני נלמר ולח נפשתים על כן למר מה שדרשה גם פשתים הוא על כי וקעש בחפץ החלבלה המיוחדת לנשים כי על כן כופה הלים לח לחשתו לעשות נלמר ולח נפשתים על כן למר מה שדרשה ע"כ נחלבלה ע"כ כפיה כי היו לח נלבד בחלבלה היתה מופנת הלדקה כי לח גם כפה פרשה ע"כ רלתה כפיה יעשו נ"כ בחלבלה שממנה תבון הלדקה ע"כ רלתה גם בפשתים שנב' כפות ידיה עוסה מלבלה לסוור לו כמ"ם ובפיה תמכו פלך הוא פלך הפשתים החלוי בחויר ולח בלמר שהוח בדקה לכנעות למען מלו תעשה החלבלה יקדשו גם כפיה וקנמר בנקיקה (יד) והנה כל עמלה הרב בלמר ובפשתים הלא הוא כמדובר לחת לדקה כי בעד לחמה לח תלטרך רק מעט כי הלא היתה כחניות סוחר וכו' כי כחשר הסוחר ישלח חניה בחקוה לחפוך לו תשבר נפועל לח כן החשח הזחת בדחיה ו' כי חין החלח לחמה מסופק כחניות סוחר רק שודחי ממרחק קניה לחמה • ואם נרלה לדקדק לומרו כחניות בקמ"ץ הכ"ף ולח בשו"ל יחמר לכל חחד מהדרכים כי היו החניות והיו הסוחר וזהו כי זכויות הן סחורותיה הן נפשה ורוחה ונשמתה שעולות בכל לילה ומעלות ועורכות מלוחיה שעשתה ניום ונפש ורוח ונשמה הן הס לוכותה ועלמותה נמלח שהיו החניות והיו הסוחר שחלקי נפשה הן כחניות מוליכות למעלה מעשה המלות ושס בדמיונן ניתן שפע תורות ותופות להתעטר בס ונס היו סוחר להניח משס שפע פירות לעולם הוה ולח תעשה כסוחר שכל טוב הסחורה שמשלח חוזר חין המורס ממנה כיולה בה חו מעות דמי כל סחורות ולח יסחר כל מלומה בשחו לכתן שמה חלח ממרחק קניה רק לחמה מלומתם מפירות המעשה חלך הכל תשחיר למעלה לעולם הבח כמדובר • עוד חפשר לומר הנה מדרך נשים הס דנרכיות עלניות מעשניות יחניות כחשר למדו רבותיהן ו"ל נברכות רבקה מן הכתובים לחמר כי זו משולנת כל תפרוחות חלו דנרכות כי הלח כל דרכיה פיה לח היתה רק לחמר ופשתים המוטעים חל יגיע כפיה כי תחכל ולח עלניות כי חס וקעש ולח משעבים כי כל משוטה לח היה רק בחפץ כפיה כי כל חפץ כפיה שהוח למשתם עשתה בשמטם לחמר ופשתים נמלחכתה שבידה טוותה וגם לח יחניות כי הלח כחניות סוחר המשלח לחרץ מרחקים כן היו משלחת חניות וכיוחיה וממרחק ממקום שחין חנשים קניה לחמה יחניה כוה ד (טו) ותקם כו' יחמר כי השחם חיל הוחת ידעה ותתן לה דרשת רבותיהן ו"ל נמקרחות התורה כי עניך ועניי עירך קודמין ע"כ מה עשתה לחמרה הנה עניים מרודים בניתי ובחומותי הנמות בנותי והנשים בני כי חביהם חיש תס יוסד תהלים על נטח בה לב בעלה והלד השוה שבתם כי לקחות' יחמרו מה בלבל מוסף על הנערות מוהר הבתולה להוניח מבי נפשו חשה ניח חיסה נהוניח לפי כבודה והנה זחת בעלה תעשה בלמר חשה בעבור בקודם לחת חלחמה לה כי הוח קפץ כפיה על כן מה תעשה לשיספיקו מעשה ידיה לעניה ועניי עירה מקום נעוד לילה לעשות בלמר ופשתים המוכר ותתן תחלה לעניה טרף לביתה דרך כלל וכרים ונקבות וחוק לנערותיה הוח חוק נדוניח כי חוק ומנהג הוח בישרחל ותחמר כי מחלבת החשמורות בלבד תתן טרף לביתה וחוק וכו' ודעתה שעל ידי כן מה שתרויח ניום תחלח יד עני וחביון •

(טז) וה' כרוב חסדיו נרחות טוב כוונתה יבוה לח ברכתו שכתנה טרף לביתה וכו' והותירה עד שזממה בלבה לקנות שדה ותקחהו מהנותר ולח עוד כי חס שלח בלבד היתה ברכה נמעשה ידיה כי חס גם נחותות זו חשבה לח יסובו ריקם כי זממה שדה ומיד הוח יתברך הלניה ותקחהו ותמרו זממה כו' להודיענו שלימותה והוח כי דרך מכשים שירלו שדה רעיהם ויפקידו על העליון עד המכרו לו ועושה כן עובר לח קחמוד ויש טוענים מלה ולח יחמדו לחך יקחוו בלבם מי יתן ויתכרנו לי ויתחלוקו בלבו עד כח לח הפועל גם חמידה וקנין ויעברו על לח תחמוד ולח קחמוד לחמר כי הלחה הוחת ולח תמדה ולח הקחוק רק ומה המחשבה קלה לח דרך תלוה כי חס כחלו קין לה חשב בה וה' קנה לידה ותקחהו וכל יעשה וכל חפץ שיהיה טרף ניהיה מוכן נשדה וכרם כי חס לחלוקים יחמרו חיה דבר ויין חלחר להם הוח לכם ומעלכם לחתן יהיו כל מעשה ידיה לעניים ולחביונים כחומרו לחר כך חנריה וכו' ידיה וכו' כפה וכו' טעמה וכו' ולבל תהיה יראתה חס תלת השדה ליטע כרם ע"כ ה' ניהך חוחה ולח הולרכה ליטע נעלמה רק מפרי ידיה נטעה כרם טעל ידי פרי ידיה הוח מעות ניוח מעשה ידיה

רב פנינים ביאור משלי לא

נָטְעָה כָּרֶם : יז חָגְרָה בְעוֹז מָתְנֶיהָ וַתְּאַמֵּץ זְרוֹעֹתֶיהָ : יח טָעֲמָה כִּי־טוֹב סַחְרָהּ לֹא יִכְבֶּה בַלַּיְלָה נֵרָהּ : יט יָדֶיהָ שִׁלְּחָה בַכִּישׁוֹר וְכַפֶּיהָ תָּמְכוּ פָלַךְ : כ כַּפָּהּ פָּרְשָׂה לֶעָנִי וְיָדֶיהָ שִׁלְּחָה לָאֶבְיוֹן : כא לֹא־תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֶג כִּי כָל־בֵּיתָהּ לָבֻשׁ שָׁנִים : כב מַרְבַדִּים עָשְׂתָה־לָּהּ שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁהּ : כג נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעְלָהּ בְּשִׁבְתּוֹ עִם־זִקְנֵי־אָרֶץ : כד סָדִין עָשְׂתָה וַתִּמְכֹּר וַחֲגוֹר נָתְנָה לַכְּנַעֲנִי : כה עֹז־וְהָדָר לְבוּשָׁהּ וַתִּשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן : כו פִּיהָ

פתחה

נטעה כרם שהשכירה לאיש בפרי ידיה : (יז) חגרה וכו' נראוסה כי הוא יתברך כאן לה כח לעשות חיל בתוקו עוז קנקה לתיקון ותוקף כי עוז ה' היה לה לתנור אשר תחגור בה מקניה ותילו היקה וולקה היה תגור זה לה לקנות הומץ לבב וגאוה תומרה בלבבה לחי ותפסי עוד כי מלאתי חון לי ותעשיר ויהי לי נהלת שדה וכרם ובניתי כל הן יקר ונעים עתה מה לי עוד לעצבים לדרוש עוד לאמר ופסחים חי חכי שם חדרש להם כשם שקבלתי שכר וריוח על הדריסה תקבל על הפריסה ותקנה לחרס פלדוכיסור ועל מסכני בלילות שכבה וחיזן עד לור בקר יורח שתם כי יש לי כל לך חפץ חיל הותם תדרכה מה שקנרה נעוז ה' מקניה לא יוכל לעשות עוד לעצבים לדרוש עוד לאמר ופסחים חי חכי שם חדרש להם כשם שקבלתי שכר וריוח על הד

הקדוש שלה יתמו מכנסיו רק לבעלי תורה עד שבח רבי יוכנן שלה ליהנות מהתורה תמר שלה היה יודע תפילו מקרא ולא רצה לתת לו עד שאמר לו פרסני כעורב וכלב וכחזר הודיעוהו שחכם גדול היה חלח שלה רצה ליהנות מהתורה תו לוה לתת לכל אדם ותפשר שכך עשתה זחת כי רחשונה פיה פתחה במלת חכמה לומר שחשר תתו חכמה יבח ויטול כי הוח הרחוי להתפרנס מעין חשר עשה רבינו הקדוש עד שחמר לו רבי יוכנן פרנסני כעורב וכלב וחחרי כן תתה לבעלי חכמה תחרי כן ותורת חסד על לשונה שתפילו למשוללי חכמה יתנו וזהו ותורת חסד סנס שתיהו רחוי חסד הוח כעניו כעורב וכלב שהוח חסד בעלמו ולח נתורת לדקה (כו) ושתת תתמר מה לה עוד לדקה מחשר מנטרת נשרת כי רבנן ומנדלת נניה לתורה לזה תמר לוסיף ומבט' היה לליכות ניתה הס לליכות נניה וחיסה ורוחה שיכולה להתפרנס נזכות תורתם שהוח נסיונתה חך לחם עלינו שתחעצל מעסוק במלחכה לחכול ולחלק לתת לחניונים כי חס לחכול מפירות תורת חיסה ונניה לח תחכל מלחם עלטות רק מלחם וריוח שתודרו ותעשה מלחכה וחפור ותתן בידה ותהיה נמוכר ונפירות מתנת ידיה : ח (כו) או יחמר שעשתה כבת כלבח שנוע שהיה היחלה להתעות ולבחול מרבי עקיבה ילך וילמד עד שיחכם וחחרי נוחו מקץ י"כ שנה חמרה מי יתן ויתעבב עוד י"ב שנים חחרות שהוח לפנים מן השורה כן עשתה ותת והוח כי חחרי ספרו מהללתה בעלה על ידה נשורה כתחזר נודע בשערים בעלה כו' חמר הנה מפחלה לח המהיטה עד ינקד הוח מתנה מניחנו ללכת בי רבנן רק פיה פתחה בחכמה שהיה פתחה לו ילך יקנה חכמה וגם עקה שנידע בשערים בעלה שקנה חכמה רבה בשבתו ימים רבים בי רבנן עם היות שחינו מן הדין רק כשנתים שלם כדעת הרמבם ז"ל עם כל זה ותורת חסד על לשונה שתמרת שיהב להלים יוקר מן סורת הדין שהוח תורת חסד שיעסוק בתורה בניחת חסד לפנים הרבה מן הסורה (כז) ושתת תמר מה נלע לה להרשותו נפירוש יוקר מן השורה יוקר תו תניחנו מן הסתם ווה חסדה לחר תעשה עתו שתם יתעבב מלמ' יוקר כעובדה דרבי עקיבה לח תקפיד כי גם זה וכות הוח לה לזה תמר הנה לופים הליכות ניתה שכל לפייתה ומנמת פניה הוח הליכות ניתה החתתי הוח ע"ה ולכן לחם עלטות שהוח לחם חלהיה שיתנו לה נוכות שסנלה עלטות מלחת חל נעלמה יוקר מקנבת סורת הדין לח תחכל רק וכות חמור לו בפירוש שיתעבב במחמרה ולח בעלמה :

(כו) או יחמר פיה פתחה לחר שנודע בשערים בעלה לרוב חכמתו לחשר קנה והיה לפרנסו שילמוד לו יוקר סדין עשתה תמכור כו' כי כל שתתה היה על יום לחרון כמדובר תמר שחין לה דרך נפים לחמר לו החוק לי שובת חכמתך כי הכבי הסינותי ותוקה וגם וולת מה שנתי ופרנסתי תוכך ותת ניתך עור ידי ידי נטויה לפרנסך ממעשה ידי כי סדין עשיתי ותמכור וחנור כי חם חדרנה פיה פתחה בחכמה ולח בהולות והוח כי תורת חסד על לשונה לחמר שותת התורה תשר למד בעלה תורת חסד מלתו יתנרך ולח על ידי יניע כפיה (כז) ועם שלופיה רוחה הליכות ניתה בהלתה הרנש המכרת לח על פי כן ולחם עלטות לחכול מחשר הרויחה בקודם לח תחכל רק עובדה מחזקת במלחכה להתפרנס ממעשה ידיה בל ירפה קיסה מעסק תידקו על היותה תורה שתת עמה מלחכה : ט (כח) קמו רחוי לשים לב מה ענין הקישה הוחת ומהרחוי יחמר בניה תשרה וכו' וכן למה בנניס נחמר תופר וכנעל הלול ועוד מה ענין החיל תשר עשו רבות בנות ועוד שיהל"ל ותתה הרבית חיל מהן ותו"ל ותך תומר עליהן ירחה בלתי תקניל חל הקודם וכן בחומרו שקר החן וכו' לח יפלר לו היה בעלת חן חס חין חס חין לה למה יחמר כי שקר החן וחס לתו מי הקדימו לומר שהיתה בעלת חן שיכוונו ונם תומרו הבל היופי מה ענייננו הבל טבת טיב המעשה ועד שהכתוב מרחשון הוח לנכח ווה הבני היולי ושתרין שלח לנכח תמו לה כו' ועד חל מי ומי יחמר תמו לה ומי הוח החומרו תמו לה כו' וחיך יתנו לה מפריה ידיה וחיך יהלל כיוס הפסוק ויהללוה כו' חלל בחסיתו וחיך יהללוה מעשיה והדבר חין בהם ומה ענין השערים הנחמרים פה : אמנם הלח קנחתו כי התשה הוחת היה התשה שעליה וכיולת בה נחמר הני נפלתי נחקנויי בבריותו כי רבנן ונטרן להו עד דחתו וזהו נטת בה לב בעלה שלח תקפיד עד ישלול שלב רבותיו עד לח יחסר לו דבר מכל הרחוי לנפשו כמדובר למעלה ולח עוד חלח שפרנסה הבית בעוד בעלה עם ותתן טרף לביתה ופרנסת חוק נשרותיה ונידלה הנים להלמיד תורה והרנילתם בך נמה שכל פתחי פיה היו בחכמת התורה למען יסכילו כי בה בחרה שיהיה כל עסקה ובן תורת חסד ונדקה שלו לשונה לנמד בבריותיו כי רבנן ונטרן להו עד דחתו וזהו נטת בה לב בעלה עולם זולת נפש נדקותיה שכפה פרפה לעני ידיה לחניון ולח עוד כי חס שלח רנשה לתת נדקה רק מיניע כפיה בכיוסר וכפיה תמנו פלך וטויך ליה כפה פרפה כו' חמר כי כחשר ניתה קמו שהוח שקמו קיסה ומעלת כשרון ודעת להניר נדרה חו ויחשרוה ספרו פה מהחוסר חשר לה בעולם העליון והוח כי הלח רנים יסנחו חת התשה הכשרה ניתה ובעלה ומעשיה הטובים חמר כי הנה ניתה יגדילו בשבחה יותר מנעלה כי הם יחשרוה כי יספרו לוסרה בעלם שך בעלה ויהללה בלמד (כט) והוח כי המה יחמרו הלח נדלקנו ורוממתנו בתלמיד חורה ומעלים טובים בעוד שתהללוהו וזה היתה עשה חיל כי קנו ונכיותיו ופרקליטין שבניהו נהם הלח חיל נדול לך בענין ולח הנפש חשר עשו בחרן שחין לריך לומר שינעו בערך לעיללי מריבה של נהנם כי הם נם המה יעלו בתעלה בעולם הבח לח עוסק לשבלה מתחיקתו כמודע מספר הזוהר שהזוכה לנדל בנים לדיקים שהוח החיל הקמתי נוכות בניו מעלים נפש לניהם למעלה מתחיקתו וכיוצים לל נקבלה לומנו שלהו שהוח החיל שעשית שנדלקנו בקורה ומלות נסכון לך שנעלך נם עלה בתעלה נעה"ב כי חיך כיקר כניס חשר עשו חיל כי ולח עליה כלות' מלליך מבלי שנעלך חנחנו כיקר נשים שהחיל הוח שעומר להם והוח כי זולת נדול בניה לה"ת כמה ובמה מלות ונדקות לה בחיתה ידיה לוכות על ידן והמחילה שעליה בה מחליך היה על כללה למעלה ממחילתן הבה ביחד מה שבניה חשרוה שהוח בחומרו רבים בנות וכו' (ל) חמר מה שבעלה ויהללה הוח חומ' שקר החן מ' לות' הל יחמר לים כי חן חשה על בעלה חו יפים הם נרמת הללו חוקה שע"י כן כל עניניה טובים וכוחים בעיני כי הן לחת כי שקר החן כי לח הוח שבת זה ונם הבל היופי שתעשה מחנו עיקר להללה ומה נם כי לח בלבד תני שחיני קדוב לה כחשר היח קדובה תכל עלמה כי חם תפי היח עלמה הם תקהלל חינו נר כי חסה ירחת ה' היח תתהלל ע"י עלמה מחש ולח יבוכה כדבר שנחת' כי חס בוחת יתהלל המתהלל בשכל כו' כי על הכשרון בהיות לחת נבעלה חשה נבעלה ומה נם עתה תני שחיני קדוב כ"כ חליט כעלמה : (לא) מביחה רוח הקדש ותומ' תנו לה מפרי ידיה כו' הלח נניה לחמרתם שהיח עולה מעליה על כל הנסיס שעשו חיל מבלי לורך וכות נניה הכשרים ככם מה יש לה להחזיק לכם טובה בזה שפפרו לחה לח זו הדרך רק תנו לה מפרי ידיה והוח כי כשדוחכם הלח פרי ידיה הוח כי לולח פידנסה חתכם ותקס בעוד לילה ותתן טרף לביתה ולח יכולתם לעסוק בתורה ומלות ולהתנדל בכשרון לכן וולת חלק וכותה על הדבר תנו לה חלק מזוחכם כי הוח פרי ידיה בחתת ותשר לחתה בעלה חשה ירחת ה' היח תתהלל ליוכה לשיך ולח חל זולתך ולח חל עלמה כי הלח ויהללוה בשערי' מעשיה והוח כי בחוכן השערים המצויינים דהיינו חשר לחתה בעלה נודעת שחכמת תו יותר

פְּתִחָה בְחָכְמָה וְתוֹרַת־חֶסֶד עַל־לְשׁוֹנָהּ : כז צוֹפִיָּה הֲלִיכוֹת בֵּיתָהּ וְלֶחֶם עַצְלוּת לֹא תֹאכֵל : כח קָמוּ בָנֶיהָ וַיְאַשְּׁרוּהָ בַּעְלָהּ וַיְהַלְלָהּ : כט רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְאַתְּ עָלִית עַל־כֻּלָּנָה : ל שֶׁקֶר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי אִשָּׁה יִרְאַת־יְהוָה הִיא תִתְהַלָּל : לא תְּנוּ־

לה

וניכר בשערים בעלה ש"ם הוח שמה שפיה הוח פי בעלה שעל ידו יולחים ענייניה מולה לח פתחה רק בחכמה כי כל פתחי פיה הם תורת ה' וידוע שהעוסק תמיד בתורה בעולם כלו כבחי הוח לו והיה תפשר שעל כן בתפללו יבלה בקשתו על וכחנו לך בעל הבכח רחמ"ל עורך חסד על לנוד, כי לח תקשל תמיד רק בתורת חסד בלתי הומכת על זכותה כמשם רבינו

ע"ה המומר ותקבלו שהוח מחנת חנם :

(כז) צופיה ומ' למר כי הנשם בוחת בנפשיה בשתה תמיד הליכות ניתה הטליון לנוד על תקורה תתת ככבי הכבוד ועוסה לה מהלכים בל קטה תני למנוך דרך ובמוח תקמר ח"כ תיפה טוב לה ניתה מלו שתה ולח בתה בה תחרי היות לשפר שניו הליכות ניתה מסופקים בידה חולי לח תזכה להנוג בקודש תקורה שפר ניתה שתה כי על כן עיניה תלוות תמיד בניתה הטשית כי על כן עיניה הליכות ניתה לל"ח ולחם עלטות לה לכל מה שניתה חוכלת תקהלה לחם עלטות היה לה תפרי ידיה ועמלה כשפר לחרי נוחה פה ותעסוק בתור' ותלות ויהכוחה פרי מעשיה

(כח) ועוד שנית כי ניתה הם תלמידים שלמדו מחנה' ויתפרסה שהקנו בה תוסר תופלא כי זכותה תלו בה ונם בעלה הוח שתמר ויהללה תהכונע לנו • (כט) שלוחה לה רבות בנות כו' שהם הנשתות עשו חיל תלות ות"ש ולח עליה על כלנה על ידי תקורה שזיכתתני בה לי נדולים שתלי תורה על עוסקים ועוזים חיל תלות לנד שע"י תקורה זיכתה נם תומרך שהקבלתם בו וזה זכות רב לה לבניו יתנרך שנל ידה יזכה החומר הלו לשתענה נם הוח עמה בשכר שעשתיותיו לובנות תפלת תקהקונות הכפ"ז תשר עליו בה תומר תופלא כי זכותה תלו בה ונם בעלה הוח שתמר ויהללה תהכונע לנו • (ל) שתת בתקור בנות כו' שהם הנשתות עשו חיל תלות ות"ש ולח עליה על כלנה על ידי תקורה שזיכתתני בה לי נדולים שתלי תורה על עוסקים ועוזים חיל תלות לנד שע"י תקורה זיכתה נם תומרך שהקבלתם בו וזה זכות רב לה לבניו יתנרך שנל ידה יזכה החומר הלו לשתענה נם הוח עמה בשכר שעשתיותיו לובנות תפלת תקהקונות הכפ"ז תשר עליו בהיות שמנדלך עמה בתורה וידתה לה בכוונה ומה נם שתר התחוה כי לל יהנו הוח והוח בעלה עד בלי די : (ל) עוכה רוח הקדש ותומר שקר החן תשר לחת בחכל בתוקת חכם טרם עוזה פה בעה"ז שהינו שלמות ונם הבל היופי לשר לה בהיותה ביופיה תשוללת תתומר כי חשה ירחת ה' בנוחה פה בתוקת החומר והיה"ר שתשלטרך לפיו' ירחת ת"ח פן יקרנים חטח לל היח תתהלל תש"ב שתתה בלה יתתלל רק תתהללה וכותן לה בטוחה (לא) לך עתה תנו לה תוסר עליון תפרי ידיה תשר בתתה בלה יתתלל רק תתהללה וכותן לה ידיה לתעשה תתוך תם תנרי החומר תה שתין כן למעלה בלה היו לה ידיה ונם ויהללוה בשערים תתוויינים בעולם העליון תעשיה סניגורין ובכל תטה תלתידים על כן תניה שבשתיים בלתי תניקו ונלתה ושיהה למשה למרן ליהם תלתה לעבוד עבודת תלכו של עולם כי בה ישפה ה' תלהם וכל ה' נ"ת :

לְהַסִּפְרִי יְדִידָיו וְהַלְלוֹהוּ בַּשְּׁעָרִים מַעֲשֵׂיהָ׃

סליק ספר משלי

חזק

הערת מוהר"ר יצחק גרשון יצו׃

(הוא המגיה של דפוס ראשון שנדפס הספר הזה בווינצי"א)

מפתחות מוקקוק חמרות מהורות לספר משלי למצא כל חדש על דרך ר"ב מבוקשו דבר דבור על פורטו לאודיע כי יסדו בחלפת ניקוד ומצא לו על דרך חלפת ניקוד ר"ב פנינים נאה שבנה לו נתיב וחדרים עולים מנין ר"ב כי רב נידריה ונים קורח לחלק פירוש לחומו פסוק ואחד קורח לחדושים מחדשים מלבד הרחשון ולכל עשה סימנים וכסדר כל"ט בית י"ב וכנין זה שהנקוד יד ועיט לא שמנו דפוס ולא עמודים כלל כי נקל להמצא חמנה בחדרים כדי שלא יקבלבל הקורא שמנו לו דף ועמוד לכן כל רוצה למצוא פיוט לנפשו צריך לידע כי הנקוד גם החדרים נמויים על דרך הדפוסים שפוס רוצה לדעת ענין חבות יצך אל הלוף בפורט חב וכן חדש בפורש חדש וכעו"ה ושם רוצה למצוא דבר בנידה מן מחילה יצך אל הנית וכן עו"ה בכל פורטי חלפת ניקוד ועל ידי רפיסת חדפין ימצא המעיין מיד מבוקשו מהענינים המתחדרים בקרבנו למען ירוץ בל קורא בו׃

בריך רחמנא דסייען׃

ביחידות נכוחה שהיא שלחקך ופירנסה חוסך ורחיקך כמאמר הכתוב למעלה מודע בעערי בעלה שמודע מדוקי מכמתו כי בעלה שלו פלו׳ הוא שהיא פירנסה לחוקו ותת ניתו והחליכה לו ומן דב מה שלח עשתה כן נולקה כי על כן גדל מאד נמלח כי בשעריס שלמד הוא יהללוה מעשיה כי תשר מודע שמך הוא הלולה בשעם והלולך בשקרה עוד שנים כי לח הללה חוקה רק נסור מרע בחמוך חסה ירחק ה׳ וטעיה כי הלח מעשיה נקום עשה יהללוה ולח הערר מעשה הרעה בלנד׃ (ל) או יחמר קמו

נניה ויחשרוה ולחרי כן נח בעלה ונמר לח שהלל ווהו ויהללה (כט) והוח כי הנניס למה שהיח חמס לח יהללוה בפרסום לוול רק ניחה לניכם יעמו ויחמרו לנכח חקה מה לחרין נרחיב בהלולך רק דרך קנרה חין כמוקך בכל הנסים כי הלח חסף׳ ח׳ לח תקפיק בעשם לעשו׳ חיל מלות ומעשים טובי׳ עד נדר יקרח חיל שהוח כי כל מלוה שחדש עושה נפרח ממנה מלחך המחלוי׳ עשו ובהיותם רניס נקרח חיל שהוח רבוי עלום כ״ח בהלטרפות רבות בנות יעשו חיל ח׳ חך וחת לנדך עליך על כלנה בעשותך חיל לנדך ועל כן נקרחת חשת חיל ׳ככל הכתוב למעלה תמנס לח נעדר לל לנכו להלנך בריניס על היותנו מונעי׳ בדבר רק ממנו וחליך (ל) עוזה תניהם תבתרייהו ונומר ההלל כחוב למעלה בעלה ויהללה וחות שקר החן כו לומר למה בני תחספו יקיכם מהללה בריניס רק ניהיכם לניהה עם היות שחשת חיל היח והלולה רב כמחמרכם כי דעו חיפה כי הן חמת שחילו הייתם מהללים חשה על היותה בעלת חן חו יופי הלח תנושו בהלול למה כי שקר החן כלומר בחמרכם פלו׳ בעלת חן לח כן תדברו כי לח לה הוח מלחה ובידה כי חס מלחו יקנרך והוח יקנרך בעל החן ולח היח בחופן ששקר החן וכן הבל היופי שוולת היופו שקר כי הוח מהנו יקנרך ולח בנחירת גם הוח הבל מפחת עלמו כי חינו רק נוון ובלה בעפר חמנס חשה ירחק ה׳ נס שלח יהיה כשרוב׳ רק שליל הרעה נסור מרע כשר הדבר להללה יוקר מבעלת חן ויופי עם היותם מוחדים קיומי׳ וזה שלילת דופי תתהלל כלומר נמה שהיח חשה שחת׳ בה וחשה בכל הלה לח מלחתי היח רחוי תתהלל ות״כ לח תקנושו כי תהללוה בריניס (לא) וכל זה הוח לו הוכח שהיח נריכה למהללכם ונס שכשרוב׳ ירחק ה׳ לבד שהוח שלילת חשתים מה גם עשה שים לה מעשים טובים רניס וחילה נריכה לח להללכם ולח למהלל זר ולח פיה כי הלח מה שיהיה רחוי להחזיק לכם בני טובה הוח קנו לה מפרי ידיה תשר וכיוסם בשורה ומעשים טובים שהוח פרי ידיה שכללה תחכם וינדלכם לתורה ומעשים טובים יוקר על זכוסה הניקן לפ מחתו יפנרך קווקרו לה מוכוסכם דבר מה להוסיף על זכוסיה בעולם הבח חך להללה מה נעם כי הלח והללוה בשערים חף במקומות מפורסמים לרניה מעשיה שר לה דרך חיוב ולח דרך שלילה והעניו בשום שכל חל חשר נרחה בחוש כי חס יסתר חיה ממסתריים לעבוד חת ה׳ בתורה ומעשים טובים במקום שחין חפשים סנה יפורסמו מעשיו הטובים בשערי כלם כחלו ברווח קרי בחיל ומסחיע בקול נדול כל כשרון מעשהו ויחשב לכל חמנס חין זה כי חס לחה שמעשיו יולידו פרקליטין רוחניים ברפי קדש והן הס הקרובים חלין בשמים ממעל ועל החרץ מקחת והס המהדרי חומו בעיני הכל ומוכיים חמו ומבריות מעלה ומטה מעשה תקפו בעזוזת קוטו וזהו ויהללוה בשערים מעשיה ממש לכן חל תרנוו להללה כי רניס חשר חשה מספרים כבודה ׃ ו (כט) או יחמר רבות בנות עשו לך חל חו׳ עליך ולח חמר עשיה יהוח בהוכיר מחמרם ז״ל בנמרח שחמר ההוח מרנגן לחליהו שירקה לו עליך הנדיקים ליסיבה חל מעלה וחמר לו בכולהו הסתכל בר׳ חייך חל תסתכל ח״ל נמה חדע מי הוח ח״ל כל נדיק מלחכים מעלים בכסחו חבל ר׳ חייך עולה בכסחו מחליה עד כחן ׃ ומין ספק כי מלחכים המעלים בכסח הנדיק הן חיל הנעשים ממלוחיו

ונבח ב הענין והוח כי נ׳ היו בחוקו חלול בניה ובעלה ורוח הקדש מה שקחו נניה ויפשרוה הוח רבות נמות עשו היל בין כלן להעלותן למעלה ותת לח הוכרכת לחיל שעשית כי חס עלית מחליך ועוד כי היתה עלייך על כלנה למעלה ממדרגתן ׃ (ל) קס נעלה ותחר לחתם דברפם סתם ועדין חפשר לחשוב כי תבוחות חדין לה שהעלה חיתה לעשות כל הנדקות ההוח על כן חני חומר שקר החן כו׳ לומר ענין מחמר הכתוב חל יתהלל חכם כו׳ כי חס נוחת כו׳ כי בחלה חפלתי כו׳ כי המתהלל נעוזר וחכמה לח חת עלמו הוח מהלל כי חס חת קונו יחנרך שחלק לו מחכמתו ומעשרו ומנבורתו חך פתתהלל על הכשרון חת עלמו הוח מהלל כי טוב בחירתו עשה לו חת החיל ההוח כי פכל בידי שמים חוץ מיראת שמים כי חלו נדיק ורשע לח קחמר וזה תחשוב כיוון הכתוב בחומרו חל יתהלל כו׳ כי חס נוחת כו׳ כמפורש חלני במקומו נשום לב חל ד׳ תיבות מיותרות המתהלל ותיבת בחכמתו ותיב׳ בנבורתו ותיבת בעשרו חך יחמר כה חמר ה׳ ל יתהלל חכם בחכמתו של ה׳ הנו׳ם יתהלל הנבור בנבורתו של ה׳ הנו׳ ונס חל יתהלל עשיר בעשרו של ה׳ הנו׳ כי נמלח חת ה׳ הוח מהלל ולח חת עלמו כי חכם נבור ועשיר מה שחה לו כי חס נולח יתהלל המתהלל כלו׳ יתייחס ההלול חל המתהלל שיהיה הוח המהולל בהתהללו חת עלמו הנכל וכו׳ ונתן טעם ומר מה שחמרתי כן הוח על כי בחלה חפלתי לכלומר כי בחלה החמורים נבורה ועושר וחכמה חפלתי חני ולח היו בנחירת העשיר והחכם ונס היו נתם ה׳ שחמר טיפה זו מה תהח עליה חכם כו׳ עשיר כו׳ מה שחין כן בהשכל וידוע חותי ויתכן דרך זה נמה שחות׳ בחלה כי חינו חוור חל השכל וידוע כי הלח לחחת חשבם נלות׳ כי חס נוחת וזה יחמר פה שלמה נרוח קדשו רחו עלה מה בין הכשרון לחוסר העה״ו כי הלח שקר החן שהם נשבח חת החסת חיל הוחת כי היח בעלת חן הוח שקר כי הלח לח לה יהיה השבח רק לבעל החן הוח יסנרך חשר נתן חנו ונס כנל היופי זוולת כי לח לה הוח נס הוח הבל כי הנוון חינו חוסר חשם ירחק ה׳ נס שהוח שלילת רע ולח חוסר חיובי כחן ויופי עכ״ו שבח היופה ירחק ה׳ טוב מהם ונתן טעם לשבח הדבר ותמר היח תתהלל כלומר כי תשבחנ׳ שהיח ירחק ה׳ חיך ה׳ חשבח חת הב״ה ולח לה כחמר בשבילך חוסה בחן וכיוצח שהיח נעלמה תתהלל כי חס היח בעלמה תתהלל מהלל והיח המתהללת בעצם כי ס״ד בחירתה הטיב לה וזהו היח תתהלל (לא) והכה עדיין לפשר לחשוב כי בכל שפע רב טוב שהרנו לה מן השמים חולי נכו לה מוכיחים על כן כתה רוח הקדש ותחמר לכל כחות עליונים המדיקים שפע טוב נעה״ו תנו לה נעה״ו מפרי ידיה שפירות מעשיה תחכל והקרץ קיימת לה לעה״ב וחס נדקדק חו׳ מפרי שהוח ולח כל פרי יהיה מה שכתבנו למעלה כי הוח יחנרך לעשקים בתורת ה׳ מיישרם פה נכור עלני לסבה ידועה תללו ותחנרך ומה יעשה מפירות תורתו הוח מנרפן עם הקרן ונוה יחמר חל תתנו לה כל פרי ידיה רק מקלתו ויפחר לה היפר להללרף עם הקרן חו יהיה כי ל׳ מיני פירות יש לה לחד כשרון ותורת חשה ונניס על ידי פרי ידיה שפרפסת כמלובר למעלה וזה קרן יחנב כי זכותם תלוי בה חך פרי מפרי זה מקבל פה וזה חמר מפרי נמ״ש קנקיח ועל מ׳חמר נניה שהיח תעלה מחליה למעלה חמרה רוח הקדש כן חמת כי כן הוח כי חין לה עכוב בעלותה כי ויהללוה נשערים והוח כי בעלות נפש הנדיק למעלה היח השולה מעלה מעלה משער לשער עד הניעה חל מקוו המתייחס חל תיכות שורשה ונכל שער ושער נריכה סניגורים לעלות בו כמודע חמר כי חשה כוחה שרפי קדש שהם מעשיה לח יוקקו להעלותה כקלדלוחות שחר לדיקים רק שיהללוה נלנד כלומר חך עלייתה מחליה היח השולה ונס חין תוברה יהללה ה׳ נפשי וחל תשכח רק חל תעלה עשה ו״ת מעשיה׃

אמר המניה הספר הנ"ל שהדפיסה הוא הגיה מפני שהוספו בו נדפוס הוה נספרי הרב המחבר שעל כתובים לרשום ציוני הפסוקים בכל ענין הצריך לכל פסוק כמבואר בהקדמתו שבתחלת נסוף ספר רומעות אל יעויין שם ולדעתו שנספר הוה נכה לו הרב הנחון המחבר נתים וכרוב הנקים נם חדרים וניין נם הוא סימנים לנתיו וחדריו נכן כדי שלא יתבלבל המעיין ניף ציוני הפסוקים וניין הנתים וחדרים ויתפלף לו נין סיתן לכן עשיתו הבדל נסימנים וציונים נכתובן ותיכותן והוא שסימני הנתים הם נכתב מרובע נדול ותלתי מסובבים נסני חלקי עיולים וציוני הפסוקים הם נכתב מרובע קטן ומסובבים נשני חלקי עיולים וזה ירמה ויבין הקורא המתבונן • ובמשפט דברין יכלכל • לחזוה בחיכה • וניין הציונה • ולעיין מוכה כולנו לעלות נרכה :

דברי הק' **צבי הירש** נלח"ת כהר"ר **מאיר** ונלה"ה מק"ק **יאנוב** הסמוך לק"ק טורבין נגליל ק"ק זאמשטש :

הערת הרב המחבר זצ"ל על המפתחות

בניתי לי נתים הנצחי לי חדרים למלא דברי חפץ רבים מנקדים דרושים לכל ספרים ויברים דרכי ה' ללכת נהם ותוכחות מוסר למיניהם ללחם תלהיבם ומדרשים שוחלים היא מקום כבוד הדרוש לחבר הם מנקדים היה נית חשר נניתי לו ולחי וה חדר מנוחתו על כן נדבה רוחי לותי ויכתב ספר זכרון לפניהם והיה כל מנקד ינם חלין כי המפתח נידו והוא יניד לו היה כנודו וימלא כי ידרשנו ולח יחטיא :

אות האלף

אב מאמר חנות עטרה לנניס ובניס עטרה וכו' נית ל"ו : ריחמי האב על הנן ועל נן הנן ריחמי הנן נעשם לף על האב שם : האב מנחין נלדקדק הנן יותר מאמו נכ"ט :

אדם מאמר נרח הנ"ה מלאכי השרת ואומר להם נעשה אדם ואומרים מה אנוש וכו' שלא נהם חלבש קטנף ונרפש מה ענין חלבש ולמה הקטיל נית כ"ה פסוק חכמות נתה ניקה דף כ"ה ע"נ :

אהבה חלק ע' מלות ואהבת לרעך ימשכו יתר מנו' ני"נ : ואהבת ה' אח תקנת תורתו תוכר נקנלת תפלת גם זיתקיר לחתם ומה יעשה מפירות תורתם וחין פת נשלם נכ"ה תדר י"נ דף כ"נ ע"ד : נאמרי פי האהב יבחן שם אהבתו אמיתית נק"ה :

אוזן שמיעת חוזן תורה ומוסר תרפוז כל החבריס ני"ו וקרוב לזה נפ"נ :

אמת נמה יבחן אדם שם דנרו אמת חו אין תוכו כנרו נמ"ט : מוסר להמליך האמיתות שקר להוליך החתת מלב ערו' מחפה על רשעו נכ"ח : יש ממליכין כוניס למלך חן ונהפוך הוא כי לא ימלך רק על ידי החתת החמור נשכל טוב נכ"ו וכן נערך הנהגה לפני :

אמנה שם לח הוחו' חיש לדוש' חתת ולח נהפכו לל תחתן נאתרו נקללה עד תכלייתה נדבר נמ"ט : האמר מהאמן ושמוע לחיים כוניס כן יוסרשו ניך עד שגם לחר מותו ישחרו כוניו נפיך קיימים נק"לנ : החוק נחתנה נמעשה נרחשית ולל תחקור נקס"נ : וכן נכל עיקרי הדת סמוך נקנלה ולל נחקירה נקל"ו ח"ד דף ס"ח ע"ח :

ארך לחיים שם נהתעסק נדרך לחיים עם נוח לכעוס יקלקל הכועס נורוך כלי' נחתקו וכיולל יחסר החרך לחיים שלח נכלל דבריו עמו נל יבח לידיך לפי מדקו נס"ו ח"נ דף ל"ה ע"נ :

ארץ לתן התקיים החרץ נחתלע הכתוב מהתת דחייהם הגלגלים ולח מפחת החמכת' נ"ח פסוק ה' נחכמה יסד ארץ ח"נ דף ט' ע"נ :

אשה הני כמי נאשי זכיין דמנטרן לנבריהו ונאי זה דרך תהיה מדה נו מצוכחת ליקרח חסת חיל נר"נ ח"נ חסת חיל ושיסה רם לתיך לתמוך כבוד ולתיך יהכנא הוח עמה נל"ט : מעוטות חסת חיל לנחת ערכניס על בעלה להסתחר נהקפה לנל יצטרך לנריות שם : לתת עצמו רשחי לדגש לשנף ולח לתת חסנתו כי עולה עמו שם : נזכות חסת חיל נכסי נעלה מתקיימים ונהפך נהפלנו ח"ו נקי"ח ח"ד דף מ"נ ע"נ : לין לחסף חיל ונניס כשרים לנוייס נהון לומר שיחר הכשרה נגשים ולח יתנשנו מאנו מפני הומו ומחנה יוכה לשנים כשרים כי הלח מה' סיח לחדם ולח נעצם שם ח"ה שם : פרטיט לניס נחוקרי חסת חיל נר"נ ח"ד וח"ו : ומה שעושה כדי שיעסוק נעלה נקורה שם וח"ו וח"ח : והחוקרים ערחוי להללה שם ח"ט : יתן עלה להמלט זה מליסור חסת חיש ושלח יבחת חדם על עצמו יוכל נקללה להמלט ממיתה נכ"ח וכ"נ : לניחת ומוקן עם חסה יד ליד יכשל לף' חיש לדיק נדיק הוח לח יהיה כשלונו רק הרמוך לף לח יבח עד שכב חוסה שכבת זרע כי תנן לדקתו נמ"ח : מה חסנו עיני החוסק חסת חסורה ולח יניע היוקה נחסת מלח מוסה ופיו מלח דם שם : יש לחל יד חסה טובה להכעיר לח נעלה הרשע ונרעה להרשיעו חס לדיק הוח נ"ם ח"ד דף ל"ה ע"ד : יסנר רעת חסת מדיעים שכל דרך שיתכנו נעלה עמה לח יסכון לו נק"ו דף מ"ו ע"נ : וכן רעתו רנה מניח ומחון נקע"ו חי"נ דף ס"נ ע"ד : חסה רנוניח שם טוסה לרעות כשרה תחשנ נקכ"ח : ענוה הנלחי מגרש חסת מדיעים נס כי יסנר מתונו נקט"נ :

אות הבית

בגידה חל תבעת נעונד עם היותו מחוללי שולחך נקס"ו :

בחירה יסיד על החומר שם הבחיר חפציה חיך נרח הוח יקנרך עולם מעותר ליתנד שם הדורות יבהרו נרע ותמלת פעולתו לריק

בלילה ני"ח ח"נ דף ט' ע"נ : חיך יניל הוח יקנרך חת הנדיק מיד יערו על ידי עלמו מנלי תמוע נחירתו ני"נ דף י"ט ע"ח ועי"נ : מין הידועה חלהיה מנטלת הנחירה ני"ז חי"נ דף ט"ו ע"ח : שחלת קרמנ"ס ו"ל על הידועה שם תנטלת הנחירה ותשובתו הרחתה נע"נ דף ל"ו ע"נ : יכריח חיך הכל חלוי נהנחירה ולח נטנע נקנ"ו : ויחיך יתחוקנהנחירתו נגד רשעים מפתים לותו שם נח"נ דף מ"ו ע"נ :

בטחון השם נסר ורועו ולח עזנו ותהעדר הנלחתו נס יבח לעזור עניר' למלח מן נעיני המטיב לו נקפ"נ :

בית הכנסת ובית המדרש

מעלת הנח רחמון לניח הכנסת ולניח המדרש נכ"ו פסוק ועתה נניס שמעו לי כו' ח"נ • דף כ"ה ע"נ • יסנח חת הנח רחמון ויוצח לחחרון נקע"ו חי"ד דף ס"נ ע"ח :

בן הנן סנלתי כסר יורש על העדר כשרון חמו נכ"ט ח"נ דף כ"ו ע"נ : והכשרה הכנה לל נן כשר נע"ח ונקל"ו • לל תנכו לנעל חשת מדיעים כי תקנאו נלדו לנרשה נכו נבה לחני נן כסיל רע המדות כי נס יגרשנו נכל מקום שיעשה רעה הוח נמו ומחלל כבודו נקי"ח ח"נ דף ע"נ • קשט חת לנ נעלמך ותחר כך חת נתך ויכנסו דנריך נלנו נקמ"ה נפסוק הניחה למוסר נתך ח"נ דף כ"ח ע"ח • חנוך נתך טרס יוסרם נמדות נערות ועקשות נקל"ד • דרך לחנך חת הנן עודנו נער להתניל טובות העה"ז שם • יסר נתך נשמחל דוחס ויימן מקרנ' נקי"ח ח"ח דף מ"נ ע"ד • טוב ליסר חת הנן נשנט נהעותו וטוב היימנו המוניח נדנריס טרס יגח לעוק נ"ם • תכפל לרת החט נכסלות נמו כשחמו תריב עמו ניסרו לותו נקי"ח ח"נ דף מ"נ ע"נ : ומעין זה נ"ם ח"נ דף ל"ד ע"נ • נן עו כניס יגרום יתרה לף תניו עד בואו נכסיו לכתוף חמו ולנרת לותה עם נמה נקי"ד • ממה נפשך יסר חת נתך חס רשע הוח תסיבהו ותמוח לעקר ננן עדן מליעל' וחס כשר הוח הכשרהו יותר ותו תחענג על ה' יותר על שכרך נקל"נ : ונכ"ד ונקי"ח ח"נ דף מ"נ ע"נ וח"ח שם ע"ד • חל תמנע מליסר חת נתך מחמלקך עליו כי הלח טוב לך יכנה הוח מחשר תכה נו ממה שתנכה תלה לם יתום על שלח יסרת לותו נקמ"ה ח"נ דף כ"ח ע"ד

בעלי חיים מלפנו מנהמות חרץ הייסרות ולמודים נדולים וטובים נקל"ח ח"ד וח"ה וח"ן :

בקשה עניין והעם לח שב עד המכהו כשובלי לרום נגלות נפ"ח ח"נ • דף ל"ח ע"ד • ומעין זה נערך גליות כמה יבעיו ויכשלו הדלים • מפחרי פתחי העשירים נדמעות שלים יתן לו יהוה לפו ולפעמים לח יחוננו ולחו עשו כן לפני הב סרחמן חביבו שנמתים הלח פתוח יפתח והענק יעניק לו מידו המלחה והרחבה מתנת חנם כתב חת נן ירבה ולח עוד כי חם שלפני נדיב דוש מפניו מה שחין כן נבקשו מחל עליון שפניו לח ירחו ולח יבוח המנק מקבל ממנו יח' נקס"נ ח"ד דף כ"ו ריש ע"ח • ברירות הנריחות תלוי נכשרון ופריסות מתשמים ומכעם עד זקנה • ושיבה גם כי יעשוק נתור המתמת כחו נל"נ ח"נ דף ל"ט ע"ד •

בשורה מניח נשורה מחרץ מרחק יתעלב מעט פן יסתכן שומעה נפתחומיות נק"ע • נשורה טובה מחרץ מרחק תניח שלימה כי חולי מעט לתת מניחה מפס נשתנה הענין שם ו

אות הגימל

גאולה יתרון שוב יסרחל עד ה' טרם נח חבלי משיח על הנניס לחרי כן נקל"ח ח"ח דף ע"ע • ההניל עניני העולם מקדניס הגחולה שם ח"ט שם :

גאוה נחה יתעתד ליפול נ"נ :

גהינם כמה עמל וכעס צריך להניח נהיכם והספק נהנחת נן ערן נל"ח • ונקל"נ ח"נ דף מ"ח ע"נ • ממה מסתפרים לחר המת יוכר לם הולך לנ"ע חו לגהינם נקע"ו ח"ו דף ס"נ ע"נ • וכה ניטל חלקו וחלק חביריו נג"ע לח וכה ניטל חלקו וחלק חביריו נגהינם נכ"ט ונ"ו דף י"ד ע"ח • גורל ייעץ לח חולקי נחלה ישיבו גורל ולח יתעלמו דדין שיתעסקו להפסד ולעבור זר ניניה נל"ד ויגמה לח חסר חין ג גורל מסניק להסקיטו נק"ו גוים עמלקים מחמר רשנ"י נחס עושים שוברי הוח להושני נהם וונוח

מפתחות

מרחצאו׳ להתענג בפ״ח • מוסלם זמן לח בלדקתם ולח מסכתאו יקבדך
קוחמו כי סם גם עתה לב זו מחבדמו סם :

גזל וגנבה יזהר על הגזל בי״ט ח״ב דף י״ו ע״ד • חסר גנבים בחו לו
ובדדוהו חל יעלה על דוחו שהם סיב׳ לחבידתו שחיב׳ רק
שלושי הסיבה בקמ״ב ח״ג דף כ״ח ע״ח • מרבה הוזו בגזל לחלק לחביוים
חל״ל שלח ידחסב לו לבדקה כי חס גם כל בדקתו לח תכבה עבירת גזלתו
בב״ג • חוזר רב בהיח׳ משוקד ליחבד וחס בגזל הוח ובעליו סם • הגזול חת
העני גזול חת הב״ה וב׳ענירו׳ בידו בקל״ח והב״ה מחסרו כנגד מה שגזלו
ושון עלמו היזו נמחק סם • חל התקזו לעליות על סולחן מוזלים כי לחיזם
לחס גזלות בקמ״ח חל יורה הבן היקר לגזול חת חבין בלוזרו שהוח היזר׳
גם שלחת בדקה הוח מוטל בקפ״ה :

גלגלים יבדיק זר׳ בדקיני׳ שמזו ז״ל חיכם ז׳ גלגלי׳ של ו׳ כוכבי לכת בי״ח :

גליות מסרטו בירם הוח יה׳ לחיועלתו בק״י ח״ב דף מ״ב ע״ח • חל יקון
חיש יסר׳ על חיזה מד׳ גליות המלרי׳ חוקמו כי עוזוקמו סס העושי
ושון הנוי והממלכה דק כנרון בית החוכן בו בקל״ח ח״ב דף ס״ט ע״ח •
טעם חל הסתר לוזרך גליות החתרון וו״ח הטעם בל יקולו מקריכות סס
ח״ב דף הל״ל ע״ד :

גמול יש רש לוה זו לוזקח מעשיר בהקפה וחוכל ולח ישלם וים מוכר
לפני לדם סוה ק׳ בר׳ וקונבע ש׳ לכן הוח יח׳ יפגיע זה עם זה
ועם שהיסרם רעתם לח סביה יחד ועי״כ יסובו סביה מדרכם הרע׳ בקל״ח
בעגוע נעגוע חשה לח בכה יחבד כל מה שייסרנו חבין ב״ם ח״ב דף ל״ד
ע״ב ובקל״ח ח״ב דף מ״ב ע״ב • נעגוע הילדו׳ בחזוק בשבט מוסר
קו לקו יבח לעזוב מוסר דבריס ולזמסך בדרכע ולח יכיר רעתו עד שיבה
ובקה בו בי״ו ח״ב דף י״ד ע״ח :

אות דלית

דאגה לם רחיח לדיק דואג על כובד יסוריו השקיט דלגתו בל יבעוט
בחמור לו כי על ידי כן יהיה לדיק בחמת בקנוח הבנעה
ויסוריו הורחת לדקו בב״ב :

דבור הדובר סרה על רעהו לעלמו הוח מיקר בב״ד ח״ב דף ל״ב ע״ח •
ואין לחוס עליו לם הכהו חחרי כן בק״ב ח״ב דף מ״ח ע״ב • על
תורה ומלות אין כדבור ועל מילי דעלמא אין כשחיקה בק״ו • ישבח שפתי
דעת בק״ך ח״ה דף מ״ה ע״ב • הממעט בדיבור ובשחילה לח נפשו הוח
שומר מרע בק״ל • יהן דופי במי שאין פיו ולבו שוין בקע״ו חי״ח דף ס״ב
ע״ב : חל תחמר דבר ותחזור לחחוריך בק״ב :

דור מה ניעט ג׳ התקדם דין והלכה בדור חחד ולח בחחר הו בקודם אין
בקל״ו ושם חמר חלו והלו דברי אלהי חיים והלכה וכו׳ דף מ״ט ע״ב •

דין יהן טעם הל חומרו יח׳ דיניס מפי חכמים כעין הליעור בני חומר
עניו דבה בר נחמני סס • יהן טעם למה היולח מב״ד וכחי ונמלח בו
חובה הין מחיירין חוזהו והם בשכך מחויבין בקב״ה ח״ב דף ל״ד ע״ב סס יש
לך דין ודברים עם רעך למשפט הקרבו בשלום יחדו ואל תתפכפו לחויבים
למוניחי דבה כי שומעך יהרך לבן בליעל מוניח דבה ולחרף חת שכנגדך
יחמיכה בקב״ד ח״ב דף ב״ו ע״ב :

דיין דיין שחזיב חת הזכחי ומחן חת שכנגדו ג׳ עבירות בידו בל״ט
ה״ב דף מ׳ ע״ב המעט משפטי קכח בדמיס שהוניח להתחכם מות
לעלמו ב״ק • חל תקח לדיק בדיני למען הפחיד בדיני עם יקבלו עליהם
דין סס . לח יעשה דיין הבלתי כופה על בלתי עושה לפיס משורת
הדין סס : חס בח רשע לפניך לדין ותסחי בחמת לח יסכון לך להסיר
מלבו לח רוגז ולח פיום רק תקירה בק״ב ח״ב דף מ״ח ע״ח : חל יפית
לב הדיין חל הבח לדין לועק ולח שהדע עמו כי יש מכה ופוגע ונועק
כחלו הוח המוכה סס ח״ד : הבח לב״ד בדברים רעים סס לח יהוה
להכוחו יענש הדיין על מה שיוסיף לחקרי כן סס ח״ה : חל יפמע דיין
זה שלח בפני זה שבנח הסני מרבה לחקרן שחוסבו לבדחי בק״ה ח״ו דף
מ״ב ע״ח : דרך מניח עד שקר לפני הדיין להניח מליצים ילינו על הערב
והעד מתקיל בשבח מבבח התפשט ותמת כמתקח׳ בוח יורה הדיין לדרוש
וחקור בקט״ו ח״ב דף מ״ד ע״ב : חל יפרוש הדיין מלדון לח מחמת
עקשות וזעקות הבעל דין ולח בן יתחייב עשיר ויקפוץ ידו מלהטיב לו
בחומרו שמסתר יעיב העשיר לדיין מתן נסתו׳ ועתה יתנע
ממלו׳ רבה לו בן יתחייב העני ויטעטר על ידו בקט״ו • בחי וה לד מוקר
לדיין לפקוח פיו לבעל דין בר״ח :

דעת חל יסמוך חדם על דעתו נדין בי״ד ובקט״ו : ורחוי יסמוך על
דעת הגדול ממנו נס״ה :

דרשה הדורש נרבים לם דבריו מקירות לבו גם בלב שומעיהם יכנסו
ויערבו למו ולם מן הספה ולחוץ גם לחזן לב יגיעו בי״ט
זבל״ח ובל״ב ח״ו דף כ״ט ע״ח ובע״ב ח״ב דף ל״ו ע״ב ובקע״ו • מה בין
הדורש לרבים ד״ח לדורש חכמה חלוניה בי״ו ח״ה דף ט״ו ע״ח : ענין החם
שהיתה מלטטת סביבות בן עזחי כשהיה דורש ומחר הייתי חורו מקורה
לנביחים וכו׳ והיו הדברים שמחים בנתינתם מסיני בכ״ו ח״ו דף כ״ד ע״ב :
ויכוח לזיוה טוב לחכם ידרוש ויסעיק תורה ומוסר לרבים חו יוניח כל ומן

בחוספת לימוד לעלמו בל״ח ומעין וס בקמ״ו : בחקום שחין מכנסין חל
מסור ב״ע ח״ד דף ל״ו סוף ע״ח : טוב למשמיע לרבים להקדים הקדמות
לבח חל הענין על נכון חך לח הקדמות יקרות על העיקר בקפ״ר ח״ד דף
כ״ו סוף ע״ב : חל תחוש מלדרוש נרבים בשם שלמה בל יהיה חיש נכהל
להון בן יחמרו הסומעים הלח הוח עלמו חסף הון כי דרוש לשום שמיס
ויקובלו דבריך בקפ״ר :

אות הא

הוראה חין חכמה בלי בינה מספקת להורות בי״ו ח״ר דף י״ר ע״ב :

הכנה רלון ט״ו יח׳ יפעל לפי הכנת המקבל בל״ה ח״ב דף כ״ט ע״ד :

הלול לם יהללך זר חל תבח חתה ולהדין ומלחח חת דבריו בקע״ה :
חם תהלל עשיר בעשרו חו חכם בחכמתו חו יפה ביופיו חת ה׳
חתה מהלל בחלק מטוחו לך בירחק ה׳ חת החיים חתה מהלל
ופסוק כי לם בזחק יהחלל כו׳ בי״ר ח״ו דף ע״ד ע״ד :

הלואה יזהיר חת העשיר שילוה לדל וחל יקוץ לם יפסיד ויזהיר חת הדל
הלוה בל יבוזו לבל ימלח עשיר מה לנבוח ב׳ ג״ו ח״ב דף י״ע ע״ב :
ויזהיר חת הלוה מליתבע בק״מ : מעט חבוז הדל לוזה עשה
בחוכן שלח תניה החריתה מדיניס בקפ״ה ח״ב דף ס״ה ריש ע״ב :

הנהגה לין הולכה והתנלגלות מועיל כהגדת ההמת ומחמרס ז״ל מוקר
לבחות מפני השלום לח בהתמדה ב״ח ח״ד דף ה׳ ע״ד ובב״ו
ובפ״ב ח״ב דף ל״ה ע״ח : חיזה דרך יתנהג חים עם השטו שייוטד בעיני
ה׳ ויבורך בי״ו ח״ו דף ט״ו ע״ח : לוך יתנהג החכם עם קהלו שלח
בחמופה בפ״ט ושם ח״ב דף ל״ה ע״ד : ל תתנהג בתחבולות חס לח לדבר
מלוה ולבטל היפ״ר בקל״ב ח״ב דף כ״ג ע״ב : החץ להעשיר לכנסיס ריקים
יבקש להקיף להם סחורותיו שיה ק׳ בר׳ ומחר ימלח פיהו חנץ וחס פקח
הוח יזריך להם חחרי מופלם לבל יטתרפו למכור בזול רב ויפרעו לחטס
בקפ״ב : המתנהג על פי התורה מללוח מהמתנהג לפי טבע שבל הכוחבי
בקפ״ו :

הנאה הנהנה מן העולם הזה בלח ברכה מעל בב״ד : הנלוח המסתכל
בכל יום בנכסיו ב״ב ח״ב דף ל״ט ע״ח :

הצלחה קל להנלל מחיוח רעות מהנלל מחדם בחיריי בב״ח : חל תמנע
מהניל לקוחיס למות בחמור לם הם וכחיס חולי ה׳ חסך המיחם טרם
יחטלו ולם הם רשעים חייסרם רעתם כי לחתה עשה חת שלך ב׳ קב״ה :
הצלחה המייחם הללחתו חל בינתו מכעיס חת קונו והפכנה והסך
במייחם לוחה חלין יח׳ ב״ט : ל תדהג מרחוק הללוח רשעים
ע״י רשעתם והסך בלדיקים שם ח״ב דף ז׳ ע״ג : חין הסחדלות שלח
בהיתר מללוח כי הלח תרחה חוסד מללוח חת עלמו ומללוח לזולתו בב״ט
ח״ה דף כ״ו ע״ב : חין הללחה תלויה בזמן ולח בחריצות והשלה בי״ו
ובב״ד ח״ב דף מ״ע ע״ח : ובחורך יותר הם תלויה בחכמה חו חריצות חו
זכות חו מזל ועניו מחמרס ז״ל ולדיק בן לדיק וכו׳ ומחמר רבה
ורב הסדלח תרוויהו חסידי מר מללי כו׳ בני מר סמידלח לכלבי כו׳ ומחמר
חין מזל לישרחל והכל בידי שמים ובחי דבמחדים וכו׳ וחס יש לחליד תרס
ליחלט מגזרת מולו בקל״ב : חס תרחה חכזי רע מללוחים בחשתם ובחחים
חל תתחבר להם ללמוד דרך סחורותם להרויח כי חולי עושים בחיסור
ותבח ללמוד מהם בקט״ב :

הרהור הטומק בחכמה ובינה נאמר מהרהורי עבירה בי״ו : חס הירהר
הרהור רע ג׳ תשיחנו פן תתפקר לך בטלהו בקרב לבך בקל״ט :

השגחה חס על מעשה הרעה יקפוח מוסל רשע לדיקים בתוך רשעים
לחקור מדנון מי יצח הרשע הוח יח׳ יכשיל פי עושה הרעה
למען התפש ויצחו מלרה לדיקים בשו״ו : יהן טעם לבל יהוה לחוס חס
ירחה עושק לל ומהריכין לו בי״ב ח״ב דף ל״ו ע״ח : גם פטוד הלדיקים
ועו גם הרשעים לעתיד לח יחיים הוח יחבדך מהרחוק מפלח רשע ויקיחת
בית הלדיק להורו׳ השנחתו ומזה יקחו חל מה שחחר ב״פ : מה שהוח
מחקו יח׳ נעשה מהלין מבלי חשוב הטוב עליו בקי״ב חס רחית מקלל חבין
וחמו ומחריך יחים לל התמה כי לרעה נדולה מהחפדרים פה שמור
בנסיכם בקכ״ב : ידון לל ומומר מהנפש לל השנחה וידיעה חלהיח
בקב״ד דף מ״ה ע״ד :

אות זין

זהירות יזהר חדם תמיד לרקו׳ חת הבולד ולחקן כל רע המקרנש
טרם יבח חס לח לבלתי יקבטל מהסורה בב״ו ח״ב דף ל״ג ע״ח :

זיווג מעלת המוזלח בח וינו טרם יקדמנה חחר בקי״ו ח״ב דף מ״ב ע״ב :
עניו כחן בזווג רחמנן כחן בזווג שבי בר״ב :

זכות ע״י זכות עסק תורה חדם זוכה ליפ״ח בח זונו בי״ו ח״ו דף ט״ו
ע״ח : בזכות תורה יחיכו נ׳ עולמות בי״ח : זכות תורה מניחך
לידי מלות ומטך חל מה שהוח חסך ה׳ בדבר שפהיה נכיך לזיה דרך בחר
לו יה ותבחי למיסור כל המעקשים חסר תרחה יענדו חל פעולת המלוה
ב״ח ח״ב דף ה׳ ע״ד : נס שבדח מזכה לבח חל יעשה חים עיקר רק לזכות
ע״י עלמו בע״ח :

זריזות עניינו בי״ט :

אות חית

חברה אל תתחבר לרשע כן תלכד במצודתו ואל תבטח שבטח רעתו תמצל כצבי מיד ב"ו: כל ליומר חכמה ומוסר לא יכזיבוך אם ברך חברת רשע ניזק נט"ו: טוב יהי ניזק מהעשיר בחבר רשע נע"ג:

חדוש אל יערב חיס אל לבו לחדש בתורה דבר היתר מרוח מביאתו לשר לא קבלו מרבו כן יקרהו כשלמה בריבוי נשי בקב"ו:

חומר חיך יבחר חומר החדש ונם הוא טרח בתורה עם הטפש ונם סובל פה הייסורין ב"י:

חזקה גדולה חזקה שהמוחזק ברשע נם כי תרחה נו הורחק חסידות אל תבטח בו עד יתמיד ויחזק בכשרות ב"ו:

חטא חיך ירבך מחמר אליהוא אם תחטא מה תפעל בו עם מחמר ספר הזוהר שהחוטא פוגם למעלה אלילה וכחזא' הכתוב לור ילרך קשי ונם כמו זר נחשב יתיש יקום בעור ילדו בכ"ט ח"נ דף כ"ו ע"ב החוטא להבחת נופו נם טובו הנופני יחסיר עם ח"ה דף הנ"ל ע"נ:

חימה ינוה מדת החימה בקי"ח ח"ח דף מ"ד ע"ח:

חכמה חין החכמה שורה בשכל ערכה ב"ד: חיך רשת חכמה חלומית פרוסה על כל העוסקים בה לנודם למחשפות וחיך ה' מדות נדעות המטפלים בה וחין נם ח' טוב בעיני חלהים רק רע ועד היכן ירה הויה להזניח חת המחזיקי' בה ושסופו להיות קוהה על עת רעה שבכנם בה בי"ח ח"נ דף י"נ ע"ב: וחל ישיחך לבך לבח חליה לרוות למחון רוחב שלך בחדוריה לחר מלחת כרסך מן הנמרת כי יוסר תרוות תורת ה' עם: ונם עם"י עסקך בה תחבר טובה הרבה שהיית מסיג בתורה לו עסקת בה עם: ובמקום שהעוסק בתורה מוליד שרפי קרש העוסק בורה מוליד קטיגורי' שסרי'שוהו מהרץ חיים עם ח"נ: ויסוד חת כ' להסיר שלח לחיצת חידוד חל יטפל בה עם וח"ה דף י"ד ע"ד: ויבטל ה' טענות המניחות לעסוק בחלוסים עם ח"י דף ט"ו ע"נ: התורה חם תקרב חליה טפח תקרנך טפחיים נם קירבך הורה הוח ריחוק וחולדוקיה ידפחוך הפך קולדות התורה עם חי"ח עם ע"ד: חכמה ורה קו לקו תנתקך תפלות תורת ה' חל סבדות לפר שבת בכ"נ ח"נ דף י"ט ע"ח: הנכשל בחכמה ורה קשה ליתקן נם כי חכם יהיה בכ"ד: חל יבטח חדש על עלמו יוכל לנוח חל ה' בנקלה חחר חפר הוטחת בחכמת טעות ונם בהחילו בה חל יבטח בשכלו שלח יוכל לטחתו כי היות' חריפי' הן הם המופלים רשעות' עם: תיזהו חכם הרואה חת הנולד ומהר בל"ב ח"נ דף כ"ח ב' ונם"ו נדולה חכמה ומדע כי נם יבטל חמת מלך בפ"ט ונקס"ה ח"נ דף כ"ח ע"ח הזהר חליפו' לפני לר בנטחין שחנלל בחכמתך עם בפ"ט ח"נ דף ל"ח ע"ד נדולה חכמה שהיח בעלמותו מעושר שטוענ בהולחתו בק"ה ח"נ דף מ"ח ע"ד: ויכוח חכמה ועושר חיזה טוב מעניהם חם יעושר על תתו נדקה לרוב ומכריע כי נדולה חכמה בקכ"ט:

חן חם לח מלחת חן לפני בר ח חסוב להפניר עד עבור זמן בקס"ה:

חסידות הסובה בחסידות יהיה כמשמרת לבל ישנה מהלדך ב"ח ח"ו דף ו' ע"ב: יתן דופי בחסיר טוטה שיניח חלה טובעת בנהר לבלתי נגוע בה והולך רכיל לדבר תמת בקע"ו: ובכ"ו:

אות טית

טובה מרובה מדה טובה וכו' והסבך בחדת בשר ודם בח"נ ובכ"ט לחה לריך טל להחיות המתים בי"ח ח"נ דף ט' ע"ד:

אות יוד

יין יתן דופי בפחות יין ומונה ו' מדות למחזיקים על היין בקכ"ב:

יסורות מרע"ה שלט בר' יסורות בקכ"ו:

יסורין חיזה מסוגי הרשעים יובן יותר לשאר ע"י יסורין ב"י: ובקי"ו ח"נ דף ח"ד ע"נ: דרך התנהגו ית' עם עמו בהדרנות הייסורין בהעוקה ב"ו ח"נ דף ר' ע"ד: המייחס יסורין למקרה כל יסורין מחכי כן יהיו על עון וה ועוונות רשעומים קיימים עם: למה יתייסר הלדיק יסורין על מהנה הם עם בלי עין ונדר יתרומו על מקבל יסורין שחינן של מהנה ומחזר קל וחומר מגן ועין כ"ט ח"ד דף ח' ע"ד: טעם לייסורי הלדיקים בכ"ט ח"ד דף כ"ו ע"נ: של יקוץ סוגר יסורי מהנה בל"ב ח"ד דף כ"ח: תוהב יסורין יחכם במ"ה: מעלת מדת ר"ש בר' שמעון החומר נוחו מחי ושהלל שלח יהיה לנזון בחסרון לחס כי חם נם יכיבד בפרנסתו בל"ח ח"נ דף ל"ד ע"ב: חם יפקך יתרך לקוץ ביסורין זכור ייסורי החנוח והטוב העתיד בשברס בקע"ה ח"נ דף ס"נ ע"ב: יסורין מניליס מנהינם ב"פ ח"נ דף ל"ו ע"ד: מה יסיב נדיק חל נבו לבל יקוץ ביסורין בקי"ט ח"נ דף מ"ה ע"ח: היז יסורין מכניעין לשוב עד ה' כעוני ב' קע"ו ח"ט דף ס"נ שילהי ע"נ:

יצהר היל"ר מרחה עלמו כדנק מחח ולהסחיר בלבנו ועכ"ו רקדה לשוב מי סריחל לשחוע לי בי"ו ובכ"נ ח"ח דף י"ט ע"ד חיך היה"ר יורד ומטיין עולה ומקטרג עם: חיך יתנהג חים בחחכל ומשנל חסר עם מבח חל היה"ר ליחסך לחריו עם בי"ו: עד היכן כח היל"ר לחנד לחת לחדש עם: חל יחסך חים לחר יבין בבטחו בבן כסר חסר לח יגילנו מנסיעם חו בעבירו סיפרה בנדקה עם: חין לך חים יסרחל שלח תעוררנו נפשו לפרקים לשוב עד ה' חלח שלעומתו יקום יבין יגרו ליעץ להדיחו עד יחלחו

ימיו וילך בלי חמדה לבן טוב לנבר שבתקעורו לשוב חל ירפה מפני כל בי"ט: יסריך יריחיב חיכה יחתיק היה"ר בפיו רעה להחזיק חת החדש בהדרנות רבות ממשיכות לבו כמנקש טובה ובכלל דברי פרי יחתר כי הסמן פורע לחלחר חך הקב"ה לעשה"ב ושע"י היה"ר יהיה העקוש מעורבת עם הבריות ויסמח נהם בב"נ: טעם למה לח יפסיר היה"ט עם חחד' לוכות כיה"ר ח"ח דף כ"ו ע"נ ועכ"ד: הל יחעט בעיניך עוור היה"ט על היה"ר כי בבוחך ביטר תנבירנו ויוכל בקל"ח ח"ז דף ע' ע"ב: דרך מועלות ויתלונן על החסקה מטעותיו מסולני טוב רק ע"י יכוח כוונ' בב"ח ח"ט: יש כובש חת יצרו ויש חת יצרו וחבריו בב"נ ח"נ דף ל"ט שילהי ע"נ: יותר שיהיה החדם חכם בתורה ונבון לריך ורוו ותחבולות ליעשר מיצרו כעניין ליעבע כנוטו ומחמר נבר חכם בעוז וה נוטו בקב"נ: כל הנדול מחבירו יצרו נדול הימנו שם ח"נ דף כ"נ ע"נ: נתחבולות נורש מלחמות וחם לנבר יצרו נורש קשוחה שם: עם שחכמת התורה תסכון לך נבר יצרך להיות בטוח לריך נם התחדת מעשי' טובים שם ח"נ שם להכניע יצרך חל תחכיללו רק לחס ויחס כי המותרו' מקנים נחוה בקס"ח: ועיין מש"כ לנית המדרש שם: טעם נבר היה"ר שסוף פורע לח לחר בקע"ו ח"נ דף ס"ח שילהי ע"נ: דרך פתוי היה"ר לסמו' לבב חכוח ומועמו' להכיר רעתו ולימלט ממנו שם ח"ה דף ס"נ ע"ח: חין בכל חין יסורין מדכא היל"ר כעוני שם ח"ט דף הנ"נ ע"נ ע"ד חין יכה"ר לעשיד לבח ב"ח ח"נ דף ט':

יראה מחמר ריב"ז י"ר שיהח מורח שמים עליכם כמורח ב"ו ב"ט ח"נ דף ו' ע"נ מי סים בו יהיח שמים נם חחר שבח חטח לירו יוכל לשוב מעשיהו בב"ו: חשר נבר עיניו תמיד שחלח כל החרן כבודו לח יחטח לעולם שם: נם בעושר נורש ירחה ודחנה חם יש לחה ירחת שמים יהיה בטוח נם מדחנה הבחה מהממון בקי"נ: הפרש שבין ירחת שמים לירחת חלך ב"ו בקכ"ט: רחוי לירח נם מחדת רחמים כי טרח הוח שם: עם החומרים ב' רשויות חל תתחכם חפי' להחזירם בתשובה כי רעתם רבה ושיחת דבריך שם ח"נ דף כ"ד ע"ד הירח חת ה' מולך בב' עולמות ומחמרם ז"ל כל מי שהוח ירח חת ה' סיפו ליעשות חלך בקכ"ט ח"נ דף כ"ה ע"ח ישראל כל ים' בחזקת כשרים וחף בשחמחן לעשות הדין ויכוהו עד נחמת ועד כה לח הוכה רק ילדו הרע כמחמר הרחב"ם פ"נ דנרוסין בקי"ו ובקע"ח ח"נ דף ס' ע"ח: חל יתלונן חים יש' על דוחקו נעה"ו כי חביחימו חלקו השולמות ולח הניחו לנו רק העה"נ בקח"ס: עלה טובה שנלמוד מטלטולי החבות לבל נקוץ ניסורין ולח בטובות לחומים כי עוד חוון למועד בקע"ח ח"נ דף ס"נ ע"נ:

יתומים חומר עני יתומי' וכסוך חם עבה תעבה חותו בקמ"ד: יתומי' שחפרו דין בל מעבה חותם לח נחמר עליהם הוח נעבם תחלף חם: המעבה יסוד מדת הדין תהפך לו לדין חם:

אות כף

כבוד יש מחבד עלמו מפני הכבוד וחולת היח לו דין בחיי העה"ו בין בחמ"ו: מלך חו דיין מפני הכבוד לח יסוב חמירו חם טעה בדין בפ"ח: יסובח הפירם מריב מפני הכבוד ולח הפורש מחירחק מלכות בקי"ו: ועיין היו מתפלל בשלושה של מלכות חם: הסובב מריב לחר שהוח בו יקרח מכובד חם ח"נ דף מ"ד ע"ד: חין הנטרך מהמלך העדר כבוד כהנטרך מוולתו בקם"נ ח"נ דף כ"ו ע"ד: המכבד חת חביריו יוכר מתנהגו לרמותו הוח מבקש בקע"ו חי"ח דף ס"נ ע"ד: המתנהג בנחוח וכבוד וכל עשות מלחכתו רק ע"י ריקים יורש והעושה ע"י עלמו יעשיר ויוסיף חם מייחס הללחתו חלין ית' בקפ"נ:

כוונה חין לחות לנון המפלל נותן חן בעיני קונו חלח כוונת לבו בכ"ו ח"נ דף ל"ד ע"ח: ממה שנעשה לשוס שמים לח יצח דבר בלתי מתוקן כ"ר:

כזב חם יבח רשע לפניך בכוזים לחפות ולהחזיק רשעו חל תודה לו לבל יהרפך כי חת עלמו יוכר בב"ה: חם יבח חים ובקריס נפיו ותבוו מלכזיבו דבה חותו בקע"ה: יש מחסרי השכלה ממליחי כוזים וחם יורנש כדי לתתון כוזב ח' יוסיף עוד חולת סקריס חין מספר בב"ו:

כסיל חים כסיל חסר חכמה ומדות וכסרון יקנחה על נעלי חכמה ולח יחבחם ולח ימלח השלם ממוח ודרך להכסירו חם יוכיחנו יענה עוות חם יכבדנו יקנחה יותר חם יכנו בשבט יפקר ועבה רעבה לו יפקר יותר וחם יעבדו על פי דרכו יסוה לו בעיניו חם יקנהו בכלל נרי ביתו מסרתיו עוסי רבינו יסקנו מי רוס בשליחותו וחין תקנה עד יערה עליו רוח כסרון ממרום בקע"ח ז בנח הכסיל להרע לך כבדהו מיד ויכוח ויסיב ידו חם:

כעס נח לכלל כעס בח לכלל טעות בל"ו: ינעה טוח לכעוס ומוח לרעות וקשה לכעוס וקשה לרעות בקל"ט: יגבור נדר המנלה כעסו מיד למנלה לחר שעה חו לחר יום חו המחפה מפני הכבוד בח"ח ח"נ דף ל"ב ע"נ: כעסו ית' לנו הוח רחמים בק"י ח"נ דף מ"נ ע"נ: יענה הכעס

מפתחות

נקי"ח ס"ט דף מ"ר ע"ח :

בפוי חייב משיב רעה תחת טובה גרוע מבעל חי נ"ב :

אות הלמד

לב גם שליח עוסק בסודי דעבירה יותר צריך לשמור הלב מהע"ז
בי"ו ח"ב דף י"ב ע"ג וע"ד ובקי"ב : בלב תלויים חיי נפש ובפש שם :
הרעות המשכות מהלב קשים מהמשכים מהעין בי"ט ח"ג דף י"ו כוף
ע"ד : יוצה מי שאין פיו ולבו שוים נפ"ח ובקע"ו חי"ב דף ס"ב ע"ח :
מי שפיו ולבו שוים דבריו מתקבלים נפ"ח ח"ב דף ל"ו ע"ד : המדבר
בטובה לב נמתק לשון יהיו הכל עבדיו בקל"ה ח"ב דף מ"ח ע"ד : מי
שלבו מר לו לא יחס לו כי יסירו לפניו לדוך דחבה וחס יפעלמו בסירי
ומרה עד יפחק לח מלבו ומדרבה נמס בקרבו בקס"ח :

לולב מחמר רו"ל שלשה המה נפלאו ממני פסח מלה ומרור וד' לא
ידעתים ד' אינים שבלולב בחור נפלאו בקל"ח ח"י דף ע' ע"ד :

לזות יותר קרס מלבח לידי לזות שפתים בי"ו ח"ב דף י"ב ע"ב :

למוד נפש הלומד תורה תדמה למזלחת תנידה שם ח"ת : יערוך נ'
תקשים להצליח בלמוד בכ"ו : גם חס למדוך תורה בשכר לא
קלמד לוולח רק בחפץ ועי' כן יהיו תלמידיך כוולדים לך וחפשת בהם בנין
עדן כאב עם בניו מס"כ בלמדך בשכר שבחיפש תחך בקושה ומוכר
בקמ"ט : חס רחיק רב שהלבוקיו מכוונות גם שלמדך בשכר לא תניחהו
בער אי שאין הלבוקיו מכוונות ומלמדך בחנם שם : אי שזיגו מחזר תלמודו
ורב שזיגו מחזר עם תלמידיו יתרגשו למו שגיחות רבות לומר על טמא
טהור וכו' בקס"ח ח"ד דף כ"ה ע"ד וח"ה : בלמוד בעת שמכנסים פור
ובעשות מסבט בעת שאין מקבלים חו מחרץ יוצר בקפ"ח :

לשון ילמוד עניו תוח וחייס ביד לשון מהניגיל בקי"ו ח"ב דף מ"ב ע"ב :
יותר קרובה המות ע"י לשון שהחייס שם ח"ת :

אות המם

מוסר יש מוסרים מיוסדים על פי שכל חכוחי למעלה מהם הנלמדים
ברוח הקדש למעלה מהם לחבר וולח היוחס ברוח הקדש גם הם
רמוזי בתורה וכל אחד מהם לפי מדרגתו יעשה רושם בלב שומעו ב"ח :
לל יפעון חיים ברוח מניקתו להעליח מוסרים מדעתו שלח מתוך התורה
בי"ד : יותר רחוי יטה חדש אוזנו לל דברי קיסי של מיסר מלל דברי פיום
בי"ו : עוסי לו קלון לח הניחו מדת מוסר בכ"ח : חיך פיישרס רעקס
למשחים ומוקנים בשקריס ורמחוק בקב"ח :

מיסר דין המוסר דין על חניהו נפשם תחלה בא"ג : ולין בכלל זה
יקומים בקמ"ד :

מוכיח לל תמנע מלהוכיח מטעם החומרים שמה שנלוי לפניו יקבר'
שעתידים לעשות כוסר לו הפכו יעשו שם מוכיח ולח שם מוחל
וגם לח שהוכחקס ולח שמעו עד כה בי"ו ח"ב דף ט"ו ע"ח : יקבל
המוכיח בהוכיחו לח הדעת להאריך לחקה ומהפלים דוברי רע לכן
החוזק בכשרון למען יכובו שעל ידי כן ישמע ויעשה טוב בק"ם : חס הרחוי
להוכיח יותר ממדחעלעל מהוכיח הכבס לחקה במקומו בקע"ו ח"ד דף ס"ב
ע"ח : חס מחיק בעושה רשעה ויבוך השבס והערב עליו והוח יתברך
יפילהו חלל לפניך שם : יותר יתפעל חיש מדברי נביח לו מוכיח פה לל פה
מקוריהו המוסר בספר התורה בקל"ב ח"ב דף ס"ו ע"ב וח"ד שם : וינבה
הפוחז שעל הערד נביח לח יקבל תוכחת התורה לבוח עד ה' בקל"ו ח"ב
דף ס"ו ע"ג :

מזל חס המזל מספיל לו מרומס וחס נבי חיי ומווחי מלויים במזל לריך
ילדך פה שכר ועונש בי"ח ח"ב דף ט' ע"ג ובקל"ב : היות נבי חיי
ומווחי מלפחן יחד לחיים ס' מקנת פ' הוח בל"ב :

מחאה עונש חשר בידו למחות ולחינו מוחה וכן כל חיים ישרחל שערבים
זה לזה יעכב ביד פנח לעשות רע וחס הניחו לעשות יתחמץ
להשיבו ולחקן כן ילקה עליו בי"ח : רחוכן חומס ושמעון שלח מיחה נענש
תחלה ב"ם : גדול וכוח המתעסק למחות ביד רשעים מהמתעסק חמיד
להוסיף מצות לעלמו בע"ג ח"ב דף ל"ו ע"ד : גדול עונש הנלחי מוחה בחיים
מהשחה בקב"ח ח"ב דף מ"ה ע"ג :

מחילה גדול חשר מלך מלכי השלום שמוחל עון מס"כ מלך ב"ו בקי"ח ח"ג דף
מ"ג ע"ב :

מחשבה מחשבה טובה הקב"ה מלריכה למעשה בי"ו : מלמד המלמד
לחמידי' יותר יחייחם מטיב חס עלמו מלמד לחמידיו בי"ו ח"ו דף ט"ו ע"ח

מחתה למה נקנסה מיחה על חדש הח' בחופן שלקו כל יולחי ירכו ולח
לקה ניסורין בעב"ו וייחיה ולח יחוק בכ"ח ח"ד דף כ"ו ע"ח :

יקן טעם לל הרחוקו יקבלך מקן שכר לדיקים בשעת מיקתם ויחלר
מלמד ב"ר שעל ידי כן נפשם שבע"ו חס ישני בקע"ו ח"ב דף ס"ח סוף ע"ב
וע"ג ובקי"ב ח"ב :

מכה גדולה מכת פגם מיד כשר ממכת חרב מיד רשע וגדולה עקיבת
חוהב ממדקדוק תרב טוכח בקם"ו :

מלאכה כרוכה לפרום מקפלה ובפלה וחפרוק וגזל וכרכילות ולשון הרע
וחטופה ונקימה ונטירה ודומיהם יבקש מלחכה בשבות ומקום
שחין מכניסים בקם"ח : הרוצה לעשוק בחורה ושלח ליהנות בא"ו מלחכה
שמצלי התמיד כה יחפרנים יבקש לו שם ח"ב דף כ"ה ע"ב :
מלאך המלחך הגעשה ע"י המלוח יעטיר ויעש לח עושה הפך
הקטיגור הגעשה בעבירה שהוח המייפרו בב"ט וב"ה :
מלך השתלשלות שרית מלכו' ניח דוד עד סוף הדורות בכ"ה חי"ב
דף כ"ב ע"ד : לל תחמה נרחוק מלך דלמחן דהוח נבח הוח
מחל וכו' חיך יניח הוח יק' הבלחי בני תמותה חלויים בנחירתו כי לח
יעשה מלך למטה רק חסך ה' בשבון בפ"ד של מעלה בפ"ח ובקב"ה ובקס"ג
ח"ב דף כ"ו ע"ב : חס ב' מכשים ידברו דברים לחריס לפני מלך חסר
יוסר לבו לחמריו יעברנו דבריו מהשני שם : מלך שמחל על כבודו חין
כבודו מהול בק"י ח"ד דף מ"ג ע"ב : הוי מתפלל בשלומה של מלכות
שחלמלח מורשה כו' בקי"ו : לל יהבלל מלך לו דיין שלח פנה בדיבו לל
פנייה וולח החמת נמה שהוח לחמת בקי"ט : לריך המלך להתנהג בחסד
בעניו לדקה ובמשפט בקב"ה : לל יירח מלך מהכשל בדין מרומה כי חס
חים לדיק הוח ה' יחיר לו ונם לחיקון הכלל חין חים יוצח וכחיש חייב
חלח על פי מה שהוח נדון בב"ד העליון שם ובקב"ג ח"ב דף כ"ו ע"ב :
וח"ד שם ע"ג : היום רשע לפני מלך גורש הסתר החמת לשפוט לדק שם
בח"ב וח"ג : לח יבליט ה' מלך רע להמי הבלחי חייבים לפניו יח' רק
עד חיש ומשטמה בקפ"ב : טרם תתרחה לשופל לדין התפלל לקוך כי
בהיותך רצוי לפניו יח' יריחך המושל בקב"ה : גם שהאכס בעת שלין
מכנסין לח יפוך המלך נעת שאין מקבלים משפט חו יפוץ משפטו להניחם
במסורת הברית בקפ"ם ח"ח : מלך יריח לחת ה' חיכן לוקח לו קלון כי
חייסרנו חמו ב"ר :

מנהיג חס מנהיג הדור יראה שלח יקבלו ממנו לל יפסור דין וילביב'
לחביה' שנשמים יבקש מהם וגם לח יפרוש מלהנהיג וחל יחוש
לל המלעיגים כי ה' יקום נקמתו בקל"ח :

מענה לשון נ' מדות בדעות יש ידע מה לענות . ויש לריך מיכון ויש
שחר המיכון יענה מה שמעדו ומיישן לת הב' בל יאחר לענות
ולח לת הח' כי חיני לריך ולח לת הב' כי לח יסכון בל"ב : ומעין זה
בק"ח חס להגיל נפשו לפני מלך וגריס יתנוד חיש מחשבות הפכיות ויענה
ח' מהנה ויגלל ורוחה שחס היה עונה המענה החר היה מוחת לל יחזיק
טובה לעלמו שידע לבחור כי חס לה' שם בפיו מענה לשון נפ"ד :

מצוה יתן טעם בל נקמה מרחו' רשע חוטף מצוה ועושה פחזות
בכ"ח ח"ב דף י"ט ע"ח : כל מלחכה שיעשה חיש לח יבחן רק
לל המצוה הגעשית בה בכ"ב : לל תמנע מעשות מצוה מפני לוגנים
החומרים מחין ולחין נפשי פלוני בחלה כי חס המלגלג יריחך מפשיד הלח
יחחרט וילבט בל"ח : ד' מדוק בדעות יש פורש מהמלות לבל יעשינו לו
וים עושה חוקס ביד לבען קוטו וים בפני הזולת ורומז להם יעשו כחוהו וים
כתה דורשים נרגיש ויגדור בדר בל לחד מפדות חלו שם : יננה עושה
מלות טרם הסיר העבירות בקי"ו ח"ב דף מ"ד ע"ד : מי שסיגל מלות
בנחרות לל יתעצל בוקנה בן יזכהנו בעולמי עה"ב ויחבד הכל בי"ט
ובכ"ט : מלוה קלה כנדר על החמורה בקס"ח ח"ו דף כ"ו ע"ח :

מצוע המלוע נכחר בטוב המדות לך בתורה ומלות טוב ללכת לחר קלה
החסידות בי"ו ח"ר דף י"ב ע"ד :

מקח יננה המנה חפץ יבירו לסיפכרהו לו בחול ומה שם המשנת
עלמו על זה בק"כ ח"ב דף מ"ה ע"ד :

מרמה יננה ניותר המרמים לח סולת מבלי ייטב לאו בי"ט ח"ב דף
י"ו ע"ג וע"ד : המרמה רלויה בהחקה לעשות מלוה בל"ב :
טוב לדעת המרמות ליסמר לך לח לפעול חוקס שם"ב : יש עושה מרמה
להחבח רמיות ויש להנילח ממון וזה קשה ליסמר ממנו מפני שהוח מפקיר
יותר בל"ב : יש דרך עושה רשעה לבח במרמה כמשנים מדות טובות
ומשפט שיחזיקו בכשרון וינטחו שם לבן לריך להקור לנלות רעשם בקט"ו
ח"ב דף מ"ד סוף ע"ב : חס יאמור פיהת רחוכן להעטין בשקל חסר
ומשקין בשעות חסרים גם שנשלח שחין להם תוכלה תוטלה עשו שניהם
בקי"ט ח"ב דף מ"ה ריש ע"ח : חס הרגשת בחי שהיחל לרמוך ותחר
הלח משחק חני לל תנטח בו עוד בקע"ב ח"ב דף ס"ו ע"ב : הרחלי חוסר
שרשה לח חנירו ומרמה ולוכד לח עלמו בפ"ח ובקפ"ט :

מחנה עושר שהוח מתן ה' נשחר מחלו יח' מס"כ נשחת מלך בל"ב :
יתן דופי בעוון כל מחנות ומשרות לחים ח' בקע"ב ח"ב דף
ס"ד ע"ד :

אות הנון

נבון נבון רוחה לח הגולד חכם מקבל ונשחר חויל לח יחוק ויפול בל"ב
ח"ב דף כ"ח ע"ב :

נפש חס נין בעלי נפש ורוח למי שזכה נס לנשמה בכ"ח ח"ה דף כ"ו
ע"ב : כל נפש ישרחל מחלוה להטיב חלח מעלוקו מוטבה טובו
בכ"ד ח"ב דף ל"ג ע"ח וע"ג : לל תחבל רק לקיו' הנפש בך ס"ם : מעלפ'
הוול לנשמת תלויות בר"ב חי"ח : הנשמה חוזרת גם חם שוחה והחומר
ישנח גם לח חוכנו שם : חס שהנשמה מסייעת לזכות לח החדש שם חי"ב
תועלת הנפש בנוחה לל העולם הזה שם חי"ב :

נקיימה

נקימה לא תנקום לך אל תטור ולא תשמור עליו דין
ונם לא הקוה מחקו יי יצר לו עליך רק שיושיעך מאשר יניק
לך לולי החלהים אנא אחת הוא פוסע יפקידהו ה' ואם יאחר חכ
מקוץ כי לא תדע מחשבות ה' נקכ"ד :

אות סמך

סבלנות מעלת הסבלנות נל"ו ח"נ דף ע"ח ע"נ : נ' דברים קשים
לסבול לאחד חרף היה לועל אחת היה חכם נ' קנאה וקשה מן
הרשעה נקע"ו :

סור ל תגלה סוד רק למי שקבל חסד ממך וטוב מזה נם לא תגלה סוד אפילו
נקי"ח : יבאר תכונת הלבבי' למחקיקי סוד לבל יתגלה נקכ"נ :

עבירה הזהר מעבירה קלה כן תנייחך על החמורה נכ"ה : טעם למה
לא יכלך הוא יתברך המתחיל בעבירות טרם תנרוך לו
אחרות נל"ו ח"נ דף ל' ריש ע"נ :

ערות נם לא תלא ידעת נתוכנך שהיו מוליח שקר מפיו לל תעיד על
פיו נקס"ו :

עולם הנרית העולם על ידי התורה סבת קיומו נכ"ח : חלמלת הסוטים
עיקר מעניני העולם הוא נכונות להם בתים וכיוצא לזה
היה העולם מתקיים לכן נספק יתר שלשם בהזהרם לתלמידי חכמים
הלא הם מקיימים העולם ולא לתם שיזכם מטפלים בשבילו לל תקצר נפ
והניחם נשבותם כי לורך עולם הם נם"ח : טובות עולם הזה הם עריבות
עובר ואולת היה הרדיפה אחריהם אך אם יבואו לך לל תבעל נם לך
נאספו כי המותר מחבר ההכרחי ועור שעושה עיקר מרפוח שלמו שלו
נקס"ו : חוי לו למי שהוא נהנלי העולם כי אין ייסורין מסייקין
להניאו למוטב נקע"ו ח"ז דף ס"נ ע"נ : אין עניני העולם על פי הטבע
לפי החמת והתנהנו על פי התורה ולא יחוש לל נעודים טבעיים יללו
יותר מהמתנהנ על פי הטבע נקס"ו : אין על ידי האשבן נתקיים
העולם נקנ"ו :

עולם הבא עולם הנפש נקנה נכמה דרכים לו נתורה לו נצדקה לו
נגמילות חסידים והסיקר ביותר מכל כי הכל הולך אחר
התכלית בי"ו ח"נ דף י"נ ע"נ :

עול אין עול יחועב מכל הכפרים ויסר דרך גם הרשעים לא
יתעבוהו כי אם אחד מעיר נקכ"ה :

עוני ועושר לל תקנה את העושר על כי תרוה יפרה נפשו עשיר
נעשרו כי אין מלוי מלילתו נכ"ט ח"ד דף כ"ו ריש ע"נ : אין האמון
עושר רק מה שיהיה חשוב נו ואין החסרון עוני רק מה שהוא נבוע בעיני
עמלו נל"נ ח"נ דף כ"ח ע"נ : לעשיר דאנות רנות ולרש אחת
שם : העושר הנה מחמת זכות לא יקנך ולא יעמד ויבעט נו ולא
יחתר עליו מרפה נכסים מרפה דלנה ונפסוק כי כקול
הסירים וכו' נל"נ : הנוטח בעשרו נעוונו הוא יקנך ויפחד לנחלה לו
נסות הרוח אומר לבל יחפיבוהו כי אם הכסף חול כנודו נאשר כי בעל
הון היה : יתמה למי שמעשה חכם נדול ולא למד מזיין לו רק נסות הרוח
לומר יכבדוני כי אדם נדול שאפתי ופוח יהיה פרע אדם נמ"ד ובפ"ו :
לין העושר מתהוה מן הממון ולא העושי מעיעוטו נל"ו : אם העושר
מגיל בעליו מגרה העושי שמעכב הלרה מלבח נכ"ו :
העושר הנה ניניע כפיס מתמיד יותר מהבח נירושה או מניחה שם ח"נ
דף ל"נ ע"ל : מה בפי הון לא יניעו עד חני תלוסף הפך לומרי תורה
שבבל חלק ישינו עולם הבח שם ח"ח : נם שהבלה תתהוה בין השוני
עשיר ורש ישבחו זה אלת זה נם"ח : תלונת עניי על דלותו ואיך תנחמהו
רוח הקדש בע"ו : עניי שאת נחלקו עשיר מבעל הון שם : אין
הדלנה מחויבת מהעוני למי שהוא בן דעת שם ח"נ דף ל"ו ע"נ :
לל תקנא עני בעשיר כי לדוחק תכשירך ממנו נק"ה ח"נ : דף מ"ח ריש
ע"ל : העני הנוטח בה' יסונב מלרות תרליות וחמימיות והעושר לא
יניל לעשיר הנוטח בו נם מחרליות ונם ידבר על לב הרש שם : עני
חשוב כאח מקל וחומר ויתוקן בתורה אם לדקה שם ח"נ דף הל"ל :
ויכוח שבין העושר והעוני כל לחד מרלה פניו לדעת ניניהם מה טוב
לנבר הוא זה והכרעת שלמה שם ח"נ : עשיר מחבר נפשו בעוות עיות
לעני והעני קוה עולמו בתא שלמו מסיב נק"ח : אין העושר נורס
כבוד אם נעלין אינו מכבד הנבירות נק"ך ח"ו דף מ"ה ע"נ : נדולה
הכנעת העני שאם עני חכיוני יעשיר טרם יגעל בו העשיר יפרד הוא ממנו
נק"י : נל יערב היותר הרש לעשות עושר שלא נאשפע פן יהיו לו תרקי
נהיטם שם ונק"ט : יבחט אם הרש שלחו העבדי משתרך עליו נמה
שענד אומר ניפרחל שנם זה לו מירוק עון שם ח"נ דף מ"נ ע"ח :
הוא יתברך מוריש לדל לוכות העשיר נקי"ח ח"ו דף מ"נ ע"ד : ירחם
ה' לעשיר תדוק דאנה שקוה בהיותו מרפה נכסים נקי"נ : אל יבטח
עשיר בעושרו להתנהג נשיאה וגבר ויין פן יורם ומכבל רעמו נק"ך :
חומר הנח פתחוס יחול בו עין ויחנך נקכ"נ : יכריח שלין העושר
שלימות נקל"נ ח"נ דף מ"ח ע"נ : הדל הנותן לעשיר כדי שיסוב ויתן
לו העשיר לפי עושרו חולת היח לו כי העשיר חוסך שהכל שייתין לו וצריך
טוב לדל שרלה לקבל ממנו ולא יסיב לדל דבר נקל"ו ח"נ
דף הל"ל ע"ד : פתיות היגע להעשיר שיגע להניח לזולתו ומה שהיגו
יכול לעכבו כי יעשה לו כנפים נקמ"נ : מלת ממון חסר שם ח"נ דף
כ' סוף ע"ד : נהתחיל העושר מן הדמים להתמעט אין מחבולה
מועלת לבל יכלה שם : ויכוח העני עם קונו יתברך למה יתן לו יסורי
עוני שיתעתד לעשות ולגוול ולא יתן יסורין וולת' נקע"ו ח"ט דף כ"נ
סוף ע"נ : מיעון היך יקנהג עשיר נעשרו למען יוכל לכלכל היקו חס
ימיך נקע"ח : לל יקשה לל חוטח שהעדרנו מחטיאו שהרבה אם היה
עשיר היה מתפקר יותר נקע"ט : לל קינע להעשיר לת עניך כי אם
כשרים יהיו ה' ירחמם ואם לאו תעמול לחוביו ה' שם : חיך מוכיח העני
לת העשיר ונותן לו מופת חיך לא חכמתו העשירתו ושלא ימנע מלחת
לדלים אליהם הוא מטיב כי ברשותו יתברך שפורש חין להם אז מידו יתן
למו ומהעשיר יפסיד נקפ"ח : נדול נסיון העושר מהעוני עם שנאתי
הקנוות קשים נקנ"ו : נאמת חדש תבחר לו עניי לוכותו נר"נ חי"נ :
עושק עושק את הדל להרבות לת עלמו יהי להפך שיאסרו ממנו וירבו
לדל מן הדמים נקל"ו ח"נ דף מ"ח ע"ד :
עונש מוטב נר שבעבו הכל והוא לא ירלנו נמ"ר : עוונות עלמם
מוכיחים עוכם לעושם וההפך נוכיות נכ"ט : עובד לת ה'
מירלת עוכם מדרבתו שפלה נ"פ ח"נ דף ל"ו ע"נ :
עבודת שמים מעלת העובד לת ה' נתורה ומלות לשמן פעל עובד ע"מ
לקבל פרס כי מה שייעב לו פה יבכו מעכרו בעולם הבח נ"ט :
עובד לת ה' תמיד נם אלו יערב רעתו עם הבריות כלל יהבב לבל שם :
שם דרך רחב לפניך בעובדת שמים לל תחוש לל נתיבות לרים המפחיבים
כי ה' יהיה נכסלך שם : לל תעבוד לת קונך על מנת לקבל פרס רק
נטח עליו והוא יעשה נטו' : העובד לת ה' יעניר מלפניו כבוד
וטוהר וסינוף התומר נמ"ו :
עטרה יותר יקעטר לדם נמעלת וכתרון בן נמו מבמעלות לבי לביו
בית נ"ו :
עמל לדם לעמל יולד ולא עמל נתורה לנד משכרו הטוב נוסחים עמו
נעמלו נכ"ח ח"ו דף כ"ו ע"נ :
ענוה לעולם יסניל לדם עלמו למטה ממדרנתו נקמ"נ :
עסק עסק תורה ומלות הן הם ערבי קדש המלילין ומהדרין ומטיבין
לת הלדם נעולם הזה ונבא ובלי ניכוי שכר נ"ה דף נ' ע"ח :
העוסק נתורה ומלות לשמן ייטיב לו נם נעולם הוה נ"ט : העוסק
נתורה לשמה זוכה נם לעושר נ"י : על ידי עסק תורה יקקשרו נ'
העולמות להריח שפע נ"ח :
עצבות טוב להתנהג נעלנון מנשיקת נם"ח : מעלת העלב על מה
שלל. הניע מהתורה נע"ו :
עצה עלה ישנח הנומע עלה ולא יסמוך על שכלו נמ"ח : לל
יתהלל אם יעלת עלה לנדיק ונילול נה לחמר שחתה הללתו
נ"נ : ריבוי יועלים יבחיתו העלה כי תתנלה ויחמר שכננדו נע"ט :
חיים תנוכה יתייעץ עם לבו ולא עם אחר כי יעלה סודו נקי"ח :
עצלה עלה השחית נפשך ונידך ודלוחך שעל ידה לת יוקן עיותיך
כי הם לימים פרוס נקי"ח :
עצל קשה למלאכה טרם ילך נשליחותו ואחר לכתו טרם יסוב נל"ד :
עלת הנוף חזיק גם לנפש נכ"ר שליח עשל מכלה עיני
מאלהו ונם הנחת תכלית השליחות לל יבא לל הפועל שם : לל כך
ירניל העשל עלמו להמית עקרים לנלחי התועלת עד יעשה לו כטבע
להיות נודה מלבו ותורי לניסל נשוט לשיטו נקל"ו : עשלת אדם חנרוס
לעקור ממנו שלשה עמודים שהעולם עומד עליהם נקע"נ : יקרון
הנלחי מתעצלים לשוב עד רחוק חבלי משיח
נקל"ח ח"ח דף ע' ע"נ :
ערב הנרית המנעת לע"ב על ערבותו נ"ק : אין לחוש על היוצא ערב
נקכ"ח התרחק מערבית ושנועה נק"מ :
ערוות נם שניל וערוות יללו של הדם חומדתן נדולה היותה רעת
הבריות נכ"ח : יבחר מחמרים ז"ל שערלת מי שלח הייע
למילה נדבק נבועל הרמית ויורד לנהנים לעתיד לבח מה ענין התיוק
ההוא תללו נ"ח ח"ה דף ו' ע"ח :

אות הפא

פורענות לל תתייחס מן הפורענות אם לא שתעבב מהטפל
נתיקון לבל תתנטל מן הלמוד נכ"ו ח"נ דף ל"נ ע"ד :
המתייחס מן הפורענות יקרינו כפרעה שהלך נרגלו לקבלו נים נקפ"ח
ח"נ דף כ"ל ע"נ ע"ד : דור שהעבה מחקק לרשעים הפורענות קרוב
והסתר פן תלקה נכללם נקפ"ו :
פעולה לל תתייחס הכעולה רק לל כוונת העשותה נמ"ו : אין
פעולות הטובו' הורלת יסר לבב כי חולי לא כן לבו נקי"ט ח"ד דף ע"ד :

תוספות

פקוח נפש דיחן טעם למה לפקח על חיי שעה ומה גם בשבת לפי הוה לה יקיים לפלוגי שבת אחת ונם יעלה על המיל לחיי שעה כאלו החייהו לגמרי בקו"ה ח"נ דף כ"ד ע"ב :

פרנסה לפי תחפרנם מלחם רע עין תפילו לעסוק בתורה כי תשר תאכל ממנו יכלו ממה שקבלו לך נר"ה ונם לא לרעון יהיו דברי תורה שתדבר על שולחנו בקמ"נ • ויקר טעמים על זה עם : פשט נם העיקר בשבת התורה זוכה לתוכר רוחני נ"י ונ"ד ובני"ו ח"ה דף ס"ב ע"ב • נם כי תעסוק תמיד בשבת התורה לא שכחה והקלקה כי אם לו יותר חשתה בה כי"ו ח"ט דף ט"ו ע"ב נ"ש ע"ב • תחוו בכשבו ונם מבסיר לפי תנח ידיך תחר מלחם כריסך מן הגמרת עם : יאמר מעל לפי היות מיכות השבת דנק לפי עסוק עם ונכ"נ • מאמר מדרש חוית שנם ע"י השבת קלטו לפי סביבות הרחוים לתורה נכ"ו ח"ו :

אות צדי

צבור לא נאמר לעולם יכלול לדם עלמו עם הצבור פן יבוקר פנקבו לפי עם ודחי נלקי כבריס נקפ"ח ח"נ דף ס"ד ע"ג :

צדקה בחיות הצדקה הרחויה נ"מ : הנוזל וחומם ומחלק לצדקה נעקה מיחשב לו עם ח"נ דף ל"ח ריש ע"ח ובפ"ו : ולחן עון הגזל נמחל בצדקה הנעשית ממנו בנ"נ : המנוזו לצדקה תפשר שכחשר יבוזו כן יריקו לו מן השמים חו לחו לחי זו סיבה לך המכע מלחת הרחוי לו ודחי יחסירו ממנו לכן חל יכוין המנוזו לפיריקו לו בשופע נ"כ פן לה יוכה וינשוט נמ"נ : יד כותבת לצדקה זוכה לעתיד להרחות בשכיבה בחלבעה עם • ויכוח שנין המנוזו חוצרוחיו כאחד כחוגבו ונין החוצר למטה וכוחן לצדקה לעתות בצרה והלרך ומחמר מוגבו חלבוחי חלבו למטה וכו' ובמקום שהיד שולטת וחני במקום שלין היד שולטת בנ"ו : גם שטוב לנבר להרהר כי נלנל הוח שחוור כדי לחת לצדקה הלצדקה המעולה היח לו הוכח שלח יקעשך להלטרך לח הוח ולח זרעו נם"ח : מלמנו הוח יח לחת לצדקה מהלב והוח דמיון לודק בכל פרטיו ב"ע ח"נ : ויהיה לח העשיר יעניק מכספו לרל כי לח עלמו הוח מטיב ומשל מכל למשפך בק"ה ח"ד דף מ"ח ע"ד • זכות החונן דל נקי"ח ח"ו דף מ"נ ע"ד • חל תחמה לח יקלוה חיש ויחמר תמיד מי יחנני עשיר בחיי ונשם נדבות לניף ולח יעזרנו המלך הקדוש יחנרך כי יודע חלהים שלח יעשה כן • בקי"ח • מעלת לדקה ומשפט ושהמנע מן הצדקה כשוכך דמיס נקכ"ו ח"ד דף מ"ו ע"ד • ונקל"ח • המתחוה לתת לדקה בלי נרות עין ירגיל עלמו פעמים שלש ויעשה לו כטבע שם • טוב עין יקרת מי שחון לו רק פת לחד לעלמו ופורס ממנו חלה לרל נקל"ד ח"נ דף מ"ח ע"נ : רוצה שיקנו לחריס והוח לח יחן עיני רעה בשלו שם ח"נ שם • ונקפ"ד : עשיר שחינו לריך ונימל סופי שיטרך לנריות נקל"ו ח"נ : ידחה סנרת טורנוס רופוס שמכחתו יקנרך לח העטיף היט מפרנסם נקל"ח : המוחן לריקה כמחיה בכסות ונלקי מחסר מחתונו כלוס והמעלים עינו כהורג נפשות בקפ"ה ח"נ דף ס"ו ע"ד : מי שמעלים עיניו מן הלדקה והעני ושב ותקן ונחן יכופר עונו ויקבל שכר בקע"ט ח"נ דף ס"נ ע"ד ובדף ס"ד ע"ח : ד נמולות יפלם ה' לחונן דל בקי"ח ח"ו דף מ"נ ע"ד : טוב לתת הלדקה מיניע כפיס ושעיקר עשלו יעשה לתת לדקה ולחיות הוח ובניו בנוחר בר"ט ח"נ דף ע"ג ע"ח : וח"ה שם ע"ד : ולחיך על ידי תת בכפיס מחקדשות שם : ח"ח קודס לתת לו לדקה ואחריו לשחר לנשים שם ח"ו דף ע"ד ע"ח : עשייך קודמים שם : חין חפץ ה' בריבוי לדקה רק מעט ושהיה נדרך כנוד ב"ט ח"נ דף ח' ע"ח : כשהעני מחויק טובה לנ"ה מחסר לו פירות זכותו בקי"ק ח"ו •

צדיקים לקיים פעולם נל יהיה דור שכולו הייב רחה הוח יחנרך והבין מלו נשמות לדיקים לחלקם בכל דור ודור בכ"ח ח"נ דף כ"ה ע"ב נם בעיני הרשע יכשר הלדיק כי שם שלבלתי נמות לח עלמו ולח יפנחנו נ"ל • ובל"ו • לדיקים יוכיחו חת הרשעים על חשמותם וחליהם יחבאו רע לחמר שיעשו לפרסום טלפי"ועכ"ו לח יפיחו לדיקי' מהנן בעדם בל"ח דף כ"ח ע"ח ומ"נ : יש פעולה טובה לפי הכוונה ורעה לעיני פרעה לכן לריך הלדיק ליזהר בכיונת פה בל ילמדו הרואים לפרע נ' ל"נ ח"ד דף כ"ח ע"נ • טובה הבחה לצדיק נדושה ורעה פחה לרשע בפי רשעתו בלמנות בל"נ ח"נ דף כ"ט ע"נ • ישמיע לדיק חכמת כשלותו לרנים ולח יחוש שם בפניו מי שמסבך מחמריו כי נם הוח ישמע כי ירחה כי קרוב ה' חל הלדיק בכל קוחתו חלינו בל"ה : הלדיק כיונל מצעה פורעניות והרשע יפול בח' ושם יתפרך הוח כי הלדיק נתפס בעון הדור בל"ו • חל תחמה נמות לדיק בחיטיב ימיו כי יודע בעל התלנה וכו' ומדרשה ממנו תלמוד ק"ו • שם לעיני רלונו כך וכו' בח"ה • חל תחמה נרחוק לדיק מת וזרע לין לו ורשע משחיר מחריו נרכה כי לפעמ' לחד מן' כנות חו מלין הלדיק ההוח לדיק נעים להסיר בחינת שלמותו שעליה כילד חו שהרשע נפלה בנורלו חשת חיל ותוכל בשבילה ותפרך נלדיק חו שלח תדע חיזה לדיק הוה חו וה כי החדם יראה לעיניס

שם נח"ב ח"נ דף ל"ח ע"נ • הנט חל הלדיק ממך ויהיה כמוהו ולח חל הנרוע ממך נב"ב ח"נ דף ל"ב סוף ע"ד • לדיקים מחייס לח העם נחייהם והעם יסנגו מיקחם שימוחי לכפר נעדם ב"ם ח"נ דף ל"ד ע"נ • נם נדור שבולו חייב לחת לחד לדיק מחסיב הוח יחנרך ותפרך חומח לחד יחנד טובה סרבה נע"ח ח"נ דף ל"ו ע"ב • המתנהג נלדקות יחיה נריח ותחהדר שיבחו נל"נ ח"נ דף ל"ט ע"ד • לדיק הנלחי מחוכל לף פירות מעשיו בעולם הוה וסובל לעד חשרי בניו שילכלו לחריו פלי לחוחיהם נקי"ט ח"נ דף מ"ה ע"ח • לדיקים לנם נרשותם ומחמר לעתיד לנח הקב"ה מביח היער הרע ולדיקים ידמה להם להר כו' ופסוק והחי יתן חל לבו נקמ"ה • הלדיק לריך ישחלם נחורה ובטוב המעשה והמרחק מבעלי מדות רעות נקמ"ח • חל תחחוה לדיק מפולח רשע חפילו חשר שחחוה נפילקך נקנ"ו • בירחח ה' מוסל לדיק בעולם השפל ועולם הנלנלים נקנ"ט ח"נ דף כ"ה ע"ח • ויבחר מלמר חכחומח כל מי שהוח ירח חת הקב"ה סופו ליפשות מלך שם • נם שהלדיקים חין הקב"ה מניח חקלה על ידם לח כן בהחכמם לעשות על פי שבלם נקנ"ו • ד' מיני חושר לדיק חחד וכות הבח מיניהו שלמדי' ממנו הרואים מעשיו ויעשו כן נ' וכות השחרו חן החטח ג' פרי מעשיו שנקוט עשה ד' שכר מעשה הטוב נר"נ ח"י דף ע"ד ע"ג • ופסוק חל יהללך חכם שם :

צורה חין לייר כחלהיו יוכר עין ונוכח בה רחות ונוטף לחון בו שמיעה הפך נ"ו נקי"ט ח"ה דף מ"ה ע"נ :

אות קוף

קבלה מה שמקבל לדם מרבו ודחוק בעיניו חייב לנקש לו שברח ולח יראהנה פה חל פה לח תכוב בי"ר :

קל ן יצחן בעל חכמה בשמוע קלונו ותינו מעיד בל"ו ח"נ דף ל' ע"ח • יצחק מחפ' על קלונו ויענה הח חנלהו נם חחר ומן במ"ח ח"נ דף ל"נ ע"נ • המקפרנם חיד מלך לח יקייחם לקלין בקס"נ ח"נ דף כ"ו ע"ד • המוקל בכבוד חבירו לעלמו הוח מיקר בכ"ר ח"נ דף ל"נ ע"ח • קללה חל תקלל רשע רק חלה פני חל יסיבנו עדיון ב"ל • חל תקלל לח מוטב בר רק חלה פני חל יחן לח ברכתו ומחלין יפול בש"ו : קנאה כללו חלב מהיה הנוף ואחד מהרהוריו הוח הקנחה מחריב כל הניף נ"ע : חל תשית לנך בהלנלת החטחים פן תכח להרהר שם לח בהיותך שלם בירחת ה' תמיד בקמ"ו : חם יקנח לנך בטוב הרשעים וחת תסיב חל לנך יעסוק בתורה ויקבל פירותיה בעה"ו :

אות הרישׁ

ריב חל תוליח כל רוחך בריבך לח רעך והניח מקים חל השלום וחל תוליח דבה כן בעת שלום תרלה להשיבה החור ולח תוכל בל"נ ח"ה דף כ"ח ע"ד • וכן לח תחמר לו פלוני מכיריך שכך וכך עשיה לו חו דבר פלו' שחעתי עליך כי בעת שלום תרלה לחקן ולח תוכל בקס"ד ח"נ דף כ"ו ע"ח • לח לחד חיטו רופא כ' לה יריבו בע"ו ח"נ דף ל"ו ע"נ • בחקוס קבע מריב' שם ביחו חל שטן בק"נ ובקל"ה • חחי חינרח דמיח לבידק' דמיח כיון דרוחח רווח בכ"ט • הס חביריך היחל לריב לחלך לח הוסר לך לנחור רק הס היח מחויב חתה מרפה שם : יגוה המתענר על ריב לח לו ומחפיה שהוח לחלה העסיק בקי"ו ח"ד דף מ"ד ע"ד : דרך מדיונת להתנלע על ידי חים לן בטלן מוליך ומביח על כן גרס הלן הוח להסקיט ריב בקל"ה : חס יוגד לך פלוני דבר סרה עליך חל תחתין עד תחקור בקס"ד • הריב הולך ותתרבה לחה שלח תהיה תפרחתו חל שומע חרפתו חם לח יסיב לו פי שנים ועל דרך זה עד לח יקנה ויבזה פ' חל תהי מריבה וכו' שם ובקל"נ • ולכן יסמור הדם כנפיו כן לחד יזבר ושתים זו יסמע שם • יסור קשה המתענר על ריב כמהלהלה וכשיורנם הומר מפחק לפי מחסר יתענר בעלם ויזיד רחה בקע"נ :

רכילות ד' מדות נדעות יש בזבר רעת רחיון נפני חנשים ויש לף יפרסם חך יגלה לזולתו ויש שנסומתו מחפה ומשים מר למחוק ויבזוד נדר חרבעתן בל"ח • המגלה סודו לזולתו חת הוח להולך רכיל כי יורה היתר השומע לומר חם הוח לח עלר כח' לבל הניד הנוגע חליו חיך לפי לעצור נמילין שם ח"נ דף ל' ע"נ : המחזק לבלתי קבל רכילות כי הוח מעשיך הלב שהחביהו עושה בק"ד • חם תבוש חלנעור נמניח רכילות על הרחוקו שהוכיך חל תרחה לו פניש יפיח בק"ה • שבטלה מניחה לידי רכילות בק"ד • התנכלות הולכי רכילות להמחיק נפיסם רעה לחבח' ריב בקע"ד וח"ד דף ס"ח ע"ח • ושם יענה המקבל מהנרנן • הנרנן נם שרוחה שמחנך ונפשו לח יפרוש שם ח"נ דף ס' ע"ח : בל כך יערב הרכילות לרכיל פנם שהרכילות נעשה על ידי חחר כמה דנרים יערב לו לעשותו על ידי עלמו שם :

ועיד יוסיף לנחר כמה דנרים על הולכי רכיל שם ח"נ שם :

רעב רעב יגח על העדר משפט נ"ם :

רשעים יכפלו רשעים להרשיע על רשותם שהשטן קורא לאלתר לך הוא יתברך מחר לקבל שכרם בט"ו ח"ב דף י"ב ע"ח :
העולם ניתן בזכות הצדיק ולא ימים רשע מלומר שגם בשום הצדיק חמס בידו מפל בעור שם • אין רשע ממלא תחות לצדיק עד הבזותו שהוא ויכנע בל"ג ח"ג דף כ"ט ע"ב • לו כשיעורך חלין בע"ח : ברשותך מפלת רשעים כפה לעוזת לצדיק שם • לפעמים יטב לצדיק ויקלו רשעים בעולם הזה ויקן טעם לדבר שם • בכח רשע תחת הצדיק ומות הוא רשע נשוא ימות חלף שהיו מתריכין לו ועתה נתפס תחת הצדיק כל תכוב ריקם מדת דין שהיתה מתוחה על הצדיק בל"ז • גם יקן טעם למה לא יהיה כן תמיד פיתפס רשע תחת צדיק ולא הצדיק בעון דורו שם • רחוי להחזר רשע הבא לעשות תלות שהוא להרחות טלפים אם לא בהיות המלות מקן בספר ודומה לו ואם גם היה לגזוב דעת היא עלמה תהיה לו קטיגור ב"ת • אל תהלל רשע לבעל בכל כי לפי שכלו בזיונו בא"ז • יש עושה רעה במעשה ויש בדבור שקר ויש בדיבור חמס ויש בפיתוי ובפיום ויש ברמו וכל אחד קשה מהקודם אלו בל"ג ח"ב דף ל"ט ע"ג • אם בא רשע לפניך והיחל לבוזתך אל תקל בכבודו וכ"ש דפקר בק"ג • יענה הרשע אלא יכיר ערכו לפני הצדיק בקב"ח • אל תקחר לרעים לבריות גם שתכוין לטעון יעויזך להפיל הרעים לשמים בקב"ח • מה שרשע מיצר לת הצדיק לא ילקה מיד למה שכות הצדיקים מגן כולל בקב"ה :

אות השין

שבט מעין לא יסור שבט מיהודה בכ"ה ח"ב דף כ"ב ע"ד :
שבת על תיזה גדר עוני לאמר עשה שבתך חול בע"ז ח"ב דף ל"ו ע"ח :
שוגג אל יאמץ חטת שיגג בעיניך שהוא שימן שבפתך לא מטוהרה היא וגם אם יקטן בעיניך יביאך לידי מויד בק"ט :
שחד השחד מביא את הדיין קו לקו עדי שבד ואיך תתנהג עם בעלי דין לפיום ואיך מתחלה דובר ומנקה תוכחו' ואחר כן נעשה לו כהיתר בל"ז : עוכש לוקח שחד ב"ק :
שטן השטן מקטרג בדבורו שאתה יהירה הך אם לב בעלה בשמחתו זוכר תשמותיו לא יקטרג בם"ד • ודחגתו לשמחה תהפך שם סטן ורוח רעה קורא בירה בית מעיב רעה תחת טונה בל"ח ע"ג דף מ' ע"ג :
שיחה שיחת חולין של ח"ח שקולה כנגד כל התורה ב"ג :
שלום מותר לשנות מפני השלום בק"ח • אל תפרוש מלשים שלום כי יהיה ריב עם חשים כי אם יהיה הנושא קשה זכות לכתף לשים שלום בעליך בעולם הזה : אל תעשה עלמך לפיוטרופוס לאחד מן המריבים להתקוטט' על שכנגדו כי אם תייך שלום בין תגדל הריב בק"ט ח"ב דף מ"ח ע"ב :
שליחות אם תלך בשלי חוות מחיש לחיש חו לבזר אם דברי המשלח לבריות רפואה רפואם מפני השלום בב"ז ובקב"ה • גם בבריות קלות הקב"ה עושה שליחותו בפ"ה • לעולם יכוד אדם שבשו שליחותו שם :
שם ה' היודע לפשול בשם קדשו גם שלח יהיה לדיק יסונב ויקר עלין הצדיק שמלין בלי פעולה יעגבהו ה' בק"ה : עוד כ' שהצדיק הפועל על ידי שם לא יעגם והבלתי לדיק יעגם שם • אין העושר יוצא פתח לשנג לבעליו בשם ה' לשמור את הצדיק שם ח"ב דף מ"ח ע"ב :
שר שר למה שתין לו מלכות אין רוב עם הידור לו כי כרובם כן יחטאו לו לכן לדיך לכלכל דבריו פן יתרדו בו גם ט"ו ח"ב דף ל"ה ע"ד
שתיקה ידוע מה לשיב ושוקק יסוקק בק"ח • שתיקה מקרבת הגאלה מהדיבור בק"ו :

אות התיו

תורה התורה תציל לעומדיה בתת חן העוסקים בה בעיני לריהם בה"ח ב"ב דף ג' ע"ב • העומע תורה ומוסר בחשק לקיימן לא יבעים כובד משאם כעול רק כעניני מרגליות בגוחרו שם • לפי גדר הבגת יד לדם בתורה יהיה ההתעוררות שתעוררנו לשוב עד ה"ב ובקב"ח ח"ב דף כ"ח ע"ב : מעלת הלומד לדעת לעצמו בין דם לדם בין דין לדין לאמר למה תיגע ואלו כי יהיה לי ספק אלכה לי אל הגדולים יורוני ב"ח וב"ב • בהעדיך לים התורה להון יקנה ירחת שמים ויק שיריקו לו שפע חכמה מן השמים ב"ח • איך לדקו יחדיו ד' הכנו' לפשנת התורה אחד ירחת ה' ב' בית שקבלה הכפף בסיני לחדם בתורה ג' הינשה ד' נוגדת ההולדה טיפה זו מה תהא עליה חכם וכו' ולמה לת יוריפם ה' מה שקבלו בסיני עד יניעה רבה וירחת ה' שם ח"ב דף' סוף ע"ב וע"ג ועי"ב : התורה חשוב לת החדם השקוע בעבירות עד יתנהג בחסידות ב"ח ח"ה דף ו' ע"ח : התורה תרפא לת החדם שלח בדרך טבע ב"ט ח"ב דף ז' ע"ב • מה בין עושק

בתורה לפשיע טוב העולם הזה לעושה להפזיע טוב העולם הבא • לו לעוסק בה מחמת עלמה ב"י • חלוקי בחיזות לומרי תורה שם • ומה בין שבר זה לשל זה כל פרטי התורה מתקבלים ונדקים עם זה מה שחין כן בחכמה חולתה שם : מחמר המרה תורה לפני הקב"ה בתיב בשא שלה עושר וכבוד למה נתי עניי' מ' שם דף ס' ע"ח וב"פ ח"ג מעין זה • למה תורה מתקשת כאן של חדם יותר מיתר חכמות בי"ב • גם החומר יקבל הבלה בקבר על ידי התורה שם • התורה תשמורך ובסף והגה יסבונך בי"ד • לבל תמוט התורה ממך של תמוש מעניין לעניין עד תקנה הרחבותה בעצם ותבין פניתות טעמו שם : תניא ליונים לזכור התורה שם • אין ריבוי עסק בתורה נורם סיקון שדם כי תדרבה לו יותר תערב לו עד שבר' תקקו לת ידעים מה שעושה בי"ו • אם עסקת ויגעת בתורה ואין הלבה כמוהך לת יבצר וכוהך כי הלו ואלו דברי אלהים חיים שם • ד' ומניס בתוהך חשוקה וכולם מכוונים והפכן בזוהך התורה שם • גדולה תורה שאין המעם' שלם בלתו וגם נמרת טוב לך פה ובקבר ובתחייה ב"ך ובב"ה ח"ה דף כ"ב ע"ב • וטעמים נתותים של היות נמרת גדול בב"ו ובק"ך • מה בין תור תורה לאנוה ב"ב • מעלת עסק תורה על עסק מצות בעולם העליון לף בדרך פשטה בב"ב ובב"ה ח"ה ובב"ו • מה בין תורה אלהים לדקות כמוסיות בב"ה • מעלת התורה שתיבותיה ואותיותיה יגדקו בנפשי ובסוד ובדמו שדקדוקי תורה שבעל פה הרמוזים בה בחסרון ויתרון והקטים וגדרות סוות ובדדם ובהגדה ולא יחטיא חות מ' לת' הדרכים שם ח"ב דף כ"ח ע"ד : לל יאמר לים אחר שכל התורה שמותיו יקבוך והוא הדרך העיקרי שמלת שבמקדש הוא המלא בהגבת פיתות מעפתי פשטיה כי לת נסמכו המותיות בסדר ההוא דק על פי סוד לירופי שמותיו יקבוך ואם כן לת תהיה קפידה אם נאמר בשפתי דת נימוסיות כי הלא ו' גדולת תורתינו שגם בפשטה מתיכות סודות שם ח"ב דף הב"ל אל תדאג אם בעשוקך בתורה יחסר בסיפך לתת לדקה כי בזדת תורה בנגד כולן שם ח"ו דף כ"ב ע"ב • בתקוס ריבוי תורה תסונים יודעיה יותר לכן לת יתנשו מפם שם ח"ו שם • אל תדחק מהתורה מדאגת ייסורין הו שתעשק בתוך שם ח"ד דף הב"ל ע"ח • גם שבתורה סגולות דבוק להועילך בשמוש שבתותיותיה אל תדבק בה דק מפלח לתיכותיה שם ח"ח שם : בשיראל עוסקים בתכמה הוא יתברך מפיל שר הגוי הקם עליהם ואם יהרגו העם ובהתעסקם בזיבה זה וזה יעשה הוא יקב' מה שחין כן לעוסקים בדת נתותים שם ח"ט • המשיג ניתק התורה יקדל גבור שם היותו חלש שם ח"י : למה יקדלו תכמי ישראל מלכים - ואם יהיה נדר זה לתכמי כל דור ודור שם ח"ז שם • התורה תייסר לומדיה לטובתם שם ח"ב : תורה ומלות הם שרפי קדש המלילים מרעה ומשדרין לת החדם בעה"ו ובעה"ב ב"ה • העושה עיקר מהתורה ומלות לשמן פרנסתו והיו מתרבים בלי כפוי שכר דק שיודה לה' חסדו ב"ט : הפורש מבני חדם לעסוק בתורה גם שחין דעתו מעורבת עמהם יתהב לכל שם • המלמד תורה לרבים מזרוך ימים שם ח"ב דף ו' ע"ב • הדורש תורה לרבים לשם שמים דבריו מתקבלים שם • קבר העולמות והורדת שפע על ידי תופפי התורה בי"ח • לל תחנין מדעתך דבר מסולל שורש מהתורה או הקבלה ואם בקבלה תרחה דבר בלתי מתקבל עיין וטרח עד תמלא שברח כי על כל פניט הוא החמת ניח ב"ד • על ידי סגיעת תוך התורה יחיו כפפך ונופך בי"ו • תיך התורה היתה כלי תומנותו יתברך בתשבה ברקשים שגם בחיות הקודם היה לה כח לברוח והם כל רוחניותה תיך נעשה נשמיות ואם בפשטה תיך היה לה כח לברוח והם כל חלק מהתורה נברח בבחינה ח' של תורה בב"ו ח"ב דף כ"ג ע"ח וע"ב • אם שגלגלתה התורה היה למעז טוכל לקבלה או מקודם היה לה התלבשות מה שם • התורה למעלה ממלחכי השרת בלי בפרדת מחיבותו יתברך שם ח"ד שם ע"ב • גם לחר הפקלפלותה פעלה בבריתה וקיימה העולם להורות כי לומדה מקיימה עודם המה שם : לת נגרע על ידי התלבשותה חבינות הקודם חלילה מחתו יתברך והיא תהוה טוענות רוחניים ונשמיי' שם ח"ה שם ע"ד : יקן טעם של התעכב הבריתה חלפים שנה לחר בריתת התורה ולמה התעין כ"ו דורות שם ח"ו דף כ"ד ע"ח : יקן טעם למה לת עשה פברה הוא יתברך בין תלבבי' ליבר' ויקן פבטו התורה לנשמיי' ודרך תורה למלחכים שם ח"ו שם ע"ב : מה זחת שלח מלחכי השרת הטקן להם תורה הלח ספרי תורתינו לפניהם יקרחו בהם ותורה שבכתב הלח שתעוה ואי מונעה מהם שם : אם היתה מעלה לתורה בהקדן למלחכי השרת מבהקדן ליבראל שם : התורה מביחה כמה הכנות לברות החדם בב"ח : לית התורה חייסיר לח הנפש טרם בוחה פה שם : התורה הכיחה טרם תקדן לנו מקן שברה מו' היכלות לעלות גם בשמות הבדיקים על פי הדרבות שם ח"ב דף כ"ו ע"ח : מה בין חכם הקונה תחר כך לדקים לבדיק הקונה תחר לדקיו תורה שם ח"ו דף הב"ל ע"ב : אם בעסקך בתורה יחסר לח שם בלי דעתך ולומד תשבע טוב מוכותו בא"ו : המתבטל מן התורה בעטתו ברוחב שכלו כופו סיבקשנה ולא ימלא דם ב"ב : לל תדאג דל לאמר מי יעשירני ותדבה

תורה דבעיל ילפותא ויתן משל וטעם על הדבר נע"ן : למה נתיחדו תורה ומילות חסדים לכפר על בית עלי בכ"ן : תורה וגדולה במקום מ' מתח ה' תחשב נל"נ ח"ד דף ל"ט ע"ד : תס טובות העולם הזה טובות למרחה הסנר בניח המדרש ולל תתפתה נס"נ : דרך הפורש מהתורה שתתזה ללמוד כל הלילה ובהחילו מעט יקון פה נק"נ : לל מנעל נבח להתנייר ע"מ שתלמדהו תורה על רגל ח' תס : כך היח דרכה של תורה פת נמלח וכו' נק"כ ח"ג דף מ"ה ע"נ : תורה תתקן חולאי הנפש מהנדקה נק"ה ח"ה דף מ"נ ע"ח : יתן טעם לל הדבק לים נתקרח וזולתו נמסנה ולחר נגמרח עם נלגדה וים נכוד נקל"ו : נס ים חכם יחדש מדעתו הרבה וים מועט וים לח יחדש כלל וים נחלק לחר וים נחלק זולתו תס : למה קנדל תשתח לומר דבר שלח נשם תומרו תס : סנרח לל היוח הלזו הוסרים והללו מתירים וחלו וחלו דנרי חלהים חיים תס : למה ענים הוח יתנרך כל פרטי ודקדוקי תורה נעל פה ולח חס שנהמשך הדורות ישתכחו מהמורה וישנו כל ישרחל הפומעים תורה מפיהו תס ח"נ דף מ"ט ע"ד : למה יסנח הוח יתנרך התורה מהנפש נבוחה פה לחר שלמדה נסיני וסתוך לנוחה פה תס ח"נ : יהיר חת החדש ירבה נגמרח ולל יחוש על מזיקותיו ולפרי מי שנח לכתן ולקלקלו נידו תס ח"ד דף נ' ע"ח : עוכש תומר דבר שלח נשם תומרו תס : לל תלמד מרב וולל וסודח נחמור קוכו לוכל קליפתו לוכוך תס תחלח ולתו נקש"ח ח"נ דף כ"נ ע"ח : המתנעל מן התורה מזנר מזון וכבוד ונפש והמתרפה לפני הערך נקנ"ד : ינגע העוסק נתורה מפחת מחקה מן חדודה ולח מפחת היכולה נקנ"ו ונקפ"ה : טוב לעסוק נפנימיות התורה עם סנם יש נפשטה תוסר תס נקנ"ו ח"נ דף נ"ד ע"נ : סור התורה מלגיע ופשטה תשניע תמיד תס ח"נ : מחמר הכן נחוץ מלחכתך וז מקרח כו' נקס"ח ח"נ • דף כ"ה ע"נ : יסנר הפסר הנלתי חוזר לתלמודו פעמים רנות וכן מה שלמד ומוסר לתלמידיו תס ח"ד ע"נ נעל למיד שלח יסנר תלמודו ונעל מעשה שהיו מפשפש תמיד מעשיו יחזרו הכל תס ח"ה תס ע"ד : המתעלל מהתורה יבח לעקור נ' עמודים שהע לס עליהם נקס"נ : לין מתפקר מי שנשנח פירש נקע"ט : ונורם מיתה לעלמו נק"ף : החטחים המתרנשים מהתרחק מן התורה נ"ן : מעלת נ' סיוסנים ועוסקים נתורה למיד תורה נס מקטון ממך ועד תס לח מלחת רב דק נלתי כנר תוכו תכול קליפתו תזריק נק"ף ח"נ דף כ"ד ע"ח : דעת הסונה נהורחותיו על ידי שנגת נמרח תס : מה נין מחזיק ניד לומדי תורה לסמה למחזיק להורות נדינות נ"י : לין מנרשין מעכנ הלומד לתת למחזיק נידו חלח מסופיקין על הלומד נלי מחזיק מה שהיה לו לישול המחזיק תיים תס :

המחזיק ניד הלומד כניטע לילן שפירותיו חיים תס :

חוכחת לל תמנע תלהוכיח נמיסור מפני החדל לסמיע כי הלח הסומ' ישמע ויסריו והחדל עונו ישח ני"ו ונל"נ ח"ו דף כ"ח ע"ד • ונל"נ • ינגה מלעיג על התוכח' ני"ט • נהוכיחך תת הרשע לל תפרים לו מומו נפניו רק נרמז כן יתפקר נכ"ח ח"ו דף כ"ו ע"נ • נל תוכיח לרשע פוס פנס הוח לך עד תקניחו תס • ינגה החוטס חזקו מסמוע לל המוכיח נחומרו נס לי לנבד כמוהו לו חולי לחי כשר ממנו נע"נ ח"נ דף ל"ו ע"נ • לל תתמה נרחוק שיכל תוכיחת ומהריכין לו כי ה' ירחה ללנד נע"ה • יסנח שמיעת תוכיחת נפ"ח • יבחר דרך להוכיח ר' נניס חחד הכס ונכון וחחד נקש וחחד לץ וחחד כפי נקי"ל • המוכיח להמין לל יכניד חומר עונס הרבה תחלה עד יתחילו להטות חוקס וחחר כך יגלה חומר הדבר מה שחין כן נהוכיח לחכס שיגלה מיד חומר הדבר נקס"ל ח"נ דף כ"ו ע"נ • ל.וכיח לריך ל' תכמים חחד שיהיה המוכיח חכס ל' שיהיה הס מע נעל חוזן חומעים תס ח"ה דף הל"ל ע"נ • הרחוי להוכיח ונעת תיכוד קלת רשעים יתעללו מלהוכיח

לנוחריים שיסיפו כן יקרם כהס עוכשן מרוחה כי לו עת לקנל נקפ"ו • לך נרחותו הנלחת רשעים דרך כולל לח יוכיח כן ילעיגו לו תס :

חכלית לל קהלל פעולת היח נחתלה עיניך רק תס תכליחה טוב נמ"ו • מה נין חסר תכלית קניינו לעכוד תת ה' להחתו נקי"ט :

תלמיד חכם חוייבו רחמים להלמידי חכמים כי נהס ינרחת התורה נכ"ן • תלמידי חכמים ישדדו המערכות תס ח"נ דף כ"נ ע"ח : למה היו מלהכים נחים לשמוע קורח מפי תלמיד חכמים כר' ללעזר נן ערך וכיולח ומה נדע ולח ידעו היוסנים נשמים תס ח"ו דף כ"ד ע"נ • דלות הת"ח תוכנו לתורה נא"ה ונכ"ו • הוי וזה לחכמים ולח רחם למשכלי החכמה המניח מקום תורה להיות רחם לעמי הלרן להכחת מתון סופו שיסכח תלמודו נכ"ח • החומר חיפי יודע יודע נס"נ • מייעץ לל החכמים נל יסכימו לפחחי העסירים פן יכנרו יתרון החכמה על העושר ונזה יגילו נפשות עסירים מסחת נל יזלזלו נתלמיד חכס ולל יעגה החכס לומר שיספיל עלמו לפני עשיר למען יטיב לו חו לנניו לחריו שיסיפוהו על כסח חכ יו וכיולח כי הלח ה' יהיה נכסלו נלי חניפותו נס"ט ונס ח"נ דף ל"ה ע"ד : נתקוס שינוו החכמה ישאור החכ' לפיו מחסוס נע"נ ח"ד : למה הרחה הנ"ה לח מסנ דור דור ודורשיו כו' נכ"ו : לל תלחס ח"ח לחס רע עין עס החרן כי יניח נס : מיעץ לח הח"ח יחזיק נתלחכה שיהיה רוב שניתו פניו הימנה לעסוק נתורה נקס"ח ח"ד דף ל"ה ע"נ : שרי ליה לחכס לחודועי נפשיה נחקרת דלח ידעי ליה לה שיחמר חכס חני חלח שיפולו מעיונתין שיוכר וטיב לו וה מלכח לפני נדיב יפרנסהו כעור' וכלנ נקס"נ ח"נ דף כ"ו ע"ד : נ' המה נגדיים לל החכם החויל טפס נמדוקין הלעות והתם מסיללו דעת וח' כסיל עס הארץ ושם כל ק' יעלה החכס מנות נויכוחו חו נעומדו לדין עתו זולתי החויל והטפס לח סתקנ"נ נרונו ולח נשחוק נק"ן :

תלמיד המעמיד תלמיד כחלו ילדו גס נדורות לחרונ' נקמ"ט : יותר ישמח נעשה"נ הרב עס תלמידו ממה שישמח נו חנין שהולידו סס : נעת שתלמידי מכנסי' פור נקפ"ח :

תפלה נס חלח נקדמת תפלה לנרך לל תתייחס מלנקש לחר נוזה נקנ"ט : לל תחוס כי תתפלל על החולים לומר חולי הוח יתנרך חפץ החייתם וחני תיך לחכך רלונו תס : תועלת שליח נבור כשר לישעת ניום לרה נקס"ה ח"נ דף כ"ח ע"ח : לחמר להשכישלפתח קניניך קודש תפלה נקע"ו ח"י דף ס"נ ע"ד :

תשובה יש כיח נחשיבה לקרנו עד הניעו לרוח הקדש ונכוח נ"ו ח"נ דף ד' ע"ד : נסוד רשע מכלל רשעים לח יקנה הנד לל ה' כשיעמן רשות לשלוח לכלות הרשעי' שהיה זה מהם תס • סוהר לשוב עד ה' מהילדות והשחרות ונס נעת ונקח לל קנח ידיך כי ט"ו ונכ"ט ח"ו דף כ"ו ע"ד : לין לך חדש שלח יחשוב עשמו עשיר נעשור' קיומו ולח יכיר חסרונו עד קחרי מיהו תס • ע"י הקשיבה זדונות נעשות כזכויות תס ונפ"ו ח"נ דף ל"ח ע"נ : ל תנטח לחטח ח"חוש ר"ומ"ך ס' זמו' חת"ל נכ"ד : ל תחעלל מלשוב כי נס שלח הרנני לחטח ח"חוש פן ההנלגלת לחקן ותלך נס עתה נלי חמדה נל"ד ח"נ דף כ"ט ע"נ : לל תתמה מלשוב על רחוקך נדיק ורע לו רשע ושוב לו כי החשוכה נזדה תס • נשוב רשע יקרח לחוב לפניו יתנרך נ"ע : קנלח השובה חסד הלהי נפ"ו ח"נ דף ל"ז ע"נ : לל תתעלל מלשוב נ' חמור קולי לח לרלון תהיה לפני קיוך על עונות רחשונים ומה נס תס לשר חטחו עתך לח שנו וילקי שילמדו קטינוריך לומר מעות פניס יש נדנר נקע"ו ח"נ דף ס"ח ע"ד : היחרון שים לפו תס נשוב מלנינו קול' תלני משיח נקש"ח : ח"ח דף ע' ע"נ : תמו סימני רנ פניטים תפלה לחל רוכב נמי וחרקים :

חם ונשלם ספר משלי . בעזרת אלהי ישעי :

ANNO M. DCC. XXII.

על ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש באמונה • הזעציר משה בלא"א בחנ"ר יוסף זעציר יצ"ו • מק"ק דיהרן פאדט •
אצל ברעסלויא המהוללה במדינת שלעזיא • ולע"ע עוסק במלאכת הקודש פה ק"ק יעסניץ :

ועל ידי הפועל העוסק במלאכת הקודש באמונה • הזעציר שלמה המכונה זלמן בלא"א כהנ"ר מאיר סג"ל זצ"ל • מק"ק
שווירענץ במדינת פולין גדול • סמוך לק"ק פוזנא • ולע"ע עוסק במלאכת הקודש פה ק"ק יעסניץ :

ANNO M. DCC. XXII.